

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

SEJNI ZAPISI DRŽAVNEGA ZBORA 20. IZREDNA SEJA

(13., 14. in 15. november 2012)

MANDAT

VI

IZREDNA
SEJA

20

UVOD

Državni zbor kot najvišja predstavniška in zakonodajna institucija v Republiki Sloveniji, ki opravlja tudi vse ostale funkcije sodobnega parlamenta, izvaja večji del svojih pristojnosti na rednih in izrednih sejah. Seje javnost lahko spremlja v dvorani ali preko televizijskih in spletnih prenosov.

Vsebina sej pa postane pregledno dostopna v obliki sejnih zapisov.

Državni zbor vsako sejo zvočno posname. Simultano ob zvočnem zajemanju nastaja besedilo, ki je na spletu dostopno s približno polurnim zamikom. V uredništvu sejnih zapisov se ob poslušanju zvočnega posnetka preveri avtentičnost zapisanega, besedilo pa se uredi v skladu s strokovnimi merili prenosa govorjene besede v zapisano. Takšno preverjeno in jezikovno urejeno besedilo na spletnem naslovu zamenja prvi zapis.

Besedilo celotne seje se izda tudi v publikaciji Sejni zapisi Državnega zbora. Sejni zapisi vsebuje dnevni red, sprejet na seji Državnega zbora, kazalo, iz katerega je razviden potek seje in v katerem so točke dnevnega reda in govorniki, osrednji del je besedilo seje, zapisano v prvi osebi, na koncu pa je dodan še indeks govornikov.

Sejni zapisi so zgodovinski dokument in vir za preučevanje parlamentarne zgodovine, tradicije, predstavniške demokracije in jezikovne kulture.

Sejni zapisi Državnega zbora. 20. izredna seja (13., 14. in 15. november 2012)

Pripravil: Dokumentacijsko-knjižnični oddelek

Urednici: Tatjana Mirt Kavšek, mag. Vesna Moličnik

Izdajatelj: Državni zbor

Naslov: Šubičeva 4, 1102 Ljubljana

Telefon: +386 1 478 94 00

Leto izida publikacije: 2013

www.dz-rs.si

DNEVNI RED 20. IZREDNE SEJE

1. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU (ZPIZ-2), PRVA OBRAVNAVA, EPA 730-VI
2. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O UREJANJU TRGA DELA (ZUTD-A), PRVA OBRAVNAVA, EPA 729-VI
3. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O DELOVNIH RAZMERJIH (ZDR-1), PRVA OBRAVNAVA, EPA 728-VI
4. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DOHODNINI (ZDoh-2L), PRVA OBRAVNAVA, EPA 684-VI
5. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O DAVKU NA FINANČNE STORITVE (ZDFS), PRVA OBRAVNAVA, EPA 701-VI
6. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DAVKU NA DODANO VREDNOST (ZDDV-1H), PRVA OBRAVNAVA, EPA 681-VI

VSEBINA

Določitev dnevnega reda	11
1. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU (ZPIZ-2), PRVA OBRAVNAVA, EPA 730-VI	11
MAG. ANDREJ VIZJAK	11
MAG. MATEJ TONIN.....	12
MAG. BARBARA ŽGAJNER TAVŠ	13
ROMANA TOMC.....	15
DR. ANDREJA ČRNAK MEGLIČ.....	17
MAG. TRUDA PEPELNIK	18
JAKOB PRESEČNIK.....	19
MAG. JANA JENKO	21
MAG. ALENKA BRATUŠEK	22
MAG. ANDREJ VIZJAK	23
MAG. ALENKA BRATUŠEK	25
MAG. BARBARA ŽGAJNER TAVŠ	26
MAG. ANDREJ VIZJAK	26
MAG. BARBARA ŽGAJNER TAVŠ	26
MAG. ANDREJ VIZJAK	26
MATJAŽ HAN	26
KRISTINA VALENČIČ	27
MARIJA PLEVČAK	28
MIHAEL PREVC	28
MAG. ANDREJ VIZJAK	29
MAG. BARBARA ŽGAJNER TAVŠ	29
IVA DIMIĆ	30
ALENKA PAVLIČ	30
ROBERT HROVAT	31
BARBARA ŽGAJNER TAVŠ	32
JANKO VEBER.....	32
MAG. ANDREJ VIZJAK	33
JANKO VEBER.....	34
MAG. ANDREJ VIZJAK	34
MAG. KATARINA HOČEVAR	34
JERKO ČHOVIN.....	35
JANJA KLASINC.....	36
MAG. ANDREJ VIZJAK	37
JANJA KLASINC.....	37
FRANC JURŠA.....	37
MATEVŽ FRANGEŽ	38
FRANC JURŠA.....	39
MAG. ANDREJ VIZJAK	39
MATEVŽ FRANGEŽ	40
MAG. ANDREJ VIZJAK	40
JANEZ RIBIČ	40
ROMAN JAKIČ	41
MAG. ANDREJ VIZJAK	41
EVA IRGL.....	41
ROMAN JAKIČ	43
MAG. IVAN VOGRIN	43
MAG. ANDREJ VIZJAK	43
MAG. LEJLA HERCEGOVAC	44
MAG. ANDREJ VIZJAK	44
MAG. LEJLA HERCEGOVAC	44
MAG. MAJDA POTRATA.....	44

MAG. ANDREJ VIZJAK	46
MAG. MATEJ TONIN.....	46
GAŠPAR GAŠPAR MIŠIČ.....	47
MAG. ANDREJ VIZJAK	48
IVAN GRILL	48
FRANC PUKŠIČ	49
JOŽEF JEROVŠEK	50
MATJAŽ ZANOŠKAR	51
MARJANA KOTNIK POROPAT	51
JOŽE TANKO	52
JOŽEF HORVAT	52
ROMANA TOMC.....	53
MAG. ANDREJ VIZJAK	54

2. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O UREJANJU TRGA DELA (ZUTD-A), PRVA OBRAVNAVA, EPA 729-VI	55
---	----

PATRICIA ČULAR.....	55
MAG. BARBARA ŽGAJNER TAVŠ	56
TOMAŽ LISEC	58
MAG. MAJDA POTRATA.....	59
RIHARD BRANISELJ	60
MIHAEL PREVC	61
MAG. JANA JENKO.....	62
IVA DIMIC	63
MAG. STANKO STEPIŠNIK.....	63
JANKO VEBER.....	65
MAG. ANDREJ VIZJAK	65
MARIJA PLEVČAK	66
JANEZ RIBIČ.....	67
GAŠPAR GAŠPAR MIŠIČ.....	67
MAG. ANDREJ VIZJAK	68
SAMO BEVK.....	68
MAG. ANDREJ VIZJAK	69
POLONČA KOMAR.....	69
IVAN GRILL	70
IVAN GRILL	70
RENATA BRUNSKOLE.....	71
MAG. ANDREJ VIZJAK	71
RENATA BRUNSKOLE.....	72
MAG. ANDREJ VIZJAK	72
MAG. IVAN VOGRIN	72
ALENKA JERAJ	73
JOŽEF HORVAT	74
MAG. ANDREJ VIZJAK	74
MAG. KATARINA HOČEVAR	75
MIRKO BRULC.....	75
MAG. ANDREJ VIZJAK	76
MAG. TRUDA PEPELNIK	76
BOJAN STARMAN	76
DRAGAN BOSNIĆ.....	77
TOMAŽ LISEC	78
MAG. ANDREJ VIZJAK	79
JAKOB PRESEČNIK.....	80

3. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O DELOVNIH RAZMERJIH (ZDR- 1), PRVA OBRAVNAVA, EPA 728-VI.....	81
--	----

MAG. ANDREJ VIZJAK	81
ALENKA JERAJ	81
MATEVŽ FRANGEŽ	82
RIHARD BRANISELJ	84
JAKOB PRESEČNIK	84
MAG. JANA JENKO	86
IVA DIMIC	86
MAG. STANKO STEPIŠNIK	87
MIRKO BRULC	87
MAG. KATARINA HOČEVAR	87
MAG. ANDREJ VIZJAK	88
JOŽEF HORVAT	89
MAG. LEJLA HERCEGOVAC	90
SREČKO MEH	90
MAG. ANDREJ VIZJAK	91
RIHARD BRANISELJ	91
MAG. ANDREJ VIZJAK	92
TOMAŽ LISEC	92
MAG. STANKO STEPIŠNIK	93
MAG. ANDREJ VIZJAK	94
MAG. STANKO STEPIŠNIK	94
JANKO VEBER	94
MAG. ANDREJ VIZJAK	95
JANKO VEBER	95
3. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	95
MAG. IVAN VOGRIN	95
DR. GREGOR VIRANT	96
MAG. ANDREJ VIZJAK	97
IVAN GRILL	99
MAG. TRUDA PEPELNIK	100
GAŠPAR GAŠPAR MIŠIČ	100
MAG. ANDREJ VIZJAK	101
JANJA KLASINC	102
DR. GREGOR VIRANT	103
MAG. MATEJ TONIN	103
POLONCA KOMAR	104
MARJANA KOTNIK POROPAT	105
IVAN HRŠAK	105
MAG. ANDREJ VIZJAK	106
MARJANA KOTNIK POROPAT	106
MAG. ANDREJ VIZJAK	106
ALENKA JERAJ	106
MAG. ANDREJ VIZJAK	108
MAG. MAJDA POTRATA	108
MATEVŽ FRANGEŽ	109
SREČKO MEH	110
BOJAN STARMAN	110
MAG. ANDREJ VIZJAK	111
4. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DOHODNINI (ZDoh-2L), PRVA OBRAVNAVA, EPA 684-VI	112
DR. JANEZ ŠUŠTERŠIČ	112
MATEVŽ FRANGEŽ	112
BOJAN STARMAN	113

JANEZ RIBIČ	114
MARIJA PLEVČAK	115
JOŽEF HORVAT	116
ALOJZIJ POTOČNIK.....	117
PATRICIJA ŠULIN.....	118
MAG. DEJAN ŽIDAN.....	119
MAG. KATARINA HOČEVAR	119
JOŽEF HORVAT	120
RENATA BRUNSKOLE.....	120
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	121
MAG. MAJDA POTRATA	122
MAG. DAMJANA PETAVAR DOBOVŠEK	122
ALOJZIJ POTOČNIK.....	123
JANKO VEBER.....	123
MIRKO BRULC	124
SAMO BEVK.....	124
PATRICIJA ŠULIN.....	124
DR. JANEZ ŠUŠTERŠIČ	124
MAG. DAMJANA PETAVAR DOBOVŠEK	126
MIHAEL PREVC	127
PATRICIJA ŠULIN.....	127

**5. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O DAVKU NA FINANČNE
STORITVE (ZDFS), PRVA OBRAVNAVA, EPA 701-VI** 128

DR. JANEZ ŠUŠTERŠIČ	128
BOJAN STARMAN	129
JANEZ RIBIČ	129
MARIJA PLEVČAK	130
JOŽEF HORVAT	130
ALOJZIJ POTOČNIK.....	131
PATRICIJA ŠULIN.....	132
MATEVŽ FRANGEŽ	132
JANKO VEBER.....	133
MAG. IVAN VOGRIN	133
RENATA BRUNSKOLE.....	133
MAG. IVAN VOGRIN	134
MIRKO BRULC	135
SAMO BEVK.....	135
FRANC JURŠA.....	135
PATRICIJA ŠULIN.....	135
DR. JANEZ ŠUŠTERŠIČ	135
SAMO BEVK.....	137
SAMO BEVK.....	137

**6. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN
DOPOLNITVAH ZAKONA O DAVKU NA DODANO VREDNOST (ZDDV-1H), PRVA
OBRAVNAVA, EPA 681-VI** 137

DR. JANEZ ŠUŠTERŠIČ	137
MIHAEL PREVEC	138
MARIJA PLEVČAK	139
JOŽEF HORVAT	140
MAG. DEJAN ŽIDAN.....	140

6. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE 141

ALOJZIJ POTOČNIK.....	141
-----------------------	-----

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	142
MATEVŽ FRANGEŽ	142
BOJAN STARMAN	143
MIRKO BRULC	145
RIHARD BRANISELJ	145
JAKOB PRESEČNIK	145
JOŽEF KAVTIČNIK	146
MAG. MAJDA POTRATA	146
ROMAN JAKIČ	147
PATRICIJA ŠULIN	147
JERKO ČHOVIN	148
FRANC JURŠA	149
SAMO BEVK	149
MAG. IVAN VOGRIN	150
TAMARA VONTA	150
MAG. DEJAN ŽIDAN	151
MAG. DAMJANA PETAVAR DOBOVŠEK	151
RENATA BRUNSKOLE	152
ALENKA BIKAR	152
MAG. BARBARA ŽGAJNER TAVŠ	153
MAG. ALENKA BRATUŠEK	154
MARJANA KOTNIK POROPAT	154
MAG. MATEJ TONIN	155
MAG. ALENKA BRATUŠEK	155
MAG. MATEJ TONIN	156
MITJA MERŠOL	156
IVAN HRŠAK	156
BRANKO FICKO	157
MAG. LEJLA HERCEGOVAC	157
TAMARA VONTA	157
TINA KOMEL	157
ROMAN JAKIČ	158
MATJAŽ ZANOŠKAR	158
TOMAŽ LISEC	158
TOMAŽ LISEC	158
TOMAŽ LISEC	159
TOMAŽ LISEC	159
MAG. MAJDA POTRATA	159
JOŽEF JEROVŠEK	159
MAG. MARKO POGAČNIK	160
RIHARD BRANISELJ	160
MAG. ALENKA BRATUŠEK	160
FRANC PUKŠIČ	161
FRANC PUKŠIČ	161
FRANC PUKŠIČ	161
JOŽEF KAVTIČNIK	161
MAG. ALENKA BRATUŠEK	161
1. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	161
JAKOB PRESEČNIK	162
FRANC JURŠA	162
ROMANA TOMC	162
MAG. BARBARA ŽGAJNER TAVŠ	163
DR. ANDREJA ČRNAK MEGLIČ	163
MATEVŽ FRANGEŽ	163
GAŠPAR GAŠPAR MIŠIČ	164
MAG. ALENKA BRATUŠEK	164

RIHARD BRANISELJ	164
MAŠA KOCIPER.....	164
MARIJA PLEVČAK	165
MAG. DEJAN ŽIDAN.....	165
FRANC JURŠA.....	165
MAG. MAJDA POTRATA.....	165
DR. ANDREJA ČRNAK MEGLIČ.....	166
MIHAEL PREVC	166
2. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	166
MAG. MAJDA POTRATA.....	166
TOMAŽ LISEC	167
JAKOB PRESEČNIK.....	167
MAG. BARBARA ŽGAJNER TAVŠ	168
MAG. JANA JENKO	168
RIHARD BRANISELJ	168
JERKO ČHOVIN.....	168
GAŠPAR GAŠPAR MIŠIČ.....	168
JANKO VEBER.....	169
RIHARD BRANISELJ	169
ALENKA JERAJ.....	169
JAKOB PRESEČNIK.....	170
MATEVŽ FRANGEŽ	170
MARJANA KOTNIK POROPAT.....	171
MAG. STANKO STEPIŠNIK.....	171
MAG. MATEJ TONIN.....	171
4. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	171
MIHAEL PREVC	172
ALOJZIJ POTOČNIK.....	172
JOŽEF HORVAT	172
PATRICIJA ŠULIN.....	173
MARIJA PLEVČAK	173
MATEVŽ FRANGEŽ	173
5. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	174
JANEZ RIBIČ.....	174
FRANC JURŠA.....	174
PATRICIJA ŠULIN.....	174
ALOJZIJ POTOČNIK.....	174
MATEVŽ FRANGEŽ	175
GAŠPAR GAŠPAR MIŠIČ.....	175
MAG. MATEJ TONIN.....	175
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	175
MIHAEL PREVC	176
MATEVŽ FRANGEŽ	176
FRANC JURŠA.....	176
ALOJZIJ POTOČNIK.....	177
RIHARD BRANISELJ	177
MAG. IVAN VOGRIN	177
MARJANA KOTNIK POROPAT	177
JOŽEF KAVTIČNIK	178
MAG. DEJAN ŽIDAN.....	178
MAG. LEJLA HERCEGOVAC	178
JERKO ČHOVIN.....	178

MARIJA PLEVČAK	178
ROMAN ŽVEGLIČ	179
PETER VILFAN.....	179

Državni zbor VI. mandat

20. izredna seja
13., 14. in 15. november 2012

Predsedujoči: dr. Gregor Virant.....predsednik Državnega zbora
Renata Brunskole.....podpredsednica Državnega zbora
Jakob Presečnik.....podpredsednik Državnega zbora
Romana Tomc.....podpredsednica Državnega zbora

Seja se je začela 13. novembra 2012 ob 12. uri.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT:
Spoštovani kolegice in kolegi! Začenjam 20. izredno sejo Državnega zbora, ki sem jo sklical na podlagi prvega odstavka 58. člena in drugega odstavka 60. člena Poslovnika Državnega zbora.

Za današnjo sejo so se opravičili naslednji kolegice in kolegi: Jasmina Opec, Saša Kos, Maša Kociper, mag. Melita Župevc, mag. Borut Ambrožič, dr. László Göncz, Jožef Kavtičnik in mag. Dejan Židan. Na sejo sem vabil tudi predstavnike Vlade. Lepo pozdravljeni.

Prehajamo na **določitev dnevnega reda** 20. izredne seje Državnega zbora. Predlog dnevnega reda ste prejeli s klicem v ponedeljek, 12. novembra 2012. O predlogu bomo odločali v skladu z drugim odstavkom 64. člena Poslovnika.

Predlogov za širitev dnevnega reda nisem prejel, zato Državnemu zboru predlagam, da sprejme dnevni red kot ste ga dobili s klicem.

Prosim, če preverite delovanje glasovalnih naprav, ker bomo glasovali o dnevnem redu. Pripravljeni?

Glasujemo. Navzočih je 62 poslank in poslancev, vsi so glasovali za.

(Za je glasovalo 62.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red določen.

Prehajamo na **1. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada. Skupina 45 poslank in poslancev, s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom, je zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo o predlogu zakona in danes bomo opravili splošno razpravo.

Za dodatno obrazložitev predloga zakona dajem besedo ministru za delo, družino in socialne zadeve mag. Andreju Vizjaku.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovani predsednik Državnega zbora, spoštovani poslanke in poslanci!

Vesel sem, da imamo možnost opraviti splošno razpravo o tako pomembnem zakonu oziroma bi temu lahko rekli reforma pokojninske zakonodaje. Vrsta razlogov je, zakaj je treba sprejeti ta predpis in te razlogi so se zaostriili v zadnjem obdobju.

Ko je Vlada, in tudi ko sem sam kot minister na hearingu pred tem parlamentom govoril o načrtih ministrstva in svojih načrtih, sem govoril o tem, da ocenjujem, da bo treba pokojninsko reformo sprejeti v letu 2013. Takratne napovedi Urada za makroekonomske analize in razvoj so bile bistveno, bistveno drugačne od sedanjih. Jesenska napoved Urada za makroekonomske analize in razvoj iz leta 2011 je kar za 4 odstotne točke napovedovala višjo gospodarsko rast v letih 2012 in 2013. Prav tako so drastično padle te napovedi, zato je tudi vlada sprejela odločitev, da gre prioritarno tudi v to reformo že v letu 2012.

Kaj so ključne rešitve te reforme v povezavi s povedanim? Ključno je, da sedanjim in prihodnjim upokojencem zagotovimo redno izplačevanje pokojnin in dostojne pokojnine. To se ne da zagotoviti, če finančno ne stabiliziramo pokojninske blagajne. Zelo preprosto povedano ima pokojninska blagajna eno veliko luknjo, ki jo polnita državni proračun in Kad. Zelo poenostavljeno povedano je odhodkov pokojninske blagajne približno za 4 milijarde evrov, prihodkov iz naslova plačanih prispevkov je za dobri 2,5 milijardi evrov in razliko, 1,4 milijarde evrov, praviloma pokriva proračun Republike Slovenije. Zadeva se podira tudi v prihodnje zaradi tega, ker se število upokojencev povečuje in število plačnikov v pokojninsko blagajno zmanjšuje.

Ključne rešitve te pokojninske zakonodaje v primerjavi s padlim zakonom na referendumu – zdaj bom poudaril zgolj tiste specifične, novosti, ki so – so, da drugače definiramo pokojnino. Pokojnina je torej prejemek, ki temelji na pokojninskem,

invalidskem zavarovanju. Tega doslej ni bilo. Druga pomembna sprememba, novost, je ta, da želimo pokojnine in izdatke pokojninske blagajne kar se da vezati na vplačevanje prispevkov, zato želimo tiste izdatke pokojninske blagajne, ki so v manjši meri ali pa sploh niso povezani s plačanimi prispevki, zelo transparentno preseliti v proračun, transparentneje kot doslej. Uvajamo tudi tako imenovane individualne osebne račune, ali kakorkoli se bodo že imenovali, v povezavi s socialnim dialogom, kjer želimo zelo jasno pokazati, ali se za posameznika in koliko se za posameznika plačujejo prispevki za socialno zavarovanje.

Zelo pomembno je, da upokojitvene pogoje izenačujemo za moške in ženske. Upokojitvene pogoje tudi spuščamo na raven, ki je bila na padli pokojninski reformi še na nek način sprejemljiva za socialne partnerje oziroma sindikate. Spomnimo se – temeljni pogoj za dostojno pokojnino je 40 let delovne dobe. To tudi uvajamo, seveda ob nekem minimalnem pogoju starosti 60 let. Zelo pomembno je, da s to pokojninsko reformo ustavljamo nadaljnje padanje pokojnin, kajti, kot veste, po obstoječi pokojninski zakonodaji nam odmerni odstotek pada vsako leto za odstotno točko in pol, tudi valorizacijski količnik se niža zaradi slabšega usklajevanja pokojnin oziroma neusklajevanja pokojnin zaradi kriznih časov. Želimo ustaviti nadaljnje padanje pokojnin.

Spoštovani poslanke in poslanci, obstoječa pokojninska reforma pomeni pomembno dodano vrednost za prihodnje upokojene in za sedanje upokojene. Velja, da bo po prehodnih obdobjih treba res nekoliko dlje delati – izračunali smo, da 2 leti –, vendar za približno 8 % višjo pokojnino. Mi potrebujemo višje pokojnine ob neki normalni delovni aktivnosti tako slovenskega prebivalstva kot širšega pojavnosti v družbi. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.

Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin.

Najprej ima besedo Poslanska skupina Nove Slovenije in v njenem imenu mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (NSi): Spoštovani kolege in kolegi, lepo pozdravljeni.

Pokojninska reforma je nujna in je zagotovo najbolj v interesu upokojenec in tistih, ki so tik pred upokojitvijo. Zakaj? Zaradi tega, ker če pokojninska reforma ne bo sprejeta, potem se bodo pokojnine začele zelo strmo zniževati. Danes dela približno 153 zaposlenih za 100 upokojenec in teh 153 zaposlenih plačuje za pokojnine. Zakaj sem uporabil izraz plačuje? Zaradi tega, ker se številni upokojenci marsikdaj sprašujejo, kje je tisti denar, ki smo ga mi 40 let vplačevali v pokojninsko blagajno? Ta denar je šel vsak mesec neposredno v pokojnine. Mi nimamo takšnega pokojninskega sistema, da bi se naša vplačila, ki jih plačujemo

v neko pokojninsko blagajno, nalagala, in da bi mi pokojnino iz teh sredstev dobivali. Naš sistem je takšen, da tisto, kar mi zaposleni danes plačamo, gre jutri neposredno za pokojnine.

Da tak sistem deluje in da bomo lahko zagotavljali dostojne pokojnine, moramo ta sistem prilagoditi na nove demografske trende. Dejstvo je, da živimo dlje. Če želimo zagotoviti dostojne pokojnine imamo dve možnosti, ali zvišamo prispevno stopnjo ali delamo dlje. Zvišanje prispevne stopnje bi bil skrajno negativen ukrep za slovensko gospodarstvo in bi že tako obremenjeno gospodarstvo še bolj obremenil. Zato takšnemu reševanju pokojninskega sistema v Novi Sloveniji nasprotujemo. Edina opcija, ki nam še ostane, je, da na nek način ob daljši življenjski dobi delamo dlje. Prav to s to pokojninsko reformo poskušamo uvajati.

Jasno je, in to ljudje tudi večkrat poudarjajo, da so velike razlike med posameznimi poklici, da nekdo 40 let dela tako, drugi drugače. Mislim, da je prav naša pokojninska reforma te različne delovne okoliščine upoštevala. To, kar Svetlikova ni. Svetlikova pokojninska reforma je vse stavila na 65 let starosti. Naša pokojninska reforma pa vse stavi na 40 let delovne dobe. S tem na nek način tudi odgovarjamo na vse tiste okoliščine – na primer, če je nekdo začel v mladih letih zelo kmalu delati, se bo lahko tudi nekoliko prej upokojil, kot tisti, ki so študirali dlje in bodo morali zaradi tega delati do svojega 65. leta.

Če še enkrat povzamem bistveno razliko med Svetlikovo pokojninsko reformo in našo pokojninsko reformo. Prva ključna razlika je ta, da mi vse stavimo na 40 let delovne dobe in da iz tega sistema izločamo proračunske dodatke k pokojninam, zaradi tega, da bodo zadeve zelo transparentne, da se bo vedelo, kaj je pokojnina in kaj je proračunski dodatek.

Na tej točki moram reči, da včasih ne razumem visokih opozicijskih funkcionarjev, ko pravijo, da so pred letom in več nekateri zavrnili Svetlikovo pokojninsko reformo. Mi smo sicer za pokojninsko reformo, ampak zdaj pa tudi vaša ni dobra. Ampak pustimo se presenetiti, poslušali bomo stališča poslanskih skupin in vendarle upam, da se še kakšna stvar obrne naokoli. Veliko pripomb oziroma stvari je bilo rečenih tudi glede hitrosti sprejemanja pokojninske reforme. Nimamo časa, mudi se. Zaenkrat proces usklajevanja in pogajanja še vedno teče in ta dokument, ki ga imamo pred seboj, se do končnega sprejemanja lahko v nekaterih točkah še spremeni. Nekatero spremembo, ki so se že, vsaj ustno, predstavile v teh dogovorih in pogovorih, so tudi te, da se bo uvajalo neko prehodno obdobje, ki bo zelo postopno, in da tistim, ki že danes po stari zakonodaji izpolnjujejo pogoje za upokojitev, ni treba za vsako ceno hiteti v pokoj, preden bo sprejeta ta pokojninska reforma, ker se bodo lahko pod istimi pogoji upokojili tudi kasneje.

Nova Slovenija je imela tudi določene predloge za izboljšanje te pokojninske reforme. Predstavili smo jih ministru in verjamemo, da jih bo upošteval. Ena izmed najbolj bistvenih je zagotovo ta, da bi večje družine oziroma otroci pri večjih družinah pri teh upokojitvenih razlogih in zniževanju upokojitvene starosti bili vendarle upoštevani. Ne zgolj do četrtega otroka, ampak tudi peti, šesti, morebiti sedmi in osmi. Teh družin, ki imajo več kot 5, 6 otrok je v Sloveniji zelo malo, zato upoštevanje vseh teh otrok pri upokojevanju ne bi predstavljalo bistvene nevarnosti za kakršenkoli pokojninski sistem in mi v Novi Sloveniji ocenjujemo, da je tako prav.

Če zaključim, kot sem rekel, Nova Slovenija pokojninsko reformo podpira, zato jo bomo v prvi obravnavi podprli. V procesu pogajanj in usklajevanj pa si bomo, skupaj z vsemi ostalimi deležniki, prizadevali, da se ta pokojninska reforma še izboljša.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Pozitivna Slovenija mag. Barbara Žgajner Tavš.

MAG. BARBARA ŽGAJNER TAVŠ (PS PS): Hvala lepa za besedo. Spoštovani kolegice, kolegi, spoštovani minister, pa tudi vsi, ki nas spremljate pred televizijskimi zasloni.

"Ta pokojninska reforma je boljša od prejšnje, ampak samo zato, ker je vaša, spoštovana koalicija." To smo slišali danes v eni od uvodnih predstavitev ene od koalicijskih poslanskih skupin. Nesporno dejstvo je, da je pokojninska reforma nujna. O tem danes ne dvomi nihče več, niti predsednik Vlade, ki je sicer konec leta 2011 še zatrjeval, da Slovenija lahko sodeluje v klubu najbolj razvitih tudi brez pokojninske reforme. Ob tem pa želim opozoriti, da me res moti retorika, s katero že nekaj časa vladni predstavniki branijo oziroma branite pokojninsko reformo. Ta je, kot se zdi, nujna samo zaradi luknje v pokojninski blagajni, pri čemer se zanemarija vsa ostala resna opozorila upokojencev, da se s pokojninami težko preživi, četudi bi morale zaradi same narave predstavljati ustrezno socialno varnost za dostojno življenje v starosti. Neprimerno je, da se starejše ljudi predstavlja kot breme za državno blagajno, zgolj kot breme za državno blagajno. S takim načinom razmišljanja je človek zgolj objekt v rokah kapitala, da ne rečem, da gre za neko filozofijo neke politike, ki ji težko prikimamo. Zopet pristajamo na neko drugo politično igro, ki se nam vsiljuje z elementi neoliberalizma. Gre za destruktivno politiko. Zakaj, bom razložila v nadaljevanju. To pa je daleč od pravega pomena besed, ki jih vsi radi uporabljamo. To so: kakovostno življenje v tretjem življenjskem obdobju, medgeneracijska solidarnost in, če hočete, humanost. To so vsi tisti trije elementi, ki bi morali biti vodilo pri pripravi nove pokojninske zakonodaje.

Janez Janša je začel mandat z besedami: "Ukrepi Vlade niso radikalni." Pa se

je, trdim, radikalno spremenilo življenje marsikaterega posameznika, družine. Predsednik je nadaljeval, kako si moramo prizadevati prav vsi, da vsak prispeva k reševanju finančne krize, razen najšibkejših. Nato je predsednik Vlade grozil z gospodarskim kolapsom in prošnjo za finančno pomoč. Vmes je pritisnil še na upokojence in, meni nič, tebi nič, čez noč zbrisal 26 tisoč upokojencev. Bojda je narobe, ker so se nekateri med njimi borili za svobodo, suverenost in demokracijo. Četudi je bila rešitev sporna z vidika ustavnosti, jo je bilo treba sprejeti, ker pokojninska blagajna ne sme nositi neupravičenega bremena ljudi.

Karikiram, zato ker želim poudariti, da se politika nevarno, prenevarno, igra z življenjem ljudi. Zaradi pokojninske reforme smo imeli v Sloveniji pred dvema letoma skorajda revolucijo. Medtem, ko je OECD že v mandatu prejšnje Janševe vlade, 2004–2008, številnim državam priporočila začetek postopkov za pokojninsko reformo, med njimi tudi Sloveniji, je reforma ob zelo jasni podpori današnje največje koalicijske stranke, padla. Tistim, ki danes kričite in hočete na vsak način pokazati, kako opozicija zavrača vaše izjemno državotvorne in socialne rešitve – zaradi nesprejetja pokojninske reforme leta 2010 je nastala luknja v blagajni, ki naj bi po nekaterih ocenah znašala tudi do 300 milijonov evrov. To je dejstvo. Takrat je današnji premier celo dejal, da pokojninska reforma, ki pomeni daljše ostajanje na trgu dela, popolnoma izključuje povečanje produktivnosti, tehnološki razvoj in napredek. Zato je bila pokojninska reforma takrat slaba. Ampak, glej ga zlomka, njegova Vlada je vložila skorajda identičen zakon. Nekateri ocenjujejo, da gre za, bom citirala: "Pokojninski plagiat padle reforme, ki zasleduje ravno cilj daljšega ostajanja na trgu dela." Kako hitro se človek ujame v lastno zanko, mar ne?

Ali bo predlagana reforma, pokojninska reforma, ki, mimogrede, še ni usklajena s socialnimi partnerji, rešila slovenske težave? Po mnenju analitikov v najboljšem primeru predstavlja kratkotrajno oziroma kratkoročno rešitev znižanja stroškov državne blagajne, tudi zaradi tako imenovanega brisanja kategorije upokojencev. Pa samo zopet pri vrednostnih sodbah, kaj nam danes pomeni človek. Kot kaže bo pokojninska reforma dokončala to, kar je začel ZUJF. S posebnimi zakoni se bodo po resornih ministrstvih določili pogoji za pridobitev in odmero pravice izbrisanim upokojencem, kot jih bom imenovala. Z drugimi besedami, njihova pokojnina postane, po novem, socialni transfer, ki ni več samoumeven, ampak je odvisen od socialnega položaja prejemnika oziroma upravičenca in vsakokratne volje politike. Veste, da je politika sposobna z eno potezo poseči v nižanje in ukinjanje posameznih socialnih transferjev. To je del, ki mu v Pozitivni Sloveniji ostro nasprotujemo, saj jemlje s strani države dodeljene pravice upokojencev in močno posega v dostojanstvo prizadetih državljanov.

Pokojninska reforma bi morala biti odraz realnega stanja, realnih števil.

Slovenski upokojenci že dolgo opozarjajo, da se jim godi slabo. Že leta 2008 sem istemu predsedniku Vlade predložila podatke, ki jih bom tokrat dopolnila z ažurnimi številkami. Leta 2004 je povprečna pokojnina znašala 64,5 % plače. V letu 2007 je znašala le še 61,3 % plače. Januarja 2012 povprečna pokojnina znaša le še 58,8 % povprečne neto plače. Pokojnine, realno gledano, padajo in s tem se upokojenci, hočeš ali nočeš, vsako leto bolj ujamejo v zanko revščine. Sveži podatki Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje iz avgusta letos govorijo, da vsak peti prejema manj kot 500 evrov pokojnine. Nadaljnjih nekaj več kot 84 tisoč upokojencev prejema pokojnino med 500 in 600 evri.

Če strnem, spoštovani kolegi in kolegi – in to je podatek, ki bi nas moral skrbeti – pod pragom revščine v Sloveniji danes živi okrog 200 tisoč upokojencev, kar predstavlja 40 % upokojenske populacije. Da so slovenske pokojnine nizke, kaže tudi evropska primerjava. Slovenski upokojenci so bili lani za 10 odstotnih točk pod povprečjem Evropske unije in pri dnu lestvice vseh držav članic Evropske unije. V letu 2010 je bilo pod pragom revščine več starejših le v teh državah Evropske unije, v Bolgariji, na Cipru in v Veliki Britaniji.

Še ena skrb vzbujajoč podatek. Ne samo, da je naša država pod povprečjem Evropske unije, slabo znamenje je tudi, da pri nas delež starejših, ki živijo pod pragom revščine, narašča, medtem ko v Evropski uniji po podatkih Eurostata upada. Zato pravim, da bi morala pokojninska reforma odražati ali pa biti odraz širše realnosti, ki predstavlja dolgoročno stabilnost tudi glede na napovedane demografske trende. Kakšna je vladna dolgoročna strategija na področju reševanja nizkih pokojnin, revščine med upokojenci, je iz Predloga zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2) nemogoče izluščiti. Zakon bo sicer deloma zajezil padanje pokojnin, a tu je treba omeniti, da je napovedani vstopni odstotek še nižji, kot je bil leta 2010 pri takrat padli reformi, kar pomeni, da bo realno pokojninska osnova še nižja. Trdim, da ni dosledno rešeno vprašanje valorizacijskega količnika, ki je tisti element, ki ga ob vsakokratnem usklajevanju določi minister in ki je do sedaj vedno dodatno posegel v višino pokojnine.

Če strnem samo nekaj pomislekov, ki jih je treba upoštevati v nadaljevanju obravnave tega zakona in ki jih bomo, absolutno, tudi v Poslanski skupini Pozitivne Slovenije pri pripravi amandmajev. Prehodna obdobja zaostrovanja upokojitvenih pogojev za ženske bi morala biti daljša. Zakon je krivičen do tistih, ki imajo več otrok, in tistih, ki so se izobraževali. V prehodnih določbah je neugodno zagotovljeno varstvo pričakovanih pravic za brezposelne osebe in osebe s priznano stopnjo invalidnosti. Kot že rečeno, vprašljiv je valorizacijski količnik. Po

nekaterih ocenah bi ga moral nadomestiti točkovni sistem, kar nenazadnje ugotavljajo tudi predstavniki ministrstva. Bonusi za delo po izpolnjenih pogojih bi morali veljati tudi po 65. letu. Padanje pokojnin s predlogom ne bo upočasnjeno.

Še vedno ni ustrezno rešeno obdobje pokojninske dobe za tiste, ki so začeli delati mladi, torej pred 18. letom starosti. Neustrezno so rešene tudi invalidnine. Nedorečenosti še vedno ostajajo glede individualnih izračunov, ki lahko pomenijo konec solidarnosti. Predlog zakona predvideva izločitev skupine upokojencev, kar je bila že namera Zakona za uravnoteženje javnih financ, in obravnavanje njihovih pokojnin kot socialnega transferja.

Če dovolite, še en absurd, ker rada razpolagam s konkretnimi številkami. Mislim, da ste vsi poslanci po elektronski pošti prejeli primer, kako bo v enem delu v praksi izgledala nova pokojninska reforma. Gospod Novak, letnik 1952, bi za upokojitev uveljavljal študijska leta. Pogoje za upokojitev bi izpolnil 1. 3. 2013. Na zavodu se mu izteče denarno nadomestilo za brezposelne 15. 1. 2013. Imel bi pravico do plačila prispevkov pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ker mu do upokojitve manjka manj kot eno leto. Ker pa vladni predlog nove pokojninske zakonodaje ne predvideva varstva pravic za take osebe, nima več niti pravice do plačila prispevkov iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ker se bo upokojil šele v letu 2017, ko bo dopolnil 65 let oziroma 40 let pokojninske dobe. Ta predlog v takšni obliki ni dodelan. Upam, da bo ministrstvo v nadaljevanju poslušalo tiste pripombe, ki so zelo utemeljene, s strani sindikatov, ostale zainteresirane javnosti, pa tudi opozicijskih poslank in poslancev.

Pokojninska reforma sama po sebi ne predstavlja neke trajnostne rešitve v smislu systemskega reševanja težav kot so prenzke pokojnine. Rešujemo, kot že rečeno, v prvi vrsti zgolj ali samo finančno plat pokojninske blagajne. Še več, upam si trditi, da pokojninska reforma v takšni obliki, kot jo imamo danes pred seboj, ustvarja dvom v pravičnost. Brez pravičnosti pa ni razvoja in ni blaginje.

Zato naj v tem trenutku zaključim z besedami, da v Poslanski skupini Pozitivne Slovenije sicer ne bomo nasprotovali sprejetju pokojninske reforme oziroma zakona v prvi obravnavi, ker se zavedamo, da je zakon mogoče v nadaljnjem postopku popraviti in popravljati. Dajem pa v tem trenutku pobudo tudi ministru, da pride s konkretnimi predlogi in predstavitvijo do opozicijskih poslank in poslancev Pozitivne Slovenije. Z veseljem ga bomo sprejeli in verjamem, da bomo našli marsikatero pozitivno rešitev. Nenazadnje, to je oziroma bi moral biti naš skupni cilj. Pokojninska reforma je nujna.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke gospa Romana Tomc.

ROMANA TOMC (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani predsednik. Minister, kolegice in kolegi!

Pokojninska reforma, kot smo danes že velikokrat slišali in še bomo, je eden izmed tistih nujnih reformnih ukrepov, ki jih moramo sprejeti takoj, če želimo ohraniti svojo suverenost. Število upokojencev vse od leta 1990 narašča veliko hitreje kot število zavarovancev, in danes pokojnino za enega upokojenca vplačuje le še nekaj več kot en zaposleni in pol. To je dejstvo, vendar nad njim vseeno ne smemo biti preveč zaskrbljeni, kajti na drugi strani izraža tudi nek pozitiven signal v naši družbi. Namreč, živimo dlje, živimo boljše in kvalitetnejše življenje. Ravno zato o razkoraku med prihodki in odhodki pokojninske blagajne ne gre razmišljati samo kot o neki nepremostljivi težavi, ki povzroča trenja med mlajšo in starejšo generacijo. To je predvsem izziv za vse nas, kako bomo v prihodnje z novimi rešitvami ponovno vzpostavili to ravnovesje in medgeneracijski konflikt spremenili v medgeneracijsko sodelovanje.

Res je, da nekaj lahko naredimo s prerazporejanjem bremena med generacijami samimi, med mladimi, med starejšimi, vendar ne bomo naredili nič, če ne bomo zagotovili novih delovnih mest, novih zaposlitev. Kajti v našem pokojninskem sistemu, ki je takšen, kot je, je postavljena zadeva tako, da če ni novih vplačil, če ni več zavarovancev kot upokojencev, ta sistem ne deluje. Ta sistem ne bo deloval dolgoročno niti kje drugje v Evropi, kaj šele v Sloveniji. Ta sistem, kot celota, mora doživeti bistvene spremembe v razmišljanju.

Spremembe pokojninske zakonodaje, ki so danes pred nami, ne bodo začele veljati čez noč. Uveljavljene bodo postopno in zato se bo postopno pokazal tudi njihov finančni učinek. Na začetku bo malo večji in bo rasel vse tja do leta 2016. Ministrstvo s svojimi izračuni predvideva, da bo pokojninski sistem stabilen vsaj naslednjih 7 let. To pa je tudi tisto obdobje, ko lahko rečemo, da smo s takšnimi rešitvami, kot jih danes prinaša ta zakon, pretežno zadovoljni. Niso idealne, pa vendarle, naj spomnimo – v zgodovini se morajo ponavadi pokojninski sistemi renovirati na približno 10 let. Noben pokojninski sistem doslej pri nas ni omogočal stabilnosti dlje kot 10 let. Leta 2000 smo delali pokojninsko reformo, leta 2010 so bile razmere popolnoma drugačne in nič nam ne pomaga, da danes delamo izračune, kakšne bodo pokojnine leta 2026, ali bodo 567 evrov ali bodo 859 evrov. Delajmo realne projekcije, ki bodo vzdržale in bodo zanesljive vsaj nekaj naslednjih let.

Ko je pred tremi leti prejšnja vlada predstavila izhodišča za pokojninsko reformo, so bili obeti res zelo veliki. Pričakovali smo, da bomo dobili nek nov, sodoben, pravičen

pokojninski sistem, vendar pa na koncu, ko je bil zakon sprejet, temu ni bilo tako. Priča smo bili predvsem velikemu poslabševanju pogojev na vseh področjih. Na drugi strani pa nismo bili priča tudi dajanju enakih zagotovil, da bo pokojninski sistem vzdržan, da bodo pokojnine stabilne in da bodo v nadaljevanju naraščale. Ta neusklajenost se je odrazila tudi v pogajanjih s socialnimi partnerji. Socialni partnerji so bili tako nezadovoljni z rešitvami, da so bili primorani oziroma da so na koncu koncev sprožili referendum. To poudarjam zato, ker se nam vsakič znova narobe očita, da je Slovenska demokratska stranka tista, ki je sprožila referendum. Ni. Je pa res, da se z določenimi rešitvami v tistem zakonu ni strinjala in je to tudi jasno povedala v procesu sprejemanja zakona v parlamentu in predlagala tudi svoje rešitve, ki pa večinoma, kolikor je meni znano, niso bile sprejete. Da bo zadeva povsem nedvoumna, ker ne verjamem, da verjamete meni, boste najbrž verjeli gospodu Lukšiču, ki je v nekem intervjuju dejal: "Minister Ivan Svetlik se je v pogajanjih proti sindikatom vkopal kot v beton in Pahor ga je zabetonirano podpiral, pa je šlo po zlu." To so izjave dr. Lukšiča glede pokojninske reforme prejšnje Vlade.

Izgubili smo torej tri leta dragocenega časa, ko bi lahko naredili nekatere popravke, pa jih nismo naredili, in ko bi lahko izkoristili to priložnost in temeljito prenovili pokojninski sistem. Danes bi bil zakon lahko bistveno drugačen, še bistveno boljši, kot je. Se je pa kriza v teh treh letih na vseh področjih poglobila. Danes je situacija bistveno slabša, kot je bila takrat in enostavno tega časa, da bi nadaljnja tri leta razpravljali o tem, katere so najboljše, najprimernejše in najučinkovitejše rešitve, enostavno nimamo. Nimamo, če si to želimo priznati ali ne. To je razlog, zakaj se je vlada odločila, da kot osnovo za spremembo pokojninskega sistema vzame ta zakon, ki ga je predstavila že prejšnja vlada. Vendar ga je nadgradila z nekaterimi ključnimi, bistvenimi spremembami in lahko rečemo, da je zaradi teh sprememb ta zakon bistveno boljši od prejšnjega.

Prva sprememba, podaljševanje starosti za upokojitev, je v sistemu kot ga imamo pri nas, kot sem že prej omenjala, tekma brez konca. Vi lahko podaljšujete upokojitveno starost do 80. ali pa do 85. leta. Če boste imeli v sistem vgrajene številne dejavnike, ki omogočajo predčasno upokojevanje – da se lahko nekdo upokoji prej kot je deklarativna upokojitvena starost v zakonu –, s tem niste naredili nič. To ni značilno samo za slovenski pokojninski sistem. To je značilnost tudi za ostale pokojninske sisteme, ki nam jih prodajajo in govorijo, kako morajo nekateri ostajati v zaposlitvi do 65. leta, pa celo do 67. itn. Če pa pogledamo statistične podatke o efektivni upokojitveni starosti, to je takrat, ko se nekdo resnično upokoji, pa Slovenija, vsaj pri moških, ne odstopa prav veliko od evropskega povprečja, niti ne od

Nemčije, ki si jo vedno vzamemo za vzgled. Situacija je nekoliko drugačna na področju upokojevanja žensk, kar je tudi razlog, da se zadeve na tem področju, v tem zakonu, nekoliko zaostrejejo. Ravno zato, ker ni bistvenega pomena, katero število let, pri katerem se lahko nekdo upokojuje, je napisano v zakonu, je bistveno bolj pomembno, koliko let je nekdo vplačeval v pokojninsko blagajno in to je ta premik, ki ga prinaša ta pokojninski zakon. Premik iz upokojitvene starosti na delovno dobo. Kot izhodišče, kot je že bilo omenjeno, je postavljenih 40 let in iz zakona zelo jasno izhaja, da je pokojnina pravica iz dela. Pokojnina ni socialni prejemek in se ne bi smel kot tak tretirati.

Druga pomembna sprememba. Iz pokojninske blagajne se danes izplačujejo številni izdatki, ki nimajo nobene podlage v plačanih prispevkih, to smo tudi že večkrat slišali. Zakaj je to pomembno? Pomembno je zato, ker ti izdatki ustvarjajo nek dodaten pritisk na pokojninsko blagajno in, če boste pozorni, kako se prezentirajo podatki, kjer večkrat omenjamo oziroma omenjate, koliko mora proračun prispevati v pokojninsko blagajno, boste vedno zasledili številko milijardo 400 tisoč. Ne, ni res. Samo milijardo, ampak ta psihični pritisk, da vendarle mora dati proračun v pokojninsko blagajno milijardo 400 tisoč, ustvarja zelo dobre pogoje za to, da na koncu rečete, da je treba zaostri pogoje za upokojevanje, treba je poslabšati pogoje in znižati pokojnine. To ni prav in to ni pravično do tistih upokojencev, ki so 40 let delali in plačevali v pokojninski sistem. Prejšnja Vlada se je očiščenja pokojninske blagajne lotila tako, da je ukinila državne pokojnine, naenkrat, z enim rezom. Spremenila jih je v socialne prejeme in pokojnina, kot smo rekli, ni socialni prejemek, pokojnina je pravica iz dela. Problem tega je, da če že nekako lahko razumemo, zakaj je prejšnja Vlada to naredila, pa ne moremo razumeti, zakaj je pa vse ostale privilegije, ki danes še obstajajo v pokojninski blagajni, pustila točno tam, kjer so, popolnoma nedotaknjene. To je neka rešitev, ki je bila izdelana samo do polovice. Mislim, da je treba narediti še korak naprej in očiščenje pokojninske blagajne zaključiti na način, da bodo v pokojninski blagajni resnično tisti izdatki, ki imajo v ozadju plačane prispevke. Vse tisto, kar pa niso izdatki, ki imajo v ozadju prispevke, pa naj se ureja drugje. To ne pomeni, da se karkoli ukinja. Nič se ne ukinja in tudi ministrstva si ne bodo kar tako izmišljevala, komu bodo pravice podeljevala. To niso kar neki socialni prispevki, to so zakonsko določene pravice. Zakone sprejemamo v parlamentu in tukaj ni nobene bojzani, da bi bil kdorkoli s tega naslova, ker bi prišlo do prenosa z ene blagajne na druge blagajne, oškodovan. Sledimo načelu, da kar ne sodi v pokojninsko blagajno, naj se ureja drugje in naj se ureja z drugimi zakoni.

Tretja pomembna novost in sprememba pa je uvedba enotnega

informatijskega izračuna. To je zelo pomembno, predvsem za mlade generacije. Če danes vprašate mlade generacije, nihče več ne zaupa pokojnini, pokojninski blagajni, nihče več ne pričakuje sploh, da bo kdaj pokojnino dobil. Vprašajte 25-letnika, kaj misli, da bo dobival iz pokojninske blagajne čez 40 let. Zakaj je temu tako? Temu je najbrž tako zato, ker se ti njegovi prispevki, če jih vplačuje, zlivajo nekam v neko blagajno, nad katero on nima nobenega nadzora, ne ve, kaj se tam dogaja, vseskozi posluša samo o nekih težavah. Individualni informativni izračun pa bo prinesel neko preglednost, možnost, da vsakdo vsak trenutek dobi informacijo, koliko sredstev se je zbralo na njegovem računu in v nadaljevanju tudi informacijo o tem, kakšno pokojnino lahko pričakuje. To je popolnoma drugačen pristop, to vliva neko zaupanje v sistem in vliva zaupanje, da bo nekdo pričakovano pokojnino enkrat tudi dobil.

Strinjam se, da so pokojnine v Sloveniji izredno nizke in ni dopustno, da se še naprej znižujejo. Ker pa se vedno znova pojavljajo tudi neke dezinformacije, zakaj pokojnine padajo, mislim, da je prav, da povemo, da pokojnine padajo zato, ker je bila to zavestna odločitev socialnih partnerjev in vlade leta 1999, ko se pogajali o pokojninski reformi in ko je bil sklenjen kompromis, da je lahko količnik, ki omogoča, da pokojnine padajo, takšen kot je, na račun nekaterih drugih rešitev, ki so bile takrat v pozitivno smer za zavarovance – daljše prehodno obdobje, recimo. Če danes ne bomo sprejeli oziroma če ne bomo sprejeli tega zakona, bodo pokojnine padale še naprej. Ta količnik je še vedno vgrajen in bo deloval do leta 2024. S to pokojninsko reformo zaustavljamo tudi to padanje pokojnin. Naj pa ob tem opozorim samo še to, da smo o tem problemu že razpravljali in tudi sprejemali nekatere odločitve in nekatere rešitve. Namreč, te pokojnine so v začetnem obdobju po sprejetju pokojninske reforme, ki je še danes v veljavi, padale tako zelo hitro, da smo se leta 2005 odločili, da s posegom v pokojninski sistem vsaj deloma zaustavimo padanje pokojnin. Takrat je bilo to zelo negativno sprejeto, kot demontaža pokojninskega sistema. Ampak dejansko je vlada Janeza Janše takoj na začetku svojega mandata naredila ta ukrep, ki je, edini v zgodovini, zaustavil padanje pokojnin.

Ljudje smo običajno do sprememb zadržani, ker ne vemo, ali si lahko obetamo od njih pozitivne ali negativne posledice. Res je, zaradi te pokojninske reforme bomo morali delati dlje. Vendar bo ta prehod postopen in razdeljen na nekaj let. Nekateri, ki danes sploh ne plačujejo prispevkov ali pa nekateri, ki plačujejo zelo, zelo nizke prispevke, bodo morali plačevati več. Ampak bo zaradi tega naša pokojninska blagajna nadaljnjih nekaj let stabilna in upokojencem se ne bo več treba spraševati, ali bodo jutri oziroma drugo leto še imeli pokojnine in kakšne te bodo, ker pokojnine bodo imeli in

pokojnine bodo stabilne. Omogočena bo, kar se meni osebno zdi izrednega pomena, neka dodatna spodbuda za varčevanje, predvsem pri mladih, kajti mislim, da je ta del pokojninske blagajne, ki se nanaša na izdatke, problem. Še večji problem pa je ta del, ki se nanaša na vplačila v pokojninski sistem, na mlade, ki prepozno vstopajo na trg dela, in na nizka vplačila.

Večina rešitev je že znanih, nekaj jih je danes tudi tukaj, pred nami. O nekaterih še potekajo razprave med socialnimi partnerji in Vlado in verjamem, da bomo tudi v postopku sprejemanja zakona v Državnem zboru predlagali marsikatero rešitev. Mislim, da ni pretirane bojzani, da se nekaterih odprtih vprašanj, ki so bila tudi tu izpostavljena, ne bo rešilo. Prepričana sem, da se bodo. Ocenjujem tudi, da je teh odprtih vprašanj za nek pokojninski zakon, za pokojninsko reformo, ki je tako obsežna, izredno malo. Nujnost, da ta pokojninska reforma začne veljati že 1. januarja naslednje leto, je izredno velika, zato bomo v Slovenski demokratični stranki ta zakon podprli.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov dr. Andreja Črnak Meglič.

DR. ANDREJA ČRNAK MEGLIČ (PS SD): Spoštovani gospod predsednik, gospod minister, kolegice in kolegi!

Pokojninsko reformo, eno najpomembnejših strukturnih reform, ki jo je pripravila prejšnja vlada Boruta Pahorja, je Državni zbor sprejel po več kot enem letu dni razprave, usklajevanj s socialnimi partnerji, in sicer z absolutno večino. Žal je bil Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju na referendumu junija 2011 zavrnjen, kljub temu, da bi zagotovil dolgoročno vzdržnost javnih financ, preprečil padanje pokojnin oziroma jih celo nekoliko zvišal – ob tem, da bi ljudje v povprečju delali leto ali dve več – ter zagotovil pravično porazdelitev bremen med različnimi starostnimi skupinami in generacijami. Opozarjali smo vas na posledice padca pokojninske reforme. Odrazile so se v dražjem zadolževanju, ob zaostritvi gospodarskih razmer pa so botrovale tudi sprejemanju sedanjih ostrih varčevalnih ukrepov, ki jim vsi na nek način nasprotujemo. Marsikoga danes lahko upravičeno boli glava, da je takrat sprejel odločitev, kot jo je, da se je reformo zavrnilo.

Ob sprejemanju pokojninske reforme v Državnem zboru so vidni predstavniki sedanje vladajoče stranke koalicije, SDS, ocenjevali, da novega pokojninskega zakona ne potrebujemo, vsaj še tja do leta 2015, ter da je zavrnitev pokojninskega zakona na referendumu priložnost za iskanje boljših rešitev. To trditev je še v začetku tega leta ponovil kandidat za predsednika sedanje Vlade, Janez Janša. V svojem nastopnem govoru je izrekel oceno, da izboljšave pokojninskega sistema ne bodo

potrebne pred letom 2015. Konec poletja pa je vlada obrnila ploščo in izvedba pokojninske reforme je naenkrat postala izredno nujna. Bang! Ironično, ni kaj. Ironično še toliko bolj zato, ker natančen pregled členov predloga novega pokojninskega zakona pokaže, da je ta v veliki meri prepis na referendumu zavrnjenega zakona. Kar 95 % členov je takšnih, vendar z nekimi korekcijami. Ko človek natančno stvari analizira, ugotovi, da od reforme v bistvu ostaja predvsem forma oziroma da se pogovarjamo o spremembah nekega pokojninskega zakona.

Eden temeljnih očitkov stranke SDS, zakaj zavrniti pokojninsko reformo v prejšnjem mandatu, je bil, da je le-ta neusklajena s socialnimi partnerji. Pa vendar tudi predlog zakona, ki je pred nami, v vseh najpomembnejših parametrih, s socialnimi partnerji ni usklajen, čeprav naj bi bil sklenjen dogovor o kompromisnih rešitvah. Na to neusklajenost so socialni partnerji jasno opozorili. Pri tem pa poslanci, ki se danes srečujemo s prvo obravnavo novega zakona, s kompromisnimi rešitvami nismo bili seznanjeni. Tako ne vemo, o katerih vsebinskih rešitvah bomo razpravljali – tistih, ki so zapisane, ki so pred nami, ali tistih, ki so že bile usklajene s socialnimi partnerji, ki jih pa mi še ne poznamo, razen če smo zelo temeljito spremljali tisk, ki nam je poročal, kaj se je dogajalo. Kaj nam to pove o tem, kako percipirate vlogo parlamenta in teh poslancev? Verjetno to, da smo v glavnem glasovalni stroj, mar ne.

Povsem na kratko, ne bom se spuščala v vse podrobnosti sprememb, vendar bi opozorila na dve ključni. Prvič, pogoj za dosego starostne pokojnine naj bi pomenil istočasno izpolnjevanje dveh kriterijev – delovne dobe, 40 let, in dosežene starosti najmanj 60 let. Podaljševanje pokojninske dobe naših upokojencev, ki naj bi bistveno prispevalo k vzdržnosti pokojninske blagajne, bo v veliki meri doseženo z izenačitvijo pokojninske dobe za oba spola. Naj poudarim, da so se že sedaj moški upokojevali pri v povprečju 37,6 let delovne dobe, da pa je tisti odpustek, ki jim je manjkalo do 40 let, šel predvsem na račun časovnega bonusa za otroke. Samo ukinitve tega časovnega bonusa bo nekoliko poslabšala njihove upokojitvene pogoje. Povsem drugačna pa je slika pri ženskah. Se spomnite – 40, 38 je bila parola, s katero se je rušila pokojninska reforma. Danes s tem, ko se zahteva izenačeno obdobje pokojninske dobe za oba spola, lahko s številkami dokažemo, da bodo glavno breme te pokojninske reforme nosile ženske, ki se jim bo v pičlih 6 letih pokojninska doba podaljšala za 2 leti, dodatno pa še za čas neiztečene pokojninske reforme, Ropove reforme, kot ji rečemo, oziroma ZPIZ-1. V 6 letih bo prehod tako hiter, da se jim bo podaljšala delovna doba za 2,8 let. Pravično, ni kaj, zelo pravično razporejanje bremen reforme.

Drugič. Pokojnina naj bi postala skoraj v celoti prejemek, odvisen od vplačil v

pokojninsko blagajno. Obdobje, ki bo predstavljalo podlago za izračun pokojnine, je bilo nekako usklajeno na 24 letih, za katere so vplačani prispevki. Torej, če želimo biti dosledni, potem bi morala biti osnova za vseh 40 let vplačevanja v pokojninsko blagajno, ne zgolj 24. Ali se še spomnite, kako posamezne kategorije lahko manipulirajo z zviševanjem ali zniževanjem svojih prispevkov?! Predvsem mislim na tiste, ki si to pokojninsko osnovo lahko izbirajo sami. V roku enega lega bodo iz pokojninske blagajne izločene pokojnine pod posebnimi pogoji, ki se bodo po novem določile v posebnih zakonih. To pomeni, da bo čiščenje doletelo 44 skupin, 170 tisoč upokoencev. To pomeni eno tretjino vseh slovenskih upokoencev. Glede na to, da omenjene pokojnine že sedaj financira državni proračun, je na mestu vprašanje, kaj naj bi vlada s prelaganjem iz enega žepa v drug žep pridobila. Vsekakor več administriranja po ministrstvih. Na drugi strani pa se sprašujemo, kaj je skrita agenda tega ukrepa. Ali to ne pomeni uresničitev skrite namere tako imenovanega 408. člena, da se bodo tem kategorijam na novo odmerjale pravice in določala njihova valorizacija, ki ne bo enaka valorizaciji pokojnin? Približno kako to izgleda, smo si lahko ogledali pri obravnavi 431. člena ZUJF. Končni učinek bo nedvomno v znižanju pokojnin, in veste kaj še? S tem, ko se bodo ti izdatki prenesli iz postavke izdatki za pokojnine v izdatke za socialne transferje, se bo navidezno statistično znižal izdatek za pokojnine. Mislite, da nam bodo v tujini naselili? To zelo močno spominja na grške špekulacije. Na podlagi predstavljenih izračunov, ki še ne vsebujejo izračuna učinkov doseženih kompromisov s sindikati, se nam postavlja vprašanje, koliko časa bodo te spremembe oziroma ta reforma zagotavljala vzdržnost pokojninske blagajne. Če bi bilo vse izpeljano tako, kot si je vlada to zamislila, bi bilo to 7 let. Koliko stanejo ti odpustki? Mar sprejemamo pokojninsko reformo za 5 let, za eno srednjeročno obdobje? To je prvo vprašanje. Drugo vprašanje pa je, kakšno višino pokojnin ta reforma zagotavlja. Dejstvo je, da sta tako odmerni odstotek kot valorizacijski količnik nižja, kot je bilo načrtovano v naši reformi. Nekateri sindikati pa že jasno opozarjajo, da se bodo zaradi teh podlag pokojnine znižale in da bodo v prvem obdobju občutno nižje kot sedaj. Res je, ZPIZ-1 načrtuje nadaljnje zniževanje pokojnin, ampak tisto, kar moramo mi zasledovati, je, v kolikšni meri bomo mi s to reformo zaustavili padanje pokojnin oziroma da bo ta pravica enako odmerjena za vse kategorije upravičencev.

Za razliko od vas, dragi kolegice in kolegi, smo Socialni demokrati vseskozi poudarjali pomen pokojninske reforme kot temeljne reforme, ki jo mora izvesti ta družba, predvsem zaradi demografskih sprememb, zaradi nižanja rodnosti, zaradi srečnega podatka, da se nam, tako kot v razvitih državah,

podaljšuje pričakovana življenjska doba. Če hočemo zagotoviti na eni strani vzdržnost pokojninske blagajne, na drugi strani pa ustrezno višino pokojnin, potem moramo nekaj storiti in bremena pravično razdeliti med posamezne kategorije in tudi generacije. Zavedamo se namreč, da bo brez sprememb pokojninski sistem ogrožen, mlajše generacije pa bodo nosile nesorazmerne posledice, ki jih prinaša vedno večja nevzdržnost pokojninskega sistema. Vsekakor pa bomo v poteku obravnave predloga pokojninskega zakona v Državnem zboru, upajoč, da bomo uslišani, skušali dopolniti sedanji predlog zakona in doseči bolj uravnotežene rešitve, zlasti glede ključnih odprtih vprašanj.

Morda za konec še to. Morda bi bilo dobro, kolegice in kolegi iz SDS, da si pogledate statistiko, koliko vaših amandmajev in kateri vaši amandmaji so bili upoštevani. Veste, na kaj se je nanašala večina amandmajev? Na to, da je treba upoštevati tudi časovno boniteto za študij. Ta je kar naenkrat iz vašega zakona izginila in če imate toliko pripomb na račun državnih pokojnin – državne pokojnine je naš zakon vključeval – imate proste roke, vključite jih nazaj v osnovni zakon. Tukaj vas nihče ne bo ustavil, zlasti ne mi, Socialni demokrati. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Državljske liste, mag. Truda Pepelnik.

MAG. TRUDA PEPELNIK (PS DL): Spoštovani predsednik, minister, kolegice in kolegi!

V Poslanski skupini Državljske liste bomo predlog novele zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju podprli, saj prinaša kar nekaj bistvenih sprememb v primerjavi z dosedanjim ureditvijo. Če pogledamo zgodovino urejanja pokojninskega sistema v Sloveniji, pokaže, da so se v preteklosti znotraj pokojninskega sistema podeljevale pravice, ki niso imele podlage v vplačanih prispevkih, kar je pomenilo odstop od osnovnega načela pokojninskega sistema pri nas, načela zavarovanja. Vendar, v večini primerov te pravice niso bile v funkciji zagotavljanja solidarnosti med zavarovanci, ampak bolj v funkciji zagotavljanja pravic posameznim družbenim skupinam. S predlogom zakona se želi povrniti pokojnini, ki temelji na vplačanih prispevkih, status pravice, zaslužene z minulim delom in prispevki, vplačanimi v pokojninsko blagajno. Navedeno pa se lahko vzpostavi samo na način, da se pokojninski sistem očisti vseh tistih pravic, ki nimajo podlage v vplačanih prispevkih, s čimer bo le-ta postal preglednejši in pravičnejši. Pokojninska blagajna bo preglednejša, kar bo vplivalo na večjo motiviranost za zavarovanje in vplačevanje prispevkov, ter bo omogočilo učinkovitejši nadzor pristojnih institucij nad porabo sredstev, ki jih državni proračun namenja za izplačevanje posebnih pravic.

Statistični podatki kažejo, da se življenjska dobra podaljšuje, delovna doba pa se temu ni prilagajala, zato pokojninska blagajna postaja finančno nevzdržna in je samo še vprašanje časa, kako dolgo bo še denar v njej. Zaradi navedenega se moramo nujno prilagoditi hitremu staranju prebivalstva. Če se bomo upirali spremembam, se ne bomo mogli izogniti finančnemu zlomu, kar pomeni, da bomo vsi živeli slabše. Zelo pomemben je podatek, da se je od leta 2005 do lani razmerje med zavarovanci in upokojenci bistveno poslabšalo. Leta 2005 je za enega upokojenca delalo 1,67 delavca, lani pa je to razmerje padlo na 1,53, kar pomeni, da je razmerje neugodno, in da je upokojencev vse več. Cilj predlagane pokojninske reforme je zagotoviti stabilnost pokojninske blagajne vsaj na srednji rok in tako poskrbeti za dostojne pokojnine, saj bi, če bi ZPIZ-1 ostal v veljavi, pokojnine še naprej padale. Zato je pomembno, da preprečimo in ustavimo nadaljnje padanje pokojnin, in da se zaustavimo na sedanji vrednosti 78 %.

Preglednost pokojninskega sistema dodatno krepi tudi uvedba informativnih osebnih računov, ki jih bo vodil Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije za vsakega zavarovanca, ki je vključen v obvezno zavarovanje. Dobra rešitev je tudi, da bo zavod vsakega zavarovanca po dopolnjenem 58. letu starosti moral po uradni dolžnosti obveščati o izpolnjevanju pogojev oziroma o tem, kakšno je stanje njegove pokojnine. Bistvo novega sistema je tudi postopno uvajanje sprememb in daljše prehodno obdobje, kar pomeni prehod na bolj vzdržen sistem obveznega zavarovanja na podlagi medgeneracijske pogodbe. Glede na oceno stanja pokojninskega sistema z vidika vpliva na vzdržnost javnih financ na makro nivoju, na nujnost pokojninske reforme kažejo najnovejši podatki, ki upoštevajo tudi že negativne učinke finančne gospodarske krize.

Zakon temelji na preglednosti in razumljivosti sistema ter na vpeljevanju spodbud za daljše ostajanje v zaposlitvi tudi po izpolnitvah minimalnih in polnih pogojev za upokojevanje. Tako bo nov sistem po eni strani temeljil na večstebnem sistemu, ki bo zagotavljal dohodke iz več različnih virov in bo zagotavljal večjo povezanost med vplačanimi prispevki in pokojninami. Po drugi strani pa bo zagotavljal dostojne pokojnine vsem, ki zaradi utemeljenih okoliščin niso privarčevali dovolj sredstev. Temeljni cilj predloga zakona na področju dodatnega zavarovanja je, da mora dodatna starostna pokojnina pokriti izpad prejemkov posameznika iz obveznega pokojninskega zavarovanja ter tako omogočiti vzdržnost pokojninskega sistema in dostojne pokojnine. Vzpostavil se bo pokojninski sistem, ki bo temeljil na zavarovanju in bo pravičen, pregleden in s tem finančno učinkovit. Zelo pomembno je tudi, da predlog temelji na načelih vzajemnosti in ohranja medgeneracijsko solidarnost.

S predlagano novelo zakona bomo dosegli, da se ustavi vsakoletno padanje razmerja med povprečnimi plačami in pokojninami. V času krize, v kateri smo, je kaj več težko zahtevati in pričakovati, saj bi bila za to potrebna dodatna sredstva, kar pa je v nasprotju z zagotovitvijo cilja finančne vzdržnosti. Pri tem je zelo pomembno, da bi se upočasnila rast števila novih upokojencev na eni strani, in da bi se kaj kmalu tudi povečalo število zavarovancev. Poslanci Državljanske liste se zavedamo, da predlagana novela zakona prinaša ustrezne rešitve, vendar pa bodo učinki pokojninske reforme še toliko večji, če jih bo spremljala gospodarska rast. Hvala.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke ima besedo gospod Jakob Presečnik.

JAKOB PRESEČNIK (PS SLS): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Spoštovani gospod minister, kolegice in kolegi!

Naslov mojemu prispevku smo dali Nujnost sprejetja ZPIZ-2 čim prej. Spoštovani kolegice, kolegi, vsi prisotni! Slovenija se je znašla na usodni točki odločitve. Odločamo o tem, ali bomo ukrepali ali še naprej čakali in še naprej drveli v prepad ter se zanašali in čakali na tuje posredovanje. Predlog novega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je eden od pomembnih zakonov, ki Slovenijo lahko pomaknejo naprej, korak bližje k izhodu iz krize, pa ne samo zaradi vzdržnosti pokojninske blagajne, ampak tudi zaradi signala doma in v svetu, da smo sposobni sprejemati ustrezne strukturne reforme.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke podpiramo predlog novega pokojninskega zakona, saj vemo, da s to zakonodajo že krepko zamujamo, kar potrjujejo številne negativne posledice, ki se vse bolj kažejo že sedaj. Pri pokojninski reformi gre za projekt najširšega interesa, ki bo vplival na vse generacije Slovenk in Slovencev, zato smo v Poslanski skupini SLS vedno zagovarjali, kako je pomembno, da se čim širša javnost vključi v oblikovanje končnega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Kljub temu pa pričakujemo od vseh, da konstruktivno pristopimo k obravnavi in ne zavračamo sprejetja zakona, mogoče zgolj iz nasprotovanja vladni koaliciji. V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke pokojninsko reformo obravnavamo kot enega najpomembnejših projektov tega mandata, saj bi nadaljnje odlašanje v naslednjih letih nedvomno povzročilo še večje težave in zaplete. Ponovno poudarjamo, tudi danes, da je nujno ukrepati, če se želimo izogniti situaciji, ko bo treba zniževati pokojnine. Z vsakim letom odlašanja reforme se tudi za bodoče upokojence pogoji slabšajo, saj se slabša in znižuje odmera višine pokojnine. Zaradi odlašanja je v predlogu zakona predviden

odmerni odstotek 78 %, prej 80%, valorizacijski količnik 0,732, prej 0,755.

V Poslanski skupini SLS menimo, da bi morali ukiniti nadaljnjo zlorabo inštituta valorizacijskega količnika, ki nepravilno znižuje pokojnino mlajšim generacijam ter uvesti kakšen drug točkovni sistem, na primer z indeksiranjem na povprečno plačo, ki bi bolj pravično določal pokojnino bodočim upokojencem. Na potrebne spremembe vpliva predvsem demografska slika in staranje prebivalcev ter daljše življenje in s tem daljši čas prejetja pokojnine. Sposodil si bom citat vidnega strokovnjaka, dr. Matjaža Gamsa, s posveta na to temo, ki je dejal: "Študije kažejo, da bi morala biti pokojninska reforma uvedena pred 5 do 10 leti. Na tem trdno stojimo, in tudi strokovnjaki so, in tudi sam osebno sem pisal že o tem v raznih medijih. Zakaj potem ni prišlo do hitrejšje reakcije, zakaj smo morali čakati, da se tako zakomplicira?" Nesporno dejstvo je, da vzdržnost pokojninske blagajne na kratki rok rešimo le s hitrim sprejetjem reforme, ki mora dvigniti starost ob upokojitvi za najmanj 3 leta. Dolgoročno, v drugi fazi pokojninske reforme, pa je nujno oblikovati oziroma nadgraditi sistem, da bo dolgoročno zagotavljal varne in višje pokojnine. Ukrepati moramo tudi na področju bolj aktivne demografske politike in posledično pozitivne družinske politike. S pozitivnimi ukrepi in spodbudami, da se bodo mladi odločali za več otrok, saj dolgoročno le to reši socialne blagajne in, kot kažejo raziskave, tudi obstoj slovenskega naroda nasploh. Zato podpiramo, da kot osnovno načelo pokojninskega zakona ohranimo solidarnost in kot osnovo za pokojnino določimo zavarovalno oziroma pokojninsko dobo, torej dobo z vplačanimi prispevki.

Poslanska skupina SLS je podprla pokojninsko reformo tudi v preteklem obdobju. To se mi zdi pomembno poudariti. V poslanski skupini smo z glasovanjem za podprli pokojninsko reformo že, kot rečeno, v prejšnjem mandatu, ko je bil skrajni čas, da bi omilili sedanje kritično stanje javnih financ. Večino naših konstruktivnih predlogov, resnici na ljubo, in pripomb je upošteval že prejšnji minister oziroma Vlada, in so tako že vključene tudi v sedanji predlog zakona, ki je ključne rešitve povzel po prejšnjem predlogu ZPIZ-2. Naj omenimo samo nekaj takratnih predlogov: bonus materam ob upokojevanju za vsakega otroka, obdobje obveznega služenja vojaškega roka. Nadalje, polna starostna pokojnina je v prehodnem obdobju pri starosti moških 60 let, 40 let dobe, in žensk 60 let starosti. Naš predlog je bil 38. Sedaj je sicer 40 let dobe, brez odbitkov v prehodnem obdobju. Bolj postopno zaostrovanje upokojitvenih pogojev v prehodnem obdobju, pokojninska doba se prizna delavcem, katerim podjetja niso plačala prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Vsi prejemki, nadure, božičnice, nagrade, se s plačanimi prispevki všttevajo v pokojninsko osnovo. Zavarovancem je

omogočen elektronski vpogled v svoje podatke o pokojninski dobi, pokojninskih osnovah in ob izpolnitvi 58. let prejmejo obvestilo o izpolnjevanju pogojev za starostno in predčasno upokojitvev in okvirni izračun pokojnine.

Tudi v prejšnjem predlogu smo uspeli z znižanjem provizije za upravljanje skladov iz 1,5 % na 1 %. Dosegli smo celo, da so se z amandmajem k prejšnjemu ZPIZ vrnile državne pokojnine prejemnikom in sicer, če ne bi padel zakon na referendumu, bi se državne pokojnine še naprej izplačevale, vsaj vsem tistim dotedanjim upravičencem, ki so imeli to pravico po 59. členu ZPIZ-1, tako kot ostali upokojenci, pa jim je že prej sprejeti socialni zakon enostavno to pravico odvzel. Šlo je takrat za okrog 1500 upravičencev in njihova pokojnina je bila le, mislim, da, 189 evrov. Bila pa je le in marsikateri vdovi je še koliko pomenila.

Tretji sklop, predlogi Poslanske skupine SLS za dopolnitev sedanjega ZPIZ. Tudi pri oblikovanju predloga sedanjega ZPIZ-2 smo poslanci SLS konstruktivno sodelovali ter dali nekaj bistvenih vsebinskih predlogov in nekaj tehničnih, za katere pričakujemo, da bodo v usklajevanju za novi predlog ob drugi obravnavi tudi upoštevani. Prvič, ureditev pričakovanih pravic trenutno brezposelnim in delavcem tik pred upokojitvijo brez malusov v prehodnem obdobju. Drugič, znižanje upokojitvene starosti materam oziroma staršu, ki je uveljavljaj starševsko nadomestilo, glede na število otrok, progresivno, kot je predlagano v zadnjem osnutku, in sicer je predlagano za 4 otroke, torej znižanje starosti s 60 na 57 let starosti ob upokojitvi. Tretjič, menimo, da je treba o tem še razpravljati in še usklajevati, materam pri upokojitvi priznati že dokupljeno dobo za čas, ko so zaradi otrok ostale doma. Četrtrič, med upravičence za dodano dobo upoštevati tudi obolele in preživele za rakom do 15. leta starosti, v primeru, da imajo zaradi tega zdravstvene posledice.

Petič, očiščenje pokojninske blagajne naj bo pravično in enako za vse, zato je treba preveriti dodatke, ki so iz naslova izjemnih pokojnin nepravilno vključeni tudi v vdovske in družinske pokojnine ter popraviti nekatere krivice zaradi sprememb ZUJF. Določiti, da se prenovi register poklicev oziroma dodatno oziroma poklicno zavarovanje in uskladi z dejanskimi poklici, ki še potrebujejo to poklicno dodatno zavarovanje. Uskladiti ta seznam tudi z delodajalci. Sedmič, upoštevati pripombe družinske pobude glede črtanja določila o prenehanju pravice do družinske pokojnine zaradi sklenitve zakonske zveze, saj je tako zapisana določba diskriminatorna do zakoncev v primerjavi s tistimi, ki živijo v zunajzakonski skupnosti. To zadevo je zagotovo treba pošteno urediti. Osmič – in še en bolj tehnični predlog za razbremenitev gospodarstva – pri posredovanju podatkov o plačah in zavarovalnih osnovah naj bo zavezanec za poročanje Durs. Predlagamo, da s tem določilom gremo že kar v sam zakon.

Devetič, podpiramo predlog Obrtne zbornice, da lahko mojstri domače in umetnostne obrti nadaljujejo delo tudi po upokojitvi, če nimajo naslednika, saj smo mi celo predlagali, da bi se to omogočilo vsem samostojnim podjetnikom. Desetič, strinjamo se tudi, da je treba proučiti in popraviti razlikovanje pri posameznih pravicah glede na status, še posebej pri invalidninah in nadomestilu po poklicni rehabilitaciji tako za samozaposlene kot za kmete.

Poslanci Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke bomo še naprej konstruktivno sodelovali pri oblikovanju dokončnega besedila ZPIZ-2 in ga zato podpiramo, saj menimo, da je primeren za nadaljnjo obravnavo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Še v imenu Poslanske skupine DeSUS, gospa Jana Jenko.

MAG. JANA JENKO (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo. Vsem skupaj lep pozdrav!

Pred nami je ponovno reforma pokojninskega sistema. Takoj v uvodu moram poudariti, da lanske tako imenovane Svetlikove reforme DeSUS ni v celoti zavračal. Ključno za zavrnitev predlagane reforme na plenarnem zasedanju Državnega zbora je bilo usklajevanje pokojnin. Neusklajenost tega dela reforme je med stranko DeSUS in sedanjimi koalicijskimi partnerji še vedno prisotna. Rez v pokojnine v obliki neuskladitve pokojnin se bo upokojujencem poznal trajno. Nikoli ne bodo dobili povrnjenega tistega, za kar so bili prikrajšani v letih 2010, 2011 in v letošnjem letu.

Vsi veste, da se v preteklih letih z interventnimi zakoni pokojnine zaradi gospodarske krize niso uskladile na način, kot ga določa osnovni zakon. To je za razmerje, za kolikor so se dvigovale plače in to kljub temu, da imamo že od leta 2010 natančno določeno zakonsko obveznost namenskega nakazila 50 milijonov evrov za usklajevanje pokojnin iz Kapitalske družbe ZPIZu. Obvezno je treba zagotoviti usklajevanje pokojnin najmanj v višini ugotovljene rasti cen življenjskih potrebščin. To slednje je vnešeno v koalicijsko pogodbo, vnešeno je bilo tudi v prvotne tekste tega predloga zakona, v uradno vloženi verziji pa to določilo močno pogrešamo.

Cilj reforme je zagotoviti stabilnost in vzdržnost pokojninske blagajne z namenom, da bomo lahko tako sedanjim kot prihodnjim upokojujencem redno izplačevali pokojnine, ki bi bile tudi dostojne. Današnji pokojninski sistem moramo spremeniti predvsem zaradi neugodnih demografskih razmer, naraščanja izdatkov za pokojnine in večanja obremenitve proračuna in prezgodnjega upokojevanja. V DeSUS reforme pokojninskega sistema ne jemljemo kot rešiteljice gospodarske krize. Vidimo jo kot rešiteljico težav pokojninske blagajne, ki je vsako leto bolj potrebna dopolnilnega polnjenja s strani proračuna. Proračun je v preteklem letu namenil za pokojnine skoraj že milijardo in pol

evrov. Tretjina teh sredstev je namenjena pokojninam, ki ne temeljijo popolnoma na vplačanih prispevkih, zato v naši poslanski skupini pozdravljamo predlagano očiščenje pokojninske blagajne, pri čemer pa vidimo problem v sami izvedbi. Menimo, da bi lahko zaradi prevelikih stroškov vzpostavitve novega sistema izplačila teh pokojnin ostala na ZPIZu, sredstva za izplačevanje pa je treba zagotoviti s področnih ministrstev. Pri tem je treba obvezno voditi dve bilanci, eno za starostne pokojnine in eno za tako imenovane izredne, posebne pokojnine.

V Poslanski skupini DeSUS vidimo tudi povezavo s krizo pokojninske blagajne v znižanju prispevne stopnje za pokojninsko in invalidsko varstvo. Slovenija je edini primer med evropskimi državami, kjer delodajalci plačujejo nižji prispevek za pokojninsko blagajno, kot ga prispeva delavec. Iz skupne prispevne stopnje 31 % se je prispevna stopnja postopno od leta 1996 znižala do današnje 24,35 %, vendar zgolj za delodajalce, tako da je danes razmerje 15,5 proti 8,85 %. Tak ukrep naj bi veljal samo začasno, do razbremenitve davka na plače. Obveznost plačevanja davka na plače je prenehala 1. januarja 2009, znižana prispevna stopnja za delodajalce pa je še vedno veljavna.

V trenutnih gospodarskih razmerah, v katerih se nahaja Slovenija, bi to sedaj sicer res težko uskladili, vendar, če bi se zaradi prihranka iz naslova znižanja prispevka res povečevalo število delovnih mest v gospodarstvu, bi bilo tako ravnanje sprejemljivo tudi za nas. Žal pa so šla sproščena sredstva za odplačevanje menedžerskih posojil za tajkunske prevzeme in druge malverzacije. Zato so izgovori na padec konkurenčnosti v gospodarstvu in na krizo za nas neutemeljeni. Pokojninska blagajna je bila v vseh teh letih iz tega naslova prikrajšana za milijarde evrov. Na nivoju samo lanskega leta, recimo, manjka približno 800 milijonov evrov. Tudi to je treba prišteti med vzroke krize pokojninskega sistema in blagajne.

Poslanke in poslanci DeSUS smo enotnega mnenja, da je prihod na daljšo aktivno dobo dela nujen, ker to narekujejo že sedanje demografske razmere in tudi projekcije za prihodnost. Prebivalstvo v Sloveniji se stara, kar se kaže tudi v vse večjem številu upokojenih in v daljšem obdobju prejemanja pokojnin. Leta 1990 so osebe v starosti 65 ali več let predstavljale 10,6 % vseh prebivalcev Slovenije, leta 2010 je bil ta delež že 16,5 %. Pričakovano trajanje življenjske dobe se je v Sloveniji v zadnjih 20 letih podaljšalo, pri moških za 7 let in mesec dni, pri ženskah za 5 let in 5 mesecev. Danes se ženske lahko polno starostno upokojijo že pri starosti 57 let in 4 mesece, s 37 leti in 9 meseci pokojninske dobe, moški pa pri starosti 58 let in 40 let pokojninske dobe. Povprečno računano pa Slovenec oziroma Slovenka delata zgolj 35 let.

V Sloveniji je približno 590 tisoč upokojujencev, od tega manj kot polovica, 215

tisoč, starostnih upokojencev, katerih pokojnina je enaka ali nižja od zneska 600 evrov, kar nekako ustreza pragu revščine. Leta 2011 je povprečna starostna pokojnina v primerjavi z neto plačo znašala 73,2 %, leta 2011 pa le še 66,3 %. V letu 2001 je povprečna pokojnina vseh upokojencev znašala 66,3 % neto plače, v letu 2011 pa le še 58,6 %. Zaostajanje pokojnin za plače bi tako v letu 2011 na enega starostnega upokojenca mesečno znašalo že kar 125 evrov, na enega od vseh upokojencev pa dobrih 100 evrov. Upokojencem in ljudem je ob odhodu v pokoj treba zagotoviti solidno in dostojno socialno varnost. Pri tem je treba izhajati iz tega, da pokojnina ni socialni transfer, pač pa ekonomska pravica iz naslova minulega dela in vplačanih prispevkov.

Ponovno poudarjam, da je treba urediti oziroma ponovno vzpostaviti redno letno usklajevanje pokojnin. Pokojnine se morajo prilagajati splošnemu ekonomskemu stanju zaposlenih in glede na rast cen življenjskih potrebščin. Koalicijska pogodba določa usklajevanje pokojnin dvakrat letno in s formulo, ki ustreza sledenju plač v 60 % in sledenju višanja življenjskih stroškov v 40 %. Prav tako določa usklajevanje od leta 2013 naprej, to je od prihodnjega leta. Že danes je znano dejstvo, da bo ta reforma kratkoročna, s takojšnjimi pozitivnimi učinki. Vemo pa tudi, da če ne sprejmemo te reforme, bo naslednji poskus bistveno težji. Verjamem, da bodo čez nekaj let gospodarske razmere ugodnejše, kar pomeni povečanje števila zaposlenih in s tem večji priliv v pokojninsko blagajno.

Predlagane reforme pokojninskega sistema v začetni fazi obravnave v DeSUS ne bomo zavrnili. Pričakujemo pa kar nekaj popravkov. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin in prehajamo na razpravo poslank in poslancev.

Najprej ima besedo mag. Alenka Bratušek, za njo gospod Matjaž Han.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS PS):
Spoštovane, spoštovani!

Sama se še kako zavedam, da je pokojninska reforma nujna. Nujna je bila tudi lani.

Gospod Vizjak, gospod Virant, gospa Tomc, lani ste z veliko lahkoto prepričevali celoten slovenski narod, da ta pokojninska reforma ni potrebna. "Pokojninska reforma ni potrebna tja do leta 2015." To so besede predsednika vlade Ivana Janeza Janše, to so njegove besede, izrečene 28. januarja 2012. Neresnica, zavajanje ljudi ali samo nepoznavanje situacije, v kateri je Slovenija? Sem danes še enkrat pogledala na koledar, če slučajno že nismo leta 2015 in sem kakšno leto prespala, ampak sem ugotovila, da smo še vedno v letu 2012 in danes, kljub velikim

besedam in obljubam predsednika Vlade, govorimo prav o pomembni pokojninski reformi.

Vse od leta 2009 nas Evropska komisija resno opozarja, da je pokojninska reforma ključna za Slovenijo. Vi ste še pol leta nazaj vpili, da ni potrebna in da še imamo čas. To niso besede, to je zapisano v dokumentih Evropske komisije. Zakaj ste si od februarja do danes premislili? Prosim, gospod minister, povejte nam, kaj je bil razlog, da je pokojninska tema pri vas postala številka 1? Je razlog temu pritisk Evrope, pritisk finančnih trgov ali ste preprosto spoznali, da je bil lanskoletni padec pokojninske reforme velika, da ne rečem gromozanska napaka? Kako boste danes prepričali ljudi, da je ta pokojninska reforma boljša in še bolj nujna, kot je bila lani, da jo Slovenija res potrebuje? Verjetno in verjamem, boste tudi letos razumeli zahtevo ljudi po referendumu – tako kot ste jo lani, gospod minister –, če ta pokojninska reforma ne bo usklajena s sindikati, ker to je bil ključni razlog, da ste glasovali proti, ne samo vi, ampak celotna Poslanska skupina SDS. Ne vem, kaj bi moralo biti oziroma kaj je danes drugače, da nas boste vse prepričali, da bomo to pokojninsko reformo podprli, kljub temu, da morda ne bo usklajena s socialnimi partnerji.

"Štirikrat proti" je bil vaš veliki slogan. En proti je bil namenjen pokojninski reformi, en pa Pahorjevi vladi, ki ni imela podpore ljudi. Ali se zavedate, da ta vaša vlada danes prav tako nima podpore teh istih ljudi? Saj naroda še nismo zamenjali. Poglejte, kaj danes delate z zahtevami za referendum. Če se ne uspete uskladiti s sindikati, z ljudmi, preprosto izgubite podpise. Nezaslišano za pravno državo, za demokracijo, pa še kaj. Ampak kaj pa vi? Nič, vsak od odgovornih najde svoj razlog in zadeva je za vas zaključena. Pozivate nas, naj stopimo skupaj, skupaj uničevati to državo. Ne slišite naših pozivov, ne slišite naših predlogov, ne slišite strokovnih kritik, ne slišite nič. Vse, kar znate reči je: "Stopimo skupaj." Ampak vi to razumete nekoliko drugače. Stopiti skupaj sicer pomeni, da vsak naredi nekaj korakov, pri vas pa bi bilo treba vse napore narediti na eni strani, vi bi pa stali tam, kjer ste. To preprosto tako ne gre. Strokovnjaki pravijo, da je razlik med Svetlikovo in vašo, gospod Vizjak, reformo za 5 %. To niso moje besede, to je povedalo kar nekaj ljudi. Če to drži, je bilo neodgovorno, predvsem pa drago, da smo zaradi vaših kratkoročnih političnih interesov izgubili leto in pol. Državi ste s tem nakopali veliko problemov, težav, predvsem pa ogromno dodatnih stroškov. To lahko pogledate v proračunu na postavki obresti. Tudi zadnje vaše zadolževanje, na katerega ste zelo ponosni, po obrestni meri skoraj 6 %, vam kaže to. Kdaj so začele obresti naraščati, pa tudi lahko pogledate, tudi o tem obstajajo dokumenti, niso to prazne besede kar tako.

Gospod minister, prosim vas, da nam jasno in glasno poveste, kaj so ključne razlike

med vašo in Svetlikovo reformo in zakaj ste izbrali ženske oziroma zakaj morajo ženske nositi večje breme te reforme. Prej ste omenili individualne račune. Do nedavnega smo govorili samo o informativnih individualnih računih. To je zdaj en korak v tisto smer, ki je bila že lani napovedana. Pa tudi o tem očiščenju pokojninske blagajne, bom rekla, če resnično ne mislite zmanjševati teh pravic, kar vseskozi poudarjate, potem na to očiščenje ni treba biti tako zelo ponosni, ker že danes v proračunu obstaja jasno ločeno, kaj je tekoča obveznost do ZPIZ in kaj je dodatna obveznost do ZPIZ. Te dodatne – to pomeni, da proračun da to, kar zmanjka pokojninski blagajni – je za eno milijardo. Že danes vemo, koliko zmanjka in koliko je obveznost proračuna za tiste, ki si pokojnin niso prislužili z delom, ampak z nečim drugim. Ker kar tako ne daje država nikomur.

Drugo vprašanje, kar sem sicer vprašala že predsednika, vprašala sem tudi vas na odboru, pa ste rekli, naj se obrnem na ministra Šušteršiča. Ne boste verjeli, ko sem poskusila z ministrom Šušteršičem, mi je rekel, naj se obrnem nazaj na vas in krog je bil sklenjen, odgovora pa nikjer. Za kaj je šlo? Moja ocena je, da bi vsi trije glede na pomen in količino denarja to morali izstreliti, ne pa, da se pogajamo, kdo mi bo na to vprašanje odgovoril. Od kje bo v naslednjem letu zaradi pokojninske reforme prihranka 150 milijonov evrov? Vsi trije veste, da to ni res, ampak, ker ste to vključili v proračun, morate zdaj to ponavljati. Da to ni res, vam je povedala tudi Evropa, ki vam ne verjame, da boste proračunski primanjkljaj oziroma primanjkljaj sektorja države, to je malo širše kot proračun, v naslednjem letu spravili pod 3 %. Evropa vam je napovedala za naslednje leto 3,9 %.

Upam, da veste, da ne bodo zadovoljni samo s številkami in bodo tiho, ampak bodo spraševali naprej in s tem zamegljevanjem bo prišla v naslednjem letu tudi konkretna denarna kazen. Zato ker zavajamo, ker ne damo pravih podatkov. Če ste njim povedali, da bomo v naslednjem letu prihranili 150 milijonov evrov iz naslova pokojninske reforme, mi je jasno, zakaj ocenjujejo primanjkljaj 3,9 %. Prosim za natančen odgovor po kategorijah. Vam pa že zdaj povem, da če mi boste odgovorili, da je to izračun modela, ki obstaja za to, ne drži, ker model deluje približno tako – mislim, da v lanskem letu je deloval tako in bistvene razlike mislim, da ni –, da izračuna "stroške za pokojnine" po današnjem sistemu in stroške po novem sistemu. Minister, vi dobro veste, da po novem sistemu marsikdo, ki je danes v pokoju, v pokoju ne bi bil. Zato je lahko razlika 150 milijonov evrov. Ampak upam, da tistih, ki danes so v pokoju in ne izpolnjujejo pogojev po vašem novem predlogu, ne boste nagnali iz pokojninske blagajne. Zato ta številka ne more držati.

Tretja stvar. Koliko časa bo zdržala ta pokojninska reforma oziroma koliko časa bo naš

pokojninski sistem vzdržen, če to reformo sprejmemo? Vam bom povedala odgovor, in to iz vaših dokumentov. Z uveljavitvijo ZPIZ-2 v predlagani obliki bi se zagotovila finančna vzdržnost pokojninskega sistema do leta 2020. To pomeni 7 let. Proračunski memorandum 2013–2014, stran 42 od 48. Veste, koliko je bila vzdržna tista Svetlikova pokojninska reforma? Dvakrat toliko, gospod Vizjak, dvakrat toliko! Čez 5 let se bo Državni zbor ponovno ukvarjal s pokojninsko reformo. Tudi tista ni bila za vekomaj, ampak vsaj na nek srednji rok je bila vzdržna, za razliko od te vaše, ki to ni. To ste sami zapisali v dokumente, imam jih s sabo in lahko preveriva, da se ne bova prerekala okrog besed.

Zakaj torej, spoštovani minister, mislite, da je vaša reforma boljša kot Svetlikova? Zakaj vi in vaša stranka niste podprli reforme lansko leto? Zakaj, spoštovani minister? Zato, ker vam in vaši stranki nikoli ne gre za državo in državljane, ampak vedno in izključno samo za oblast.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Besedo ima minister Vizjak, za njim gospod Matjaž Han.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Hvala lepa, spoštovani predsednik.

Težko sem vljuden ob takšnih napadih osebe, ki je bila visoka finančna predstavnica, tudi v vladi Janeza Janše. Namreč, bila je direktorica Direktorata za proračun in verjetno soodgovorna za nastale razmere, ki jih sedaj prikazuje kot pogrom in pogreb te države. Da nam je šlo takrat samo za oblast, potem je bila del tega scenarija. To je težko, težko poslušati.

Spoštovani! Pokojninska reforma, ki je padla na referendumu, je padla zaradi tega, ker je bila slaba. Ne zaradi tega, ker smo ji nasprotovali v Slovenski demokratični stranki. Slovenska demokratična stranka niti ni sprovcirala tega referenduma, temveč so to naredili sindikati. Tudi če bi Slovenska demokratična stranka podprla to reformo, bi ta reforma padla, ker je bila slaba. Dokaz za to je bila kar 75 % zavrnitev teh predlogov. Zakaj je bila slaba? Zaradi tega, ker se ni spopadla s tistimi temeljnimi dilemami, na katere so opozorili sindikati. Ena takšnih najpomembnejših je to, da je 40 let dela v tej državi dovolj za polno pokojnino. To je tista temeljna razlika med našo in takrat zavrnjeno, padlo pokojninsko reformo. Mi pravimo, da je 40 let dela dovolj za polno pokojnino.

Na podlagi tega dejstva in tudi ostalih slonimo na pokojninskem sistemu kot sistemu, ki temelji na vplačanih prispevkih. Zato tudi širimo plačevanje prispevkov na vsako delo, tudi delo po podjemni pogodbi, po avtorski pogodbi in po ostalih oblikah pravnih razmerij, ki imajo naravo dela. Menim, da je to zelo pomembno in da lahko sooblikuje in soprispeva k stabilnosti in dolgoročnosti, tudi nenazadnje pokojninskih sistemov.

Torej, še enkrat, mi nismo in tudi sam osebno nisem nikoli trdil, da pokojninska reforma ni nujna, čeprav si težko predstavljamo, kaj ta pojem "nujna" je. Zato sem na hearingu za ministra za delo izpostavil, kdaj se nameravamo s to reformo spopasti. Odgovor na drugo vprašanje, zakaj smo pri tej zadevi pohiteli. Zaradi tega, ker so napovedi okrevanja gospodarstva v Sloveniji, ki še kako vpliva na prihodkovno stran pokojninske blagajne – na podlagi vplačanih prispevkov, torej – kazale pred enim letom povsem drugačno sliko za leto 2012 in za leto 2013. Uradne napovedi Urada za makroekonomske analize in razvoj, jesenske napovedi, so za leto 2012 pokazale za 4 odstotne točke nižjo gospodarsko rast in za leto 2013 tudi za 4 odstotne točke nižjo gospodarsko rast.

Zaradi tega smo se spomladi, nekaj mesecev po prevzemu oblasti, pa tudi po napovedih Urada za makroekonomske analize in razvoj, odločili, da damo tej reformi večjo prioriteto. To so tisti temeljni razlogi. Mislim, da so prepričljivi. Razmere v tej državi kot zapuščina pretekle Vlade – zato smo tudi imeli izredne volitve – so bile bistveno hujše, bistveno slabše, kot pa so kazale napovedi uradnih inštitucij še v jeseni. Ta žalostna slika se je potrdila spomladi s spomladanskimi napovedmi in se dodatno utrdila z jesenskimi napovedmi letos. To je, spoštovana, temeljni razlog in ne bom več odgovarjal, ker se mi zdi res nepotrebno, ker sem tudi že drugič danes pojasnil, zakaj smo spremenili terminski načrt, zakaj smo pohiteli tudi s to pomembno zakonodajo oziroma reformo.

Glede stabilnosti uveljavitve oziroma časa, za katerega bo prišla. Res je, mi temeljimo naše finančne izračune na podlagi modela, ki je bil za to narejen, in spoštovana, povejte mi, katere izračune imate boljše, bolj prepričljive od tega modela. Za ta model je bilo potrošeno veliko denarja, tudi takrat, ko ste vi skrbeli za proračun. Prosim, povejte mi, zakaj mu zdaj ne verjamete, če je bil ustanovljen s tem namenom. Iz tega modela izhajajo ti prihranki, ki jih bom zdaj tudi specificiral. Približno 90 milijonov evrov prihrankov izhaja iz zapoznelosti upokojevanja zaradi spremenjenih pogojev upokojevanja. Teh 90 milijonov je sestavljeno iz dveh struktur.

Prva je ta, da bo zaradi zamika pogojev upokojevanja manj upokojeencev in manj izdatkov za pokojnine iz pokojninske blagajne in, kar model težko zajame oziroma ne zajame, dodatnih vplačil prispevkov teh istih ljudi. Saj ti ljudje bodo plačevali prispevke, če se ne bodo upokojili. Skupaj v vsoti je to po naših ocenah 90 milijonov evrov. Dodatnih 10 milijonov evrov prihrankov je iz naslova širjenja osnov za plačevanje prispevkov. Namreč, po načelu, da praktično vsako delo šteje, se bo odslej plačevalo tudi delo po podjemnih pogodbah za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, kakor tudi avtorskih in vseh ostalih pogodbenih razmerjih,

ki imajo neko osnovo v delu. Tretja, približno enaka vsota, 10 milijonov evrov, gre zaradi prevetritve poklicnega zavarovanja. Samo na tiste – namreč, poklicno zavarovanje plačuje tudi država, kot delodajalec –, ki dejansko delajo na takšnih delovnih mestih, kjer je treba plačevati obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje. Če zelo poenostavim, na primer v neki operativi na Ministrstvu za notranje zadeve ali Policiji je to gotovo na mestu. Vprašanje pa je, do kod seže ta kriterij in meja operative. Ali so to tudi tisti v pisarnah in do katere mere kje? Podobno je v vojski, podobno je še v kateri drugi službi. Tega je veliko v tej državi. Prevetritev tega sistema, kar je del te reforme, bo prinesla približno 10 milijonov evrov na letni ravni. Manj izdatkov iz proračuna. Peti sklop, težak približno 50 milijonov evrov, pa je drugačen način usklajevanja oziroma neusklajevanja pokojnin, kar je predvideno. Ja, to je sestavni del tega predloga.

Spoštovani! Ko govorimo o obdobju 7 let, kažejo izračuni, da je najmanj do tega obdobja predlagana rešitev učinkovita in stabilizira prihodke z odhodki vizavi sedanje rešitve. To še ne pomeni, da ne bo tudi po tem. Kot je že bilo rečeno v tem parlamentu, je to zelo odvisno od tega, kakšno bo gospodarsko okrevanje v tej državi, koliko bomo imeli čez 5, 7 let vplačnikov v pokojninsko blagajno. Če bomo imeli padanje gospodarske situacije tako kot doslej – sem sicer prepričan, da ne –, potem nam nobena pokojninska reforma ne bo stabilizirala pokojninskega sistema v tej državi. Če bomo še naprej padali v številu vplačnikov v pokojninsko blagajno vizavi številu prejemnikov, nam nobena pokojninska reforma ne bo pomagala, saj mi ne moremo toliko zaostriiti upokojitvenih pogojev. Za to so ukrepi, ki spremljajo to pokojninsko reformo, o katerih ste v tem parlamentu že odločali in še boste. To so ukrepi za okrevanje gospodarstva, za sanacijo bančnega sistema, za boljše upravljanje s premoženjem – zelo pomembni komplementarni ukrepi tej pokojninski reformi, in ni naključje, da se sprejemajo in so predstavljeni v paketu. Prav tako tudi delovnopravna zakonodaja.

Tako da, spoštovani, mi vidimo nadaljnje okrevanje in stabilizacijo pokojninskega sistema tudi v oživitvi gospodarstva, v novih delovnih mestih. To se mi zdi izredno pomembno poudariti in podčrtati. Spoštovana, to se ne da izmeriti in mi ne moremo izmeriti, koliko delovnih mest več bomo imeli čez 7 let, leta 2020. Verjamemo pa in vemo, da bo to, kako hitro in kako krepko bo ponovno treba zarezati v pokojninski sistem, zelo odvisno tudi od učinkov ukrepov in od gospodarskega okrevanja. Govorite, da smo izgubili leto in pol, ampak kažete tu na mene oziroma na sedanjo koalicijo kot na tisto, ki je zavrnila ta zakon in zaradi katere je ta zakon padel. Pozabljate, kdo je zavrnil ta zakon. Tisti, na katerih glas prisegate in spodbujate k referendumu. Če bi to opozicija v tem

parlamentu zavrnila in bi imela dovolj glasov, potem bi bilo to na mestu, bi rekli, da je opozicija zavrnila zakon in prevzema odgovornost za neveljavitev zakona. Vi pa sedaj to odgovornost nalagate takratni opoziciji, pri čemer so to zavrnilo ljudje na referendumu. Kdo je zavrnil pokojninsko reformo iz leta 2010? Opozicija ali ljudje na referendumu? Zakaj so jo zavrnilo? Zaradi tega, ker je bila slaba ali zaradi tega, ker ji je opozicija nasprotovala? Tukaj bi vas prosil, res, za nekoliko več korektnosti.

Še nekaj, spoštovana! Rekli ste, da ne slišimo vaših pozivov in predlogov. Imam dokumentirano, da smo vas, kot Socialne demokrate, pozvali za sodelovanje pri pripravi tega zakona in smo vam naslovili dopise, da smo vam na voljo za vsa pojasnila, predloge, za diskusije okoli predlaganih rešitev. Niti enkrat nam niste na to odgovorili, kaj šele sprejeli te naše pobude. Imam tukaj maile, vam jih lahko dam v nadaljevanju. Pozitivni Sloveniji in Socialnim demokratom. Obama. / oglašanje iz dvorane/ Ja, ja, pogledjte, tukaj imam mail, s katerim vam to lahko dokumentiram in bi bil zelo vesel, da se tudi sami prepričate v svojih kabinetih, kajti ta poziv je bil rezultat sestanka, ki so ga imeli predsedniki parlamentarnih strank. Mi smo vam že v sredini oktobra poslali gradivo in vas na podlagi tega sestanka tudi seznanili, da smo se pripravljene temu odzvati in se z vami pogovoriti o predlogih. Dajte se pozanimati zadaj, ali je to res. To je res, in vi od takrat do danes niste enega samega predloga, vprašanja ali pobude naslovili ne name, ne na kabinet predsednika Vlade, kjer bi do tega dogovora prišlo, in tukaj sedaj v parlamentu govorite, da če se bomo mi bili pripravljene z vami pogovarjati. Mi smo to izrazili že pred slabim mesecem dni, pa ni bilo ničesar z vaše strani. Tako da, prosim, s temi očitki nekoliko bolj previdno.

Spoštovana! Že uvodoma sem pojasnil in tudi iz nastopa drugih poslanskih skupin so bile zelo jasno poudarjene vse razlike med pokojninsko reformo, ki je bila zavrnjena na referendumu in to pokojninsko, ki jo predlagamo. Res je, to je bil tudi dogovor s sindikati, da smo kot osnovo za pogajanje vzeli na referendumu zavrnjeno pokojninsko reformo, pri čemer smo se tudi dogovorili, da bomo uskladili tiste stvari, ki jih prejšnji Vladi ni uspelo uskladiti. To je bil dogovor. Ker ima ta pokojninski zakon približno 450 členov, in ker se niste dogovorili glede 10 stvari, ki so povezane z več členi, bi bilo absurdno odpirati stvari, ki so bile že zaprte, zato jih nismo ponovno odpirali, kajti če bi jih ponovno odpirali, potem bi si nakopali veliko težav v pogajalskem procesu. Zato smo našli rešitve za tista pomembna vprašanja, ki sem jih tudi uvodoma izpostavil. Še enkrat, prvo, kar je, je to, da dajemo v ospredje 40 let pokojninske dobe brez dokupa kot temelj za prislužitev starostne pokojnine. Drugo, kar je, je definicija pokojnine, ki je v povezavi s plačanimi prispevki itn. Če želite, vam lahko to še petkrat ponovim.

Zelo bi bil vesel, če si to preberete v gradivu, kajti zelo tabelarno so predstavljene vse razlike, ki so bile sedaj drugače rešene in so drugače tudi pogajane, kot pa je bilo to v padlem ZPIZ-2.

Še nekaj. Res je, pogajanja s socialnimi partnerji okoli dokončnih rešitev še potekajo. Pogajanja so relativno naporna in terjajo svoj čas. Vsi skupaj ste tu zelo jasno povedali, da se zavedate nujnosti pokojninske reforme, zato smo tudi postopka pogajanj in postopka v parlamentu po redni proceduri združili in potekata paralelno, in kolikor se spomnim, je bilo s pokojninsko reformo leta 2000 enako. Tudi leta 2000 pokojninska reforma, ki je bila na koncu usklajena, ni bila usklajena pred parlamentarno proceduro, ampak med njo. Znotraj parlamentarne procedure je bila usklajena tudi pokojninska reforma, da ne govorimo o pokojninski reformi iz leta 2010, ki sploh ni bila usklajena. Imamo že kar nekaj prakse pri tem istem načinu sprejemanja predpisov, podobnih predpisov, zelo, zelo različnih vlad, dveh, levih in te sedanje. Toliko. Upam, da sem vam odgovoril na vaša vprašanja.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Replika, mag. Alenka Bratušek.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS PS): Hvala, gospod minister. Tudi vaša aroganca nima meje, in upam, da je ta pokojninska reforma vaša, da to ni pokojninska reforma uradnikov, ki so vam jo pripravljali, ker po vaših besedah, ko obdolžujete mene, potemtakem bi tam moral sedeti nekdo drug in ne minister, ki je odgovoren za to. Če ste, če ne, pa povejte, da niste! Ministri, predsednik Vlade, funkcionarji te vlade so odgovorni za politiko, ki jo vlada izvaja in ne uradniki, čeprav je praksa, da želite vse, tudi te izgubljene podpise, zvaliti na uradnike, ampak to je vaša praksa.

OECD, IMF, taisti Umar že več let opozarjajo, da je pokojninska reforma nujna, ampak lani vas to ni zmotilo za "štirikrat ne". Slišala sem in razumem, da če se bodo ljudje tudi letos odločili za referendum, nimate s tem prav nobenega problema, ker je glas ljudstva, ki je eno zavrnil, zelo pomemben. Tako sem razumela vaše izvajanje, spoštovani minister, in nimate argumentov, zakaj ste lani pokojninsko reformo rušili. Samo enega, ki sem ga povedala, to je ta, da je za vas bolj pomembna oblast, kot pa država in državljani.

Ste pa zelo lepo danes jasno in glasno povedali, da je 150-milijonski prihranek na račun pokojninske reforme balonček, ki se je razpočil, ker neusklajevanja pokojnin ne morete dati v pokojninsko reformo, spoštovani minister, in to dobro veste, zato ste pa 14 dni ali pa en mesec vlekli ta podatek. Če vi oziroma tisti, ki so vam pri pokojninski reformi pomagali, ne vedo, da se modela, ki je bil uporabljen za pokojninsko reformo ne da tako preprosto uporabiti za to, da se izračunajo finančne posledice, vam jaz ne morem pomagati. Sem vam povedala, kaj se

naredi. Nov zakon, nov sistem tiste, ki ne izpolnjujejo pogojev, preprosto izbriše. Ali je to vaš cilj? Da ne bodo več na delu ZPIZ, ne bodo dobili pokojnine? To naredi model, ker model ne zna reči: "Tisti, ki ste danes v pokoju, ostanite." Ampak so stari pogoji in novi pogoji in zato je 150-milijonski prihranek pravljica in zato vam ne verjamemo ne mi, ne Evropa, ne OECD in ne IMF.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospod Matjaž Han, za njim gospa Kristina Valenčič.
Proceduralno mag. Barbara Žgajner Tavš.

MAG. BARBARA ŽGAJNER TAVŠ (PS PS): Se opravičujem. Hvala lepa, predsednik.

Dovolite, ker je minister v predhodnem izvajanju dejal, da naj bi bila opozicija, tudi Pozitivna Slovenija, povabljen k dajanju konkretnih pripomb. Jaz sem prvič slišala to zadevo in želela bi razjasniti – to je tudi moj proceduralni predlog – dilemo, ki se je pojavila, minister. Edini dopis, ki ga imamo in smo ga pridobili v Poslanski skupini Pozitivne Slovenije, je datiran z 19. 10. 2012. Iz tega dopisa, ki ga je posredoval gospod Lovro Lončar iz Vlade, izhaja, pa bom prebrala: "Spoštovani, pripeto vam posredujem dopis v zvezi s Predlogom zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, Predlogom zakona o delovnih razmerjih in Predlogom zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju trga dela. Lepo pozdravljeni, mag. Lovro Lončar, državni sekretar." Nič o povabilu. Prosim, da če se je kje na poti izgubil konkreten dopis – bilo naj bi jih celo več –, da ga danes dobimo. Verjamem, da bo še dovolj časa v nadaljevanju postopka, kjer nastopi vloga poslanek in poslancev, saj dokler zakon ni usklajen s socialnimi partnerji, praktično nimamo dajati pripombe na kaj. Amandmaji niso možni, amandmaji se vlagajo v drugi obravnavi, takrat, ko je zakon že usklajen s socialnimi partnerji. Kot že rečeno, dajem proceduralni predlog, da dobimo konkretne dopise, iz katerih izhaja, da smo bili povabljeni konkretno k dajanju pripomb, da razčistimo dilemo, ki se je pojavila. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Minister Vizjak.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Verjamem, da niste bili pripravljeni na to in ste spregledali, ker tudi verjetno interesa potem ni. Mimogrede, pri Socialnih demokratih ta interes je obstajal in bom tudi povedal. Iz tega istega dopisa izhaja, da sta se obe opozicijski stranki seznanili, da ministrstvo oziroma minister za delo, družino in socialne zadeve lahko kadarkoli posreduje dodatna pojasnila, dodatno predstavi zakonske rešitve oziroma na sestanku izmenja stališča glede predlaganih rešitev. Odgovor gospoda Lukšiča z dne 20. 10. je bil: "Bomo izkoristili pripravljenost na pogovor o predlogih zakonov."

Pozitivna Slovenija je po mailu samo potrdila prejem gradiva. To imamo dokumentirano in vas z veseljem seznanimo o le-tem. Toliko glede vaše pripravljenosti po vsebinskih diskusijah.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE: Dober dan.

Besedo ima gospod Matjaž Han. Se opravičujem.

Izvolite, gospa Barbara Žgajner Tavš.

MAG. BARBARA ŽGAJNER TAVŠ (PS PS): Matjaž, drugič opravičilo.

Res želim razčistiti, minister, ker so prevelike, prehude obtožbe z vaše strani na račun našega nesodelovanja. Iz dopisa, ki sem vam ga prebrala, izhaja točno to, kot sem prebrala, točno to – nikjer nobenega povabila k sodelovanju. Vam bom povedala še nekaj. Na prvi seji Ekonomsko-socialnega sveta na Brdu je sodelovala tudi Pozitivna Slovenija. Z gospo mag. Alenko Bratušek sva dali konkretne pripombe na prvo sejo. Odgovora s strani Vlade do danes nismo prejeli. Zato ne očitati Pozitivni Sloveniji, da ni pripravljena na sodelovanje. Kot že rečeno, iz dopisa, pod katerega je podpisan državni sekretar gospod mag. Lovro Lončar, ne izhaja povabilo k sodelovanju. Povedala pa sem v uvodni predstavitvi, da prosim, da pridete v poslansko skupino, z veseljem vas sprejememo, z veseljem bomo prisluhnili vaši dodatni obrazložitvi. Verjamem, da lahko najdemo tudi kakšno skupno pot pri oblikovanju katerega izmed amandmajev, o katerih sem oziroma smo in bomo govorili v nadaljevanju.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE: Hvala lepa.

Spoštovani kolegice in kolegi, vljudno prosim, če smemo nadaljevati sejo. Za besedo je prosil gospod minister mag. Andrej Vizjak.

Izvolite.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovani!

V naslednjih minutah boste dobili vso dokumentacijo, ki ste jo očitno prezrli in z veseljem bom sprejel tudi povabilo v vašo poslansko skupino.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Matjaž Han, pripravi se gospa Kristina Valenčič.

MATJAŽ HAN (PS SD): Lepa hvala!

Najprej naj povem, da je načelnost in verodostojnost vrednota, ki nekaj velja in mora nekaj veljati, tudi med politiki.

Glede tega zapleta, gospod minister. V poslanski skupini smo bili s strani vodje poslanske skupine po julijem srečanju s predsednikom Vlade in z vodji poslanskih skupin obveščeni, da je bil dogovor glede pokojninske reforme, glede zakona o delovnopravnih razmerjih, da bomo poslanci opozicije te zakone

dobili, preden jih boste vložili v zakonodajno proceduro. Ta dopis, ki ste ga prebrali, drži. Vendar vas moram opozoriti, da je datum 19. 10. s strani gospoda Lončarja tisti dan, ko so zakoni prišli v proceduro. Ko zakoni pridejo v proceduro, vi veste, da potem lahko poslanke in poslanci opozicije samo z amandmaji, s temi drugimi zadevami, popravljamo zakon. Toliko glede tega sodelovanja.

Glede samega zakona je pa danes zelo težko vsebinsko govoriti o zakonu iz preprostega razloga, ker zakon še ni usklajen s socialnimi partnerji. Upam, da bo usklajen s socialnimi partnerji in bo ta pokojninska reforma tudi zagledala luč sveta. Splošni pripombi nas, Socialnih demokratov, sta: prvič, da zakon, glede na to, da je danes v obravnavi, ni usklajen s socialnimi partnerji, in drugič, ne zameriti, mislim, da je opozicija na nek način premalo informirana, kaj se dogaja s temi zakoni glede socialnih partnerjev.

Moram reči, da je danes zanimiva seja, izredna seja, kjer se lahko člani opozicije, bom rekel, kar malo nasmejimo. Nasmejimo se, ko beremo magnetograme iz enega leta in pol nazaj, ko gremo na stran Poslanske skupine SDS oziroma stranke SDS in ko beremo naslove. Samo nekaj naslovov bi vam rad prebral, in to naj se naveže na tisti moj prvi stavek o verodostojnosti in načelnosti. "Vlada neupravičeno grozi s posledicama nesprejetja pokojninske reforme", "Glasujemo trikrat proti", "Govoriti, da ni alternative, pomeni braniti slabo oblast", "Pokojninska reforma je v nasprotju s pravno državo". Leto dni po tem dobimo na mize isto pokojninsko reformo z malo razlike, to vsi govorijo, 90 % je stare pokojninske reforme. Ampak eno srečo imate, ker se mene tiče, gospe in gospodje iz Vlade – da imate na strani Socialnih demokratov verodostojnega in načelnega partnerja in da ne moremo pokojninske reforme rušiti, kljub temu da ji težko rečemo reforma, ampak samo popravek zakona.

Še na en plakat bi rad spomnil, gospe in gospodje. Pa naj bo tudi tisto, gospod Vizjak, kot ste rekli, da zagovarjamo sindikate. Sindikati so tudi dali en plakat ven pred temi reformami in so se spraševali natanko takole: "Govorijo nam, da bo padec pokojninske reforme podražil kredite ..." – odgovor je nam vsem znan – jih je podražil – "... da bo pokojninska blagajna ob takšnih demografskih trendih kmalu v globokem minusu" – to, kar smo opozarjali, kar je opozarjal predsednik Vlade gospod Borut Pahor, gospod Svetlik. Res je, vse, kar smo opozarjali pred letom in pol, se sedaj vrača vam kot bumerang.

O vsebini ne bom govoril, ker ta trenutek nima smisla. Edino strah me je, ker so bistvene spremembe te pokojninske reforme v enem segmentu, in sicer v posebnih izdatkih, ki so se plačevali preko pokojninske blagajne iz državnega proračuna na podlagi 232. člena. Glede na vaše dosedanje delo in kar smo videli glede ZUJF, me je strah, da bodo ti ljudje, ki so dobivali pokojnino iz tega člena, čez nekaj časa

ob ta sredstva, ker boste enostavno ugotovili, da denarja ni in da je najlažje na tak način ukiniti ta sredstva. Tega me je močno strah.

Jaz osebno bom spustil to pokojninsko reformo danes naprej. Z našimi strokovnimi službami jo bomo pogledali tudi v drugi obravnavi, vendar kljub temu, da bodo nekateri rekli, da dajem bianco podpis, bom pokojninsko reformo podprl. O verodostojnosti in načelnosti bi pa lahko govorili dva dni. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Gospa Kristina Valenčič, pripravi se gospa Marija Plevčak.

KRISTINA VALENČIČ (PS DL): Hvala za besedo.

Tako v splošni kot v strokovni javnosti je dozorelo spoznanje, da je pokojninska reforma nujna, in to je dobro. V to nas silijo demografske spremembe. Tudi v Državlanski listi si želimo posodobitve pokojninskega sistema, ki bi sledile dobrim zgledom v razvitih zahodnih državah, in s predlogom ZPIZ-2 smo prišli do polovice poti. Predlog vsebuje nekaj spodbudnih rešitev. Pokojnina se definira kot redni mesečni prejemek, ki ima osnovo v zavarovanju in vplačevanju prispevkov. Nepokojninski izdatki, tako imenovane izjeme, ki so bile opredeljene v dosedanem zakonu in so tudi po sprejetju ZUJF razburkale javnost, se prenesejo na resorne proračune in tako niso del same pokojninske blagajne.

Imam občutek, da smo do sedaj pokojnino razumeli zgolj kot socialni korektiv, kar ni dobro. Pomembna novost je po mojem tudi uvedba tako imenovanih informativnih osebnih izračunov, kar dela sistem bolj transparenten, bolj pregleden. Pri tem delamo tudi pomemben korak v smislu, da je javna uprava servis državljanov, saj se uvaja obveznost Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, da po uradni dolžnosti obvešča državljane, ki so izpolnili 58 let starosti, o možnostih in času upokojitve. Dobrodošla je tudi spodbuda za podjetja, ki zaposlujejo mlade, torej tiste, ki se prvič zaposlijo in niso dopolnili 26 let starosti, ter matere, ki skrbijo za otroka do 3. leta starosti, saj le-te težko vstopajo na trg dela. Zaposlovalcem te skupine delavcev predlog omogoča uveljavljanje vračila prispevkov delodajalca za prvi 2 leti, in dobro je, da je vsako delo in vsak prispevek osnova za pokojnino.

Po drugi strani pa pogrešam večjo vlogo individualnih prihrankov in varčevanja za starost izven državnega angažmaja, torej v drugem in v tretjem stebru. Pogrešam več poguma vseh udeleženih v socialnem dialogu, da bi dosegli konsenz za bolj drzne rešitve, ki bi omogočale, da bi reforma delovala na daljše časovno obdobje. Tudi socialna kapica ni ustrezno definirana in prispevki še vedno zavirajo zaposlovanje visoko izobraženega in kvalificiranega kadra.

Predlog torej podpiram, saj so spremembe nujne. So dober kompromis med želenim in možnim. Po eni strani bodo zaustavile negativne trende in pripomogle k izhodu iz krize, hkrati pa niso takšne, da v prihodnosti niso mogoče nadgradnje.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala.

Gospa Marija Plevčak, pripravi se gospod Mihael Prevc.

MARIJA PLEVČAK (PS DeSUS): Hvala za besedo in lep pozdrav vsem!

Danes v zvezi s pokojninsko reformo ugotavljamo napake, ki so bile storjene in ki se bodo verjetno ponavljale tudi v naprej. Pokojninska reforma je reforma, ki ni na dolgi vek. V mojem življenju so se velikokrat spreminjale, tako v osnovah, v procentih itn., tako da se dobro zavedam, da se nobena stvar ni zablokirala oziroma zacementirala. Vsekakor pa menim, da je treba povedati, da mora biti 40 let delovne dobe brez dokupa pogoj za upokojevanje. To je prvo, na kar bi rada opozorila. Da je potrebna dosledna izterjava vseh prispevkov in dajatev, kajti ugotavljamo, da se par let ali mogoče več let te dajatve niso plačevale. Za to je odgovorna država oziroma vodstvo. Glede usklajevanja pokojnin za upokojence. V naslednjem letu zahtevamo usklajevanje pokojnin, saj sredstva so na razpolago, vsaj v višini 50 milijonov, če v ta pokojninski sklad prispeva Kapitalska družba. Glede usklajevanja pokojnin v razmerju 60:40, to je že bilo povedano, tudi enkrat letno, čeprav je v koalicijski pogodbi navedeno oziroma dogovorjeno dvakrat letno usklajevanje.

Tudi revalorizacija pokojnin ni najbolj posrečena – verjetno bo o tem treba še izreči kakšno besedo –, kajti količnik je odvisen od makroekonomskih kazalnikov. Vsako leto ga določi oziroma objavi minister, pristojen za delo, družino in socialne zadeve, v soglasju z Ministrstvom za finance. Tukaj še vedno vidim precej manipulacijskega prostora. Zavedati se moramo, da so razen izjem osebnih dohodki v državi nizki, zato so tudi prihodki v sklad za pokojnino manjši. Drugo kar je, je malo zaposlenih, velika nezaposlenost. Tudi na tem področju bo verjetno treba iskati vzroke za to, da nam vedno kronično primanjkuje sredstev.

Naj na koncu povem še nekaj, ker smo v poslanski skupini omejeni s časom. Verjetno se še vsi spominjate, da smo v prejšnjih časih, ko smo mi delali, veliko prispevali v sklad za pokojnino. Tam so bila ogromna sredstva in iz tega sklada, da vas samo spomnim, se je gradilo, gradil se je Cankarjev dom v Ljubljani, gradil se je karavanški predor. To so stvari, o katerih je treba tudi v zvezi s tem razpravljati, to so velika sredstva in če drugega ne, vsaj prihodki na tem delu naj se namenijo v ta pokojninski sklad. Treba je razčistiti, kdo je lastnik in kdo bo potem vračal v našo blagajno ta

sredstva, ki so bila odvzeta vsem, ki so zdaj v pokoju. Hvala.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala.

Gospod Mihael Prevc, pripravi se gospa Iva Dimic.

MIHAEL PREVC (PS SLS): Hvala lepa za besedo, gospa podpredsednica. Spoštovani minister, spoštovani kolegice in kolegi!

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki ga imamo ponovno pred seboj v nekoliko drugačni obliki kot v prejšnjem mandatu, je zame eden pomembnejših, če ne najpomembnejši reformni zakon, ki ga je nujno treba sprejeti. Mislim, da je bilo to danes že večkrat poudarjeno in prepričan sem, da smo vsi tisti, ki poznamo razmere v naši državi, enotnega mnenja. Ta zakon bi morali sprejeti že pred leti, saj dobro vemo, da se z vsakim letom odlašanja predvsem za bodoče upokojence pogoji samo še poslabšujejo, kaj šele, da bi se izboljšali.

Predvsem zaradi problematike vzdržnosti javnih financ – ta problematika se nakazuje že nekaj let – in predvsem zaradi zgoraj omenjenih razlogov, je bila Slovenska ljudska stranka tista, ki je pokojninsko reformo podprla, kot je bilo že omenjeno, že v prejšnjem mandatu, v katerem jo je predlagala prejšnja Vlada in v mandatu, v katerem je bila Slovenska ljudska stranka v opoziciji. Kot opozicijska stranka smo takrat pri sprejemanju tega zakona aktivno in, predvsem bi rad poudaril, konstruktivno sodelovali pri oblikovanju takratnega tako imenovanega Svetlikovega zakona. Zakaj še posebej poudarjam opozicijska stranka in posebej poudarjam konstruktivno sodelovali? Zato, ker prav s tema dvema besedama apeliram na zdajšnjo opozicijo, da se tudi skrajno konstruktivno loti obravnave te tematike in veseli me, da bo po teh stališčih poslanskih skupin, ki sem jih slišal, in po teh prvih razpravah, vendarle zadeve šla v to smer, da se zavedamo pomena te tematike.

Veliko naših predlogov je bilo v prejšnjem zakonu tudi upoštevanih. Glede na to, da so tisti naši predlogi, ki so bili upoštevani v prejšnjem zakonu, upoštevani tudi v tem oziroma so vključeni tudi v ta predlog, mislim, da je prav, da jih, čeprav jih je moj poslanski kolega že omenil, še enkrat poudarim, ker se mi zdi to zelo pomembno. To je bonus materam pri upokojevanju za vsakega otroka. Potem, obdobje obveznega služenja vojaškega roka se upošteva vsaj kot bonus pri starostnem pogoju oziroma se upošteva v pokojninsko dobo. Že pri prejšnjem predlogu je Slovenska ljudska stranka predlagala bolj postopno zaostrovanje upokojitvenih pogojev v prehodnem obdobju. Predlagala je tudi, da naj se pokojninska doba prizna delavcem, ki jim podjetja niso plačevala prispevkov za ZPIZ. Mogoče še to, da je

zavarovancem omogočen elektronski vpogled v njihove podatke o pokojninski dobi.

Kar se nam zdi tudi zelo pomembno, je to, da smo pri prejšnjem predlogu pokojninske reforme dosegli tudi to, da so se s posebnim amandmajem vrnila državne pokojnine vsaj tistim dotedanjim upravičencem, ki so imeli že polnomočno pravico po 59. členu ZPIZ. Kot je bilo že omenjeno, šlo je za 15 tisoč upravičencev. Žal vemo, kaj se je potem v nadaljevanju zgodilo s temi upravičenci. Žal je Svetlikov socialni zakon v nadaljevanju tem upravičencem enostavno to pravico vzel.

Večina teh predlogov, ki sem jih zdaj prebral, je na tak ali drugačen način vključenih tudi v ta nov zakon, ki ga imamo danes na mizi. Lahko rečem, da je pokojninska reforma projekt, ki bo imel pomembne posledice prav za vse generacije Slovencev in Slovencev. Zato je še kako pomembno, da je zakon čim bolj usklajen. Tudi v Slovenski ljudski stranki resnično upamo, da bo čim prej najdeno neko najširše možno soglasje s socialnimi partnerji, kar se tiče tega zakona. Kot sem že prej omenil, upam, da bo tudi opozicija skrajno konstruktivno sodelovala pri nadaljnjih postopkih sprejemanja tega zakona, kajti le na ta način bomo ob koncu leta lahko dobili zakon, ki bo kar najbolj upravičil svoj namen.

Mogoče še za konec. Tudi mi v Slovenski ljudski stranki imamo na predlog zakona določene pripombe. To ne pomeni, da danes ne bomo glasovali za to, da zakon ne bi bil primeren za nadaljnjo obravnavo. Nasprotno, vsi poslanci bomo glasovali za to, da zakon je primeren za nadaljnjo obravnavo. Tako kot smo se do sedaj, do te faze konstruktivno vključevali v materijo tega zakona, se bomo tudi v nadaljevanju, tudi preko amandmajev. Predvsem se nam zdi, da je treba v tej pokojninski reformi dati večji poudarek, večjo težo ter več prostora družinski politiki, kajti zdi se nam, da se mora v pokojninski reformi ta družinska politika izražati na bolj prijazen način, saj vemo, da ima prav družinska politika ključni vpliv na demografsko sliko države.

Preprosto dejstvo pokojninskega sistema in zavarovanja je, da so en izmed njegovih temeljev otroci upokojenih generacij, ki v času njihovega uživanja pokoja vplačujejo prispevek za sprotno izplačevanje njihovih pokojnin. Vplačniki prispevkov za izplačilo tekočih pokojnin upokojenih generacij pa so otroci teh generacij. Vzgoja in vzdrževanje teh otrok v času otroštva in mladosti pomeni velike stroške in, kot vemo, tudi obremenitve, ki jih v največji meri nosimo njihovi starši. To pomeni, da starši v pokojninski sistem poleg že vplačanih prispevkov – te tako ali tako plačujejo kot drugi zavarovanci –, prispevajo tudi svoje otroke ali povedano drugače, sredstva, čas in energijo, ki jih starši vlagamo v svoje otroke. Tudi to je vložek in prispevek v pokojninski sistem. V Slovenski ljudski stranki oziroma sam osebno smatram, da bi prav ta dejstva, ki sem jih zdaj

navedel, morala v tem pokojninskem zakonu dobiti svoje pomembno mesto.

Zato bomo v Slovenski ljudski stranki in tudi sam osebno predvsem v nadaljnjem postopku, v nadaljnji proceduri poudarjali še posebej to tematiko, vključitev bolj prijazne družinske politike v to pokojninsko reformo. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Gospa Iva Dimic ima besedo, oziroma pred njo je zaprosil za besedo še gospod minister.

Izvolite.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovani!

Prej sem doživel eno dilemo oziroma nezavedanje obeh opozicijskih poslanskih skupin, da niso prejeli dopisov s temi navedbami, ki sem jih citiral. Še več, gospod Han iz Socialnih demokratov je omenil, da smo jim to poslali šele po tem, ko smo zadevo sprejeli na Vladi. Na podlagi dogovora predsednikov parlamentarnih strank z 22. avgusta letošnjega leta smo z Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve poslali opoziciji 6. septembra vse tri predloge zakonov, skupaj s primerjalnimi tabelami, da je delo na njih še lažje. To je bilo torej 6. septembra, daleč pred prvo obravnavo zadeve na Vladi. Spoštovani, tu imam dopis, dopis obema predsednikoma obeh opozicijskih strank, gospodu Zoranu Jankoviču in dr. Igorju Lukšiču, ki se glasi, da jim pošiljamo zakone, in nadalje: "Ministrstvo oziroma minister za delo, družino in socialne zadeve vam lahko kadarkoli posreduje dodatna pojasnila, vam dodatno predstavi zakonske rešitve zakonov oziroma na sestanku izmenja stališča glede predlaganih rešitev." Spoštovana, to bi dal vodstvu parlamenta, da razmnoži poslancem v smislu odprave nesporazuma oziroma očitkov.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Gospod minister, bomo to tudi dali kopirati.

Mag. Barbara Žgajner Tavš,
proceduralno. Izvolite.

MAG. BARBARA ŽGAJNER TAVŠ (PS PS):
Hvala lepa.

Sedaj, minister, res brez veze, da zapletamo na tako nepomembnih zadevah. Minister, prej je bil predstavljen dopis 16. oktober. Ne se sprenevedati, ker je dovolj tega sprenevedanja! Pogovarjamo se o preveč pomembnih zadevah, o pokojninski reformi, da se lovimo na datumih, na dopisih, kdo je koga vabil na kakšen način. Iz dopisa, ki ste ga prebrali, ne izhaja, da ste nas povabili k sodelovanju. Zgolj to, da lahko pridete in dodatno obrazložite zakon. Nikakršnega sodelovanja, nikakršnega povabila k sodelovanju.

Je pa res, in pristali ste na to, da boste sodelovali tudi z opozicijsko stranko Pozitivno

Slovenijo pri nadaljnjem postopku, tam, kjer poslanci in poslanke lahko sodelujemo – v drugi obravnavi, tam, kjer se pripravljajo amandmaji. Vesela sem, da ste izkazali to pripravljenost. Ni pa pošteno od vas. Prosim, proceduralno, v izogib dodatnim zapletom – informacije, ki jih dajete v tej dvorani, naj bodo verodostojne. Citirali ste dopis 6. september, mi, opozicijski poslanke in poslanec, pa smo govorili o dopisu 19. oktober. 19. oktober, se opravičujem, če sem rekla 16. oktober. Iz tega dopisa ne izhaja nikakršno povabilo k sodelovanju.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Takoj boste dobili besedo, gospod minister.

Prebrala bom ta dopis. Dopis je: Pozitivna Slovenija, gospod Zoran Jankovič, predsednik, Socialni demokrati, dr. Igor Lukšič, predsednik. Številka dopisa 093-13/2012/3, datum 19. oktober 2012: "Spoštovani! Vlada Republike Slovenije je na seji Vlade dne 17. 10. 2012 sprejela Predlog zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, Predlog zakona o delovnih razmerjih in Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju trga dela in jih posredovala v Državni zbor." Naslednji odstavek: "Navedene zakone vam pošiljamo v prilogi. Ministrstvo oziroma minister za delo, družino in socialne zadeve vam lahko kadarkoli posreduje dodatna pojasnila, vam dodatno predstavi zakonske rešitve zakonov oziroma na sestanku izmenja stališča glede predlaganih rešitev. Lepo pozdravljeni, mag. Lovro Lončar, državni sekretar. V vednost mag. Andreju Vizjaku, ministru za delo, družino in socialne zadeve." To je ta dopis, katerega bomo dali kopirati, da ga boste prejeli vsi poslanci in poslanke.

Nadaljujemo z razpravo. Besedo ima gospa Iva Dimic, potem se namesto gospoda Janija Möderndorferja pripravi gospa Alenka Pavlič.

IVA DIMIC (PS NSi): Hvala za besedo. Spoštovani vsi prisotni, spoštovani gospod minister!

Tako kot za opravljeno delo dobiti pravično plačilo, tako si želimo pokojnine, ki bodo temeljile na vplačanih prispevkih. Pokojninska reforma je nujna glede na demografske trende in glede na načela, ki jih reforma zasleduje. Dejstvo je, da je trenutno v Sloveniji delež prebivalstva s starostjo 65 let in več nekje med 16 % do 17 %. Slabi dve tretjini je starih od 20 do 64 let, kar pomeni, da so v delovni starosti, ter okoli 19 % je mladih, v starosti 19 let. V nekaterih evropskih državah delež starejšega prebivalstva sega celo do 20 %. Napovedi strokovnjakov pravijo, da bo že v nekaj desetletjih delež starostnikov presegal 30 %. Posledično to pomeni, da se bo delež mladih, še posebej otrok v starosti do 14 let, hitro manjšal, s tem pa se bo posledično manjšal tudi delež delovno aktivnih prebivalcev, ki vplačujejo

v pokojninski sistem. Zato je reforma nujna. S tem se strinja nenazadnje tudi stroka.

Če se vrnem nazaj na vplačilo v pokojninsko blagajno. Že sedaj, v tem obstoječem sistemu, so se nekateri soočili s tem. Naj omenim nekega obrtnika, samostojnega podjetnika, ki je 40 let plačeval, sicer minimalne, prispevke v pokojninsko blagajno, minimalne, ker je že to sam težko skupaj spraskal. Sedaj prejema minimalno pokojnino, to je 412 evrov. On ne pričakuje, da bo prejemal iz pokojninske blagajne več, ker ve, da mu iz tega naslova nič ne pripada. Zato je treba pokojninsko blagajno očistiti vseh izplačil, ki ne temeljijo na vplačanih prispevkih. Gre predvsem za zasledovanje temeljnih načel varnosti in predvidljivosti. Zato bomo v Novi Sloveniji, in tudi sama, pokojninsko reformo podprli.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala.

Gospa Alenka Pavlič ima besedo, pripravi se gospod Robert Hrovat.

ALENKA PAVLIČ (PS PS): Ali ste se kdaj vprašali, zakaj pokojninske reforme še nimamo, draga koalicija? Zato, ker ste vi tisti, ki ste reforme prejšnje Vlade rušili. Zato, ker ste vi tisti, ki ste zaradi teh rušitev povzročili slabo gospodarsko stanje v državi. Zato, ker ste vi tisti, ki ste povzročili padanje bonitetnih ocen. Zato, ker ste vi tisti, ki reforme prejšnje Vlade v 90 % samo kozmetično popravljate in jih prodajate kot svoj izdelek. Zato, ker ste trikrat rekli ne. Zato bo ta reforma še toliko bolj drastična. Ne bo trajala 15 let, kot bi pokojninska reforma lahko, ampak bo trajala samo 5 do 7 let, ker ste dve leti vrgli stran.

Najbolj boste prizadeli delavce, ki so se zaposlili pred 18. letom, najbolj boste prizadeli ženske, ki imajo več otrok. Najbolj boste prizadeli nas, ki smo študirale. Glej ga vraga, le zakaj? Mogoče zato, ker je raziskava javnega mnenja pokazala, da smo volilno telo opozicije, da volimo Pozitivno Slovenijo in Socialne demokrate. Potem pa se je minister na mojem poslanskem vprašanju posmehoval in jokal in stokal, da ste podedovali milijonske luknje. Le zakaj? Še celo skliceval se je na Pozitivno Slovenijo, da bi lahko kaj naredila na nekatere poslance, ne vem katere že. Lepo vas prosim, mi nismo bili na sceni, ko ste vi vladali. Lahko pa bi sprejeli vlado, prevzeli vlado in vse to uredili, nobenega problema. Upam, da se zavedate, ko s prstom kažete na nekoga tretjega, ki ni kriv.

Reformo pošiljate neuskajano v Državni zbor. Ne vem, kaj ste se, če sploh ste se kaj dogovorili s socialnimi partnerji. Na primer, pogledimo poklicne pokojnine. Pri poklicnih pokojninah še danes ni znan register delovnih mest, čeprav je prej v razpravi minister napovedoval neke spremembe, in sicer na področju obveznega pokojninskega zavarovanja za tiste poklice, ki res pomenijo težke delovne

pogoje, ampak nič konkretnega. Nadalje, ni znano, kakšen bo prispevek, da bo dovolj finančnih sredstev. Niti ni znano, kako bodo ta sredstva vplivala na posameznikovo pokojnino. Ni znano, kako boste pokrпали 15-milijonsko luknjo in še manj, ni znano, kaj boste s tistimi, ki bi želeli v skladu z 204. členom šeste alineje dvigniti vplačana sredstva v enkratnem znesku.

Težki pogoji, vremenski pogoji, klimatske razmere – vse to je specifikirano za tiste ljudi, ki jim pripadajo poklicne pokojnine. Pa vendar, zanima me ena preprosta primerjava. Na eni strani imamo avtoprevoznike, na drugi strani imamo strojevodje, pa še bi lahko naštevala določene poklice, rudarje, policiste, pilote. Ampak, vzemimo za primer: strojevodja z joystickom upravlja lokomotivo, na zvezi ima dispečerja, pred seboj ima rdeč in zelen signal in praviloma prosti tir. Avtoprevoznik pa vozi v slabih vremenskih razmerah, slabih cestah, nasproti mu lahko vozijo avtomobili in povzročijo prometno nesrečo. Avtoprevoznikom smo oziroma ste že leta 2000 odvzeli možnost dodatnega pokojninskega zavarovanja kot vplačilo za posebne pogoje dela, strojevodje pa so še vedno vključeni v to. Čeprav ne zanikam, da bi jim bilo treba to vzeti, vendar tukaj so nejasnosti.

Minister je v odgovoru na moje poslansko vprašanje dejal, da bi bil vesel, če bi se te zadeve rešile že pred 5, 6 leti. Glej ga zlomka, kdo pa je bil takrat tukaj? Zakaj pa tega niste storili? Kako kratka pamet. Reformo podpiram, vendar pod enim pogojem – da bo usklajena s socialnimi partnerji.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Gospod Robert Hrovat, pripravi se gospod Janko Veber.

ROBERT HROVAT (PS SDS): Hvala lepa za besedo, gospa predsedujoča. Spoštovani minister, kolegice in kolegi!

Danes imamo prvo obravnavo, bom namerno rekel, izhodišča predloga ZPIZ. Zakaj sem rekel tako? Ker sem prepričan, da se bo ta zakon do konca sprejetja še spreminjal. Danes smo slišali veliko predlogov, sprememb, pričakujem tudi še veliko predlogov, tudi sprejetih predlogov, socialnih partnerjev in verjamem, da bomo na koncu vsi zadovoljni, še najbolj pa upokojeanci in tisti, ki so tik pred tem. Škoda, da se je opozicija odločila, da pri pripravi samega zakona ne bo aktivno sodelovala. Gospod minister je sedaj zelo jasno povedal, kdaj je bil poslan dopis, kaj je bilo na tem dopisu zapisano in resnično ne razumem teh reakcij, predvsem poslank in poslancev Pozitivne Slovenije, da niso bili povabljeni k sodelovanju pri pripravi tega zakona. Minister vam je s tem dopisom dokazal, da ste govorili neresnico, da ne bom kaj drugega rekel.

Ampak, ne glede na vse, v prejšnjem mandatu sem bil eden izmed članov odbora za

delo in socialo in sem aktivno sodeloval pri sprejemanju predloga ZPIZ-2 in poznam in vem, kje so bile glavne težave. Vem, zakaj je prišlo do referendumu. Ne zaradi Slovenske demokratske stranke, zaradi sindikatov je prišlo. Je pa res, da smo tudi mi v samem konceptu predloga zakona takrat imeli drugačno stališče. V čem je razlika med takrat in danes? Razlika je, da je bilo takrat tisto finančno brezno 9 milijard minusa v državni blagajni, v državni malhi, v proračunu, in edini protikrizni ukrep takrat je bila pokojninska reforma, ki pa na nek način po vseh tistih izračunih ne bi dala takojšnjih velikih rezultatov.

Kaj je razlika sedaj? Tukaj gre za paket ukrepov, ne gre samo za pokojninsko reformo. Dejstvo je, da smo pripravili zakon o sanaciji bank, da se sprostijo bančni krč, da se pride do prepotrebnih kreditov za gospodarstvo. Pripravili in sprejeli smo zakon o holdingu za učinkovitejše upravljanje z državnim premoženjem. Naslednja reforma je tudi pokojninska reforma, ki temelji na vplačanih prispevkih in se bo pokojninska blagajna očistila tistih prispevkov, ki niso bili vplačani. Potem je reforma trga dela. Govorimo o fleksibilnosti zaposlovanja in povečanja konkurenčnosti, in oba proračuna, 2013 in 2014. To je paket ukrepov, ki bo prinesel takojšnje učinke ob sprejetju.

Ta naša pokojninska reforma ali zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju temelji na pokojninski dobi. Kot je minister že prej rekel, 40 let delovne dobe in vplačevanja prispevkov je dovolj za polno pokojnino. To je izhodišče. To je temelj tega zakona. Tu smo se konceptualno razhajali pred dvema letoma. Tudi predlog sindikatov je bil takrat točno takšen. Ta Vlada je sledila predlogom sindikatov. So še detajli, ki jih je treba urediti, ampak temelj je pa postavljen. Pokojnina kot pravica, vezana na vplačane prispevke.

Mislím, da bo takojšnji učinek tudi s to pokojninsko blagajno. Že prej ga je minister obrazložil, na kakšen način, pa ne bi ponavljal. Mislím, da je usklajena pokojninska reforma nujna, usklajena s čim večimi deležniki. Govorim o socialnih partnerjih, govorim tudi o opoziciji in konec koncev tudi v koaliciji so še neka malenkostna razhajanja, ampak imamo pa vsi v vidu končno rešitev oziroma tisto, kar moramo sprejeti. Vsi se tega zavedamo in verjamem, da bo na koncu prišlo do konsenza.

Gre za ukrep, ki zagotavlja stabilnost pokojninske blagajne vsaj do leta 2020. Nekaterim se to zdi prekratka doba, jaz pa pravim, z vsemi ostalimi ukrepi, ki so predlagani v tem paketu, in še s tistimi, ki bodo prišli, sem prepričan, da bomo povečali število delovnih mest in bomo čez 7 let imeli bistveno več tistih, ki bodo vplačevali v pokojninsko blagajno, zato bo vzdržnost te blagajne, kot je napisano, vsaj do leta 2020. Verjamem, da bo še dlje.

Osebni informativni izračun je bil jabolko spora pred dvema letoma. Na odboru, se spomnim, smo se pogovarjali o tem dolge, dolge ure. Že takrat sem o tem govoril in tudi

zdaj sem prepričan, da gre za motivacijo, motivacijo za mlajše, kjer bo lahko vsakdo vpogledal in bo na tekočem, koliko, ali je sploh delodajalec vplačal prispevke, koliko se je nabralo na računu. Sedaj je to nek imaginarni pojem, ko rečemo, da se vplačuje, ampak nihče pa nima tega, da bi rekel: "Zdaj bom pa to z lahkoto pogledal." Je precej težja procedura, da do teh informacij zdaj, ta trenutek pridemo, kot pa bo po tem predlogu, ki ga imamo.

Kaj je cilj tega zakona? Bistven cilj je zagotovo zagotoviti sedanjim in bodočim upokojencem izplačilo pokojnin. Zaustaviti je treba padanje pokojnin. O tem je danes že marsikdo govoril in verjamem, da bomo s tem zakonom na koncu, ko bo sprejet, to tudi dosegli. Upam na usklajen predlog. Upam, minister, da boste imeli tako vi v Vladi kot tudi socialni partnerji razum in čut odgovornosti do Slovenk in Slovencev. Minister je obljubil, da bodo vse usklajene rešitve do konca sprejemanja te zakonodaje tudi vključene v sam končni izdelek.

Nekateri ste prej govorili o izbrisu nekaterih upokojencev. To je čisto zavajanje in demagogija. Tukaj ne gre za izbris upokojencev, pač pa bo vsako ministrstvo v svojem resorju s spremembo zakonov predlagalo dodatke v smislu socialnih transferjev. Vse v okviru zmožnosti, prepričan sem, da bo to zelo blizu tega, kar je sedaj oziroma danes. Dejstvo pa je, da bomo na koncu vse te zakone, kjer se bodo te spremembe dogajale, dobili mi tukaj, v Državnem zboru. Prepričan sem, da bomo vsi zelo, zelo pozorni na predloge, ki bodo prišli in se bomo o teh stvareh detajlno pogovorili. Na koncu, sem prepričan, da bomo v splošno zadovoljstvo Slovenk in Slovencev tudi sprejeli dober pokojninski zakon in zraven tudi vse zakone, ki bodo prinašali te dodatne socialne transferje. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Gospod Janko Veber. Ja, se opravičujem.

Proceduralno gospa Barbara Žgajner Tavš, izvolite.

BARBARA ŽGAJNER TAVŠ (PS PS): Poglejte, tretjič soglašam proceduralno pri praktično eni in isti zadevi. Mislim, da smo vsi poslanke in poslanci Državnega zbora prerasli to otročje kazanje s prstom eden na drugega, kdo noče in kdo je kriv, kje se je izgubil kakšen dopis, ki je datiran ne vem s katerim datumom. Mislim, da je bila dovolj jasno izražena volja s strani opozicije in s strani ministra danes na seji, da bomo, skladno s Poslovníkom – in to možnost nam Poslovník daje, edino možnost, da potem, ko je zakon sprejet na seji Vlade, poslanke in poslanci sodelujemo pri nadaljnjem oblikovanju v obliki amandmajev –, to možnost konstruktivno izkoristili. Ne stojimo na nasprotnih bregovih pri pokojninski reformi. Ker je tako hudičevo

pomembna za to državo, moramo stati na istem bregu in ne s prstom kazati drug na drugega, kdo je krivec in kje ni volje. Volja preprosto mora biti.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Gospod Janko Veber ima besedo, potem se namesto gospe Kristine Valenčič pripravi mag. Katarina Hočevar.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo in lep pozdrav!

Najprej gospodu ministru, še enkrat, ker je on kazal dokument, s katerim je poskušal dopovedati, da je Vlada bila pripravljena na sodelovanje z opozicijo, moram tudi jaz pokazati dokument, iz katerega je razvidno, da je 19. 10. 2012, torej 19. oktobra, prišel v parlament Predlog zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Torej, ni bil spoštovan dogovor, ki smo ga dejansko sprejeli julija, da opozicijske poslanske skupine dobimo zakon v obravnavo, preden se ta uradno vloži v Državni zbor. Tudi 6. september, ki je bil naveden, smo dobili pod roko, če lahko tako rečem, zakon s strani partnerjev, ki so sodelovali v pogajanjih.

Ampak pomembnejše je naslednje. Ko govorite o tem, da si naj bi prizadevali za usklajevanje in pogovarjanje. Gospod minister, to priložnost ste zamudili takrat, ko smo v prejšnji Vladi vložili zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju v proceduro in smo jo sprejemali v Državnem zboru. Takrat je bil čas za to, in če bi takrat ravnali, tako kot je ravnala Slovenska ljudska stranka, bi danes imeli ključni problem Slovenije rešen. Tako je pa ključni problem Slovenije še vedno odprt in tudi ta zakon, ki ga danes obravnavamo, je kratkoročen ukrep. Nikakor ni ukrep, ki bi bil reforma, ampak kratkoročen ukrep, in to je najhujše, kar lahko zasledimo pri teh ravnanjih, ki jim imamo možnost slediti kot opozicija, ko spremljamo Vlado, ki na eni strani govori, kako predlaga reforme, ko pa dobimo izdelek v parlament, pa ugotovimo, da ne gre za reformo, ampak zgolj za nek kratkoročen ukrep in usklajevanje pokojnin, ki bo mogoče, ne vem, zdržal 3 leta.

Večkrat, minister, poveste, da ste bili proti prejšnjemu zakonu zato, ker naj bi bil slab. Ampak pogledajte, prejšnji zakon je imel temeljni cilj, ampak res kot reforma, da zagotovi dostojne pokojnine, in da predvsem najnižje pokojnine rastejo. Temeljni cilj je bil tudi doseči vzdržnost pokojninske blagajne. Cilj je bil tudi izenačitev delovne dobe moških in žensk, postopoma, do leta 2025, in tudi valorizacija pokojnin v razmerju 70:30, torej 70 indeks rasti plač proti 30 indeks rasti življenjskih stroškov. Predvsem je bil cilj naše reforme doseči pravično porazdelitev bremen med različnimi starostnimi skupinami in spoloma.

To, kar sem sedajle govoril, je bilo tudi zelo natančno izračunano. Inštitut za ekonomska raziskovanja je naredil izračun

takratnega zakona, in ta izračun je pokazal, da bi reforma, ki smo jo predlagali, zdržala do leta 2025. To, kar imamo danes na mizi, nimamo nobenega konkretnega izračuna, ne vemo, kaj se dogaja v postopku pogajanj s socialnimi partnerji in na koncu res lahko predvsem ocenimo, da bo prišlo do kratkoročnih sprememb, ki pa zagotovo niso tisti ukrep, ki ga Slovenija kot nek reformni ukrep nujno potrebuje. Če povzamem mnenje Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje k vašemu predlogu zakona, je pa mnenje, pri katerem se res moramo vprašati, ali je bil prejšnji zakon res slab ali je ta, ki ga danes obravnavamo, slab.

Že prej smo v stališču poslanske skupine opozorili, da bodo glavno breme pri tem zakonu nosile ženske. Še bolj zaskrbljujoče je pa dejansko to, da izračuni kažejo, da bodo v določenem obdobju po uveljavitvi tega zakona zaradi drugačnega načina vrednotenja pokojninske dobe predvsem ženske upravičene do nižjih zneskov pokojnin. Ne samo, da se jim v 6 letih izenači delovna doba z moškimi – mi smo prej predlagali do leta 2025, vi predlagate v 6 letih –, izračuni Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje kažejo, da bodo predvsem ženske upravičene tudi do nižjih zneskov pokojnin. Če nadaljujem, Svet Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ugotavlja, da tudi predlagani način usklajevanja pokojnin postavlja celo vrsto vprašanj, predvsem nadaljnje ustreznosti najnižje pokojninske osnove, ki naj bi se tudi v prihodnje usklajevala tako kot pokojnine. Predlagana ureditev bi namreč imela za posledico postopno nižanje najnižje pokojninske osnove in posledično najnižjih pokojnin. Predvsem gre tu tudi za to razmerje, ki ga imate v svojem zakonu, kjer namesto 70 % upoštevanja rasti plač oziroma indeksacije rasti plač, predlagate 60 % indeks rasti plač in indeks rasti življenjskih potrebščin 40 %. Prej je bilo to razmerje bistveno ugodnejše, predvsem do najnižjih pokojnin, do žensk.

Zagotavljanje socialne varnosti je eno tistih izhodišč, ki jih je zagotavljal prejšnji zakon. Ta tega ne zagotavlja, spodbuja k temu, da bo naslednja sprememba šla v smer, da bodo samo najbogatejši imeli dostojne pokojnine, tisti z nižjimi plačami pa daleč od tega. Zato tudi uvajate individualni račun oziroma spremljanje, koliko naj bi posameznik vplačal v pokojninsko blagajno, kar je naslednji korak do tega, da boste uvedli individualne račune in s tem omogočili tistim, ki imajo veliko denarja, velike plače, boljše pokojnine, tiste z najnižjimi pa boste spravili pod rob socialnega preživetja. Torej, gre za socialno nepravilni predlog zakona. Predvsem izpuščate mlade. Vi se ta hip pogajate s socialnimi partnerji, ki zagovarjajo kategorijo ljudi, ki so tik pred upokojitvijo, recimo, ali pa so že upokojeni. Kdo zastopa mlade v teh pogajanjih na Ekonomsko-socialnem svetu? Nihče. Zato se bomo Socialni demokrati zavzemali za to, da se v to pokojninsko

zakonodajo vnese tudi socialna varnost za mlade oziroma da bodo mladi lahko prišli do pokojnine. Ta zakon, ki ga vi predlagate, jim tega ne omogoča, in to je treba poudariti.

Ko govorite o tem, da ne gre za izbris določenega števila upokojujencev – ja, gre. Dejansko umikate iz pokojninske blagajne pomembno število upravičencev, prejemnikov pokojnin. Če vemo, da ta hip potrebujemo okoli 4,3 milijarde za poravnavanje vseh obveznosti do upokojujencev, je treba iz proračuna zagotoviti 1,4 milijarde. 400 milijonov evrov je tisto, kar boste prenesli iz pokojninske blagajne na socialne transferje in se boste želeli hvaliti okrog, kako ste pa zdaj uspešni pri pokojninski reformi. Čisto zavajanje, čisti blef! To, kar počnete, je resnično daleč od tega, kar ta hip potrebuje Slovenija kot država, da uredi svoje razmere, in daleč od tega, kar pričakujejo ljudje – da bodo imeli zagotovljeno socialno varnost tudi v času, ko bodo v zasluženem pokoju.

Pričakujemo, da bodo skozi ta socialni dialog, ki poteka, prišli nekateri dodatni predlogi, zavedamo pa se, da ti predlogi ne gredo v smer, da bomo lahko govorili o reformi, ampak zgolj o nekaterih minimalnih usklajevanjih, kar pa dolgoročno pomeni še večji problem za Slovenijo, predvsem pa za mlade. Hvala.

PODPREDSIEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala.

Gospod minister, izvolite.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovani gospod Veber, vidim, da veliko teh vaših očitkov izhaja iz nepoznavanja predloga in tudi določb, in me žalosti, da niste sprejeli povabila, ki smo vam ga poslali 19. 10., torej že kar slab mesec dni nazaj, da bi vam to dodatno pojasnili, in bi si lahko določene stvari izjasnili. Predstavili bi vam tudi izračune Inštituta za ekonomska raziskovanja. Namreč, na ta se opirate, češ, kakšna je bila tista reforma leta 2010, in da ne poznate teh učinkov za to konkretno reformo. To bi vam z veseljem predstavili, če bi le izkazali interes, in upam, da ga boste v prihodnje, da vam bomo uspeli tudi to pojasniti.

Tudi ni res, da ste dobili septembra zakone pod roko, kajti poslali smo vam jih z naših mailov. Imamo tudi o tem dokazila, vam lahko tudi to prinesem sem, kajti takrat je bilo na podlagi dogovora predsednikov parlamentarnih strank 22. 8. dogovorjeno, da vam pošljemo gradiva 6. septembra letos. To ste tudi prejeli.

Vseh finančnih izračunov tega zakona nismo naredili na ministrstvu čez palec, ampak na podlagi istega modela oziroma, še bolje, izboljšane modela, odpravljenega vseh slabosti, ki so bile danes že omenjene, in isti inštitut je to tudi počel. Z veseljem vam bomo to tudi predstavili. Če inštitut, ki je ta model naredil, nima ustreznih podatkov, ne vem, kdo jih ima, in kdo lahko bolje demantira te navedbe in na podlagi česa. Opiram se na to, kar je bilo

narejeno v preteklosti, kar je dobro in kar smo popravili, in temeljimo svoje izračune na tem.

Ni res, da izpuščamo mlade. Nasprotno, mi smo vključili v pogajanja Študentsko organizacijo Slovenije kot enega zelo močnega predstavnika mladih. Nenazadnje smo z njimi dvakrat sedeli na to temo, smo jim tudi zakon poslali in poslušali njihove pripombe. Pozabljate na določbe tega zakona, ki dajejo spodbude pri zaposlovanju mladih, kajti ti dobivajo znižane prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ob prvi zaposlitvi. Ni res, da izpuščamo mlade – so notri. Usklajujemo se s Študentsko organizacijo in, mimogrede, vam moram povedati, ko dostikrat kujete te pripombe v zvezde – da so njihove pripombe na zakon diametralno nasprotne sindikatom. Vam bom povedal eno takšno. Nočejo, da se študentsko delo obravnava kot ostalo obliko dela in je podvrženo plačilu prispevkov. Tega ne želijo, na primer, medtem ko sindikalne organizacije vse po vrsti želijo, da vsako delo šteje, tudi to delo. Tako da, veste, ni tako enostavno potem to skupaj splesti, čeprav vi želite, da se uskladimo s temi, onimi in tretjimi. Da, če so pripombe približno v isto smer in da se ne izključujejo.

Potem govorite o nižanju pokojnin za ženske. Povedal sem vam, da v stabilnem obdobju ta reforma da vsem višjo pokojnino, med 7 in 8 odstotkov, če dela tudi dve leti dlje. Tudi v prehodnem obdobju je temu tako, zavedamo pa se, da je bila določena vrzel v tem prehodnem obdobju, ki smo jo že z alternativnim predlogom sanirali, kar pomeni, da bo nekdo, četudi v prehodnem obdobju dela eno leto dlje, imel najmanj takšno pokojnino, kot bi jo imel pod starimi upokojitvenimi pogoji. Tudi za prehodno obdobje smo to že naredili in smo izničili ta očitek, ki je bil od Sveta ZPIZ in ne od ZPIZ, ker to je razlika, to je organ. Svet ZPIZ ja, to pa ja.

Govorite tudi o znižanju najnižje pokojninske osnove. Temu ni tako. Saj mi v bistvu povzemamo tisti predlog, ki je bil izpogajan, da se tudi najnižja osnova veže na 60 % povprečne plače, kar pomeni, da se dviguje. To pomeni, spoštovani, da je za tiste z najnižjimi plačami plačano več prispevka in posledično tudi večja pokojnina, kot če bi se jim odmerilo enako kot vsem ostalim. Ni res, da ta predlog nima neke intrageneracijske solidarnosti, solidarnosti znotraj sistema, ne med generacijami, ampak znotraj generacije, in to rešitev povzemamo, ker je bila takrat izpogajana. Z njo se strinjajo tudi delodajalci, čeprav to pomeni, da se nekoliko dvigujejo prispevne stopnje za njih, postopoma seveda, vendar se.

Mislím, da je veliko tega, kar si lahko še razjasnimo v nadaljnjih pogajanjih okoli tega predpisa. Lahko vas tudi seznanim s potekom pogajanj, ki so vsak dan drugačna, saj se vsak dan pogajamo. Ta izplen napreduje in zato vas prosim, da sprejmete tudi našo pripravljenost, da se pogovorimo znotraj vaše poslanske skupine.

PODPREDSIEDNICA RENATA BRUNSKOLE: Gospod Janko Veber, imate repliko, verjetno.

JANKO VEBER (PS SD): Ne verjetno, ampak ja.

Gospod minister, glede mladih želim še enkrat poudariti – to ste izpustili v svojih razlagah –, da je že prejšnji zakon vseboval enake rešitve. Spodbude za zaposlovanje mladih so bile vključene že v prejšnji zakon in v enaki vsebini so tudi sedaj. To, da ste vi dvakrat sedeli z mladinskimi organizacijami je za vas zadosten obseg usklajevanj. Kolikokrat ste se pa usedli z ostalimi socialnimi partnerji? Bistveno večkrat. Tako da ne zavajati javnosti, in, če imate izračune – mi lahko razpravljamo danes v parlamentu o besedilu, ki je prišlo v parlament, mi ne moremo razpravljati o tem, kaj se je zgodilo danes, kaj se bo mogoče jutri, in to je napaka vlade. Zakon ne bi smel priti v proceduro v Državni zbor, dokler ni zaključen socialni dialog. Potem vemo, o čem se pogovarjamo v parlamentu. Dokler ta socialni dialog ni zaključen, se ti podatki spreminjajo. Še enkrat, gospod minister, prosim, da javno poveste, kakšen izračun pa je pokazal pri inštitutu, koliko časa bo zdržal vaš zakon, koliko časa od tistega, kar je bilo v začetni fazi in tega, kar se dogaja danes.

PODPREDSIEDNICA RENATA BRUNSKOLE: Izvolite, gospod minister.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Z veseljem, spoštovani poslanec.

Najprej očitek, da se pogajamo še med parlamentarno proceduro. Tudi vi v vaši Vladi ste isto naredili, ne tega očitati. Kako da ne? Ne samo to, vi ste sprejeli zakon, ki je bil usklajen. Ne samo, da ste štartali s proceduro, celo sprejeli ste ga, kar je korak drugače.

Kar se tiče izračunov, vam lahko samo to povem, da je številka, ki izhaja tudi iz teksta zakona, da ta rešitev zagotavlja stabilnost pokojninske blagajne najmanj 7 let, do leta 2020, na podlagi izračuna Inštituta za ekonomska raziskovanja. Gospod Veber, ali ponovim? Si čas kratim. Ta številka, da je vzdržnost teh rešitev pokojninskega sistema do leta 2020, je izračun Inštituta za ekonomska raziskovanja, ne nas. Nobenega inštituta, nobene številke si nismo izmislili, vse je izračunano s strani strokovnjakov.

PODPREDSIEDNICA RENATA BRUNSKOLE: Hvala lepa.

Nadaljujemo z razpravo. Mag. Katarina Hočevar, pripravi se gospod Jerko Čehovin.

MAG. KATARINA HOČEVAR (PD DL): Hvala za besedo. Spoštovani minister, kolegice in kolegi, lep pozdrav tudi v mojem imenu.

Zakon bom v prvi obravnavi podprla, ker razbremenjuje pokojninsko blagajno in uvaja tako imenovane informativne osebne izračune

oziroma, jaz temu pravim bolje, evidenco, kar bo oboje pripomoglo k transparentnosti in preglednosti sistema, za kar se v Državlanski listi zavzemamo. Pomembna prednost tega predloga je tudi nižanje starosti za tiste zavarovance, ki so se zaposlili pred 18. letom. Z zakonom bomo ustavili padanje odmernega odstotka, ki je ključnega pomena za višino pokojnine, zato je glas za zakon glas za slovenske upokoјence in tudi glas za mlade, za kar je dokaz v 157. členu tega zakona. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Jerko Čehovin, pripravi se gospa Janja Klasinc namesto gospoda Jožefa Kavtičnika.

JERKO ČEHOVIN (PS PS): Hvala lepa. Lep pozdrav tudi ministru.

Končno, bi rekel, končno je en pravi korak v pravo smer. Lahko bi rekel, da po dolgoletnem tavanju, ali če uporabim za to Vlado – ravno tako se mi zdi, kot da je te prioritete pomešala in namesto, da bi prišla z jasnim konceptom reševanja izhoda iz krize, se nam šele danes predstavlja z enim od redkih sistemskih zakonov, ki prestrukturirajo finančno sliko. Ta ocena bi bila zelo pohvalna, če bi ugotovili, da gre za dejansko reformo, vendar bom bolj rekel, da gre za reformico, ki bo trajala nekaj časa in jo bo spet treba na novo obravnavati in se spet na novo pogovarjati in spet na novo razburjati. Namreč, sedanjih upokoјencev prav nič ne zanima, ali bomo mi imeli informativni izračun ali ne. To mogoče lahko zanima bodoče upokoјence, delovno populacijo, medtem ko ti, sedanji upokoјenci težko vlečejo iz meseca v mesec. Kar pa bi bilo pohvalno je pa to, da je največja vladna stranka končno spoznala, da ne more biti samo piromanska, ampak je naredila, očitno, v tem času izpit iz gasilstva in zdaj bomo vsi skupaj gasili te zadeve, tako kot bi jih morali že zdavnaj. Pohvalno.

Glede na to, da zadeva ni usklajena s partnerji, je danes zelo težko govoriti o nekih vsebinskih rešitvah. Kar je tudi minister nam prej očital – mi smo dobili v mesecu septembru neko čisto drugo verzijo zakona od tiste, ki jo danes obravnavamo. So nekatere stvari, ki so totalno spremenjene, in tudi ne vemo, kaj bo dokončen dogovor s socialnimi partnerji prinesel. Šele takrat bomo lahko rekli, ali gre za pomembnejše posege ali ne.

Zdaj lahko rečemo le nekaj načelnih stvari. Mi se vsi zavedamo, da je treba tej državi zagotoviti neko dolgoročno vzdržnost pokojninskega sistema in omogočiti upravičencem primerno nadomestilo ob upokoјitvi. Ti demografski trendi in aktuarski izračuni kažejo, da bo treba delati dlje, vendar preveč govorimo samo o zakonskem minimumu, ki je potreben za upokoјitev, premalo pa tudi o

spodbudah za podaljševanje aktivnosti starejših v obliki tako imenovanega malega dela, z ustreznim sistemom oziroma višino bonusov in malusov, pa tudi z izboljšanjem delovnih razmer na področju zdravstva za starejše. V tem smislu je ZUJF odmik od ravnokar povedanega, kajti ZUJF praktično uzakonjuje prisilno upokoјevanje.

Kako bomo okrepili drugi, tretji steber? O tem tudi premalo govorimo. Kako bomo to stimulirali? Potrebni pa so tudi še drugi ukrepi, in tukaj se sicer strinjam z ministrom, da je treba istočasno, paralelno peljati tudi reformo trga dela in tudi nekatere druge zakone. Žal zdravstvene reforme še nimamo. To je tista slika, kaj bi izboljšalo tudi našo bonitetno oceno, in ne ZUJF. Mislim, da smo s tem ZUJF dejansko samo skregali ljudi med seboj. Ker sem že pri ZUJF, naj jasno povem, da so rešitve, ki jih prinašate v 408. členu, zame ustavno sporne. Zelo sporne. Nenazadnje tukaj noter mečete tudi nekatere ljudi, ki so svojo delovno dobo v celoti korektno oddelali. Dali jih boste na posamezna ministrstva, kot jaz razumem je sicer minister rekel drugače, gospod Hrovat spet drugače.

Te upravičence bodo zdaj obravnavala posamezna ministrstva, kar pomeni, da naj bi bivše miličnike imelo Ministrstvo za notranje zadeve ali pa delavci organa za notranje zadeve, carinike Ministrstvo za finance – govorim za stare zvezne carinike –, vi boste imeli verjetno invalide, pa interniranje, dokler bo še ta odhajajoča generacija živa, pa morda eventualno borce. Ministrstvo za obrambo naj bi imelo vojaške upokoјence, ki so bili upokoјeni v prejšnji državi ali pa so imeli del delovne dobe v prejšnji državi, itn. To bo vzpostavljalo ne samo nepregleden sistem, ampak bo tudi zahtevalo ogromno dela, ker bo treba vsem tem ljudem na novo dajati odločbe. Poleg tega pa tukaj ne gre za kategorijo ljudi, katerim prispevki niso bili plačani. Enega miličnika ali pa delavca organa za notranje zadeve prav eno figo briga, kam so bili plačani prispevki.

Še nekaj. Dobro veste, gospod minister, razen, če to delate namerno, vi in cela Vlada, da so mednarodni sporazumi po rangu močnejši od lokalnih zakonov. Če se mi nismo bili sposobni izpogajati ustrezno, to pomeni, da smo imeli nesposobne ljudi na Ministrstvu za zunanje zadeve ali pa na resornih ministrstvih. To ni problem upokoјencev. To je problem sposobnosti, kredibilnosti te države. Ti ljudje imajo ustavno zajamčene pravice in pravice z mednarodnimi sporazumi. Vendar se bojim, da vi skozi ta 408. člen hočete uveljaviti tako prosluli 143. člen ZUJF in ga dejansko nadomestiti kot trajno rešitev.

Načeloma se strinjam, da je treba očistiti pokojninsko blagajno, vendar predlagam, da te zadeve veljajo za naprej, ne pa za nazaj, ne za tiste, ki so te pravice pridobili. Tako bi morali te zadeve reševati v neki resni državi. Naj vas samo spomnim, vsi poznamo to zadevo. Italijani, ki imajo strašno radi denar, so

Primorcem, primorskim rekrutom, vojakom omogočili in so dobili tako imenovane italijanske pokojnine. Marsikatera družina si je tudi pomagala. Zakaj so oni to delali, ne vem. Vendar bi lahko rekli: "To nas ne zanima, vi ste v novi državi." Vendar so to naredili.

Dajmo se še enkrat tukaj resno pomeniti okoli tega. Mislim, da te zadeve, kar se tega tiče niso ustrezno rešene. Zato bomo zadeve amandmirali in poskušali z amandmaji odpraviti to, kar je narobe v tem zakonu.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Gospa Janja Klasinc ima besedo, pripravi se gospod Franc Jurša.

JANJA KLASINC (PS PS): Dober dan!

Spoštovani, dovolite mi, da bi začela s tremi zahvalami. Najprej bi se zahvalila gospodom iz OECD, potem bi se zahvalila gospodom iz MMF in še posebej bi se zahvalila gospe Angeli Merkel. Zakaj? Zaradi tega, ker če ne bi bilo teh ljudi, mi danes v Državnem zboru ne bi obravnavali prvega reformnega zakona te Vlade. Res, da ni čisto cel vaš, da je tri četrt tega zakona napisala že prejšnja Vlada, ampak vendarle, to je prvi reformni zakon, prva reforma, ki jo v resnici tukaj obravnavamo. Vse ostalo so bili neki manjši popravki drugih. Če ne bi bilo te mednarodne skupnosti, ki je tej Vladi dokončno razložila, da mora sprejeti pokojninsko reformo, kajti brez nje ne bo šlo, potem bi še danes poslušali našega premierja Janeza Janšo, ki bi razlagal, kako ni prednostna naloga te Vlade ravno pokojninska reforma. Potem bi lažje razumeli, zakaj je ravno gospod Janša v delovni plan svoje Vlade dal to reformo šele za naslednje leto, pa naj reče minister karkoli hoče.

Minister je rekel, da ste ugotovili v Vladi, kajne gospod minister, da je takšen težak javnofinančni položaj, in da je zaradi tega to treba storiti danes. Ampak, veste, tak javnofinančni položaj je bil že, ko ste vi nastopili to Vlado, mogoče samo vedeli niste, in takšnega ste vi povzročili še dodatno, ravno zaradi tega, ker ste tako podpihovali sindikate in slovensko javnost pred letom in pol, da niso sprejeli Svetlikove pokojninske reforme. Kolegica Pavlič je danes že govorila o vseh posledicah, pa jih ne bi ponavljala.

Meni je zelo žal, da o tej pokojninski reformi razpravljamo že takrat, ko stvar sploh še ni usklajena s socialnimi partnerji. Ampak verjamem, da bomo pri drugi obravnavi tega zakona potem marsikje lahko bili konkretnjši. Po mojem osebnem mnenju bo ta vaša reforma prinesla dosti dobrega ljudem, ki so začeli delati pred 18. letom, torej bolj neizobraženemu delu naše države, in prinesla precej težje pogoje upokojevanja ljudem, ki smo študirali, ker ne bo več upoštevanih možnosti naših študijskih let. Tudi vsi drugi pogoji, ki izobražence zadevajo pri nekaterih drugih členih, bodo malce težji. Je pa res, da bomo še najbolj pri tem prizadete

ženske. Ponuja se namreč izredno kratko prehodno obdobje za ženske, obenem so se poslabšale tudi dosedanje olajšave žensk zaradi nege in vzgoje otrok, in vse skupaj potem s tistim, kar sem že omenila prej, kar zadeva intelektualce – tudi ženske, ki smo študirale, se bomo zaposlile kasneje.

Vam povem, da sem izračunala zase – vsak ima neko približno –, verjetno bom morala delati skoraj 4 leta več kot bi po sedanji. Ampak to je žrtev vseh nas, ki jo moramo sprejeti, in zato smo tudi v Pozitivni Sloveniji rekli, da je treba delati dlje, da se strinjamo s tako reformo in ji ne bomo nasprotovali v tej fazi, niti slučajno ne, zaradi tega, ker Slovenija se je prehitro upokojevala. Kar pa je problem, in o tem je pravkar govoril kolega Čehovin, to je tudi zame drugi največji problem, je ponovitev ZUJFa pri tej reformi. Lahko vsi trdite, kar hočete, ampak gre za eno tretjino slovenskih upokojeencev, za 44 posebnih skupin, med katerimi so invalidi, azbestni bolniki, borci NOB, žrtve dachauskih procesov, imetniki vojaških pokojnin itd.

Kolegica Tomc je v svoji predstavitvi stališča vladajoče stranke SDS dejala, da ta reforma postavlja pokojnine tako, da to ne bodo socialni prejemki. Gospod minister, kolegi iz SDS, jaz preprosto tega ne verjamem za to skupino ljudi. Za to skupino, ampak to je tretjina upokojeencev. Ker, če boste dejansko to porazdelili po resornih ministrstvih, verjamem, da bo kriza trajala še kakšnih 10 let. To vsi strokovnjaki pravijo, in bo potem resornemu ministru zmanjkalo denarja. Sami veste, gospod minister, kako se najlažje naredi. Odreže se povsod, linearno, in prvo bo, da se bo odrezalo pri pokojninah teh ljudi, ki ne bodo imeli nobene varnosti, nobenega kritja, kljub temu, da so mnogi plačevali, kot je bilo že rečeno, vso svojo delovno dobo socialne prejemke.

Mnoge, pri tem še posebej izpostavljam imetnike vojaških pokojnin, pa ščiti celo zakonodaja. Zakon o pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja bivših vojaških zavarovancev, Zakon o ratifikaciji Sporazuma o vprašanih nasledstva, Ustavni zakon za izvedbo temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije – vse to so zakoni, ki jih je sprejel Državni zbor, in ki zagotavljajo vsem tem ljudem, ki so prejeli vojaške pokojnine, da jih bodo prejeli tudi v bodoče. Prvič jim režemo z ZUJF, in sedaj imajo veliko možnost, da se jim bodo rezale v bodoče tudi s pokojninskim zakonom.

V podrobnosti na drugih področjih ne bi več zahajala. Upam pa, da bo ta razprava, gospod minister, res tako plodna, kot ste nam jo obljubili, da boste upoštevali naše predloge v nadaljnjem postopku in da bomo s skupnimi močmi naredili zakon, za katerega nam ne bo težko pritisniti na tipko za.

Ob koncu bi pa opozorila še na nekaj. Če bomo delali do 65. leta, se moramo zavedati, da je temu primerno potem treba spremeniti tudi delovnopravno zakonodajo. Vse razvite države,

predvsem skandinavske, imajo za delavce, ki so starejši – to je različno od starosti, ampak po 60. letu – zagotovljena delovna mesta, ki so primerna njihovim psihofizičnim sposobnostim v tistih letih. Vsi tisti, ki smo aktivni, bi radi delali do 65., tudi do 70. leta, vendar ne na delovnih mestih, ki so primerna za 30-letnike. Hvala.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala.

Mag. Andrej Vizjak, izvolite.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovana, oglašam se, da odpravim eno dilemo, ki ste jo izpostavila, ki ni resnična. Omenila ste, da se nekoliko bolj posvečamo tistim, ki so začeli delati z 18. letom ali prej in manj tistim, ki so študirali in so začeli delati kasneje. Ne. Mi želimo za oboje enake vatlje. Želimo enostavno vcepiti percepcijo, da če lahko industrijski delavec dela 40 let, da lahko tudi intelektualec. Če lahko dela nekdo 40 let, če začne delati s 16. letom ali 18. letom, potem lahko dela 40 let tudi tisti, ki je začel delati s 24. leti, 25. leti ali 27. leti. To želimo izenačiti, kar danes ni. Danes je pravzaprav še huje! Danes se delo pred 18. letom ne všteva obema spoloma, ampak samo ženskam, kar pomeni, da že po današnji zakonodaji dela tisti, ki je začel delati s 15. letom, 42, 43 let. Ali je to prav? Hkrati imamo pa celo kupico odpustkov do tistih, ki so se zaradi podaljšane študija zaposlili, recimo, s 26. leti. Ali je to prav? Ni prav, zato, spoštovana, mi nobenega ne favoriziramo. Nasprotno, postavljamo pogoj 40 let pokojninske dobe brez dokupa kot temeljni upokojitveni pogoj za vse, ne glede na to, kakšno izobrazbo imajo.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Gospa Janja Klasinc ima repliko.
Izvolite.

JANJA KLASINC (PS PS): Gospod minister, če je nekdo začel delati, reciva, pri 18. ali pri 17. letih, in dela 40 let, je ob upokojitvi star, koliko? 57, 58 let. Nekdo, ki je redno študiral – pustimo tiste, ki študirajo dlje –, je študiral do svojega, recimo, 24. leta, da je končal vse izpite. Potem smo, vsaj v našem obdobju, ko smo mi študirali, imeli eno leto absolventskega staža. Nekateri smo končali prej, nekateri kasneje. Po tem, če takoj dobiš službo, se morda izide do 65. leta, morda tudi ne. Najhujše pa je – zakaj jaz sedaj govorim, nismo problem mi, ki smo včasih študirali, ampak ta mladina, za katero sedaj delamo oziroma ti mladi ljudje, ki, poglejte, kdaj dobivajo službe. Pred 30. letom se že redkokdaj lahko zaposli katerikoli intelektualec. To ne opozarjam samo vas, gospod minister. Vi ste bili v prejšnjem mandatu poslanec in se boste verjetno spomnili, da sem isto opozarjala prejšnjo vlado, ki je bila moja vlada.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Franc Jurša, pripravi se gospod Matevž Frangež namesto gospoda Matjaža Hana.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, gospa podpredsednica. Pozdrav vsem kolegicam in kolegom ter drugim v dvorani!

Najprej bi začel s tem, da ni nič narobe, če postopke sprejemanja pokojninske reforme delamo na postopnosti. Mislim, da ne bi bilo nič narobe, če bi se tudi v preteklem mandatu tega lotili na tak način, da bi na primer rekli, da je vzdržni sistem do leta 2020 in potem pred iztekom napravili novo razpravo, kajti razmere se bodo bistveno spreminjale. Mogoče je bila v prejšnji reformi rešitev preveč dolgoročna. Ampak, jaz se ne bom oziral nazaj, ne bom govoril o tem, kdo je in kdo ni podpiral pokojninske reforme v prejšnjem mandatu, to tako ali tako vsi dobro vemo.

Na samem začetku pa v vsakem primeru želim poudariti dve pomembni zadevi, ki jih prinaša nov predlog zakona. Prvo je, da pokojninsko in invalidsko zavarovanje v Republiki Sloveniji temelji na zavarovalniškem principu, kar pomeni, da je pravica do pokojnine pravica iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki izhaja iz minulega dela in temelji na prispevkih, vplačanih v času, ko delamo. Drugič, zelo pomembna zadeva, s predlogom zakona se želi povrniti pokojnini, ki temelji na vplačanih prispevkih, statusne pravice, zaslužene z minulim delom in prispevki, vplačanimi v pokojninsko blagajno.

Jasno in nedvoumno pa želim povedati in posebej poudariti, da v naši poslanski skupini kakor tudi v stranki DeSUS ne nasprotujemo, da tudi tisti, ki so v preteklosti pridobili pravico na osnovi različnih zakonov, v bodoče dobivajo ustrezno tako imenovano pokojnino oziroma neke vrste socialnih transferjev. Pokojninska blagajna mora izkazovati transparentnost, to je ključnega pomena za nas oziroma za našo stranko. Izplačevanju teh pokojnin, tudi teh, o katerih sem malo prej govoril, ne nasprotujemo, da izplačuje ZPIZ, je pa res, da se morajo sredstva transparentno zagotoviti iz proračuna. Ali bo to zagotavljalo posamezno ministrstvo za določen resor, je vprašanje, kako se bo v prihodnosti to tudi dogovorilo.

Res je, da demografski podatki kažejo, da v zadnjih 20 letih dejansko raste starost moških za 7,1 leto, da ženske dlje časa živijo – tudi za 5,5 let. Res pa je tudi, da podatki govorijo, da Slovenke in Slovenci v povprečju delamo le 35 let. V naši poslanski skupini ne nasprotujemo temu, da bi bil osnovni pogoj za upokožitev 40 let delovne dobe. Res je, da se morajo nekatere zadeve, ki so vzporedne, temu primerno tudi uskladiti. Malo prej ste nekateri govorili o tistih, ki vstopajo v delovno razmerje pri 15. letih ali pa mogoče pri 16. in 17. letih. Teh

je v zadnjem obdobju zelo malo ali pa lahko rečemo, da skoraj nič več.

Pokojnina ni v nobenem primeru noben socialni transfer, ampak je ekonomska pravica iz naslova minulega dela in vplačanih prispevkov. To je ključnega pomena. Polna pokojnina bi morala znašati toliko, kolikor je znašala na začetku. Če se ozremo v leto 2001, je to bilo 73,2 % povprečne neto plače. Sedaj je to le 58,6 %. Tudi z usklajevanjem bi morali urejati te zadeve, pa tega v preteklosti nismo delali. V naši poslanski skupini kot tudi v stranki se bomo zavzemali, da mora biti starostna pokojnina v prihodnosti vsaj 62,3 % v razmerju do povprečne plače.

Ko govorimo o pokojninski reformi, ne smemo pozabiti ključnega momenta, ki se je zgodil v letu 1996. Takrat se je znižala prispevna stopnja delodajalcev. Veste, da imajo vse države Evropske unije enak odstotek prispevkov, tako delodajalec kot tudi delojemalec. Pri nas je bilo to razmerje takrat bistveno porušeno, v interesu, da se pomaga gospodarstvu. Kaj bi to pomenilo v tem trenutku, verjetno ne bi bilo v nobenem primeru pametno početi tega, da bi naše gospodarstvo v tako težkih časih in težkih razmerah še dodatno obremenjevali.

Zelo pomembno pa je, da bi naše službe izterjale prispevke, ki niso vplačani v pokojninsko blagajno. Bom poskusil natrositi nekaj drobnih podatkov, zato da bi mogoče lažje razmišljali in tudi razpravljali v nadaljevanju. Vseh prejemnikov pokojnin imamo 591 tisoč 641. To so podatki iz avgusta letošnjega leta. Povprečna pokojnina je okoli 563 evrov, in skupaj potrebujemo za pokojnine mesečno 333 milijonov 324 tisoč 622 evrov. Zavarovancev, zaposlenih pri pravnih osebah in zasebnikih, pa je 775 tisoč 816. Povprečna bruto plača pomeni tisoč 512 evrov, masa plač pa je milijardo 173 milijonov 77 tisoč 817 evrov.

Prispevki delojemalcev iz bruto dohodka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje znašajo 15,50 %, prispevki delodajalcev pa, kot sem že prej omenil, 8,85 %. Skupaj znaša prispevek iz bruto plače 24,35 %. Priliv v pokojninsko blagajno, to pomeni, da gre od mase plač, od tiste milijarde in toliko milijonov, kar sem malo prej omenil, je 285 tisoč 813 evrov. Želim povedati, da le 47 milijonov 512 tisoč 429 evrov manjka, da bi mesečno pokrili vse obveznosti do pokojninske blagajne oziroma vse obveznosti do poplačila pokojnin. To ni tisti znesek, o katerem govorimo, milijarda 400 milijonov, za katerega smo rekli, da ga mora proračun dajati za pokojnine. Ta znesek je bistveno drugačen, če bi bili izterjani tudi vsi prispevki, ki niso vplačani.

Še nekaj želim poudariti. V bližnji prihodnosti bomo morali tudi pogledati, koliko potrebujemo za sistem, ki izplačuje pokojnine, koliko nas to mesečno stane in kakšne stroške ta sistem ima. Napovedujem ministru za delo, družino in socialne zadeve, da bo to eno mojih

naslednjih poslanskih vprašanj. Želim, da se razgali to zadevo, da nam bo jasno, koliko stane in kdo plačuje, iz katerega naslova se plačujejo te obveznosti do ZPIZ. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Naslednji ima besedo gospod Matevž Frangež. Namesto gospoda Romana Žvegliča se, prosim, pripravi gospod Janez Ribič.

MATEVŽ FRANGEŽ (PS SD): Zgodba o tem pokojninskem zakonu je zgodba o naukih, spoznanjih in zmotah Slovenske demokratske stranke in Demokratične stranke upokojencev Slovenije. Me veseli, da ste prišli do tega spoznanja. Pravim, da vsakdo slej ko prej pride k pameti, in me veseli, da ste v enem letu doživeli preobrat, ki vam je razsvetlil probleme slovenske družbe. Me veseli, da smo danes pred tem, da ta zakon verjetno zgledna večina v Državnem zboru potrdi kot primerne za nadaljnjo obravnavo. To pa ne pomeni, da v tem zakonu ni vrste detajlov, ki izrazito motijo.

Spomnil bi, da ste predstavniki SDS in tudi DeSUS lani, ko smo z velikimi mukami več mesecev na sejah Odbora za delo, družino, socialne zadeve in invalide usklajevali zakon, opozarjali: "Saj zakon je načelom dober, samo nekaj detajlov je." Danes pa slišim od predstavnikov SDS: "Ta zakon je dober, neke detajle bomo pa še uskladili." Vprašanje, ali bo do uskladitev prišlo.

Prvič, tega pokojninskega zakona ali pokojninske reforme ne potrebujemo samo zato, da zavarujemo položaj in varnost sedanjih generacij upokojencev. Bistveno bolj ga potrebujemo zato, da kot država pokažemo, da stojimo za svojim pokojninskim sistemom, da smo ga sposobni prilagajati in spreminjati zato, da ga ohranimo dolgoročno, da bo vzdržen in stabilen tudi za prihodnje generacije. Eden od ključnih problemov dolgoročnega pogleda na slovensko družbo čez 15, 20 let, bo namreč to, da se bomo srečevali s celimi generacijami ljudi, ki ne bodo pokojninsko zavarovani. Kako bomo takrat reagirali na ta problem? Na to moramo misliti danes. Danes, ko ostajajo cele generacije ljudi na trgu dela brez pravic, brez ustreznega zavarovanja! To je za sodobno družbo 21. stoletja, kakršna Slovenija želi biti, nesprejemljivo!

Mladim moramo danes pokazati, da kot država resno mislimo s tem pokojninskim sistemom. Mladim moramo pokazati, da se izplača odvajati prispevke. Mladim moramo pokazati, da se izplača iti izven sive ekonomije in prispevati nekaj za družbeno solidarnost, ker bodo jutri od te družbene solidarnosti tudi sami imeli svojo varnost. To mora biti poudarek pokojninske reforme in bojim se, da to ni poudarek tega pokojninskega zakona, ki danes stoji pred nami, še manj pa poudarek drugih, s tem zakonom tesno povezanih, ureditev na trgu dela.

Drugič. Nasprotujem temu, da s sprejetjem tega zakona iz zakona izločimo 170 tisoč upokojencev, 170 tisoč zavarovancev, ki so delali, ki so vplačevali svoje pokojninske prispevke, ampak v druge sklade pokojninskega zavarovanja. K temu, da moramo spoštovati njihove pravice, nas zavezujejo tudi mednarodne pogodbe, ki jih je podpisala Slovenija. Te mednarodne pogodbe Slovenijo zavezujejo neposredno, zavezujejo tudi Državni zbor, da skladno s temi mednarodnimi obveznostmi Republike Slovenije sprejema našo zakonodajo. Zakon, ki je v nasprotju s temi mednarodnimi obveznostmi, je protiustaven zakon.

170 tisoč upokojencev, ki jih boste izločili iz pokojninskega sistema pod geslom očiščenja pokojninske blagajne – njihov položaj bo treba urediti in pozivam ministra za delo, da zakon, s katerim namerava urediti položaj teh 170 tisoč upokojencev, 44 različnih kategorij, predstavi javnosti še tekom obravnave tega pokojninskega zakona. V nasprotnem primeru bo moja, pa verjamem, da tudi naša zahteva, da ta položaj ljudi uredimo znotraj pokojninskega zakona. Ne vzemite tem ljudem pravice in orožja, da se tisto, kar je njihovo legitimno pričakovanje, tudi uresniči.

PODPREDSIEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Za repliko je zaprosil gospod Franc Jurša, potem gospod minister.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Hvala lepa. Bom zelo kratek.

Spoštovani kolega Frangež, nisem hotel govoriti o pogodovini, ampak bom vseeno, ker ste me potegnili za jezik. Omenjali ste stranko DeSUS – bom samo osvežil spomin, o tistem kar sem malo prej govoril, o pokojnini povprečnih plač, 73,2 % v letu 2001 in potem v letu 2011, ko smo prišli dejansko v 62,3 % povprečne plače.

Mi točno vemo, zaradi česa nismo takrat podprli pokojninske reforme. Iz preprostega razloga, ker posluha pri tem, da bi usklajevali pokojnino, pri vladi ni bilo. Na to smo odločno tudi opozorili in smo tudi jasno in glasno povedali. Na četrtem vrhu koalicije v tretjem letu mandata je kolega Zanoškar, ki sedi sedaj v Pozitivni Sloveniji, kot predstavnik Demokratične stranke upokojencev Slovenije povedal od prilike takole: "Zaustavimo konje, pogovarjajmo se s socialnimi partnerji in medsebojno to uskladimo, da bo prišlo do sprejetja pokojninske reforme." Ne, odgovor je bil ne. Na koncu se je reklo, da se bomo borili kot levi, da bo ta reforma šla skozi vso proceduro in da bo tudi sprejeta. Takrat smo že dobro vedeli, da bo to dejansko referendum. Na tej točki bi se ustavil, želel sem samo povedati, ne bom pa govoril o tem, na kakšen način smo kot koalicijski partnerji takrat te zadeve usklajevali. Nekateri se dobro spominjate teh koalicijskih usklajevanj. Hvala.

PODPREDSIEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Minister Vizjak, izvolite.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Hvala lepa.

Nekaj pojasnil. Še danes urejajo položaj teh upokojencev po tem sedanjem 232. členu oziroma novem 161. členu številni drugi zakoni. Saj jih ne ureja zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Položaje teh upokojencev rešuje področna zakonodaja in čisto nič ne bomo spremenili. Nič. Položaj teh upokojencev rešuje področna zakonodaja. Res pa je, da to ne bo več skrb ene same proračunske postavke Ministrstva za finance, temveč bodo taisti, ki so odgovorni za ta področja, menedžerirali tudi s temi zneski. Mislim, da je to prav. Tako da, kakorkoli se bomo dotaknili tega položaja teh ljudi, se bomo dotaknili na predlog Vlade v tem parlamentu. Z rešitvami boste seznanjeni in jih boste sooblikovali in jih boste lahko tudi zavrnili, karkoli bo drugače, kot je zdaj. Vendar z zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je zgolj nastavek, da nameravamo to narediti, in nič drugega. To je ena stvar.

Druga stvar je, ko govorimo o mladih in spodbudi za mlade. Kaj je bolj spodbudno za mlade kot to, da začnejo verjeti v pokojninski sistem in da je pokojninski sistem finančno vzdržen, torej, da se izplača plačati, da boš kasneje nekaj dobil? Če bomo ohranili sedanjo percepcijo mladih do tega, da se ne izplača vplačevati v pokojninski sistem, ker tako ali tako ne moremo nič iz njega vplačevati, je to najslabše in to želimo popraviti. Tukaj vas res opozarjam, da velja ena čisto zdrava kmečka pamet in logika, nič drugega. Vsi vemo, da se nam življenjska doba daljša. Živimo vse dlje. Življenjska doba se je podaljšala v zadnjih 100 let za 30 let. Ali veste, kaj to pomeni? Za 30 let živimo dlje v zadnjih 100 letih. Vsako leto se nam življenjska doba podaljša za 3 mesece. To je civilizacijski dosežek, to je nekaj dobrega. Hvala bogu, da je temu tako. Mi smo tega vesel. Vendar moramo temu dejstvu, tej okoliščini prilagoditi tudi sisteme, kot je pokojninski sistem, kot je zdravstveni sistem in kot je še marsikateri drugi sistem. Kaj imamo na voljo? Živimo dlje. Kaj imamo torej na voljo, da prilagodimo pokojninski sistem?

Štiri stvari. Prva stvar je, da ublažimo daljšanje obdobja prejetja pokojnine, kajti, če se daljša življenje, se daljša tudi obdobje prejetja pokojnin. Torej, da se to obdobje ne daljša toliko, kolikor se daljša upokojitvena starost. Nekateri države že vežejo upokojitvene pogoje na pričakovano starost. To nekatere evropske države že počnejo. To je prvi možen ukrep – da ne podaljšujemo oziroma da zmanjšujemo pritisk na podaljševanje obdobja prejetja pokojnine. Drugi ukrep je, da višamo prispevke, da gre več v blagajno, ker potem lahko tudi več delimo. Tretji ukrep je nižanje pokojnin, da znižujemo izdatke. Četrti ukrep pa je podaljševanje plačevanja prispevkov, torej, da

dlje plačujemo prispevke. Samo te štirje ukrepi so. Ne poznam petega, poznam pa kombinacijo nekaterih ali vseh.

Mi smo se v tej pokojninski reformi odločili za kombinacijo prvega in zadnjega. Torej, za ublažitev pritiska na podaljševanje obdobja prejemanja pokojnine zaradi daljšanja življenjske dobe, s tem, da dvigujemo upokojitveno starost in podaljšujemo aktivnost prebivalstva. To je prvi ukrep. Drugi ukrep je, da zato in še zaradi nekaterih drugih ukrepov, podaljšujemo vplačevanje v pokojninsko blagajno. Nismo se odločili za nižanje pokojnin in nismo se odločili za višanje prispevkov. Višanje prispevkov bi zadušilo že tako obubožano gospodarstvo, nižanje pokojnin pa bi še dodatno prizadelo že tako prizadete upokojence. To je, spoštovani, vsa logika. Če mi kdo od vas izumi čarobno paličico, od kod še dodatno se spopasti s temi dilemami razkoraka v pokojninski blagajni, je zelo dobrodošel in zato naše povabilo k sodelovanju.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Gospod Matevž Frangež, izvolite repliko.

MATEVŽ FRANGEŽ (PS SD): Prvič, to, da živimo dlje je dobra novica, ampak to smo vedeli tudi lani. Za koliko se je pričakovana življenjska doba podaljšala od lani do letos, da ste tudi sami, gospod Vizjak, prišli do teh spoznaj? Danes ste me v tem odgovoru prepričevali o tistem, o čemer sem jaz lani prepričeval vas. Me veseli, da sem bil pri tem prepričevanju očitno uspešen.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Gospod minister, izvolite.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovani gospod Frangež, vaša rešitev tega istega principa je bila slaba. Ta je boljša. Mi postavljamo v ospredje 40 let zavarovalne dobe brez dokupa, 40 let delovne dobe. Vi tega niste postavljali, vi ste postavljali v ospredje 65 let. / oglašanje iz dvorane/ Res je. To je bil tudi temeljni konflikt, ki ste ga imeli s sindikati, ne samo z opozicijo. Vi sedaj minimizirate padec vaše pokojninske reforme, če ga lahko tako imenujem, na nasprotovanje opozicije, kar sem vam že desetkrat rekel, da ni res. Vaša pokojninska reforma je padla, ker so sindikati sprožili referendum, ker smo tudi mi opozarjali na določene pomanjkljivosti, ki jih zdaj popravljamo, in zato, ker ga je zavrnilo 75 % ljudi na referendumu. Zato je padla pokojninska reforma, ne zaradi Vizjaka ali SDS.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Gospod Janez Ribič ima besedo.

Namesto gospe Alenke Pavlič se pripravi gospod Roman Jakič.

JANEZ RIBIČ (PS SLS): Spoštovani gospod minister, poslanke in poslanci!

Podpredsednik Državnega zbora, gospod Presečnik, je v stališču Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke poudaril pomen tega zakona, še posebej pa dejstvo, da ga je nujno čim prej sprejeti. Tako mislim tudi sam in vsi poslanci in poslanka Slovenske ljudske stranke. Z reformo zamujamo vsaj tri leta. Povedal je tudi, da smo poslanci Slovenske ljudske stranke glasovali za podoben predlog tudi v prejšnjem mandatu, ravno iz tega razloga, zaradi nujnosti ureditve, da se ne bomo znašli v situaciji, da bi morali nižati pokojnine sedanjim upokojencem. Če je lahko danes kdo glasen, smo lahko poslanci Slovenske ljudske stranke. Zadnji čas je, da popravimo pogoje upokojevanja in jih prilagodimo realnemu stanju.

Dejstvo je, da živimo dlje, zato je prav, da se omogoči delati dlje in upokojiti pri višji starosti. Zato smo si v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke prizadevali, da bi bila prehodna obdobja čim manj boleča in pravična do vseh tistih, ki so tik pred upokojitvijo in do brezposelnih. Dejstvo pa je, da bomo morali slediti drugim evropskim državam, ki se soočajo z enakimi problemi, in so že dvignile starost za upokojitev, celo na 65 ali 67 let starosti. Ob tem je prav, da se ohrani možnost upokojitve z minimalno dobo 15 let oziroma 20 let dela ob višji starosti, saj na primer marsikatera mati, ki je morala ostati doma zaradi otrok, zagotovo ne bo morala doseči maksimalne dobe 40 let dela. Zato je dvig starosti v prehodnem obdobju na 60 let ob 40-letni pokojninski dobi povsem razumna in sprejemljiva rešitev ob postopnem zaostrovanju pogojev v prehodnem obdobju.

Poslanka in poslanci Slovenske ljudske stranke zagovarjamo tudi stališče, da mora pokojninski sistem še naprej temeljiti na solidarnosti in medgeneracijskem sporazumu, prav tako pa tudi na načelu pravičnosti. V naslednji fazi, po izhodu iz krize, pa se mora nameniti bolj pozitivne spodbude za boljšo demografsko sliko, ki je dolgoročno nujna rešitev za stabilnost socialnih blagajn. V razpravi želim opozoriti, da moramo v skladu z načelom solidarnosti obravnavati tudi mala podjetja in kmete, ki si sami ne morejo zagotoviti dostojnih pokojnin. Družinska podjetja in družinske kmetije so v preteklosti in bodo tudi v prihodnosti pomenili pomemben del gospodarstva, pomemben del zagotavljanja delovnih mest in posledično sredstev za socialne blagajne. Vsi veliko prispevajo s svojim delom in z zagotavljanjem delovnih mest, zato moramo tudi pri sprejemanju zakonov upoštevati specifičnost poslovanja malih gospodarstev.

Zato podpiram predloge Obrtno-podjetniške zbornice in tudi sam menim, da ne smemo zgolj zaradi statusnih oblik pravice določati drugače. Tudi podjetniki morajo imeti zagotovljene osnovne pravice, na primer glede rehabilitacije in glede invalidnine. Nesporno je, da s svojim delom in vplačevanjem davkov in prispevkov predstavljajo stabilnejši del gospodarstva in delovnih mest. Obrtniki so v

preteklosti vplačevali v sklad obrtnikov, pa niso bili obravnavani enako kot ostali, zaposleni v družbenih podjetjih. Pravično do tega sklada bi zato bilo, da se mu omogoči nadaljnje poslovanje in da bodo vsi, ki so vplačevali v sklad, na starost lahko dobili svoj del rente iz sklada. Žal mi je tudi, da je prepozno, saj je prejšnji minister ukinil državne pokojnine približno 15 tisoč upravičencem, večinoma iz podeželja. Zato z novimi krivičnimi določbami ne smemo dodatno prizadeti kmetov in malih podjetnikov.

Spoštovani! Kot smo pri prejšnjem predlogu, bomo poslanci in poslanke Slovenske ljudske stranke tudi pri tem zakonu še naprej konstruktivni, konstruktivno sodelovali in zakon podprli, saj, kot smo povedali v razpravah, je skrajni čas za ukrepanje. Hvala.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Gospod Roman Jakič ima besedo.

Namesto gospoda Ivana Grilla se pripravi gospa Eva Irgl.

ROMAN JAKIČ (PS PS): Hvala za besedo.

Naj začnem z ugotovitvijo, da mi ni bil všeč današnji začetek te seje, ko je spet ven padla ta metoda neke diskvalifikacije in diskreditacije. Ko je Alenka Bratušek vprašala ministra oziroma ga prosila za odgovor, jo je poskušal diskvalificirati s tem, ko je rekel, kaj sprašuje, oziroma jo je poslal sedeti nazaj in rekel, da je bila ona tako ali tako direktorica direktorata. Ta metoda, moram reči, te diskvalifikacije in diskreditacije ljudi v tem državnem zboru in v širši javnosti, mi ni všeč. Če hoče kaj vprašati Stepišnik, boste rekli, da problematizirate državno pomoč v njegovi firmi. Če vpraša kaj Meršol, mu rečete, da je sodeloval s Službo državne varnosti. Pri Vilfanu ste takoj na okopih glede avtentičnosti podpisa pod referendum. Če pa Kavtičnik in jaz kaj rečeva, pa odprete, problematizirate celo epoho vladavine LDS in Zares. Ne odgovarjate pa na vprašanja. Na vprašanja ne odgovarjate zato, ker na njih nimate pravega odgovora in se morate skrivati za nečem, kar nima veze z vsebino.

Pokojninska reforma je nujna in pika. Kakšna naj bi bila oziroma bo, naj poleg politike povedo socialni partnerji in to vsi, zopet pika na tej točki. Sam si želim, da bi bil dogovor sklenjen še pred končno obravnavo pokojninskega zakona, da ne bomo potem zopet priča, predvsem pri DeSUS, lomljenja rok in šamponiranja glav tistih, ki v koaliciji s predlogom ne bodo zadovoljni. Ampak, če sem prav razumel ministra prej, ko je odgovarjal SD-ju, bo predlog pokojninske reforme poslal v ta državni zbor usklajen s socialnimi partnerji, ker SD ga ni poslal usklajenega in zato je prišlo do njenega rušenja. Vas bom držal za besedo. Želim si, da bo zakon na koncu sodoben in pravičen. O tem je govorila kolegica Romana

Tomc, ko je branila odločitev SDS, ki je pred enim letom zrušila reformo, ker si je želela zmago na volitvah, in to je odgovor na Alenkino vprašanje. Želeli ste zmagati na volitvah in ste šli čez vse meje. Tudi to vam v resnici ni pomagalo in ste volitve izgubili.

Zanimivo je, da tudi pri tem SDS v resnici uporablja dvojna merila, ko govori o tem, zakaj je zaradi neuskklajenosti prišlo do, kot je rekla kolegica Tomc, primorane odločitve za referendum. Govorili ste, da se z zakonom niste strinjali in da se niso strinjali z vašimi rešitvami. Kljub svoji lastni izkušnji, boleči, če sem prav razumel, danes ne dovoljujete tovrstnega mnenja niti nam in tistim, ki se z vami v resnici ne strinjamo. Ne samo, da buldožirate zakonodajo brez soglasja socialnih partnerjev, ampak se poslužujete vseh vrst zvijač, ki ne sodijo v demokratično ureditev. Med te zvijače sodi tudi onemogočanje ljudske iniciative. Predsednik Virant, mimogrede, še ni odgovoril, zakaj je najprej 14 dni, potem pa 3 dni zadrževal v predalu podpise, podpisnike pa seznanil 15 minut pred iztekom roka, da ni dovolj podpisov – teh istih podpisov, za katere se je izkazalo, da so bili ukradeni, skriti, izgubljeni. Ko so sindikati in javnost to koalicijo našli s prsti v prepovedani marmeladi, se je začelo na vse kriplje zmanjševati pomen tega zavrnjenega dejanja in bežati od objektivne odgovornosti, ki jo nosijo izključno Virant, Gorenak in Janša, pika.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Gospod minister, izvolite.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovani poslanec, nasprotno. Vaši poslanski kolegici, gospe Bratušek, sem se trudil odgovoriti na vsa vprašanja. Mislim, da sem tudi odgovoril. Res pa je, da je postavila veliko retoričnih vprašanj, kajti vprašala je, potem je pa sama rekla, da ve odgovor in je povedala odgovor. To je bilo rečeno. Preberite magnetogram in boste videli. Vendar, kljub temu sem se trudil in se bom trudil tudi v prihodnje odgovoriti na vsa vprašanja, ki so bila postavljena. Vendar, toliko, da se razumeva, in tudi iz magnetograma mojega boste videli, če ga boste prebrali, da Socialnim demokratom nisem obljubil, da bomo poslali v parlament usklajen zakon, ker ga nismo, ker tudi te obljube ne morem izpolniti. Tudi nisem obljubil, da bomo zakon uskladili. Tega ne vem. Jaz se bom trudil. Naredil bom vse, kar je v moji moči, da bomo ta zakon uskladili. Za to se trudim vsak dan in se bom trudil tudi doslej, do zadnje minute. To pa lahko obljubim.

PODPRESEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Besedo ima gospa Eva Irgl, pripravi se mag. Ivan Vogrin.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Jaz bom skušala biti bolj umirjena v razpravljanju, sploh glede na to, da smo v začetku poslušali kar precej vpitja in vreščanja s strani nežnejšega spola Pozitivne Slovenije in menim, da to ne pelje nikamor. Lahko pa kvečjemu megli razsodnost. Tudi sprenevedanje, ki smo mu bili priča na začetku glede podpisov oziroma dopisov, ki so potekali med gospodom ministrom oziroma Vlado in Pozitivno Slovenijo in Socialnimi demokrati, ni vredno razpravljati o tem. Ampak vendarle, pred približno 15 minutami smo dobili na mizo kronski dokaz o tem, zakaj je bilo na začetku prisotno takšno vpitje in zakaj smo imeli toliko proceduralnih predlogov. Minister Vizjak je to argumentirano pojasnil. Mi smo danes dobili na klopi dopis s strani kabineta predsednika Vlade, ki je bil naslovljen tako na gospoda Zorana Jankoviča, predsednika Pozitivne Slovenije, kot na gospoda dr. Igorja Lukšiča, predsednika Socialnih demokratov. Predsednik Socialnih demokratov je jasno odgovoril gospodu ministru, medtem ko v Pozitivni Sloveniji niso na Vlado poslali nobenega dopisa in nobenega odgovora. Potem se sprenevedati in spraševati o tem, kako nekoga poslušati ali ne poslušati, se mi zdi pa skrajno neprimerno. Kolega Jakič, v kot v tem primeru pošilja predvsem vaša kolegica, gospa Maša Kociper, če se ne motim. Tako je poslala v kot gospoda predsednika Državnega zbora. Glede kolega Vilfan je pa jasno, da lažje zadane trojko kot pa okvirček, v katerega se mora podpisati. Žal je tako, to smo lahko videli. Tisti okvirček za podpis je bil namreč prazen.

Slovenija v nasprotju z ostalimi članicami Evropske unije do sedaj ni izpeljala ključnih reform. Tudi sama bi si želela, da bi bila kakšna reforma sprejeta že prej, ampak je pa zaradi tega, ker se ravno ta Vlada zaveda položaja, v katerem smo, že posegla v javne izdatke, predvsem z Zakonom za uravnoteženje javnih financ. Zato pričkanje na začetku in prerekanje o tem, kdo je za kaj bolj odgovoren, kdo je za kaj bolj kriv, ne bo prineslo nič dobrega. Slovenija glede na različne kazalce nujno potrebuje paket reform, ampak ne potrebuje zgolj in samo kozmetičnih popravkov, kot smo večino časa lahko poslušali v prejšnjem mandatu, ampak potrebuje celovite reforme, tako pokojninske reforme kot reforme trga dela, nedvomno pa tudi zakone za stabilizacijo javnih financ. Sprejetje reform je ključno, če želimo v nekaterih primerih kratkoročno ali pa predvsem dolgoročno vzpostaviti takšno okolje, ki bo pozitivno vplivalo predvsem na stabilnost javnih financ., Če bomo dosegli stabilnost javnih financ, potem bo to nedvomno prineslo boljše pogoje, najprej za delovanje podjetij, če sem čisto konkretna. S tem se bo povečala konkurenčnost, če pa bo večja konkurenčnost, potem bo posledično tudi več delovnih mest in posledično bomo imeli večjo dodano vrednost, kar bo vodilo k večji blaginji državljanov in državljanov. To bi moral biti ključni cilj vseh nas, ki danes tukaj sedimo, ne pa prerekanje in

vpitje, kot ga poslušamo s strani nežnejšega spola Pozitivne Slovenije in to že ves čas, ne samo tukaj v Državnem zboru, ampak tudi na različnih delovnih telesih.

Vlada Janeza Janše je situacijo zelo dobro in natančno ocenila, zato smo tudi takoj na začetku sprejeli najprej interventne ukrepe in veliko število sprememb zakonov, ki vplivajo na to, da bo lahko Slovenija začela z dolgoročnejšim razvojem, ki bo temeljil na bolj zdravih temeljih. Zdaj pa nas čaka, kot je že bilo omenjeno, paket reform. Pokojnina je v tej pokojninski reformi določena kot pravica glede na delovno dobo. S to reformo gre za zagotovitev javnofinančne vzdržnosti pokojninske blagajne vse do leta 2020. Pričakovano je bilo, da bo opozicija, predvsem Pozitivna Slovenija v njej lastni maniri, z vsemi topovi udarila po Slovenski demokrati stranki, češ, zakaj ste pa bili prej proti pokojninski reformi. To je bilo pričakovano. Pričakovano je bilo tudi branje magnetogramov itn. To vse že vemo in to smo tudi pričakovali.

Vendar pa, ko s prstom kažete na nekoga, potem je treba biti jasen in argumentiran in tudi jasno povedati še nekatere druge stvari, ki so za vas sicer malenkosti. Treba se je zavedati, da pokojninsko reformo na referendum ni poslala Slovenska demokrati stranka, ampak sindikati. Sindikati so bili tisti, in zakaj? Ne zato, ker bi si Slovenska demokrati stranka to tako zelo želela, ker si je po vaše želela na oblast, ampak zato, ker vlada ni vzpostavila dialoga s sindikati. Ni vzpostavila dialoga tudi s takratno opozicijo. Nihče se ni o tem pogovarjal z nami. Prav tako se je aroganca vlekla tudi do sindikatov in zato je prišlo do referenduma. Tukaj moram reči, da minister Vizjak zelo dobro vodi pogajanja, tako s sindikati kot nenazadnje tudi z opozicijo. Ampak ni naš problem, če gospodje in gospe v Pozitivni Sloveniji ne želite pri tem sodelovati, če ne odgovarjate niti na dopise. To ni naš problem, to je vaš problem. Pa bi bilo morda dobro, da bi konstruktivno pristopili k temu paketu, ki je izjemnega pomena.

Druga stvar, ki jo želim povedati, je, da je Slovenska demokrati stranka imela od vsega začetka v prejšnjem mandatu jasna stališča, v kakšnem primeru oziroma pod kakšnimi pogoji bomo podprli reformo. Za nas je bilo najprej ključnega pomena, da se vlada večinsko uskladi s sindikati. Vlada se večinsko ni uskladila s sindikati, zato je stvar šla na referendum. Še v nečem se razlikujemo od vas, kolegice in kolegi. Mi smo tudi glede pokojninske reforme in ostalih zakonov v prejšnjem mandatu vložili ne vem koliko pripomb in amandmajev, tako na pokojninsko reformo kot na ostale. V tem se razlikujemo, ampak takratna koalicija ni sprejela niti enega našega amandmaja. Vendar mi smo vztrajali in smo jih vlagali. Vi ste bili celo povabljeni – za razliko od nas, ki v prejšnjem mandatu nismo bili – k temu, da sodelujete pri

oblikovanju teh reform, ker je to za vse nas dobro.

Prosila bi gospo Bratušek, da se ne ukvarja toliko s svojo mimiko obraza, ker ne bo to nič pripomoglo k temu, da bomo lahko čez čas vsi skupaj lažje zadihali. Prosila bi vas, da ste v Pozitivni Sloveniji bolj konstruktivni in tudi dobronamerni. Verjamem, da to premorete, vsaj nekateri med vami, in da boste v nadaljevanju spoznali, da v tem trenutku ni pomembno to, kdo je bolj kriv, kdo je manj kriv, ampak to, kako se bomo rešili iz te situacije. Sprejeti moramo te reforme in to je bistvenega pomena. Najlepša hvala.

PODPREDSEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Gospod Roman Jakič, replika. Verjetno ne na tisti nežnejši spol, ampak na to, kar je vas omenjala. Mogoče vas tudi ni dobro razumela. Izvolite.

ROMAN JAKIČ (PS PS): Samo nekaj bi rad. Ne glede na trojke in okvirčke, mi je razprava kolegice Irgl razumljiva, saj mora v resnici oprati slabo vest, ker je lani o istem zakonu imela nalogo vrhuške. Govorim diametralno nasprotno, in s tem ste se sami postavili v kot, samo toliko. Hvala.

PODPREDSEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Besedo ima mag. Ivan Vogrin, pripravi se mag. Lejla Hercegovac.

MAG. IVAN VOGRIN (NeP): Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovani kolegice in kolegi!

Sam osebno podpiram rešitev v zakonu, da je 40 let izpolnjene delovne oziroma pokojninske dobe pogoj za upokojitev. Ta rešitev se mi zdi izredno dobra. Gospodu ministru sem tudi izročil moje videnje glede pokojninske reforme, načela za pokojninsko reformo, in tudi to je tam napisano, pa še nekatere druge stvari. Vprašanje je, ali bo starostna upokojitev 60 let oziroma 40 let dovolj glede na to, da nekatere države, zelo razvite države, Švedska itd., sprejemajo že bistveno ostrejšje pogoje. Tako da menim, da je ta rešitev dobra. Postavlja se mi sicer vprašanje, kje se je izgubilo zgodovinsko kavalirstvo moških, da skrbimo za družino, za otroke, da za ženo. Po mojem mnenju bi morali moški imeti nekoliko daljšo dobo kot ženske, vsaj za 3 leta. Ob tem bi tudi odpadla dilema odnosa do nežnejšega spola.

Individualni računi se mi ne zdijo dobra rešitev. Zakaj ne? Namreč, kaj bomo gledali na tistih računih – saj denarja tako ali tako ne bo, to mi danes vsi vemo. Glede na razvoj dogodkov v prihodnje, da bo gospodarska rast še nekaj let negativna ali blizu ničle, je vprašanje polnjenja pokojninske blagajne bolj aktualno, kot pa to, ali bomo gledali na individualne račune. Če mene zanima, koliko imam vplačanih prispevkov, lahko za podatke zaprosim na ZPIZ in jih dobim. To je

sicer mogoče vsečna rešitev, ne zdi pa se mi, da bi karkoli prinesla. Predvsem bo mogoče prinesla nekoliko več administracije, nekoliko več birokracije.

V sklopu pokojninske reforme bo nujno sprejeti delovnopravno zakonodajo, ki ima bistveno večji vpliv, kot si mi danes mislimo. Zakaj delamo pokojninsko reformo? Zato, da bi ohranili pokojnine, da ne bi realna vrednost padala in da bi jih eventualno začeli zviševati, ker so pri kar veliki večini nesramno nizke in ljudem ne omogočajo dostojnega življenja. Zakaj pa so pokojnine tako nizke? Ker premalo ustvarimo. Mi se gibljemo v začaranem krogu. Moramo začeti z delovnopravno zakonodajo in z ukrepi za zagon gospodarstva, moramo več ustvarjati. Namreč, mi lahko še tako fenomenalno pokojninsko reformo sprejmemo, tudi se vsi uskladimo, vendar če ne bo tistih, ki bi ustvarjali, potem ne bomo imeli kaj deliti, ne bo iz česa za jemati. To je tistim, ki smo vsaj večino svojega življenja preživeli v gospodarstvu, kristalno jasno. Ko nismo imeli več kaj deliti, od česa za jemati – to so problemi in mi smo tik pred temi problemi. Zdaj je še lahko šel minister po milijardo in nekaj evrov – kolikokrat bo še lahko šel, zato da bomo mi lahko izplačali pokojnine, zato da bomo lahko dajali plače v javnem sektorju, kolikokrat še? Ne velikokrat več. To vprašanje se mi zdi temeljna dilema.

Še to bi želel vseeno povedati. Vsakokratno obtoževanje, da je ta in ta vlada delala dobro ali da je ta in ta vlada delala slabo, se mi zdi nekonstruktivno, ne prinese ničesar. Mi moramo vsi priznati, da smo generalno 21 let delali slabo, zato smo zdaj v teh težavah. Obtožba je kot živi pesek, vedno hitreje in vedno globlje se pogrezamo v živi pesek ... / znak za konec razprave/ ..., iz katerega običajno ne vidimo izhoda. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Besedo ima minister mag. Andrej Vizjak.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Hvala lepa.

Tej razpravi želim dodati le to, da je res, da se 40 let delovne dobe zdi vizavi vsem tem diskusijam, ki potekajo v Evropi, relativno sprejemljiv pogoj. Vendar je, tako kot je že bilo danes slišati zlasti iz razprav poslank, nedosegljiv v Sloveniji. Namreč, kljub tej zavezi ali pa blizu te zaveze imamo dejansko upokojitveno delovno dobo še vedno približno 35 let. Govorimo o starostni pokojnini, ne o predčasni pokojnini in podobnem. Zato je bistven učinek in ukrep, da se znotraj teh meja 40 let pokojninske dobe, odpravijo tisti obvodi, tiste olajšave, ki znižujejo to upokojitveno starost. Verjamem, da danes v tej prvi fazi ne potrebujemo diskusije o daljšanju te dobe. Jo bomo pa zaradi staranja prebivalstva gotovo potrebovali v prihodnje, in to bo tudi predmet sledečih diskusij o nadgradnjah le-tega. V prvi

fazi je treba torej odpraviti izjeme, odpraviti vse te olajšave, ki nam to skrajšujejo in dvigniti upokojitveno starost do leta 2020 za približno 3 leta. Če dosežemo dvig upokojitvene starosti za 3 leta do leta 2020, smo ogromno naredili, brez tega, da ljudi dražimo v tem obdobju s tako drastičnimi napovedmi, kot je, na primer, dvig starosti upokojevanja po 67. letu ali 43 let ali kaj podobnega.

PODPREDSIEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Mag. Lejla Hercegovac, pripravi se mag. Majda Potrata.

MAG. LEJLA HERCEGOVAC (PS PS):
Spoštovani predsedujoči, poslanke in poslanci!

Pozitivna Slovenija in tudi sama bom podprla pokojninsko reformo le, če bo usklajena z vsemi socialnimi partnerji. Zanima me prehodno obdobje, poklicne pokojnine in valorizacijski količnik. Pokojninski zakon, ki je še v veljavi in je bil sprejet leta 1999, je za ženske predvideval določeno prehodno obdobje, kar je pomenilo, da se zahtevana starost podaljša za 4 mesece in pokojninska doba za 3 mesece. V letu 2012 naj bi se izteklo prehodno obdobje glede zahtevane pokojninske dobe. Po novi pokojninski reformi, vsaj po taki kot je predlagana, pa se reformo začne izvajati takoj po uveljavitvi, brez prehodnega obdobja. Torej, v letu 2012 ženska dobi plus 6 let in v letu 2015 slabih plus 7 let več. Spoštovani, ali je res potreba po tako drastičnem preskoku brez prehodnega obdobja?

Drugo. Zakaj poklicne pokojnine niso v celoti urejene v pokojninskem zakonu in se dopušča vsakokratnemu zakonodajalcu, da določbe in pravila igre spreminja med samo igro? Poklicne pokojnine so tudi pokojnine in je prav, da jih veljavni pokojninski zakon v celoti ureja, kot ureja tudi ostale pokojnine. Tisto, kar me pa najbolj zanima, je valorizacijski količnik. Valorizacija denarnih zneskov bi morala pomeniti ponovno ovrednotenje zneskov iz preteklih obdobj, ki jim je zaradi cen in inflacije vrednost padla, torej bi moral biti količnik višji od ena. Lepo prosim, spoštovani poslanke in poslanci, da pogledate Pravilnik o valorizacijskih količnikih za preračun plač in zavarovalnih osnov iz prejšnjih let na raven plač in pokojnin iz leta 2011 in s tem 2. člen o valorizacijskem količniku in boste videli – ne morem verjeti –, da je bil ta valorizacijski količnik leta 1990 5,622, leta 2001 4,437, do leta 2005 je bil vsaj nekaj več kot 1. Od leta 2005 do 2011 si je država izmislila, kako, na katere načine – mi ni všeč tista beseda, ampak jo moram uporabiti – ukrasti ali ogoljufati 32,90 odstotkov denarja vsak mesec za vsakega, ki gre v pokoj. Od 2005 do 2011 so se na mesec količniki zniževali, pa vas, gospod minister, vprašam, zakaj je ta valorizacijski količnik še vedno nižji od prejšnjega, bil je 0,755, zdaj ga imamo 0,732. Le-ta je bolj pomemben od tistih procentov za

izračun pokojnine, in ne bom več govorila. Koliko manj denarja bo vsak od nas dobil, prosim, da izračunate sami. Hvala.

PODPREDSIEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Minister mag. Andrej Vizjak, prosim.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Zelo hvaležen sem vam za to vprašanje, kajti sistem padajočih odmernih odstotkov za vsako leto odstotno točko in pol in sistem valorizacijskega količnika, ki drsi po formuli tudi navzdol, dela pokojnine vse nižje glede na plače zaposlenih. To je velik problem, ki ga želimo s to pokojninsko reformo odpraviti. Mi zamrzujemo odmerni odstotek na sedanji vrednosti in valorizacijski količnik prav tako. Še več, pripravili smo kompromisni predlog, da odpravimo valorizacijski količnik oziroma da naredimo neto odmerne odstotke, kar pomeni – kar je strokovno edino sprejemljivo in edino v redu –, da bomo imeli samo en odstotek, odmerni odstotek, ki bo preračunaval plače oziroma osnovo v pokojnino. To se mi zdi zelo pomembno poudariti, glede na vašo razpravo.

To je dodana vrednost te reforme – ustaviti nadaljnje padanje pokojnin. Zakaj so se valorizacijski količniki nižali? Zaradi tega, ker ni bilo usklajevanja pokojnin oziroma je to bilo nižje v preteklem obdobju. Valorizacijski količnik odraža prav to nižanje in valorizacijski količnik bi, če ne pride do pokojninske reforme, padal drastično tudi v prihodnjem obdobju. Povzročil bi, da bi bilo razmerje pokojnina–plača – govorimo samo o tistih, ki se bodo šele sedaj upokojevali – še bistveno nižje, kot je sedaj. To je dejstvo. To ustavljamo z neto odmernimi odstotki oziroma z ukinitvijo nadaljnjega padanja tako odmernega odstotka kot valorizacijskega količnika.

PODPREDSIEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Mag. Majda Potrata.

Proceduralno mag. Lejla Hercegovac, prosim.

MAG. LEJLA HERCEGOVAC (PS PS):
Predlagam proceduralni predlog, gospod minister, glede na to, da predlog zakona o pokojninski reformi ni usklajen, da to, kar ste zdaj povedali in menite, da je tako, daste predlog, da bodo neto odstotki v novi pokojninski reformi. Hvala.

PODPREDSIEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa. To ni bil noben proceduralni predlog, ampak dobro, gremo naprej.

Mag. Majda Potrata, pripravi se mag. Matej Tonin.

MAG. MAJDA POTRATA (PS SD): Hvala za besedo, gospod podpredsednik.

Spoštovani gospod minister, to, kar ste nam dali kot kronski dokaz pripravljenosti koalicije za dogovarjanje z opozicijo o treh zakonih, je navaden pesek v oči, zaradi tega, ker dejstvo je, da je Vlada 17. oktobra sprejela tri s socialnimi partnerji neusklajene zakone in je te poslala v Državni zbor, hkrati pa nas s posebnim dopisom 19. oktobra opozorila, da je 17. oktobra to storila in potem rekla, če bi se bili pripravljeno o tem pogovarjati. Koalicija je tako ali tako dala zahtevo za splošno obravnavo in zdaj se pogovarjamo. Toliko glede tega.

Vse, kar je bilo mogoče pred 17. oktobrom izvedeti o teh zakonih, smo Socialni demokrati s svojimi strokovnimi sodelavci lovili po spletnih straneh in brskali po različnih medijih, zlasti tiskanih. Toliko glede tega. Sem v veliki zadregi, ker boste, gospod minister, spet lahko govorili, kako ne vemo, ne poznamo in ne vem kaj še vse, ker se lahko opiramo samo na tisto, kar je zapisano, ne vemo pa kakšen bo končni tekst tega zakona. Ničesar ne vemo. Imamo že izkušnje, da je lahko zakon tudi v tretjem branju spremenjen in dobi čisto drugačne posledice, kot je bilo prvotno mišljeno.

Sama predlagani zakon štejem za spremembo Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, nikakor pa ne za reformnega. Bom pojasnila, zakaj. Tisto, kar je bilo res zvezano s strukturnimi reformami, je bilo na referendumih zavrnjeno. Predlagani in zavrnjeni zakon bi imel možnosti, da doseže temeljna cilja, da bi zaustavil padanje pokojnin in da bi zagotovil dolgotrajno vzdržnost pokojninske blagajne. Ta zakon, ki ga imamo sedaj pred sabo, tega cilja ne uresničuje. Naj ilustriram. Na 70. strani besedila piše o tisti raziskavi, o kateri je govoril gospod minister – da bo le-ta z uveljavitvijo zakona v takšni obliki, kot je bila posredovana v koalicijsko usklajevanje, zagotovila kratkoročno finančno vzdržnost pokojninskega sistema do leta 2020, za 7 let, ne pa dolgotrajne vzdržnosti. Ampak, potem so prišli še popravki, ki so že upoštevani, vštavanje otrok. Nimam nič proti, samo finančne posledice so zaradi tega nekoliko slabše. Sedaj smo slišali v predlogih še nekatere druge stvari, ki bodo tudi zmanjševale vzdržnost.

Naj opozorim, da so Finance objavile – pa tudi kakšen drug časnik, da ne bo pomote, da delam samo za enega ali samo enemu reklamo. Valorizacijski količnik je za ta zakon nižji od tistega, ki je bil sprejet v preteklem letu. Odmera pokojninske osnove je po tem zakonu nižja od tiste v prejšnjem zakonu, zavrnjenem zakonu. Edino, pri čemer ste nekoliko popustili, je doba, ki se všteva ali od katere se pokojninska osnova izračunava. Ta je po tem zakonu 24 let, po prejšnjem je bila 27, pri čemer se je lahko izločilo troje najslabših let. 27 minus 3 je še vedno 24. Zato me, gospod minister, težko prepričate, da bo padanje pokojnin zaustavljeno, ker ostaja na istem nivoju, kot je zdaj veljavni zakon, in ne gre v tisti smeri, v kateri je bil prejšnji zakon predlagan. Lahko pa trdim za ta

zakon, ki ga imam na mizi pred sabo, da je seksističen in ideološki.

Najprej, zakaj je seksističen. Zaradi tega, ker je bilo že nekajkrat dokazano, da se po tem zakonu za ženske upokojitveni pogoji poslabšujejo. Dosti je bilo govora o tem, kako se bodo olajšave obračunavale, kaj se bo vštevalo in kaj ne, opozorilo je bilo na krivičnost do izobraženih žensk. Jaz vam bom pa še eno kategorijo žensk predstavila. To so tiste ženske, ki so začele delati pred 20. letom in bodo polno pokojninsko dobo, 40 let, dosegle pri 56. do 59. letih. Po prejšnjem zakonu bi se jim bonus štel ena na ena – eno leto podaljšane delo, eno leto uveljavljanja bonusov. Sedaj se bo tem ženskam štel eno leto dela, ampak samo 6 mesecev upoštevanja. Enako se bo zdaj delalo tudi za moške. Govorim o ženskah, ki nimajo možnosti zniževanja zaradi tega, ker so brez otrok. Govorim o tej skupini žensk. Glede na to, kar smo poprej povedali o tem, kako ugodneje je, bi vas spomnila na to, da je glavni zagovornik nesprejemanja prejšnjega zakona Pahorjeve vlade, gospod Cukjati, hotel, da se 11 študijskih let – ker je hotel upoštevati dodiplomski in podiplomski študij v celotni dolžini –, lahko všteva v pokojninsko dobo.

Gospa Tomc je v imenu poslanske skupine rekla, da nobena reforma ne zdrži več kot 10 let, potem je pa branila informativni izračun s tem, da bo sedaj 25-letnik – vprašam, koliko 25-letnikov je sedaj že redno zaposlenih – vedel, kakšno pokojnino bo imel. Figo freško bo to vedel, saj se bodo v okviru reforme, če bo leta zdržala 7 let, upokojitveni pogoji spremenili, tako kot spreminjate s 161. in 162. členom upokojitvene pogoje za 44 kategorij ljudi. Pri tem je treba povedati, da so to pokojnine in ne kar si bode, ampak pokojnine, uveljavljene z drugimi zakoni ali celo z mednarodnimi pogodbami. Tam so od udeležencev narodnoosvobodilnega boja, žrtev dachauskih procesov, vojaških upokojencev, bi vam lahko vse naštevala. Potem si pa pojdite pogledati še 408. člen, kaj vam pove – da bo to urejeno v nekem zakonu ali v drugih zakonih, nekatere od teh pokojnin bodo ukinjene, recimo izredne pokojnine, nekatere bodo prenesene v področno zakonodajo. Kakšno varnost zagotavljate, gospa Tomc, ko ste govorili, kako ta zakon prinaša varnost, da bodo ljudje imeli zagotovljene pokojnine? Ne bodo jih imeli, ker se jim bodo celo tiste, do katerih so že upravičeni, spreminjale in mislim, da je to nedopustno!

Kakorkoli že, zakona zaradi vsega drugega ni mogoče zavrniti, ampak ne mislite ... / izklop mikrofona/

PODPREDSIEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Besedo ima mag. Matej Tonin.

Oprostite, mag. Tonin, besedo dajem ministru Andreju Vizjaku.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Na nekatere neresnice je le treba odgovoriti. Nobena izmed pravic, ki jih ureja 408. člen, ne bo črtana s tem zakonom. Ne vem, kje ste zasledili, da bi bila katerakoli pravica črtana. Tega ni. Maloprej ste rekli, da bodo nekatere ukinjene, točno to formulacijo. Ne vem, povejte, katere bodo ukinjene, vas res sprašujem, katere konkretno bodo ukinjene, da vi za njih veste, jaz pa ne. Spoštovana, še enkrat, verjemite mi, če imam kaj, imam dokumentirano korespondenco z opozicijo, ker vem, da se radi delate nevedne. Še enkrat, ker je gospod Han tudi tu. Sem zelo vesel tega očitka, da se ne spomnite, da smo vam poslali gradiva, vse zakone s primerjalnimi tabelami daleč pred sprejemom na Vladi. 6. septembra tega leta smo vam poslali gradiva na podlagi sestanka predsednikov parlamentarnih strank, ki je bilo 22. 8. Še enkrat, ni res, kar navajate, da ste gradiva dobili šele pod roko ali ne vem kako, pred obravnavo na Vladi. Če želite, vam lahko to dokumentiram, tako kot sem to. Takoj, samo potem boste spet zardevali.

To je ena stvar. Druga stvar. Spoštovani, tkrat, ko smo vam mi to poslali, 19. 10., smo vam to poslali na podlagi dogovora predsednikov parlamentarnih strank. Na podlagi dogovora smo vam to poslali in če za vas tudi to ni dovolj, v redu. Hkrati z dopisom in pripisom, da smo vam na voljo za usklajevanja in sodelovanja. Ne vem, kaj lahko še storimo v dobri veri, da uskladimo rešitve tudi z opozicijo.

Res je, da tekst zakona ni dokončen, ni usklajen niti v koaliciji, niti med socialnimi partnerji, ker je proces sprejemanja takšne zakonodaje zahteven. Zato še enkrat ponujam moj poziv in pripravljenost, da pridem v katerokoli poslansko skupino dodatno pojasniti rešitve, jih podkrepiti z izračuni in poslušati vaše predloge.

PODPREDSIEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Besedo ima mag. Matej Tonin, pripravi se gospod Gašpar Gašpar Mišič.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Spoštovani kolegice in kolegi!

Danes sem bil prepričan, da bomo v tej dvorani prepričani prepričevali prepričane, da bomo vsi enakega mnenja in da bomo ugotovili, da je pokojninska reforma nesporna, da jo je treba sprejeti in da je treba ta voz potisniti naprej. Očitno sem se zmotil. Slučajno sem tudi, ko je kolegica gospa Majda Potrata razpravljala, videl en članek na Delu, kjer sta se s kolegico Andrejo Črnak Meglič zavzeli, da kako nujna je pokojninska reforma in da se bodo brez tega pokojnine še naprej zniževale in da je treba podaljšati delovno dobo itn. Sem imel občutek kot bi bral svoje današnje stališče, ki sem ga predstavil za to govornico.

Sedaj bi rekel naslednje. Če že ta koalicija po vašem mnenju dela vse mogoče napake in je vse narobe, potem vsaj vi ne

delajte takih napak, kot jih je mogoče kdajkoli ta koalicija. Sedaj govorite o tem, da podpirate reformo, da je potrebna, hkrati pa imate en kup pripomb. Teh stvari enostavno včasih ne razumem. Normalno je, da imamo vsi pripombe, da jih v procesu poskušamo izboljšati. Govorite, da je ta pokojninska reforma neusklajena. Nenavadno bi bilo, da bila že kar zdaj usklajena in da bi bila to zgolj še ena navadna formalnost, kjer bi zadeve odglasovali in šli, po domače povedano, na likof. Mislim, da vsi tisti, ki ste v tem parlamentu že zelo, zelo dolgo časa, veste, da imamo demokratičen proces, ki terja tri obravnave in da se v teh treh obravnavah lahko pri zakonu marsikaj spremeni, zato pa imamo tri obravnave. Saj te obravnave niso zgolj samo šov, namenjene same sebi, da eden drugemu govorimo v prazno, ampak da na podlagi teh razprav tudi kakšen zakon izboljšamo. Tega argumenta enostavno ne razumem, še posebej, če se imate za velike demokrate.

To, da niste bili povabljeni na pogovore, vam je že tako ali tako minister dokazal s papirji in mislim, da je zadeva jasna. Po drugi strani pa kolegi in dvorani pravijo, da so demografski trendi neizogibni. Nujna posledica je pokojninska reforma, potem pa slišim kolegico Klasinc, ki pravi, da si je izračunala, da bi morala po novi pokojninski reformi delati 4 leta dlje. Ja, normalno, če dlje živimo, bomo tudi dlje delali. Kolegica Barbara Žgajner Tavš očita, da je ta pokojninska reforma socialno nečuteča, ampak v istem stavku pa pravi, da je plagiat neke druge pokojninske reforme, ki pa je bila strašansko dobra. Razložite mi, kako gre to skupaj. Da naša je socialno nečuteča, ampak je plagiat, da tista druga, ki jo je ta vladna koalicija zavrnila, je bila pa strašansko dobra. Teh stvari ne razumem.

Ko je kolega Frangež govoril o tem, da moramo dati mladim upanje – jaz se tudi s tem strinjam, ampak če bomo še naprej razpravljali v nedogled in govorili o tem, kako je ta pokojninska reforma nepotrebna, potem bomo enostavno prišli do tega, da bomo ta pokojninski sistem uničili in da od tega pokojninskega sistema ne bo ostalo nič, da pokojnine ne bodo dostojne. Kateri mladi človek se bo potem še odločil, da bo vplačeval v pokojninski sistem? Praktično noben. Zame tudi ni sporna tista bistvena razlika – kot sem rekel, če vi pravite, da je naša pokojninska reforma praktično plagiat Svetlikove, ampak, kljub vsemu pa ima dve bistvene razlike. Prva je ta, da mi stavimo na 40 let delovne dobe, medtem ko ste vi na 65 let starosti. To je bistvena razlika. Druga stvar, ki je tudi drugačna in se mi zdi pomembna, pa je, da se iz pokojninske blagajne izločijo vsi nepokojninski izdatki – najrazličnejši proračunski dodatki, do katerih so posamezniki lahko upravičeni.

Kolega Frangež tukaj razpravlja, kot da govori dejstvo, da ti nekateri proračunski dodatki, izdatki, ki jih dobijo posamezni upokojeanci niso upravičeni. So, ampak je prav, da se jasno ve, kaj je pokojnina in kaj je

proračunski socialni transfer k tvoji pokojnini. To ta pokojninska reforma uveljavlja. Upam, da bomo kljub vsemu nehali iskati šivanko v kupu sena, da bomo videli pozitivne stvari in to pokojninsko reformo podprli.

PODPRESEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Predlagam vsem, da se zavedamo, da imamo danes splošno razpravo o Predlogu zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Tudi naprošam vse, da ne polemizirajo izključno z ostalimi kolegicami in kolegi. Kolega Tonin, vi ste omenili vsaj 15 imen iz te dvorane in mislim, da razprava ni namenjena temu. Kakorkoli že, prosil bi vas, da razpravljamo, da opravimo splošno razpravo o predlogu zakona.

Na vrsti je gospod Gašpar Gašpar Mišič, pripravi se gospod Ivan Grill.

GAŠPAR GAŠPAR MIŠIČ (PS PS): Spoštovani, spoštovane!

Ta celotna teatralnost ne bi bila potrebna, če bi se Vlada in pripravljalec zakona, preden je vložil zakon v parlamentarno proceduro, najprej posvetovala in temeljito prečesala predlog zakona s socialnimi partnerji, z mladimi in nenazadnje tudi s koalicijskimi partnerji. Kot smo bili seznanjeni s strani ministra, niti koalicijski partnerji še niso usklajeni. Čemu potem takšna ihta vlaganja zakona v parlamentarno proceduro? Lepo vas prosim. Prihranili bi meni, sebi in številnim, ki doma gledajo ta teater, poslušanje vseh teh raznoraznih nepotrebnih in celo neprimernih izjav.

Gospod minister Vizjak, vi se na upokojeince obračate kot na položaj teh upokojeincev, položaj teh ljudi, kot da so to marsovci, položaj teh, onih. Niso to kar neki ljudje, to smo mi, to so naši otroci, to so naši prijatelji, naši starši in vsi državljani in državljanke Republike Slovenije. Zato lepo prosim, da ko se pogovarjamo, dajmo se pogovarjati direktno o nas. Ta reformni zakon je eden ključnih zakonov, ki ima 429 členov in je kar zajeten zakon. Zanimivo je dejstvo, da niste bili toliko sposobni, da ta zakon najprej obdelate sami znotraj koalicije, da vas ne poslušamo. Čeprav sem danes zadovoljen – končno, prvič v letu dni, da so se v stranki DeSUS nekako zamislili, da so se spomnili, koga oni zastopajo tukaj v Državnem zboru Republike Slovenije.

Stabilnost pokojninskega in invalidskega sistema je ključni pokazatelj stabilnosti države in je temelj socialne varnosti vseh državljanov in državljanek. Kje se to kaže? To se kaže na zadovoljstvu teh istih državljanov in državljanek. Tega ne smemo spregledati. Zato nihče v tej dvorani ne more biti proti reformni spremembi pokojninskega sistema, zagotovo so spremembe potrebne. Ampak, naj bo ta zakon prijazen do vseh ljudi, ki so upravičeni do pokojnine. Ne smemo s tem zakonom narediti

razlik in ustvarjati nepotrebnih trenj. Vsi so vplačevali v pokojninsko blagajno. Tisti, ki pa niso vplačevali, so pa drugače dokazali in si zaslužili pokojnino. Zato moramo biti zelo previdni in spoštljivi do vseh, ki prejemajo pokojnino tako ali drugače, kajti pokojnina ni miloščina vsakokratne vlade, pokojnina ni kar nekaj, kar si nekdo izmisli. Pokojnina je nekaj, kar je bilo vplačano in zaslužno tako ali drugače. Zelo me čudi, kako hočete vse tiste, ki niso vplačevali v pokojninsko blagajno, izločiti, češ, da oni pa niso nič dali. Dali so več, dali so bistveno več, da so sploh lahko delali v tej državi, nekateri celo svoja življenja. Potem so njihovi dediči upravičeni do pokojnine, tisti, ki so omogočili, da smo danes tukaj, v hramu demokracije. Pozval bi k nekoliko več spoštovanja do vseh teh ljudi.

Javnofinančna vzdržnost pokojninske blagajne ne bo dosežena, če se bomo med seboj obmetavali. Napaka vsakokratne vlade, vsakokratnega sklica je v tem, da se pretirano ukvarja s posledicami. Nihče ne upa dregniti ali pa zelo nerad dregne v vir težav in v vir vsega hudega. Kje je problem? Problem je v delu. Človek potrebuje delo in pravično plačilo za svoje opravljeno delo, pošteno plačilo. Ljudem Republike Slovenije moramo zagotoviti delo, če hočemo ustvariti kontinuiteto, če hočemo zagotoviti, da se luknja v pokojninski blagajni, ki jo danes tako opevamo, ne bo povečevala. Zato je to nujno. Absolutno. Kontinuiteta in še enkrat kontinuiteta. Govorimo o neki medgeneracijski vzdržnosti, solidarnosti, vendar nič ne bo iz tega, če ne bodo ljudje imeli dela. Gospodarstvo je treba razviti danes. Skoraj leto dni je že mimo in mi še vedno nismo naredili ničesar za oživitvev gospodarstva. Delovna mesta se iz dneva v dan zmanjšujejo. Redki so posamezniki v zasebnem sektorju, ki ustvarjajo nova delovna mesta. Ampak so, v primerjavi s tistimi, ki izgubljajo delovna mesta, v manjšini, zato mora ta Vlada narediti več. Ta Vlada mora narediti zagon gospodarstva in takrat bo vsaka reforma vzdržna. Čas recesije, čas krize, ni čas za reforme. Zakaj? Zato, ker ljudje vedo, da se jim bodo pravice samo zmanjševale, ampak reforme so nujne. Zakaj niso bile ta reforma in vse druge sprejete v času pred krizo, pa ste odgovorili že mnogi pred menoj. Ne bi se rad ponavljal. Sramotno je, da niste takrat poskrbeli, ko je bila gospodarska rast kolikor toliko zmerna. Danes je to težko.

Danes uničujemo državo s kakršnimkoli zakonom in ne smemo biti ponosni na zakone, ki posegajo v pravice ljudi. Nesposobni smo ustvariti nova delovna mesta. Vendar to je ključ. Država Slovenija je bogata država, manjka ji le nekaj več pameti, nekaj več zdrave pameti. To nam manjka. Ta država ni v krizi zaradi pomanjkanja denarja, ta država je v krizi zato, ker nima dovolj pameti, nima dovolj zdrave pameti in nima dovolj znanja. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Besedo ima minister mag. Andrej Vizjak.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovani poslanec! Upam, da ni naloga vlade in parlamenta, da ustvarjata delovna mesta, ker bodo le-ta veliko stala. Naloga vlade in parlamenta je, da ustvarita okolje, v katerem gospodarstvo ustvarja nova delovna mesta. Paket reformnih zakonov, ki je danes na mizi in ki je v tem konkretnem paketu povezan s sanacijo bančnega sistema, z boljšim upravljanjem državnega premoženja, proračuni za prihodnje leto, je prav to. Tudi to so ukrepi, poleg številnih drugih, ki jih je ta parlament že sprejel v tem mandatu, da se oživi gospodarstvo. Spoštovani poslanec, o upokojevcih jaz govorim zelo spoštljivo. Če ne bi, potem tudi te reforme danes pred vami ne bi bilo. Kaj je namen te reforme? Kaj je spontan scenarij? Spontan scenarij, če se nič ne zgodi, pomeni, da bodo pokojnine še naprej padale, in da bo luknja v pokojninski blagajni in s tem stabilnost izplačevanja pokojnin vprašljiva. Tega si ne želimo. Odgovorni smo, da to uredimo in rešimo. Zato predlagamo to reformo, prvič, za redno izplačevanje in to dostojnih pokojnin. To je cilj te pokojninske reforme – ustaviti padanje pokojnin. Upam, da bomo tudi z vašo pomočjo, z vašimi predlogi, dosegli ta cilj.

PODPREDSIEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Ivan Grill, pripravi se gospod Franc Pukšič.

IVAN GRILL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo. Spoštovani gospod minister, državna sekretarka in vsi prisotni!

Ta zakon ni samo stvar koalicije, kot je v razpravah predvsem opozicijskih poslank in poslancev možno razbrati iz današnje razprave – da se je treba v koaliciji najprej uskladiti in potem priti v Državni zbor. Zakon, tak, ki ga sedaj obravnavamo, mora biti stvar vsakega izmed nas, ne samo poslanca, ampak vsakega državljanca in državljanke Republike Slovenije. Prej kot slej se vsak sreča s pravicami in tudi obveznostmi, ki jih tak zakon prinaša. Zato bi bilo neodgovorno sedaj govoriti, da bi koalicija morala pripraviti zakon, ne glede na to, ali se s tem zakonom strinjajo vsi socialni partnerji in nenazadnje tudi opozicija. To bi bilo idealno, ampak sem prepričan, da je za takšno tematiko to misija nemogoče.

Opozicija govori, kako je konstruktivna, kako bi rada sodelovala pri pripravi in obravnavi teh zakonov, ampak to so samo prazne besede, kajti dejstva govorijo povsem nasprotno. Spoštovana opozicija, ali ste pristopili k ponudbi partnerstvo za razvoj? Ta ponudba je bila posredovana že takoj ob nastopu te Vlade, in kolikor mi je znano, s strani opozicije ni bilo

zaznati, da bi bili pripravljene. V tem primeru bi lahko pri vsakem zakonu, ki se pripravlja, konstruktivno sodelovali, dajali pripombe in nenazadnje, sem prepričan, da bi potem tudi razprava bila bistveno bolj konstruktivna, kot je danes.

Za ta zakon je prej minister Vizjak zelo argumentirano, z dokumenti dokazal, da je bil pravočasno posredovan, takrat ko je bila materija v fazi, da se lahko v to vključi tudi opozicija. Bila je posredovana obema opozicijskima strankama, pa ni bilo povabila, da bi minister Vizjak skupaj s svojimi sodelavci predstavil tista ključna izhodišča tega zakona, z izračuni, tabelami, ki ponazarjajo projekcijo, ki jo lahko taka zakonodaja prinaša vnaprej. Tako pa se v nekaterih razpravah odraža, da poslanke in poslanci tega zakona niso dovolj natančno prebrali, ne poznajo vseh ciljev ali rešitev v tem zakonu, ampak govorijo na splošno, z nekim populizmom in odločnim zavračanjem, da so te rešitve, ki so sedaj v tem zakonu, slabe.

Govorite, da je ta zakon plagiat prejšnjega zakona, ki je padel na referendumu in da se sedaj sprenevedamo. Vsi tisti, ki ste bili v prejšnjem mandatu v tem parlamentu, se boste zagotovo spomnili razprave mag. Vizjaka, ki je bil takrat opozicijski poslanec. Zelo jasno je povedal, da so številne rešitve v zakonu, ki ga je pripravila prejšnja Vlada in minister Svetlik, dobre – jih je pozdravil, jih je podpiral, pa ne samo on, celotna Poslanska skupina SDS. Žal pa je bilo nekaj tistih rešitev za nas in nenazadnje tudi za socialne partnerje in sindikate nesprejemljivih. Ne se sprenevedati, da sedaj sprevračate krivdo, da je na referendumu, kjer je bil ta zakon zavržen z 72 % proti, SDS tisti, ki je prispeval takšen odpor do tega zakona. Lahko bi ga verjetno soglasno vsi v parlamentu sprejeli, pa bi na referendumu zagotovo padel, kajti ljudje so v tistih rešitvah prepoznali, da je bil tisti zakon zagotovo krivičen. Ni bil pošten. Predvsem pa so bile prizadete številne skupine.

Ta zakon smo že takrat zagovarjali, predvsem to rešitev, da je ključna delovna doba, ki jo mora vsak imeti, da bo lahko uveljavljal polno pokojnino. Že takrat smo opozarjali, da je treba imeti tisti ključni vzvod, vendar prejšnja zakonodaja tega ni imela. V tem zakonu je pa ravno to tisto ključno. To je tisto pošteno, kar verjamem, da bodo tudi ljudje razumeli in podpirali – da je samo na podlagi vplačanih prispevkov možno upravičeno pričakovati izplačila iz pokojninske blagajne, kajti gre za zavarovalno razmerje. Ne gre za neke pravice, ki jih nekateri iz te blagajne tudi dobivajo, ampak bi te pravice morali izplačevati iz drugih fondov, ki jih ima tudi državni proračun, ne pa opustošiti na nepošten, nepravičen način tistih ljudi, ki so 10, 20, 30, 40 ali celo več let vplačevali v pokojninsko blagajno. Če bi naša država, Slovenija in tudi prej, ko je bilo razmerje med upokojenimi in aktivnimi, s tistimi vplačanimi prispevki postopala preudarno, da bi znala

vlagati v neke take institucije, ki bi lahko potem ta denar plemenitile, sem prepričan, da danes ne bi imeli takih težav, kot jih imamo.

Takrat se je tisti denar, kot je bilo že omenjeno, porabljalo za razne investicije od Cankarjevega doma, za raznorazne, predvsem tudi politične, projekte, namesto da bi se tisti denar vlagal za kasnejše obdobje, kajti že pred 50 leti se je vedelo, da bo demografska slika vsakih nekaj let bistveno bolj neugodna za takšen pokojninski sistem. Pa se žal tega niso želeli zavedati, tudi niso tega upoštevali. Kmalu smo prišli v obdobje, ko smo s plačanimi prispevki v to blagajno komaj pokrivali tisto, kar se je moralo izplačevati iz te blagajne, pa tudi to smo preseгли, kajti danes se mora v to pokojninsko blagajno s strani proračuna vlagati milijardo evrov in pol, kar je skorajda 30 % celotne blagajne. To pa je tista bojazen, ki je zaskrbljujoča za vse nas.

Pravite, da je ta zakon diskriminatoren do mladih in da ta zakon ne prinaša rešitev za mlade. Tudi to je minister Vizjak pojasnil, da ne drži, da so v te sestanke, razgovore, usklajevanja povabljeni tudi mladi, ampak ob tem, roko na srce, vsi se moramo zavedati, da noben zakon zagotovo ne more veljati ali pa v taki obliki trajati več kot 7, 10 let, kajti demografske, gospodarske in raznorazne slike se bodo zagotovo takrat spremenile in bo treba takrat spreminjati. Mladi so zagotovo tisti, ki bodo verjetno morali čez nekaj let na nove projekte, na nove razmere predlagati nove rešitve oziroma tisti, ki bodo takrat v takšni funkciji.

Upam in si želim, da bodo naslednje spremembe zakonodaje, če bomo uspeli sanirati našo državo, da bomo res oživel gospodarstvo, povečali gospodarsko rast, povečali vplačevanje prispevkov v pokojninsko blagajno, da bo naša blagajna lahko zagotavljala višje pokojnine obstoječim upokojevcem, ki so zagotovo zaslužni in smo jim lahko vsi samo hvaležni, da je Slovenija tam, kjer je, kajti samo na podlagi minulega dela smo to dosegli. So pa žal sedaj številni izmed njih žrtev slabih ukrepov oziroma slabega gospodarjenja z njihovim denarjem.

Ravno tako se strinjam s tistimi, ki ugotavljajo, da je ta zakon tudi do ženske populacije nekoliko bolj oster. Strinjam se s tem. Zavedam se, da so ženske v vsaki družbi, tudi pri nas, deležne ali pa bi morale biti deležne posebne pozornosti, saj imajo nenazadnje tudi posebno vlogo, ne samo materinstvo, ampak še marsikaj drugega. Sem tudi prepričan, da so tudi ženske v naši družbi zelo odgovorne in bodo pristale ali pa vsaj soglašale z nekimi rešitvami, ki bodo tudi nanje prevzemale nekaj več bremena. Prepričan sem, da ni nobene oziroma so redke, ki bile neodgovorne in bi rekly: "Ne, to se nas ne sme dotikati, mi moramo iskati take rešitve, da bo predvsem nasprotni spol imel nekoliko ostrejše pogoje." Prepričan sem, da tudi tukaj velja solidarnost, tako med ženskami kot moškimi.

Zato bi v današnji razpravi pričakoval, da bi se navajale neke rešitve, neki argumenti, da bi se opozarjalo na tiste pomanjkljivosti ali pa mogoče tudi skrite stvari, ki jih marsikdo, ki je zakon prebral dvakrat, trikrat, ne vidi – da se tukaj nanje opozori. Prepričan sem, da bodo državna sekretarka ali minister ali verjetno tudi tisti, ki so pripravljavci tega zakona, te zadeve z veseljem zabeležili, proučili in tudi skušali upoštevati. Nenazadnje tudi socialni partnerji, kajti več glav več ve in tukaj bo treba še verjetno veliko sestankov, usklajevanj, da bomo dobili konsenz. Ne konsenz v celoti, to je nemogoče, tega nikoli ne bo. Ampak, če bo odgovornost vseh, da bo ta konsenz z zavedanjem, da ne more ta zakon prinašati še več pravic, krajšo delovno dobo, višje pokojnine – če kdo pričakuje ta konsenz, je odgovor zagotovo že vnaprej, da takega konsenza ne bo. Ampak, če bomo pa skupaj iskali res tiste prave rešitve, se zavedali odgovornosti od nas, ki bomo o tem zakonu odločali, do sindikatov, do ostalih socialnih partnerjev, sem prepričan, da bomo do naslednjih obravnav, ki se bodo odvijale v naslednjem mesecu, poiskali neko sprejemljivo rešitev, da bo tudi ta pomembna reforma oziroma ta zakon, ki je del tega reformskega paketa, uspešno zagotavljal višje pokojnine za naprej, predvsem pa ključne potrebne ukrepe, ki jih bo tudi mednarodna finančna institucija znala upoštevati, da bo naša boniteta na podlagi tega začela nekoliko rasti. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Franc Pukšič, pripravi se gospod Jožef Jerovšek.

FRANC PUKŠIČ (PS SLS): Hvala lepa. Koglice in kolegi, podpredsednik!

Bistvo vsake pokojninske reforme je, da bi bila višina pokojnin čim višja in da bi upokojevcem uživali pokojnine čim dlje časa. V tej smeri bi morala teči razprava. Zakaj danes zastrujemo pogoje? Nekateri so rekli, da je ta zakon narejen za krajše obdobje kot prejšnji Svetlikov. V bistvu ni za krajše obdobje, po mojem je celo za daljše obdobje narejen, ampak upam, da ga bomo lahko v krajšem obdobju spreminjali, seveda v pozitivnem smislu, tako da bomo višali pokojnine in pogoje upokojevanja, ne pa nižali. Pomembno je, da imamo v tem zakonu tudi prehodno obdobje.

Zakaj smo danes v takšni situaciji, kot smo? Sedaj v cerkvi rečejo berilo po Mateju ali pa po ne vem katerem svetniku. Jaz bom pa povedal, zakaj je tako. Torej, berilo po predsedniku Socialnih demokratov, Lukšiču. Prav ima in se z njim strinjam. Zato, ker so vladajoči, liberalci, potem zaresovci – danes pa jih je precejšnji del v tako imenovani Pozitivni oziroma jaz sem jih že označil za Negativno Slovenijo – pripeljali to državo v svojem času vladanja v kolaps, v totalni propad. Evropskih sredstev 2007–2013 se ni izkoristilo, zato, ker

tega niste znali, hoteli, ker ste se šli prestižne boje med seboj. Sedaj bo to zelo težko narediti, gre pa za 2 milijardi evrov, ki nam visita v zraku. Brezposelne ste spravili na 60 tisoč samo doma, 60 pa jih poslali nazaj v druge jugoslovanske države, in zadolžitev v zadnjem času več kot za en cel avtocestni križ. Tisto, kar se je zgodilo takrat, ko je bil Marjan Podobnik – kje so zlati časi – podpredsednik Vlade, se je tudi v vašem vladanju. Takrat smo uvedli državne pokojnine in upam, da bomo to spet. Če bo ta vladna koalicija vsaj enih 8 let na oblasti, potem bomo to v drugem mandatu sigurno lahko naredili, ker bomo ustvarili pogoje, ker ustvarjamo pogoje za nova delovna mesta, ampak nam ne morete vsega na vsakem koraku rušiti.

Veste, da ste delali slabo, sedaj pustite, da bomo mi to popravili, da bodo ljudje še nekaj od tega imeli in potem boste tako ali tako zopet prišli na oblast, ko bo zopet polna miza, in takrat se bodo lahko tudi pokojnine in pogoji za upokojevanje izboljšali. Veste, prav nekako mi gre, kot da v Pozitivni Sloveniji govorite o tem, da boste podpri zakon, da ga sicer podpirate v prvem branju, po drugi strani pa imam občutek, kot da hujskate šefe sindikatov, da naj gredo s tem zakonom ponovno na referendum itd. Ko pa takrat niso poslušali vašega hujskanja, ste potem 5 minut pred nočjo delali zavržena dejanja s tistimi podpisi. Tudi zavrženo je bilo to dejanje v Državnem zboru, s podpisi, in bi pričakoval ... / izklop mikrofona/

PODPREDSIEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Jožef Jerovšek, pripravi se gospod Matjaž Zanoškar.

JOŽEF JEROVŠEK (PS SDS): Hvala lepa, gospod predsedujoči. Kolegice in kolegi!

Pokojninska reforma je gotovo ena največjih strukturnih reform, kot rednih, v tej državi. To je v tej samostojni Sloveniji skorajda večno vprašanje in večno na tapeti. S svojo zgodovino v Državnem zboru se spominjam prve pokojninske reforme gospoda Ropa, ki je takrat, skupaj s takratno vladno večino, zagotavljal, da je to zelo dolgoročno rešitev, ki bo vzdržnost pokojninske blagajne zagotavljala več desetletij. Žal so ocenili slabo, žal so demografska gibanja v Sloveniji drugačna. V bistvu ne moremo reči žal, da živimo dlje, hvala bogu, da živimo dlje, ampak je pa to prineslo s sabo določene posledice, da se mora ta pokojninski zakon spreminjati. Gospod Rop ni bil preveč srečne roke, ker prej, ko je bil državni sekretar za privatizacijo, se je pojavila privatizacijska luknja, ko je bil minister za socialo in delo, se je pojavila luknja v pokojninski blagajni, ko je šel na finančno ministrstvo, se je pa pojavila luknja v javnih financah. Tako da je bil minister treh lukenj v javnih blagajnah.

Sedaj pa je minister Vizjak po mojem mnenju pripravil dober zakon, dobro reformo. Opažam, da se danes kar poslušamo tukaj v

tem zboru. Vesel sem, ko vidim, da poslanci v svojih reakcijah reagirajo na številne, kot mag. Tonin prej. To pomeni, da se poslušamo in moramo polemizirati med seboj, da bomo naredili najboljšo reformo, kar je možna, da bomo soočili mnenja. Le na ta način pridemo do sinergije, do dobrega zakona. Se pa čudim, da v Poslanski skupini Pozitivne Slovenije – sicer ne prav generalno, ker se zavedate, da je nekaj treba spremeniti – nasprotujete. Moram povedati, da sem v poslanski skupini, ko je bila Svetlikova reforma, interno takrat bil za to, da bi se vzdržali pri glasovanju, ker sem nekako ocenil, da je to nujno, ampak so me prepričali, da je možno narediti boljši zakon in vidim, da so imeli prav. Ta zakon prinaša številne izboljšave in hitrejše in boljše učinke kot prejšnji Svetlikov zakon, in zato se vam čudim oziroma se sprašujem, ali ste se vi odpovedali svojemu predsedniškemu kandidatu, gospodu Türku, ki je izrecno pohvalil ministra Vizjaka, njegove zakone in njegova prizadevanja. Izgleda, da ste se mu po prvem krogu odpovedali. To je ena od kontradikcij, kot tista druga, ki je bila večkrat omenjena, da je ta zakon plagiat, hkrati je pa najslabši. To pa je potem kritika prejšnje vlade, če že tako govorimo.

Demografska gibanja, gospodarska kriza, ki nam je vzela več 10 tisoč delovnih mest, narekujeta spremembo, kajti vplačevanja je bistveno manj. Še v pogojih konjunktore je bila pokojninska blagajna ogrožena, danes je pa pred tem, da, če nečesa ne storimo urgentno, lahko pride do bankrota pokojninske blagajne. Tega si ne želimo in ne bomo upokojencem poslali sporočila, da ne mislimo na njih in da jih bomo prepustili dogodkom, kot bodo sami po sebi tekli. Vsi skupaj smo dolžni nekaj narediti, in to bomo naredili. Ne smemo pa storiti zgodovinske krivice, kot je bila v prejšnjem mandatu, ko je 15 tisoč ženicam in starčkom, ki so šele v pozni starosti dobili tako imenovano državno pokojnino, bila le-ta vzeta. To je pa zgodovinska krivica prejšnje Vlade, ki je neverjetna, ki pomeni, da centri moči levece o deprivilegiranih ljudeh ne razmišljajo in jih ne zagovarjajo. To je vedno tako bilo. Včasih so jih poskušali prepričati, da je to za njih dobro, če jim vzamejo še zadnji groš iz žepa, ampak dejstvo je, da je bila s tem storjena zgodovinska krivica, in tu opravičila ni.

Dejstvo je, da moramo pokojninsko blagajno dolgoročno reševati in rešiti, da bodo pokojnine zagotovljene. Hkrati je pa jasno, da bodo najbolj gotove takrat, ko bomo v tej državi odpirali delovna mesta, ko bodo mladi, diplomirani in vsi drugi, dobili zaposlitve. Vse reforme, ki se dajejo na mizo v Državnem zboru, so namenjene prav temu. Zdi se mi, da je to obupno nasprotovanje z vaše strani samouničevalno do tega naroda, da je samomorilsko, kajti vse bi zminirali in niste pripravljeni dobrega priznati, razen tam, ko nekdo prizna, da je minister Vizjak naredil dober

zakon, pa se vi temu danes odpovedujete. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Matjaž Zanoškar, pripravi se gospa Marjana Kotnik Poropat.

MATJAŽ ZANOŠKAR (PS PS): Hvala lepa za besedo.

Glede na odmerjen čas, ki ga imam, ne bom načenjal historiata in se spominjal stvari, ki so bile v preteklosti. Vendar vem, da so za sprejetje tako pomembne reforme, kot je pokojninska reforma, bili kdaj verjetno boljši trenutki in boljši časi. Predvsem takrat, ko je bila gospodarska rast 6-odstotna, 7-odstotna ali pa še višja, takrat bi verjetno bilo zelo smiselno sprejemati tako reformo. Še so bile priložnosti, tudi pred malo več kot enim letom, vendar tudi takrat ni šlo. Danes smo pred dejstvom, da je to imperativ, da je to nuja, da je to potreba, da je to zahteva, če hočemo obdržati ta pokojninski sistem, če hočemo obdržati ugled svoje države na takem nivoju, kot je. Danes ni več šale. Prav zaradi tega bi rekel, da je trenutek, v katerem sprejemamo pokojninsko reformo, dober.

Na eni strani si vsi želimo zagotoviti vzdržnost pokojninskega sistema, vsi slišimo atake in opozorila Evropske unije ter finančnih institucij Evrope. Na koncu koncev je danes primeren trenutek tudi zato, ker je opozicija konstruktivna in pripravljena na pogajanja, na pogovore in na sooblikovanje te pomembne reforme, ki jo predstavlja pokojninska reforma. Obstaja veliko možnosti in veliko priložnosti, da pridemo do konca te pokojninske reforme. Kot smo že povedali, vse stvari niso dobre, niso take, ki bi bile za nas sprejemljive. Tudi po pogajanjih s socialnimi partnerji se bodo verjetno še odprle nekatere vrzeli, vendar vse te vrzeli je možno pokriti in nekako sanirati s tem, da najdemo boljše rešitve, ki bodo za koalicijo in tudi za opozicijo dobre in sprejemljive.

Se pa postavlja vprašanje pri tem, ko minister Vizjak govori, da bo pokojninska reforma povzročila, da se pokojnine ne bodo več zniževale. To, da bo pokojninski sistem vzdržen obljublja tudi to, da bo tistih 200 tisoč upokojencev, ki so danes na pragu revščine, živelo bolje. Vendar to so obljube, ki so hipotetične. Hipotetične zaradi tega, ker vsem tem obljubam pogojuje gospodarska rast in stvari, ki se dogajajo v gospodarstvu. S tega stališča lahko rečemo, da je pokojninska reforma sekundarni del vseh teh reform. Primarni del je gospodarstvo in nova delovna mesta, in če tega ne bo, potem je tudi jasno, da pokojninska reforma, najsi bo še tako izglajena s strani opozicije in koalicije, ne bo dala zelenih rezultatov. Zanima pa me, in zato bi postavil vprašanje gospodu ministru, ali se je naredila kakšna analiza, kakšni so eventualni stranski učinki te reforme, ko bo sprejeta. Ali bo ta reforma vplivala na trg dela? Ali bo ta reforma

vplivala na to, da se bo zviševala brezposelnost? Ali bo vplivala na to – ker se bo podaljševala delovna doba zaposlenih –, da mladi ne bodo dobili zaposlitve, kot je tudi danes ne dobijo? Ali bo potem mogoče še v večji meri prisotno to, da bo še več iskalcev zaposlitev?

Torej, kar veliko stvari je. Ob tem pa želim še enkrat poudariti, da se je pokojninska reforma začela že s sprejetjem ZUJF. Začela se je že z zmanjševanjem pravic tistih upokojencev, 26 tisoč upokojencev, ki smo jim zmanjšali pravice, pridobljene pravice iz pretekle zakonodaje. Zato menim, da bi bilo prav, da se takšne krivice, vključno tudi z usklajevanjem pokojnin, kot to zahteva ena od koalicijskih strank, da se ti elementi in ti mehanizmi v celotno pokojninsko reformo vgradijo sedaj, ko je priložnost. Hvala.

PODPRESEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Besedo ima gospa Marjana Kotnik Poropat, minuta 35 sekund, pripravi se gospod Janez Vasle.

MARJANA KOTNIK POROPAT (PS DeSUS):
Hvala za besedo, gospod podpredsednik.

Imam kar nekaj pripomb na ta zakon, vendar bom z ozirom na to, da sem omejena s časom, povedala le naslednje. Najprej, problematika mladih. Veliko smo danes slišali o študentskem delu itn. Sama bi dodala še problematiko mladih, ki imajo poklic, pa ne dobijo dela. Kje bodo iskali delovno dobo, ko se bodo želeli upokojiti? Drugič. V tej reformi so žrtvovane ženske. O tem smo danes dosti slišali. Strinjam se z razpravo gospoda Vogrina, gospe Potrate in gospoda Grilla, in ponavljam, da ni pravično, da smo ženske izenačili z moškimi. Vemo, da ženska v svojem aktivnem življenju opravlja dvojno delo, tako v službi kot doma, pri gospodinjstvu, vzgoji otrok itd.

Opozorila bi tudi na kontrolo nad delodajalci, ki ne odvajajo prispevkov. Tu bo treba narediti več. Glede plačevanja prispevkov. Zavezati bi bilo treba tiste, ki danes to zmorejo. Tu med drugim mislim tudi na verske skupnosti, predvsem na Rimskokatoliško cerkev, ki je v denacionalizacijskih postopkih dobila vrnjeno ogromno premoženja in mislim, da je ena največjih veleposestnikov v naši državi. Kot takšna ima prihodke v svojem gospodarjenju in bi za verske uslužbenke lahko plačevala v pokojninsko blagajno. O tem sem že nekajkrat govorila, pa mislim, da je na to treba opozoriti. Seveda pa s tem ... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Besedo ima gospa Alenka Jeraj. Gospa Alenka Jeraj se odpoveduje. Besedo ima gospod Jože Tanko, pripravi se mag. Truda Pepelnik.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo. Spoštovani predsedujoči.

Pred nami je paket treh zakonov – od teh je prva na vrsti pokojninska reforma –, ki predstavljajo pomemben del reform, ki jih predlaga ta Vlada. Moram reči, da se mi zdi, da se poskuša pri teh zakonih preveč politizirati oziroma je preveč stvari povezanih s spotikanji, mnogo manj pa z dejstvi. Če želimo v razmerah v državi narediti neke konkretne, korenite spremembe, če želimo, da se javnofinančna podoba in tudi perspektivnost Republike Slovenije bistveno izboljšata, potem je treba na tem področju nekaj storiti, in predlog, ki je pred nami, sodi v ta sklop in je tudi pripravljen na tak način.

Tu je sicer vrsta očitkov, da zakon ni usklajen s socialnimi partnerji. Ta zakon, ki je sedaj vložjen, je s socialnimi partnerji že v tej fazi usklajen do bistveno višje stopnje, kot je bila pokojninska reforma prejšnje Vlade na koncu postopka. Mislim, da so vsi ti očitki zelo nekorektni. Kako so potekala pogajanja v prejšnjem mandatu, smo lahko spremljali. Znale so številne izjave sindikatov glede kvalitete in načina izvajanja reform, in nenazadnje tudi nekateri koalicijski poslanci, celo tedanji koalicijski ministri, so komentirali način usklajevanja pokojninske zakonodaje. To, kar je bilo rečeno iz vrst sedanjega predsednika Socialnih demokratov, tedanjega ministra Vlade, ni bilo spodbudno za postopek sprejemanje tedanje Svetlikove pokojninske reforme. Žal je temu konceptu, temu pristopu nasedel tudi tedanji predsednik Vlade, ki je navzven po retoriki zelo povezovalen, kar zadeva pristop do reševanja problemov, je bil pa izključevalen, tako do sindikalnih partnerjev kot do opozicije.

Opozicija v prejšnjem mandatu ni mogla priti do osnutka predloga zakona, niti ji ni bila ponujena možnost, da bi sodelovala pri oblikovanju rešitev v drugih fazah obravnave zakona. Tedanja koalicija je nastopila izrazito izključevalno in se ni čuditi, da je tista reforma končala tako, kot je končala. Naj samo spomnim, da je o prejšnji reformi presojalo tudi Ustavno sodišče, kajti tedanja koalicija je zahtevo sindikatov poslala na Ustavno sodišče. Ustavno sodišče je soglasno sprejelo odločitev, da ni razlogov za to, da se ne bi izvedel referendum o pokojninski reformi. Še eno karakteristiko je imela tista pokojninska reforma – tiste prave učinke naj bi dala šele leta 2015 ali 2016. Vmes bi se zgodila skoraj dva mandata, preden bi se karkoli korenitega doseglo.

Mislim, da so učinki, ki jih prinaša ta reforma in tudi koncept postavitve, postavljeni bistveno bolj logično, predvsem zato, ker ta reforma temelji na delovni dobi in je neposredno povezana s prispevkom, ki ga v pokojninsko blagajno odvajajo zaposleni. Mislim, da je to temelj vsega. Ni problem, koliko je kdo star, problem je, koliko časa je v tem obdobju delal in koliko časa je prispeval v pokojninsko blagajno. Ostale stvari se lahko urejajo tudi na drug način.

Pomembna odločitev je, da se bo ta pokojninska reforma razdelila oziroma da se bo ta pokojninski sistem razdelil na dva dela. Eden na tisto, kar je neposredno povezano s prispevki in na tisti drugi del, ki prihaja na osnovi drugačnih odločitev, in ni neposredne povezave z delovno dobo. Prav je, da se tisto uredi v področnih zakonih in da se tam ustrezni mehanizmi drugače določijo. Za ta del neplačanih prispevkov se glede na fond, ki je potreben, ustrezno lahko korigirajo pokojnine vseh tistih, ki so upravičeni do polnih pokojnin ali pa tudi do nekoliko znižanih pokojnin na osnovi delovne dobe. Ne vem sicer, zakaj je bil to tako pomemben problem, ki se ni dal v prejšnjem mandatu rešiti. Ni mi znan razlog. Ampak če kaj, potem je to treba urediti sedaj, ko imamo to stvar pred seboj.

Prav tako se mi zdi dobro, da dobimo informativni vpogled v plačane prispevke, tudi zato, da vidimo, kaj se dogaja na našem pokojninskem računu – ali tisti, ki so obvezani odvajati prispevke, to sploh počnejo –, da potem po določenem času, ko se nekaj že spremeni, ne pride do presenečenj za tistega, ki naj bi užival pokojnino oziroma ta plačila na svoj račun sprejemal. Zdi se mi, da smo sedaj v fazi, ko je treba odločiti o tem, ali ta reforma nadaljuje postopek v Državnem zboru, in da dobimo tudi predloge tistih, ki se nekako niso odzvali pobudi ministra, da bi se predhodno pogovorili glede rešitev te pokojninske reforme, in da potem poiščemo, tudi ob soglasju ali ob sodelovanju ekonomsko-socialnih partnerjev, neke boljše rešitve od teh, ki so sedaj predlagane. Mislim, da bo ta proces dovolj dobro stekel. Odvija se dobro in pričakujem tudi, da bo ta postopek v Državnem zboru pravočasno zaključen in da bo mogoča uveljavitev na začetku prihodnjega leta. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Večini poslanskih skupin je potekel čas in zaradi tega imam malo težav s seznamom. Na vrsti je gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovani kolegice in kolegi, spoštovani gospod minister, državna sekretarka!

Uvodoma želim povedati, da bom podprl predlog sklepa, da je materija, o kateri danes govorimo, primerna za nadaljnjo obravnavo. Vlada oziroma minister mag. Andrej Vizjak nam je očitno dal dobro materijo in skozi to razpravo danes, vsaj po moji presoji, ugotavljam, da smo zbrali kar nekaj primernih kamenčkov, iz katerih bi lahko tam nekje v letošnjem adventnem času nastal lep mozaik, ki bi mu rekli ZPIZ-2. Res je, da ima v Sloveniji pokojninska reforma zelo barvito zgodovino. Res je tudi, da jo spremljajo različne blokade, ker so bili nekateri koraki v preteklosti ponesrečeni. To je gotovo izjemno kompleksna in odgovorna materija, in ne beremo samo zakonskega

gradiva, zakonskega besedila, beremo tudi različne komentarje. Med drugim mi je zelo pomenljiva izjava evropskega komisarja za zaposlovanje in socialne zadeve, gospoda Lászlá Andorja, ki je ocenil, da Slovenija ni ravno zgledna pri reformiranju pokojninskega sistema

in da ni tako ambiciozna kot druge države v srednji Evropi. Mislim, da moramo to opozorilo vzeti resno, še posebej, ko pravi ta komisar, da je predvsem naloga politikov v državi, da opozorijo na izjemen pomen pokojninskih reform v posameznih državah.

Želel bi si, da bi tudi pri nas imeli takšno srečo in takšne okoliščine, v katerih so Poljaki spreminjali pokojninsko zakonodajo. Nekaj dni nazaj sem bil na sprejemu, ki ga je organiziral poljski veleposlanik, pa tudi v okviru Skupine prijateljstva s Poljsko, pa tudi v razgovorih s slovenskim veleposlanikom na Poljskem, smo lahko ugotovili, da so Poljaki pred kratkim starost, do katere bodo morali delati, povišali na 67 let. Bili so protesti, bila so nasprotovanja sindikatov, ampak ne takšna kot pri nas. Predvsem to želim izpostaviti. Bojim se vsesplošnih blokad s strani sindikatov pri nas v Sloveniji. Pa da se razumemo, sem za sindikalno gibanje, vendar ne na račun delovnih mest. Tudi na Poljskem so sindikati obkolili parlament, ko so poslanci zakon sprejeli, pa so sindikati enostavno odkorakali domov.

Želim tudi poudariti, da ko se pogovarjamo o pravicah, se moramo istočasno pogovarjati tudi o dolžnostih, in dokler ne bosta pravica in odgovornost, odgovornost predvsem, hodili z roko v roki, ne bo nekega dobrega medgeneracijskega dialoga in vzdržnega pokojninskega sistema. Ker mi ura nagaja, želim v tej prvi obravnavi posebej izpostaviti, kot že rečeno, da bom predlog reforme pokojninskega zavarovanja podprl, saj so spremembe na tem področju, kot je zapisano tudi v našem volilnem programu in koalicijski pogodbi, nujno potrebne. Mi v Novi Sloveniji pričakujemo in predlagamo, da sistem bonusov glede upokojitve starosti na podlagi otrok ostane enak, kot v veljavnem ZPIZ-1. Še več, ostane progresivnost glede na število otrok, bonus se odšteva od 65. leta starosti, uveljavljanje ne sme biti omejeno, ostati mora tudi pravica očetov na podlagi dogovora med očetom in materjo, pri čemer ima mati prednost. Želimo, da tudi ta pokojninska reforma vsebuje neke elemente dobre družinske politike. Nenazadnje prav, ko govorimo o pokojninski reformi, govorimo, da je nujna zaradi tega, ker imamo katastrofalne demografske trende. To sicer ni problem samo Slovenije, to je problem tudi celotne Evropske unije, in mislim, da je nujno potrebno, da smo zelo pozorni do družinske politike. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa. Gospod Horvat, ura vam nič ne nagaja, ampak vsem nam odšteva čas, to je pa res. Gospa Romana Tomc, prosim.

ROMANA TOMC (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Mislim, da je današnja razprava v tej dvorani vendarle pokazala, da smo si glede nečesa vsi skupaj enotni, tako koalicija kot tudi opozicija, in sicer glede tega, da je ta pokojninska reforma absolutno nujna. Ne govorimo več o tem, ali je ta pokojninska reforma potrebna ali nepotrebna, ampak govorimo o tem, da je nujna takoj in zdaj. V današnji razpravi sem bila velikokrat omenjena, in, moram reči, da me po eni strani prav veseli, da sem s svojo razpravo izzvala kakšne komentarje, za katere moram reči, da so bili nekateri takšni, da bi se z njimi lahko celo strinjala, nekateri pa so šli v povsem napačno smer. Mislim, da ti komentarji v veliki meri odražajo nepoznavanje sistema. Naj to ne zveni slabo – tu nismo vsi vrhunski strokovnjaki s področja pokojninskega sistema, ampak smo poslanci in poslanke s povprečnim poznavanjem tega področja in zato se marsikomu lahko pripeti tudi kakšna strokovna napaka. Ampak to na nekaj kaže. To kaže predvsem na izredno zapletenost našega pokojninskega sistema, kar je ena izmed njegovih velikih slabosti. Upam, da bo enkrat v nadaljevanju prišlo do tega, da bo ta pokojninski sistem manj zapleten, da bo bolj jasen, in da si bo vsakdo izmed nas lahko sam znal izračunati pokojnino. Vprašajte sebe, svoje znance, ali si kdo danes v Sloveniji, ki ni zaposlen na Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in ki ni strokovnjak s tega področja, zna sam izračunati pokojnino. Prepričana sem, da ne, in tudi to področje bo treba sčasoma popraviti. Eden izmed korakov, kjer gremo v to smer, je prav gotovo informacijski izračun za vsakega posameznika, kjer bo lahko vsakdo v vsakem hipu dobil informacijo, koliko prispevkov je vplačal, kakšna je njegova pokojninska osnova in kakšno pokojnino iz tega lahko pričakuje. V nasprotju z nekaterimi mojimi kolegi, ki so to omenjali kot nepomembno zadevo, se meni to zdi ključnega pomena za spodbudo mladim generacijam, da se zavedajo, kako zelo pomembno je vplačevanje v pokojninsko blagajno za primer, ko bodo v starosti ta denar in to pokojnino še kako potrebovali.

Se pa danes nikakor nismo dotaknili ostalih področij pokojninskega zakona, kot predvsem samo tisti del, ki se nanaša na obvezno zavarovanje – oziroma je bilo nekajkrat omenjeno tudi poklicno zavarovanje. Mislim, da ga ne gre zanemariti in jasno je, da bo, ne glede na to, kakšen je ta pokojninski sistem in ta pokojninski zakon, v nadaljevanju treba poskrbeti za svojo varnost v starosti tudi z dodatnim vplačevanjem v dodatni pokojninski del. Tudi ta del se v tem zakonu spreminja in omogoča, da bodo ti prihranki, ki se danes zbirajo pri zavarovalnicah, bankah, pri pokojninskih družbah, naloženi bolj učinkovito. To pravila, ki jih ta zakon prinaša, omogočajo.

Še enkrat bi se vrnila – ker se mi zdi to zelo pomembno – na razloge za zavrnitev pokojninske reforme prejšnje Vlade in na razlike, ki jih je ta Vlada prinesla s tem zakonom. Sindikati so bili tisti, ki so sprožili referendum, ne Slovenska demokratska stranka. Mi pa smo nasprotovali nekaterim strokovnim rešitvam, ki so bile v tistem zakonu, in predlagali smo številne svoje rešitve, konstruktivno sodelovali, čeprav nikoli, nikoli – v nasprotju s tem, kar je sedaj naredila Vlada – nismo bili povabljeni k sodelovanju. Imeli smo samo možnost vlaganja nekaterih sprememb preko amandmajev. Ko sem prvič videla dokument, ki datira iz 25. 9. 2009 in ga imam tukaj pred seboj, v katerem je bivša Vlada predstavila izhodišča za novo pokojninsko reformo, sem se veselila, da bomo tak pokojninski zakon dobili. Ta dokument je obširen in ga ne morem v celoti povzeti, ampak nekaj pa vendarle lahko iz tega ven vzamemo. Pravijo namreč, da bo ta pokojninska reforma šla v dveh korakih, pri čemer bodo v prvem sklopu določene rešitve, med drugim tudi socialna kapica, tudi sistem bruto pokojnin, in da bomo 1. 1. 2015 dobili povsem nov, prenovljen pokojninski sistem, ki bo temeljil na – ne boste verjeli, kolegi iz Socialnih demokratov – sistemu obveznega pokojninskega zavarovanja navideznih pokojninskih računov.

To je bilo izhodišče, ki smo se ga vsi skupaj veselili, vendar od teh obljub potem ni bilo praktično nič, in dobili smo zakon, ki je predvsem poslabševal pogoje na vseh področjih, zaostroval pogoje in bil vzdržen, kot vi pravite, do leta 2025. Sedaj pa se tukaj srečam z eno čudno situacijo, kjer na eni strani pravite, da je ta pokojninska reforma bolj drastična od tiste, ki je bila prej, pa vendarle na drugi strani prinaša samo nekaj manjših popravkov in je vzdržna samo 7 let. Zdaj se bo najbrž treba odločiti, ali je ta pokojninska reforma bolj prijazna do ljudi – in trdim, da je – ali je bila tista, ki ste jo predlagali vi – in trdim, da ni bila. To dokazujejo vsi izračuni, vsi podatki in nenazadnje tudi vsebina zakona.

Kot sem že v svoji uvodni predstavitvi povedala, se ljudje ponavadi bojimo sprememb, ker ne vemo, kaj nam prinašajo. Ljudje se ponavadi bojijo predvsem za svojo varnost, za svoje pokojnine, za to, ali bo solidarnost taka, kot je v današnjem sistemu še obstajala ali ne bo. Zagotavljam, da solidarnost s tem zakonom, s to pokojninsko reformo ni v ničemer okrnjena. Na več mestih je ta solidarnost vgrajena. Na eni strani imamo neomejene prispevke. Ne glede na plačo, vsi plačujejo po enaki stopnji in višina navzgor ni v nobenem primeru omejena. Na drugi strani pa imamo navzdol omejene pokojnine, navzgor pa ne, kar bolj laično pomeni to, da tisti, ki imajo višje prispevke, ki imajo višje plače, vplačujejo prispevke tudi za tiste, ki imajo nižje plače. Čeprav je nekdo z nizko plačo celo življenje vplačeval in ni dosegel neke minimalne meje, da bi dobil dostojno pokojnino, mu to sistem zagotavlja in zagotavljal mu bo še naprej.

Solidarnost je vgrajena tudi na mnogih, mnogih drugih področjih in ni v ničemer ogrožena.

Vsi vemo, kar je bilo danes že večkrat omenjeno, da te rešitve, ki jih imamo danes pred sabo, niso dokončne rešitve. Zdi se mi prav, da je Vlada predložila zakon v Državni zbor, da postopki usklajevanja v Državnem zboru potekajo hkrati z usklajevanjem s socialnimi partnerji. Povabljeni so bili prav vsi, tudi mladi, starejši, da ne govorimo o sindikatih, delodajalcih. Številni sestanki, kolikor uspeh spremljati, gredo v smeri, da bo na koncu rešitev, ki jo bodo sprejeli skupaj, takšna, ki bo za vse najboljša. Ta rešitev bo, da bomo dobili pokojninski sistem, ki bo vsaj nekaj let vzdržen. Še vedno trdim, da je dovolj, da je vzdržen neko slabo desetletje, kajti potem je nujno potrebno sistem vedno prenoviti. Poleg tega, da bo finančno vzdržen, kar je ena plat sistema, ki ga mora zagotavljati, bo ta sistem zagotavljal tudi dostojne pokojnine vsem, ki so danes na tem, da jih bodo kmalu prejeli, in zagotavljal stabilne pokojnine tudi tistim, ki jih že prejemajo.

Ena izmed velikih novosti tega sistema, za katero si morajo prizadevati predvsem tisti, ki so vsa leta pošteno vplačevali v pokojninski sistem, je ta, da se pokojninska blagajna očisti vseh tistih izdatkov, ki ne sodijo v pokojninski sistem. Tudi to je del solidarnosti, kajti ta sistem zagotavlja solidarnost med tistimi, ki pošteno plačujejo v sistem. Tistim, ki v sistem niso vplačevali, pa zakonodaja zagotavlja, da svoje prejeme dobijo, vendar iz neke druge blagajne, ne iz pokojninske blagajne. Kajti, če dobivajo iz pokojninske blagajne – še enkrat vas opozarjam na vaše večkrat ponovljene trditve, da proračun zagotavlja pokojninski blagajni milijardo 400 tisoč evrov –, temu ne bi bilo tako in ne bi bilo takšnega pritiska na poslabševanje pogojev, če bi bili tisti izdatki, ki ne sodijo v pokojninsko blagajno, drugje.

V tem očiščenju pokojninske blagajne vidim eno veliko, veliko dodano vrednost, ki se jo moramo veseliti vsi. Najlažje je imeti sistem, v katerem se ne ve, kdo pije in kdo plača. Ne gre za to, da bi se komurkoli odvzele kakršnekoli pravice, ampak gre za to, da bo sistem transparenten, da bo vsakdo vedel, kaj plačuje in kaj iz tega dobi. To je nekaj kar prispevki omogočajo. Če pa govorimo o tem, da se meče vse v eno blagajno in potem deli kar tako, pa, spoštovani kolegi in kolegice, govorimo o davkih. Na tem mestu pa imamo pokojninsko blagajno, pokojninske prispevke, ki so rezultat minulega dela, in iz tega minulega dela in vplačanih prispevkov vsakdo upravičeno pričakuje, da bo v trenutku, ko je dopolnil pogoje za upokojitev, iz tega tudi kaj imel. Hvala.

PODPREDSIEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Za besedo prosim ministra mag. Andreja Vizjaka.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovani!

Eden izmed temeljnih ciljev te pokojninske reforme je tudi preprečiti nadaljnje padanje pokojnin. Naj vam postrežem z nekaj podatki. Razmerje med povprečno neto plačo in povprečno starostno pokojnino se je zaradi izvajanja sedanje pokojninske reforme znižalo iz 75,3 % v letu 2000 na 63,1 % v letu 2011. V 11 letih za 11 %. 11 % nižje pokojnine imajo tisti, ki so se upokojili leta 2011 na istem delovnem mestu kot tisti, ki so se upokojili leta 2000. Še več, v enakem obdobju so se povprečne pokojnine znižale iz 68,1 % na 61,6 % povprečne plače. Spoštovani, če ZPIZ-2, ta zakon, ki je danes pred nami, ne bo sprejet, bomo do leta 2024, do izteka veljavne pokojninske reforme, imeli še dodatnih 5 % padca povprečnih pokojnin glede na povprečno plačo. To je več kot zadosten argument, da sprejmemo pokojninsko reformo in ustavimo padanje pokojnin. Še več, naredimo sistem vzdržen do te mere, da se vsako dodatno leto dela pozna na pokojnini.

Zaradi civilizacijskega dosežka, da se nam starostna meja dviguje oziroma da živimo dlje, imamo tudi ta učinek, da prejemamo pokojnino dlje. V 11 letih se je za ženske podaljšalo prejemanje pokojnine za 4 leta in 7 mesecev. V istih 11 letih se je za moške povečalo prejemanje pokojnine za 1 leto in 7 mesecev. Mislim, da ni treba razlagati, zakaj izenačujemo upokojitvene pogoje za moške in ženske po prehodnih obdobjih. Skozi pokojninsko reformo želimo doseči dvig starostne meje pri upokojevanju, da ohranimo oziroma, da ne podaljšujemo obdobja prejemanja pokojnine glede na dvig starostne meje oziroma glede na daljšanje življenjske dobe. To je elementarni cilj. Hkrati pa želimo doseči, da bo to daljše delo prineslo tudi višjo pokojnino.

Spoštovani, letos imamo leto medgeneracijskega sodelovanja in solidarnosti. Imamo izsledke raziskav, ki govorijo, da je revščina med upokojevalci čedalje večja. Zakaj? Zaradi tega, ker so se upokojevali prej in z bistveno bolj mizernimi pokojninami. To želimo preseči na ta način, da dvigujemo upokojitveno starost in jo večemo v glavnem na 40 let delovne dobe. Zato želimo, da imajo ljudje tudi dostojno pokojnino. Če bomo to dosegli, bo po prehodnih obdobjih pokojnina višja, seveda za približno dve leti daljše delo. To je elementarni cilj, ki ni posledica gospodarske krize, temveč posledica demografskih sprememb in daljšanja življenjske dobe. Ocenjujemo, da lahko za določeno obdobje to storimo na tak način, da lahko to nadgradimo z gospodarsko aktivnostjo in verjamemo, da bomo morali v prihodnjem desetletju ponovno spreminjati pokojninski sistem.

PODPREDSIEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

S tem zaključujem razpravo. O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren

za nadaljnjo obravnavo, bomo odločali v okviru glasovanj, v četrtek, 15. novembra, 15 minut po prekinjeni 6. točki dnevnega reda oziroma zjutraj ob 9. uri, v primeru, da bo dnevni red seje izčrpan že jutri, v sredo.

Prehajamo na **2. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O UREJANJU TRGA DELA.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 45 poslank in poslancev, s prvopodpisanim Jožetom Tankom, zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku Vlade ministru mag. Andreju Vizjaku. Oprostite, državni sekretarki gospe Patricii Čular.

PATRICIA ČULAR: Hvala za besedo, gospod predsedujoči. Lep pozdrav vsem zbranim!

Predstavljam novelo zakona o urejanju trga dela, katere cilji so predvsem trije. Prvi cilj je doseči večjo fleksibilnost na trgu dela. Novela se te naloge loteva tako, da se tako brezposelnim osebam, ki so starejše od 50 let, kot tudi upokojevcem omogoča upravljanje tako imenovanih začasnih in občasnih del. Ravno tako je večja fleksibilnost s predlagano novelo omogočena z možnostjo prijave delavcev v evidenco iskalcev zaposlitve že v času teka odpovednega roka. S tem se delavcu, ki z delodajalcem sklene nek dogovor o odpovedi, omogoči, da čas poteka odpovednega roka izkoristi za iskanje novega delovnega mesta, nove zaposlitve, in da je ta čas, ko pride na zavod za zaposlovanje, če pride do tega trenutka, čim krajši. Cilj novele zakona je tudi zmanjšati past brezposelnosti za brezposelne osebe. V trenutnem času gospodarske krize se dogaja, da je razlika med minimalno plačo zaposlenih in nadomestili, ki jih prejemajo brezposelni, premajhna. Evropska unija meri kazalnik pasti brezposelnosti oziroma kakšna je motivacija tistih, ki se nahajajo v evidenci brezposelnih, da sploh stopijo na trg dela, kakšna je razlika med prejemki za zagotavljanje socialne varnosti in med plačilom za delo. Slovenija ima izredno visoko past brezposelnosti, zato jo poskušamo s to novelo zakona zmanjšati.

Tretji glavni cilj predlagane novele je odpravljanje administrativnih ovir. Predlagamo ukinitve obveznosti prijave prostega delovnega mesta. Delodajalci so to izpostavili kot oviro, večkrat se čutijo izigrani tudi iskalci zaposlitve. Na Zavodu za zaposlovanje je delodajalec obvezan, da objavi prosto delovno mesto, kjer ima možnost označiti, ali gre za samo obvezno objavo ali dejansko išče zaposlitev. Vendar brezposelni večkrat opozarjajo, da se oglašajo takšnim delodajalcem, ki so objavili potrebo po

kadru in ki niso označili, da gre samo za obvezno objavo, potem pa ugotavljajo, da so te zaposlitve že vnaprej dogovorjene. Zato mislimo, da gre za administrativno breme delodajalcev, ki so svoj kader že vnaprej našli, puščamo pa obvezo objave prostih delovnih mest v javnem sektorju in v javnih gospodarskih družbah. To so trije ključni cilji predlagane novele Zakona o urejanju trga dela. Hvala.

PODPRESEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin.

Mag. Barbara Žgajner Tavš, v imenu Poslanske skupine Pozitivna Slovenija.

MAG. BARBARA ŽGAJNER TAVŠ (PS PS):
Hvala lepa, predsedujoči. Spoštovani kolegice in kolegi!

Na začetku bom čestitala ministru Vizjaku, pa ne samo ministru Vizjaku, celi Vladi. Ima fantastičen timing in odlično politično strategijo, sprašujem pa se, komu, razen Vladi, to koristi. Ste se morda vprašali, zakaj je izredna seja prišla od včeraj na danes? Ne, ta Vlada ne dopušča naključij. Zakaj je nujno potrebna danes, v tem tednu? Ne boste verjeli, v soboto se bodo zgodili protesti, ki so jih napovedali sindikati, protesti proti ukinjanju socialne države, zato da Vlada podpira kapital. Ampak tudi prav, ta seja pride prav Vladi, absolutno, ker bo Vlada lahko tudi sindikatom povedala, kako je opozicija prikimala na nujne reforme, na pokojninsko reformo in nenazadnje tudi na reformo trga dela. Bravo. Vlada bo absolutno dosegla svoj namen, namen izničiti namen sobotnih protestov. Ampak, že videno, nič novega.

Ob nedavnem obisku ene od azijskih držav, ki se sicer ponaša z več kot 3-odstotno rastjo BDP, sem zaznala fenomen pranja možganov z ideologijo kolektivne tekmovalnosti za vsako ceno. Ta ideologija kolektivne tekmovalnosti se odraža v 12 ali celo večurnem delavniku. Ni prostih dni, ni plačanega dopusta, odmerjene pokojnine iz sistema obveznega zavarovanja ne dopuščajo upokojitve, ni socialnega varstva v primeru bolezni, ni starševskega varstva, kot ga poznamo mi. Možnosti imajo le najboljši oziroma bom raje rekla najbogatejši. Gre za neoliberalno mantro, ki ji poveljujejo korporacije. Tempo narekuje trg, izključno trg. Na drugi strani pa se taista država sooča z eno najvišjih stopenj samomorilnosti med mladimi in eno najnižjih stopenj rodnosti. Ne, hvala, takega sistema nečemo. Zakaj pripovedujem to zgodbo? Minister te Vlade, pa da ne bo pomote, to ni bil minister Vizjak, je pred časom predlagal, da se navzamemo ravno takega vzhodnjaškega duha in sprejmemo, da bomo za enako delo v 7 letih plačani manj kot 48 % sedanje plače.

Nižanje produkcijskih stroškov kot glavni argument reforme, ki delavca obravnava s perspektive prevelikega stroška za delodajalca

in zato glavnega krivca za nastalo gospodarsko situacijo – to preprosto, milo rečeno, ni prav. Kolikokrat v zadnjem času, pa tudi danes, smo že pri prejšnjem zakonu slišali, in verjamem, da bomo še slišali, besedo strošek? Upokojenci so strošek, strošek so otroci, strošek so matere, brezposelni in strošek so delavci. V zadnjem času sem nekajkrat zasledila, kako je treba namesto v ljudi – kajti tu varčujemo –, vlagati v stroje, češ da so ti dodana vrednost podjetij – stroji. Delavec je strošek, ki ga je treba znižati. Samo v vednost, ena od tem na statističnih dnevih, ki potekajo v teh dneh, je tudi ekonomsko poročilo, iz katerega izhaja: "V Sloveniji je nadpovprečno obdavčena potrošnja, primerljivo obdavčeno delo in pod povprečjem obdavčen kapital."

Še enkrat, v Pozitivni Sloveniji ne pristajamo na logiko neoliberalnega koncepta in ukrepe, ki so, tudi po mnenju vrhunskih strokovnjakov s področja ekonomije, osredotočeni predvsem na varčevanje, razgradnjo socialne države in zniževanje stroškov dela. To ni razvojni koncept, ki ga potrebuje država, to je prej, lahko rečem, umiranje na obroke. Predlog zakona o urejanju trga dela po oceni Pozitivne Slovenije nima garancije za doseg ciljev, kot je odprava dualnosti, kot je manjša segmentacija na trgu dela, kot je večja zaposljivost in nenazadnje, kot so nova delovna mesta. Minister je danes sicer pri prejšnji točki zelo jasno povedal, da ni naloga te Vlade, da ustvarja nova delovna mesta, ker bi bilo to za državo prevelik strošek.

Ali res verjamete, spoštovani kolegice in kolegi, da boste s predlaganimi rešitvami v okviru obeh zakonov s področja urejanja trga dela uspeli zajeziti trend bega možganov in zaposliti okrog 9 tisoč mladih, ki so trenutno brez zaposlitve? Ne. Dokler se bodo sprejemali zakoni kot je Zakon za uravnoteženje javnih financ, dokler se bo sprejemala strategija varčevanja namesto strategije razvoja, toliko časa ne bo novih delovnih mest. Toliko časa se bomo soočali z odlivom mladih ljudi iz naše države. Vam povem zgolj dva ukrepa, ki sta bila v preteklosti sprejeta z namenom prestrukturiranja gospodarstva oziroma višje gospodarske rasti, pa je krivec za ta dva zakona oziroma enega od teh zakonov tudi današnja Vlada v več ali manj enaki sestavi – zmanjšanje obremenjenosti oziroma višine prispevkov delodajalcev in, drugi ukrep, postopno znižanje oziroma ukinitve davka na izplačane plače, z namenom dviga gospodarske rasti.

Kaj smo pa dobili? Dobili smo tajkune in drugačno sliko družbene razdelitve kapitala. Dobili smo tudi novo razslojevanje. Tega danes, verjamem, da ne more nihče zanikati. To so koncepti, ki so zelo nazorno pokazani, če ste brali v zadnjem času zelo priljubljeno Doktrino šoka. Ogrožena je moralna kredibilnost sistema. Povejte mi, kdo se lahko poistoveti s tem varčevalnim modelom razvoja. Ljudje? Težko. Tak model zato ne more biti ekonomsko

učinkovit, še manj pa je lahko socialno pravičen. Ko gledamo reformo trga dela, je treba vleči smernice širše. Vlada poudarja v reformi trga dela oziroma konkretno v zakonu o urejanju trga dela načelo fleksibilne varnosti. Še enkrat pravim, načelo fleksibilne varnosti. V Poslanski skupini Pozitivne Slovenije zagovarjamo varno fleksibilnost, kajti fleksibilna varnost pomeni nevarna fleksibilnost. Varnost spreminjate v nevarnost, spoštovani kolegice in kolegi. S čim? Tudi z dodatnim zniževanjem denarnih nadomestil za brezposelne. V prvih treh mesecih, ko je človek prijavljen na zavodu kot registrirana brezposelna oseba, iskalka zaposlitve, opravičujete, da to zato, ker se je bojda pokazalo, da procenti, ki so bili v prejšnjem mandatu dvignjeni ravno na račun večjega zagotavljanja socialne varnosti za brezposelne, so vplivali destimulativno, da zaradi tega ljudje niso prehajali iz stanja brezposelnosti v aktivno zaposlitvev. Pa ne se hecat! V naši državi se dnevno soočamo s tem, kako se gospodarski subjekti zapirajo, kako se ukinjajo delovna mesta, vi pa vidite dvig oziroma povečanje brezposelnosti v ukrepu, ki je s strani države pozitivno vplival na socialno varnost brezposelnih. Ni res, da imajo brezposelni previsoke denarne pomoči s strani države.

Vam bom povedala eno zgodbo. Zgodil se mi je miselni preskok. Včeraj sem se peljala v avtomobilu in poslušala na Radio Slovenija zgodbo enostarševske družine. Mati je ostala sama s tremi otroki. Izgubila je pravico oziroma iztekla se ji je pravica do denarnega socialnega nadomestila, zaposlitve ne dobi. Pa ne zato, ker bi bila ta oseba neodgovorna, ker se ji ne bi ljubilo delati. Ne. Preprosto zato, ker ta oseba ne dobi službe. Vam povem še večjo ironijo, sramoto te države. Ta štiričlanska družina, mati s tremi mladoletnimi otroki, je odvisna od zgolj otroških dodatkov v višini 350 evrov. Zakaj ne dobi denarne socialne pomoči? Zaradi birokratskih ovir na centrih za socialno delo. Ta oseba ni neodgovorna, ker dnevno hodi s kantami za vodo po vodo, ker so jim doma odklopili vodo. Mi pa danes obravnavamo brezposelne osebe kot neodgovorne, ker zaradi denarne pomoči oziroma nadomestila, ki je bojda previsoko, nočejo iskati služb.

Spoštovani kolegice in kolegi, ali smo res odgovorna politika? Odgovorni do koga? Trdim, da zgolj zmanjševanje varnosti ob povečanju fleksibilnosti ne bo dolgoročno uredilo trga dela. Lahko pa ima bistvene posledice za zaposlovanje novih generacij. Verjeli ali ne, te generacije brezposelnih oziroma nove generacije, ki bodo iskale svojo priložnost na trgu dela, so tudi takšni primeri, ki sem ga malce prej omenila. Če dovolite, bom na kratko povzela zgolj še nekaj tistih ključnih pomislekov, ki jih še imam, ker verjamem, da sem s tem delom povedala več kot dovolj. Še en pomislek, mimo katerega ne morem, je, če hočete, ker v koaliciji radi uporabljate to besedo, kronski dokaz. Kronski dokaz, kako je politika včasih

nerazumljiva, neodgovorna in kako izigrava državljanke in državljane in sistem.

Zakon o urejanju trga dela ima tudi del, ki je namenjen občasnim oziroma začasnim oblikam dela. Zakon, ki ga je največja, danes koalicijska stranka, takrat opozicijska stranka, rušila, zakon o malem delu, je bil nesprejemljiv. Dovolite, da naštejemo razloge, ki so jih takrat navajali oziroma jih je navajal eden od poslancev SDS. Naj bo to kronski dokaz. "Tega zakona ni mogoče podpreti, ker ne prinaša denarnega nadomestila v času bolezni, ne prinaša povrnjenih stroškov prevoza, ne prinaša plačane malice, ne prinaša plačanega dopusta, ne prinaša odpovednega roka, ne prinaša dodatka za delovno dobo, ne prinaša odpravnine, ne prinaša denarnega nadomestila v času nege otroka, ne prinaša poštene pokojnine, ne prinaša dostojnega plačila, ne prinaša pravice do 30-minutnega odmora, ne prinaša pravice do stavke, prinaša pa zagotovo večjo bedo in revščino vseh tistih, ki bodo zaposleni v malem delu. Če je takšen zakon primeren za sprejetje v Državnem zboru, potem mislim, da je s tem državnim zborom in s to Vlado nekaj zelo narobe." To so besede, izrečene oktobra 2010. Pred bedo malega človeka zaradi slabih zakonskih rešitev opozarja poslanec SDS.

Kakšno zakonsko rešitev imamo danes? Da ne bom govorila na pamet, bi vam želela pokazati to razpredelnico. Vse, kar sem omenila, čemur je nasprotoval poslanec SDS, ostaja v tem predlogu zakona več ali manj isto. Niti ena pravica, ki je bila odvzeta, zaradi katere SDS takrat ni podprla zakona, ni v tem predlogu dodana, ne sicer v okviru malega dela, ampak občasnega, začasnega dela. Še več. Pod številko 4 imam zapisano plačevanje prispevkov za socialno varnost. Zakon o malem delu je to postavko vključeval. Zakon o urejanju trga dela te postavke ne vključuje in se zato opravljanje začasnega oziroma občasnega dela ne šteje v pokojninsko zavarovanje oziroma dobo. Toliko o kronskih dokazih, kdo lahko komu kaj očita.

Če dovolite, da strnem ob koncu. Prepričana sem, da je treba, ko govorimo o reformi trga dela, spremeniti mišljenje. Eno od osrednjih vprašanj moderne ekonomske znanosti je vprašanje spodbud za delo. Delovnopravna zakonodaja je pri zagotavljanju spodbud za delo pomembna, ni pa edina in zadostna. Spodbude za delo so povezane s številnimi drugimi področji kot so socialne pomoči, skrb za brezposelne, odnos med delom in kapitalom itd. Delo mora postati vrednota, ne zgolj in samo strošek. Na Socialni zbornici opozarjajo, da zakonodaja, ki se pripravlja, ne zagotavlja zadostne stopnje socialne varnosti. Še več, Socialna zbornica Slovenije opozarja, da bo v letu 2013 revna vsaka družina z dvema otrokoma, ki bo imela samo enega visoko izobraženega zaposlenega, ki ne zasluži več kot 1260 evrov mesečno. Mi pa smo prej slišali govor o dostojnih pokojninah. 40 % upokojencev

ima pokojnine v razmerju od 500 do 600 evrov. Je to dostojno? Da ne govorim o plačah, denarnih pomočeh, nadomestilih in novem sistemu, ki je močno poglobil revščino.

Cilj reforme trga dela bi morala biti prožna zakonodaja, ustrežna socialna varnost in nenazadnje tudi učinkovita aktivna politika izobraževanja, usposabljanje in izobraževanje za nova delovna mesta na dinamičnem trgu dela. Tega tu ni. Ko se konec koncev vprašam, kaj danes sprejemamo, ne morem mimo dejstva, da socialna usklajevanja še vedno potekajo. Danes zjutraj sem prejela vest, da tisto, kar je bilo obljubljeno s strani ministra, da je usklajeno s socialnimi partnerji, ni več usklajeno. Ne poznamo vsebine zakona, zakon je neuskkljen. Spoštovani kolegice in kolegi, to je, milo rečeno, neresno in neodgovorno. Kako glasovati pri takšnem početju? Če me vprašate, nimam pojma v tem trenutku. Kolikor mi je prišlo pred par minutami na uho, danes so potekala pogajanja o reformi trga dela s sindikati oziroma s socialnimi partnerji. Minister naj bi, da ne bom rekla zagrozil, je pa pritisnil na socialne partnerje, češ, če se ne boste uspeli uskladiti med seboj, reforme trga dela ne bo. Neodgovorno.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, gospod Tomaž Lisec.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Spoštovana državna sekretarka, podpredsednica, kolegi, kolegice!

Pred nami je predlog zakona, ki, poleg Zakona o delovnih razmerjih, pomembno prispeva k želji, da se rigidni oziroma tog trg dela v Sloveniji spremeni. Zato se danes, ko smo priča prvi obravnavi, verjetno ne bomo mogli izogniti razpravi, ki bo posegala v oba zakona. V Poslanski skupini SDS upamo oziroma verjamemo, da vsi zasledujemo iste cilje, ki gredo v smeri ustvarjanja novih delovnih mest, zmanjševanja brezposelnosti, podpore ustvarjalnim ljudem, privabljanja tujih investitorjev itn. Rešitve ne bodo idealne, kajti samo, če pogledamo stališča delodajalcev na eni strani in sindikatov na drugi strani, ki so si mnogokrat diametralno nasprotna, se je treba zavedati dejstva, da 100-odstotno soglasje verjetno nikoli ne bo doseženo, kajti sindikati se pogosto opirajo na zgodbo delavcev, delodajalci imajo na drugi strani svoje želje in zahteve, država pa ima na tretji strani obvezo zaščititi šibke, predvsem brezposelne, mlade in starejše.

V tej prvi obravnavi je treba na tem mestu še enkrat povedati, da se je Vlada zavezala, da se bo glede zakonodaje na tem področju, kljub temu, da je že posredovala v Državnem zboru, še vedno aktivno usklajevala s socialnimi partnerji. V Poslanski skupini SDS mislimo, da s tem ni nič narobe oziroma ni nič zamujenega. Verjetno bomo v nadaljevanju razprave skozi Državni zbor posamezne

predloge posredovale tudi poslanske skupine. Kot že rečeno, v Poslanski skupini SDS se zavedamo, da rešitve verjetno ne bodo dobile 100-odstotne podpore pri čisto vsaki rešitvi, pa najsi gre za razmerje sindikati–delodajalci ali pa za razmerje koalicija–opozicija. V Poslanski skupini SDS pa želimo, da se razprava ne širi na polje ideologije, čemur smo bili priča v preteklem izvajanju, kajti če bomo rešitve iskali – najsi gre za razmerje zaposleni ali brezposelni, delavci ali delodajalci, stari ali mladi, ženska ali moški – s pomočjo delitve na naše in vaše, leve in desne, zadeve zagotovo ne bomo uspešno izpeljali, ne v izvedbeni fazi zakona, predvsem pa tudi ne pri izvajanju samega zakona.

Verjetno se vsi strinjamo, da je delovna zakonodaja nujno potrebna. Verjetno ni nobenega v tej naši državi, ki bi temu oporekal. Predvsem naraščanje brezposelnosti v zadnjih letih je alarm, ki prinaša težave tudi na drugih področjih, saj vemo, da sociala stane, država ima problem s prihodki, in začnemo se vrteti v spirali. Edina rešitev, ki je po našem mnenju najbolj na mestu, je ta, da se ustvarjajo nova delovna mesta in posledično zmanjšuje število brezposelnih. V Poslanski skupini SDS podpiramo predloge novele Zakona o urejanju trga dela oziroma njihova izhodišča. Imamo pa vsi skupaj približno še dober mesec časa, da morebitne odprte zadeve predebatiramo, da dobimo čim bolj življenjsko zakonodajo. Dovolite mi še par besed o posameznih rešitvah predloga zakona. V Poslanski skupini SDS podpiramo rešitve glede ukinitve obvezne prijave prostega delovnega mesta. Morda se sprva sliši malo čudno, dejstvo pa je, da trenutna ureditev, po kateri so delodajalci Republike Slovenije za zaposlovanje dolžni prijaviti vsako prosto delovno mesto, zamegljuje sliko dejansko razpoložljivih delovnih mest in predstavlja določeno administrativno breme za delodajalce, za Zavod za zaposlovanje in tudi za Zavod za zdravstveno zavarovanje.

V predlogu zakona podpiramo rešitev, da bodo z zakonom za zaposlovanje sodelovali le tisti delodajalci, ki bodo želeli zagotoviti javno objavo preko zavoda, ali pa tisti delodajalci, ki bodo želeli, da jim zavod na objavljena prosta delovna mesta posreduje ustrezne kandidate izmed brezposelnih oseb ali pa pri njem prijavljenih iskalcev zaposlitve. Tukaj je treba predvsem za slovensko javnost poudariti, da bo prijava prostega delovnega mesta še naprej obvezna za javni sektor in gospodarske družbe v večinski lasti države. Podpiramo tudi rešitev, da se bo zaposleni lahko že v času odpovednega roka prijavil v evidenco iskalcev zaposlitve, kar bo pomenilo aktivno iskanje nove zaposlitve že v tem času ter nudenje ustrezne pomoči zavoda skupaj z ustreznimi ukrepi na trgu dela.

V Poslanski skupini SDS podpiramo tudi posamezne novosti, ki jih ta zakon prinaša. Dovolite, da jih vsaj dve, tri omenim. Ena od teh novosti je možnost pridobitve pravice do

denarnega nadomestila tudi v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi na podlagi pisnega sporazuma delavca in delodajalca. Za kaj natančno gre? Pravico do denarnega nadomestila za primer brezposelnosti bo lahko uveljavil tudi zavarovanec, ki mu je delovno razmerje prenehalo na podlagi sporazuma z delodajalcem. Druga novost, ki jo v naši poslanski skupini podpiramo, je glede poenostavitve postopka pridobivanja podatkov za odmero denarnega nadomestila. Prav tako podpiramo tudi novosti glede bolj jasnih določb vključevanja ljudi v javna dela, kar je posebej pereče na mnogih področjih naše države. Podpiramo tudi nekatere manjše spremembe na drugih področjih, predvsem to, da je tudi ministrstvo za delo končno dodano med možne izvajalce ukrepov na trgu dela, kar se nam zdi nujno in tudi logično.

Morda le nekaj besed glede instituta začasnih in občasnih del za starejše, brezposelne ter znižanja nadomestil za brezposelnost v prvih treh mesecih iz 80 na 70 %. Tu je besedilo zakona jasno. Verjetno bomo ravno na teh dveh točkah iskali največje rešitve oziroma bo tukaj potekala največja debata. V SDS bomo tem predlogom prisluhnili in jih skušali komponirati v predloge besedila zakona. Toliko za uvod. V SDS verjamemo, da bomo znotraj razprave o sprejemanju zakona ter v okviru sodelovanja s socialnimi partnerji v roku približno enega meseca poiskali rešitve, ki bodo na eni strani zaščitile delavce ter na drugi strani nujno odprle področje fleksibilnosti, in rešitve, ki bodo skušale odgovoriti na vprašanje, kako ustvariti pogoje za nova delovna mesta, ljudi motivirati za delo in posredno zmanjšati brezposelnost. Sliši se naporno, a v Poslanski skupini SDS menimo, da nam bo uspelo. Mora nam, za prihodnost Slovenije. Hvala.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Mag. Majda Potrata, v imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov.

MAG. MAJDA POTRATA (PS SD): Hvala za besedo. Spoštovani poslanke in poslanci, gospa državna sekretarka, gospa podpredsednica.

V dokaj čudni atmosferi začenjam predstavljati mnenje Poslanske skupine Socialnih demokratov. Vem sicer, da imam opraviti z Vlado, ki ne dela napak, ker jo vodi stranka, ki ne dela napak. Obeh, ki sta to izjavljala, se še verjetno spomnite. Ampak, za Slovenski državni holding in za slabo banko je bilo ob tisti obravnavi mogoče slišati, da je neodgovorna koalicija tista, ki ruši suverenost države in ima do kraja nedržavotvorno držo. O pokojninski reformi, ki v prejšnjem mandatu ni bila dobra, smo slišali, da bo šele zdaj mogoče ugotoviti, kakšno pokojnino bo kdo dobil in iz katerih virov. Ne vem, ali so zdaj upokojenci dobivali pokojnine kar takole iz zraka.

Ob tej delovnopравни reformi se mi zastavlja vprašanje, kaj sploh imamo pred sabo. Za državni holding in za slabo banko smo Socialni demokrati povedali, da ju ne štejemo za reformna zakona in tudi tako zastavljene pokojninske reforme ne moremo imenovati reformni zakon. Ob delovnopравни zakonodaji vam bom citirala dva naslova, posredovana iz STA. Nekaj minutk pred 13. uro – "Vizjak: Ob oceni, da reforma trga dela ni zadostna, smo jo pripravljene opustiti. Nekaj minutk čez 15. uro STA poroča: "Minister za delo Andrej Vizjak je danes na novinarski konferenci zagotovil, da lahko Vlada, če bo takšna želja delodajalcev in sindikatov, reformo opusti." Torej, kaj je zdaj od teh nujnih reformnih ukrepov še ostalo, če smo slišali katastrofične zgodbe o tem, kako bo država propadla. Ampak, danes tako, jutri drugače, sicer nas pa 17. novembra čakajo demonstracije.

Dovolite, da povem, kaj si mislimo o predlaganem zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju trga dela. V okviru reforme trga dela, ki smo jo Socialni demokrati načrtovali v času vodenja Vlade v prejšnjem mandatu, je bil leta 2010 najprej sprejet Zakon o urejanju trga dela. Ta zakon je bil del paketa zakonov v sklopu reforme trga dela, s katerim smo nameravali odgovoriti na strukturne probleme tega trga, ki so se v zadnjih letih vztrajno povečevali – vedno večja segmentacija, delo na črno, povečevanje strukturne brezposelnosti, izrazito povečanje brezposelnosti mladih in izobraženih. Zato smo se lotili najprej tistega dela zakonodaje, ki je urejal oziroma preprečeval predvsem prekerne oblike zaposlovanja in varoval najbolj ranljive skupine ljudi na trgu dela. Pri tem je treba omeniti, da sta bila dva zakona iz paketa reforme trga dela, ki smo ju pripravili v prejšnjem mandatu, zavrnjena na referendumu. V prejšnjem mandatu je vlada Boruta Pahorja pripravila tudi glavnino rešitev za nov zakon o delovnih razmerjih, ki je kot del reforme trga dela danes tudi v obravnavi.

Zakon o urejanju trga dela, ki se je začel izvajati v začetku leta 2011, je udeležil pomemben element koncepta varne prožnosti na trgu dela. S povišanjem denarnih nadomestil je namreč povečal socialno varnost iskalcev zaposlitve. Višina je najbolj pomembna v prvih treh mesecih po izgubi zaposlitve. Nadomestila so se povišala na 80 %. Zakon je natančno določal tudi osnovo za odmero denarnega nadomestila v primerih, ko osnove ni mogoče ugotoviti. Zelo pomembna je tudi nova ureditev, ki omogoča brezposelnim, ki prejemajo denarno nadomestilo, da ob zaposlitvi za krajši delovni čas ohranijo sorazmeren del denarnega nadomestila. Prav tako jim omogoča tudi opravljanje dela do vrednosti 200 evrov mesečno, ob ohranitvi pravice do prejemanja denarnega nadomestila. Povečala se je dostopnost do denarnih nadomestil za mlade.

Zdajšnja Vlada pa v predlogu novele Zakona o urejanju trga dela znižuje socialno varnost iskalcev zaposlitve s predlogom znižanja nadomestil za brezposelnost. Vlada znižanje denarnih nadomestil utemeljuje s povečanjem tako imenovane pasti brezposelnosti, saj naj bi – poudarjam, naj bi – analiza o učinkih Zakona o urejanju trga dela pokazala, da se je z izvajanjem Zakona o urejanju trga dela zaradi povišanja denarnega nadomestila v prvih treh mesecih brezposelnosti, past brezposelnosti povečala. Kdor je prebral to analizo ve, da je v njej veliko takih izjav, ki jim ni mogoče pritrčiti. To, kar predlagatelj trdi, lahko tudi šteje kot pomembno ugotovitev analize. Taka argumentacija je problematična predvsem zato, ker se je Zakon o urejanju trga dela začel izvajati v začetku leta 2011 – med poslabševanjem razmer na trgu dela zaradi posledic gospodarske krize, takrat ko se je stopnja brezposelnosti iz leta v leto povečevala, prav tako pa se povečuje dolgotrajna brezposelnost.

V takšnih pogojih je težko verjeti, da bi zaradi "radodarnih" nadomestil za brezposelnost v prvih treh mesecih iskalci zaposlitve želeli ostati dolgotrajno brezposelni. Pri tem ni nezanemarljiv podatek, da bo Vlada z novelo zakona iz naslova denarnih nadomestil za brezposelne na letni ravni prihranila okoli 9 milijonov evrov. Še bolj problematičen je predlog, ki določa obveznost začasnega in občasnega dela brezposelnih, starejših od 50 let. Sporno je dejstvo, da gre za prisilno naravo opravljanja začasnih in občnih del in ne za možnost izbire, zato je primerjava z malim delom popolnoma neutemeljena. Odklonitev takega začasnega ali občasnega dela je namreč sankcionirana z izbrisom iz evidence brezposelnih oseb. Spet lahko govorimo o statistični prevari. Vprašljiva je tudi selektivnost obveznosti opravljanja začasnih in občnih del, ki je omejena zgolj na iskalce zaposlitve, ki so starejši od 50 let, kar je v odnosu na druge iskalce zaposlitve diskriminatorno. Diskriminacija je pa na različnih mestih v evropski zakonodaji prepovedana.

Prav tako Socialni demokrati menimo, da je predlog inštituta začasnega in občasnega dela, kot je predlagan, daleč od koncepta vsako delo šteje, ki ga je naša Vlada v prejšnjem mandatu udejanila z zakonom o malem delu. Ključna ideja malega dela je bila vpeljava koncepta varne prožnosti za danes obstoječe oblike občasnega in začasnega dela, s katerimi bi v veliki meri odpravili segmentacijo na trgu dela in zmanjšali delo na črno. Naj spomnim na to, da je največja koalicijska stranka pred referendumom o zakonu o malem delu v kampanji proti uvedbi malega dela opozarjala na to, da se bodo, navajam, "z malim delom povečale stiske in socialne krivice", da bo "mali delavec velik revež", da "zakon o malem delu uvaja novo mezdno obliko zaposlovanja" itn. Kaj naj si potem mislimo o predlogu začasnega in

občasnega dela, kot ga predvideva novela, ki jo obravnavamo?

V noveli je predlagana tudi možnost, da se delavci že med odpovednim rokom aktivno vključijo v aktivno iskanje zaposlitve, kar se na prvi pogled kaže kot dobra rešitev. Praktična vrednost ukrepa pa je, predvsem z vidika delavca, vprašljiva. Zakaj? Delavcu, ki se odloči za prijavo v evidenco iskalcev zaposlitve že med odpovednim rokom, se v primeru brezposelnosti skrajšuje trajanje prejetja denarnega nadomestila, in sicer za čas odsotnosti z dela v času odpovednega roka, takrat, ko je iskal zaposlitev. Glede na zaostrene razmere na trgu dela tak ukrep, katerega namen je sicer povečati fleksibilnost zaposlovanja, lahko vodi v poslabšanje položaja iskalcev zaposlitve. Poleg nedodelanih in nepremišljenih ukrepov, ki so bili ravnokar navedeni, novela vendarle prinaša tudi kakšno izboljšavo. Ena od takšnih je ukinitve obvezne prijave prostega delovnega mesta na Zavodu za zaposlovanje. Z vidika iskalcev zaposlitve je smotno, da imajo prave informacije o delovnih mestih, ki so dejansko razpoložljiva. Z vidika delodajalcev pa glede na različne prakse kadrovanja obveznost prijave delovnega mesta gotovo predstavlja administrativno obremenitev. Je pa res, da novela s tem ukrepom ne rešuje situacije na področju javnega sektorja, kjer bo slika o dejansko razpoložljivih delovnih mestih še naprej ostala zamegljena, da ne govorim o veriženju.

Če povzamem, Socialnim demokratom se o predlogu rešitev novele Zakona o urejanju trga dela pojavljajo številna vprašanja. Glede najpomembnejših rešitev, ki predstavljajo elemente reforme trga dela, smo zadržani. Poleg odprave administrativnih ovir, kar ni sporno, se zdi, da je cilj zakona predvsem povečevati fleksibilnost na račun zmanjševanja varnosti delavcev in iskalcev zaposlitve, kar pa za Socialne demokrate ni sprejemljivo. Zato bomo v nadaljevanju obravnave predloga zakona skušali z amandmaji poseči v za nas nesprejemljive rešitve. Sicer pa se bomo o tem, kakšno bo naše glasovanje o predlogu novele odločali po drugi obravnavi na delovnem telesu in potem na plenarnem zasedanju. Hvala.

PODPREDSEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Poslanska skupina Državlanske liste, gospod Rihard Braniselj.

RIHARD BRANISELJ (PS DL): Hvala, podpredsednica.

Leta 2010 je bil sprejet Zakon o urejanju trga dela. Temeljna namena zakona, zagotavljanje osnovne dohodkovne varnosti in večja zaposljivost, predstavljata dva od treh stebrov tako imenovanega koncepta prožne varnosti. Gre za koncept, ki skuša z logičnim povezovanjem pravil na trgu dela zgraditi sodoben in učinkovit trg dela ob ohranjanju pomembne vloge socialnega sistema. Da bi

zagotovili boljše delovanje tega zakona oziroma odpravili določene pomanjkljivosti, je Vlada pripravila Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah tega istega Zakona o urejanju trga dela. V času gospodarske krize je dragoceno vsako delo in vsak dohodek slovenskih državljanov. V teh negotovih časih bi lahko podjetja ponudila več priložnosti za delo, če bi jim le nudili možnost, da se hitreje in bolje prilagajajo negotovim razmeram na trgu. To med drugimi omogoča prožne oblike dela, med katerimi je danes aktualno predvsem študentsko delo ter delo preko podjetne in avtorske pogodbe. Da bi lahko v te procese vključili širši krog ljudi, predlagatelj novele zakona uvaja novo obliko del, ki se imenuje začasna ali občasna dela.

Ta predlog bi lahko bil dober, če ne bi novela zakona te oblike dela omejevala na brezposelne, starejše od 50 let, upokoјence, ter nekatere druge ozke definirane skupine. Državlјanska lista ne vidi utemeljenih razlogov za takšno grobo omejevanje te nove oblike dela. Takšnih omejitev občasnega dela namreč v drugih razvitih državah ne poznajo. Uvedba občasnega in občasnega dela brez omejitev bi bila priložnost, da osebam omogočimo ponovno ali dodatno aktivacijo in pridobivanje izkušenj ter dodaten zaslužek, delodajalcem pa pomagamo pri bolj prožnem odzivu na zahteve trga. Gre za priložnost, da končno poenotimo različne prožne oblike del in uvedemo bolj enotni sistem občasnih in začasnih del, v katerega vključimo tudi študentsko in dijaško delo. Hkrati ne razumemo, zakaj je sistem občasnih in začasnih del zaprt za že zaposlene osebe. Zatiskanje oči pred dejstvom, da marsikateri zaposleni v popoldanskem času ali čez vikend opravljajo še kakšno delo, je zamujena priložnost za zmanjševanje dela na črno in odrekanje davkom in prispevkom, ki bi jih lahko pobrali iz tega naslova.

Novela zakona zmanjšuje administrativno obremenitev delodajalcev v fazi zaposlovanja in racionalizira beleženje in javno objavo prostih delovnih mest na Zavodu za zaposlovanje. Predvideva namreč ukinitve obveznosti delodajalcev, da zavodu prijavijo vsako prosto delovno mesto, četudi zanj že imajo izbranega kandidata. S tem se bo prekinila tradicija objavljanja prostih delovnih mest, ki to dejansko niso. Energija in čas iskalcev zaposlitve pa bosta usmerjena tja, kjer nove sodelavce zares potrebujejo. Delodajalci, ki dejansko iščejo kandidate za zaposlitev, bodo lahko prosta delovna mesta še naprej javno objavljali preko Zavoda za zaposlovanje. Prav tako se s ciljem transparentnosti ohranja obvezna javna objava prostega delovnega mesta na zavodu za javni sektor in gospodarske družbe v večinski lasti države.

Poslanska skupina Državlјanska lista napoveduje, da je predlagana novela zakona v tej fazi primerna za nadaljnjo obravnavo.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Poslanska skupina Slovenske ljudske stranke, gospod Mihael Prevc.

MIHAEL PREVC (PS SLS): Hvala lepa za besedo, gospa podpredsednica. Spoštovana državna sekretarka, spoštovani kolegi in kolegi!

Kako odpraviti pasti brezposelnosti, kako namesto dela na črno spodbuditi k redni zaposlitvi ali vsaj začasnemu delu, kako znižati prevelike stroške socialnih nadomestil brezposelnih in jim omogočiti delo, kako zmanjšati administrativne ovire delodajalcev so vprašanja, ki se skušajo reševati že vrsto let. Tudi s spremembami delovnopravne zakonodaje krepko zamujamo, na kar smo v Slovenski ljudski stranki opozorili že pri obravnavi prejšnjega reformnega zakona oziroma pokojninske reforme. Največje vprašanje pri tem pa je, ali bodo predloge sprejeli tudi socialni partnerji, s katerimi se predlagatelj še vedno pogaja. Upamo, da se bo to zgodilo.

Pred nami je zakon, v katerem predlagatelj oziroma Vlada ponuja nekatere rešitve in odgovore na zgoraj navedena vprašanja. S spremembo zakona se zaradi odprave pasti brezposelnosti ukinja obvezna prijava potrebe po delavcih na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje. Prinašajo tudi nekatere elemente možnosti malega oziroma začasnega dela in s tem elemente za preprečevanje dela na črno. Zakon o malem delu in zakon o preprečevanju dela na črno sta bila predmet referendumov, kot vsi dobro vemo, zato se bojim, da bo pogajanje s socialnimi partnerji glede predloga v zakonu, ki prinaša nekatere rešitve za posredovanje dela in za časno delo, zelo zahtevno in tudi težavno. Za delodajalce pa je zagotovo ugodneje začasno zaposliti brezposelne, starejše od 50 let, in upokoјence, ki imajo delovne izkušnje, kar pripomore k reševanju ob večjih naročilih in občasnih povečanjih dela. Upokoјenim pa pomeni dodaten zaslužek na starost in vključevanje v družbo.

V poslanski skupini smo mnenja, da je v tem zakonu rešitev, da bo tako za brezposelne kot upokoјence napotitve na časna dela izvajal Zavod za zaposlovanje, primerna. Prav tako se strinjamo tudi z rešitvijo, da študentsko delo ostane in ga urejamo v posebnem zakonu, zato je temu zakonu težko očitati, da kopira prej omenjena zakona. Glede posredovanja začasnega in občasnega dela smo poslanci in poslanka Slovenske ljudske stranke ministru že predlagali, da preuči in ustrezno predlaga ugodnejšo rešitev glede določbe, da se lahko občasno in časno delo posreduje v kraju, ki je oddaljen do 3 ure vožnje daleč. Vemo, da v primeru Slovenije to pomeni, da moraš na drugi konec Slovenije, in vsi vemo, da javni prevoz ni ustrezno urejen in bi zato tako delo lahko pomenilo prevelik strošek in tudi preveč

izgubljenega časa. Skrajšanje prejemanja denarnega nadomestila za primer brezposelnosti na največ 18 mesecev bi po našem mnenju brezposelne pozitivno spodbudilo k iskanju dela.

Več pomislov pa imamo v Slovenski ljudski stranki glede znižanja odmernega odstotka denarnega nadomestila za primer brezposelnosti iz 80 % na 70 % v prvih treh mesecih prejemanja denarnega nadomestila, kar sicer pomeni 9 milijonov evrov letnega prihranka iz naslova denarnih nadomestil za brezposelne, na drugi strani pa je to neugodno za vsakogar, ki nenadoma izgubi delo. Zato predlagamo preučitev rešitve, da ostane odstotek v začetku isti, 80 %, kasneje pa se bolj restriktivno zniža, kar bi po našem mnenju bila večja spodbuda za iskanje zaposlitve. Po drugi strani pa prijava na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje že v času odpovednega roka lahko pospeši možnost in iskanje zaposlitve. Tudi za to rešitev v Slovenski ljudski stranki menimo, da je prava. Zakon zmanjšuje nekatere administrativne ovire in bolj jasno določa možni čas vključenosti brezposelne osebe v javna dela. Nekatere določbe zakona so jasne zapisane tudi glede postopka za vpis v register izvajalcev aktivnosti, programov aktivne politike zaposlovanja, da bi s tem olajšali in poenostavili postopek izbora izvajalcev za hitro reagiranje na potrebe na trgu dela. Poenostavljen je tudi postopek pridobivanja podatkov za odmero denarnega nadomestila.

Poslanci in poslanka Slovenske ljudske stranke smo mnenja, da zakon prinaša nekatere bolj jasne rešitve in je primerna podlaga za nadaljnjo obravnavo. Zakon bomo v prvi obravnavi podprli, dodatno pa bomo podali svoje mnenje, ko bo znano dokončno besedilo zakona, izpogajano s socialnimi partnerji. Hvala.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Mag. Jana Jenko v imenu Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev Slovenije.

MAG. JANA JENKO (PS DeSUS): Hvala za besedo, predsedujoča. Vsi skupaj še enkrat lepo pozdravljeni.

Temeljni cilj Predloga zakona o delovnih razmerjih je narediti trg dela bolj fleksibilen. V ta namen se uvaja možnost začasnega in občasnega dela določenih kategorij oseb. Gre za upokojence, brezposelne, starejše od 50 let, azilante, osebe z začasno zaščito ter po naslednjem odstavku vse osebe, ki nimajo nekega statusa, ki bi se nanašal bodisi na šolanje ali na okoliščino, ki je že podlaga za zavarovanje. Brezposelne osebe, starejše od 50 let so res občutljiva kategorija, ki sila težko ponovno dobijo delo, ampak to so ljudje, ki tako kot vse druge delovno sposobne osebe, potrebujejo redno zaposlitev in normalne dohodke. Ne potrebujejo zgolj 60 ur mesečnega

dela in neto plačila za delo, ki bi znašalo samo 200 evrov mesečno. Zaslužijo si polno delovno obveznost s plačilom za dostojno življenje in s polnim plačilom prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje zato, da bodo imeli dostojne pokojnine.

V Poslanski skupini DeSUS predlagamo, da se ta skupina brezposelnih, starejših od 50 let, izloči iz te oblike dela tako, kot so sedaj izločeni brezposelni, mlajši od 50 let. Naslednja stvar, pri kateri imamo v DeSUS pomisleke, je ukinitve obvezne prijave prostega delovnega mesta pri Zavodu RS za zaposlovanje. Zavod je namreč javna državna krovna organizacija na področju skrbi za brezposelne. Tam brezposelni uveljavlja svoje pravice. Zavod je izvajalec izplačevanja nadomestil izvajanja ukrepov aktivne politike zaposlovanja. Prav je, da se tam zbirajo vse prijave potreb delodajalcev po brezposelnih in da se tam vrši objava prostih delovnih mest, kar pomeni, da ima brezposelni na voljo kompletne storitve, vključno s pogledom proste kapacitete na trgu dela.

Že sedaj obstaja možnost, da se delodajalec odloči, ali bo dal na zavodu poleg prijave prostega delovnega mesta, tudi javno objavo prostega delovnega mesta. Lahko se namreč odloči, da ga ne objavi, kar pomeni, da je razvidno, da obstaja potreba po delovnem mestu pri nekem delodajalcu, da pa je delodajalec že zaposlil oziroma bo zaposlil konkretno nekoga, ki ga želi. Zavod za zaposlovanje poroča o tem, da kar 75 % delodajalcev opravi elektronsko prijavo prostega delovnega mesta na internetnem e-portalu, pri čemer morajo delodajalci, da zadostijo zakonski prijavi, izpolniti zgolj 10 podatkov. Le, če želijo tudi sodelovanje zavoda pri iskanju kandidatov in izvesti tudi javno objavo prostega delovnega mesta, morajo izpolniti vprašalnik do konca. Prav zaradi izredno enostavnega in učinkovitega načina prijave delovnega mesta delodajalci v anketah o zadovoljstvu z delom zavoda te prijave ne ocenjujejo kot administrativno oviro.

Menimo, da je obstoječi sistem zelo transparenten, pregleden, saj so dejansko vidne potrebe po zaposlitvah, kar je izredno pomembno pri spremljanju stanja brezposelnosti v povezavi z gibanjem potreb po zaposlovanju tako v javnem kot zasebnem sektorju. Podatke o prostih delovnih mestih potrebuje tudi Statistični urad Republike Slovenije, saj je v skladu z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o četrtnih statističnih podatkih glede prostih delovnih mest v Skupnosti dolžan poročati o prostih delovnih mestih. Če obvezne prijave ne bo več, bo primoran uvesti anketno zbiranje podatkov, kar bo podražilo poslovanje države. Še dodaten pomislek pri tej točki pa je, da prijava še vedno ostaja obvezna za javni sektor in družbe v večinski lasti države. Torej gre za neenak položaj tako delodajalcev in posledično tudi potencialnih delojemalcev.

Nekaj novosti na tem področju pa pozdravljamo tudi v Poslanski skupini DeSUS. To so novosti na področju javnih del, poenostavitev postopkov pridobivanja podatkov za odmero denarnega nadomestila, poenostavitev postopka izbora izvajalcev aktivne politike zaposlovanja. Prav tako menimo, da je sprememba pri pravici do preostalega dela neizkoriščene pravice do denarnega nadomestila na mestu, saj smatramo, da je do kopičenja teh pravic prihajalo tudi namenoma. Glede znižanja denarnega nadomestila v prvih 3 mesecih pa je naše razmišljanje naslednje. Visoko denarno nadomestilo resda ne pomeni motivacije za iskanje dela, druga plat te zgodbe pa je, da v času gospodarske krize, ko niti ni prostih delovnih mest, tudi finančna destimulacija nadomestila za brezposelnost ne pomaga tej osebi, da bo dobila delo, pa če si še tako prizadeva.

Tudi v DeSUS imamo, kljub sicer načelno pozitivnemu pristopu k reformam na področju trga dela, nekaj pomislekov. V nadaljnjih obravnavah zakona računamo, da bomo našli skupen jezik in da bo konstruktiven tudi dialog med socialnimi partnerji. Hvala.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Poslanska skupina Nove Slovenije, gospa Iva Dimic.

IVA DIMIC (PS NSI): Hvala za besedo. Spoštovani!

Spremembe in dopolnitve Zakona o urejanju trga dela so pomemben del reformnega paketa zakonov, ki bodo sprejeti skupaj pripomogli k zaustavitvi padanja gospodarske rasti in hitrejšemu izhodu Slovenije iz krize. V Sloveniji je trg dela rigiden, slišimo v medijih, od strokovnjakov in ljudi na terenu, predvsem podjetnikov. Stanje na trgu dela je po oceni Vlade zaostreno. To pomeni predvsem relativno število brezposelnih oseb, ki že nekaj časa vztrajajo nad 100 tisoč in več. Vzrokov za to je več in so kompleksni. Naloga in osnovni cilj sprememb in dopolnitev Zakona o urejanju trga dela je presekati to stagnacijo in omogočiti razmere, ki bodo olajšale odpiranje novih, kvalitetnih delovnih mest in ki bodo vzpostavile stanje, da se bo ljudem bolj splačalo delati, kot prejemati nadomestilo za primer brezposelnosti. Podatki namreč kažejo, da se več brezposelnih zaposli po izteku pravice do nadomestila za primer brezposelnosti kot pa med prejemanjem.

S predlogom bomo zmanjšali past brezposelnosti in dodali spodbudo k čim hitrejši aktivaciji brezposelnih oseb. To bodo omogočile tudi nekatere spremembe na področju aktivne politike zaposlovanja, pri čemer v Novi Sloveniji opozarjamo, da je potrebno natančno spremljanje učinkovitosti posameznih ukrepov in usmeritev v tiste, ki imajo dobre rezultate. Pozdravljamo možnost začasnega in občasnega dela brezposelnih in upokojujencev, pri čemer

smo opozorili ministrstvo na potencialno težavo zaradi zbiranja dajatve od teh del v istem proračunskem skladu, kot se zbirajo sredstva od koncesijske dajatve od opravljenega študentskega dela. Težava je v tem, da je poraba sredstev iz tega sklada izrecno dovoljena le za namen dodeljevanja različnih vrst štipendij, predlog Zakona o urejanju trga dela, pa bi določil, da se sredstva, odvedena od začasnega ali občasnega dela, lahko uporabijo za sofinanciranje izvajanja ukrepov aktivne politike zaposlovanja.

V Novi Sloveniji menimo, da se zaradi dveh povsem drugačnih namenov porabe sredstev iz namenskega proračunskega sklada, lahko pojavi dvom o ustrezni porabi zbranih sredstev. Za zbiranje dajatev od začasnega in občasnega dela predlagamo oblikovanje ločenega proračunskega sklada ali pa naj se poraba sredstev za posamezen namen iz skupnega sklada omeji na višino sredstev, ki so bila zbrana iz posamezne dajatve. Zagotoviti je treba strogo namensko porabo denarja iz proračunskega sklada.

Predlog zakona, v kolikor bo upošteval naše pripombe, bomo poslanci Nove Slovenije podprli.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin in prehajamo na splošno razpravo poslank in poslancev.

Prvi je na vrsti mag. Stanko Stepišnik.

MAG. STANKO STEPIŠNIK (PS PS): Hvala lepa.

Danes bi raje govoril o ustvarjanju dobrega okolja za nova delovna mesta, kot pa o zakonodaji, ki ureja trg dela. Trg dela je stičišče med iskalci zaposlitve, ki so investirali zelo veliko v svoja znanja, delovne izkušnje in veščine, in trgu ponujajo te svoje sposobnosti, direktno ali preko agencij, ki je do sedaj še nismo ustanovili – recimo, da je to zavod za zaposlovanje. Iskalci zaposlitve iščejo prvo zaposlitev ali zaposlitev po prenehanju ali izgubi delovnega mesta. Tudi tisti, ki so nezadovoljni s sedanjim delom ali pa iščejo delo v skladu s svojo izobrazbo, interesom ali sposobnostjo. S svojo izobrazbo lahko opravljajo različna dela oziroma različne poklice. Na drugi strani stičišča imamo delodajalce, ki iščejo za svoja prosta delovna mesta, vsled upokojitve, povečanega trenutnega ali trajnega obsega dela ali nadomeščanja, kandidatke oziroma kandidate za opravljanje tega dela. Za opravljanje poklicev zahtevajo še določena znanja, veščine ali praktične izkušnje. Imamo torej dva deležnika.

Trenutna situacija, kot rezultat ne vem koliko analiz in vsega, kaže izredno veliko neskladje med usposobljenostjo iskalcev zaposlitev in aktualnimi prostimi delovnimi mesti. Trenutno, konec oktobra, je od 18 do 29 let nezaposlenih 27 tisoč 456 iskalcev zaposlitve.

Je torej velika neuskajenost med iskalci zaposlitve in aktualnimi prostimi delovnimi mesti, za katera se zahteva poklicna znanja, kar še posebej velja za mlade iskalce zaposlitve. Zakon o urejanju trga dela sledi nekaterim ciljem, večji fleksibilnosti, večji prožnosti, administriranju in medgeneracijski solidarnosti. Pri tem so zelo pomembna sledeča načela: varnost, prožnost, fleksibilnost. Ta načela naj bi bila v trikotniku država–delojemalec–delodajalec povsod enakovredno zastopana. Če bomo z zakonodajo uspeli v tem trikotniku doseči dovolj veliko prožnost, fleksibilnost, varnost, potem smo uspeli. Če pa bomo vse fokusirali samo na podjetja, da se mora tam dogoditi največja varnost in prožnost, potem pa verjetno ne bomo uspeli in na koncu ne bomo dobili produkta, ki bi zadovoljeval potrebe po delavcih oziroma trgu dela. Cilji bi morali slediti sistemski rešitvi, da bi bili človeški viri varni pri delojemalcih, agenciji, ki jo še nimamo, ali pa je to zavod za zaposlovanje, in zopet varno vrnjeni na trg dela.

Prožnost, kot je hitro odpuščanje, hitra zaposlitev, je danes cilj vsakega podjetja na trgu, ker so tržne razmere takšne, da je treba imeti zaradi povečanega obsega dela delovno silo hitro na razpolago. Potem, ko tega dela ni več, jo nekam odloži, s tem, da ta ne izgubi varnosti. Zato bi morala ta agencija, ki je ustanovljena z določenim prispevkom iz podjetij in države, zagotavljati, da bi, recimo, eno leto delavci imeli dovolj veliko varnost, 90-odstotno plačo v taki agenciji in da bi se potem z usposabljanjem, preusposabljanjem vrnili zopet nazaj na trg dela. Ta krog mora omogočiti varnost delovni sili. Za to, da je ta krog varen, morajo zanj skrbeti država, delodajalci in delojemalci. Država tako, da sprejme konkurenčno sistemsko zakonodajo in ustvarja okolje, ki bo zadovoljevalo potrebe po konkurenčni delovni sili in nudilo varno prožnost, da razume, da je človeški kapital pomemben za gospodarsko rast. Delodajalci morajo poskrbeti za fleksibilnost delovne sile tako, da se le-ti usposabljujejo, izobražujejo, pridobivajo nove veščine in praktične izkušnje za opravljanje sorodnih del, da vlagajo v raziskave in razvoj.

V dobrem podjetju je najboljša prožnost, najboljša varnost za delavce. Podjetje, ki dejansko skrbi za usposabljanje, da namenja, ne vem, 10 % svojih sredstev za usposabljanje, in ima raziskave in razvoj – delavci imajo veliko možnost, da ostanejo v takem podjetju do svoje upokojitve, s tem, da si vsako leto pridobivajo nove izkušnje in znanja. Danes je znano, da noben poklic ne zdrži z določenim znanjem več kot 5 let. Po 5 letih je treba znanje osvežiti, ga nadgraditi zaradi novih tehnoloških procesov, zaradi inovacij, novih materialov, novih storitvenih procesov itn. Govorim o produktu. Produkt je lahko storitev ali pa izdelek. Gre za tovarno ali za organizacijo. Delojemalci morajo ves čas delovne dobe skrbeti za dvigovanje svoje usposobljenosti, pripravljenosti za opravljanje drugih in drugačnih del, in

zadovoljevanje potreb po delu, ki jih zahteva trg. V tem zakonu, ki je pripravljen, je preveč enostransko urejeno, da morajo delodajalci skrbeti za prožnost, varnost, medgeneracijsko solidarnost, fleksibilnost itn.

Strah me je, da ti trije deležniki v trikotniku država, ki bi bila agencija ali pa zavod za zaposlovanje–delodajalci–delojemalci, ne bodo enako udeleženi z odgovornostjo. Sklenjen krog država–delodajalec–delojemalec in doseganje varne prožnosti v tem krogu lahko konkurenčno zadovoljuje tržne potrebe. Z nadgradnjo medgeneracijske solidarnosti in vlaganjem v znanje ter raziskave in razvoj pa bomo lahko z inovativnimi produkti ustvarjali nove tržne potrebe in s tem ustvarjali nova delovna mesta. Slovenija mora v naslednjih letih odpreti od 40 do 60 tisoč delovnih mest, in to verjetno kar v letu 2013. To pa zaradi tega, ker je to izredno velika priložnost. Dobimo 1,4 milijarde evrov evropske pomoči, ki bi jo bilo smiselno dobro uporabiti za nova delovna mesta, ne razprčkati po vseh krajevnih skupnostih za neke pešpote, ceste, vinske ceste, kandelabre in ne vem kaj še. Poleg tega pa je že sprejeto več kot 300 ukrepov na tem gospodarskem področju. Če za leto 2013 nismo sposobni nekoliko dvigniti gospodarske rasti, čeprav je predvidena še minus 2 %, potem ne vem, s čim pa lahko sploh dvignemo gospodarsko rast, če to nismo sposobni narediti naslednje leto. Dostikrat pravimo, da infrastrukturne investicije nismo sposobni narediti, ker nimamo načrta. Saj ni res. Naj vsi načrtovalci zaženejo, recimo, avtocesto Velenje–Celje, pa jo naredimo samo Velenje–Celje, pa 3, 4 hidroelektrarne na srednji ali spodnji Savi. Ena hidroelektrarna je 130 milijonov evrov. Potem imamo drugi železniški tir, tretji pomol itn. To so velike gospodarske investicije, ki bi jih morala država sprožiti takrat, ko zateguje pas in sta zasebna in državna potrošnja negativni.

Če sta zasebna in državna potrošnja negativni, ni zaposlitev, ni investicij na tej ravni, in takrat mora država nekaj ukreniti, da se to zgodi. Saj veste, da ameriški sistem temelji na čim večji potrošnji, in če je čim večja potrošnja, da bi bila v pozitivni rasti, potem bi se tudi nekako izkopal iz vsega tega, tako pa samo krčimo in spiralo odvijamo navzdol – še malo pa bo to res postala spirala smrti. Vsako leto propade 600 podjetij, 600 stečajev imamo. Novih se rodi izredno malo. Na leto v realnem sektorju izgubimo 15 tisoč delovnih mest. Katastrofa. Neustrezna insolventna zakonodaja, ki ne ohranja razvojnih jeder v podjetjih – vse to pelje v negativno rast. Mi si želimo pozitivno gospodarsko rast, zato je potrebno vse, nujno, tako kot sprejemamo zakone, nujno narediti, da imamo naslednje leto nično gospodarsko rast ali celo pozitivno gospodarsko rast. Tako velike priložnosti, da bomo toliko zastonj denarja iz Evrope dobili, ne bomo dobili več. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Gospod Janko Veber, za njim pa gospa Marija Plevčak.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo.

Vse skupaj bi rad spomnil, da danes sedimo na izredni seji Državnega zbora, ker je ta sklic zahtevala skupina poslank in poslancev, ki prihajajo iz koalicijskih strank. V zahtevi za sklic lahko preberemo, da je predlagane zakone treba obravnavati in sprejeti v čim krajšem času, da se preprečijo težko popravljive posledice za stanje in delovanje države. Med nami imamo ministra, ki tekom današnje razprave mirno izjavi na tiskovni konferenci, da če reforma trga dela ne bo zadostna, jo Vlada lahko enostavno umakne oziroma od nje odstopi. Imamo predsednika Vlade, ki grozi kar vsem povprek, da če ne bomo sprejeli vseh teh zakonov, ki naj bi bili reforme, pa še dva zraven, o holdingu in slabi banki, bo pogrom v Sloveniji – čisti propad, bonitetne ocene bodo padle in opozicija bo za vse kriva. Oprostite, kot opozicijska stranka Socialni demokrati, minister, vas pozivamo, da izpeljite reforme, ne pa da jih umikate, tako kot napovedujete. Dokaz tega je to, da ta Vlada nima prav nikakršnega koncepta za zagotavljanje delovnih mest, za urejanje trga dela in zato, da Slovenija pride iz gospodarske in finančne krize. Prav nobenega koncepta nimate. To dokazuje današnje dogajanje tukaj v parlamentu.

Tokrat vas kot opozicija, še enkrat poudarjam, pozivamo, da izpeljite to, da ne bodo Sloveniji padale bonitetne ocene, da se ne bomo vse dražje zadolževali v tujini – ko bo zmanjkalo tujih trgov, ko ne bo več Amerike, kam bomo šli, na Luno? –, pod še slabšimi pogoji, kot se je država zadolžila v Ameriki. Oprostite, to je kaotično stanje v Sloveniji in moram priznati, da sem si prav shranil časopis z namenom, da poudarim, kako pomembne stebre je predstavila ta Vlada z zakonom o trgu dela, z Zakonom o delovnih razmerjih in s pokojninsko reformo. Minister, zraven ste kot tisti, ki je steber in tisti, ki gradi te stebre, zato da se te stvari uresničijo. Hkrati pa danes preberemo izjavo, da tega sploh ne potrebujemo in da to je nekaj, kar ni nič kritičnega, očitno, če se ne sprejme. Minister, s tem, kar ste danes povedali s to izjavo, ste potrdili samo nekaj. Prvič, to je res, kar sem povedal, da ta Vlada nima nobenega koncepta kar se tiče zagotavljanja delovnih mest in gospodarske rasti in da je edini cilj te Vlade, kako si prilastiti 12 milijard državnega premoženja in kako s 4 milijardami javnega dolga prikriti kredite, ki ste jih najemali v mandatu 2004–2008, zaradi česar imamo danes slabe terjatve v bankah.

Samo ta dva cilja imate – kako prikriti dogajanja v mandatu 2004–2008, ki ste jih ovrednotili na 4 milijarde evrov plus še eno milijardo za dokapitalizacijo bank, torej 5, in če prištejem tistih 12, je to 17 milijard evrov. To je

tisto, kar vas žene, ampak ne žene vas v interesu zagotavljanja delovnih mest, ne žene vas v interesu zagotavljanja pogojev za razvoj gospodarstva, ampak vas žene samo interes po prilastitvi tega premoženja in po prikritju slabih terjatev. Nobenega drugega koncepta ta Vlada nima, po tem kar danes beremo. Vi pričakujete, da bo Državni zbor in opozicija – kaj, kako naj ravnamo, ko minister pravi, da tega zakona niti ne potrebujemo. Kako naj glasujemo? Še enkrat, in s tem zaključujem. Pozivamo vas, da opravite svoje delo. Če ga na tem področju, za katerega ste odgovorni, ne znate, minister, prepustite to komu drugemu. Verjetno bi predsednik Vlade moral odreagirati na to, kar ste povedal in zamenjati nekoga, ki je odgovoren za pogajalski proces s socialnimi partnerji. Jaz gledam na to zadevo tako, kot sem vam jo povedal. Hvala.

PODPREDSEDNICA ROMANA TOMC: Minister se je javil k besedi.

Izvolite.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Hvala lepa.

Z veseljem odgovarjam na to. Kako vi gledate na zadeve in kako delate, ste dokazali v prejšnjem mandatu, ko smo imeli izjemno padanje gospodarstva. Izgubili smo 100 tisoč in več delovnih mest, zadolžili smo se preko glave, smo država z največjim trendom zadolževanja. To je vaš koncept. Saj smo vas videli. Zato ste tudi izgubili predčasne volitve in zato so predčasne volitve tudi bile. Spoštovani gospod Veber, to je vaš koncept, ki je rezultiral v zelo jasnih številkah makroekonomske slike te države, in mi se trudimo to rešiti. Ni res, kar pravite. Ni res in to je sprevačanje, in če si boste ustvarjali mnenje na podlagi takšnega in drugačnega medijskega izpisa, je to vaš problem. / oglašanje iz dvorane/ To je vaš problem, ker se niste pripravljene niti podučiti. Zdaj že vmes komentirate, pa sploh še nisem odgovoril na vašo trditev.

Ta Vlada ima koncept, zato ga je tudi predlagala skozi niz ukrepov. Mi vidimo rešitev te države v okrevanju gospodarstva in v zniževanju javnofinančnih odhodkov te države, v obeh smereh. Brez obeh ukrepov oziroma niza sklopov obeh ukrepov ne gre. To sta dvojčka. Na eni strani omejevanje javne porabe, zlasti proračunskih porabnikov, in po drugi strani krepitev gospodarske aktivnosti. Zato ste v tem parlamentu sprejeli niz ukrepov in paket, ki ga zaobjemajo te trije zakoni, o katerih danes govorimo, hkrati pa tudi zakoni, okrog katerih so že sproženi referendumski – paket, ki prav to želi narediti, in to je koncept, spoštovani. Če ga ne prepoznavate, verjetno ni krivda pri nas, ampak nekeje druge. Ko sem danes komentiral razvoj dogodkov pri reformi trga dela, moram opozoriti na dejstvo, komu je ta reforma trga dela namenjena. Delodajalcem, da jih opogumi k zaposlovanju. Tem je namenjena. Samo tem. Tudi brezposelnim, da prej poprimejo za delo, in

da debirokratiziramo nekatere postopke, ampak to sta na nek način posredna cilja oziroma cilja v ozadju. Ključni cilj je, da delodajalce opogumimo k zaposlovanju. Zato delamo brezposelne bolj zaposljive, pomagamo z ukrepi aktivne politike zaposlovanja in opogumljamo delodajalce k zaposlovanju. Torej, ključni akter pri tem so delodajalci, kakor tudi delavci.

Moja izjava je šla o tem, da če ne pridemo v socialnem dialogu do nekega užitnega rezultata, ki bi to naredil, da imamo na koncu zgolj neke kozmetične popravke obstoječe zakonodaje, da se pri ostalih bistvenih stvareh, ki bi dosegle ta cilj, ne moremo sporazumeti oziroma, da ne bo prišlo do rešitve, in da bo tudi tem ukrepom sledil referendum, da potem nima smisla vztrajati pri teh kozmetičnih ukrepih. To je bila moja izjava. Prosim, razumite jo tako. Daleč od tega, da je bila moja izjava, da teh ukrepov ne potrebujemo. Delam marsikaj – to ste vi rekli prej. Delam marsikaj v teh pogajanjih, da pridemo do konca, in danes sem tudi komentiral – upam, da ste tudi to prebrali –, da pogajanja dobro napredujejo, da so pogajalski partnerji konstruktivni, da je veliko predlogov in da gremo k cilju. Tega niste prebrali in tega niste omenili, ker vam tega ne paše omeniti. / oglašanje iz dvorane/ Spoštovana, ne vem, kako bova govorila, če bova komentirala en drugega vmes. Ali je to način dela v parlamentu, spoštovani vodja Poslanske skupine Socialnih demokratov? Ali tudi to, da se tako pogovarjava? Fino. Jaz sem bil štiri mandate izvoljen v ta parlament, pa te prakse ne poznam.

Spoštovani, to je ključno in konceptualno, kar je v ospredju prizadevanj teh treh reformnih zakonov. Če govorite, da tu ni koncepta, potem ne vem, kako naj vas še drugače pričam. Še enkrat, namen tega zakona v povezavi z novim zakonom o delovnih razmerjih je narediti trg dela bolj fleksibilen, ki naj opogumlja delodajalce k zaposlovanju. Zakaj? Da se skozi delovna razmerja in skozi ostale inštitute, ki spremljajo delovno razmerje, omogoči tudi prenehanje delovnega razmerja, če poslovni razlogi v teh kaotičnih gospodarskih časih k temu silijo, torej, da lahko delodajalec prilagaja delovno silo, zaposlene, delovnemu procesu, izzivom, ki jih ima danes na trgu, v teh kaotičnih razmerah, ko vam nihče v poslovnem svetu ne more napovedati, kaj se bo zgodilo z nekim delodajalcem čez dve leti. Danes živimo in smo odvisni od naročil iz mednarodnega okolja, kjer so zadeve prav tako zaostrene kot pri nas. Danes so redki tisti, ki imajo stabilno poslovanje, in če ne bomo delovnopravne zakonodaje vsaj delno prilagodili tem izzivom, kolikor se da v dogovoru s sindikati, ne bomo naredili nič.

Ne mislim, spoštovani gospod Veber, iti pred vas s kozmetičnimi popravki in vam tu sejati rožic, da bomo s tem ne vem kako spremenili delovnopravno zakonodajo in fleksibilen trg dela. Tega ne nameravam

narediti. Zato sem tudi povedal, da če bomo na koncu ugotovili v socialnem dialogu, da ni pripravljenosti med socialnimi partnerji zrahljati delovnopravno zakonodajo, narediti le-to bolj fleksibilno, potem bomo razmislili o naših nadaljnjih ukrepih. Je pa ta reforma nujna, sicer je ne bi predlagali.

PODPREDSIEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Gospa Marija Plevčak.

MARIJA PLEVČAK (PS DeSUS): Hvala za besedo.

Trg dela, je bilo rečeno, je namenjen delodajalcem. Jaz pa mislim, da je trg dela namenjen nezaposlenim, delavcem, ki iščejo delo – tisti, ki ga imajo, ga že tako imajo. Rabimo ukrepe za zaščito delavcev. Iz prakse vemo, kako je. Delodajalec danes delavca lahko odpusti, kadar ga hoče. Izkoriščanje je še vedno prisotno. Očitno se zna zgoditi, da bo še bolj prisotno, kajti zaposlitev za določen čas je evidentna, 5 mesecev. Tudi ta zaposlitev mora biti evidentirana, delovna doba se mora zato evidentirati in vnašati v register o delu, ki ga opravljajo. Dveletna zaposlitev je zaposlitev za nedoločen čas. Vendar, iz prakse vam lahko povem, da se delodajalci tega ne bodo držali. Zaradi tega bo treba uvesti tudi določene sankcije, treba bo opraviti nadzor evidence itn., kajti vemo, da vedno najdejo izgovor za odpust delavca, da ga odpustijo brez odpravnin. Velikokrat ne plačajo dajatev v pokojninsko-invalidski sklad itn. Zaradi tega mislim, da je nujno, da se na tem področju naredi red, tudi glede iskanja zaposlitev. Imamo zavode za zaposlovanje. To so zavodi, kjer bi naj vsi nezaposleni bili prijavljeni in preko njih iskali zaposlitev. Ne pa, da imamo razdrobljeno po agencijah za delo, ki te naše uboge delavce, ki iščejo delo, še dodatno izkoriščajo. Mislim, da bi te stvari bilo treba vnesti v zakonodajo, in da se delavce zaščiti.

Še nekaj je. Naš trg dela bi moral biti reguliran, ne fleksibilen, zaradi tega, ker nas je samo 2 milijona in zaposlenih je premalo. O tem sem se pogovarjala z gospodarstveniki, ki so mnenja, da bo fleksibilnost za delavce še slabša in še poslabšala stanje. Trenutno nimam upanja, da bo ta zakon prinesel napredek glede na zdajšnji zakon. Bi me pa zelo veselilo, če bi mi to lahko demantirali oziroma da bi čez leto ali pa dve ugotavljali, da so velike spremembe in velika varnost za zaposlene, ker mislim, da moramo razmišljati o nezaposlenih, ne o delodajalcih. Delodajalce smo že tudi v drugih zakonih razbremenjevali z davki itn. Hvala.

PODPREDSIEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Na vrsti je gospod Janez Ribič, za njim Matej Tonin. Za njim Gašpar Gašpar Mišič.

JANEZ RIBIČ (PS SLS): Hvala za besedo, spoštovana podpredsednica Državnega zbora. Spoštovani gospod minister, poslanke in poslanci.

Zakon o urejanju trga dela prinaša nekatere nove rešitve, ki bi lahko pripomogle k preprečitvi zaposlovanja na črno in k izigravanju določb delovne zakonodaje, zaradi stiske delodajalcev, ki zaradi preveč restriktivnih določb delovne zakonodaje nočejo na novo zaposlovati delavcev. Še bolj so na udaru mala in srednja podjetja ter podjetja, ki opravljajo sezonska dela, ali podjetja v primeru nenadnega povečanja potreb po delavcih, zaradi izrednih ali večjih naročil in podobno. Ta zakon, skupaj s Predlogom zakona o delovnih razmerjih, na nek način rešuje problem veriženja zaposlovanja za določen čas in daje možnost delodajalcem, da ponudijo drugačne možnosti za zaposlitve, kot je na primer, določeno v tem zakonu, začasno ali kratkotrajno delo ali delo s posredovanjem delavcev.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke vidimo pozitivno razliko pri teh določbah od določb v spornem zakonu o malem delu in zakonu o preprečevanju dela na črno, ki jih v prejšnjem mandatu nismo podprli in sta nato na referendumu dokončno padla. V tem zakonu, ki je pred nami, se določa možnost začasnega dela le za brezposelne nad 50 let starosti in za upokoјence, študentsko delo pa se bo še vedno urejalo po posebnem zakonu. Pozitivno za podjetja je, da bodo lahko ob občasnih potrebah začasno zaposlili upokoјence in brezposelne, ki že imajo izkušnje pri delu. V tem zakonu tudi ni podobnih spornih določb, kot so bile glede sosedske pomoči v zakonu o preprečevanju dela na črno. Po mojem mnenju pa je še vedno čas, da v nadaljnji razpravi dorečemo, kako čim bolj neboleče spodbuditi brezposelne k hitrejšemu iskanju zaposlitve. Prepričan sem, da samo z znižanjem nadomestila v prvih treh mesecih in s skrajšanjem časa sprejemanja nadomestila tega ne bomo dosegli. Najbolj učinkovit ukrep je ponuditi nova delovna mesta. Do teh bomo prišli, če bo naše gospodarstvo konkurenčnejše in uspešnejše. Zato je vsak prvi korak k temu sprejetje ukrepov za večjo fleksibilnost pri zaposlovanju in kot eden od pristopov tudi omogočanje začasnih zaposlitev.

Zato bom, skupaj s poslanko in poslanci Slovenske ljudske stranke, podprl ta zakon v prvi obravnavi. Hvala.

PODPREDSIEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Gospod Gašpar Gašpar Mišič.

GAŠPAR GAŠPAR MIŠIČ (PS PS): Spoštovani, spoštovane!

Zadovoljen sem, ker smo tudi v Sloveniji doјeli, da morajo zakoni slediti trendom na globalnem trgu in da se zavedamo, da samo s pokojninskim zakonom in pokojninsko reformo ne moremo narediti veliko, če ne bomo tudi na

strani prihodkov oziroma na strani trga dela naredili koraka naprej. Zato je to nujno.

Minister, ko ste omenili, da bi zakon eventualno umaknili, če bi ta naletel na odpor socialnih partnerjev oziroma sindikatov – prav tako bi lahko rekli za pokojninsko reformo in tudi za vse reformne zakone. Vem, da je to trd oreh v času recesije in v času krize, ampak vaša dolžnost je in naloga vseh nas je, da ustvarimo pogoje za sprejetje, da ustvarimo boljšo klimo in ustvarimo takšen zakon, ki bo spodbujal in omogočal razvoj, razvoj vseh nas na trgu dela in nasploh na trgu. To, kar sta se vidva prej dajala, gospod minister, vi, in gospod Veber – vi ste pokazali na nanj oziroma on je pokazal na vas, češ, da je to vaš problem. Ne, gospoda, to ni vajin problem, to je naš skupni problem in nas zavezuje obveznost do državljanov in državljanke in vas, kot izvršne veje oblasti, da predlagate takšne zakone in da si vzamete toliko časa, kolikor je potrebno, da s socialnimi partnerji dosežete vsaj minimalen kompromis in da sprejmete takšen zakon, ki bo omogočil napredek.

Vemo, da na globalnem trgu, na prostem trgu blaga in storitev tudi delovna sila prihaja iz raznoraznih držav v Slovenijo in tukaj moramo paziti in zaščititi naše državljanke in državljanke, da se ne bodo počutili ogrožene oziroma manj varne. O fleksibilnem trgu dela, kot se želi prikazati in razumeti – mislim, da temu ni tako. Da je namen tega zakona predvsem, da zagotovi višjo stopnjo varnosti za vse delavce. Še nekaj bi rad povedal. Zakon ne sme biti v potuho oziroma ne sme biti tako zapisan, da omogoča lenuhom in delomrznežem, da se usedejo nekje na nek račun in da živijo, kakor živijo. Tega si v tej državi ne smemo več dopustiti, ker poznam kar nekaj takšnih, ki bi rajši sedeli in ležali, kot delali.

Sistem, ki smo ga imeli v preteklosti, je omogočal to, da so izkoriščali in da so na sivem ali črnem trgu, kakorkoli boste to rekli, počeli in delali, ampak so hkrati bili prisecani na državni oziroma na javni denar, ker je sistem to omogočal. Zakaj pa ne? Če država ponuja, vzameš, ampak to na škodo vseh ostalih delovnih ljudi. Potem se pa pogovarjamo, kako je problem zagotoviti pokojnino. Potem se pogovarjamo, da ni denarja, a imamo takšen sistem, da nam iz korita teče kar tako, lukenj je ogromno. Ni samo ena velika luknja, ampak je kar nekaj luknjic, in luknjico po luknjico bo treba zamašiti, če hočemo zagotoviti vzdržnost pokojninskega sistema, kar je zelo pomembno.

Gospa Iva Dimic je omenila, da se bo ljudem bolj splačalo delati, kot prejemati nadomestilo za brezposelnost. Pravilno je ugotovila, bolj se jim bo splačalo delati, ne pa da se jim bo bolj splačalo biti na zavodu za zaposlovanje ali pa prejemati neke socialne oziroma kvazi podporne prejemke. Ustvariti delovna mesta. Človek je ustvarjen, delo je ustvarilo civilizacijo in civilizacija je posledica dela. Samo z delom lahko rešimo problem krize

in lahko izstopimo kot zmagovalci, ampak vsi skupaj, opozicija in pozicija. Tukaj nismo, da nagajamo, ker so nas že siti. Tisti, ki nas opazujejo in spremljajo, nas ne gledajo več kot opozicijo in pozicijo, ampak želijo od nas, da nekaj ukrenemo. Kako bomo to naredili, je odvisno od vas, zato vas pozivam, pozicijo in ministre, bodite konstruktivni in dobili boste konstruktivno sodelovanje s strani opozicije. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Minister želi besedo.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Gospod poslanec, hvala lepa za vaš nastop.

Mislím, da me je dodatno opogumil, da bomo v pogajanjih res naredili vse, kar se da. Opozorili ste na nekaj zelo pomembnih elementov, za katere iščemo rešitev. Vesel sem tega vašega stališča. Še enkrat, ne glede na vse danes že pojasnjene dopise v smislu za sodelovanje pri teh rešitvah in v nadaljnji fazi pogajanj, vas prosim za pomoč in sodelovanje.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Gospod Samo Bevk, za njim Polonca Komar.

SAMO BEVK (PS SD): Hvala lepa za besedo, gospa podpredsednica. Spoštovani zbor.

Na globalni ravni smo že nekaj let priča enemu zelo perečemu problemu, to je rasti nezaposlenosti v Evropski uniji in Združenih državah Amerike ter selitvi industrijske proizvodnje v Azijo. Tako so nekatere države ali regije ostale brez klasične industrije. Tipični primer tega je Anglija. V Evropski uniji je ta čas okrog 24 milijonov brezposelnih ljudi. Imamo tudi 23 milijonov samostojnih podjetnikov, in če bi vsak zaposlil samo enega delavca, bi bil problem rešen. A zadeva ni tako enostavna. Potrebni so namreč sistemski ukrepi za rast in nova delovna mesta. Tudi razmere v Sloveniji so zaskrbiljujoče, saj nas je kriza udarila mnogo bolj kot v drugih primerljivih državah Evropske unije. Slovensko gospodarstvo danes potrebuje nov razvojni zagon, nova delovna mesta, nove trge in inovativne produkte z visoko dodano vrednostjo. Žal pa so se pri nas v času debelih krav vodilni menedžerji ukvarjali predvsem z lastninjenjem podjetij, ki so jih vodili. Če bi v gospodarstvu, tudi z ustrežno podporo države, uspeli ustvariti nova delovna mesta, bi bili lahko vsi trije zakoni, tako pokojninski zakon, zakon o trgu dela, kot tudi zakon o delovnih razmerjih, ki jih ta teden obravnavamo, bistveno bolj prijazni do delavcev, brezposelnih in do upokojencev.

Prejšnja opozicija oziroma vsaj njen večji del je nasprotoval vsem reformnim ukrepom Pahorjeve vlade. Saj se spomnite, kako je bilo junija lani, 4-krat proti – 3-krat proti zakonom in 1-krat proti vladi. Vsa ta destrukcija

je izjemno podražila denar na mednarodnih bančnih trgih in znižala naše bonitetne ocene. Izgubili smo zelo veliko časa, predvsem zaradi strankarskega boja za prevzem oblasti, in vsi ti meseci, ko bi lahko država ukrepala, so šli v nič. Če bi v prejšnjem mandatu imeli malo bolj državotvorno opozicijo, današnji problemi ne bi bili tako veliki, predvsem pa bi od sedanje Vlade pričakoval malo več samokritike in iskrenega obžalovanja za nekatere poteze v prejšnjem mandatu. Tudi od sedanjega predsednika Vlade Janeza Janše.

Če bi ga vprašali, ali se je zavedal, da bodo zaradi nasprotovanja reformam Pahorjeve vlade danes problemi reševanja finančne, gospodarske in socialne krize bistveno težji kot sicer, ne vem, kakšen bi bil njegov odgovor. Zgolj ugibam, najbrž se takrat ni zavedal tega problema. Zato bi bilo danes za slovensko državo, za vse nas, tako za vladno kot opozicijsko stran dobro, da bi to nekdanji opozicijski voditelj priznal in to slovenski javnosti tudi jasno povedal. Za to pa je potrebno nekaj državniskega poguma. Vsem nam bi bilo bistveno lažje, morda bi lahko celo stopili na pot narodne enotnosti ter se dogovorili o skupnem naporu za izhod iz krize. Morda sem malce naivno pričakoval, da bo to danes storil vsaj minister mag. Andrej Vizjak.

Pokojninski zakon in zakon o trgu dela imata mnogo več skupnega, kot se zdi na prvi pogled. Mene skrbi čiščenje pokojninske blagajne, ki jo je v začetnem nastopu omenil minister Vizjak. Po vladnem predlogu bodo z novelo pokojninskega zakona kar 170 tisoč slovenskih upokojencev transparentno preselili v državni proračun, kot se je prej dobesedno izrazil minister mag. Vizjak, kar po mojem mnenju pomeni, da bomo dobili novo kategorijo izbrisanih upokojencev, ki bodo upravičeni do izplačila pokojnine iz tako imenovane blagajne socialnih transferjev. To pa bo avtomatično prineslo trajno in postopno zniževanje pokojnin tej kategoriji upokojencev, kar ne bo zadostovalo za dostojno preživetje, in bodo ponovno surovo pahnjeni na trg dela tisti, ki bodo še lahko priprijeli za kakršnokoli delo.

Z vsebino vseh treh zakonov je bistveno povezano tudi ustvarjanje novih delovnih mest. Kaj je osnova za kreiranje novih delovnih mest? To so predvsem naložbe v izobraževanje in razvojno-raziskovalno dejavnost. Pred letom 1990 so imela slovenska podjetja 4 tisoč 500 razvojnih inženirjev, sredi 90. let komaj tisoč 400, saj smo ukinili razvojne oddelke in razgradili industrijo. Samo spomnimo se velike Iskre z več kot 33 tisoč zaposlenimi. Kaj je danes od nje ostalo? Leta 1993 smo imeli najvišjo stopnjo brezposelnih, več kot 130 tisoč ljudi.

Če se vrnem na začetek. Dejstvo je, da sta Združene države in Evropa selili proizvodnjo v cenejša območja, vendar je bila zato izguba delovnih mest velika. Ponovno je treba proizvajati doma, tako v Združenih državah

Amerike kot v Evropski uniji. Medtem, ko v Evropi in Sloveniji še stopicamo na mestu, je v Združenih državah Amerike Barack Obama že lansiral novo paradigmo, proizvodnjo nazaj v Združene države, ki že kaže rezultate. Zato morajo razvojne banke v Evropi in Sloveniji stimulirati znanost in razvoj ter kreiranje novih izdelkov ter povrniti in ohraniti Evropo in Slovenijo kot enega vodilnih globalnih proizvajalcev. Tega se je zavedala tudi vlada Boruta Pahorja, saj je v obdobju od 2008 do 2011 sredstva za raziskovanje in razvoj povečala za 277 milijonov evrov ali za 45 %. Sedanja Vlada pa je s predlogom proračunov za leti 2013 in 2014 to drastično znižala. V prejšnjem mandatu je opozicija stalno ponavljala mantra o ustvarjanju novih delovnih mest. Danes ste na oblasti in imate vse mehanizme, da nova delovna mesta tudi ustvarite. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Minister Vizjak je želel besedo.

Izvolite.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Verjamem, da je spomin marsikaterega res zelo kratek. Očitati sedanji Vladi, ki je bila v prejšnjem mandatu opozicija, pasivnost, zlasti kar se tiče gospodarskega okrevanja oziroma spopadov s krizo, je res neverjetna pozabljivost. Tu vam lahko kronološko naštejemo pakete ukrepov, ki jih je prejšnja opozicija predlagala v parlament, in smo jih na izrednih sejah tudi obravnavali, ki ste jih zavrnili. Vse po vrsti so šle v smislu spodbujanja gospodarstva k aktivnosti in ohranitve delovnih mest, kajti takrat je drastično padalo število delovnih mest. To smo predlagali. Naj vas spomnim, da smo na samem začetku prejšnjega mandata, ko ste vi vodili Vlado, predlagali tudi ukrepe glede davčnih olajšav, takrat, ko so podjetja še imela dobičke in bi te davčne olajšave lahko investirala v nadaljevanje poslovnih projektov, ki so jih začrtala. Pa je bilo to zavrnjeno. Predlagali smo zniževanje in razbremenjevanje gospodarstva. Predlagali smo tudi določene subvencije za tipe industrije, kot je avtomobilska industrija. Spomnite se, da smo spodbujali subvencije za nakup okolju prijaznega avtomobila, pa ste tudi to zavrnili.

Lahko vam naštevam še druge ukrepe, ki so bili zajeti v treh paketih, in to zelo na začetku, tam leta 2009, ko bi lahko še preobrnilo negativne trende, pa ste zavrnili. Sedaj vi nam očitajte, da smo bili destruktivni in da pozabljamo itn. Ne poznam nobenega vašega resnega ukrepa v 8 mesecih vladavine te Vlade, ki bi šel vsaj približno tako nasproti gospodarskemu okrevanju in aktivnosti, kot smo mi takrat predlagali. Mi smo vas zato želeli pritegniti v te projekte, ki jih delamo, zato smo vam predloge zakonov tudi poslali, z navedbo, da si želimo sodelovanja in diskusije o teh rešitvah z vami. Tudi na to niste odreagirali drugače kot vaš predsednik, ki se je zahvalil za pobudo in rekel,

da jo boste sprejeli. Do danes je niste, pa je od tega že več kot 20 dni oziroma skoraj mesec dni. Tako da, Res bi vas prosil za nekoliko več objektivnosti. Sicer pa lahko iz arhivov Državnega zbora zelo podrobno naštejemo vse ukrepe, ki smo jih mi predlagali prav za doseg tega cilja.

Sam se z marsičem iz te debate tudi strinjam. Na primer s tem, da nam ta reforma trga dela nič ne pomaga ali pa zelo malo pomaga, če ne bo nadgrajena z ukrepi za večjo gospodarsko aktivnost, za preseganje kreditnega krča, za boljše upravljanje z državnim premoženjem in za gospodarsko okrevanje, zlasti zasebnega sektorja, ter za privabljanje tujih investicij. Naj vas mimogrede seznanim tudi s tem: reformo trga dela spremlja tudi naša simulacija ocene OECD, kako bo po novem izgledala ocena. To je zelo zanimivo, ne toliko za naše delodajalce, pač pa za tiste, ki se morebiti odločajo, ali bodo prišli k nam, ali bodo investirali v Slovenijo. Taki delodajalci pogledajo na te mednarodne lestvice in ugotovijo, kakšen je trg dela v Sloveniji. Po teh preliminarnih analizah, ki jih imamo, bomo bistveno izboljšali konkurenčnost skozi segment fleksibilnosti trga dela. Vsega tega se zavedamo in imamo tudi nekaj spomina, kdo je kdaj kaj počel.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Gospa Polonca Komar.

POLONCA KOMAR (PS DL): Hvala za besedo. Spoštovani kolegi in kolegice!

Za začetek vam bom prebrala mnenje enega od slovenskih podjetnikov delodajalcev: "Delodajalci enostavno nočemo več zaposlovati, nočemo več prevzemati enormnih odgovornosti in rizikov nase in tudi nočemo pripeljati še več dela v Slovenijo, saj smo za to kaznovani na vseh področjih, od kazenskega, davčnega, delovnopravnega in ne vem katerega še. Priznavamo le enega šefa, in to je kupec." Naloga politike je, da pri urejanju trga dela poišče soglasje med delodajalci in delojemalci. Slovenski trg dela zaznamuje predvsem veliko število različnih negotovih oblik dela. Slovenija prednjači v pogodbah za določen čas. Hkrati smo izjemno neučinkoviti oziroma togi pri postopkih zaposlovanja. Administrativno zapletene so tudi prekinitve delovnega razmerja.

Kaj želimo s tem zakonom doseči? Večjo fleksibilnost na trgu dela, zmanjšanje pasti brezposelnosti in odpravo administrativnih ovir, vsaj nekaterih. Slovenija potrebuje zakon, ki bo naklonjen zaposlovanju za nedoločen čas, ki bo zagotovil prožno varnost, tako delodajalcem kot delavcem, ki bo z odpravo administrativnih ovir opogumil delodajalce k zaposlovanju, ki bo brezposelne in presežne delavce hitreje ponovno vključil v zaposlitev. Potrebujemo novo ureditev trga dela, ki bo mladim bistveno izboljšala položaj na trgu dela in jim zagotavljala možnosti za trajnejše oblike zaposlitve. Želimo

prekiniti tradicijo objavljanja prostih delovnih mest, ki to sploh niso. Nekatere rešitve za našeto prinaša Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju trga dela. To, kar sprejemamo oziroma o čemer debatiramo danes. Hvala.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Gospod Ivan Grill.

IVAN GRILL (PS SDS): Hvala lepa.

Očitno se praksa razprave s strani opozicije iz točke v točko skorajda ponavlja.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Gospod Grill, se opravičujem, ampak, ker je veliko objavljenih, bi samo napovedala, da bi bila naslednja na vrsti gospa Renata Brunskole, sicer pa mag. Ivan Vogrin. Se opravičujem, izvolite.

IVAN GRILL (PS SDS): Hvala lepa. Naj zajamem sapo.

Kot sem omenil, je s strani opozicije ves čas moč poslušati očitke, da ta zakon zopet krči pravice, da ta zakon zopet povzroča raznorazne stvari, ki bodo v škodo našim iskalcem zaposlitve, delodajalcem in podobno. Ampak, kdorkoli je ta zakon vsaj v tistih točkah uspel prebrati in razumeti, kaj zasleduje, mu bo povsem jasno, da so to nujno potrebni ukrepi, da se vsaj deloma poskuša trg dela začeti urejati, kajti 106 tisoč nezaposlenih ni spodbuda za vnaprej. V preteklosti smo bili priča, in verjamem, da se tudi v prihodnje ta zadeva ne bo znala na hitro urediti, da je bilo veliko zaposlitev oziroma zaposlovanja na račun veze, poznanstva oziroma iskanje ljudi, ki so – pa ne govorim tukaj za javna podjetja, ampak tudi v gospodarstvu – imeli možnost, da se tistim, ki so iskali nove ljudi, izkažejo oziroma pokažajo, da imajo neke veščine, da imajo znanje in predvsem pripravljenost za delo. Zato so bili praviloma, kot ugotavlja tudi sam predlagatelj zakona, pri številnih zaposlitvah kandidati izbrani že vnaprej, so se že opravili vsi razgovori, včasih mogoče tudi zdravniški pregled, ko so morali nato zaradi zakona te zadeve potem tudi objaviti na raznoraznih oglasnih deskah.

To je, kot sem sam razumel, tako ministra kot tudi nekatere razpravljavce, povzročalo nepotrebne stroške in tudi čas s strani delodajalcev, da so morali to pripravljati. Še več je pa bilo po nepotrebem jemanja časa iskalcem zaposlitve, kajti tudi oni so se prijavljali na take razpise in so v cilju, da bodo čim bolj všečno napisali vloge za delodajalce, iskali tiste pomembne informacije, ki bi lahko bile za potencialne delodajalce zanimive in so po nepotrebem izgubljali čas. Zato sem bil večkrat deležen obiskov ljudi, ki so iskali zaposlitve v moji poslanski pisarni, kjer so mi čisto preprosto povedali, da naj skušamo, če se bo zakonodaja spremenila, v tej smeri to stvar regulirati, ker se

jim zdi neumno, da po nepotrebem trošijo čas in nenazadnje tudi denar. Povedali so mi, kako v praksi zadeva funkcionira. Če je bil nek razpis, so vprašali direktno na kadrovsko službo oziroma če so koga poznali v podjetju, da naj povejo po pravici, ali je to res odprt razpis ali imajo kandidata že izbranega. V 99 % so bili odgovori, če so jih dobili, da je že izbrano. Zato je ta zakon oziroma ta rešitev zagotovo velik korak naprej.

Tudi stvari, ki urejajo oziroma odpravljajo administrativne ovire, ki jih zakon zasleduje, so pomemben pomik naprej, ampak upam, da ne pričakujete, da bo zaradi tega že čez mesec ali dva za preko 100 tisoč nezaposlenih zaposlitev bistveno hitrejša oziroma lažja. Ne bo. Je pa pomemben ta zakon oziroma ta rešitev predvsem za tiste ljudi, ki v zrelih letih, okoli 50. let, oziroma 10, 5 let pred upokojitvijo, izgubijo delo. Po izkušnjah, ki jih imamo, so bili takšni ljudje velikokrat prepuščeni sami sebi, niso imeli najmanjše možnosti, da pridejo do zaposlitve. Znašli so se, kot so se, od sive ekonomije do tega, da so živeli na račun partnerja ali s prihranki. Na ta način bo tisti, ki je star 50 ali pa tudi kakšno leto več in ima pred sabo še 10 ali celo več let delovne dobe, lahko s takšno rešitvijo imel to prednost pri iskanju zaposlitev – lahko rečem pozitivni diskriminaciji –, da bo ohranjal delovno kondicijo oziroma neko možnost, da bo ves čas v nekem socialnem okolju, da se ne bo zaprl med štiri stene in otopel čakal na upokojitve.

Mislím, da bo ta del, predvsem tej populaciji, lahko prinesel velike premike na bolje. Zato bi apeliral, da ne samo v razpravi, ki se danes odvija na to temo, ampak tudi potem, do vlaganja amandmajev in, če bo lahko še kakšna javna predstavitev ali karkoli, dajmo vsi skupaj, res vsi skupaj, poiskati eventualne pomanjkljivosti in skrite pasti teh rešitev zakona, ki jih imamo, ter tudi predlagati izboljšave, ampak ne take z nekim populizmom, z nekim zavračanjem, z nekim širjenjem neresnic v javnosti, kako je ta zakon škodljiv, kako bo to na trgu dela povzročalo nove in nove anomalije. Dajmo sedaj vsi skupaj res še enkrat ta zakon, pa tudi tisti, ki bo v nadaljevanju, pripraviti, kot se ga najbolje da, z nekim konsenzom. Prepričan sem, da se bo čez nekaj mesecev ali v naslednjem letu to odražalo v večji zaposljivosti ljudi, manjši brezposelnosti, in da se bo začel ta cikel upadanja gospodarske aktivnosti ne le ustavljati, ampak mogoče tudi, da se bo začela rahla rast.

Samo to, ponavljam, samo to bo prispevalo k temu, da bomo na temo upokojujencev, o kateri smo razpravljali že prej, lahko pričakovali, da se bodo njihovo stanje in razmere izboljšale, predvsem pa naših mladih, ki so že brezposelni – čeprav je tukaj veliko strukturne brezposelnosti, ampak tudi tistih, ki so v izobraževalnih programih, predvsem na naravoslovnotehniških in podobnih področjih, kjer trg dela išče njihove storitve oziroma njihovo

delo –, da bodo z nekim optimizmom zaključili šolanje in lahko vsaj deloma upali, da bodo zaposlitev dobili. Prepričan sem, da bo tudi ta zakon en mozaik prispeval v tej smeri. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Gospa Renata Brunskole.

RENATA BRUNSKOLE (PS PS): Hvala lepa. Lepo pozdravljeni!

Predlog Zakona o urejanju trga dela bom v prvi obravnavi podprla. To ne pomeni, da je zakon dober. Pomanjkljivost zakona je, da za mlade ni predlaganih nobenih konkretnih ukrepov. Zakaj sem poudarila mlade? Govorimo o mladih, da so naša prihodnost, vendar v tem zakonu v danem trenutku bo treba še proučiti in kaj na tem področju storiti. Načelo predloga zakona je načelo fleksibilne varnosti, ne varne fleksibilnosti, kot si želimo. Ljudem, ki delajo in iščejo delo, bi omogočili okolje, ki jim daje določeno stopnjo varnosti, kar je pogoj, da lahko vpeljejo tudi prožnost. Ko ljudje ostanejo brez dela, izgubijo delo, morajo zaupati, rabijo nekoga, ki jim bo pomagal, ki jim bo stal ob strani. Zakon uvaja novo storitev, posredovanje začasnega in občasnega dela. To delodajalcem omogoča legalno opravljanje začasnih in občasnih del. To je v predstavitvi stališča naše Poslanske skupine Pozitivne Slovenije zelo obširno obrazložila kolegica mag. Barbara Žgajner Tavš. Ta zakon pri novi storitvi govori tudi o omogočanju ponovne aktivacije in določenega zaslužka tudi za brezposelne in starejše od 50 let ter tudi upokojujence in druge upravičence po predlogu zakona.

Leta 2011 je sedanja največja koalicijska stranka nasprotovala rešitvam zakona o malem delu. Danes ga predlagajo, vendar občasnega dela ne smejo opravljati študenti in dijaki. Od občasnega dela se ne izplačujejo prispevki, ni nobenih drugih pravic iz dela, pa tudi predlog zakona za ta dela delavcem ne prinaša pravic, ki izhajajo iz pravic dela. V mislih imam pokojninsko dobo. Zakon, žal je treba tako izreči, bo še dodatno prizadel brezposelne, saj je v zakonu predvideno zniževanje denarnega nadomestila v prvih treh mesecih brezposelnosti. Gre za znižanje odmernega odstotka v prvih treh mesecih iz 80 % na 70 %, v naslednjih devetih mesecih iz 60 % na 50 %. Cilj reforme trga dela bi moral biti prožna zakonodaja, večja mobilnost, večja fleksibilnost, ustrezna socialna varnost. Nujno potrebne so tudi strukturne spremembe gospodarstva, usmeritev k novim produktom in storitvam, zaposlovanje delavcev z visoko izobrazbo, tudi mladih. Toga zakonodaja dolgoročno spodbuja dolgoročno brezposelnost in možnost vključevanja brezposelnih na trg dela. Dinamika na trgu dela je zato manjša, mobilnost zaposlenih tudi, delodajalci pa se ne morejo dovolj hitro odzivati na razmere v okolju.

Danes morajo biti cilj, poleg zaposljivosti, tudi kreativne in dostopne zaposlitve.

Predlog zakona bomo podprli zato, ker tudi pri nas želimo dobro Sloveniji, predvsem dobro državljanom in državljanom in ker si želimo, da koalicija pokaže to, kar je včeraj govorila kot opozicija, da se izkaže, da ne bomo samo še povečali števila brezposelnih, ampak, da čim prej preideta tudi koalicija in Vlada na konkretne učinke spremembe delovne zakonodaje. Prepričana sem, da trud bo, podpora bo, tudi s strani opozicije, če bodo prave rešitve, ne pa rešitve, ki bodo naše mlade, naše študente pripeljale do tega, da bodo strmeli izven Republike Slovenije v Evropo.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Minister je želel besedo.
Izvolite.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Hvala lepa.

Zakon o urejanju trga dela ne govori o konkretnih ukrepih za konkretne skupine brezposelnih, kajti o tem govorijo programi aktivne politike zaposlovanja. Zakon daje podlago za te programe. Ker ste uvodoma izpostavili, da zakon nič ne prinaša mladim brezposelnim, vas lahko seznanim z ukrepom aktivne politike zaposlovanja, ki je zaživel v mandatu te Vlade, in ki bo doživel bistveno nadgradnjo v prihodnje. To je tako imenovan prvi izziv. Ta ukrep je namenjen prav mladim iskalcem prve zaposlitve, sedaj do 26. leta, po novem celo do 30. leta. Preko tega programa nameravamo v prihodnje preko tisoč mladim zagotoviti prvo službo in to se mi zdi, da je zelo pomemben ukrep, ki spremlja tudi ostale ukrepe aktivne politike zaposlovanja. Ta ukrep želimo nadgraditi tudi z ukrepom za starejše, ki se bo uveljavil tudi za to ciljno skupino, zlasti za ciljno skupino največjega deleža brezposelnih. To so zlasti tisti, starejši od 55 let, in tudi tukaj lahko pričakujete nadgradnjo teh ukrepov. Zakon ne more urejati posameznih programov aktivne politike, daje pa nastavke in daje učinkovito izvajanje teh ukrepov, in zato sem vam te informacije tudi podal.

Kar se tiče zniževanja nadomestila za brezposelne v prvih treh mesecih, naj vas opozorim na mednarodno primerjavo in na indeks pasti brezposelnosti. Indeks pasti brezposelnosti je indeks, ki govori o razmerju med prejemkom, ki ga brezposelna oseba dobi od države oziroma iz zavoda za zaposlovanje in njegovo pričakovano plačo. Če je to razmerje blizu 1 oziroma, če so prejemki za brezposelnega s strani države identični ali pa zelo blizu pričakovani plači, potem ni velikega motiva poprijeti za delo, tudi, če se to ponudi. Ko je bilo prej rečeno, da želimo z reformo trga dela spodbuditi delodajalce k zaposlovanju, moramo po drugi strani tudi brezposelne pripraviti do tega, da sprejmejo zaposlitev, če se le-ta pojavi. Razumite, zniževanje pasti brezposelnosti ne v

smislu, ne vem, priškrniti materialni položaj brezposelnim, temveč motivirati za to, da aktivno iščejo zaposlitev oziroma poprimejo za ponujeno delo.

Kar se tiče primerjave med malim delom in začasnim in občasnim delom brezposelnih, naj opozorim na tri bistvene varovalke, ki so tu in so drugačne od tistega, kar ste vi takrat predlagali v malem delu. Prva je ta, da je posredovanje za brezposelne možno, ko govorimo o posredovanju začasnega in občasnega dela, zgolj preko zavoda za zaposlovanje, ki ima pregled na trgu dela med delodajalci in ve, kadar bi bilo lahko začasno in občasno delo substitut za redno zaposlitev. Tega si ne želimo, želimo si, da je zgolj malo delo tista zapolnitev vrzeli, ko zaposlitve ni, je pa neko začasno, priložnostno delo, in menimo, da je boljše, da brezposelni poprimejo za to delo, kot da čakajo na redno zaposlitev, ki je ni. Varovalke so torej v tem, da je to možno zgolj s posredovanjem zavoda. Varovalke so tudi v nižji kvoti ur, kot je bilo predvideno za malo delo. Ni res, da se od začasnega in občasnega dela ne bi štelo nič v pokojninsko in invalidsko zavarovanje. V 18. členu zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ZPIZ-2, ki ga predlagamo, pišemo, da se tudi od te osnove obračunavajo prispevki za zavarovanje, kar pomeni, da je tudi tu nastavek za ta zavarovalni del.

PODPREDSEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Izvolite repliko, gospa Brunskole.

RENATA BRUNSKOLE (PS PS): Hvala lepa.

Mogoče v nekem delu nisem bila dobro razumljena, vendar moram se oglasiti.

Hvala za obrazložitev, gospod minister, predvsem zato, ker se sprašujem, zakaj bi brezposelnemu, ki je za primer brezposelnosti na primer v Beli krajini, kjer je delal v tekstilni industriji, vplačeval 30 oziroma 35 let, sedaj zniževali nadomestilo. Ob tem je treba opozoriti, da je še zloglasni ZUJF ukinil bolniško nadomestilo za čas brezposelnosti, kar lahko dolgoročno pahne brezposelne v še večje finančno brezno. To imam v mislih, med drugim tudi tovrstne probleme. Zato ne bi samo o tem, da smo znižali iz 80 na 70 % in potem naprej – gre za težke probleme ljudi. Težko je za nekoga, ki živi na demografsko ogroženem območju, reči, da aktivno ne išče zaposlitve, če je tam preko 20 % ljudi, ki iščejo delo, starejši od 50 let in res ne morejo dobiti zaposlitve. To čisto posploševati, me razumite, je težko. Ljudje živijo res težko in še kako iščejo zaposlitev. Primer območja Pokolpja je en tak primer, zagotovo.

PODPREDSEDNICA ROMANA TOMC: Hvala. Minister, imate besedo.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovana poslanka, vi govorite o teh ljudeh, ki so brezposelni,

starejši. Tem, ki so že na zavodu, nikakor ne znižujemo nobenega nadomestila, kajti te prejemo. Ti potrebujejo predvsem nova delovna mesta in ukrepe za oživitev gospodarstva in ne pričakujejo referendumskih spotikanj na predlagane ukrepe te Vlade, katere podpisujete, tudi za Belo krajino. Ti ljudje potrebujejo predvsem nova delovna mesta, oživitev gospodarstva, večjo gospodarstvo aktivnost. Sodelujete pri tem z nami.

PODPREDSEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Mag. Ivan Vogrin.

MAG. IVAN VOGRIN (NeP): Hvala lepa, gospa podpredsednica. Spoštovani kolegice in kolegi!

Največji garant socialne varnosti zaposlenih je dobro delujoče, razvijajoče se gospodarstvo. Postavlja se vprašanje, zakaj podjetja, delodajalci zaposlujejo. Preprost odgovor – ker potrebujejo zaposlene. V trenutku, ko jih ne potrebujejo, mora biti zakonodaja takšna, da omogoča, da breme tistih zaposlenih, ki jih ne potrebujejo, prevzame država. Takšna zakonodaja, ki jo imamo sedaj, najbolj škoduje prav zaposlenim, ker ustvarja lažno varnost. Danes sem si dovolil ministru izročiti načelo za reformo trga dela na 22 straneh. Tam je zbranih 30 let mojih izkušenj, 10 let sem bil delojemalec in 20 let delodajalec. Nikoli nisem imel problemov. Če kot delojemalec delo opraviš kakovostno, pravočasno, nimaš težav. Če ti ne ustreza in če misliš, da si dovolj uporaben, poiščeš delo drugje. Ko si delodajalec, običajno tudi nimaš posebnih težav, če si korekten. Vedno se je pričakovalo kakovostno, hitro, kvalitetno in ustvarjalno delo.

Če se malce pošalim, prvič se pričakuje od mene v parlamentu na tem delovnem mestu, da ne mislim, prvič. Pričakuje se, da pritisnem na tipko, ko mi nekdo reče. Zanimivo. Da ne dajem nobenega predloga, zato sem predloge dal. Če bi mi imeli resnega delodajalca, verjetno v podobi predsednika parlamenta, bi nas že vse odpustil. Namreč, argument – ko smo sprejemali enega zadnjih zakonov, smo na vsak člen zakona dali amandma in še drugič amandma. Ali je to kakovostno delo? Vsi bi bili odpuščeni, ker slabo delamo. Zakonodaja, ki so jo naši predhodniki sprejemali, je bila slaba, zato smo zdaj v krizi. Upam, da bo v bodoče drugače.

Gospod minister, sprašujem, zakaj v tej primerjavi sosednjih držav ni sosednje Avstrije, ki ima eno najboljših fleksibilnih zakonodaj, ki ščiti dobre delavce? Kaj se bo zgodilo, če ta zakonodaja ne bo sprejeta? Nič. Zadnjih 10 let smo tako ali tako dušili gospodarstvo in ustvarjalno moč prebivalstva, to bomo samo še nadaljevali. Nič se ne bo zgodilo, trend bo šel naprej, mi pa bomo z njim vred malce potonili in se zadušili. Varnega delovnega mesta ne zagotavlja ne država, ne podjetje, ampak najbolj zaposleni sam, s kakovostnim, odgovornim delom. Tisti, ki smo bili delodajalci, vemo, da

tudi, ko so ljudje odšli zaradi takšnih ali drugačnih težav, dobri zaposleni – namenoma ne uporabljam besede delavci, ker je preozek izraz, ker se smatra, da so to fizični delavci v nekih podjetjih, kjer se opravlja samo fizično delo – dobijo delo takoj, ali v sosednji Avstriji ali v Italiji, nekateri drugje ali tukaj. Si torej poiščejo delo. Ta zakonodaja ne štiti dobrih delavcev, ampak samo slabe delavce. Po Gaussovi krivulji imamo 5 % do 15 % slabih delavcev, 70 % do 90 % povprečnih, čisto korektnih in dobrih, in 5 % do 15 % odličnih.

Ta zakonodaja, ki obstaja in tudi ta, ki se predlaga, ki je premalo reformna, še vedno štiti slabe delavce in duši podjetja, uničuje podjetja. Če hočemo napraviti dobro gospodarstvo, je to eden od tistih pomembnih zakonov, da bomo začeli delati drugače. To je res in to smo lahko prebrali tudi v vseh časopisih. Povedal bi še nekaj o raznoraznih programih. Razbremenimo gospodarstvo, dajmo svobodo ljudem, aktivna politika zaposlovanja pa je samo dvakrat povečala število brezposelnih. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima gospa Alenka Jeraj, pripravi se gospod Jožef Horvat.

ALENKA JERAJ (PS SDS): Hvala za besedo.

Število brezposelnih v Sloveniji je zelo visoko in zato se vsi zavedamo, da je treba nekaj narediti. Kar lahko naredi država, vlada, je, da okrepi nekatere ukrepe aktivne politike zaposlovanja. Poznamo razne programe Priložnost zame, subvencija za samozaposlitev in podobno. Pogosto slišimo, da je treba ustvariti nova delovna mesta. Vemo, da jih ne ustvarja vlada, da jih ustvarjajo podjetja, če je zakonodaja prijazna, če je enostavna, če nima cel kup administrativnih ovir, da tista podjetja, ki bi želela širiti dejavnost, onemogočamo z raznimi procedurami.

Predhodniki ste trdili oziroma trdite, da ste pripravili cel kup ukrepov, ki jih mi nismo podpirali. Res, da nekaterih nismo, ampak zato, ker nismo verjeli, da lahko kaj pametnega prinesejo oziroma da bodo prijeli, pa smo kljub temu dali svoj glas tudi za zakon o subvencioniranju skrajšanega delovnega časa. Takrat ste rekli, da bomo ohranili 10 tisoč delovnih mest. Smo jih ali jih nismo? Ne vemo, če smo jih, večina od teh podjetij je kakšne pol leta ali leto kasneje ravno tako propadla in porabili smo nekaj milijonov za zelo slab rezultat. Zato so zdaj pred vami zakoni, za katere mi verjamemo, da bodo prijeli, da bodo učinkovali, kot smo ocenjevali tiste ukrepe, ki smo jih pripravili v letu 2009.

Štiri mesece po imenovanju nove Vlade, aprila 2009, smo že pripravili prvi paket ukrepov – o tem je govoril tudi minister –, nato pa še dva. Takrat je bil čas, ko bi lahko ohranili mnoga podjetja, ampak nismo naredili pravih

korakov in pravih stvari sprejeli. To je priznal celo vaš predsednik, zdaj kandidat za predsednika republike, da ste napačno ocenili nekatere stvari. Niste nas želeli poslušati, in zato smo danes tu, kjer smo. Zato potrebujemo delovnopravno zakonodajo, ki bo bolj fleksibilna, zato je tukaj vedno dilema oziroma mora biti dogovor med delodajalci in sindikati, ki omogoča tudi lažje odpuščanje. Ampak, tisto, kar si mi želimo, je, da če se nekoga lažje odpusti, da ta tudi hitreje dobi zaposlitev. To ta trenutek ni možno, ker smo dnevno izgubljali delovna mesta, kljub temu, da ste ves čas govorili o ohranjanju delovnih mest, istočasno smo pa dan za dnevno izgubljali delovna mesta. Vemo, do kakšne številke smo danes že prišli.

Kolegica je rekla, da bi prizadeli brezposelne, če bi jim znižali nadomestilo za brezposelnost, ampak, saj mi vendar hočemo, da se ti ljudje zaposlijo, ne pa, da so večno brezposelni in imajo neko nadomestilo in jih nekje odključamo in rečemo, da je zdaj pa to v redu. Te ljudi je treba čimprej spraviti nazaj na delo, ker saj vemo, kako hitro po nekaj mesecih izgubiš stik s tistim, kar si počel. Stvari se spreminjajo zelo hitro in tak delavec se potem težje ponovno vklopi v delo, ki ga je morda prej opravljal. Cilj je, da se zaposli čim več ljudi, ne da se zdaj pogovarjamo o brezposelnih. Seveda se moramo in morajo imeti neko varnost, ampak naš cilj mora biti, da se ljudje zaposlijo in da imamo čim manj brezposelnih.

Zato podpiram tudi začasno in občasno delo, in če mi dovolite malo spomniti v zvezi z malim delom. Mi smo malemu delu nasprotovali zato, ker ste želeli pod en dežnik vključiti vse, upokoјence, brezposelne in študente, in zraven še prenesti na to študentske napotnice oziroma sistem napotnic, za katerega vemo, da je glavni krivec za izkoriščanje študentov oziroma vemo, kaj vse smo v preteklosti gledali, ko so dedki in babice delali na vnukove ali nečakove napotnice in podobno. Vi ste to želeli prenesti na malo delo in na upokoјence in brezposelne. Zato smo mi temu nasprotovali, ker smo ocenili, da bomo problem, ki ga imamo pri študentskem delu, prenesli še na mnogo večji segment. Ker vemo, kako je z nadzorom v tej državi – bolj slabo –, bi bila ta rešitev zagotovo zelo slaba.

Danes se marsikdo vpraša, zakaj bi šel delati za 500 evrov, če dobi nadomestilo 400 evrov. Tukaj se strinjam s predlogom in z ministrom, ki pravi, da če je zelo majhna razlika med tem, kar nekdo dobi kot nadomestilo za brezposelnost in neko minimalno plačo ali eno od nižjih plač, ne bo zelo zainteresiran, da bo kmalu dobil službo. Pa ne želim reči, da si večina ljudi, ki je na zavodu, ne želi dobiti zaposlitve in ne dela vsega, kar je možno za to, da bi zaposlitev dobila. Ampak, nekateri pa to izkoriščajo in se posmehujejo tistemu, ki za 500 evrov hodi v službo. Nekaj moramo na tem narediti, da bodo ljudje imeli občutek, da so stvari nekoliko bolj poštene in fer, in da nekdo

ne dela za nekoga, ki izkorišča vse bonitete, ki mu jih v tej državi nudimo.

Zato podpiram Zakon o urejanju trga dela in tudi vse nadaljnje korake, ki jih bomo v zvezi s tem sprejeli. Pričakujem pa tudi uskladitve s sindikati, in da bo končna verzija kolikor toliko všeč vsem. Nikoli ne bo 100-odstotno ali delodajalcem ali sindikatom ali pa najbrž nam, opoziciji in koaliciji.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Jožef Horvat, namesto gospoda Riharda Branislja se pripravi mag. Katarina Hočevar.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, gospa podpredsednica. Spoštovani kolegice in kolegi, spoštovani gospod minister.

Mi se ves čas v tem mandatu strinjamo, da je nujna večja gospodarska aktivnost, oživitev gospodarstva, gospodarska rast itn. To so pojmi, o katerih in pri katerih in okrog katerih smo se poenotili. Želim in ministru Vizjaku privoščim, da bo imel veliko modrost in veliko sreče pri pogajanju s socialnimi partnerji, katera so gotovo izjemno naporna. Rad bi tudi, da bi se vsi, tudi udeleženci pri pogajanjih, zavedali, da bodo gospodarsko krizo v Sloveniji rešili gospodarstveniki oziroma podjetja, ne mi v parlamentu, niti ne sindikati. Ko bomo do tega spoznanja prišli, mislim, da bomo tudi lažje sprejemali rešitve.

Sprejemanje rešitev je v končni fazi naloga tega parlamenta ampak, vsaj kar se mene tiče, ko se bodo rešitve izpogajale, si samo želim, da bodo dobre, da bodo takšne, da bodo dvignile konkurenčnost Slovenije. Ta je namreč, naj spomnim, leta 2010 padla kar za 20 mest na lestvici, kjer se meri konkurenčnost, mislim, da 59 držav. Za 20 mest smo padli leta 2010 in pristali tam nekje na 51. mestu. To je katastrofa. Želim si, da bi to merjenje, te rezultate upoštevali tudi tisti, ki se pogajajo za trg dela, za zakon o delovnih razmerjih itn. Moramo se tudi vprašati in si odgovoriti, ali smo res v Sloveniji tako dobri, da delamo samo 37,5 ur na teden. Ali smo res tako briljantni? Potem smo najbrž najboljši v Evropi, ampak nismo. Vsi vemo, da nismo. Bi pa bilo tudi dobro, da malo pogledamo okrog, kako trg dela, ker veljajo zakonitosti trga. Tu sicer ne gre, hvala bogu, da ne gre, za blagovno menjavo, ne gre za trg storitev. Na trgu dela so ljudje in zato je potrebno, da smo zelo pozorni. Še enkrat pravim, dobro bi bilo, da malo pogledamo po rešitvah v tistih državah, ki so danes v svetu in v Evropi najuspešnejše.

Nekateri ste danes že omenjali sosednjo Avstrijo. Moram reči, da sem nad nekaterimi rešitvami v sosednji Avstriji navdušen. Nisem navdušen, da tja hodijo delat naši ljudje, predvsem iz Pomurja, iz Koroške. Dnevno jih gre približno 12 tisoč. Naj na tem mestu opozorim, da moramo pri dohodninski

zakonodaji biti zelo pozorni, ko bomo na njih mislili. Ampak, poglejmo Avstrijo. Medtem, ko se pri nas javnofinančna in gospodarska kriza le še zaostrejata, se Avstrija kaže kot model uspešnega premagovanja gospodarskih težav, v katerih se je znašla Evropa. Med drugim imajo najnižjo brezposelnost v vsej Evropski uniji, število delovno aktivnih pa celo narašča. S približno 4-odstotno uradno brezposelnostjo se celo približujejo tako imenovani polni zaposlenosti prebivalstva.

Glede trga dela. V Avstriji je odpoved pogodbe mogoča brez navedbe razloga, delavec pa jo lahko dobi sredi ali na koncu meseca. Da me ne boste napačno razumeli, vedno poudarjam, da sem za sindikalno gibanje, da sem za zaščito delavca, ampak vsak delodajalec ve, da je človek, delavec, delojemalec njegov največji kapital. To je največji kapital podjetja. Tudi če povodenj ali požar uniči fabriko in ljudje ostanejo, je največji kapital podjetja ostal, ostali so ljudje. Noben pameten delodajalec ne bo kar čez noč odpustil delavca. Ne razpravljam in ne razmišljam v smeri, da je treba delodajalcu dati vso moč, da bo, ko bo na levo nogo vstal, delavca odpustil. Saj ne gre za to. Prejemanje nadomestila za brezposelnost je v Avstriji omejeno na pol leta, znesek pa je odvisen od zaslužka v zadnjih dveh letih, od starosti in od števila otrok itn. Klasične odpravnine, kot jih poznamo v Sloveniji, so Avstriji odpravili že leta 2003, ko so prešli na nov sistem. Zaposleni pred tem letom imajo pravice iz starega sistema, kar je v redu.

Želel bi, in s tem svojo razpravo zaključujem, da včasih le prisluhnemo pomembnim in izjemno uspešnim slovenskim gospodarstvenikom, ki imajo nekaj znanja, ki vedo, kako se gospodarji v tem krutem, izjemno konkurenčnem svetu. To so običajno tudi tisti, ki znajo ceniti svojega delavca oziroma delojemalca. V tem smislu razumem tudi zakonodajo, ki pomeni spremembo ureditve na trgu dela. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo bi želel gospod minister.
Izvolite.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovani!

Že drugič je bil omenjen avstrijski primer. Vsaka rešitev v delovnopравни zakonodaji ali zakonodaji o urejanju trga dela izvira iz neke tradicije, ima neko svojo zgodovino. Slovenci imamo specifično tradicijo in smo v svoji samostojnosti ratificirali nekatere konvencije Mednarodne organizacije dela. Avstriji je niso ratificirali. V skladu s temi je odpuščanje brez razloga, razen v izjemnih primerih, v nasprotju s to ratificirano konvencijo Mednarodne organizacije dela. Ne glede na to, ali smo to ratificirali ali ne, kar smo ratificirali, ocenjujem, da bi bilo nemogoče spraviti to rešitev skozi socialni dialog in uskladiti s

socialnimi partnerji. Menim, da to tudi ni potrebno, da lahko tudi brez tega, v skladu s konvencijo, ki smo jo ratificirali, naredimo trg dela bolj fleksibilen. Ko nekateri kažejo na avstrijski zgled, kažejo samo na določene stvari tega avstrijskega zgleda. Ne kažejo na druge okoliščine in, verjemite mi, vse te so zelo povezane. Mislim, da bi sindikati v Sloveniji pristali na marsikatero rešitev po avstrijskem zgledu, če bi slovenski delodajalci pristali na, recimo, primerljivo višino plač, kot je v Avstriji.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Mag. Katarina Hočevnar, pripravi se dr. Andreja Črnak Meglič.

MAG. KATARINA HOČEVAR (PS DL): Hvala za besedo. Še enkrat lep pozdrav vsem prisotnim.

Globoko se strinjam z mislijo, da je ahilova peta slovenskega gospodarstva trg dela. Poleg tega pa menim, da je v naši družbi še vedno preveč prisotno razmišljanje, da delodajalci izkoriščajo svoje zaposlene. Verjetno je v nekaterih primerih to že res, vendar je ta predpostavka žaljiva do vseh tistih lastnikov, ki se iskreno trudijo, da bi zagotovili kolektivom, ki jih vodijo, možnost preživetja. V teh težkih časih so se nekateri pripravljali odpovedati tudi dobičku, da stimulirajo svoje delavce, saj se zavedajo, da so le zadovoljni zaposleni produktivni. Ko govorimo o področju trga dela, mi pride na misel citat, ki ga je izrekel Henry Ford, ko je dejal, da mu lahko vzamete vse stroje, porušite vse njegove tovarne, vendar mu pustite njegove ljudi in zgradil bo svoj imperij znova. Želim si, da bi to misel nekako ponotranjili tudi naši sindikati, ko, spoštovani gospod minister, sedite za isto mizo z njimi, in da bi dejansko spoznali, da se dobrim zaposlenim, dobrim delavcem, dobrim javnim uslužbencem ni treba bati fleksibilnosti na trgu dela, ki je eden od ciljev Zakona o urejanju trga dela.

Če se dotaknem drugega cilja, ki ga ta zakon nekako želi vnesti v našo prakso oziroma sistemsko rešuje, zmanjšati past zaposlenosti, se moram strinjati, da tu govorimo o razmerju med prejetim denarnim nadomestilom in plačo. Čeprav tudi jaz globoko sočustvujem z brezposelnimi, ki so mogoče nekonkurenčni v današnjih razmerah, pa žal statistika kaže, da se jih največ zaposli prav v obdobju, ko se jim nadomestilo izteče. Menim, da znižanje z 80 % na 70 % prve tri mesece in skrajšanje prejetja s 25 na največ 18 mesecev ni tako drastično, pri čemer smo še vedno daleč nad nekaterimi evropskimi državami, s katerimi se tako radi primerjamo.

V Državljanski listi smo navdušeni nad vsakim predlogom in rešitvijo, ki zmanjšuje administrativne ovire. V tej noveli zakona jih najdemo kar nekaj. Ena od njih je, da zasebni delodajalec ni več zavezan objavljati prijave

oziroma potrebe po delavcih na tako imenovanih PD obrazcih. Strinjamo se tudi z rešitvijo, da ta zaveza ostaja za javni sektor in podjetja v večinski državni lasti. Tudi podatki za odmero denarnega nadomestila, ki jih bo zdaj zagotavljal Durs preko tako imenovanih REK obrazcev, bodo razbremenili delodajalce, ker jih zdaj zavodu zagotavljajo slednji. Novost, ki jo uvaja novela, da se pridobi pravico do denarnega nadomestila tudi na podlagi pisnega sporazuma o prenehanju delovnega razmerja, bo po našem mnenju prav tako povečala fleksibilnost, ker so razmere in konkretne prakse različne, in je prav, da v zakonih sledimo oziroma predvidimo različne življenjske in poslovne okoliščine. Kritika, ki jo imam na novelo, se dotika oblike del, ki jih imenujemo občasna in začasna dela. Ta predlog je dober, če ne bi novela te oblike omejevala na upokojeince in brezposelne nad 50 let ter nekatere druge, zelo ozko definirane skupine. V Državljanski listi ne vidimo razlogov, zakaj bi tako omejevali te nove oblike dela. Tudi v drugih razvitih državah ga ne poznajo in v tej obliki vidimo vstopno točko za mlade do redne zaposlitve. To obliko so uporabili tudi v Nemčiji in je prispevala k zmanjšanju obsega tako imenovanega dela na črno.

V Državljanski listi bomo v tej obravnavi ta zakon podprli, se bomo pa v okviru koalicijskega usklajevanja zavzemali za rešitev, da vsako delo šteje in da se to začasno in občasno delo omogoči širšemu naboru naših prebivalcev. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Gospod Jožef Jerovšek ima besedo, potem se pripravi gospod Mirko Brulc. Gospoda Jožefa Jerovška ni, predvidevam, da potem ne bo razpravljajal. Gospod Brulc, namesto gospe Polonce Komar se pripravi gospa Truda Pepelnik.

MIRKO BRULC (PS SD): Spoštovani gospod minister, res je, v prejšnjem mandatu ste predlagali celo vrsto všečnih ukrepov, ampak brez pozitivnih finančnih učinkov in v smeri še večjega zadolževanja. Bili ste pa mojstri v predlogih, kako nižati davke. To so bili predlogi takratnih opozicijskih poslancev. Danes pa nižate nadomestila nezaposlenim, krajšate čas prejetja nadomestil, začasno delo se ne všteva v pokojninsko dobo itd., kar nakazuje na to, da so nezaposleni sami krivi, ker so nezaposleni. Trg dela je v razsulu, dela ni. Kje so ukrepi, ki jih je Vlada pripravila v tem obdobju? Ukrepi so, učinka pa ni, tako da je vedno več tistih, ki so pripravljene delati tudi zastoj, kar je katastrofa, odlično za kapitaliste, tudi za neko državno upravo, ker prihajajo ljudje delati zastoj, samo da se pokažejo, da se uvedejo – to je izkoriščanje ljudi. Take države ne želimo imeti in to se nam dogaja in to je strašen pritisk na tiste, ki dobro delajo, kajti tudi minister za notranje zadeve je gladko rekel, da bomo

zamenjali 600 policajev, tiste, ki so nezaposleni pobrali iz ulice, in bodo opravljali policijske naloge. Toliko demagogije, kot je bilo danes rečeno, ni zdravo za to državo. Hvala.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:

Hvala lepa.

Gospod minister, izvolite.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovani gospod Brulc, mi smo v mandatu vaše Vlade predlagali zakone, da bi spodbudili gospodarsko aktivnost in državo manj zadolžili, kot ste jo vi, brez da ste spodbudili gospodarsko aktivnost. Vi ste ta denar enostavno pojedli, razdelili ste ga med ljudi. Učinka na gospodarstvo ni imelo, kar je botrovalo še nadaljnjemu padanju gospodarske aktivnosti, in tudi zaradi tega smo danes tu, kjer smo. Če bi takrat sprejeli nekatere naše ukrepe, takoj na začetku, bi prijeli in bi namesto tega, da smo subvencionirali čakanje na delo na domu in subvencionirali skrajšani delovni čas, subvencionirali delo in rezultate dela. Če bi ta pristop takrat obveljal, bi bili verjetno danes v drugačni poziciji. Mi smo pa za milijarde in milijarde zadolžili to državo, ustvarili ogromno armado brezposelnih, spravili gospodarstvo na kolena. To je rezultat in bilanca vaše vladavine, ki jo sedaj želite nam podtakniti kot kukavičje jajce. Ne, tega ne bomo nikoli sprejeli in teh argumentov ne potrjujejo nobene številke, ki so se odvijale v zadnjih letih. Nasprotno se sedaj trudimo s tem, da naredimo v dveh smereh ključne korake. V smeri zategovanja pasu, zmanjšanja porabe države, in po drugi strani v smeri oživitve gospodarstva. Mi si to danes, kljub visoki zadolženosti, še lahko privoščimo, in to je nujno in moramo na eni strani zagnati gospodarstvo in po drugi strani omogočiti gospodarstvu, da zaposluje. To delamo z reformo trga dela, in če imate kakšne boljše predloge, prosim, smo dovzetni zanje.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:

Žal res ni časa, da bi replicirali.

Mag. Truda Pepelnik ima besedo, pripravi se gospod Janez Vasle.

MAG. TRUDA PEPELNIK (PS DL): Hvala za besedo.

Reforma trga dela mora temeljiti predvsem na ohranjanju in ustvarjanju delovnih mest. Gospodarstvu je treba nuditi takšne pogoje, da se bo le-to lažje prilagajalo razmeram na trgu, da bo lahko in brez strahu zaposlovalo dodatno delovno silo. Edina pot do dolgoročnega ohranjanja in izboljševanja splošnega življenjskega standarda vseh v državi so dobri pogoji za ustvarjanje novih delovnih mest. V času gospodarske krize je dragoceno vsako delo in vsak dohodek, zato je treba vsem ponuditi priložnost za delo ter nuditi možnost, da se gospodarstvo hitreje in učinkovito prilagaja negotovim razmeram na trgu. To med drugim omogočajo prožne oblike dela, med katerimi je

danes aktualno predvsem študentsko delo ter delo preko podjemne in avtorske pogodbe.

Širše kot to uvaja novela zakona, je treba vključiti začasna in občasna dela brez omejitev, kar bi bila priložnost, da osebam omogočimo ponovno in dodatno aktivacijo in pridobivanje izkušenj, ter dodaten zaslužek, delodajalcem pa pomagamo pri bolj prožnemu odzivu na zahteve trga. Gre za priložnost, da končno poenotimo različne prožne oblike del in uvedemo bolj enotni sistem občasnih in začasnih del, v katerega vključimo tudi študentsko in dijaško delo, hkrati pa bi lahko odprli začasna in občasna dela tudi za že zaposlene, brezposelne in upokojene. Zatiskanje oči pred dejstvom, da se v popoldanskem času ali čez vikend opravlja še kakšno delo, je zamujena priložnost za zmanjšanje trga dela na črno in odrekanje davkom in prispevkom, ki bi se lahko pobrali iz tega naslova, ob tem pa bi bila dana tako možnost kot priložnost za dodaten zaslužek. Nenazadnje je treba gospodarstvo razbremeniti tudi odvečnega administriranja. Določen obseg odgovornosti za socialno skrb zaposlenih pa je treba prenesti na državo. Hvala.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:

Hvala lepa.

Besedo ima gospod Bojan Starman, pripravi se gospod Matjaž Zanoškar. Za njim gospod Dragan Bosnić.

BOJAN STARMAN (PD DL): Hvala lepa za besedo.

Skoraj 10 ur že razpravljamo in zahvalil bi se vsem kolegom, ki so približno v eni uri povedali nekaj o dveh zakonih, ki jih imamo na mizi oziroma so zmogli nekaj dobrih predlogov. Sem pa razočaran nad tistimi, ki ste 9 ur uspešno razpravljali, kaj je bilo prej, kura ali jajce, oziroma o tem, katera vlada je bila boljša, katera je bila slabša, katera opozicija in pozicija je bila boljša in kaj je kdo rekel. Škoda časa. Mislim, da ni prav, da preveč časa porabimo za to in se ne posvečamo zakonom. Vse vlade so bile dokaj slabe, zato smo pa v taki situaciji, kot smo, in mislim, da je čas, da nehamo o tem razpravljati. Ker smo že toliko časa izgubili, bom povedal zgodbo. Tam, v enem starem Egiptu, je bil en zelo krut faraon in je vladal. Vsi so vedeli, vsi so ga preklinjali. Tudi on se je tega zavedal in se je odločil, da gre med ljudi, da se prepriča, kaj mislijo o njem. Sprašuje vse povprek, vsi so rekli: "Groza, groza, groza!" Sreča pa eno zelo, zelo staro ženičko in jo vpraša: "Kaj mislite vi o našem vladarju?" Ona pravi: "O, bog mu daj še dolgo živeti." Pravi: "Kako pa to? Drugi pa drugače govorijo o tem." Pravi ona: "Veste, jaz sem pa zelo stara. Veliko se jih je že zamenjalo, teh naših vladarjev, ampak dobro vem, da je bil vsak, ki prišel, slabši kot prejšnji." Tako da ne bi preveč energije usmerjal za to, da menjamo vlade vsakih 14 dni, ker nimamo nobene koristi od tega in velika verjetnost je, da pride slabša.

Zdaj pa še nekaj o zakonu. Delovnopravna zakonodaja, reforma trga dela, lepo se sliši. Veliko pričakujemo teh sprememb, vendar mislim, da so mogoče pričakovanja prevelika. Ne vem, mi imamo delo, delojemalce, delodajalce. Delojemalci in delodajalci prekleto dobro vedo, kaj bi bilo treba narediti. Država preveč uzakoni in uokvirja raznorazne oblike, postavlja preveč nekih omejitev. Mislim, da bi morali poiskati način, da bi država naredila samo tisto, kar mora narediti. To pomeni, da bi vsem omogočila delo, čim več dela, tako trajnega kot občasnega in ne vem kakšnega še. Delodajalec potrebuje delo. Potrebuje delavca, ustrezno usposobljenega za določeno opravilo. Dopustimo mu, da se dogovori o ceni tega dela, da se dogovori o bruto ceni in neto ceni, koliko bo dobil, in o vseh pogojih. Dajmo za vse delo reči, da je delo, vse naj bo obdavčeno po nekih stopnjah, vsak naj prispeva, vse naj gre v pokojninsko osnovo. Za božjo voljo, zakaj je treba omejiti študenta na zaslužek 5 tisoč evrov, nekoga, da dela 60 ur, nekoga, da dela 25 ur, nekdo nič ne sme delati. Naj, za božjo voljo, dela nekdo tudi po tisoč ur na dan, če lahko, ali pa na mesec. Če plača vse prispevke, bo država dobila svoje, vsi bomo zadovoljni in ne bo neke nelegalne konkurence na trgu dela.

Dajmo enkrat zbrati toliko moči in ne prepisovati teh kalupov, da naredimo eno res enostavno, transparentno zakonodajo. Omogočimo to, da bodo imeli ljudje, ki si želijo delavce, ki delavce iščejo na trgu, možnost nekje dobiti informacijo, o tem kaj trg dela ponuja, v vseh oblikah, za tista dela, ki so. Verjetno bi bilo to dobro. Evropa veliko več dela na socialnem podjetništvu, kjer je prostora veliko. Dela v Sloveniji je tudi veliko, pa še veliko se bi ga dalo pripeljati v Slovenijo, če bi bili bolj konkurenčni. Če drugega ne, imamo neobdelana polja, gozdove, uvažamo nafto. Cela vrsta stvari, pa še veliko drugih stvari je. Po drugi strani pa smo tako majhni – pa tudi pametni smo dovolj, da ne bi mogli poiskati dovolj dela, da bi si lahko ustvarili višjo dodano vrednost, kot jo delamo. Samo spodbuditi je treba ljudi, jih na nek način motivirati in zagotoviti osnovno konkurenčno sposobnost gospodarstva.

O tem veliko govorimo. Velikokrat sem povedal, kaj gospodarstvo potrebuje – nič drugega kot podobno okolje in podobne pogoje za delo, kot jih imajo v nam konkurenčnih državah. Ena od stvari, ki je pomembna – tukaj bi v gospodarstvu veliko naredili in vedno bom to ponavljal –, je, da bi morala biti obdavčitev dela nekoliko manjša. Tudi druge stvari so pomembne – da nimamo birokratskih ovir, da nimamo nekih nesorazmernih zadev. Hitro se bo pokazalo, da se bo hitro samo uravnalo, da bomo našli ta prepotrebna delovna mesta, samo preveč se ne smemo vpletati v vse te zadeve.

Lepo prosim, dajmo razmisliti v tej smeri, da še poenostavimo stvari, da poiščemo in najdemo ta cilj, da si ne delamo nelegalne

konkurence na trgu dela, ne glede na to, kakšna je, ali je velika ali je manjša ali je dodana ali kakršnakoli. Poenotimo vse v eno obliko. Imamo pogodbo o začasnem delu, kjer pa nič ni važno in se dogovorita delodajalec in delojemalec – imam za popraviti ta stol, plačam ti. Povej, koliko rabiš, se bova zmenila. Toliko je bruto strošek, in če boš opravil to za ti dve uri, ti bom toliko plačal in toliko bo šlo v blagajno. Mislim, da je to zadevo treba izredno poenostaviti, bistveno pri tem pa je, da omogočimo čim več delovnih mest in na ta način, s takim pristopom, s takimi poenostavitvami, bi šli iz tega, bi bilo veliko manj te tako imenovane sive ekonomije, ki hvala bogu, da jo imamo. Naš problem je samo, da ne znamo nekih koristi za skupno dobro pobrati od nje. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Matjaž Zanoškar.
Ne boste?

Gospod Dragan Bosnić, izvolite.

Pripravi se prosim gospa Marjana Kotnik Poropat, potem pa gospod Jože Tanko in za njim mag. Barbara Žgajner Tavš.

DRAGAN BOSNIĆ (PS PS): Hvala za ta čas.

Jaz nimam toliko časa, da bi kakšno zgodnico povedal. Nekaj jih znam, bom drugič. Bi pa rekel, da gospodu ministru dam svoj ja. To pomeni, da gre v naslednji krog. V naslednjem krogu bo pa precej odvisno od pogajanj s sindikati, z delodajalci. Težko bi komentiral rešitve, ki so v tej reformi trga dela, zato, ker še niso dorečene. Bi pa opozoril na vizijo, ki je tukaj ne vidim. Ta bo zame zelo pomembna v nadaljevanju. To je vizija, ki temelji na delu kot vrednoti in na zaupanju mladim in spoštovanju starejših. Govorim o dveh reformah, ki ju vidim obe skupaj. Sedaj govorimo o trgu dela, ampak pokojninska je tista prva, zaradi problema poznega vstopanja na trg dela, ki je Sloveniji evidenten, in problema hitrega izstopanja iz tega trga. Če bi v viziji zaznal ta dva sinergizma, do mladih in starejših, potem bi razmišljal tudi o podpori vnaprej. Moram povedati, da me danes te zgodovinske razprave sploh niso zabavale. Bile so precej duhamorne, v smislu "vi bi lahko, pa niste, ne znate". Mislim, da je bila ta debata odveč. Mogoče malo več vsebinske drugič. Hvala.

PODPREDSIEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima gospa Marjana Kotnik Poropat. Vidim, da je ni tukaj.

Gospa Iva Dimic, pripravi se gospod Ivan Hršak. Gospa Dimic zaradi kratkega časa ne bo.

Gospod Ivan Hršak. Ga ravno tako ni tukaj.

Dr. Gregor Virant namesto mag. Trude Pepelnik. Ga tudi ni tukaj.

Gospod Tomaž Lisec.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Lep pozdrav še enkrat.

Morda še par besed o tem zakonu. Pričakoval sem bolj vsebinsko razpravo, tako da se strinjam s predhodnikom. Zakaj? Upal sem tudi na bolj vsebinsko podporo poslancev Pozitivne Slovenije, ki so jih polna usta in obljube glede podpore reformnim ukrepom te Vlade. Tudi s strani SD sem pričakoval kakšen bolj konkreten približek k našim predlogom, glede na to, da so zadnje čase zelo povezovalni, ampak očitno je bila tudi današnja razprava, vsaj del nje, namenjen demagogiji o tem, kdo je bil boljši, kdo je bil slabši, čeprav je bilo iz razprave pozicije razvidno, da je za vse kriva vlada Janeza Janše, pa naj bo njen del, ki pripravlja svoje zakone, v koaliciji ali pa v opoziciji

Odzval bi se na par pomislekov, ki so se tekom razprave pojavljali. En glede bega možganov – me je kar malo zmotilo oziroma zmrazilo. Kar naenkrat je ta Vlada kriva za beg možganov. Poznam kar nekaj prijateljev, ki so šli, ne samo iz moje občine, ampak tudi v tujino. Ni kriva ne leva, ne desna vlada. Problem je to, da je število brezposelnih strmo naraščalo in mnogi mladi so se srečevali z dvema pomislekoma, ali ostati na zavodu za zaposlovanje ali pa svoje ideje in svoje znanje prodati v tujino, in marsikdo je v tujini našel bolj primerno poslovno oziroma življenjsko okolje in tam želi narediti nekaj boljšega za svoje življenje. Glede bega možganov, enako tudi glede razslojevanja, kar naenkrat spet poslušamo o revščini. Kar naenkrat se je po 4. decembru 2011 oziroma v februarju 2012 zopet beseda revščina, razslojevanje, začela pojavljati predvsem v medijih in s strani opozicije, kot da v prejšnjem mandatu nismo gledali katastrofalnih gospodarskih in socialnih ukrepov in kazalnikov, ki so pričali temu v prid. Še enkrat moram reči, da ta Vlada ni tista, ki je pri številu brezposelnih dosegla številko skoraj 120 tisoč. V predprejšnjem mandatu smo zniževali stopnjo brezposelnosti, tako da takrat, ko smo zmanjševali število brezposelnosti, je bilo revščine veliko manj.

Bilo je rečeno, da se ne ukvarjamo z reformami, da ni nobenih gospodarskih ukrepov. Ravno prej sem na spletni strani Vlade gledal vse tri ukrepe, predvsem na področju gospodarstva, tako da vabim opozicijo, lahko jim pošljemo tudi link do vseh teh ukrepov, da ne bodo na pamet govorili, kako se nič ne dogaja. Ne dogaja se samo na področju delovne zakonodaje, dogaja se tudi na področju ostalih segmentov oziroma ostalih ministrstev, ki s posameznimi ukrepi prihajajo nasproti državljanom, državljanom, da so posamezni ukrepi, ali z manj administracije ali pa kakorkoli drugače, lažje dosegljivi.

V stranki SDS nikoli nismo govorili, da so vsi tisti, ki so brezposelni, lenuhi. To je treba v tem trenutku odločno zavračati, ker je bilo predvsem iz nekaterih stališč s strani Pozitivne Slovenije rečeno, da mi vedno govorimo, da so

vsi brezposelni lenuhi. Mi vedno zagovarjamo to, da kdor dela, naj bo za delo solidno plačan, moti pa nas ta meja med najnižjimi plačili za opravljeno delo, ki poteka skoraj 200 ur na mesec – je zelo majhna razlika med tistimi, ki so doma. Jaz osebno zelo razlikujem med tistimi, ki bi želeli delati, ampak zaradi takšnih ali drugačnih razlogov dela ne najdejo, in med tistimi, ki – se moramo verjetno vsi strinjati, da v tej naši državi obstajajo nekateri posamezniki, ki svojo brezposelnost izkoriščajo, ali tako, da delajo na črno ali pa da pridejo do posameznega delodajalca, in takih primerov je v praksi ogromno, z izgovorom, češ ti samo podpiši, da nisem zmožen za delo, pa bom naprej na zavodu, ker je boljše biti doma in gledati vse tiste španske in mehiške nadaljevanke, kot pa 8 ur konkretno delati za morda 100 ali 200 evrov višjo plačo. Tako da se strinjam z vsemi tistimi, ki resnično želijo delati, pa dela ne dobijo. Tukaj je država, da jim z različnimi mehanizmi priskoči na pomoč. Za tiste, ki se izogibajo delu, pa sem bil zelo restriktiven. Kdor 2-krat ali 3-krat odkloni delo – osebno ne bi imel nič proti temu, da se jih briše iz raznih evidenc, ker je situacija takšna, da nekateri nikoli ne bodo želeli delati, tudi, če bi jim ne vem kaj plačali.

Glede usklajevanja s socialnimi partnerji in z opozicijo je bilo že več povedanega. Morda še pri naslednjem zakonu o tem, kako je kdo s kom sodeloval, kdo s kom ni sodeloval. Dotaknil bi se samo še dveh zadev. Ena je ukinitve obvezne prijave. Zelo podpiram to rešitev. Zakaj? Bolj, ko gledam ta predlog zakona, bolj se s temi predlogi strinjam, posebej pa pozdravljam namero, da v zakonu še vedno obstaja to, da mora biti obvezna prijava na Zavodu za zaposlovanje s strani gospodarskih družb, ki so v večinski lasti države, in vseh tistih razpisov, ki se dotikajo zaposlovanja v javni upravi. Zakaj? Tako kot je bilo že večkrat povedano, predvsem s strani ministra, ti fiktivni razpisi – zgodilo se je, da je nekdo delal preko študentske napotnice v posameznem podjetju in ga je delodajalec hotel zaposliti, ampak je moral dati javni razpis. 100 ali še več ljudi se je prijavilo na ta razpis, z željo, da bi tudi oni dobili zaposlitev, ampak niso vedeli, da je delodajalec zadovoljen s tistim, ki ga je imel preko študentskega dela že prej zaposlenega. Ves trud, predvsem mladih, je šel v nič, kajti že prej je bilo vse dogovorjeno. Ampak, ne vidim nobenih ovir, da če je neki delodajalec pri nekem mladem preko študentskega dela dobil potrdilo, da je vreden tudi redne zaposlitve, da ga je tudi zaposlil.

Izredno me moti še, pa s tem tudi zaključim, občutek, ki je v naši družbi, tudi s strani nekaterih poslancev to zelo potencirano, da so vsi gospodarstveniki kar naenkrat tajkuni. Če je uspešen, če ima solidno plačo, ga proglasimo za tajkuna, kako ne podpira delavcev itd. V našem okolju je ogromno velikih podjetij šlo v stečaj, mnogim to še grozi. Tudi manjši gospodarstveniki so zelo jezni, ko slišijo –

čepprav se vsak dan zbudijo in zaspijo z misljo, kako bodo naslednji dan priskrbeli delo, kako bodo naslednji dan priskrbeli plačilo za svoje delavce –, da se jih zmerja že skoraj s tajkuni, zaradi tega, ker sebi privoščijo malo večjo plačo, kot pa delavcu, ki je tam, recimo, 8 ur, on pa mora skrbeti skoraj 24 ur na dan, da svojim zaposlenim priskrbi delo. Tako da bi res prosil, da te delodajalce, ki se vsak dan borijo za svoj kruh in za kruh svojih delavcev, ne označujemo s tajkuni, ampak jim s pomočjo primerne zakonodaje omogočimo, da bo to delo fleksibilno in bodo lahko čim bolj zaposlovali tudi v prihodnje. Hvala.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Predlagatelj, Vlada, bi želeli še kaj povedati?

Izvolite.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovani!

Naj v zaključku še enkrat poudarim, kaj nas je vodilo k pripravi tega zakona. Zelo pomemben je cilj, da dosežemo večjo fleksibilnost na trgu dela, skozi poenostavitve postopkov in na drugi strani skozi uvedbe možnosti začasnih in občasnih del, tako brezposelnim, delavcem, starejšim od 50 let, kakor tudi tistim, ki so upokojeni. Pogosto slišimo očitke v javnosti, zakaj dajemo takšne in drugačne pomoči, socialne, ali nadomestila ljudem, katerim bi lahko zagotovili delo in za katere bi se lahko našlo delo. To je zelo pogost očitek. Vendar, ko pridemo z rešitvami, se ob njih takoj spotaknejo tisti, ki pravijo, da brezposelni ljudje potrebujejo redno zaposlitev. Se strinjam s tem očitkom. Res je, brezposelni, zlasti starejši, potrebujejo redno zaposlitev. Vendar, če redne zaposlitve ni, je po naši oceni bolje, da jim omogočimo vsaj neko delovno aktivnost in tudi dostojno plačilo za to delo. To omogočamo. S tem tudi delodajalcem omogočamo večjo fleksibilnost na trgu dela, saj lahko za del svojih potreb, za katere nimajo možnosti redne zaposlitve ali nimajo potreb po redni zaposlitvi, legalno dobijo ljudi in jih angažirajo preko teh del.

To je veliko bolje, kot da se to odvija na črno, čepprav je eden izmed poslancev rekel, da hvala bogu, da imamo delo na črno. Mislim, da je škoda, da ne legaliziramo možnih oblik, ki bi bile zelo enostaven substitut za delo na črno, in bi pomenile legalno opravljanje dela. Skozi rešitve omogočamo tako imenovano začasno in občasno delo tudi upokojencem. Nešteto predlogov s strani upokojencev, kot tudi s strani delodajalcev, je, da bi angažirali upokojence tudi takrat, ko izpolnijo pogoje za upokojitve oziroma, ko so v pokoju. S tem delom lahko pomembno izboljšajo svoj socialni položaj, hkrati pa naredijo tudi kaj koristnega oziroma naredijo delodajalce bolj konkurenčne. To je pomemben sklop vprašanj, ki ga s tem želimo urediti. Moram reči, da imamo pri tem relativno velike težave z

usklajevanjem s socialnimi partnerji. Socialni partnerji, zlasti sindikati, oziroma ne zlasti – le sindikati, nasprotujejo možnosti začasnega in občasnega dela starejših od 50 let. Tako da je ta rešitev glede na tok pogajanj relativno vprašljiva.

Skozi zmanjševanje pasti brezposelnosti želimo motivirati, da pride do zaposlitev tudi s strani tistih brezposelnih, ki so prejemniki denarnih nadomestil in smatrajo to denarno nadomestilo kot pravico, ki jo najprej izkoristijo in šele potem, kasneje, aktivno iščejo zaposlitev. Mi želimo s posegom v ta nadomestila motivirati to skupino, da če se najde zaposlitev, da to zaposlitev sprejmejo, ne pa da iščejo obvoje in razloge, da te zaposlitve ne sprejmejo. Zelo pomemben ukrep, o katerem je uvodoma govorila tudi državna sekretarka in je bil relativno spregledan, ki pomeni konceptualni premik, je to, da želimo zaščiti zaposlitev posameznika in ne njegovega delovnega mesta. Zato predvidevamo, da če postane delo posameznega delavca odvečno iz poslovnih razlogov, da delodajalec zanj nima več dela, da se morata delavec in zavod ukvarjati s tem konkretnim potencialnim brezposelnim že v času odpovednega roka. Ta delavec, katerega delo bo prenehalo iz poslovnih razlogov in mu je za to vročen tudi ustrezen sklep delodajalca, se mora prijaviti na Zavod za zaposlovanje. Delodajalec mora obvestiti Zavod za zaposlovanje o tem, da je delo tega delavca odvečno in zavod se takoj, že v času odpovednega roka, začne ukvarjati s tem delavcem. Zato je verjetnost, da že v času odpovednega roka pride do ustrezne ponudbe temu delavcu, večja, kot če se s tem delavcem začnejo ukvarjati šele takrat, ko dejansko postane brezposeln. Kajti Zavod za zaposlovanje potrebuje določeno obdobje, potrebuje kar nekaj dni, tednov, da sprocesa in da naredi zaposlitveni načrt za posameznika. To vse se lahko po sedanjem predlogu zgodi znotraj odpovednega roka, znotraj še veljavne zaposlitve, z namenom, da se ta zaposlitev ohrani.

Želimo odpraviti tudi nekatere administrativne ovire. Tu bi se ustavil pri obveznosti prijave prostega delovnega mesta ali vrste dela na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje. Menimo, da ta obveznost zasebnih delodajalcev do zavoda predstavlja pogosto nepotrebno birokratsko opravilo in terja delo, tako za delodajalca kot za zavod. Nepotrebno delo. Namreč, delodajalec, ki ima potrebo po delavcu – govorim o zasebnem delodajalcu – in najde ustreznega delavca, ne potrebuje posredovanja zavoda. Obveščanje zavoda o tem pomeni, da zavod ta podatek procesira, na ta podatek, ne glede na to, da delodajalec ne želi posredovanje zavoda, se odzovejo potencialni brezposelni z upanjem, da je vredno poskusiti. Potem se je treba na takšne poskuse tudi angažirati, odgovoriti, in to po naši oceni terja, s strani delodajalcev in s strani zavoda, nepotrebne birokratske prepreke in

delo. Zavod za zaposlovanje je ob tolikšni armadi brezposelnih zasut z iskanjem zaposlitev brezposelnim in zato je sleherno razbremenjevanje teh ljudi v smislu bolj učinkovitega dela dobrodošlo, ko govorimo o iskanju zaposlitve brezposelnim, ki so iskanci zaposlitve.

Še druge razbremenitve so, kot ta, da bo poslej Zavod za zaposlovanje pridobival podatke za odmero denarnega nadomestila s strani Davčne uprave. Dopolnjeni so tudi postopki zunanjih izvajalcev aktivnosti programov aktivne politike zaposlovanja. Ta zakon predstavlja pomemben dodatek oziroma pomembno nadgradnjo zakona, ki ga bomo obravnavali v nadaljevanju, zakona o delovnih razmerjih. Okrog obeh potekajo intenzivna usklajevanja s socialnimi partnerji in tudi koalicijska usklajevanja. Kot ste lahko začutili, je zadeva v nekaterih točkah še odprta. To ni čudno, glede na to, da imate prav, da je danes pred vami zgolj nek vmesni tekst tistega, kar se je do trenutka sprejema na Vladi dalo uskladiti s socialnimi partnerji. Glede zakona o trgu dela, smo s socialnimi partnerji že šli skozi ta zakon in imamo zgolj še agencijsko delo kot finalno aktivnost, prepuščeno za ta petek, ko govorimo o usklajevanju. Agencijsko delo je tudi vsebina zakona o delovnih razmerjih, in zato se bomo temu delu v celoti posvetili v 4-urnem pogajalskem procesu v tem tednu.

Pri reformi trga dela je pomemben zakon o delovnih razmerjih, kjer smo predelali tri četr členu, in lahko detektiram, da je pri enem in drugem vprašanju od takšnih bistvenih vprašanj odprtih približno 10. Menim, da je z dobro voljo – in kjer je volja, je tudi pot – možno zaključiti pogajanja in priti pred Državni zbor v drugem branju s amandmaji, ki bodo usklajeni s socialnimi partnerji. Mislim, da če bomo s takimi amandmaji prišli, da bo uskladitev, tako v koaliciji kot v opoziciji, relativno enostavna.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika zbora še kdo razpravljati? Vidim, da je še interes za razpravo, zato prosim za prijavo. Odpiram prijavo. Zaključujem prijavo. Prijavljeni so, vendar prijavljeni nimajo več časa za razpravo oziroma čas seveda je.

Ugotavljamo, da je število prijavljenih, kot me strokovni sodelavec opozarja, preveliko. Ponoviti? V redu. Ponavljamo prijavo. Še enkrat odpiram prijavo in prosim, če se prijavite. Prijavljena sta gospod Jakob Presečnik in gospod minister.

JAKOB PRESEČNIK (PS SLS): Hvala lepa.

Nisem mislil, da se bom sam prijavil, ampak v redu. Jaz zadeve ne vidim tako črno-belo, kot je bilo marsikdaj prikazano. Na primer, prej je kolegica Jeraj omenila subvencije za

ohranitev delovnih mest. Nasprotno kot ona menim, da je bil to v prejšnjem mandatu dober ukrep, eden od dobrih ukrepov. Trdno sem prepričan, da je marsikatera firma ostala pri življenju, ki drugače mogoče ne bi. V vseh primerih verjetno ni bilo tako. Po mojem mišljenju še vedno nimamo rešenega problema študentskega dela. To je zagotovo trd oreh, se strinjam, sploh po dogodkih, ki so se zgodili v prejšnjem mandatu. Nekaterih stvari okrog študentskih servisov zagotovo nimamo razrešenih. To smo poskušali in delno popravili v predprejšnjem mandatu, v mandatu 2004–2008. Mnoge stvari so se takrat izboljšale, ampak je še vedno ogromno problemov.

Prej je eden od razpravljavcev, kolega Horvat, rekel, in se strinjam z njim, da je treba upoštevati in poslušati tiste delodajalce, ki se zavedajo pomena dobrih delavcev in dobrih odnosov v podjetju. To je zagotovo bila tudi misel oziroma cilj pripravljavcev tega zakona, ministrstva, ko je sestavljalo ta zakon. To je osnova za dobre odnose in dobre rezultate in konec koncev tudi za nova delovna mesta. Mnogokrat hodim po firmah, kjer dobivam dobre predloge, predvsem v tistih firmah, ki so dobre, ki imajo dobre odnose z zaposlenimi in imajo tudi ustrezne rezultate. Glede na to, da je to prva obravnava, bom naštel par problemov, s katerimi se menedžerji v teh firmah srečujejo. Samo par zadev bom naštel. Na primer problem nekonkurenčnosti, mnogokrat nekonkurenčnosti starejših izkušenih delavcev, zaradi raznoraznih dodatkov, ki so jih deležni, zaradi dolžine dopusta itn. To se že malo prepleta z naslednjim zakonom, ampak bom, ker imam še nekaj časa, to nakazal.

Drugo, kar nas teži že mnogo, mnogo let, so problemi z usmeritvijo pri izobraževanju. Izobraževanje imamo popolnoma neurejeno. Izobražujemo ljudi, ki jih nimamo kam zaposliti, ki jih niti gospodarstvo, niti negospodarstvo ne rabi, manjka nam pa mnogo poklicev, za katere sploh nimamo ljudi, in čez nekaj let nekaterih stvari ne bo imel kdo za opravljati. Tretji problem, ki ga poslušam, so različni problemi pri prvih zaposlitvah glede zdravniških pregledov. Zadeva se podvaja od počitniškega dela in študentskega dela in dela za določen čas, in vedno je treba te zdravniške preglede opravljati. Razumem, da se to opravi pri takšnih zaposlenih, kot sem na primer jaz, v teh letih, vendar pri mladih, pri 25., 30. letih, je tega zagotovo preveč. Zadnjič sem nekaj poslušal, z zanimanjem sem prisluhnil eni televizijski oddaji na eni od naših televizij, kjer je bil govor o družinah s štirimi in več otroci. Tam je bil nakazan en problem. Edina kritika na državo je letela na problem, da mati lahko ostane doma z otroci in pri tem z različnimi bonitetami, kar se tiče pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja, tudi delovne dobe, vendar v tem obdobju tudi 10 let ne sme delati niti ure na teden, tačas je pa najmanj, kar se lahko zgodi, da izgubi stik s stroko. To je nepraktičen ukrep in

na tem področju bi bilo treba najbrž malo prisluhniti materam z več otroci. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Gospod minister, izvolite. Ne boste? Dobro, ni treba.

Zaključujem razpravo. O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo odločali v okviru glasovanj, v četrtek, 15. novembra 2012, 15 minut po prekinjeni 6. točki dnevnega reda oziroma ob 9. uri. S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **3. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O DELOVNIH RAZMERNIH**.

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 45 poslank in poslancev, s prvopodpisanim Jožetom Tankom, zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku Vlade, tukaj prisotnemu ministru, mag. Andreju Vizjaku.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovana predsedujoča, spoštovani poslanke in poslanci!

Nov zakon o delovnih razmerjih je bolj pomemben del paketa, ki ga imenujemo reforma trga dela. Kaj je ključni cilj tega zakona? Ključni cilj tega zakona ni le dvig ali večja fleksibilnost na trgu dela ali opogumljanje delodajalcev k zaposlovanju ob nekem normalnem standardu varnosti zaposlitve, temveč je tudi zmanjšanje segmentacije na trgu dela. Interes zmanjšanja segmentacije na trgu dela presega interese obeh socialnih partnerjev, delodajalcev in delojemalcev, in od tega cilja si tudi država obeta neko novo poslanstvo, neko novo sporočilo.

V Sloveniji imamo izredno segmentiran trg dela. Na eni strani imamo velik krog zaposlenih za nedoločen čas v podjetjih, ki stabilno poslujejo že vrsto let, desetletij. Tu so zaposlitve relativno varne, zaposleni imajo znaten obseg pravic. Na drugi strani pa imamo armado mladih brezposelnih oziroma iskalcev zaposlitve, za katere velja ena divja fleksibilnost. Tu praktično ni zaposlitve za nedoločen čas, je cela kopica raznih možnosti, in ena izmed najbolj razširjenih je pogodba za določen čas, ki pa še ni najhujša oblika. So tudi hujše, ki ponujajo še manj pravic in stabilnosti. Mislim, da je naloga države, da skozi ukrepe zmanjšuje to segmentacijo na trgu dela, in normalno, da s tem nekoliko priškrtno interese delodajalcev. Delodajalci si namreč za to obliko ljudi želijo takšne divje fleksibilnosti.

Mislimo, da je zelo pomembno, da je za načrtovanje prihodnosti, zlasti mlade generacije, za neko stabilno življenje le-te, treba sprejeti ukrepe, ki bodo tej mladi populaciji zagotovili

stabilnost. Zato želimo z določenimi omejitvami sklepanja pogodb za določen čas na eni strani in s poenostavitvijo postopkov prenehanja delovnega razmerja na drugi strani delodajalce spodbujati, stimulirati, da zaposlujejo več za nedoločen čas. V predlogu, ki ga imate na mizi, smo predlagali uvedbo tako imenovanih kvot zaposlovanja za določen čas. Na tem predlogu ne vztrajamo, lahko ga tudi nadomestimo z drugimi oblikami destimuliranja sklepanja pogodb za določen čas.

Skozi rešitve želimo poenostaviti tudi disciplinske postopke. Želimo preprečevati zlorabe glede ustanavljanja tako imenovanih slamatih podjetij. Želimo prilagoditi delovnopravno zakonodajo starajočim se delavcem, kajti vemo, da si želimo podaljšati delovno aktivnost in skozi ukrepe delovnopravne zakonodaje želimo narediti to delovnopravno zakonodajo prijaznejšo starejšim. Želimo doseči tudi to, kar je bilo danes izpostavljeno, da se več stvari ureja na bipartitni ravni. Da se vse, kar se tiče plač, kar se tiče dodatkov, kar se tiče ostalih višin povračil stroškov v zvezi z delom, ureja na bipartitni ravni, med delodajalci in delojemalci. Ne želimo predpisovati ničesar drugega kot nekega minimalnega standarda. Želimo, da se od tega minimalnega standarda navzgor delodajalci in delojemalci dogovorijo. Soočeni pa smo s problemom, da se dogovorijo relativno težko. Zelo bi bil vesel, če bi lahko vrsto stvari namesto delovnopravni zakonodaji prepustili dogovarjanju na bipartitni ravni.

Spoštovani, s tem zakonom želimo doseči več ciljev. Temeljna dva cilja sta večja fleksibilnost na trgu dela ob zagotavljanju normalnih evropskih standardov varovanja pravic delavcev in hkrati zmanjšanje segmentacije, zaposlovanje v prekerne oblike, v takšne oblike, ki ne nudijo prihodnosti in stabilnosti, zlasti za iskalce prve zaposlitve.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin. Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, gospa Alenka Jeraj.

ALENKA JERAJ (PS SDS): Hvala za besedo.

Reformni zakoni, zakoni, ki bodo bolj kot običajno vplivali na našo prihodnost, reforme, od katerih je naša prihodnost odvisna, bi morale biti zelo široko usklajene. Politiki v državi bi morali spoznati, da je le široko soglasje v zvezi z reformami lahko uspešno in da so le take rešitve lahko najboljše rešitve, saj imamo vsi radi svojo domovino in si vsi želimo uspešno pot, ki bo prinesla državljanom in državljanom svetlo prihodnost. Zato smo se, kadar smo vodili koalicijo, vedno želeli o ukrepih in prihodnosti pogovarjati tudi z opozicijo in ključne reforme sprejeti skupaj. Tako smo v mandatu 2004–2008 v okviru partnerstva za razvoj ponudili roko opoziciji in rezultati sodelovanja so bili dobri.

Najnižja brezposelnost v zgodovini države, dvakrat višja gospodarska rast kot v državah EU, rast produktivnosti, sprejeti ukrepi za izboljšanje življenja prebivalcev in še mnogo drugega. Če bi s tako prakso nadaljevali tudi v obdobju 2008–2011, ko smo pričakovali podobno povabilo k sodelovanju s strani tedanje koalicije, skoraj zagotovo danes ne bi bili tu, kjer smo.

Tudi sedaj je predlog za sodelovanje na mizi oziroma so na mizi zakoni, ki jih želimo sprejeti z vami. Prejeli ste jih, pričakujemo vaše predloge, da bodo učinkoviti, kot so bili tisti v času prve Janševe vlade. Zdaj smo, kjer smo, in ukrepi, ki so bili aktualni 3, 4 leta nazaj, danes niso več aktualni. Danes so potrebni ukrepi, ki jih, če bi takrat storili prave korake, ne bi bilo treba. Spremembe na področju trga dela so stalnica. Veliko smo govorili o njih, govorili o tem, da so spremembe nujne, da potrebujemo fleksibilen trg dela, naredili pa žal bolj malo. Za trg dela v Sloveniji je značilno, da je tog, da so stroški dela visoki, da je veliko nepotrebnih administrativnih ovir. Ravno zaradi takega stanja je bilo jasno, da bo s krizo prišlo do odpuščanja, ki ne bi bilo problematično, če bi si brezposelni lahko hitro našli novo zaposlitev. To pa ni možno, saj smo obenem zelo hitro, dnevno, izgubljali delovna mesta.

Tisto, kar je problem za mnoge zaposlene, je razlika med tistimi, ki so zaposleni za določen čas in tistimi, ki so zaposleni za nedoločen čas. Če je bilo nekdanj razmerje boljše, pa danes podatki kažejo slabo sliko. Če povem podatek Zavoda za zaposlovanje za obdobje od januarja do septembra letos – za nedoločen čas je bilo sklenjenih 9 tisoč 870 zaposlitev, za določen čas 48 tisoč 258, torej več kot 5-krat več za nedoločen čas. Za določen čas so zaposleni mladi, ki si težko ustvarijo svoje družine, samostojno gospodinjstvo. Sistem je zelo krivičen do tistih, ki so zaposleni za določen čas v primerjavi s tistimi, ki so zaposleni za nedoločen čas. Ko pa se izkaže, da nekdo, ki je zaposlen za nedoločen čas, svojega dela ne opravlja dobro ali ne odgovarja več potrebam delodajalca, ima le-ta velike težave, da ga odpusti oziroma zamenja z boljšim delavcem. Tisti, ki dela dobro, je za delodajalca dragocen, in bo zainteresiran, da je njun poslovni odnos dober. Delavec, ki je zadovoljen, rad hodi v službo, je učinkovit in uspešen, kar je interes tudi njegovega nadrejenega. Delodajalec je z dobrim delavcem zadovoljen in ga ne bo odpustil. Mora pa imeti možnost, da lahko na relativno enostaven način odpusti delavca ali ga zamenja za aktivnejšega, učinkovitejšega.

Nov zakon o delovnih razmerjih predvideva kvote, da se ta situacija spremeni. Kaj bo končna rešitev, bomo še videli, ker je zakon v dogovoru s sindikati še v usklajevanju. Zagotovo pa bo tudi na tem področju narejen korak naprej. Nov zakon o delovnih razmerjih je potreben tudi zato, ker smo v zadnjih letih dnevno spremljali kršenje pravic delavcev s

strani delodajalcev, ki jih je zanimal predvsem zaslužek, ne pa tudi posameznik, ki mu je s svojim delom ta zaslužek prinašal. Pred nekaj tedni smo imeli tematsko sejo Odbora za delo, družino, socialne zadeve in invalide, kjer smo lahko slišali od strokovnjakov z različnih področij demografije, informatike in ekonomije, da pri nas delavci na trg dela v primerjavi z drugimi državami vstopajo pozno, z njega pa odhajajo relativno zgodaj. Zato je nujno več reform in zakonov sprejeti skupaj, z istim ciljem, da se ti ne izključujejo, ampak dopolnjujejo, da dosežemo cilje, ki smo si jih zadali – čim več delovnih mest, čim več zaposlenih, čim manj brezposelnih. Če do tega že pride, pa primerno varstvo za brezposelno osebo in pomoč, da se čimprej ponovno zaposli.

Kar naprej poslušamo, da morata vlada in parlament ustvariti delovna mesta. To ne gre. Morata pa zakon in ukrepi ustvariti okolje, v katerem se bodo lažje ustvarjala delovna mesta. Okolje, v katerem bodo delavci zaščiteni in ne izkoriščani, okolje, kjer bodo podjetja administrativno in stroškovno manj obremenjena, okolje, kjer bodo inšpekcijske službe delovale, kot tudi druge institucije države. Verjamemo, da nov zakon o delovnih razmerjih vse to prinaša, zato ga v Poslanski skupini SDS podpiramo. Zakon je prvi korak, ključno je potem izvajanje in nadzor nad izvajanjem.

PODPREDSIEDNICA RENATA BRUNSKOLE: Poslanska skupina Socialnih demokratov, gospod Matevž Frangež.

MATEVŽ FRANGEŽ (PS SD): Spoštovani, spoštovane!

Socialni demokrati smo že v prejšnjem mandatu kot visoko prednostno nalogo naše Vlade opredelili reformo trga dela, modernizacijo politike zaposlovanja. S tem namenom je bila pripravljena tudi novela oziroma nov zakon o delovnih razmerjih. Osnova zakona, kot ga danes sprejemamo, je bila pripravljena že v prejšnjem mandatu. Ob nastopu krize je postalo jasno, da v pogojih gospodarske krize obstoječe zakonske rešitve ne zagotavljajo več ustrezne podlage za zaščito delavcev, glede na to, da smo se vse pogosteje s kričečimi naslovi v slovenskih dnevnikih srečevali s številnimi zlorabami pravic delavcev. Zavedamo se, tako kot smo se zavedali tedaj, da je prenova delovnopravne zakonodaje nujna tudi zaradi povečevanja konkurenčnosti slovenskega gospodarstva.

Že vrsto let s strani mednarodnih organizacij, OECD, Evropske komisije, velja ocena, da slovensko gospodarstvo ni dovolj konkurenčno, ker je visoko obremenjeno s stroški dela in ker je trg dela preveč tog. Prav zato se delodajalci pogosto zatekajo k najfleksibilnejšim oblikam zaposlovanja, ki jih danes poznamo kot prekerne, brezpravne oblike zaposlovanja: študentsko delo, podjemne pogodbe, avtorske pogodbe in druge formalno

urejene oblike dela, ki dajejo posameznikom zelo malo ali nič socialne varnosti. To pogloblja segmentacijo na trgu dela. Dejstvo je, da imamo na trgu dela izrazito neravnotežje. Na eni strani del zaposlenih z relativno visoko stopnjo zaščite in ravni socialne varnosti, na drugi strani pa vedno več, predvsem mlajših, ki na trgu dela ostajajo brez vsakršne socialne varnosti. Ta pojav je še posebej zaskrbljujoč glede na to, da se položaj mladih na trgu dela v zadnjih letih izrazito poslabšuje.

Po podatkih študije Fleksibilnost trga dela v Sloveniji, ki jo je pripravil Urad za makroekonomske analize in razvoj, je skoraj 67 % mladih zaposlenih za določen čas, medtem, ko je evropsko povprečje 40 %. Zaskrbljujoč je tudi podatek, da se brezposelnost posameznikov z visoko izobrazbo povečuje. Tako je bilo po podatkih Zavoda za zaposlovanje za april 2012 registriranih skoraj 10 tisoč brezposelnih z visokošolsko, s terciarno izobrazbo. Zaskrbljujoč je tudi visok delež terciarno izobraženih v strukturi dolgotrajno brezposelnih, saj ti predstavljajo več kot 5 tisoč dolgotrajno brezposelnih oseb ali 36 % vseh dolgotrajno brezposelnih. Socialni demokrati smo že v prejšnjem mandatu postavili temelje reforme trga dela. Sprejeli smo Zakon o urejanju trga dela, s katerim smo z dvigom denarnih nadomestil povečali socialno varnost iskalcev zaposlitev. Naše izhodišče je bilo to, da najprej povečamo varnost, da lahko posledično povečujemo tudi prožnost. Ne sledimo prožni varnosti. Sledimo varni prožnosti. Tukaj je pomembna razlika. Ljudem varnost, zato, da je lahko ekonomija prožna.

Ob tem je bil narejen velik napor za uveljavitev zakona o malem delu, s katerim smo po principu vsako delo šteje želeli zmanjšati segmentacijo na trgu dela, omejiti delo na črno ter izkoriščanje študentskega dela. Sprejeli smo tudi novelo zakona o zaposlovanju in delu na črno. Oba zakona, ki bi bistveno izboljšala stanje na trgu dela in zmanjšala brezpravnost ljudi, posebej tistih, ki so prisiljeni, da se zatekajo v te oblike dela, sta žal na referendumu doživela žalostno usodo. Odgovornost za ta vprašanja je znana. Reforma trga, ki jo je pripravila sedanja Vlada, temelji na dveh zakonih. Ob novem zakonu o delovnih razmerjih so reformni predlogi vnešeni tudi v noveli o Zakonu o urejanju trga dela, ki smo ga obravnavali nekoliko prej. Predvsem za slednjega lahko trdimo, da z uvajanjem principa prisilnih začasnih in občasnih del za starejše od 50 let ter z zniževanjem nadomestil za brezposelne povečuje prožnost, bistveno pa znižuje varnost delavcev.

Rešitve novega zakona o delovnih razmerjih so bolj uravnotežene, čeprav so neproblematični predvsem ukrepi, ki se nanašajo na izboljšave veljavnega zakona. Tako je predvidena možnost izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi delavca v primeru neplačevanja prispevkov za socialno in zdravstveno varstvo, uvaja se varovalke za

preprečitev izkoriščanja delavcev v primeru slavnatih podjetij, izboljšuje se varstvo pravic agencijskih delavcev, bolj racionalno je urejena izraba dopusta, izboljšujejo se določbe na področju inšpekcijskega nadzora in kazenskih sankcij. Vsi ti ukrepi so sicer potrebni, saj izboljšujejo varstvo pravic delavcev na področju delovnih razmerij, nimajo pa značilnosti reform. Ta zakon je z vidika akutnosti problemov in neenakega položaja o zaščiti ljudi odločno premalo ambiciozen.

Predlog zakona o delovnih razmerjih vsebuje tudi nekatere predloge, ki predstavljajo del reforme, vendar je treba opozoriti na to, da so rešitve do danes nedorečene, predvsem pa neusklajene s socialnimi partnerji. Ker je Vlada v Državni zbor poslala predlog reforme trga dela, ki je v socialnem dialogu še ni uskladila, je reforma odprta praktično na vseh ključnih točkah. Danes, ko opravljamo splošno razpravo o tem zakonu, tudi v primeru tega zakona ne vemo, kakšne bodo končne rešitve, o katerih se bodo uskladili socialni partnerji in Vlada. Tako se postavlja vprašanje, ali so instrumenti za zmanjševanje dela za določen čas ustrezni. V primeru, da bodo uveljavljene kvote zaposlitev za določen čas, obstaja bojazen, da bodo delodajalci še bolj izrabljali obstoječe oblike negotovih zaposlitev – pogodbeno delo in študentsko delo. Situacija na področju zaposlovanja mladih se bo na ta način še poslabševala. Prav tako je odprto vprašanje skrajševanja odpovednih rokov in zniževanja odpravnin. Če bi v primeru prenove zakona o delovnih razmerjih v povezavi z novelo Zakona o urejanju trga dela dejansko želeli govoriti o pravi reformi in ne zgolj o popravkih, potem reformi trga dela manjkajo nove sistemske rešitve. Ena od njih je prav gotovo uvedba odpravninskega sklada, v katerega bi vplačevali delodajalci in država.

Prav tako predlogu reforme trga dela manjka še ena pomembna komponenta. Varno prožnost na trgu dela bi bilo treba krepiti z vlaganjem v izobraževanje in usposabljanje delavcev, z aktivnimi politikami zaposlovanja. Nenazadnje, reforma bi morala vsebovati tudi instrumente za zmanjševanje dela na črno. Opozarjamo, da bomo terjali dosledno spoštovanje pravne varnosti zaposlenih in instrumentov za zagotavljanje pravne varnosti. Pohvalimo lahko uvajanje plačilne liste kot izvršilnega naslova za izterjavo plač in prispevkov, grajamo pa napovedi o odpovedi oziroma odstopu od kolektivnega dogovarjanja, ki je pomembna civilizacijska pridobitev mednarodnega gibanja delavstva za zavarovanje in izboljševanje njegovega položaja. Priporočamo Vladi, sindikatom in gospodarstvu, da si v okviru socialnega dialoga zastavijo ambicioznejše cilje, a tudi to ne bo prispevalo dovolj k sposobnosti naše družbe za okrepanje gospodarstva, zato potrebujemo novo gospodarsko politiko. Za novo gospodarsko politiko pa se bo Vlada najprej morala

odpovedati večini svojih predpostavk politike, ki smo ji priča v zadnjem letu.

Socialni demokrati Predlogu zakona o delovnih razmerjih ne bomo nasprotovali, saj ocenjujemo, da nekateri predlogi ukrepov predstavljajo določen napredek, predvsem v smeri večje zaščite pravic delavcev, po drugi strani pa ugotavljamo, da o pravi reformi trga dela, ki bi morala temeljiti na dinamičnem ravnovesju med varnostjo na eni strani in prožnostjo na drugi, žal ne moremo govoriti.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Poslanska skupina Državljske liste, gospod Rihard Braniselj.

RIHARD BRANISELJ (PS DL): Hvala, podpredsednica.

Zakonu o delovnih razmerjih smo včasih rekli delavska ustava in zaslužil si je to ime. Ta trenutek imam pred seboj en drug osnutek zakona o delovnih razmerjih, za katerega pa ne moremo reči, da gre za reformni zakon. Ta zakon je namreč premalo ambiciozen, da lahko rečemo, da gre tu za kakšne velike reforme. Mi bomo želeli, da bo ta zakon boljši, da bo reformam kolikor toliko podoben. Pravna ureditev delovnih razmerij bi morala biti takšna, da bi urejala osnovne pravice in dolžnosti delavcev in delodajalcev v medsebojnih razmerjih ter predstavljala minimalne standarde urejenosti delovnih razmerij, a vse to na način, da bi čim manj ovirala učinkovito delovanje podjetij in drugih organizacij. Trenutna ureditev delovnih razmerij pa je žal takšna, da delodajalcem ustvarja veliko odvečnega administrativnega bremena in jim nalaga odgovornost za socialno skrb za zaposlene, kar bi morala biti naloga države in ne neposredno podjetij. Da lahko določena organizacija preživi in dosega uspehe v odprtem tržnem gospodarstvu, mora biti učinkovita in konkurenčna v mednarodnem merilu. To pa je mogoče le tako, da skrb za socialno prenesemo na državni sistem socialne varnosti, podjetjem in drugim organizacijam pa zagotovimo podobna pravila na trgu dela, kot veljajo za njihove konkurente v razvitih evropskih državah. Le tako se bodo lahko slovenska podjetja v konkurenčni boj spustila enakopravno s tujimi partnerji, se širila in odpirala nova delovna mesta.

Prenova delovne zakonodaje mora torej biti del politike ohranjanja in ustvarjanja delovnih mest in ne privesek socialne politike. Dobri pogoji za ustvarjanje novih delovnih mest so namreč edina pot do dolgoročnega ohranjanja in izboljševanja splošnega življenjskega standarda v tej državi. Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj in Evropska komisija nas že vrsto let opominjata, da je naš trg dela med najmanj prožnimi, najbolj segmentiranimi in tako tudi najmanj pravičnimi v krogu razvitih držav. Spremembe niso potrebne zaradi našega dobrega ugleda, spremembe so

nujne zaradi nas, ki si moramo s sodobnimi pravili na trgu dela, ostri mednarodni konkurenci, zaslužiti svoj kruh. Sedaj je čas oziroma nuja, da delovno zakonodajo posodobimo. Predlagani zakon o delovnih razmerjih prinaša nekaj pomembnih izboljšav delovne zakonodaje. Naj jih naštejemo zgolj nekaj. Poenostavlja formalnosti in zmanjšuje administrativno breme, ki so ga do sedaj imela podjetja ter se prilagaja razvoju informacijske tehnologije, zmanjšuje minimalne odpovedne roke v primeru redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi, podrobneje ureja pravice delavcev v primeru spremembe delodajalca zaradi prenosa podjetja ali dela podjetja, prevzema, združitve ali drugega pravnega posla.

Tako zmanjšuje tveganja, da se bi ponovile žalostne zgodbe delavcev, ki so zaradi prezaposlitve na kakšno slamnato podjetje ostali brez zadnjih plač, odpravnin in drugih pravic iz delovnega razmerja. Predlagani zakon skuša problem delitve delavcev na zaposlene za nedoločen čas in zaposlene za določen čas reševati z uvedbo kvot za zaposlovanje za določen čas, kar je za Državljsko listo popolnoma nesprejemljivo. V fazi usklajevanja zakona je Državljska lista opozarjala, da je predpisovanje dodatkov za delovno dobo po vsebini enako davku. Iz ekonomskih raziskav za Slovenijo in druge razvite države namreč izhaja, da dodatek za delovno dobo nima realnih osnov v produktivnosti starejših delavcev glede na mlajše delavce. Mlade postavlja v neenakopraven položaj in umetno draži delo starejših delavcev in s tem starejšim brezposelnim znižuje možnost za zaposlitev. Kompromisni predlog, da se dodatek veže na dobo pri delodajalcu in se preoblikuje v dodatek za stalnost, je bil zavrnjen. Predlagatelj zakona je umaknil tudi prvotno rešitev, ki bi delovni čas v Sloveniji uredila po evropsko. Delodajalci v Sloveniji plačujejo regres za prehrano med delom, poleg tega pa še sam odmor za malico, delo, ki ga delavci niso nikoli opravili. Tako so glede na stroške dela avtomatično manj produktivni kot v ostalih državah.

Nastavki za reformo trga dela, ki so bili predstavljeni junija 2012, so obetali resnično posodobitev delovne zakonodaje. Rešitve, ki so predlagane v Državnem zboru, so senca teh prvotnih idej in –upamo, da ne – izgubljena priložnost za resnejšo in nujno potrebo reforme trga dela. Državljska lista bo v fazi druge obravnave zakona o delovnih razmerjih predlagala izboljšave v smeri ureditve, kot jo poznajo najbolj konkurenčna evropska podjetja.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Poslanska skupina Slovenske ljudske stranke, gospod Jakob Presečnik.

JAKOB PRESEČNIK (PS SLS): Hvala lepa za besedo, gospa podpredsednica. Spoštovani gospod minister.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke podpiramo prenovo zakonodaje, na kar delodajalci in delojemalci čakajo že več kot desetletje. V ekosocialno tržnem sistemu gospodarstva, ki ga SLS zagovarja in podpira, bi morala biti tudi delovna zakonodaja prilagojena in naravnana k takšnemu sistemu, hkrati z zagotovljeno varnostjo delavcev in delovnih mest. Podpiramo ureditev oziroma določbe tega zakona, ki preprečujejo izogibanje plačevanju prispevkov za zaposlene, zmanjševanje možnosti zaposlovanja za določen čas oziroma preprečevanje zlorabe te možnosti, ki naj bi bila dovoljena le v izjemnih primerih in največ dve leti. Podpiramo zmanjšanje administrativnih ovir in stroškov podjetij v zvezi s postopki zaposlovanja in odpuščanja. V zakonodaji pa moramo ohraniti zagotavljanje varovanja osnovnih oziroma minimalnih pravic delavcev, predvsem pa od nove delovne zakonodaje pričakujemo, da bo pripomogla k boljši konkurenčnosti slovenskega gospodarstva, kar bo posledično eden od vzvodov za dvig gospodarske rasti. Ob tem mora delovna zakonodaja ustrezno ščititi delavce, še posebej ranljive skupine, kot so mladi, starejši, in ne smemo pozabiti na tiste, ki imajo ali si ustvarijo družino, kar mora država varovati in spodbujati tudi z delovno zakonodajo.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke zato želimo, da se ohrani družini prijazen zakon o delovnih razmerjih. Pravice staršev, predvsem mater, ki skrbijo za družino, za otroke, moramo ohraniti in zapisati v zakon na podoben ali enak način kot spodbude za prvo zaposlitev mladih. Nov pristop k zaposlovanju, varna fleksibilnost ter poenostavljeni postopki v zvezi z zaposlovanjem ter prehodni in poskusni čas pri novi zaposlitvi, bodo po našem mnenju med drugim pripomogli tudi k zmanjšanju dela na črno. Zato podpiramo novo ureditev za preprečevanje zlorab v primeru prenosa delavcev na tako imenovana slamnata podjetja oziroma izigravanje inštituta spremembe delodajalca z določitvijo solidarne odgovornosti ter skrajšanje odpovednih rokov. Varno fleksibilnost, predvsem v smislu prehoda iz pravice do delovnega mesta v pravico do dela in kot olajšanje prehodov med delovnimi mesti oziroma drugim delom in med različnimi delodajalci, vidimo v poslanski skupini kot pozitivno rešitev in nov model v sodobni delovni zakonodaji. Nov zakon naj zagotavlja fleksibilnost tudi s fleksibilnejšimi postopki, ki so pozitivni za delodajalce in delavce, ki pomenijo večjo varnost delavcev oziroma večjo možnost novih zaposlitev, z upoštevanjem enakih možnosti in ob preprečevanju kakršnekoli diskriminacije.

V Poslanski skupini SLS upamo, da bodo vsi partnerji v pogajanjih, tudi o tem zakonu, našli soglasno rešitev, da bo zakon prispeval k večji konkurenčnosti gospodarstva in z varno fleksibilnostjo tudi k spodbudi za zaposlovanje. Bistven je premik k fleksibilnosti,

posamezne manjše rešitve pa so stvar pogajanj. Pri tem mislim predvsem na obdobje odpovednega roka, priznavanje minulega dela in, glede načina opredelitve, postopka zaposlovanja in odpuščanja. Še posebej pomembno je, da se odpravi neenakopravnost zaposlenih za določen čas. Znano je dejstvo, da je vse več takšnih zaposlitev. Tako zaposlene se postavlja po veljavni zakonodaji v izjemno neugoden in v neenakopraven položaj, saj nimajo zagotovljenih enakih pravic kot zaposleni za nedoločen čas. Zaradi takšne oblike zaposlitve tudi do nekaterih drugih pravic ne morejo. Na primer, celo ne dobijo posojila v bankah.

Zato so nujne takšne spremembe zakona. Zmanjšanje dualizma oziroma segmentacije na trgu dela kot posledice razlik v položaju delavcev bo odpravljena, če bodo pogoji za obe obliki dela bolj izenačeni, torej delavcev, zaposlenih za določen čas in delavcev, zaposlenih za nedoločen čas. Zato imamo nekaj vprašanj in predlogov, na katere želimo do druge obravnave dodatne obrazložitve in bolj natančne opredelitve. Preučiti, ali so spremembe dovolj učinkovite in spodbudne na področju zaposlovanja za določen čas, da se bodo delodajalci odločali za zaposlovanje teh delavcev za nedoločen čas, saj predlog ostreje štiti pravice teh delavcev in omejuje tovrstno delo pri delodajalcih, in predlagamo, da posebej za manjša podjetja ali posamezne panoge, kjer je način dela drugačen, omogočimo večjo fleksibilnost in upoštevamo predlog obrtne zbornice in določimo možnost določitve večje fleksibilnosti na ravni kolektivnih pogodb. Še vedno ostaja vprašanje, kako omogočiti in v zakonu spodbuditi delodajalce, da nagradijo dobre delavce, zagotoviti zaščito dobrih delavcev, saj bo to spodbuda tudi za ostale, da bodo bolj učinkoviti, ob hkratni poenostavitvi postopkov v primeru izredne odpovedi ali odpovedi iz krivdnega razloga ali nesposobnosti iz poslovnega razloga in pri disciplinskem postopku.

Z varovalkami v zakonu preprečiti zlorabo tega inštituta zgolj za lažje odpuščanje. Zagotoviti nadzor in učinkovito pravno varstvo pravic delavcev nad takšno ureditvijo ter nad ureditvijo, da se v času poskusnega dela daje možnost redni odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani delodajalca, in sicer z razlogom neuspešno opravljenega poskusnega dela delavcev, še posebej zato, ker je v tem primeru odpovedni rok le 7 dni. Zato poudarjamo, da je pomembno zagotoviti učinkovit in ustrezen nadzor in učinkovito sodno varstvo. Zato predlagamo dodatno preučitev in izboljšanje določb ter predpisov o delovanju ustreznih inšpekcij, delovnih sodišč ter zagotovitev učinkovitega dela inšpekcije. Prehod v varno fleksibilnost pri zaposlovanju je eden od korakov h konkurenčnejšemu gospodarstvu na eni strani in na drugi strani k spodbudi za zaposlovanje delavcev, za zmanjšanje brezposelnosti.

Zato v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke podpiramo predlog zakona v prvi obravnavi. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije, mag. Jana Jenko.

MAG. JANA JENKO (PS DeSUS): Hvala za besedo, predsedujoča.

Spremembe delovnopravne zakonodaje so v spreminjajočih se družbenih razmerah in gospodarskih trendih nujne. Vsekakor se je treba strinjati, da so glede na izkušnje iz prakse – epilogi sodnih postopkov, pomanjkljive inšpekcijske pristojnosti, anomalije pri agencijskem delu in prekomerno zaposlovanje v prekernih oblikah zaposlitev – potrebne določene spremembe obstoječega zakona. V Poslanski skupini DeSUS se ne moremo strinjati s trditvami nekaterih, da je togost zakonodaje tega področja glavni krivec za težave, v katerih se je znašlo naše gospodarstvo. Dejstvo je, da v kriznih razmerah spremembe tako pomembnih področij kot sta pokojninska in delovnopravna zakonodaja lahko povzročijo dodatno krizo, če predlagani ukrepi niso podprti s soglasjem socialnega dialoga. Zato v Poslanski skupini DeSUS od sicer še trajajočih pogajanj pričakujemo maksimalno zblížanje stališč in sprejetje rešitev, ki bodo sprejemljive za vse, brez groženj z referendumi. Poslanska skupina DeSUS sprejema predlagane rešitve, ene bolj, druge manj. Pri tem izhajamo iz tega, da se zavedamo, da je trg dela v težavah, da pa je nujno pri novem reguliranju delovnih razmerij zaščititi delavca kot šibkejšo stranko v razmerju.

Zadnja različica predloga zakona, ki je bila vložena v Državni zbor, je izpustila odpravo dualizma pogodbe o zaposlitvi, zato se bolj strinjamo z zdajšnjo različico, ki ohranja obe vrsti pogodb o zaposlitvi. V predlaganem zakonu je predpisana kvota za zaposlitve za določen čas, prav tako pa se ta oblika zaposlovanja omejuje še z obveznostjo navedbe razloga za tako zaposlitev. V Poslanski skupini DeSUS si želimo še strožjo omejitev zaposlovanja za določen čas. Nesprejemljiva se nam zdi aktualna praksa delodajalcev, ko v nedogled verižijo zaposlitev za določen čas, pri tem pa delavca puščajo v negotovosti in strahu pred nepodaljšanjem pogodbe. Kako naj se mladi sploh osamosvojijo in ustvarijo družino, saj je ravno med mladimi ta model zaposlovanja danes najpogostejši. Delodajalci si želijo več prožnosti v delovnih razmerjih. Predlog zakona jih vsekakor prinaša, saj odpravlja dokaj visoko zaščito rednih zaposlitev z zmanjševanjem omejitev pri odpuščanju. Spreminja se tudi model odpravnin in odpovednih rokov, kar prinaša lažji odziv na trende v poslovnem okolju in posledične potrebe po delovni sili.

Kot pozitivne novosti v naši poslanski skupini pozdravljamo tudi omejitve pri agencijskem delu. Predlagani zakon ureja tudi problematiko slamnatih podjetij z namenom preprečevanja zlorab delavcev. Pozdravljamo tudi več kazenskih sankcij in širitev pooblastil inšpektorjev, si pa želimo več in boljšega dejanskega inšpekcijskega nadzora. Kar se tiče varstva starejših delavcev, bodo slednji na slabšem kot po veljavni ureditvi, po kateri so varovani od 55. leta starosti dalje. Delavci po 55. letu starosti so najboljčutilivejša kategorija brezposelnih, saj jih nihče noče zaposliti. Zato menimo, da jih je treba varovati že v času trajanja delovnega razmerja. Zaščita, ki je predlagana po tem zakonu, 5 let pred izpolnitvijo pogojev za starostno upokojitev, je vprašljiva in po naši oceni težko izvedljiva, saj bo s strani delodajalca lahko prihajalo, namerno ali nenamerno, do izgovorov in zlorab, češ, da ni vedel, da je delavec dosegel pogoje za tovrstno varovanje.

V Poslanski skupini DeSUS v nadaljevanju obravnave tega zakona pričakujemo še modifikacije rešitev, saj še vedno potekajo pogajanja na ravni socialnih partnerjev. V tej fazi pa se strinjamo, da gre zakon v nadaljnjo proceduro. Hvala.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Poslanska skupina Nove Slovenije, gospa Iva Dimic.

IVA DIMIC (PS NSi): Hvala za besedo. Spoštovani!

Prožna varnost je rdeča nit Predloga zakona o delovnih razmerjih. Gre za še en pomemben zakon iz reformnega paketa, ki je praktično neločljiv od pokojninske reforme in sprememb Zakona o urejanju trga dela. V Novi Sloveniji pozdravljamo približevanje evropskim standardom na področju trga dela, ki jih prinaša ta predlog, saj smo se k temu zavezali tudi v našem programu. Prožna varnost ne pomeni le lažjega zaposlovanja in hkrati lažjega odpuščanja, čeprav je to ena od osrednjih rešitev predloga zakona, pomeni tudi možnost prožnejše organizacije dela znotraj podjetij, olajšanje prehodov med delovnimi mesti oziroma deli pri delodajalcu in med delodajalci. Pomeni še druge ukrepe, ki bodo podjetjem omogočila lažje reorganizacije in s tem prilagoditev dogajanja na trgu. V Novi Sloveniji smo naklonjeni tudi vsem ukrepom, ki bodo povečali varnost delavcev in preprečevali njihovo izkoriščanje, predvsem delavcev migrantov, ki so pogosto podvrženi novodobnemu suženjstvu. Ker Predlog zakona o delovnih razmerjih predstavlja dobro podlago za posodobitev in debirokratizacijo področja trga dela, v Novi Sloveniji aktivno spremljamo pogajanja socialnih partnerjev in upamo, da bo zahtevna materija kmalu usklajena.

Poslanci Nove Slovenije menimo, da je Predlog zakona o delovnih razmerjih primeren za nadaljnjo obravnavo.

PODPREDSIEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Poslanska skupina Pozitivna Slovenija,
mag. Stanko Stepišnik.

MAG. STANKO STEPIŠNIK (PS PS): Hvala lepa, gospa podpredsednica. Gospod minister, spoštovani poslanke in poslanci!

Predlog zakona o delovnih razmerjih – stališče Pozitivne Slovenije je, da v prvi obravnavi ne bomo nasprotovali predlogu zakona. Obrazložitev. Zakonska ureditev, ki ureja trg dela, delovna razmerja, pokojninsko in invalidsko zavarovanje in davčno politiko, mora slediti tržnim potrebam po delovni sili in konkurenčnem okolju, ki ga mora ustvarjati država. Danes so potrebe trga po delovni sili popolnoma drugačne kot so bile pred 10 ali 20 leti. Razvoj na različnih področjih prinaša nove zahteve za zadovoljevanje družbenih, socialnih, industrijskih in drugih potreb. Te sodobne potrebe imajo kakovostni, časovni in ekološki značaj. Če želimo zadovoljiti te potrebe v konkurenčnem okolju, moramo imeti takšen zakonodajni okvir, da bodo lahko podjetja konkurenčno nastopala pri zadovoljevanju različnih potreb s produkti, kot so storitve in izdelki.

V trikotniku država–delodajalec–delojemalec mora veljati maksimalna prožnost, fleksibilnost in varnost. Prožnost in fleksibilnost ter varnost je največja v dobrih podjetjih in urejeni sistemski zakonodaji, kjer je varnost delovne sile tudi pri hitrem odpuščanju. Tržne potrebe so danes bolj sezonske, inovativne, maloserijske, in zato tudi pri projektnem in investicijskem delu zahtevajo ciklične potrebe po delovni sili. Zato nastajajo potrebe po hitrem odpuščanju in hitri zaposlitvi pri zahtevah trga po zmanjšanih ali povečanih potrebah po produktih.

Če želimo slediti konkurenčnosti, moramo imeti sistemsko ureditev za prožnost, fleksibilnost in varnost delovne sile. Vse skupaj lahko v trikotniku država, agencija ali sklad za odpravnine, kakorkoli že, lahko je tudi zavod za zaposlovanje–delodajalec–delojemalec nadgradimo z medgeneracijsko solidarnostjo, tako da prenašamo znanje, večšine, praktične izkušnje s starejših na mlajše v predupokojitvenem času, tudi skrajšanem delovnem času, motivacijo države z zmanjšanimi prispevki ali davki za delojemalce in delodajalce. Če bomo več vlagali v raziskave in razvoj, bomo ustvarjali nove potrebe po produktih, bomo konkurenčnejši in bomo ustvarjali potrebe po novih zaposlitvah oziroma bomo ustvarjali nova delovna mesta. Zakon o delovnih razmerjih mora podjetje motivirati in stimulirati, da lahko delovno silo brez velikih stroškov prilagaja potrebam trga dela, delojemalec pa mora imeti odgovornost, da izpolnjuje cilje podjetja.

Pri zaposlovanju mladih je v zagonu premalo dorečenega. Dijaki s poklicnim usposabljanjem bi imeli na primer šolanje tri plus ena, kjer bi imeli eno leto praktičnih izkušenj in vpis tega leta kot delovno dobo. Po tem šolanju bi se lahko normalno vpisali v vertikalno napredovanje šolanja v strokovnem izobraževanju. Študenti bi opravljali na primer obvezno prasko, kar bi določili s posebnimi členi ali zakonom, eno leto, in jo podaljšali še za eno leto z olajšavami podjetja, kjer delajo. Tako bi dosegli dvoje. Prvič, praktično usposobitev mladih, ki bi bili hitro zaposljivi, če bi se zopet vrnili nazaj na agencije oziroma zavod za zaposlovanje, ter dosegli v podjetju večjo konkurenčno sposobnost in produktivnost na tistih delovnih mestih, kjer bi se mladi usposabljali. Na ta način bi spodbudili obstoječi strokovni kader k večji učinkovitosti. S spoznanjem mladih z delovnim procesom, podjetji, bi pri rotaciji, nadomeščanju ali zaposlitvi mladih, mladi prej našli zaposlitev za nedoločen čas, kot pa danes. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslank in poslancev. Besedo ima gospod Mirko Brulc, pripravi se mag. Katarina Hočevar.

MIRKO BRULC (PS SD): Hvala lepa.

Zakon o delovnih razmerjih je pomemben tudi v luči reševanja brezposelnosti. Socialni demokrati posebno skrb namenjamo mladim in z oceno, da vsako delo šteje, želimo delu dati ustrezno veljavo in ugled. Slovensko gospodarstvo žal ni v zadostni meri konkurenčno, produktivnost je še vedno v mnogih primerih zelo skromna. Gospodarstvo ne izkorišča znanja mladih. Izumitelji v Sloveniji, veste, kako težko uveljavijo svoje ideje, tudi preko patentnega urada. Pravna varnost zaposlenih je že po naravi za Socialne demokrate izjemnega pomena, zato rabimo dober zakon o delovnih razmerjih, ki ga bo treba v nadaljevanju dograditi in primerno obdelati. Premalo časa imamo, da bi šli v podrobnosti, vendar se z mnogimi navedbami, ki so bile pri predstavitvi stališč že povedane, strinjam in mislim, da smo na pravi poti. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Mag. Katarina Hočevar, pripravi se gospod Jožef Horvat namesto mag. Mateja Tonina.

MAG. KATARINA HOČEVAR (PS DL): Hvala za besedo. Spoštovani minister, kolegice in kolegi!

Ko govorimo o zakonu o delovnih razmerjih, bi nam moral zvoniti alarm. Naša realnost je, da delodajalci nočejo več zaposlovati. Tisti, ki delovna mesta ustvarjajo,

nam jasno sporočajo, da jim nov Predlog zakona o delovnih razmerjih tega ne bo olajšal. Delovna mesta ustvarja gospodarstvo, ne sindikati. Če želimo več delovnih mest, moramo tudi v okviru tega dialoga bolj prisluhniti gospodarstvu. Državljska lista podpira in sooblikuje vladne reforme za izhod iz krize. Pri vseh reformah smo v skupno dobro že sklenili velike kompromise, vendar nas zaradi vseh teh kompromisov skrbi, da bo mogoče katera od reform preveč brezzoba in da bo le za nekaj časa prestavila naše soočenje z bridkim javnofinančnim stanjem. Zavedati se namreč moramo, da mednarodno okolje ne bo reforme ocenjevalo po vsebini in ne zgolj po tem, da so bile sprejete. Pri vseh vladnih reformah nas najbolj skrbi ravno novela zakona o delovnih razmerjih. V Državljski listi se zavedamo, da za dvig zaposlovanja ne potrebujemo več, ampak manj regulacije zaposlovanja. Da je pomembno, da človek lahko hitro najde delo in ne, da na tem delovnem mestu ostane celo življenje. Septembra je Svetovni gospodarski forum objavil lestvico konkurenčnosti. Na tej lestvici smo od 144 držav zasedli 56. mesto. Najslabše mesto smo dosegli ravno pri kriteriju učinkovitosti postopkov zaposlovanja in odpuščanja, in sicer 142. mesto.

Predlog zakona o delovnih razmerjih bom v prvi obravnavi podprla, ker kljub vsemu prinaša nekaj pomembnih izboljšav delovnopravne zakonodaje. Uporabila bom izraz, da rahlja postopke odpovedi pogodb o zaposlitvi, in sicer predvsem v postopku, ki ni koristil ne delodajalcem in ne delavcem, ker je bil preveč regulozen in se je usmerjal samo na postopek, ne pa na vsebino. Nadalje pozdravljamo uvajanje elektronskega komuniciranja med delavcem in delodajalcem, tako pri dopustih kot tudi pri opozorilih. Strinjamo se tudi z nižanjem nadomestila za čakanje na delo. Tudi varstvu starejših delavcev, ki se veže na 5 let pred upokojitvijo, ne nasprotujemo. Predlog bolj jasno ščiti pravice delavcev pri tako imenovanih slamnatih podjetjih. Nismo pa najbolj navdušeni nad odvajanjem kvot glede zaposlovanja za določen čas. Slovensko gospodarstvo trenutno ni v formi, ko lahko izbiramo, kakšna delovna mesta si želimo, ampak je dobrodošlo prav vsako delovno mesto. Številni delodajalci že danes s težavo kljubujejo negotovim razmeram na trgu in s takšnimi omejitvami jim prav nič ne pomagamo.

Ponovno poudarjamo, da je predpisovanje dodatkov na delovno dobo po vsebini enako davku. Iz ekonomskih raziskav za Slovenijo in druge razvite države namreč izhaja, da dodatek na delovno dobo nima realnih osnov v produktivnosti starejših delavcev glede na mlajše delavce. Mlade postavlja v neenakopraven položaj in umetno draži delo starejših delavcev. V Državljski listi se zavzemamo za kompromisni predlog, da se dodatek veže na dobo pri delodajalcu, in da ga preoblikujemo v tako imenovani dodatek za

stalnost. V Državljski listi menimo, da zakon o delovnih razmerjih omogoča prevelike omejitve na trgu dela in se bomo v nadaljnjih usklajevanjih trudili, da ga izboljšamo in naredimo predvsem po meri našega gospodarstva, ki je edino, ki lahko zagotavlja delovna mesta. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Minister Vizjak.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovani!

Dovolite mi nekaj pojasnil. Prvo se nanaša na to, kar je bilo večkrat izraženo – kako bomo ustvarili nove zaposlitve. Za novo zaposlitev je najbolj pomembno delovno mesto. Če ga imamo, potem je lahko posledično tudi zaposlitev. Če delovnega mesta ni, nam nič ne koristi in tudi zaposlitve ne bo. Tako da je zakon o delovnih razmerjih dodatek k vsem ostalim prizadevanjem te Vlade za ožvitev gospodarstva, za ustvarjanje novih delovnih mest in posledično tudi za opogumljanje delodajalcev, da zaposlijo na tako delovno mesto. Spoštovani, kaj najbolj opogumlja delodajalce k zaposlitvi na takšno delovno mesto? To, da delodajalec ve, da mu delovnopravna zakonodaja omogoča, da če dela nima več ali ima čez čas dela manj, da za to ne potrebuje potopiti celega podjetja, da zato ne potrebuje pretiranih obremenitev za ostale dele proizvodnje, in da lahko to stori iz poslovnih razlogov relativno hitro, enostavno in relativno poceni. Delodajalca opogumlja k zaposlovanju možnost, da če delo imajo, zaposlijo, in če ni dela, če obstajajo poslovni razlogi, da lahko tudi odpove takšno delovno razmerje.

To je po moji oceni ključno za odločitev delodajalca ali zaposli ali ne. Manj je pomembno to, ali ima raznorazne oblike na voljo. Če ima eno samo obliko na voljo, ki mu to omogoča, bo to možnost izbral, in zato želimo vas in delodajalce prepričati, da je pogodba o zaposlitvi za nedoločen čas s pomembno izboljšanimi in proceduralno poenostavljenimi postopki odpovedi le-te iz poslovnih razlogov, če dela ni, ustrezen odziv in celo bolj fleksibilna oblika od same pogodbe za določen čas. Zakaj? Bom poskusil ponazoriti na primerih. Delodajalec ima neko delo in na to delo in za to delo angažira delavca in ga zaposli za nedoločen čas in je to delo vezano na neko pogodbeno razmerje, na neko naročilo. Delodajalec se ves čas trudi – ker to naročilo ni večno, ni za nedoločen čas, je časovno omejeno –, da ta posel ohranja. Če mu slučajno to ne uspe po 13 mesecih in pol delovnega razmerja, mora imeti relativno v kratkem času možnost tega delavca tudi odpustiti iz poslovnih razlogov, mu za to dati odpravnino, ki mu pripada, in mu to predhodno sporočiti z nekim odpovednim rokom.

Če delodajalcu ne nalagamo nikakršnih dodatnih administrativnih obveznosti, bo vsak delodajalec vedel 30 dni prej, da dela za konkretnega delavca ne bo več imel. Mislim, da

takemu delavcu, ki dela, recimo, dve leti pri nekem delodajalcu in mu potem ta delodajalec odpove pogodbo iz poslovnih razlogov, le pripada kakšna polovička plače, odpravnine. Spoštovani, prav to smo naredili s tem zakonom. Delodajalec lahko s 30-dnevnim odpovednim rokom odpove delovno razmerje iz poslovnih razlogov, ob relativno primerljivi odpravnini z ostalimi državami, tukaj nič ne odstopamo, takrat, ko ugotovi, da so za to poslovni razlogi, in ni treba izvajati cele kopice nekaj dodatnih procedur, ki jih je doslej predpisovala zakonodaja. Prej sem rekel, zakaj menim, da je to celo bolj fleksibilno od pogodbe za določen čas. Zaradi tega, ker pri pogodbi za določen čas prihaja do veriženj. Danes ga zaposli za 6 mesecev, potem mu podaljša še za 6 mesecev in mu potem verjetno podaljša še za 6 mesecev. Recimo, da mu tretjič podaljša za 6 mesecev, kar pomeni, da mu traja delovno razmerje, recimo, tam od 12. do 18. meseca. Recimo, da se zgodi, da ta delodajalec ostane brez dela 14. mesec, tudi to je možno, in dela delavca več ne potrebuje 15. mesec. Pogodba in postopki, ki jih predlagamo, mu omogočajo enostavnejše, cenejše prilagajanje na potrebe, kot pa to omogoča pogodba za določen čas. Kajti v primeru pogodbe za nedoločen čas ni druge kot, da ima delavca angažiranega do konca obdobja, torej 18 mesecev.

Želimo vas opozoriti in poprositi, da skupaj z nami ali pa sami preverite te nove postopke, ki so bili doslej – individualne odpovedi govorim – ključna cokla nekonkurenčnosti in togosti naše delovnopravne zakonodaje. Vse mednarodne lestvice konkurenčnosti in togosti trga dela se opirajo na individualne postopke zaposlovanja in odpovedi. Te znatno olajšujemo in želimo sporočiti in prepričati vse tiste, ki mislijo, da ukrepi, kot je pogodba za določen čas, kot so razne druge oblike, nudijo fleksibilnost, da se motijo. Prepričani smo, da je pogodba o zaposlitvi za nedoločen čas, ki omogoča enostavno in hitro odzivnost na potrebe delodajalca glede dela, prava rešitev in korak k fleksibilnosti ter hkrati zagotavlja varnost zaposlenih. To se mi zdi izredno pomembno poudariti. Če bomo to percepcijo uspeli uveljaviti v socialnem dialogu in prepričati k temu delodajalce, potem verjamem, da bomo uspeli tudi vas.

Ko govorimo o dodatkih, so dodatki del plačne politike. Praviloma so prepuščeni bipartitnemu dogovoru med socialnimi partnerji. Nova delovnopravna zakonodaja omogoča, da se delodajalci in delojemalci na bipartitni ravni dogovorijo o kakršnemkoli dodatku želijo in v kolikšni meri želijo. Predpisujemo določene dodatke, katerih višina ali tehnične podrobnosti, o katerih ste govorili, se lahko dogovorijo na bipartitni ravni. Sindikati sporočajo, da so se pripravljene pogovarjati o dodatku na delovno dobo, seveda, v povezavi tudi z ostalimi vprašanji plačne politike. Zelo vesel bi bil, če bi nam skozi nekatere rešitve in nastavke skozi to

zakonodajo spodbudili ta bipartitni socialni dialog in dogovor. To je drugo sporočilo paketa ukrepov, ki ga ponujamo.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospod Jožef Horvat ima besedo, za njim mag. Lejla Hercegovac.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Najlepša hvala, gospod predsednik. Kolegice in kolegi, gospod minister!

Mislím, da bi bilo zelo dobro, da bi to učno uro, čeprav relativno pozno, predvsem to zadnje, kar smo slišali s strani ministra, poslušali delodajalci, sindikati, pa še malo večje število poslank in poslancev. Uvodoma želim povedati, da sem za to, da soglašam, da ta nov zakon o delovnih razmerjih nadaljuje svojo parlamentarno pot. Jaz mu bom prižgal zeleno luč in prepričan sem, resnično, iskreno, trdno sem prepričan, da bo ustvaril neko novo okolje in da bo ustvaril neka nova razmerja med delodajalci in delojemalci. Tako kot vi se tudi jaz na terenu srečujem s posameznimi državljani, župani, s podjetji, in v sredini meseca septembra sem se srečal s predstavniki izjemno uspešnega slovenskega gradbenega podjetja, ki vsak mesec daje približno 700 plač. Vemo v kakšni situaciji je gradbeni sektor, zato to podjetje, tako poslovodstvo kot tudi vse zaposlene, izjemno rešpektiram. Dovolite, da preberem nekaj njihovih pripomb na predlagan zakon o delovnih razmerjih, ki, kot rečeno, datirajo iz 17. septembra letos, in so nekatere danes gotovo že irelevantne, ker so se tekom pogajanj nekatere od teh pripomb uresničile, v smislu, da jih danes ni več. Te pripombe bom storil v smislu apela sindikatom. Moja razprava je neko logično nadaljevanje razprave kolegice Katarine.

Poslovodstvo tega gradbenega podjetja pravi takole: "Ne strinjamo se oziroma predlagamo ..." – naštevajo 12 točk. "Prvič, ne strinjamo se z ukinitvijo primerov dopustnosti sklenitve pogodbe o zaposlitvi za določen čas, ..." – navajajo predvsem povečan obseg dela, sezonsko delo ter delo, ki po svoji naravi traja omejeno obdobje – "... saj so po našem mnenju prav te najbolj utemeljene in potrebne okoliščine za sklenitev pogodbe o zaposlitvi za določen čas. Ne strinjamo se z višino oziroma omejitvijo 10 % zaposlitve za določen čas od števila zaposlenih za nedoločen čas, v družbi, kjer je v posameznih obdobjih potreba po delavcih večja. Drugič, ne strinjamo se z izplačilom odpravnin delavcem, ki so pri nas zaposleni za določen čas, ker povzroča dodatni strošek delodajalca. Tretjič, stopnja poskusnega dela po predlogu nove pogodbe o zaposlitvi se naj podaljša iz 5 mesecev na 9 mesecev, da delodajalec delavce lahko bolje spozna in oceni njegova znanja za določeno zahtevano delo. Četrtrič, dodati je treba možnosti za večjo fleksibilnost delavcev. Petič, nasprotujemo uvedbi odpravninskega sklada v predstavljeni obliki, saj le-ta prestavlja dodatno finančno obremenitev za delodajalca, prispevek

delodajalca 0,58 %, ter tudi administrativno obremenitev delodajalca. Šestič, predlagamo, da se odmor za malico ne všteva v delovni čas." Trd oreh. "Sedmič, predlagamo poenostavitve odrejanja režimov delovnega časa, način odrejanja dela po koncu obdobja 6 ali 12 mesecev, se ugotavlja, ali je prišlo do izravnave, ali se ure plačujejo kot nadure. Osmič, ureditev dodatka za delovno dobo izključno na delovno dobo pri zadnjem delodajalcu." Predlagal je, da je to treba prepustiti panožni kolektivni pogodbi. "Devetič, strinjamo se z dosledno izpeljavo sorazmernosti pri letnem dopustu in predlagamo, da se enak pristop uvede tudi pri regresu za letni dopust. Desetič, sprememba kraja, od koder delavec prihaja na delo, naj ne bi avtomatično vplivala na povišanje povračila stroškov prevoza brez ustrezne spremembe pogodbe o zaposlitvi. Enajstič, izplačilo povračila stroškov prevoza na delo in iz dela pripada zaposlenemu glede na dejansko razdaljo od kraja bivališča do delovnega mesta, če ta razdalja znaša več kot 2 kilometra. Pri tem se upošteva najkrajša možna pot in najcenejše prevozno sredstvo." Zadnja pripomba, dvanajsta: "Skrajšati bi bilo treba število dni odsotnosti z dela zaradi bolezni ali poškodbe izven dela, za katere izplačuje delodajalec nadomestilo plače v svoje breme."

Zaključujem in še enkrat pravim, da so te pripombe nastale 17. septembra. Nekatero so, gospod minister, že danes odpravljene. Mislim, da so nekatere takšne, da bi jih tudi sindikati sprejeli, vse v tem smislu, da ustvarimo boljše okolje za nova delovna mesta. Ne razumeti, da nisem za to, da bi sindikate poslušali. Sem za to, da jih poslušamo in da jih upoštevamo, ampak, kot sem že večkrat povedal, delovna mesta bodo odpirali gospodarstveniki. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Mag. Lejla Hercegovac, potem gospod Srečko Meh.

MAG. LEJLA HERCEGOVAC (PS PS): Spoštovani predsedujoči, spoštovani minister, poslanke in poslanci!

Kriza v gospodarstvu je opozorila na pomanjkljivosti delovne zakonodaje na področju varstva pravic delavcev, učinkovitega sistema uveljavljanja pravic delavcev ter inšpekcijskega nadzora in preprečevanja zlorab. Veljavni Zakon o delovnih razmerjih je bil sprejet v letu 2002 in spremenjen leta 2007. Republika Slovenija je v letu 2010 odpovedala konvencijo MOD št. 89 o prepovedi nočnega dela žensk v industriji in gradbeništvu. Obžalujem, da je to narejeno zaradi otrok. Sedanjo ureditev prepovedi nočnega dela žensk v industriji in gradbeništvu vežete na prehodno obdobje do odpovedi konvencije. Do kdaj bo prehodno obdobje, gospod minister?

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospod Srečko Meh, potem gospod Rihard Braniselj.

SREČKO MEH (PS SD): Prijazen pozdrav, gospe in gospodje.

Najbrž bi bilo treba reči, da danes sprejemamo na nek način najbolj pomembne zakone, lahko da so tudi krizni – pokojninski, trg dela, delovna razmerja –, pa bi bilo dobro, gospod minister, ko bi slovenska vlada napovedala rezultate, da bi rekli, da so to cilji, ki jih bomo zasledovali, toliko bomo imeli več zaposlenih toliko, bo večji potem družbeni proizvod. In potem bi vam jaz z veseljem dal podporo. Ampak tega ni. Če zelo preprosto rečem, stopnja brezposelnosti je, recimo, za letošnje leto 11,9, za leto 2013 13,1 in za leto 2014 napovedana 13,1. Tako pravijo v Umarju, kjer napovedujejo, da se bo to zgodilo. Pa me zanima, ali je ta stopnja brezposelnosti z ukrepi, ki jih tukaj predvidevamo, ali brez ukrepov? Zelo rad bi slišal, kakšna bo stopnja brezposelnosti potem, preprosto zato, da vemo, kakšen je naš cilj. Delovna zakonodaja je bila pred 4, 5, 6, 7 leti popolnoma v redu. Takrat je bila stopnja brezposelnosti bistveno nižja, takrat so bila delovna mesta, takrat je bilo delo in podjetja so zaposlovala. Takrat je bila stopnja bistveno boljša.

Danes je vprašanje, da bi lahko sprejeli delo za določen čas, če bi to bili začasni ukrepi, če bi rekli, da za dve leti sprejemamo takšne in takšne ukrepe, da bomo v teh dveh letih bomo odprli toliko in toliko delovnih mest, pa tega ne naredimo. Zdaj govorimo o tem, pred tem pa bi najbrž morali narediti analizo brezposelnih, strukturo, koliko je dejansko strukturno brezposelnih zaradi tega, ker so težko zaposljivi, in koliko je tistih, ki ne dobijo dela, pa imajo primerno izobrazbo. Prav tako tudi analizo potreb v gospodarskih družbah, kaj gospodarske družbe potrebujejo, če sploh kaj potrebujejo. Če je zdaj krizni čas, o čemer se vsi skupaj strinjamo, potem so potrebni tudi krizni ukrepi, ki bi zelo jasno imeli zadaj osnovo v gospodarstvu, ker sicer bo vsaka gospodarska družba povedala svoje zaključke. Lahko tudi jaz povem, kaj bi, recimo, odgovarjalo delodajalcem, recimo, v sredini, iz katere izhajam in bi na tej osnovi morali reči, da lahko, ampak ti ukrepi ne bi smeli veljati več kot dve leti, kot začasni ukrepi, in potem bi morali reči, da od tam naprej pa sprejemamo novo zakonodajo.

Sicer pa vse skupaj preložimo na ramena delavcev in ne odpiramo novih delovnih mest, nimamo dodatnih zaposlitev. Če prištejemo k brezposelnim še tiste, ki odhajajo iz Slovenije ven, potem je ta slika še veliko slabša, zato se mi zdi, da bi morali zlasti tukaj govoriti o začasnih ukrepih in o tem, da se s sindikati in delodajalci nismo dogovorili, da je danes razprava na silo, če tako rečem, zato, ker še sploh ne vemo, kakšni bodo v resnici sprejeti zakoni. Zato se mi zdi, da bi mnogo lažje govorili o tem, če bi imeli zadaj dobro analizo potreb in tudi, če bi razumeli, kaj delodajalci hočejo. Če imamo delovna mesta, imamo delovna mesta, ali nimamo delovnih mest. To je tisto, je delo ali

ni dela. Sicer bomo samo zaostri delovno zakonodajo, z delavci bodo slabi delodajalci delali še grše, še manj pravic bo za delavce, in zagotovo delavci za položaj, v katerem je Slovenija in tudi svetovno in evropsko gospodarstvo, niso krivi. Krive so lahko banke, krivi so lahko pohlepni menedžerji, krivi so predvsem tisti, ki so delo organizirali in ne gre drugače, kot da krivdo enakomerno prenesemo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Minister Vizjak ima besedo.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Hvala lepa.

Te napovedi Urada za makroekonomske analize in razvoj glede stopnje brezposelnosti, ki ste jih prebrali, so ob spontanem scenariju. To je scenarij brez sprejetih ukrepov. Prepričan sem, da če nam uspe te ukrepe sprejeti, da bo stopnja brezposelnosti zaradi tega nižja. Koliko nižja je odvisno od tega, koliko bodo prijeli in ali bodo sprejeti ostali ukrepi, glede na vse te referendumске pobude, ki jih predlagamo za oživitve gospodarstva. Te zadeve so povezane. Še enkrat, delovnoppravna zakonodaja ne bo odprla nobenega novega delovnega mesta. Bo pa omogočila, da se na odprta delovna mesta pogumneje zaposluje. To je cilj delovnoppravne zakonodaje in reforme trga dela. Vprašanje je bilo, ali je bila pred 4 leti delovnoppravna zakonodaja dobra. Ne, ni bila, ampak tega nismo toliko čutili v stopnji brezposelnosti, zaradi tega, ker je bil trg dela bolj balansiran. Na trgu dela smo imeli več ponudbe delovnih mest in glede na povpraševanje po delu so vsi tisti, ki so želeli delati, kljub relativno togi delovnoppravni zakonodaji, dobili delo.

Spomnim se, kot gospodarski minister leta 2007, tudi prve polovice 2008, ko smo imeli obratne probleme, ko smo se srečevali s tem, da ni bilo delavcev za potrebe delodajalcev, ne glede na delovnoppravno zakonodajo. S tem želim še enkrat poudariti, kako pomembno je pri zaposlovanju in spopadu z brezposelnostjo gospodarsko okrevanje oziroma ustvarjanje novih delovnih mest. Ob tem pa je zelo pomemben deležnik učinkovita delovnoppravna zakonodaja. Pred 4 leti je nismo imeli. Mogoče smo manj to sami čutili, nato so nas pa vedno znova opozarjale lestvice konkurenčnosti, ki so bile danes že citirane, verjetno jih poznate. Na teh lestvicah konkurenčnosti smo po trgu dela in po delovnopravni zakonodaji na samem repu, še zlasti, ko govorimo o sklepanju in odpovedi individualnih delovnih razmerjih.

Še odgovor gospe, ki je spraševala glede konvencije, ko govorimo o nočnem delu žensk. Ta konvencija je za Slovenijo nepotrebna in to smo ugotovili skupaj s socialnimi partnerji, kajti nočno delo žensk je urejeno z direktivami Evropske unije. Še več, ta konvencija zahteva tudi dodatna birokratska opravila, ki so nepotrebna. Zahteva vlogo delodajalca za

soglasje k nočnem delu, zahteva neke postopke, tako na zavodu kot pri inšpektoratu oziroma na ministrstvu na inšpektoratu, ki so povsem nepotrebni in zato smo poenostavili postopke, ohranjamo pa v skladu z direktivami Evropske unije vse zahteve, ki jih morajo delodajalci spoštovati, da lahko organizirajo evropsko primerljiv način opravljanja nočnega dela žensk. Konvencija je pri tem predstavljala samo neko birokratsko breme, ki smo se ga v soglasju s socialnimi partnerji odrekli.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospod Rihard Braniselj, potem gospod Tomaž Lisec.

RIHARD BRANISELJ (PS DL): Hvala, predsednik.

Moja razprava bo šla v smeri grajanja 55. člena zakona in sicer v tistem delu, ki govori o omejitvi sklepanja pogodb za določen čas. Kot je sedaj predvideno, omejitev govori o tem, da več kot 15 % vseh pogodb ne sme biti pogodb za določen čas, ali je to v zakonu ali pa prenešeno v kolektivno pogodbo. Zaposlitev za določen čas je izjemne vrste zaposlitev, ki jo zakonodaja pozna in je dopuščena zgolj v izjemnih primerih, ko gre za začasno nadomestitev začasno odsotnega delavca, ko gre za začasno povečan obseg dela in ko gre za neko delo, ki je projektno organizirano in traja začasen določen čas. So še drugi razlogi, ampak bistvo je, da ima delodajalec možnost, da ima podjetnik možnost, da se odzove s to obliko zaposlitve, da te rizike pri poslovanju sanira na ta način, da zaposli določen del delavcev, kolikor jih potrebuje za določen čas. Ta inštitut je ves čas pod drobnogledom delovne inšpekcije. Kakršnakoli odstopanja od zakonskih normativov glede dopuščenih zaposlitev za določen čas so podvržena strogi delovnopravni sankciji. Če se ne spoštuje zakonodaja, potem se smatra, da takšna pogodba ni za določen čas, ampak za nedoločen čas. To pa je najhujša sankcija, ki lahko doleti delodajalca.

Govorim o omejitvah, ki so sedaj v zakonu. Do sedaj teh omejitev v sedaj obstoječem zakonu o delovnih razmerjih ni bilo in je prav, da jih ni bilo. Ta rešitev, ki sedaj prinaša te omejitve, pa je zame osebno in tudi za Državlansko listo, neprimerna. Gre za nedopustno administrativno obremenitev delodajalca, povsem brez potrebe. Občutek imam, da je ta administrativna ovira prišla s strani inšpekcijskih služb, da bi na ta način lažje obvladovali, lažje kontrolirali pogodbe za določen čas. Moram reči, da je to popolnoma napačen inštrument, popolnoma napačna filozofija. Nadzor je še zmeraj možen in tudi po obstoječi rešitvi tu ni nikakršnega problema. Poglejte, kaj bi se zgodilo, če bi ta rešitev obveljala. Delodajalec mora še poleg vsega ostalega, na kar mora ves čas paziti, paziti še na to, da bo pravilno obračunaval te odstotke. Pri tem zaposlovalcu, podjetniku v firmi, se bo še nekdo moral s tem ukvarjati. Na delovni

inšpekciji se bo moral nekdo ukvarjati s tem, da bo te odstotke kontroliral.

Govorim o tem, da gre za nedopustne administrativne ovire, za katere smo rekli, da naj jih ne bo, in jih odpravljamo na vseh možnih nivojih, na vseh možnih področjih. Tu pa jih dobivamo nazaj, brez kakršnekoli potrebe in brez kakršnegakoli smisla. Želel bi, in mislim, da bomo v nadaljevanju postopka sprejemanja te zakonodaje naredili vse, da se ta administrativna ovira iz predloga zakona odstrani, brez kakršnekoli škode za katerekoli pravice, ki so tako ali tako varovane. Odstranimo te administrativne ovire in jih ne vnašajmo tja, kjer to sploh ni potrebno. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospod minister.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Hvala lepa.

Spoštovani, z vami se strinjam v oceni, da je pogodba za določen čas izjema in da je pravilo pogodba za nedoločen čas. To je vse v redu in prav v teoriji, v praksi je pa obratno. V praksi se praviloma sklepajo pogodbe za določen čas in izjemoma pogodbe za nedoločen čas, o tem govorijo številke. Res je, zelo lepo je napisano, v katerih primerih se lahko sklepajo pogodbe za določen čas. Hkrati je tudi res, da se praktično vsi ti primeri zlorablajo, ker so neugotovljivi. Povejte mi, spoštovani, ali je možno, da kdo danes v teh kriznih časih, ko je zelo turbulentno glede naročil pri delodajalcu, ugotovi, kaj je normalen obseg dela in kaj je povečan obseg dela. Menim, da je to praktično nemogoče ugotoviti. Pa ne samo, da jaz to menim, to ocenjujejo tudi tisti, ki nadzirajo delovnopravno zakonodajo. Zato se zlorablja inštitut pogodbe za določen čas in zato se veržijo pogodbe za določen čas preko vse zdrave, razumne logike. Če bi se držali kot pijanec plota zapisov in spoštovali zakonske omejitve, ne bi bilo nobenega problema. Ker pa imamo v tej naši družbi in državi še veliko iznajdljivosti, lahko smo jo povzeli po naših nekdanjih južnih bratih, je situacija takšna, kot je. Povzročena neke druge deviacije v družbi, ki so nezaželene in presegajo interese zaposlenih in delodajalcev. To je to, da so mladi v relativno brezpravnem položaju angažirani skozi razne pogodbe, zlasti pogodbe za določen čas, večino svojega dela. Posledično težko načrtujejo svojo prihodnost, kaj šele družino, so v nekem relativno nestabilnem položaju, brez normalnih pravic, ki gredo zaposlenim za nedoločen čas. To je ta tako imenovana segmentacija, ki jo želimo preprečiti. To presega interese delodajalcev, to je tudi interes družbe. Tudi interes države in verjetno te koalicije je, da zmanjša to segmentacijo.

Spoštovani, mi smo na voljo za ideje in možne ukrepe, da se zmanjšuje to segmentacijo drugače, kot smo predlagali. Ne vztrajamo na tem, to sem že tudi uvodoma povedal, ne vztrajamo na kvotah. Vendar menimo, da je prav

in treba narediti korak naprej in znižati segmentacijo na trgu dela oziroma spodbujati delodajalce k zaposlovanju za nedoločen čas in ne spodbujati delodajalcev k zaposlovanju za določen čas. Mimogrede, ti dve pogodbi sta v neizenačenem položaju, tako za delavca kot za delodajalca. Namreč, če nekdo zaposli delavca preko pogodbe za določen čas za dve leti, kar sme početi, delavec ni upravičen do odpravnine in tudi ne do odpovednega roka. Imamo torej neenake pravice za primerljivo delovno razmerje. Zato menim, da je še kakšen ukrep, ki ne bi spodbujal zaposlovanja za določen čas in bi spodbujal zaposlovanje za nedoločen čas, kar je tudi eden izmed temeljnih ciljev te zakonodaje.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospod Tomaž Liseč, za njim mag. Stanko Stepišnik.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Lep pozdrav še enkrat v mojem imenu!

Ko sem pregledoval ta špeh in se pripravljaj na razpravo, v bistvu niti nisem vedel, kje naj začnem. Zato sem si za začetek sposodil eno analizo Umarja, kjer je jasno zabeleženo, da se je trg dela v Sloveniji krizi prilagodil predvsem z zmanjšanjem števila zaposlenih. Kljub ogromnemu finančnemu prilivu sredstev v prejšnjem mandatu, so bile številke konkretno dokazane. V bistvu so šle čisto v napačno smer. Kajti Umar je zapisal: "Zaradi manjše gospodarske aktivnosti se je v Republiki Sloveniji v obdobju 2008–2011 povečala brezposelnost, v obdobju 2009–2011 pa strukturno neskladje na trgu dela." Mislim, da moramo s cilji in nameni zakona zasledovati trende, da bom te negativne rezultate spreobrnil v drugo oziroma pozitivno smer.

Kar nekaj predhodnikov se je dotaknilo segmentacije na trgu dela, predvsem problema začasnih zaposlitev med mladimi, med tistimi, ki prvič vstopajo na trg dela. Vsi imamo neko anomalijo, ki se ji reče študentsko delo, ki ima posebej v teh kriznih časih pozitivne učinke. Drugače sam menim, da ima predvsem negativne učinke na trg dela, kljub temu, da sem tudi sam uporabljal to študentsko delo v času študija, da sem se lažje preživel. Imamo še druge takšne in drugačne oblike dela, ki sicer odstopajo od našega ideala, od zaposlitve za nedoločen čas. Imamo kratkotrajno delo, delo po podjemni pogodbi, avtorsko pogodbo in, najslabše od vsega možnega, imamo tudi delo na črno. Čeprav študentsko delo ni predmet oziroma vsebina tega zakona in zato verjetno ne bi imelo smisla preveč razpravljati, pa ne moremo mimo tega, če hočemo nekoč v prihodnosti najti rešitve, da to študentsko delo oziroma delo mladih približamo, da lažje vstopijo na trg dela. Zakaj? Ogromno študentov, ki z veseljem uporabljajo študentsko delo – pa tudi delodajalci to delo zelo radi uporabljajo – se potem znajde z diplomom v roki in s čakalnico na zavodu za zaposlovanje, kajti v tistem, kar so

prej delali uspešno preko napatnice preko študenta, jih kar naenkrat nek drug študent nadomesti, ker je cenejši in bolj fleksibilen. Kot sem rekel, študentsko delo ni tema tega zakona, ampak mislim, da bo nekoč v prihodnosti in to čimprej treba temu vprašanju posvetiti malo več pozornosti.

Ko sem se pripravljaj na razpravo, nisem vedel, na kaj bi se bolj osredotočil, kajti to gradivo, ki je zelo obsežno, odpira mnogo pomembnih vprašanj – zaposlitev za določen oziroma nedoločen čas, poskus izkoreninjenja dela na črno, varnost na eni strani in fleksibilnost na drugi strani, pomen inšpekcij, varovanje starejših, vstop mladih na trg dela, odpravnine itn. Po mojem mnenju je vse to zelo pomembno. Kot vemo, vrag vedno tiči v podrobnostih. Upam, da se bodo tekom razprave tako znotraj parlamenta kot znotraj usklajevanja s socialnimi partnerji te zadeve razrešile in prav temu dejstvu, da se Vlada skupaj s sindikati in delodajalci skuša čim bolj uskladiti, dajem poseben pomen. Malo me žalosti, da smo komaj danes slišali s strani opozicije, da so pripravljani sodelovati pri usklajevanju pri teh zakonih, dva meseca so pa se verjetno ukvarjali s kakšnimi drugimi zadevami in so se bolj kot z vsebino ukvarjali s tem, zakaj smo bili v prejšnjem mandatu štirikrat proti. Še enkrat ponavljam, ni bil SDS štirikrat proti, proti so bili upokojeanci, študenti, sindikati in še kakšna druga skupina, ki ste jo v prejšnjem mandatu povozili, tako kot ste povozili predloge opozicije. Poln kup papirja smo vam predlagali, pa jih verjetno niste niti pregledali, ampak ste jih vrgli stran in to se vam oziroma celotni državi sedaj maščuje.

Glede na to, da so pozivi k reformi, pozivam opozicijo, da stopimo skupaj. Tako kot sem že prej pri eni razpravi rekel, delavci in delodajalci niso levi in desni, vsi so državljani Republike Slovenije in za vse je treba poskrbeti v najboljši meri. Jutri se bo verjetno marsikdo med nami udeležil tako imenovanega gospodarskega vrha, ki ga pripravlja Gospodarska zbornica Slovenije. Upam, da bo glas tega gospodarstva segel do nas, koalicije, do Vlade, sindikatov oziroma vseh tistih deležnikov, ki imajo besedo pri pripravi zakonodaje. Morda nekaj glede varovanja zaposlitev. V bistvu me je zelo streznil tale citat: "Na podlagi indeksa varovanja zaposlitev, ki so ga razvili strokovnjaki OECD za primerjave ureditev trga dela v nacionalnih ureditvah in razvrščanje držav po merilu vpliva varovanja zaposlitve na raven zaposlenosti, se na žalost ugotavlja, da Slovenija spada med države z najmanj fleksibilno delovno zakonodajo." To je še en poziv več, da je treba prisluhniti gospodarstvu. Ne pravim, da ni treba prisluhniti tudi sindikatom, sem celo mišljenja, da je treba prisluhniti delavcem. Delavci so tisti, ki delajo, sindikati včasih igrajo neko čudno oziroma dvorezno vlogo, včasih izkoriščajo svojo moč, ki jo imajo v tej državi, za čisto napačne vzgibe in vsebine.

Tako da, minister, ko se boste usklajevali, upam, da boste kakšno minuto več kot sindikatom, ki si včasih grabijo politiko, namenili gospodarstvenikom. Zakaj? Če enkrat stisnemo gospodarstvo za vrat, lahko nehamo sanjati o varnosti delavcev, ker dela tako ali tako ne bo. Težko prebavljam besedno zvezo varna fleksibilnost. Sindikati bi varnost, delodajalci pa fleksibilnost, če damo skupaj, vržemo v nek koš, mislim, da s tem predlogom zakona ne bo nihče zadovoljen in ne bomo našli tiste rešitve, ki si jo verjetno vsi želimo. Mislim, da smo vsi enakega mnenja, da za to delovno zakonodajo, ki jo sprejemamo danes, v prvi obravnavi, čez noč ne bomo s paličico našli vseh težav in jih rešili, ampak so dober signal tako slovenskim delavcem kot tudi slovenskemu gospodarstvu, da se vsi zavedamo reševanja, tudi mi, politiki, čeprav se včasih zdi, da smo daleč konceptualno narazen, da se vsi strinjamo s temi rešitvami in jih tudi podpiramo.

Zato jaz osebno izražam podporo predlogu zakona, ki ga imamo danes pred sabo, v tem času, do sprejetja, pa verjamem, da bomo skupaj stopili koalicija, opozicija, Vlada, sindikati in gospodarstvo, da ta zakon v finalnih fazah čim bolj izboljšamo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Mag. Stanko Stepišnik, potem gospod Franc Jurša, če ga pa ne bo, pa gospod Janko Veber.

MAG. STANKO STEPIŠNIK (PS PS): Hvala lepa za besedo.

Eno pobudo bi imel za gospoda ministra, prosim. To je predlog enega podjetnika. Govori, kako bi uporabili, vnesli v zakonodajo inštitut osebne storitve oziroma osebne asistence. Osebne storitve bi predstavljale tiste in take storitve, za katerih opravljanje niso potrebni lastni prostori, posebna oprema ali biti izpolnjeni določeni pogoji glede varstva okolja, opremljenosti ali posebne strokovne izobrazbe. Da se inštitut ne bi izigral in bi delodajalce preko tega inštituta zaposlovali, kot danes recimo študentsko delo, bi bilo prav, da jih nek podzakonski akt, taksativno, da bi jih naštel. To gre predvsem v pomoč starejšim, bolnim na domu. Po nekaterih podatkih opravlja to delo v Sloveniji 150 tisoč ljudi. To delajo prostovoljno, proti plačilu, nekateri pa preko espeja. Opravljanje večstanovanjskih hiš, čiščenje prostorov, urejanje vrtov, vzdrževalna dela na stanovanjskih hišah in drugih objektih in podobno, inštruiranje pri učenju, storitve pri izvajanju najrazličnejših športnih, kulturnih in podobnih prireditev – to se danes opravlja preko študentskega dela –, storitve pri informacijskem opremljanju in vzdrževanje informacijske opreme, delo turističnega vodiča in podobno, delo trenerjev in podobna dela v javnih športnih društvih, predvsem pri delu z mladino in podobno. Na enak način bi se lahko registrirali tudi vsi, ki niso kmetje, imajo nekaj zemlje in bi

se vključili v mrežo proizvajalcev sadja, zelenjave in drugih vrtnin.

Tako bi inštitut osebnih storitev predstavljal prvi korak pri začetkih inkubacije podjetniškega delovanja. Danes mora posameznik registrirati espe, pa jih polovica propade, ker se na espe takoj prisesa država, z davki, prispevki, nastajajo stroški vodenja poslovnih knjig in podobno. Socialni sistem bi moral biti naravnano tako, da se ne bi zmanjševali socialni transferji, dokler posameznik ne bi presegel določenega zneska. Davčni urad bi lahko računovodstvo za nosilce osebnih storitev uredil z enostavnim računalniškim programom. Predvsem je pomembno, da bi se tako na eni strani odpirala možnost, da si ljudje samo z delom povečujejo svoj socialni standard, na drugi strani pa bi se povečali prihodki v državno blagajno in še posebej pokojninsko in zdravstveno. Inštitut osebne storitve bi lahko razširili tudi tako, da bi dijaki, študentje, tudi tisti, ki pavzirajo in so končali izobraževanje, pa še niso dobili službe, opravljali na ta način tudi druga dela, to, kar delajo danes z naptonicami študentskega servisa, in bi s tem rešili vsa prerekanja o študentskem delu in anomalijah, ki jih na trg dela prinaša. Na mah bi tako odpravili vse navidezne vpise, ki jih je na tisoče in delajo izobraževalni sistem nepregleden, ker mladi na ta način rešujejo svojo socialno varnost, ker druge možnosti ni. Hvala lepa. Prosim za to pobudo, če jo nesete v ... / izklop mikrofona/

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Izvolite, minister.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovani!

Vam z veseljem odgovorim, da to že obstaja. Imenuje se sicer nekoliko drugače, osebno dopolnilno delo. Ta zadeva obstaja, je zelo podobna temu, kar ste opisali. Z veseljem pojasnim tudi okoliščine in vse podrobnosti tega inštituta, ki že obstaja formalno v našem pravnem redu osebnega dopolnilnega dela, gospodu, ki ga to zanima oziroma, ki ne pozna tega inštituta in verjamem, da če boste malo pobrskali po internetu oziroma po obstoječi zakonodaji, da boste našli. Če pa želite, vam z veseljem pisno obrazložimo vse podrobnosti inštituta osebnega dopolnilnega dela. Je pa prav odgovor na to, kar se nekoliko drugače imenuje v tej vaši pobudi.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospod Stepišnik, kaj ste mislili, repliko?

MAG. STANKO STEPIŠNIK (PS PS): Ne, samo kar je bilo ponujeno. Prosim, če res daste to pismeno, tako kot ste rekel.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Dobro. Pozna ura je, ampak poslovnik še velja. Gremo dalje.

Gospod Janko Veber, potem mag. Ivan Vogrin.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala.

Gospod minister, bom nadaljeval tam, kjer sem nehal prej v razpravi, ko sem videl, da nimate koncepta dela Vlade, predvsem v odnosu do ohranjanja delovnih mest. Umar napoveduje povečevanje števila brezposelnih v Sloveniji. Noben ukrep, ki bi bil mogoče potreben za to, da bi se preprečilo, da bi šlo katero od podjetij v vašem mandatu v stečaj – niste odreagirali, ampak ste mirno pustili, da gredo podjetja v stečaj in za vas je problem rešen. Nobenega konkretnega koncepta. Če primerjam ta zakon, ki ga zdajle obravnavamo, o delovnih razmerjih, in prejšnji zakon o trgu dela – pri zakonu o trgu dela je jasno, da znižujete finančno nadomestilo za čas brezposelnosti, predvsem za prve tri mesece. Tudi skrajšujete obdobje za prejemanje tega nadomestila. Po drugi strani s tem zakonom poenostavljate postopek odpuščanja in pri prejšnjem zakonu celo predvidevate 9 milijonov evrov prihrankov na račun brezposelnih. Kako, če se bo število brezposelnih povečevalo? Ni nobenih detajlnih izračunov za zakone, ki jih obravnavamo in to je največji problem.

Če že sprašujete po predlogih itn., poglejte, prejšnja Vlada je imela zelo konkretne izkušnje z gospodarsko krizo in je to krizo obvladovala na način, da je ohranjala število delovnih mest, tudi tistih in predvsem tistih, ki so sklenjena za nedoločen čas, na način, da je subvencionirala del delovnega časa zato, da so ljudje ohranili delovno mesto za nedoločen čas in, ko je naročilo prišlo, je podjetje imelo takoj delavca na razpolago. To je bil prvi val krize, ki smo ga na ta način obvladali in bi bil še uspešnejši, če bi bila sprejeta pokojninska reforma. Danes se nahajamo v drugem valu krize. Tega smo se vsi bali, da bo pri tej gospodarski krizi prišlo do dvojnega w-ja. Nahajamo se torej v drugem valu krize, vendar je reakcija s strani Vlade praktično nikakršna. Kar bi bilo primerno je, da se sprejema ustrezna davčna zakonodaja, ne pa, da se v času, ko je bila zabeležena gospodarska rast, znižuje davke pri kapitalu in se s tem znižuje tudi prihodek v proračun.

Če tega ne bi počeli, bi danes lahko imeli ukrepe, da bi podjetjem, ki imajo možnost zaposlovati za nedoločen čas, pomagali na način, če slučajno zapade zaradi gospodarske krize ali drugih poslovnih okoliščin v težave, da mu za neko obdobje država subvencionira za tiste, ki so zaposleni za nedoločen čas, del delovnega časa. Zelo konkreten primer, ki je bil uveden in je prinesel uspeh in tudi ohranil številna delovna mesta. Zakaj se o tem ne razmišlja, zakaj se ustrezno ne sprejema davčna zakonodaja, ki bi to omogočala? Ni dovolj reči, da bomo še naprej zmanjševali kapital. Tudi v tem mandatu ste mu zmanjšali obveznost, vendar novih delovnih mest ni. Ko ste že

omenjali, koliko uspešnih predlogov ste dali v prejšnjem mandatu, imate zdaj priložnost, da jih vse predlagate. Vendar, težava vaših predlogov je bila v tem, da ste zmanjševali obremenitve, niste pa teh nadomestili z drugimi viri, ki bi to manko izenačili. To je bila težava.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Minister, izvolite.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovani predsednik.

To so zame res zelo prijetni izzivi, odgovoriti na taka vprašanja, čeprav imate prav nekateri poslanci, da zopet zahajamo v zgodovino, ampak kaj hočemo, če to poslušamo. Zopet govorite o stvareh brez koncepta. Jaz lahko z vso odgovornostjo trdim, gospod Veber, da je bila vaša Vlada ob nastopu gospodarske krize totalno brez koncepta. Še več, niste niti vedeli, kako se odzvati in ste pričakovali in upali, da bo kriza trajala pol leta, da boste počepnili, vihar bo minil in vse bo šlo dalje kot prej. Zato ste tudi sprejemali ukrepe, ki bi zgolj preprečili socialno stisko tistih, ki so ostali brez dela, ne pa, ki bi delo dali, ki bi ustvarjali pogoje za to, da podjetja zadihajo v času krize, da z delom ohranjajo delovna mesta, ne pa z nadomestili za čakanje na delo, delovna mesta. To je bil vaš koncept, ki je bil totalno zgrešen, ker ste podcenili krizo, za katero ste mislili, da bo trajala zelo kratko obdobje.

Porabili ste ogromno proračunskega denarja, zadolžili to državo do skrajnosti, do maastrichtskih meja. Naredili pa ste naslednje. Ustvarili ste oziroma povečali ste brezposelnost med slovenskimi državljani za 50 tisoč. S 60 tisoč brezposelnih leta 2007 oziroma v začetku 2008 je v vašem mandatu uspelo to število zrasti na 110 tisoč. Uspeli ste izgubiti še dodatnih najmanj toliko, če ne več delovnih mest tistih, ki so delali preko delovnih dovoljenj v Sloveniji in se v to prvo kvoto ne vštevajo. Zapravili ste krepko preko 100 tisoč delovnih mest in vi zdaj meni govorite, da ste imeli koncept in da ste ohranjali število zaposlenih. Ohranjali ste število zaposlenih tako, da ste podvojili število brezposelnih in da ste prepolovili število tistih, ki delajo preko delovnih dovoljenj. Hvala lepa za take učinkovite ukrepe. Tega se mi ne gremo. Če pogledate napovedi Umarja za letošnje leto glede porasta števila brezposelnih, lahko ugotovite, da se številke niso uresničile, da smo bolj zajezili brezposelnost, da je bil prirastek brezposelnih zgolj v oktobru, zaradi prihoda novih mladih, ki so končali šolanje. Ustvarjali smo kar nekaj zaposlitev skozi učinkovite ukrepe aktivne politike zaposlovanja. Nismo branili neproduktivnih delovnih mest, ampak smo mlade in brezposelne zaposlovali na nova delovna mesta, ki so se pojavila v podjetjih, ki so bila perspektivna in ki so lahko zaposlovala.

Spoštovani, mi imamo še kako dober koncept. Koncept ne temelji na spodbujanju nedela, temveč na tem, da skozi ukrepe aktivne

politike zaposlovanja zaposlimo brezposelne tam, kjer delo je.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Replika, gospod Veber.

JANKO VEBER (PS SD): Minister, res ste mojster sprenevedanja. Vaša vlada je do zaključka mandata trdila, da krize ni. Naša vlada se je s krizo soočila, jo reševala, predlagala rešitve, padle so na reformi, in dokazano smo ohranili delovna mesta. Delovna mesta so bila izgubljena zaradi gospodarske krize, in to vam ... / izklop mikrofona/

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Dobro. Bosta debato nadaljevala še v preddverju. Na tej točki, tako kot smo bili dogovorjeni, ura je 11, prekinjam to točko dnevnega reda. Prekinjam tudi sejo, ki jo bomo nadaljevali jutri ob 9. uri.

Še obvestilo. Predsednik Odbora za gospodarstvo me je obvestil, da se bo seja odbora začela čez 10 minut, torej ob 23. uri in 10 minut, v tako imenovani tihi sobi. Predsedniku odbora gospodu Hanu in ekipi želim uspešno nočno delo, ostalim pa lahko noč.

(SEJA JE BILA PREKINJENA 13. NOVEMBRA 2012 OB 23. URI IN SE JE NADALJEVALA 14. NOVEMBRA OB 9. URI.)

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE: Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje! Lepo pozdravljeni, dobro jutro, dober dan.

Začenjam z nadaljevanjem 20. izredne seje Državnega zbora. Obveščena sem, da se današnjega nadaljevanja seje ne morejo udeležiti naslednji poslanki in poslanec: gospa Saša Kos, mag. Melita Župevc, dr. László Göncz.

Vse prisotne še enkrat lepo pozdravljam!

Nadaljujemo s prekinjeno 3. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo Predloga zakona o delovnih razmerjih.

Nadaljujemo splošno razpravo poslank in poslancev.

Besedo ima mag. Ivan Vogrin.

MAG. IVAN VOGRIN (NeP): Dobro jutro želim, gospa podpredsednica! Spoštovani minister, kolegice in kolegi!

Delovnoppravna zakonodaja je zagotovo pomembno področje, ki vpliva na konkurenčnost gospodarstva. Da so stvari v obstoječem zakonu postavljene narobe, smo ugotovili že včeraj. K temu bi pa dodal še nekaj. Prečital bom eno izpoved, delno izpoved enega od podjetnikov. Glasi se pa takole: "Če si lastnik enoosebne družbe in zmanjka dela, ne moreš iti na urad za delo, temveč moraš dati najprej podjetje v stečaj in ko delo spet pride, odpreti novo podjetje." To je fleksibilnost po slovensko. Ob takšni

zakonodaji ni čudno, da smo v težavah, da ne rečem kaj drugače.

Pa preidimo na konkretne pripombe na zakon. Menim, da je treba ureditev po sklepanih pogodbah o zaposlitvi, urediti tako, da je pogodba o zaposlitvi, pogodba o zaposlitvi za nedoločen čas. Namreč, zakaj sporočati ljudem, da niso zaželeni v podjetju in da jih bomo zaposlovali za določen čas? Vsi tisti, ki smo bili kadarkoli v vlogi zaposlovalcev vemo, da dobri delavci nikoli niso ogroženi, zato je treba z njimi skleniti pogodbo za nedoločen čas, istočasno pa urediti enostavno, fleksibilno in čim bolj preprosto prekinitvev pogodbe, ki se bo zgodila samo v enem oziroma dveh primerih: če podjetje nima dela. In če nima dela, kakšen bi bil razlog, da so v podjetju zaposleni? Saj podjetje, ki nima dela, ne bo imelo dovolj prihodkov, prej ali slej ne bo moglo izplačevati plač – in smo v začaranem krogu. Na podjetje smo z obstoječo zakonodajo prenesli elemente socialne države, kar je narobe. Država naj izvaja elemente socialne države, podjetje pa naj opravlja svojo dejavnost.

Prekinitvev delovnega razmerja oziroma pogodbe o zaposlitvi je še bolj grozljiva. Danes pri obstoječi zakonodaji praktično ni podjetja, ki bi znalo prekiniti delovno razmerje oziroma pogodbo o zaposlitvi na tak način, da bi ta na delovnem sodišču vzdržala. Kaj to pomeni? Ali so res vsi tako neumni, da tega ne znajo spisati, ali pa je z obstoječo ureditvijo nekaj narobe? Zato je treba prekinitvev delovnega razmerja poenostaviti. Če podjetje nima dela, potem je nesmiselno, da so v podjetju zaposleni.

Tudi pri odpovednih rokih in pri načinu odpovedi je veliko težav. Odpovedni rok, če neko podjetje nima dela ali če delavec oziroma zaposleni dela slabo, naj bo dolg 30 dni. V 30 dneh si tisti, ki resnično želijo, in ki so pridni, delavni, sposobni, najdejo delo. Vsaka drugačna rešitev pomeni pravzaprav izčrpavanje podjetja in tudi nelagodje za delavca. Še v eni zadevi so podjetja v slabem položaju. Namreč, če je zaposleni dal odpoved, ga enostavno ni na delo. Ni primera v Sloveniji, ko bi katerokoli sodišče prisodilo podjetju odškodnino, ker nekoga ni bilo na delo. S tem so pa podjetja lahko v veliki meri oškodovana, kajti delovni proces in naročila bi morala biti končana. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima dr. Gregor Virant. Pripravi naj se, namesto gospe Eve Irgl, gospod Ivan Grill.

DR. GREGOR VIRANT (PS DL): Dobro jutro, podpredsednica! Dobro jutro, minister, kolegice in kolegi!

Zelo sem vesel, da se lahko danes malo posvetim vsebinskim vprašanjem, torej problemom, ki tarejo to državo, da se ne ukvarjam samo z referendumi, podpisi, procedurami in tako naprej. Tako je, recimo, to

malo lepši dan. Pogovarjamo se o ključnih problemih te države. Eden ključnih problemov je zanesljivo problem konkurenčnosti. Slovenija je relativno dobro stala na globalnih lestvicah konkurenčnosti tam nekje do leta 2008 – nahajali smo se okrog 30. mesta. Na lestvici Svetovnega ekonomskega foruma smo bili 42., na IMBV lestvici smo bili 31. Torej, je bil naš rezultat, naša situacija relativno solidna. Potem pa je začela konkurenčnost izjemno upadati. Na teh lestvicah smo padli tudi za 20 mest. To je eden od ključnih problemov – kajti če država ni konkurenčna, če okolje, v katerem podjetja poslujejo, ni konkurenčno, potem tuji investitorji ne prihajajo v državo, denar ne prihaja v državo, ne odpirajo se delovna mesta in problem je zelo resen. Na področju konkurenčnosti je treba narediti vse, kar je v naših močeh. Moram reči, da čestitam ministru Vizjaku za način dela, za metodo, s katero se je lotil priprave tega zakona. Seznanjen sem, da se sproti ob vsaki spremembi, ki se uskladi s socialnimi partnerji, preveri, kaj bo ta sprememba pomenila v smislu kazalnikov konkurenčnosti. Kaj sprememba pomeni – ali nas bo dvignila na lestvici konkurenčnosti ali bomo padli še nižje. Na tak način se mora delati politiko, torej bazirano na dejstvih in dokazih, in minister računam, da boste tako delali s tem zakonom do konca.

V tem Državnem zboru ves čas govorimo, da moramo nekaj narediti za gospodarstvo, da moramo nekaj narediti za gospodarsko rast. To je ključna, verjetno najpomembnejša stvar, ki jo lahko naredimo za gospodarstvo in za gospodarsko rast – ali pa ena od ključnih. Tisto, kar lahko naredimo za gospodarstvo je to, da zagotovimo stabilno politično okolje, kamor sodi tudi to, da se ne ukvarjamo kar naprej z referendumi in da niso vsi projekti ogroženi in da od zunaj ne izgleda tako, kot da Slovenija ni sposobna več ničesar izpeljati in ničesar narediti. V ta okvir sodijo tudi finančna stabilnost, vzdržne javne finance, uravnotežene javne finance in tudi fleksibilen trg dela. To je ena od ključnih stvari, ki jih lahko naredimo za slovensko gospodarstvo. Tisti, ki se sprašujete, ali smo kaj naredili za gospodarstvo: Hic Rhodus, hic salta! Pri tem zakonu je priložnost.

Zakaj je pomembna fleksibilnost trga dela, za katero se tako zavzemamo in zaradi katere je ta reforma smiselna? Fleksibilnost trga dela je potrebna zato, ker omogoča, stimulira in spodbuja zaposlovanje. Če je trg dela tog in zaprt, potem tuji investitorji ne prihajajo v Slovenijo in tukaj ne odpirajo firm, in domača, obstoječa podjetja nočejo zaposlovati, se bojijo zaposlovati. Tog trg delovne sile je eden od velikih razlogov za brezposelnost v Sloveniji. Bolj kot ga bomo odprli, bolj kot ga bomo naredili fleksibilnega, manj bomo imeli brezposelnih. Tu je ta korelacija kristalno jasna. Okoli tega nimam čisto nobene dileme. Pri tem, ko se odločamo o tem, koliko bomo odprli trg delovne sile oziroma trg dela, koliko ga bomo fleksibilizirali, mislimo

na mlade. Mislimo na prve iskalce zaposlitve. Mislimo na tiste, ki doštudirajo in ne morejo najti prve zaposlitve. Ta zakon v veliki meri delamo za njih. Če ga bomo napisali, naredili, sprejeli takšnega, kot je treba, jim bomo omogočili, da se bodo bistveno lažje zaposlovali – da bodo našli službe. Ko govorimo o odpuščanju, o odpovedi delovnega razmerja, se okoli tega dostikrat ustvarja veliko fantezije in demagogije. Poglejte, nobeno podjetje, noben delodajalec ne odpoveduje delovnega razmerja iz užitka, iz zlobe, iz nekih negativnih vzgibov. Kdaj se odpove delovno razmerje? Kdaj se odpove pogodba o zaposlitvi? Takrat, ko ni posla in takrat seveda tudi delodajalec, tudi firma, tudi menedžment niso srečni zaradi tega, ali takrat, ko nek delavec ne dosega pričakovanih rezultatov, ko dela slabo. V teh primerih moramo omogočiti, da se odpove delovno razmerje na hiter in enostaven način, in da je delodajalec pri tem čim manj obremenjen. Poglejte danes: delodajalec, recimo, ugotovi, da nek delavec ne dosega pričakovanih rezultatov, da je torej nesposoben in v celotni firmi se to ve, tudi sodelavci to vedo. Vsi vedo, da imamo v firmi nekoga, ki svojega dela ne opravlja tako, kot bi moral. Odpoved je zapleten birokratski postopek. Ko odpoveš, ko se odpove delovno razmerje – odpovedni rok traja tudi do 120 dni –, mora delodajalec še štiri mesece gledati nekoga, za katerega vsi v firmi vedo, da je slab delavec, da ne opravi svojega dela, pa ga mora imeti še štiri mesece na plači. To je absolutno prekomerna obremenitev.

Moram reči, da nas zakon, kakršen je pripeljan v prvo obravnavo, v Državljanski listi še ne zadovoljuje v celoti. V določenih točkah je zanesljivo korak naprej. Poenostavlja postopke odpovedi, jih debirokratizira, razbremeni delodajalce v teh primerih utemeljenih odpovedi. V nekaterih primerih pa je, žal, celo korak nazaj. Mislim zlasti na omejitve pogodb za določen čas s kvoto, z administrativno kvoto. Temu izrazito nasprotujemo. Koalicija nas pozna in ve, da smo na tem področju od vseh koalicijskih strank zanesljivo najliberalnejši – saj smo liberalci. Prejšnji teden smo bili tudi sprejeti v evropsko družino liberalnih in demokratskih strank in zdaj bomo še bolj dosledno sledili tem liberalnim principom, tako na področju gospodarstva kot na področju človekovih pravic. V kontekstu tega zakona to pomeni, da se bomo do konca zavzemali za čim bolj liberalne rešitve, kar predvsem pomeni, da bomo absolutno nasprotovali tej birokratsko-administrativni omejitvi zaposlovanja za določen čas. Naj bodo določeni razlogi, kdaj se lahko zaposluje za določen čas. Naj inšpekcija in sodišča to dosledno spoštujejo in sankcionirajo, če se to krši, ne pa, da z birokratskimi omejitvami delamo življenju silo, kajti imate firme, ki večino svojega poslovanja bazirajo na nekih sezonskih ali projektnih poslih, in ne morejo zaposlovati drugače kot za določen čas. Veste, veliko se govori o tem, kako velik problem je zaposlovanje

za določen čas. Se strinjam. Ta segmentacija trga dela in ta nestabilnost, ki jo nekateri mladi doživljajo, ko se jim verižijo pogodbe za določen čas, je problematična, toda žal dostikrat pogodba za nedoločen čas ni alternativa pogodbi za določen čas, ampak je alternativa brezposelnosti. Delodajalec bo nekoga vzel za določen čas, če bi ga moral pa za nedoločen, ga pa ne bo vzel. Če se mlad, brezposeln človek vendarle odloča za to, ali bo vzel pogodbo za določen čas ali bo ostal brezposeln – kaj mislite, kako se bo odločil?

V nadaljnji obravnavi, usklajevanju s sindikati pričakujemo še večji korak v smeri fleksibilnosti in moram zelo jasno povedati, da bomo v Državljanski listi v veliki meri podprli stališča delodajalcev, ker so oni tisti, ki ustvarjajo delovna mesta, in ki bodo najbolj pozitivno vplivali na zmanjševanje brezposelnosti. Še eno idejo vam dam, minister – midva sva se že večkrat o tem pogovarjala. Še bolj bi razbremenil delodajalce v primeru odpovedi delovnega razmerja in bi morda ta sistem, ki ste ga zdaj predvideli v osnovnem tekstu zakona, prestavil v prehodne določbe, tako da bi bili na ta način zavarovani tisti, ki imajo že danes sklenjeno pogodbo za nedoločen čas. Za tiste, ki na novo vstopajo na trg dela, ki bodo v bodoče sklenili to pogodbo, je pa lahko režim nekoliko drugačen. Kajti tisti, ki danes iščejo službo – zlasti mladi – si ne belijo glave s tem, kakšno odpravnino bodo dobili čez 20 let ali pa kakšen odpovedni rok bodo imeli čez 20 let, ko jim bo nekdo odpovedal pogodbo o zaposlitvi. Oni si belijo glavo s tem, kako dobiti službo danes, in za to gre.

Še čisto zadnje. Včeraj smo imeli pred Državnim zborom en tak, čisto simpatičen in nič neprijeten protest, demonstracijo – mladi študentje so se pojavili pred Državnim zborom, študentske organizacije z nakupovalnimi vozički. Smo jih opazili. Mislim, da nas niso nič motili pri našem delu. Popoldne sem njihove predstavnike sprejel in so me opozorili na eno zelo pomembno stvar. Namreč – če to drži, minister, boste povedali –, da v postopek priprave in usklajevanje tega zakona niso vključeni. Mislim, da bi bilo dobro in prav, da se predstavnike študentskih organizacij in druge predstavnike mladih, tako kot socialne partnerje, sindikate in delodajalske organizacije neposredno vključi v usklajevanje. Zdaj, če to formalno ni mogoče, ker niso člani Ekonomsko-socialnega sveta, jih povabite kot neke opazovalce, prisluhnite njihovim pripombam in jih poskušajte v čim večji meri upoštevati.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod minister, izvolite.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovani! Hvala lepa, predsednik Državnega zbora, za vaše besede podpore in tudi za vaše predloge in kritiko.

Prvič, da začnem pri koncu, ker je lažje. Študentska organizacija Slovenije je povabljen. V usklajevanju z njimi smo opravili že dva vsebinska razgovora, podali so tudi pripombe in predloge in me prav žalosti, da potem dostikrat od predstavnikov študentske organizacije dobimo čisto drugačne informacije, ki ne ustrezajo resnici. Torej tudi danes, pred deveto uro, ko sem sem prišel iz sestanka, ki smo ga imeli trije ministri – minister za visokošolstvo, znanost, kulturo, šport, mladino in minister za finance in jaz, kot minister za delo, družino in socialne zadeve – prav s predstavniki Študentske organizacije Slovenije. To je bil že tretji sestanek. Pred tem smo jim poslali zakone s prošnjo k sestanku. Bil je prvi sestanek – so povedali svoje mnenje. Bil je drugi sestanek – so tudi povedali svoje mnenje. Njihova ključna bolečina pokojninskega zakona je to, da bi morali poslej plačevati prispevke tudi od študentskega dela – kar je pa ključna zahteva sindikalne strani in ne nazadnje tudi koalicijske pogodbe, ker smo rekli, da bomo primerljivo ali pa enakomerno obremenili vse oblike dela. Ko dostikrat poslušam študente, ne vem, ali pozabijo, kar se je zgodilo en dan prej ali pa to ne želijo povedati. Tudi danes na tem sestanku je bilo izrečeno nekaj, kar ne drži in ne tangira našega ministrstva, Ministrstva za finance: govorili so, da ukinjamo davčne olajšave na študentsko delo – ker jih ne, ker jih prepolovljuje predlog, ki je danes in bo verjetno te dni tudi v parlamentarni proceduri.

Res je. Leta 2008 – začeli ste s tem, da so padale bonitetne oziroma ne, padali indeksi konkurenčnosti te države. Res je, po letu 2008 so padali drastično, vendar ne zaradi delovnopravne zakonodaje, zaradi katere sedimo. Takrat je bila delovnopravna zakonodaja ista, kot je danes. Padali so zaradi drugih razlogov, še posebej zaradi kreditnega krča, zaradi slabih napovedi gospodarske rasti, ne nazadnje tudi zaradi slabega stanja v gospodarstvu – to so bili ključni razlogi za padce konkurenčnosti. Res pa je, da je razlog za nizko oceno Slovenije ali pa relativno nizko oceno na splošno – že vsa leta, tudi pred letom 2008, tog trg delovne sile. To je problem v Sloveniji, ki se ga zavedamo in ga želimo odpravljati. Ambicija tega zakona je, da se s tem spopade, ne pa da uvede nove instrumente zaščite, temveč da uvede percepcijo, da delodajalci lažje in pogumneje zaposlujejo. To je ključno – da so spodbujeni k temu – in zato uveljavljamo tudi različne instrumente, nekatere ste omenili.

Res je, merimo učinke tega zakona in zakona o urejanju trga dela skozi metodologijo OECD, ki nam je dostopna. Zelo bi bili veseli, če bi bili lažje seznanjeni tudi z metodologijo drugih, kot je Svetovni ekonomski forum WEF, recimo, in podobno, vendar pri teh metodologijah veliko sloni na anketni in zelo subjektivni oceni, ki jo težje popredalčkamo v različne ukrepe oziroma v različno matriko. Pri OECD je pa zadeva relativno jasna in zato to

počnemo. Proti koncu pogajanj bomo tisti naš kompromisni predlog probali oceniti tudi z njihove strani, ker veste, mi lahko njihovo metodologijo vidimo nekoliko drugače kot vidijo oni svojo metodologijo. Lahko, da bomo, ker so dostikrat ocene tudi relativne, subjektivne, težko zadeli enako. Vendar, po prvih informacijah – kajti predstavili smo zakon tudi že njim, tudi v Parizu – je ocena zelo pozitivna, da je to korak v pravo smer. Predstavili smo ta predlog, ki je zdaj v parlamentu. Strinjam se pa z vami, da ima tudi nekatere rešitve, ki pa v tem trenutku niso predvsem po godu delodajalcem. To je tudi res in to ste omenili – kvotni sistem. Zavedati se moramo, da je pogodba za nedoločen čas v konvencijah Mednarodne organizacije dela pravilo, ne pa izjema, in da je pogodba za določen čas izjema in ne pravilo, to je zapisano. V Sloveniji imamo zadevo formalno relativno v redu urejeno, imamo napisan 57. in 58. člen, kjer so razlogi, kjer piše, da se ne sme več kot dve leti in podobno. Vendar, kaj je praksa? Praksa je pa obratna, da je pogodba za določen čas danes pravilo in kar 90 odstotkov vseh pogodb se sklene za določen čas in pogodba za nedoločen čas je izjema. To je pa praksa. Kar pomeni, da sedanja ureditev ni v redu oziroma odstopa od veljavnega pravnega reda in povzroča neželene učinke, zlasti pri mladih povzroča segmentacijo. Povzroča to, da mladim niso dostopne normalne, tiste zaposlitve, ki se morajo praviloma uporabljati, in da so te pogodbe zgolj še pri tistih, ki so že leta, desetletja v relativno varnih službah, recimo, v državni upravi, v državnih podjetjih, tudi v celi kopici relativno stabilnih gospodarskih subjektov. Mislim, da je ta problem treba nasloviti in ga reševati. Kot razumem vašo razpravo, tudi vi želite nasloviti in reševati ta problem, vendar v kvotah vidite birokratsko in neustrezno rešitev. Pri tem se z vami strinjam. Menim, da je alternativ več in da bomo verjetno skozi pogajanja – ker temu ostro nasprotujejo tudi delodajalci, kar se je izkazalo v socialnem dialogu in pa tudi delojemalci niso imuni na alternativne predloge – pri teh kvotah našli predloge, ki bodo na eni strani destimulirali zaposlovanje za določen čas takrat, kadar delodajalec nima argumenta zaposlovati za določen čas. To moramo najti. Najti moramo vzvod, da delodajalca prepričamo, da kadar res ni objektivnih razlogov – vi ste jih našli, recimo, sezonsko delo, projektno delo in tako naprej –, kadar se pogodbe o zaposlitvi za določen čas zlorablja zaradi neke varovalke ali varnosti delodajalca, da lahko kadarkoli odpusti delavca, da v teh primerih preusmerimo delodajalca, da zaposli za nedoločen čas. To je naš cilj. Seveda se vam zahvaljujem tudi za predlog, kako je možno nekatere rešitve tudi kompromisno rešiti s temi prehodnimi obdobji, češ da to lahko velja samo za novo zaposlene delavce. Verjamem, da bomo v tem mesecu doživeli tudi odziv delodajalcev na alternativni predlog, ki ga pripravljamo.

Morda vas lahko tudi seznanim s tem. Mislim, da sem tudi že nakazal rešitev v včerajšnji diskusiji. To je ta, da danes pri sklepanju pogodb za določen čas ni odpravnin, medtem ko pri pogodbah za nedoločen čas odpravnine so. Če destimuliramo oziroma izenačimo ta dva instituta, kar se odpravnin tiče, je to že korak v to smer. Za delavce, ki so zaposleni za določen čas, je, roko na srce, verjetnost, da ostanejo brez službe oziroma da postanejo brezposelni, večja. Zato je lahko tudi prispevek za zavarovanje za brezposelnost večji. In s temi instrumenti na nek način destimuliramo sklepanje pogodb za določen čas iz ekonomskih razlogov, ne pa iz birokratskih. Toliko. Hvala.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Ivan Grill. Pripravi naj se mag. Truda Pepelnik.

IVAN GRILL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo, predsedujoča. Spoštovani gospod minister, poslanke in poslanci!

Konkurenčnost je tista ključna zadeva, ki je potrebna, da neko gospodarstvo funkcionira, predvsem pa da lahko ustvarja dovolj bruto družbenega proizvoda, ki zagotavlja normalno funkcioniranje družbe. Toda za konkurenčnost, kar smo že večkrat v Državnem zboru ugotavljali, je treba imeti najprej ustrezne pogoje za funkcioniranje podjetij, ugodno finančno oziroma davčno zakonodajo, ustrezno infrastrukturo, šolski oziroma izobraževalni sistem, dovolj vlaganja v znanost in razvoj, in tisto, kar se mi zdi tudi ključno, delovnopravno zakonodajo, ki ji ne pravijo zastoj, da je mala ustava. Če se vrnemo na obstoječo zakonodajo o delovnih razmerjih – se bomo verjetno vsi strinjali, da s to zakonodajo ni zadovoljen pravzaprav nihče, razen mogoče peščica tistih, ki to zakonodajo zlorabljajo. Spomnimo se, koliko ljudi je bilo opeharjenih, brez plačil izigranih s strani delodajalcev, in ne nazadnje tudi, koliko podjetij se sooča s težavami, ko s slabimi delavci – ne moremo reči, da so v pretežni meri, ampak so, izgublja veliko energije in časa. Takšni delavci motijo proces oziroma demotivirajo, ne samo sodelavce, ampak tudi kaj širše, tudi družbo kot takšno, in se zadeva po nepotrebnem zaradi takšne toge zakonodaje odvija prepočasi.

Bilo je rečeno s strani gospoda Viranta, da je treba čim manj birokratskih določb v zakonodajo. S tem se strinjam, to bi bilo idealno. Vendar vsaka določba v kateremkoli zakonu je v bistvu birokratska določba. Vsaka. Če primerjamo neko družinsko podjetje, ne sicer preveliko, se bomo verjetno vsi strinjali s tem, da je za odlično funkcioniranje verjetno dovolj pet členov. Tam vsak točno ve, kaj ima za narediti. Nihče ne bo vprašal, če mora narediti tudi kaj drugega, če je treba, če nekdo drug od sodelavcev, ki so po navadi družinski člani, ne

more in tako naprej. Tam so vsi za vse, obstaja solidarnost, motiviranost in tako naprej. Ampak žal tega v ostalih gospodarskih družbah pretežno ni, in zato imamo danes pred sabo zakon, ki vsebuje, kot vidimo 227 členov. Zajeten sveženj zakonodaje oziroma členov. Prepričan sem, da se bo ugotovilo, če bo ta zakon sprejet, da bi bilo mogoče treba še kakšen člen dodati. Tudi to besedilo, ki ga imamo pred seboj, je delovno gradivo, kajti socialni dialog še vedno poteka in glede na izkušnje, ki jih imamo, je minister Vizjak do zdaj v vlogi pogajalca, predvsem pa v vlogi sogovornika prisluhnil vsem pripombam socialnih partnerjev in jih z ustreznimi rešitvami skušal implicirati tudi v zakonodajo – ne samo v to, tudi v drugo. Verjamem, da je tukaj njegov način dela enak, zato iskrene čestitke in pohvale. Upam in verjamem, da bodo socialni partnerji znali oceniti, do kje lahko vztrajajo na tistih svojih zahtevah in bregovih – da ne bo vsak na svojih okopih, ampak da se bodo ta stališča tudi zblížala. Če je tista ključna zadeva, ki je zdaj, za delodajalce tako problematična – če temu rečemo kvote za določen čas – se je treba po drugi strani zavedati, da je to največja težava predvsem naših mladih, ki se bodo morali če se bodo, zaposliti za določen čas in pa tudi številnih, ki so že leta in leta zaposleni za določen čas in jim to predstavlja ogromno težavo.

Kaj pomeni zaposlitev za določen čas? Upam, da se tukaj vsi zavedamo, da je to nesigurnost, da se družine, kjer je kakšen izmed partnerjev ali pa največkrat, ker so to mlade družine in sta oba zaposlena za določen čas, težko odločajo za otroka; da težko dobijo kredite; da si ne morejo opremiti stanovanja oziroma priti do stanovanja in še in še ovir, ki onemogočajo razvoj tistega dela populacije, ki je za nas ključen. Tukaj vidim, da bo treba poiskati način, da bo delo za določen čas res prej izjema kot pravilo. Minister je že prej v odgovoru nakazal nekaj možnih rešitev, variant. Sam sem tudi mnenja, da se ta problem lahko začne reševati sam od sebe, če bomo uspeli poiskati ustrezne rešitve, ki bodo zagotavljale večjo fleksibilnost zaposlitve. Pomeni, da če bo večja fleksibilnost tudi za tiste, ki bodo imeli delo za nedoločen čas, da se ga bo lažje odpustilo takrat, ko bo delodajalec prisiljen v to. Trdno sem prepričan, da delodajalec ne bo iskal načine zaposlitve za določen čas, če bo lahko v drugi obliki dosegel enak učinek. Trdno sem prepričan in vem, da vsak podjetnik, vsako podjetje, dobrega delavca ne bo nikoli odpustilo, kajti ne nazadnje je delavec tisti, ki mu zagotavlja, da zadeva sploh funkcionira. To je tista ključna zadeva pri vsakem. Ne poznam uspešnega podjetnika, uspešnega delodajalca, ki bi svoje ljudi odpuščal, če mu ustrezno izpolnjuje tista pričakovanja oziroma tudi poslanstvo. Če se sedaj vrnemo tudi na dejstvo, ali pa če se je kdo imel priložnost pogovarjati z našimi ljudmi, ki iščejo delo, teh je vedno več, v

tujini, naj bo to Švica, Avstrija, ali se tudi tam išče delo za nedoločen čas, ali se tam tudi vztraja na raznih, lahko rečemo bonitetah, ki jih ima naša delovnoppravna zakonodaja. Ne. Tam so številne zaposlitve za nedoločen čas, ki lahko trajajo mesec, dva ali tri, ampak ni problema tako delo sprejeti, kajti ve se, da ga v primeru, da mu delodajalec ne bo več mogel zagotavljati dela, že čaka drugo delo. Tudi v primeru nekih sezonskih – ne nekaj mesecev, ampak recimo je to lahko pol leta, leto, ali če pride neko veliko naročilo – bo delodajalec, če bo zagotovljena ustrezna fleksibilnost, z veseljem zaposlil za nedoločen čas. Verjamem, da bo treba narediti vse, da se ta problem, ki se tiče predvsem naših mladih – je pa to problem tudi delodajalcev –, da se najde tista skupna rešitev in da ne bo vsak socialni partner tukaj stal na svojem bregu.

Tu je po moje smiselno – in mislim, da to tudi ta zakon zasleduje –, da se res ne bi vsaka zadeva, ki se nanaša na razmerja med delojemalcem in pa delodajalcem, morala zapisati v zakonodajo. Na ta način se omejuje svobodo tudi med delodajalcem in delojemalcem. Poznam primere, kjer delodajalci, ki uspešno funkcionirajo, dajejo svojim zaposlenim bistveno bistveno več, kot jim to nalaga zakonodaja. V primerih, da je podjetje slabo stoječe pa lahko, da se te pravice potem tudi izpolnjujejo, pride v položaj, da pride celo do stečaja. Zato bi bilo treba iskati načine, da bi bilo več prožnosti, če temu tako rečemo, med delodajalcem in delojemalcem – da se to v kolektivne pogodbe tudi zapiše. Če pričakujemo, da mora vse te zadeve določati Zakon o delovnih razmerjih, bo verjetno potreben še marsikakšen člen. S tem se zadeva zapleta. Še bolj bo birokratska in ne bomo dosegli tistega cilja, ki smo ga že večkrat želeli zasledovati – zmanjšati birokracijo, zmanjšati omejevanje – in je potem vsak trud zaman. Zato upam, tudi pozivam tako sindikate kot tudi delodajalce, da se v tem času, ki ga še imamo – časa je dovolj, ni ga na pretek –, res uskladijo, da imamo to zakonodajo vsaj v določenem segmentu primerljivo z našimi sosednjimi evropskimi državami in da bomo lahko s takšnim zakonom dosegli večjo konkurenčnost, večjo zainteresiranost ali pa večji interes predvsem tujih investitorjev, da pridejo tudi v Slovenijo. Če bodo videli, da bodo kvalitetno delovno silo, ki jo v Sloveniji imamo, lahko zaposlili brez težav, da jim to ne bo predstavljalo birokratskih ovir v primeru, da bo poslovni sistem v težavah, sem prepričan, da bomo zelo kmalu prišli do ponovnega dviga gospodarske rasti in odpiranja delovnih mest. To je dodaten kamenček v teh nujno potrebnih ukrepih in tudi v zakonih, ki jih sedaj pripravlja Vlada, mi smo pa tisti, ki jih bomo morali sprejeti. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.

Besedo ima mag. Truda Pepelnik, potem pa gospod Gašpar Gašpar Mišič.

MAG. TRUDA PEPELNIK (PS DL): Hvala za besedo.

Trenutna ureditev delovnih razmerij v naši državi je takšna, da delodajalcem ustvarja veliko odvečnega administrativnega dela, kar je treba spremeniti. Spremembe pa morajo biti naklonjene tudi ohranjanju in ustvarjanju delovnih mest. Prenova delovne zakonodaje mora poskrbeti za dobre delovne pogoje in pogoje za ustvarjanje novih delovnih mest, ki so edina pot do dolgoročnega ohranjanja in izboljševanja splošnega življenjskega standarda vseh v državi. Pravna ureditev delovnih razmerij bi morala urejati osnovne pravice in dolžnosti delavcev in podjetij in drugih organizacij v medsebojnih razmerjih ter postavljati minimalne standarde urejenosti delovnih razmerij na način, da bi čim manj ovirala učinkovito delovanje podjetij in drugih organizacij. Da lahko določena organizacija preživi in dosega uspehe v odprtem tržnem gospodarstvu, mora biti učinkovita in konkurenčna v mednarodnem merilu. Zato moramo zagotoviti pravila na trgu dela tako, da so najmanj primerljiva z njihovimi konkurenti v razvitih državah oziroma konkurenčnejša, če jih želimo kdaj dohiteti ali prehiteti. Podrobneje se morajo urediti pravice delavcev v primeru spremembe delodajalca zaradi prenosa podjetij ali dela podjetja, prevzema, združitve ali drugega pravnega posla. To bo zmanjšalo tveganje, da bi se ponovile žalostne zgodbe delavcev, ki so zaradi prezaposlitve na kakšno slamnato podjetje ostali brez svojih plač, odpravnin in drugih pravic iz delovnega razmerja. Edina pot do dolgoročnega ohranjanja in izboljševanja splošnega življenjskega standarda vseh v državi so dobri pogoji za ustvarjanje novih delovnih mest. In nosilec naloge in ustvarjanja novih delovnih mest je gospodarstvo, zato mu moramo to omogočiti. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospod Gašpar Gašpar Mišič. Potem gospa Janja Klasinc.

GAŠPAR GAŠPAR MIŠIČ (PS PS): Spoštovani predsednik!

Trg dela oziroma delovna razmerja, to, o čemer se pogovarjamo danes, število delovnih mest je vedno manjše, ker se na trgu kupna moč iz dneva v dan manjša in manjša. Če ne bomo zagotovili, da bodo imeli delodajalci, podjetniki, obrtniki in drugi, tisti, ki ustvarjajo delovna mesta, ki izvajajo kakršnekoli storitve, delo, bo posledica samo odpuščanje in ne na novo zaposlovanje. Toliko govorimo o tej segmentaciji. Kaj pa je narobe, če imamo pogodbe za določen čas oziroma pogodbe za nedoločen čas? Ne moremo uzakoniti samo pogodbe za nedoločen čas. Samo zamislite si enega izvajalca, dajmo si izmisliti enega obrtnika, podjetnika, zidarja, manjšega gradbenika, ki ima za tri mesece, za pet mesecev, delo, potem pa nič več, zato ker je

negotov. Razumeti moramo stanje na trgu. Če kje, potem pa imamo tukaj veliko izkušenj – ne samo na Gospodarski zbornici, Obrtni zbornici in tako naprej, vseh povsod. Naučili smo se. Upam, da boste znali, ker gre za prvo branje, prisluhniti tudi tistim majhnim obrtnikom in podjetniko;, da ne boste s tem zakonom oziroma da ne bomo s tem zakonom, ker ga bomo očitno – želim si, da bi ga skupaj podprli tudi z mojim glasom oziroma z glasovi opozicije –, da bo ta zakon prijazen in da bo omogočal in da bo res uredil ta razmerja med delodajalcem in delojemalcem. Ampak, če bo kupna moč padala še naprej in dokler bo ta finančna kriza trajala, ne moremo pričakovati, da se bodo nova delovna mesta kar tako odpirala. Država mora narediti korak naprej v smeri oživitve na primer panoge gradbeništva, za katero smo dovolili, da je popolnoma propadla. Vemo, da je tam multiplikator, da je 2,4 delovna mesta v povezanih gospodarskih panogah in tako naprej. Morda celo še več. Država bi morala s temi jamstvi in garancijami zagnati večje infrastrukturne projekte, ki bi potem dejansko naredili zagon – zagon gospodarstva! Če tega ne bomo naredili, je s to državo konec.

Še nekaj je zelo nujnega – sinergija med gospodarsko in akademsko sfero. Če tukaj ne bo sodelovanja, potem bomo kar naprej izobraževali. Polna usta so nas mladih češ, da ostajajo brez dela, brez zaposlitev, tja pa nihče ne poseže. Poznamo konkretne fakultete v določenih mestih in lokacijah, kjer sploh ni nikakršnega sodelovanja med gospodarstvom. Kar naenkrat proizvajamo neko delovno silo, ki bo jutri dobila diplomo in delovnega mesta za to področje ne bo, zato ker očitno nismo usklajeni. Nekje je naročnik, nekje pa je izvajalec storitev. To je pač stvar, čisti naravni zakoni. Če bi se morda vrnili malce nazaj, nekaj korakov, da se malo zamislimo nad svojim početjem, bi morda delali bolje kot delamo. Državni zbor, Vlada Republike Slovenije in vsi mi smo dolžni poskrbeti, da se poenostavijo administrativne birokratske ovire, da tukaj ni zapletov – ampak to ni vse. To je samo en delček, segment, da nekako ta zadeva lažje sproti funkcionira. Če ne bo pogojev za nova delovna mesta, če ne bo gospodarstvo zaživelo, če ne bo gospodarske rasti, posledično ne bo nič. Občutek imam, da se v tej državi vedno ukvarjamo z nekimi posledicami, nikakor pa nihče ne upa dregniti v vir težav – tam, kjer trese. Tam je treba dregniti in boste videli, da bo zagotovo pomagalo. Ta denar in ta sredstva, ki jih imamo in nova zadolževanja usmerimo v investicije, v investicije, ki so edina rešitev za to državo. Mislim, da to vsi razumete. Če razumem jaz, ki nisem ne vem kakšna kapaciteta, pa morate tudi vi razumeti. Vsi. Na to nas opozarjajo dejansko vsi ekonomisti, ki imajo nekje podstrešje pospravljeno. Dajte, sedaj je ta čas. Kriza je čas in država mora investirati v velike infrastrukturne projekte. Če tega, minister, ne boste naredili, potem lahko tudi ukinemo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, ker ga enostavno ne

bomo imeli za kaj rabiti, ker bodo vsi brez dela. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Minister Vizjak ima besedo.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Hvala lepa.

Takrat ne bi ukinjal našega ministrstva, temveč Ministrstvo za gospodarstvo. Saj njega ne bomo potrebovali, za socialo pa še kako. Ampak si ne želim takšnega scenarija in imate popolnoma prav. Popolnoma prav imate, da nam nič ne pomeni najbolj fleksibilna delovnopravna zakonodaja, če ni delovnih mest. Če nimamo kam koga zaposliti, potem nam tudi zakonodaja, ki omogoča zaposlovanje in odpuščanje, nič ne koristi, ker pač ni delovnega mesta. Vendar ta zakonodaja ni nepomembna, če se nakazujejo ali če so delovna mesta. V Sloveniji imamo veliko podjetij. Ta Vlada hodi po terenu in to spremlja. Veliko podjetij, ki zaposluje, ima trge, ima povečevanje proizvodnje, dela dobro in želi zaposlovati. V teh negotovih časih jih pri zaposlovanju spremlja negotovost, nezaupanje, strah. Zakaj? Zato ker ne vedo, tudi v teh negotovih časih, če bodo ta naročila večna, če bodo slučajno kdaj klecnila in podobno. To delovnopravno zakonodajo sprejemamo zato, da tem istim podjetjem odpravimo to negotovost pri zaposlovanju, da jim jasno povemo, da naj danes, ko imajo naročila, zaposlujejo. Če pa bodo ostali brez naročil in bodo imeli poslovne razloge za odpoved delovnega razmerja, bodo pa to lahko naredili dostojno, hitro in učinkovito. Če mi uspemo podjetja, brez birokratskih zapletov in ovir, v to prepričati, ne bodo zaposlovala za določen čas. Zakaj bi? Ko imajo ta podjetja naročilo, sploh podjetja, ki z naročili krepijo svoje prihodke in svoje poslovanje, vedno znova iščejo nova naročila in rastejo, konstantno rastejo. Imajo konstantno potrebo po delovni sili, nimajo samo začasne potrebe po delovni sili. Za določen čas zaposlujejo samo zato, ker jih spremlja negotovost in se bojijo, kaj bo, ko dela ne bo. In imeli bodo nemogočo situacijo, ker se ne bodo mogli znebiti odvečnih delavcev na relativno učinkovit način. Delovnopravna zakonodaja, kot jo predlagamo, sledi prav temu modelu.

Imamo dva tipa odpovedi delovnih razmerij ali pa prekinitve delovnih razmerij, kakorkoli to imenujemo. Recimo odpovedi. Imamo individualno in kolektivno. Kolektivne odpovedi so takrat, kadar gre za večje število viškov iz poslovnih razlogov. Urejene so z direktivo Evropske unije. Tukaj pravzaprav velike izbire nimamo, ker smo na minimumu direktive in sploh nismo nekonkurenčni, po vseh, tudi po OECD primerjavi, smo pri kolektivnih odpovedih naredili vse in smo boljši kot Avstriji – mimogrede, ko je bila prej omenjena Avstrija. Tukaj smo bolj učinkoviti kot Avstriji, imamo boljši indeks. Medtem imamo pri individualnih odpovedih katastrofalni indeks. Pri individualnih

odpovedih imamo pa katastrofalni indeks. Zakaj? Zato, ker smo našli nekatere birokratske ovire, ki po nepotrebnem ovirajo delodajalca pri tem, da realizira prilagajanje delovne sile potrebam. Zato smo te birokratske ovire odpravili in moram reči, da v pogajanjih s sindikati nismo tako daleč. Mislim, da bo, če nam to uspe, že samo to razlog, da sprejmemo to zakonodajo. To se pravi, da se pri individualnih prenehanjih delovnih razmerij debirokratiziramo do te mere, da omogočimo delodajalcem enostavnejše prilagajanje števila in delovne sile dejanskim poslovnim potrebam, ki jih ima. Zakaj so gospodarske družbe? Zato, da ustvarjajo profit. Vsak delodajalec se trudi, da bi imel čim več posla in čim več profita, ali ni to logično? In da bo čim več zaposloval, to ustvarja profit. Tu ni nikogar, ki bi se zavestno trudil, da nima posla. Zato je organsko logično, da če delodajalcu omogočimo, da delovno silo prilaga svojim potrebam, potem bomo omogočili tudi, da raste. Saj on želi rasti, vsak delodajalec želi rasti. To je osnovna poanta. Na eni strani se ne strinjam z predhodnikom, zato sem tudi prosil, da delovna mesta ustvarja potrošnja, morebiti tudi, ampak zelo v neznatni meri. Bistveno več jih investicije in zato je proračun, ki ga boste imeli v tem delu oziroma v tem mesecu, ali pa v roku enega meseca na mizi, zelo nadgrajen s temi investicijami. Zelo sem vesel, da je predsednik Vlade botroval podpisu enega pomembnega infrastrukturnega projekta v Rusiji, ki se imenuje Južni tok, ki bo prinesel en nov investicijski cikel. Milijarda evrov ni tako malo, ko govorimo o investicijah. Imamo pa tudi druge probleme pri teh investicijah, naj vam omenim neverjetne stvari. Mi imamo recimo infrastrukturne projekte, o katerih ni nobenega dvoma – načelno soglasje v celi državi – recimo hidroelektrarna na Spodnji Savi. Sprejemanje državnega prostorskega načrta za eno elektrarno traja šest let. Šest let, da ne govorimo potem o podobnih zapletih pri drugih infrastrukturnih projektih, cestah in tako naprej. Če tega ne bomo naredili in prerezali rep in besedo tistim, ki se pod krinko raznih okoljevarstvenih, naravovarstvenih in ne vem še kakšnih varstvenih organizacij vpletajo v te procedure in blokirajo vse skupaj, potem ne bomo naredili koraka naprej na tem področju. To moramo narediti, če želimo delovna mesta in če želimo večjo zaposlenost v tej državi in če želimo, da ta sploh prime.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala lepa.

Gospa Janja Klasinc, potem mag. Matej Tonin.

JANJA KLASINC (PS PS): Hvala.

Naj začnem z eno izjavo, ki vam jo bom prebrala, da bom točna: "Če želite povečati prožnost, morate najprej poskrbeti za sistem, v katerem se bodo ljudje počutili varne." Razmislimo, kdo bi to lahko rekel. Na veliko

presenečenje po moje nas vseh, vam bom povedala, da je to izjavila gospa Annika Elias, predsednica švedske menedžerske organizacije in ne sindikalne organizacije. To sem prebrala zato, ker hočem opozoriti na potrebo po povezanosti zavedanja o zadovoljstvu delavcev, ki se more začeti pri delodajalcu. Zato pozdravljam temeljne cilje tega zakona, ampak se bojim, da se pri pogajanjih potem lahko izgubijo.

Navezala bi se na misel predsednika Državnega zbora, ki je v svoji razpravi rekel, da je Državljska lista na strani delodajalcev. Pozitivna Slovenija, jaz osebno, nismo samo na strani delodajalcev, ampak smo tudi na strani zaposlenih. Če so oboji zadovoljni, če se bodo oboji dogovorili v socialnem dialogu, bo lahko ta delovnoppravna zakonodaja uspešno pripravljena in le tako bo lahko Slovenija začela prosperirati. Osebno mislim, da je nujno potrebno delodajalcem olajšati njihovo delo pri tej fleksibilnosti. Toda, gospe in gospodje, ta zakonodaja se sprejema v enem zelo zapletenem času – v času, ko je večina naših podjetij v stečaju, ko dejansko teh delovnih mest ni. Če bomo lažje odpuščali, se bojim, da bomo imeli potem s temi ljudmi, ki smo jim s proračunom že vnaprej zmanjšali nadomestila za brezposelnost in vse, v tej državi še hujše težave. Slovenija ni unikum.

Rada bi opozorila, da je sodobni kapitalizem popolnoma pozabil na to ravnovesje, o katerem govorim. In posledica tega ravnovesja, te neoliberalne struje so današnje demonstracije po celi Evropi. 14. november je dan demonstracij, ko se je evropsko delavstvo dvignilo. Naše je zelo uvidevno in se bo dvignilo v soboto, zato da lahko delajo. Vedeti moramo, da sindikalne demonstracije – gospod minister, to ni smešno – opozarjajo na nekaj: da je Evropa neuspešna. Neuspešna je in dejansko ne moremo več konkurirati, pa ne zato, ker bi imeli delodajalci premalo možnosti – premalo možnosti imajo morda pri fleksibilnosti v Sloveniji, drugje pa ne –, ampak zaradi miselnosti, ki je zmagala v tej Evropi, da je treba jemati samo delavcem, da se jim nižajo plače, da se pošiljajo na trg dela, da se nižajo prispevki za brezposelnost, da se zmanjšujejo socialni transferji in tako dalje in tako dalje. Popustiti bomo morali na vseh nivojih. Dvajset let je Slovenija dajala, omogočala – vse vlade, leve in desne – razne odpustke delodajalcem, ki so plačevali malo manjše davke na izplačane osebne dohodke, pa sem in tja. Kaj smo ugotovili? Ugotovili smo, da je na koncu ves ta denar šel v žepe nekaterih posameznikov – ne povsod, seveda –, ki so bili lastniki ali pa menedžerji v teh firmah, in so potem te firme tudi uničili in jih spravili v stečaj. Zato smo v tem in zato mora delovnoppravna zakonodaja upoštevati to, da bo delavec varen; da bo tudi, če bo izgubil službo, lahko preživel v tistem času, ko bo čakal na svoje delo; da bo delodajalec zadovoljen, ko

ga za vrat ne bodo stiskali slabi delavci, ki jih ne more odpustiti.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Za repliko je zaprosil dr. Gregor Virant, izvolite.

DR. GREGOR VIRANT (PS DL): Hvala, podpredsednica, da ste me prijazno za kratek čas nadomestili pri vodenju.

Glejte, da ne bo kakšnega nesporazuma. Malo napačno je bilo razumljeno, da se Državljska lista v usklajevanjih med delodajalci in sindikati postavlja na stran delodajalcev. Socialni dialog je izjemno pomemben in je treba najti čim več usklajenih rešitev. Tisto, kar sem rekel jaz, je, da mora minister, če želi resnično fleksibilizirati trg dela, v nadaljevanju socialnega dialoga zelo prisluhnti delodajalcem, zlasti ko opozarjajo na problematično določbo o administrativnem omejevanju pogodb za določen čas. Minister mi je zadovoljivo pojasnil, da že razmišlja v to smer. Tudi zdaj vmes – minister zelo hitro razmišlja – je že našel možne rešitve, kako bi spodbujal zaposlovanje za nedoločen čas in demotiviral zaposlovanje za določen čas. In to je dobro. Mislimo da bo ta administrativna omejitev, ki je nesmiselna, iz zakona izginila, in to je dobro.

Glejte, zaposlovanje za določen čas ... Če bi se držali zakona, če bi sodišča učinkovito in hitro razsojala v sporih, če bi inšpekcija učinkovito delovala, z zaposlovanjem za določen čas ne bi bilo nobenih problemov. Zakon zelo natančno pove, kdaj se zaposluje za določen čas in ti razlogi, ki so v zakonu naštet, so zelo logični in utemeljeni. Če ima firma nek projekt, za katerega se ve, da bo trajal eno leto ali dve leti, je logično, da zaposli za tisti čas. Če ima neko sezonsko delo, je logično, da zaposli za tisti čas. Če gre za nadomeščanje recimo sodelavke, ki je na porodniškem dopustu, je logično, da se zaposli za določen čas. Če se ti principi, ta pravila spoštujejo, potem s pogodbami za določen čas ni problema. Dejavnosti so različne, firme imajo različne situacije in ne moremo zdaj z eno administrativno omejitvijo v zakonu kar za vse firme predpisati enak delež zaposlitev za določen čas. To je tisto, kar je mene v zakonu zmotilo. Sam takšnega antagonizma, kot ga mogoče vi vidite med delodajalci in delojemalci, sploh ne vidim, saj so v bistvu interesi usmerjeni v isto smer. Delodajalci in njihovi sodelavci v podjetjih, torej management podjetij, si želijo, da bi imeli dober posel, da bi imeli veliko naročil, da jim dela ne bi zmanjkalo, da bi bilo delo dobro opravljeno, da bi bili odnosi v kolektivu dobri. To je skupna želja vseh in je nesmiselno, da se tukaj pogovarjamo, kot da gre za dve strani, ki sta v vojni.

Je pa, in s tem zaključujem, nesporno, da so tisti, ki ustvarjajo delovna mesta gospodarstveniki, podjetja, torej delodajalci.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima mag. Matej Tonin, pripravi se gospa Polonca Komar.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Spoštovane kolegice in kolegi, lepo pozdravljeni!

Ko govorimo o reformi trga dela in ko je splošna razprava, je prav, da pogledamo še kakšno stvar naokrog. Naša vlada oziroma naša koalicija je reformo trga dela opredelila kot eno izmed tistih, ki nam bo pomagala, v sodelovanju z ostalimi, pri zaustavljanju teh negativnih gospodarskih trendov. Pred nekaj dnevi sem v Delu prebral dober članek gospoda Boštjana Videmška o situaciji v Grčiji in mislim, da sem isto jutro gledal podoben prispevek na CNN o tem, kar se v Grčiji dogaja. Rad bi vam samo prebral čisto kratek sestavek, kjer piše: "S prvim memorandumom smo dobili balkanske plače, z drugim smo dobili socialni sistem vzhodne Evrope, s tretjim memorandumom smo postali država tretjega sveta, s četrtem bo Grčija postala Azija v Evropi." Kaj hočem s tem povedati? To, kar se dogaja v Grčiji, je lahko vsem skupaj velik poduk. Če svojih težav ne bomo rešili sami, potem se nam bo začelo dogajati to, kar se dogaja v Grčiji. Za vsako tranšo, za katero se Grčija bori, in za vsako tranšo, za katero bi se morebiti borila Slovenija v prihodnjih mesecih in letih, bi bilo huje in slabše. Zato je še toliko bolj pomembno, da težave, s katerimi se danes soočamo, rešujemo sami, ne da zamahnemo z rokami. Na primer, reforma trga dela in sanacija bank, kar sam opredeljujem kot dva ukrepa, ki bosta ključna za ustavitev negativnih gospodarskih trendov – bankam grozi referendum opozicije, reformi trga dela pa grozijo sindikati. Če sem včeraj pravilno slišal ministra, je rekel, da če se ne bodo uspeli dogovoriti, bo ta dva zakona celo umaknil. Mislim, da bi bila to zelo velika škoda, ker bi z umikom teh dveh zakonov vsi ogromno izgubili. Ta zakon, ki ga danes obravnavamo – mislim, da je to win-win situacija, da pri tej stvari vsi pridobijo, delavci in delodajalci. Fraze, ki se jih uporablja pri trgu dela, ko se govori o flex security, prožni varnosti in podobno, malokdo razume. Včasih me ljudje sprašujejo, kako je možno hkrati povečati varnost in zagotoviti večjo fleksibilnost delodajalcev. Mislim, da ta zakon ponuja nekaj takšnih primerov. Bom konkretno povedal, kako bi poskušali, se trudili zagotoviti večjo varnost delavcev. Ena izmed stvari, ki jih ta zakon uvaja, je, da je možno odpovedati delovno razmerje v primeru neplačevanja prispevkov. Zavrtimo film nazaj in se bomo spomnili, koliko obstaja firm, kjer delavcem niso plačevali prispevkov, pa niso mogli narediti ničesar – to je bil problem. Naslednja takšna stvar je, da nekateri nečastni, zviti poslovneži ustvarjajo neka slamnata podjetja, na katera prezaposlijo določene delavce in potem to podjetje spravijo v stečaj. Ta zakon uvaja solidarno odgovornost matičnega podjetja za

tovrstne obvoje sistema. Ogromno govora je bilo o agencijskem delu, o tem, da je to nova oblika suženjstva; ta zakon ga omejuje.

Našel sem vsaj tri stvari, s katerimi se poskuša zagotoviti večja varnost delavcev. Kako bomo pa na drugi strani skušali zagotoviti večjo fleksibilnost delodajalcem? Zagotovo je ena izmed stvari, ki jih ta zakon uvaja, da bo večja fleksibilnost pri določanju delovnih obveznosti. Spomnite se, zagotovo tudi vi poznate primere, ko se nek delavec odloči, da tega pa enostavno ne bo naredil, ker to ni na seznamu njegovih delovnih obveznosti. In potem so prerekanja, težave, potem so očitki o mobingu in tako dalje. Časi so takšni, da je treba biti tudi s strani delavcev nekoliko bolj fleksibilen in se na delovne potrebe prilagajati. Omogoča tudi lažje odpuščanje pri krivdnih razlogih in predvsem krajše odpovedne roke.

Pri vsaki od teh stvari sem nanizal samo tri primere, kako zagotoviti večjo varnost delavcev in kako na drugi strani spodbuditi večjo fleksibilnost delodajalcem. Vsi vemo, da z našim trenutnim trgom dela nekaj ni v redu. Zato ga poskušamo reševati, poskušamo ga spreminjati, ampak, kot je za slovensko navado značilno, so problemi v detajlih in vedno se najde kaj, zaradi česar potem nekateri niso za. Ampak nič hudega, truditi se je treba še naprej. Ko govorimo o delovnih razmerjih za nedoločen čas pa za določen čas, bi rekel, da vsa ta poimenovanja teh razmerij izhajajo iz nekih drugih časov. Danes se časi tako hitro spreminjajo, da vas vprašam, katero delovno razmerje pa je še za nedoločen čas. Naši ljudje, naši državljani več ali manj zaposlitev za nedoločen čas razumejo kot zaposlitev za večno oziroma "od takrat, ko se bom zaposlil, do upokojitve". Katero delovno mesto ti pa lahko to še omogoča? Takih delovnih mest praktično ne poznam. Mogoče jih poznajo v opoziciji, ko zamahujejo z roko – bodo povedali. Sam jih v glavnem ne poznam, da bi v zdajšnjem globaliziranem svetu obstajala delovna mesta, za katera bi rekel, da se danes zaposliš in si naslednjih 40 let lahko gotov, da boš na tem delovnem mestu. Na drugi strani imamo zaposlitve za določen čas, ki imajo neko časovno omejitev – takšno je razumevanje. Razumem in mislim, da so vse zaposlitve na nek način za določen čas in da bi morali iti v to smer, da bi bile vse zaposlitve za določen čas, kjer ne bi bil omejen rok trajanja. Ko nastanejo poslovni razlogi, ko nastane kakšna druga stvar, se delavec pogovori z delodajalcem in poskuša razrešiti probleme. To je idealistična predstava, ampak vsaj tako naj bi bilo.

Prej je kolega Gašpar Gašpar Mišič razpravljajal. Zna zelo dramatično razpravljati. Tokrat se pa z njegovo razpravo strinjam, ko je rekel, da bomo lahko imeli toliko sociale, kot bo uspešno gospodarstvo. To pa mislim, da je bila taka prava izjava in da je to tisto, kar drži. Če gospodarstvo ne bo uspešno, če ne bomo imeli

delovnih mest, s katerimi bi ustvarjali, potem tudi ne bomo imeli česa dajati za socialo.

Še ena stvar, ki se je velikokrat pojavila in se o njej nenehno govori, je, da naj ta naša država zažene gospodarstvo. To se velikokrat sliši zlasti iz opozicijskih klopi. Najbrž se vsi skupaj strinjamo, da so časi socializma mimo. Ko je prišlo neko podjetje – bom dal primer našega kamniškega Titana – in so odredili, da bo od jutri naprej v tem podjetju sto delovnih mest več in jih je bilo, pa ni važno, ali so ta delovna mesta potrebovali ali ne. Ti časi so mimo. Teh časov ni več. Ko govorite, naj vlada ustvarja delovna mesta na takšen način, kot so se ustvarjala takrat – sedaj jih ne more več. Ko govorite o ustvarjanju novih delovnih mest, je edina možnost, ki jo država ima, ustvarjanje delovnih mest v javni upravi. Si to želimo? Še ena stvar, za katero mislim, da jo je gospod Mišič v redu poudaril, da se delovna mesta ustvarjajo z investiranjem v infrastrukturo in to lahko država na nek način spodbuja. Seveda pa moramo imeti za to denar. Veste, kakšni so časi, ampak kljub času prihodnji proračun obeta nekaj več kohezijskih sredstev za te namene. Tudi gospod minister je povedal, da se obeta večji infrastrukturni objekt, kot je Južni tok. Kljub vsem tem stvarem, je za nova delovna mesta bistveno to, da ustvarimo dobre pogoje, v katerih bo to naše gospodarstvo lahko delovalo. Pri ustvarjanju pogojev je reforma trga dela ključna zadeva. Ena izmed najpomembnejših stvari. Resnično upam, da bodo pogajalci z ministrom na čelu, sindikati, delodajalci in tudi mi tu v parlamentu našli toliko modrosti, da naredimo korak naprej. Čeprav majhen, ampak bistveno je, da ga naredimo naprej.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospa Polonca Komar, potem gospa Marjana Kotnik Poropat.

POLONCA KOMAR (PS DL): Hvala za besedo.

Nobena sprememba trga dela ne bo uspešna, če bo njena predpostavka ohraniti za večino zaposlenih stvari takšne, kot so sedaj. To potem ni sprememba. Zato vas sprašujem, dragi kolegi, kaj bomo storili glede vsega skupaj? Uspešna podjetja imajo enega šefa. To ni sindikat. To ni lastnik. To je kupec, ki se vselej odloči za najkonkurenčnejšo ponudbo. Nastavki za reformo trga dela, ki so bili predstavljeni junija, so obetali posodobitev delovne zakonodaje. Rešitve, ki so predlagane Državnemu zboru, so za sedaj še senca teh idej. Menimo, da naj trg dela delodajalcem omogoča prilagoditve števila in strukture zaposlenih glede na poslovne potrebe po načelu "easy hire, easy fire", s poudarkom na "easy hire". Delodajalec je zadovoljen, ko lahko da visoke plače in ljudje so zadovoljni. Smo za socialni dialog, nosilec naloge ustvarjanja delovnih mest pa je le gospodarstvo. Najmanj, kar mora vlada storiti, ko pripravlja predlog zakona, ki ureja delovna razmerja, je poslušati gospodarstvo. In če le-to

jasno pove, da zaradi predlaganih sprememb ne bo dodatno zaposlovalo, je bolje, da ponovno razmisli o ustrežnejših rešitvah. Ne pozabite – mi smo koalicija s poslanstvom, mi smo protikrizna koalicija, tu nismo zaradi kozmetičnih popravkov, ampak zaradi sprememb, ki so potrebne, predvsem pa nujne.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospa Marjana Kotnik Poropat in potem gospod Ivan Hršak.

MARJANA KOTNIK POROPAT (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik.

V moji razpravi bi se dotaknila tega problema pogodbe za nedoločen čas, čeprav je bilo o tem danes že dosti povedanega. Gre za veriženje zaposlitve za določen čas in takšen način zaposlovanje je neprimerna oblika predvsem takrat, ko se podaljšuje v nedogled, saj pušča delavca v negotovosti, ko ne ve, kako bo z njegovo zaposlitvijo. Poseben problem je ta, da tak način pogodbe delodajalci uporabljajo predvsem za sklepanje delovnega razmerja z mladimi. To je problem, ker mladi nimajo perspektive, ne morejo se osamosvojiti, ne morejo si ustvariti družine in "hotel mama" je vse prevečkrat uporabljen v pozna leta mladih. Poglejte, tudi če ima pogodbo za nedoločen čas, lahko hitro ostane brez dela in potem zopet ostane marsikdaj na cesti. Rada bi opozorila na te probleme, ko vzamejo pogodbo za nakup stanovanja, potem pa ne morejo več odplačevati anuitete in veste, da banke ne čakajo, da ukrepajo in tako ostanejo brez stanovanja. Ta nadomestila, socialni transferji so premajhni, da bi lahko te anuitete odplačevali. Mislim, da bi bilo treba več pozornosti posvetiti tudi delovnim inšpektorjem oziroma inšpekciji, in da bi bilo treba te službe okrepiti in preverjati, kako se izvaja ta pogodba oziroma ta zakon o delovnih razmerjih na področju pogodbe za določen čas. Menim, da je treba zlorabe preprečiti in narediti več na področju kontrole.

Še to bi rada komentirala. Mladi vzamejo vsako delo, ker rabijo denar, in vzamejo tudi pogodbo, ki se ponavlja, in so tihi, ker nimajo druge izbire.

Z vidika varnosti delovnega razmerja pa bi opozorila še na nekaj. Menim, da bi morali delodajalci, lastniki kapitala več narediti oziroma se bolj posvetiti delavcem. Spomnila bom na izrek, ki sem ga slišala pred leti – to je bilo še v prejšnji ureditvi – na nekem usposabljanju, vodenju podjetja, ko je strokovnjak, ki je predaval, razložil kapitalistični sistem – mislim, da je šlo za nemškega –, rekel: "Zadovoljen delavec je dober delavec." Torej bom ta del svoje razprave zaključila s tem. Zpomnimo si to parolo tudi, ko se ukvarjamo z delovnopravno zakonodajo. Opozorila bi rada še samo na eno stvar, in sicer, na agencije za posredovanja dela. Poslušajte, meni se zdi in mislim, da imam prav, da so nepotrebne, da te agencije zlorabljajo delavce in da bi bilo treba te agencije

ukiniti in to pristojnost vrniti zavodom za zaposlovanje. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospod Ivan Hršak.

Za njim gospa Alenka Jeraj.

IVAN HRŠAK (PS DeSUS): Hvala za besedo, gospod predsednik. Lep pozdrav vsem, še posebej ministru Vizjaku!

Tudi sam se bom osredotočil pravzaprav na eno točko, en moment, po mojem zelo pomemben moment, na to pogodbo za določen čas, čeprav je bilo o tem že kar dosti povedanega. Meni se zdi ta rešitev predpisane kvote v osnovi dobra. Mogoče kot začasna rešitev oziroma kot je že minister nakazal, da to rešitev gleda v smeri, da bo našel spodbude za delodajalce, ki bodo imeli večji interes za podpis pogodbe za nedoločen čas kot za določen čas. Zakaj je v osnovi ta kvota dobra? Ker je varovalka za zaposlene za določen čas. Kaj se v praksi pravzaprav dogaja? Delodajalci podpisujejo ogromno pogodb za določen čas. Pa ne določen čas enega leta, kot mislimo, ali šest mesecev, v praksi so največ trije mesece oziroma celo samo en mesec, in te pogodbe, recimo za en mesec, se podaljšujejo tudi v času dveh oziroma treh let. To je praksa. V svojem okolju vidim, da je veliko teh primerov in potem delodajalec po dveh, treh letih včasih zaposli za nedoločen čas, včasih ga pa celo ne zaposli. Kakšno prihodnost imajo ti mladi, ki podpisajo pogodbo za določen čas? Ne morejo dobiti kredita, ne morejo si kupiti nepremičnine, ne morejo si ustvariti družine. Takšen način, kot je zdaj, je v praksi za mlade obupen oziroma nemogoč. Zato podpiram prizadevanja ministra Vizjaka, da ta problem poskuša v zakonu urediti tako, da bo v prid mladim in tako, da delodajalci tega instituta pogodbe za določen čas ne bodo zlorabljali. Tega ne počnejo vsi delodajalci – da se razumemo, tega ne mislim, ampak je veliko takšnih, ki ta institut pogodbe zlorabljajo. Razumem, da v vseh primerih ne more biti pogodba sklenjena za nedoločen čas, kot smo rekli, projektne naloge, sezonsko delo. V teh primerih mi je absolutno jasno, da se morajo poslužiti tega instituta. V drugih primerih pa to ni dopustno. Vidim velik problem in na drugi strani tudi rešitev tega problema v boljšem delu inšpekcijskih služb. Delovna inšpekcija očitno ne dela dobro in če bo svoje delo izboljšala, se bo tudi ta problematika rešila. Če v praksi vemo, kako je zakonsko urejeno, če nekdo mesec, tri mesece podaljšuje v dve, tri leta, vemo, da zakonsko ne more dokazati, da ni potrebe podpisati pogodbe za nedoločen čas – pomeni, da delavca rabi, ampak enostavno noče podpisati pogodbe za nedoločen čas in potem s tem določenim časom rešuje te zadeve. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Za besedo je zaprosil minister.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Hvala lepa, predsednik.

Moram le nekoliko vzeti v bran tudi inšpekcijo dela. Poglejte, v Sloveniji imamo, ne vem koliko, 10 tisoč delodajalcev. Tudi v Zasavju veste, da jih imate ogromno. Imamo pa 40 ljudi, ki to nadzira. Imamo 40 inšpektorjev, ki nadzirajo delovna razmerja in prav toliko približno, ki nadzirajo varnost in zdravje pri delu. Celotna inšpekcija dela šteje okrog 100 ljudi, ker je še nekaj administracije po enotah in tako naprej. Da bi 40 inšpektorjev lahko ugotavljalo utemeljen obstoj razlogov sklepanja pogodb za določen čas pri, recimo temu 10 % delodajalcev, je misija nemogoče. Morate vedeti, da ti isti inšpektorji ugotavljajo zraven še zaposlovanje na črno, ugotavljajo še vse ostale druge kršitve delovnopravne zakonodaje; od izplačil plač, prispevkov, ostalih kratenj, recimo delovnega časa, regresa, letnega dopusta in tako naprej. Skratka, imamo relativno malo inšpekcije in lahko dela 25 ur na dan, pa ne bo uspela preprečiti zlorab ali pa kršitev zakonodaje. Ne more, ker je ne more biti toliko. To bi lahko preprečila, če bi imeli na primer tisoč ali 2 tisoč inšpektorjev, ampak se sprašujem, kdo jih bo plačal. Zato gre ta delovnoppravna zakonodaja predvsem v smer, da skuša delodajalca sistemsko destimulirati za kršitve, ne pa, da mu odpira vrata za kršitev, potem pa reče, da naj pa inšpektor ugotavlja kršitev – ker ga ni.

Poglejte, danes imamo utemeljen razlog, zakonit razlog sklepanja pogodb za določen čas iz poslovnih razlogov povečanega obsega dela. Povečan obseg dela je, spoštovani, nemogoče ugotoviti. Nemogoče. Najprej moramo vedeti, kaj je normalen obseg dela. V teh kriznih razmerah je pri številnih firmah tudi to nemogoče ugotoviti, ker zelo variira. Zdaj, da se bo en inšpektor šel – prvič, ni strokovnjak s tega področja, ker to so v glavnem pravniki na delovnem pravu – spuščati v ekonomsko ozadje poslovanja. Celo vprašanje je, ali bo imel dostop do vseh listin, vseh pogodb delodajalca, ki so poslovna skrivnost. To so stvari, ki so enostavno nepreverljive – to se ne da dokazovati. Sistem je narejen tako, da se to krši po tekočem traku in po tekočem redu, in redko katera zadeva se znajde na sodišču in je praviloma rešena tudi že v prid delavcu. Ampak teh zadev je kaka milijoninka ali milijardinka vseh primerov. Tako se mi zdi kazati s prstom na neučinkovitost nekoliko krivično. Mislim, da je velik problem v tem, da je danes sklepanje pogodb za določen čas bistveno ugodnejše za delodajalca in bistveno manj ugodno za delavca kot pa sklepanje pogodb za nedoločen čas. V privlačnosti te oblike je treba iskati rešitev.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Še gospa Alenka Jeraj. Replika, gospa Kotnik Poropat, prosim.

MARJANA KOTNIK POROPAT (PS DeSUS): Gospodu ministru bi želela dati eno repliko na

njegovo izvajanje. Strinjam se in dobro vem, da so naše inšpekcijske službe preskromne, in da je tu problem. Mislim, da če smo mi pravna država – 2. člen naše Ustave – in če smo socialna država – tudi 2. člen naše Ustave –, potem moramo poskrbeti, da se ljudi ne bo izkoriščalo. Poznam primere, ko je delodajalec, zato ker ga v tej družbi nihče ne nadzira, izkoriščal delavce, pobral vse prispevke pri osebnem dohodku, odtegnil tudi vse administrativne prepovedi, potem pa tega ni odvedel – vse je vtaknil v svoj žep in delavci so ostali brez plače. Obljubljal je en mesec, drugi mesec, tretji mesec, nazadnje so izkoristili Zakon o delovnih razmerjih in ga obvestili, da ne bodo več delali, šli na inšpekcijo in čakali na sodišču. Ta gospod je podjetje ukinil, ustanovil drugo podjetje, zaposlil druge ljudi in z njimi je delal enako. Danes ima že tretje ali četrto podjetje, in še vedno dela enako. Opozorila bi rada našo vlado, našega ministra na to, da bi bilo treba pojačati službe, da je treba take lumpe onemogočiti, ker je to izkoriščanje človeka po človeku. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.

Pred gospo Alenko Jeraj ima še enkrat besedo minister. On ima prednost.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Hvala lepa.

Gospa, omenili ste en res eklatanten primer kršitve pravic delavcev, pa ne le to – to je kriminal. Za preganjanje in sankcioniranje kriminala so v tej državi pristojna sodišča. Mislim, da je bil ta problem ugotovljen, evidentiran, verjetno tudi naznanjen pristojnim institucijam, in noben inšpektor ne more narediti niti sekunde hitrejšega postopka na sodišču, če je zadeva tam. Tako da se z vami strinjam, da so poleg gospodarskega kriminala tudi takšne stvari, ko se ne plačujejo prispevki za socialno zavarovanje – celo namenoma – ali pa se s tem denarjem nekomu zagotavlja premoženjska korist v najhujši obliki kriminala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospa Jeraj, zdaj pa izvolite.

ALENKA JERAJ (PS SDS): Hvala lepa.

Ko se pogovarjamo o Zakonu o delovnih razmerjih vemo, da moramo neke stvari spremeniti. Rečeno je bilo, na čigavi strani bomo – zakon mora biti takšen, da nismo na nikogaršnji strani. Vse tisti, za katere zakon pišemo, morajo biti relativno, eni in drugi, s tem zadovoljni. Sprejeti moramo takšne ukrepe in najti optimalne rešitve za gospodarstvo, ker nam nič ne pomagajo v Zakonu o delovnih razmerjih zapisane pravice delavcev, če pa ta ni zaposlen in pravic sploh ne more uveljavljati. Verjamem, da je večina podjetnikov, obrtnikov poštenih in pridnih, si želijo dobro delati, si želijo imeti dobre delavce, imeti naročila, imeti delo in ob tem tudi nekaj zaslužiti. Normalno. S tem, da je seveda vedno tisti, ki je šef, tudi tisti, ki mora najti delo,

ki mora poiskati niše, kjer bodo lahko prodajali oziroma bodo uspešni in bodo lahko nekaj naredili. Tukaj lahko vedno trčimo ob pravico delavca. Ko je na primer naročilo in je treba malo podaljšati, delati dlje, bo delavec rekel: pogledjte, jaz pa delam osem ur in nič več. Morda bodo zato izgubili delo, izgubili naročnika. Delodajalec se bo mogoče odločil, da ne bo delal s takim delavcem, ki ne razume, da je ta trenutek delo in se morajo vsi potruditi, da to delo ohranijo, da ohranijo tega naročnika, ker morda prihajajo manj prijazni časi, ko dela ne bo. Večina njih razume tudi, da je pač toliko in toliko treba dati tudi državi, da je treba plačati davke. Ko mi, poslanska skupina, hodimo po terenu in obiskujemo razna podjetja, uspešna podjetja, nam vedno pravijo, da bodo delali, da razumejo, da je treba toliko dati tudi državi, samo naj jih ne davimo in obremenjujemo enkrat z davki in z novo birokracijo – kaj vse morajo oddajati. In v bistvu ves čas ne vedo, če so mogoče v prekršku, ker vsem zakonom, ki se sprejemajo, niti ne morejo slediti ali pa so mogoče na kaj pozabili. Nočejo biti v prekršku, ampak včasih pride tudi do takšnih stvari. Ravno zdaj je primer Dursa, ki za pet let nazaj ugotavlja, da nekaj niso pobrali. Durs praktično ne ve, kaj točno bi moral pobrati in koliko, od ljudi se pa pričakuje, da bi oni vedeli in to celo odvajali sami. Zdaj jim pošilja obvestila, jih o tem obvešča. Veste, kaj to pomeni za enega podjetnika, ki je bil prepričan, da ima vse stvari do države poravnane in se trudi, da se ne bo enkrat znašel na listi neplačnikov in podobno, potem pa dobi neko zadevo za pet let nazaj, zato, ker neka institucija svojega dela ni opravila oziroma je to prišlo šele danes na vrsto.

Na Odboru za delo smo velikokrat govorili tudi o slavnatih podjetjih. Delavci so nas obveščali, da so jih iz enega podjetja preselili v drugo, morda celo v tretje oziroma so dobili nove pogodbe, medtem je lastnik prodal tisto, kar je bilo vrednega v matičnem podjetju. Tudi na tem odboru smo obljubili, da bomo oziroma celo sprejeli take sklepe, da bomo to spremenili, da bomo na tem področju nekaj naredili. Z novim zakonom o delovnih razmerjih dajemo podlago za to. Je pa v nadaljevanju vse odvisno tudi od realizacije teh členov.

Zaščita delavcev je gotovo zelo pomembna, ampak kot rečeno ne pomeni nič, če delavec ne dela, ampak je brezposeln na zavodu za zaposlovanje. Mi lahko v detajle zapišemo, kakšne so vse pravice delavcev, ampak naš glavni cilj mora biti, da čim več ljudi dela, da nimamo brezposelnih. O neplačevanju prispevkov smo lahko cel kup prispevkov dnevno spremljali na televiziji in se spraševali, kako se to sploh lahko dogaja ob vseh institucijah, ob vseh informacijskih sistemih, ob vseh povezanih podatkovnih bazah in vseh možnih institucijah; zakaj se ne sprožijo vsi alarmi, ko nekje 3, 4, 6 mesecev niso plačani prispevki. Na to je treba takoj odreagirati. Danes, če se boste pogovarjali, ljudje pravijo, da se je to

začelo takrat, ko smo ukinili SDK, ko nisi mogel izplačati plače za naslednji mesec, če ni bilo vse poravnano za pretekli mesec. Danes imajo podjetja več računov pri različnih bankah, kakor jim pač znese – na katerem računu je denar, odlagajo plačilo prispevkov in vse mogoče zadeve. Temu je zagotovo treba narediti konec. In če v zakonu o delovnih razmerjih širimo pooblastila inšpekcij, je to zagotovo dobro. Tu se strinjam z ministrom, da je težko reči, da inšpektorji delajo slabo. Vsi ne delajo slabo, včasih niti nimajo možnosti, pa tudi stvari velikokrat ne doživijo sodnega epiloga. Glejte, na sodiščih imamo ves čas zaostanke. Če je lahko pri nekih zadevah narok in obravnava vsak ponedeljek, ali pa v primeru Balkanskega bojavnika tudi precej pogosto, zakaj se zadeve pri teh stvareh ne odvijajo hitro, pač pa je narok oziroma obravnava razpisana čez en mesec, potem se nekdo opraviči, je razpisana čez tri mesece in tako naprej. Tako je pol leta ali leto mimo, medtem pa, kot ste nekateri že rekli, podjetnik to podjetje spravi v stečaj, ustanovi novo podjetje, drugo, tretje in tako naprej, delavci pa ostanejo brez vsega.

Zato podpiram te rešitve, ki širijo pooblastila inšpekcije, pa tudi sankcije za nekatere kršitve, ki jih doslej zakon sploh ni predvideval. Torej, po novem bo delodajalec, ki bo kršil pravila, kaznovan. Kaznovan ne samo tako, da bo moral povrniti delavcu, torej bo odškodninsko odgovarjal, odgovarjal bo tudi kazensko. Naj vam povem primer. Nek moj znanec ima podjetje, dolžnikov cel kup in je na tožilstvo posredoval prijavo, da mu nekdo ne plača dela, ki ga je opravil. Lahko dokaže, da je to opravil za, recimo, 5 tisoč evrov, ga kliče nekajkrat, da naj poravna svoje račune, in pravi: "Kaj mi pa moreš, ne bom plačal." On je dal prijavo na tožilstvo, takih prijav je dal šest. Tožilke so vse prijave zavrnilo z obrazložitvijo, da ne gre za kaznivo dejanje. Potem res ne moremo nikamor priti, če stvar niti ne pride na sodišče. Skratka, takih primerov je cel kup in take primere je treba reševati, in to reševati hitro, ker izgublamo čas in se dela velika škoda, če stvari tečejo prepočasi.

Ali je kvota dobra za to, da bo več pogodb za nedoločen čas? Skozi pogajanja s sindikati se bo verjetno izkristalizirala tudi morda kakšna boljša rešitev, čeprav načeloma ocenjujem to kot dobro rešitev. Skratka, nekaj je na tem treba narediti, ker so pogodbe za nedoločen čas prej izjema kot pravilo, za razliko od nekaj časa nazaj in verjetno bi se morali k temu vrniti. Se pa strinjam, da je gospodarsko okolje, trg, vse spremembe, ki smo jim priča dnevno, tedensko, mesečno – res vprašanje, če so še neke zaposlitve za nedoločen čas, če bodo še, verjetno da ne, takšne službe, kot so jih imeli mogoče naši starši, ko so bili od prvega dne zaposlitve do zadnjega v isti službi. Tega filma verjetno ne bomo več videli, zato se je treba temu prilagajati, s temi spremembami

živeti in temu primerno urediti tudi zakonodajo, da bomo lahko stvari sankcionirali.

Ocenjujem, da je Zakon o delovnih razmerjih dober. Na tehtnico je treba dati vse ideje, ki jih imajo delodajalci, vse ideje, ki jih imajo sindikati, in iz tega najti čim bolj kompromisno rešitev, ki bo vsaj približno zadovoljila eno in drugo stran, da res naredimo kakšen napredek tudi na tem področju. Hvala.

PRESEDENIK DR. GREGOR VIRANT: Še minister je želel besedo.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Hvala lepa. Spoštovani!

Zdaj ko smo na koncu tega kroga razpravljavcev, mi dovolite, da še enkrat opozorim na ključni namen in ključni cilj predlagane reforme trga dela. Ključni cilj je zagotoviti na eni strani zunanjo in notranjo fleksibilnost delodajalcev pri zaposlovanju in po drugi strani ohraniti dostojen nivo varnosti delavcev. Res je, da je ta dva cilja hkrati težko doseči, vendar se da. Dovolite mi, da to na koncu še enkrat pojasnim, čeprav rešitve še niso dokončne, še niso znane, kajti socialni dialog okoli teh rešitev še poteka.

Najprej se je treba ustaviti pri enem osnovnem izzivu, ki ga ima sleherni poslovni subjekt, in odgovoru na ta izziv. Izziv je ta, ali se strinjamo in ali bomo z delovnopravno zakonodajo omogočili, da delodajalec zaposli, kar se da hitro takrat, kadar ima potrebo po delu in da lahko obratno, kadar izgubi delo, izgubi naročilo zaradi sto enega ali tisoč enega razloga, prilagodi obseg delovne sile poslovnim procesom oziroma obsegu poslovanja. Če se strinjamo, da moramo delodajalcu oziroma da želimo delodajalcu to omogočiti, da prilagaja obseg delovne sile svojemu poslovanju, potem verjetno ne bomo imeli težav s predlaganimi rešitvami. Če pa mislimo, da moramo braniti nekoga na delovnem mestu tudi takrat, ko dela zanj ni, bomo imeli pa večji problem. Namreč, takrat se zna zgoditi, da bomo delodajalca zaradi tega potisnili v brezno, v katerega padejo tudi drugi delavci, katerih delo je pri njem še potrebno, in smo naredili večjo škodo. Osnovna ambicija tega zakona je, ko govorimo o zunanji fleksibilnosti, da delodajalca prepričamo, da te rešitve, ki jih predlagamo, omogočajo naravnavanje potrebnega števila ljudi njegovemu poslovanju oziroma obsegu poslovanja. Mislim, da so te rešitve boljše – ko govorimo o pogodbi za nedoločen čas – kot veriženje pogodb za določen čas. Kajti, s posegom v odpovedne roke in z bistveno administrativno razbremenitvijo opravil delodajalcu, ko ugotavlja poslovne razloge in ko posledično vleče konsekvence do zaposlenih, so le-ti pri pogodbi za nedoločen čas enostavnejši in hitrejši kot v primeru pogodbe za določen čas. Zato menim, da je predlagana rešitev ustrezen odziv na potrebe delodajalcev, kar se tiče te fleksibilnosti. Menim, da je to danes ključni

problem delodajalcev. Ključni problem delodajalcev ni, po moji oceni – čeprav tudi tam poenostavljamo postopke in odpravljamo določena administrativna bremena – pri krivdnih razlogih ali celo razlogih nesposobnosti. Teh je relativno malo v primerjavi s potrebo delodajalca, da zaposluje in upravlja z delovno silo glede na njegove poslovne potrebe. V takšnih kriznih časih se mi zdi ta drug izziv bistveno bolj pomemben in bolj prioritetan, čeprav tudi prvega ne zanemarjamo.

Rešitve, ki jih predlagamo, v praksi pomenijo sledeče: če je delavec pri delodajalcu zaposlen za nedoločen čas in delodajalec po šestih letih ali pa po treh letih ali pa po, ne vem, tudi letu dni ugotovi, da je delo tega delavca nepotrebno, ker je izgubil naročila – mu tudi že niso plačali za neizplačano delo – in je moral zmanjšati obseg proizvodnje, ker enostavno ne more drugače preživeti. Če je padel v razmere, da mora zmanjševati število zaposlenih, lahko to naredi relativno hitro. Ta problem mora zaznati en mesec prej kot želi odpovedati delovno razmerje temu delavcu. Delavcu pripada odpravnina v višini ene petine mesečne plače za vsako leto. To se pravi, če dela tri leta – polovička plače. Mislim, da to ni pretirana obremenitev za nikogar. Nobenih drugih resnih birokratskih ovir nima kot argumentirati poslovni razlog, zakaj dejansko mora zmanjševati. Ta razlog mora vzdržati tudi na sodišču, če je zoper to sprožen spor.

S temi ukrepi si ne želimo samo fleksibilnosti, želimo opogumiti delodajalce k zaposlovanju in želimo doseči večjo zaposlenost.

PRESEDENIK DR. GREGOR VIRANT: S tem smo izčrpali krog prijavljenih razpravljavcev. Ker je še želja po razpravi, bom odprl prijavo. Ostalo nam je še 39 minut. Odpiram prijavo. Minister pa se tako ali tako lahko oglasi. Po 5 minut imate.

Najprej je na vrsti mag. Majda Potrata, za njo pa Matevž Frangež.

MAG. MAJDA POTRATA (PS SD): Hvala za besedo, gospod predsednik.

Že v naših stališčih je bilo večkrat poudarjeno, da je bila osnova za spremembe zakona o delovnih razmerjih pripravljena pred iztekom prejšnjega mandata, pred predčasnimi volitvami. Tisto, na kar sem že opozarjala, je to, da je bila pozornost Socialnih demokratov vedno usmerjena v najbolj ranljive skupine ljudi – to so pa tiste, ki so soočene na trgu dela s prekernimi oblikami zaposlovanja. Ko berem zdajšnje spremembe zakona o delovnih razmerjih, se mi zdi, da nekako nismo uspeli, ali predlagatelji niste uspeli, najti kakšnih boljših rešitev, ki bi polje prekernosti zmanjševale. Pustimo zdaj ob strani, kako ste z ZUJF zmanjšali možnosti za pogodbeno delo in tiste oblike dela, ki so vezane na krajši ali nepolni delovni čas, na občasna dela; da se je polje možnih zaposlitev izredno

zmanjšalo in smo priča zapletom, denimo na RTV in še kod drugod, zlasti v tisti dejavnosti, ki sodi v polje samozaposlenih, ki se soočajo z zelo velikimi eksistenčnimi problemi, pa tudi nekatere dejavnosti so zaradi tega ogrožene. Ko seštevamo spremembe te zakonodaje, bodisi pri zakonu o urejanju trga dela ali pri zakonu o delovnih razmerjih, se nekatere nevarnosti prekmernih zaposlitev vendarle ohranjajo. Ni mogoče popolnoma izključiti možnosti veriženja, pa čeprav ste, minister, o teh stvareh govorili, da ste s predlogi zmanjšali možnosti za veriženje. Gre preprosto za to, da ta segment trga dela nima svojega zagovornika v kakšni močni interesni skupini in nima statusa v dogovarjanjih, kot tistega, ki bi bil redno vabljen na socialno dogovarjanje, bodisi v okviru Ekonomsko-socialnega sveta ali kod drugod. Lahko sprejemem, minister, vaše pojasnjevanje, da ste se s Študentsko organizacijo dvakrat pogovarjali, ampak berem tudi kaj drugega. Kdo se je s študentsko organizacijo in študenti pripravil pogovarjati tudi bolj resno – takrat, ko študentska organizacija odpira vprašanje kakovosti visokega šolstva in bolonjske reforme, minister zanje ne najde časa. Dvakrat se z njimi pogovarjati – to vendarle še ne pomeni tudi doseči dogovora o tistih rečeh, ki segajo v polje zaposlovanja. Včeraj ste govorili o tem, da imajo študenti drugačne poglede na urejanje študentskega dela, kot kdo drug. Zato je zelo zanimivo, kako se je študente dalo pridobiti v prejšnjem mandatu za nasprotovanje malemu delu in kako ste študentsko delo do neke mere uredili, ampak ne tako, da bi to bilo za tiste, ki so vključeni v različne oblike nepolnega dela ali dela za nepolni delovni čas, ustrezno rešeno. Preprosto, še enkrat in s tem zaključujem: menim, da ste se v dogovarjanju izkazali kot zelo spreten pogajalec za tiste stalne socialne partnerje. Tam, kjer ni močne interesne skupine, ki bi bila sprejeta kot reprezentativen sogovornik v socialnih dogovarjanjih, pa tega niste izkazali in tukaj bi bilo treba storiti več. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospod Matevž Frangež, potem gospod Srečko Meh.

MATEVŽ FRANGEŽ (PS SD): Veljam za ostrega kritika te vlade, ampak mislim, da je prav, da je kritika verodostojna le tedaj, ko znamo takrat, ko je nekaj dobro, to tudi pohvaliti in na to opozoriti. Minister, name ste vtis v tej razpravi naredili s tem, da ste ves čas te razprave dosledno sedeli v tej dvorani in sprotno odgovarjali na pripombe, predloge, mnenja poslank in poslancev. To je v tej vladi redkost, zato vse čestitke za to držo.

Drugič. Mislim, da je razprava pokazala, da se v mnogih stvareh v osnovi strinjamo. Sam se lahko strinjam z liberalnimi pogledi predsednika Državnega zbora in njegovim pogledom na urejanje trga dela. Po drugi strani pa mislim, da med nami ni razlik v pristopu, da je treba v tej državi poskrbeti za

večjo prilagodljivost našega trga delovne sile, ampak da se morda razlikujemo v pogledu, kako zagotoviti več varnosti ljudem, ki izgubijo delo. Žal so ukrepi te Vlade – tisti, ki so bili doslej že sprejeti, pa tudi tisti, ki se napovedujejo s proračunom za leto 2013 – takšni, da to varnost zmanjšujejo in to ni dobro. Soglašam, da je treba morebiti olajšati odpuščanje v primeru poslovnih razlogov, nikakor pa ne soglašam s tem, da ljudem hkrati s tem, ko izgubijo delo, ne zagotovimo učinkovite pomoči pri tem, da se njihov socialni položaj z dnem, ko izgubijo delo, ne poslabša radikalno. In da je čas te ustrezne pomoči države, glede na slovenske razmere, ko ni razpoložljivih delovnih mest, ko je povprečen čas čakanja na delo, čakanja na novo priložnost za zaposlitev, bistveno daljši kot v primerljivih in sosednjih državah, tudi ustrezno in dovolj dolg. Če tega ne bo, bomo ponovno poglabljali tudi sivo ekonomijo, kar se bojim, da z nekaterimi drugimi ukrepi te vlade, prav tako počnejo.

Kar se tiče javno-zasebnega partnerstva, absolutno soglašam s stališči, ki jih je prej predstavila mag. Majda Potrata. Mislim, da je čas, da moderniziramo javno-zasebno partnerstvo. Mladi niso ustrezno vključeni v ta dialog. Tudi nekatere druge skupine niso ustrezno vključene. Na drugi strani pa imamo, denimo, starejšo populacijo, ki dela, ki je pravzaprav skoraj dvojno zaščitena, preko dveh reprezentativnih partnerjev znotraj socialnega dialoga. Te stvari je treba uravnotežiti, če želimo priti do socialnega dialoga, ki bo odgovorjal izzivom slovenske družbe v 21. stoletju. Segmentacija trga dela je, mislim da, usodno vprašanje. Povsem se zavedam, da bi zaostrovanje togosti na drugi strani pomenilo tudi to, da bo delodajalce ponovno prisililo k še bolj brezpravnim oblikam zaposlitev, kot je zaposlitev za določen čas. Se pravi, prekerne oblike zaposlovanja, te so pri mladi generaciji ključen problem, in mislim, da je pristop, ki želi poenostaviti zakonodajo, na drugi strani pa pravno varstvo narediti učinkovitejšo, pristop, ki mu lahko tudi osebno pritrdim. Danes se nam pogosto dogaja, da so delavci zaposleni za nedoločen čas po zakonu sicer visoko zaščiteni, pravni red in učinkovitost pravne države pa njihovim pravicam ne ugodijo. Zato se lahko strinjam tudi z eno generalno usmeritvijo, ki bi bila dobra za slovensko državo: da je treba poenostaviti tudi pravni red. Prepričan sem, da se bodo takrat, ko ne bo treba biti doktor znanosti, da utemeljish očitne kršitve pravnega reda, te kršitve tudi prej videle. Takrat bomo imeli morebiti tudi bistveno manj težav z delovno inšpekcijo in mehanizmi inšpekcijskega nadzora, ki je na področju delovnega prava zaščite pravic delavcev pogosto neučinkovit, bodisi zaradi premajhnega števila delovnih inšpektorjev ali na drugi strani zato, ker smo celoten postopek zakomplicirali tako, da je težko kršitelju dokazati kršitev. Hvala.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Tudi sam se pridružujem pohvalam ministru za način funkcioniranja ob sprejemanju, obravnavanju tega in tudi drugih zakonov, in bi si želel, da bi bili vsi ministri tako kot Vizjak prisotni na razpravi od začetka do konca in sproti odgovarjali na ta vprašanja. Mislim, da je to praksa, ki je dobra in bi morala biti zgledna.

Besedo dajem gospodu Srečku Mehu.

SREČKO MEH (PS SD): Gospod minister, rekli ste, da imamo podjetja ki zaposlujejo. S tem se strinjam. Ampak vas ponovno sprašujem – napovejte rezultate, povejte, kakšni so naši ciljni rezultati. Danes se v razpravi in tudi sicer ukvarjamo s tistimi, ki grdo delajo z ljudmi. Tukaj pa gre za delovna mesta. Večina delodajalcev in večina delojemalcev je poštenih. S tistimi, ki niso pošteni, moramo eksaktno obračunati. Trga dela pravzaprav ni. Govorimo o trgu dela, pa tega trga ni. Treba je narediti nekaj z drugimi pristopi, nekaj je treba narediti s pripravnostjo, socialnim podjetništvom, in če ne bomo odprli delovnih mest, potem zastoj govorimo o kakršnikoli zakonodaji. Bojim se, da tudi tukaj in tudi tokrat glavno ceno plačujejo delavci, ne delodajalci. Delavci praviloma delajo in praviloma dobro delajo, če je delo, če je dobra organizacija in dobro podjetje.

Nekaj stvari je bilo kar tako še tukaj povedanih; da bi bilo boljše, če ne bi bilo referendumov, enkrat o slovenskem državnem holdingu in drugič o slabi banki. Če se mi, opozicija in pozicija, v teh kriznih razmerah ne dogovorimo o tem, kaj bi pa lahko skupaj naredili, in če mi ne zmoremo najti minimuma o tem, o čemer se pogovarjamo s socialnimi partnerji, če tega skupaj ne moremo narediti, potem smo v težavah – v takšnih, kot smo tukaj, kjer trdimo, da se naša beseda ni slišala. Gospod minister, slovenska vlada govori, da bomo spodbudili gospodarska gibanja, gospodarstvo, gre za vprašanje ljudi in da poenostavljamo z delovnimi mesti. Mislimo, da je treba z investicijami odpirati nova delovna mesta in ne da država ustvarja nova delovna mesta – o tem pravzaprav nikoli nismo govorili. Če vlada govori o zagonu gospodarstva, če vlada govori o delovnih mestih – o tem govorimo tudi mi –, potem je prav, da povemo, kako bomo odpirali ta delovna mesta.

In še inšpektorji, inšpekcijske službe. 40 inšpektorjev je malo – krat 200 delovnih dni je to 8 tisoč inšpekcijskih pregledov na leto. Če odmislimo, da ni vse – jih je tisoč. In če naredimo tisoč delovnih pregledov na leto in eksaktno kaznujemo kršilce, potem si nas bodo zapomnili. Žal pa delovni inšpektorji hodijo predvsem v urejana podjetja. Gledajo v urejenih podjetjih in tam delajo tisto, kar je tudi prav, namesto, da bi se lotili resničnega problema tistih, ki z ljudmi delajo grdo. Zato se mi zdi, da je treba pred inšpektorje postaviti zelo jasno nalogo: naredite tisto, kar morate narediti. Ne da potem rečemo, da ne moremo narediti nič, da

smo rekli, potem je pa tožilstvo. Torej, sprejmemo zakonodajo, da bomo tiste, ki to delajo, lahko kaznovali tako kot bo tudi prav.

Če govorimo o socializmu. Gospod Tonin je kar precej govoril o tem, kaj je bila opozicija in kaj je bilo v socializmu. Nekatere stvari so bile v socializmu izjemno dobro narejene in tega se delavci spominjajo, pogosto tudi delodajalci. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Še gospod Bojan Starman.

BOJAN STARMAN (PS DL): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Lep pozdrav vsem skupaj!

Vesel sem, da smo našli dokaj veliko soglasje glede predlagane spremembe zakona o spremembah na trgu dela. Povedati moram, da sem dolgo časa delal v gospodarstvu in da so togost in vse te pravice, ki so se nakopičile okoli zaposlitve za nedoločen čas, povzročile zelo veliko odpuščanja v podjetjih, zelo veliko stečajev in zelo veliko ljudi je zaradi tega ostalo na cesti. Zato me pri soglasju moti to, da še vedno ni dosežen socialni sporazum, predvsem s sindikati, ki bi morali biti tisti, ki bi te spremembe predlagali že pred 25 oziroma 30 leti, ker nas je v veliki meri škodljivost takšnega načina pahnila v situacijo, v kateri smo. Po konkurenčnosti smo ravno zaradi tega faktorja na, ne vem, 140. mestu na svetu – zaradi togosti zaposlovanja. Iz lastne prakse povem deset primerov, ko praktično delavca, ki je imel pogodbo za nedoločen čas, ni bilo mogoče odpustiti. Dokler je bilo dela in vsega dovolj, ni bilo problema. Ko so začele prihajati krize leta 1990 in zdajšnja in to, kako so se razmere na trgu čez noč spremenile, podjetja pa so bila dolžna in so morala zadržati popolno število ljudi, se je zgodilo to, da so se zaradi kratkotrajnih težav na trgu zapirala cela podjetja. Veliko bolje bi bilo, da bi se takrat poskrbelo za višek ljudi, jih plačalo. Podobno je bilo narejeno v tej krizi, vendar na zelo neroden način – ni dalo pravega efekta že pod prejšnjo vlado. Zato sem še toliko bolj vesel, da se tukaj končno nekaj premika. Žal mi je, da je ta reforma prinesla premalo, da smo premalo korajžni. Ne razumem, zakaj se ne dogovorimo, kajti od tega bomo imeli vsi skupaj desetkrat več kot da bi izgubili. Da se ne moremo dogovoriti, na primer, da malica ne spada v redni delovni čas. Tukaj sramotimo državo in vsi, ki to gledajo, ki primerjajo našo konkurenčno sposobnost, bodo to rekli. Ne razumem, zakaj to branimo, ker je popolnoma nelogična in nesmiselna zadeva.

Mogoče še nekaj. Malo v šali sem rekel: kako smo pogodbo za nedoločen čas nadgradili z vsemi ovirami, da je nemogoče prekiniti delo v osnovi smo jo od neke narobe prevedli. Nedoločen čas pomeni, da se lahko ta čas konča jutri. Določen čas pa pomeni, da moraš imeti zaposlenega za toliko časa. Razmišljanje in smernice novega zakona so

pravilne – dejansko se spremenijo pogoji pogodbe za nedoločen čas oziroma da bodo sami podjetniki videli, da je bolj pametno zaposlovati. Sam ne bi sploh ločil teh dveh pogodb za nedoločen čas – imel bi samo eno pogodbo, kjer bi bilo zelo veliko možnosti za to, da če pride do težav podjetja, lahko odpusti človeka. Država je pa tista, ki naj poskrbi. Imamo mehanizem, da se za določen čas poskrbi s tem, ko dobi nadomestilo za izgubo dela za neko določeno obdobje, odvisno od tega časa. En del bi bilo mogoče treba zagotoviti na nekem mestu – neke odpravnine. Na primer, v Italiji imajo v podjetju poseben fond, v katerem se zbira denar, in potem, ko pride do tega, da morejo človeka odpustiti, ima ta tudi eno varnost, da lahko preživi tisto obdobje, ko išče delo.

Upam, da se bo ta paket sprejel. Upam, da se bodo predlogi še malo okorajžili in šli še bolj v sprostitev in čim manjše poseganje države v to področje, ker s tem si bomo dejansko odprli možnost. To bo pripeljalo do tega, kar je gospod Meh rekel, da nas bodo začeli opazovati, da smo konkurenčna država, da lahko ponudimo kvaliteto, da imamo znanje, da imamo vse, da pa smo tudi konkurenčni. Prišli bodo investitorji in tudi naši izdelki se bodo lažje prodajali, kot je bilo rečeno, tudi v svetu in povsod. To je tista podlaga, ki nam omogoča in se bo sama po sebi prelevila in spremenila v odpiranje novih delovnih mest. Brez tega pa smo postavljeni v situacijo, ko nas v Evropi in svetu gledajo kot črno ovco, da smo tako neprilagodljivi, da nočejo k nam investirati. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Minister Vizjak, izvolite.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovane poslanke in poslanci, hvala lepa za spodbudne besede in tudi pozitivne ocene.

Vesel sem, da je bil cel paket tako pokojninske reforme kot tudi reforme trga dela v tem parlamentu deležen pozitivnih odzivov iz vseh poslanskih skupin. Moram reči, da nisem zasledil niti enega razpravljavca ali poslanske skupine, ki bi že v tej fazi zavračala rešitve. Puščate možnost, da se usklajujemo naprej in ste si pridržali pravico odločati na koncu, ko bo tudi znan izplen dogovora s socialnimi partnerji. Mislim, da je to dobra popotnica tudi za ta pogajanja. Tudi za ta pogajanja je pomembno, da ste poslanke in poslanci podprli nadaljnji postopek in sklenitev tega postopka v tem času.

Moram reči, spoštovani gospod Meh, da smo se v tej vladi sposobni dogovoriti s sindikati, in če ne bi bilo vašega podpisa in podpisa vaših kolegov iz Pozitivne Slovenije, bi bil uveljavljen Zakon o holdingu – kajti s sindikati smo dosegli dogovor. In po tem, spoštovani gospod Meh, ko ste videli, da je dogovor, ste med drugimi tudi vi politično blokirali to. Še danes je od vašega podpisa odvisno, ali do ta

blokada ostala ali ne, in zato očitki nam, da se nismo sposobni dogovoriti s sindikati o preprečitvi referendumov – to je čisto navadna izmišljotina, še posebej z vaše strani, ker vi to počnete. To je ena stvar.

Druga stvar. S sindikati smo se dogovorili o izhodiščih socialnega sporazuma – sedaj odgovarjam gospodu Frangežu – v katere smo zapisali, da ni dovolj le socialni sporazum. V tako pomembnih zadevah je potreben tudi medgeneracijski dogovor – v diskusijo vključujemo mlade in jih želimo tudi slišati. Z njimi se usklajujemo, tako kot z vsemi, kar pa še ne pomeni, da bo vse tisto, za kar se oni zavzemajo, na koncu tudi uveljavljeno. Naj vam povem samo eno stvar, za katero se oni zavzemajo pri pokojninski reformi: da študentsko delo kot oblika začasnega in občasnega dela ne bi bilo podvrženo obračunu prispevkov za socialno zavarovanje. Menimo, da je to lahko za študentsko delo in za študente tudi koristno, da imajo že od tega dela – zlasti ko se zavedamo, da je tega dela v tej kategoriji relativno veliko – nekaj tudi na starosti. Oni se s tem ne strinjajo. Medtem se za to zavzemajo sindikati in tudi v koalicijski pogodbi smo zapisali, da želimo vse oblike dela spraviti na nek skupni imenovalac in jih primerljivo obremeniti z davki in prispevki.

Ko se pogovarjamo o tem socialnem dialogu, o tem medgeneracijskem dogovarjanju, naletimo na zelo diametralne nastope in zavzemanja različnih skupin. To je potem umetnost možnega, najti tisto pot, ki jo na koncu vsi požrejo in pospremi tudi s kritikami. Vendar si za to prizadevamo. Spoštovana gospa Potrata, ni res, da ne zmanjšujemo obsega prekernih oblik zaposlitve. Že z ZUJF smo se lotili študentskega dela in smo ga tudi omejili, ker smo ga dodatno obremenili. Povečali smo koncesijsko dajatev na študentsko delo in zato je tega dela nekoliko ali pa kar precej manj, na kar nas opozarjajo študentje.

V Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju smo povzeli rešitev, ki ste jo že vi predlagali, da se obračunavajo prispevki od vseh, tudi drugih pravnih oblik, ki imajo naravo dela, od avtorskih pogodb, pogodb, ki na civilnopravni način urejajo neka delovna razmerja, in podobno. S tem zakonom želimo omejevati tudi pogodbe za določen čas. Tako ni res, da se ne spopadamo s tem problemom. Zelo se spopadamo in tudi rezultati so že tu, kajti nekaterih oblik je manj.

Spoštovani, tudi ni res, da trga dela ni. Trg dela obstaja, dokaz za to sta bili leti 2007 in 2008, ko smo imeli obratne pojave kot danes. Takrat smo imeli povečano ponudbo delovnih mest pa premalo povpraševanja po tem. Takrat so delodajalci iskali ljudi, pa jih niso našli. Danes je obratno. Je pa res, da imamo, žal, zaradi krize popolnoma asimetričen trg, debalansiran trg. Vendar trg obstaja.

S to rešitvijo ponujamo tudi pomoč tistim, ki izgubijo službo. Na boljši način kot

doslej jim želimo zagotoviti varnost zaposlitve. Če izgubijo eno službo, da čim prej dobijo drugo.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Replik v razdelitvi časa ni. Prijavljenih razpravljavcev tudi ne, zato zaključujemo razpravo.

O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo odločali v okviru glasovanj jutri, 15 minut po prekinjeni 6. točki dnevnega reda oziroma ob 9. uri.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na 4. TOČKO DNEVNEGA REDA – PRVA OBRAVNAVA PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DOHODNINI.

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 10 poslank in poslancev s prvopodpisanim Jankom Vebrom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku Vlade ministru Šušteršiču.

DR. JANEZ ŠUŠTERŠIČ: Spoštovane poslanke in poslanci! Spoštovana podpredsednica, hvala za besedo.

Dovolite, da na kratko predstavim glavne rešitve teh sprememb zakona, ki so kompleksne in se nanašajo na več področij.

Morda je najpomembnejša uvedba tako imenovane pavšalne obdavčitve malih podjetnikov oziroma oseb, ki opravljajo dejavnost. Gre za administrativno in davčno poenostavitev, razbremenjevanje. Predlagamo rešitev, po kateri bi se lahko tiste osebe, ki opravljajo dejavnost in letno ne ustvarijo več kot 50 tisoč prihodkov, prostovoljno vključile v sistem pavšalne obdavčitve, kar pomeni, da bi se jim davčno priznali odhodki, ugotovljeni na način normiranih odhodkov, v višini 70 % davčno priznanih prihodkov. Se pravi, da ne bi več bilo administriranja in bi bila tako ugotovljena davčna obveznost dokončna. Dohodek, ki bi bil tako izračunan, na podlagi 70 % normiranih priznanih stroškov, bi bil obdavčen s cedularno stopnjo dohodnine, in sicer 20 %, ne več z lestvico. Oboje je namenjeno tako administrativni razbremenitvi kot davčnemu spodbujanju podjetništva, predvsem malega ali začetnega podjetništva, ki je za marsikoga danes način preživetja, lahko je pa tudi neka osnova za gospodarski razvoj.

Druge zadeve, ki jih še predlagamo, so povezane z urejanjem določenih sistemskih vprašanj in imajo potem tudi svoje pozitivne finančne učinke. Sistemsko vprašanje, ki ga urejamo, je, da še zadnji element, zadnjo sestavino dohodkov, iz kapitala predlagamo v

cedularno obdavčitev, kjer so že vsi ostali dohodki od kapitala. Gre za dohodek iz oddajanja premoženja v najem. Tam se po novem predvideva – tako kot pri drugih dohodkih iz kapitala – 25-odstotna stopnja cedularne obdavčitve, 10 % priznanih stroškov, s tem da se omogoča uveljavljanje dejanskih stroškov, kar naj bi spodbudilo zbiranje in izdajanje računov in je vsaj delno nek ukrep tudi za spodbujanje zavesti ali pa zmanjševanje sive ekonomije na tem področju.

Tretja zadeva je, da spreminjamo določbe glede obdavčitve kmetijsko-gozdarske dejavnosti, in sicer tako, da se bo pogoj za obvezno vodenje knjig kmetijskih gospodarstev ugotavljal na osnovi povprečnega dohodka dveh let – in ne enega leta, kot je bilo zapisano do zdaj. Neka nihanja, ki lahko nastanejo naključno ali pa začasno, se pri tem upoštevajo. Začetek takšne obravnave se iz leta 2013 premika v leto 2014, zato da bo dovolj časa za pripravo vseh navodil, pravil, tudi računovodskih, ki morajo biti pripravljena.

Naslednja stvar, ki jo urejamo, je, da znižamo ali odpravimo oziroma predlagamo, da se zniža ali odpravi določene posebne olajšave, ki so po našem mnenju nesistemske in jih je težko zagovarjati v situaciji, ko marsikatera druge ugodnosti in tudi neugodnosti, tudi socialne prejemke, znižujemo ali pa smo jih že znižali zaradi gospodarske krize. Gre za dve olajšavi: gre za posebno osebno olajšavo za študente oziroma za študentsko delo, za katero predlagamo, da se prepolovi, in gre za posebno osebno olajšavo za čezmejnne delovne migrante, za katero predlagamo, da se ukine. To, z vidika povečanja enotnosti sistema, nevtralnosti davčne ureditve in enake ali pa bolj enake ali pa manj neenake obravnave različnih dohodkov, glede na to, iz kje izvirajo, ali pa glede na rezidentski status, ali kar so pač razlogi, ki so zdaj v zakonu za ločevanje teh davčnih obravnav.

Urejamo, širimo osnove, oprostitve za prostovoljstvo, urejamo področje oprostitve od kapitalskih dobičkov pri razlastitvah premoženja, zlasti pri infrastrukturnih podjetjih je to relevantno. Skupni učinek tega, kar sem naštel, je približno 23 milijonov in pol večjih dohodkov v proračunu še s tistim, kar smo uvedli že v Zakonu o uravnoteženju javnih financ, se pravi; 50 % začasna stopnja pri dohodnini, dvig cedularne obdavčitve na 25 %. To je potem okoli 60 milijonov finančnega učinka. Hvala.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin.

Gospod Matevž Frangež, Socialni demokrati, izvolite.

MATEVŽ FRANGEŽ (PS SD): Spoštovane in spoštovani!

Socialni demokrati smo splošno razpravo o predlogu zakona predlagali zato, ker

menimo, da posamezne rešitve Predloga zakona o dohodnini niso dovolj domišljene in utegnejo predstavljati korak nazaj.

Najprej o ukinitvi posebne olajšave za čezmejne migrante. To vprašanje je dolga leta odpirala Civilna iniciativa Apače, ki je pravzaprav edina institucionalizirana oblika delavcev, ki so bili do tedaj zaradi zaposlitve v Avstriji in stalnega prebivališča v Sloveniji dvojno obdavčeni. Plačevali so davek od svojega prihodka za delo v Avstriji in bili hkrati obdavčeni tudi v Sloveniji. Po več letih njihovih prizadevanj je že minister Bajuk sprožil nekatere aktivnosti za rešitev tega problema, končno pa vlada Boruta Pahorja v letu 2010, ko je uvedla to posebno olajšavo.

Strinjamo se lahko, da je ureditev nekoliko izvensistemska, vendar pa je potrebna za to, da ne obremenimo ljudi preko meja glede na njihovo obveznost obdavčitve že v Republiki Avstriji. Bojimo se, da bo preprost rezultat ta, da bodo formalno svoje stalno prebivališče prilagodili kraju njihovega dela, s čimer bomo priča odlivu davčnih rezidentov in na ta način zmanjšali davčne prihodke tudi iz naslova drugih vrst obdavčitve – ne nazadnje tudi tistega dela, ki ga splošna davčna olajšava ne zajema. Velja opozoriti, da je ta ureditev posebej pomembna za tiste naše državljanke in državljane, ki delajo v Republiki Avstriji, ki prejemajo nižje prihodke, ki dosegajo denimo avstrijsko minimalno plačo, in bi se njihova obdavčitev v Republiki Sloveniji v primeru izvetja posebne davčne olajšave povečala za nekaj tisoč evrov.

V Socialni demokraciji menimo, da je ukinitve omenjene olajšave zgrešena, ker se s tem močno obdavčijo delovni migranti in z davčno politiko povzročamo izgon slovenskih državljanov v sosednjo Avstrijo.

Resne pomisleke imamo glede predloga cedularne obdavčitve dohodkov iz najema, ne zaradi same cedularnosti, pač pa zaradi odsotnosti ustrezne progresivnosti teh prihodkov. Namesto progresivne obdavčitve se torej predlaga cedularna obdavčitev dohodkov, s tem pa vlada razbremenjuje najbogatejše najemodajalce, ki oddajajo več stanovanj. Obenem se z znižanjem normiranih stroškov s 40 % na 10 % obdavčujejo vsi ostali najemodajalci v veliki meri, kar pomeni, da to povzroča precejšnje povečanje obdavčitve najemniških stanovanj. S tem Vlada spodbuja oddajanje najemniških stanovanj na črno znotraj sive ekonomije in podražitev uradnih najemnin. To zavira razvoj najemnega trga stanovanj v Sloveniji. Vemo, da je že lastniška struktura stanovanj v Sloveniji takšna, da sama po sebi zavira razvoj najemnega trga. Imamo 94 % lastniških stanovanj, 4 % socialnega in 3 % tržnega najema. Struktura trga je torej takšna, da zaradi premajhne ponudbe ne zagotavlja ustreznega mehanizma za oblikovanje tržne cene najemnin, in s tem nedostopnost najemnega reševanja, ki se pogosto – vsaj v letih pred krizo je to izrazito veljalo – ne spleča v

primerjavi z alternativo, lastniško ureditvijo stanovanjskega problema. V tem pogledu je Slovenija bistveno drugačna od držav, po katerih se običajno želimo zgledovati in imajo raven lastniških stanovanj nekje na ravni dobrih 50 %. Specifičen način privatizacije stanovanj v Sloveniji je privedel do tega nesorazmerja, ki na drugi strani – z vidika novih generacij, ki nimajo dostopa do dolgoročnejših virov financiranja, težko dobijo stanovanjski kredit – onemogočajo drugo alternativo, to je ustrezen in ugodnejši najemni režim.

Razvite države za spodbujanje najemnega trga omogočajo oprostitev davka od najema za daljše obdobje oddajanja stanovanj. V Sloveniji pa kot vedno vlada spodbuja oddajo na črno in podražitev uradnih najemnin. Takšno zaviranje najemnega trga povzroča negativne gospodarske posledice zaradi omejevanja mobilnosti delovne sile, ne nazadnje pa tudi zaradi zmanjševanja dostopnosti stanovanj in s tem predvsem prve ureditve stanovanjskega problema.

V Socialni demokraciji bomo zato nasprotovali temu zakonu, ki davčno razbremenjuje bogatejše lastnike stanovanj – tiste, ki imajo v lasti več stanovanj – in v primerjavi z najemodajalci, ki oddajajo posamično stanovanje, del nepremičnine in podobno, bistveno destimulira takšen najem. Glede na podatke, da imamo vrsto dvostanovanjskih hiš, v katerih stanuje samo ena starejša oseba, je to korak nazaj. Vendarle te vrste nepremičnin, s spodbujanjem najemnega trga, predstavljajo pomemben potencial za to, da lahko mlada generacija ustrezno in ugodneje reši prvo stanovanjsko vprašanje. Na podlagi obstoječe zakonodaje so bili dohodki od najema obdavčeni po načelu davčne pravičnosti, kar pomeni glede na zmožnost plačevanja davka. Vlada sedaj de facto uvaja enotno davčno stopnjo obdavčitve tovrstnega najema. V Socialni demokraciji sicer ne nasprotujemo cedularni obdavčitvi, nujno pa poudarjamo, da bi morala biti ta oplemenitena z ustrezno progresivnostjo, tako kot denimo na Finskem, kjer so najemnine obdavčili kot cedularne dohodke, vendar s tremi davčnimi razredi po progresivni lestvici. Socialni demokrati menimo, da predlog zakona ni primeren za nadaljnjo obravnavo in pozivamo Ministrstvo za finance, da o teh rešitvah ponovno razmisli in pred Državni zbor pošlje ustrežnejše rešitve obeh navedenih vprašanj. Hvala.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Poslanska skupina Državlanske liste, gospod Bojan Starman.

BOJAN STARMAN (PS DL): Hvala za besedo, gospa podpredsednica. Lep pozdrav vsem skupaj!

Državljsanska lista bo spremembo Zakona o dohodnini podprla. Ta sprememba naj bi prinesla izboljšane pogoje za delovanje fizičnih oseb, ki svoj dohodek ustvarjajo z neko dejavnostjo in živijo na tak način. Mislim, da je zakon bistvena izboljšava glede na do sedaj veljaven zakon, saj v priznanih odhodkih prinaša veliko večji procent od ustvarjene realizacije; prej je bila veljavna ta, da so bili priznani odhodki 25 % od prometa, zdaj se predvideva 70-odstotno priznanje vseh odhodkov, pavšalno priznanje. Tudi prag tistih, ki se lahko poslužijo tega pavšalnega načina oziroma obravnave glede davkov, se povečuje na 50 tisoč evrov. Tako naj bi se število tistih, ki se bi odločili za tak način, bistveno povečalo. Osebnostno mislim, da je ta celotni prihodek mogoče napačna izbira, bolje bi bilo poiskati kakšno drugo ekonomsko kategorijo. To bo zanimivo za vse tiste, ki imajo čiste storitve ali nekaj podobnega, drugače pa celotni dohodek in v tem priznani stroški niso pravično urejeni, ker so dejavnosti lahko različne; eden ima zelo veliko strukturo stroškov in majhno novo vrednost, eden ima pa v glavnem veliko novo vrednost, pa zelo malo stroškov. Tako bo to povzročilo določeno neenakost. Ker pa ima vsak možnost, da izbira med tem, ali se odloči za ta način, se bo pač odločil. Mislim, da bi bilo bolj pametno in v skladu s tem, o čemer smo že govorili in predlagali nek način pavšalnih obdavčitev in s tem na nek način poskušali zagotoviti poenostavitev poslovanja. To bi moralo iti tako daleč, da tistim, ki bi se odločili za tak način, ne bi bilo treba voditi nobenih knjig, kar bi pa mnogim pomenilo velike stroške. Mogoče bi bilo koristno razmisliti o dvigu stopnje tam, kjer nimaš oproščenega plačila prometnega davka oziroma ga ne obračunavaš s 25 tisoč evri – se mi zdi, da je zdaj 50 tisoč evrov –, kar bi dejansko vsem tistim, ki se bi odločali za tak način obravnave in upoštevanje normiranih stroškov, ugotavljanje rezultata in plačevanje in ugotavljanje davka, omogočilo, da bi se aktivnosti takšnega podjetnika usmerile izključno v poslovno dejavnost, ne pa v vodenje knjig in raznih izračunavanj. To bi lahko bilo samo za njegove potrebe in na svoj način. Mislimo, da je ta sprememba zelo koristna. Mogoče jo je treba dopolniti v teh dveh smereh, poiskati pravičnejši način obravnavanja teh priznanih stroškov v celotnem prihodu, osnovo celotnega prihoda glede na dejavnosti pa določiti na drugačen način oziroma za osnovo vzeti kaj drugega. Na tak način bi bilo še več ljudi zainteresiranih za uvedbo obračuna davkov po normiranih stroških, kar je tudi cilj. Cilj je tudi, da se podjetnikom poenostavi poslovanje, da vnaprej vedo, kakšni so njihovi davčni odhodki; da se zavedajo, da bo v primeru, če bodo ustvarili boljši rezultat, njim osebno ostalo več, ne pa, da bodo spet plačevali svetovalce, kako večji prihodek nekam skriti. Tako jim bo vnaprej jasno. Mislim, da je to zelo pozitivna sprememba, ki jo bo treba še nekoliko nadgraditi in bo pomenila korak k

izboljšanju pogojev gospodarjenja pri nas. Do takih korakov prihaja zelo počasi – tudi če malenkostno izboljšajo pogoje za gospodarjenje malih podjetnikov, so zelo pomembni.

Če k temu dodamo še nekatere druge spremembe, ki so bile že sprejete, kot so večje olajšave za investiranje, – teh je veliko. Pogosto govorimo o malih podjetnikih in se ne zavedamo, da je to zelo veliko ljudi, govorimo kar o 88 tisoč fizičnih osebah samo s tega področja, ki opravljajo podjetniško dejavnost. To je v seštevku kar velika stvar in veliko pomeni za gospodarstvo. Veliko teh podjetnikov je storitvenih, veliko pa jih živi tudi v povezavi z večjimi gospodarskimi sistemi. Vse to vpliva na poslovanje in tudi ta sprememba bo, ko jo bodo opazili, prinesla večjo voljo, večji zagon in več ljudi se bo odločalo, da sami poiščejo svojo zaposlitev in svoj dohodek. Na tak način bodo našli tudi obdavčitev in tako priliko, ki jim je zdaj dana s strani tega zakona. Znali bodo izračunati, kaj se jim splača in koliko jim bo po zaključku poslovnega leta dejansko ostalo na njihovih računih. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Janez Ribič, Slovenska ljudska stranka.

JANEZ RIBIČ (PS SLS): Spoštovana podpredsednica Državnega zbora, gospod minister s sodelavci, poslanke in poslanci!

Pred nami je eden od zakonov vladnega paketa, katerega osnovni cilj je dodatna administrativna razbremenitev malega podjetništva pri izpolnjevanju njihovih finančnih obveznosti. Bistvena sprememba je lažji vstop v sistem ugotavljanja davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov in določitev višjega limita prihoda iz opravljanja dejavnosti, ki je določen kot pogoj za vstop v sistem in sicer v višini 50 tisoč evrov.

Če se takoj ustavim pri tej točki. Po mnenju Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke je tak prag prenizek. Še posebno pri samostojnih podjetnikih gre praktično za dvig iz 42 tisoč na 50 tisoč, za kar bi lahko v šali rekli, da gre bolj za uskladitev z inflacijo kot pa za neko bistveno spremembo. To je veliko bolj aktualno pri manjših podjetjih, kjer bi višji limit prišel še bolj do izraza, vendar to že ni več tema tega zakona. Po navedbah ministrstva takšen limit zajame 68 odstotkov vseh samostojnih podjetnikov, vendar vprašanje je, ali s tem resnično ravno tiste, ki kažejo največ potenciala, največ možnosti za nadaljnji razvoj, torej tudi za prehod v pravni subjekt z več zaposlenimi, ali pa s tem ukrepom še najbolj spodbujamo dejavnosti, ki imajo že sedaj nizke priznane stroške, največkrat razne dopolnilne dejavnosti, svetovanja, predavanja, projektiranje in podobno. Dejstvo je, da v hipu, ko podjetnik malo bolj razširi svojo dejavnost, morda zaposli dodatnega človeka, poveča obseg prihodkov, že razmeroma hitro preseže prag za tovrstno

obdavčitev. Vse dejavnosti z nizkimi maržami bodo zaradi visokih vhodnih stroškov preprosto obstale v obstoječi ureditvi. Res je, da se višina normiranih odhodkov zvišuje na 70 % davčno priznanih prihodkov, ugotavljanje prihodkov pa se uvaja po principu obračunane realizacije.

Čeprav ministra med pogajanjem v Slovenski ljudski stranki nismo mogli prepričati, da bi koalicija poskusila z višjim limitom skupnih prihodkov za vstop v ta sistem obdavčitve, pa ga bomo držali za besedo. Obljubil je namreč, da bo v roku pol leta po uveljavitvi zakona njegove učinke tudi javno predstavil. Tako bomo lahko iz podatkov, predvsem koliko podjetnikov se je odločilo za vstop v sistem, videli, ali je ta zakon dovolj učinkovit ali pa bodo potrebne še dodatne izboljšave. Je pa treba nekaj poudariti. Osnovni namen te zakonodaje ni v dodatnih davčnih ugodnostih, saj si jih zaradi finančne situacije vedno težje privoščimo. Namen je, da čim več mikropodjetnikov vstopi v poenostavljeni sistem obdavčevanja, zato bi morali to veliko bolj spodbujati. Podjetnika razbremenimo nepotrebne administracije, obsežnih računovodskih storitev, ukvarjanja z davčnimi predpisi in podobno. Če v sistem ne bomo pritegnili nekega konkretnjšega števila podjetnikov, potem namen zakona ne bo dosežen in s tega vidika tudi naši pomisleki glede prenizkega limita prihodkov. Vendar, kot rečeno, čas bo pokazal, ali smo imeli prav.

Zakon predvideva še nekaj drugih sprememb. Tako se omejuje koriščenje izgub iz preteklih davčnih obdobj na 50 % davčne osnove davčnega leta in razpolavlja študentsko olajšavo. Na tem mestu so bili prvi načrti popolna ukinitve, vendar navkljub krizi smo se v koaliciji odločili, da olajšavo samo razpolovimo. Tako bo delo študentov še vedno omogočeno oziroma bo imelo posebno davčno obravnavo, vendar ne več v tako velikem obsegu kot do sedaj. Spremembe so tudi pri oddajanju nepremičnin izven opravljanja dejavnosti, ki bodo obdavčene fiksno v višini 25 % in ne več glede na dohodninsko lestvico. Po mnenju Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke to poenostavlja sistem oddajanja nepremičnin in hkrati tudi olajšuje nadzor. Pri kmetijski dejavnosti zamikamo prehod na obvezno knjigovodenje na leto 2014, saj sistem za vodenje evidenc še ni pripravljen. Tudi na tem mestu problema ne rešujemo, temveč ga samo premikamo v prihodnost. Smo pa s tem pridobili čas, da v naslednjem letu uredimo dohodninsko zakonodajo bolj prijazno tudi za kmetijsko dejavnost.

Največja težava, ki smo jo zaznali v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke, je pri neposredni ukinitvi olajšave za rezidente, ki so hkrati tudi čezmejni delovni migranti. Dejstvo je, da gre za zelo kompleksen problem, ki se je praktično reševal skoraj šest let, danes pa s predlaganim ukrepom vse vračamo na začetek. To ni prava pot in v Slovenski ljudski stranki pričakujemo, da bomo ta problem, ki je tudi

posledica neizvajanja mednarodnih konvencij o izogibanju dvojnemu obdavčevanju, rešili nekoliko bolj sistemsko in v sodelovanju s tistimi, ki jih to zadeva. Okoli 12 tisoč ljudi po nekaterih ocenah dela v sosednjih državah, čeprav živijo v Sloveniji. Večina od njih s tem rešuje svoj socialni problem in s tem tudi zaposlitveno sliko naše države. Veliko od njih konkurira na odprtem trgu delovne sile sosednjih držav, predvsem s pripravljenostjo za delo za nizko plačilo. Torej ne govorimo o nekaj bajnih plačah čez mejo. Takojšnja ukinitve jih bo pognala bodisi v sivo ekonomijo oziroma utajevanje davščin bodisi jih vrnila v objem zavoda za zaposlovanje in socialnih transferjev države. Nikakor ne trdimo, da je sedanja posebna olajšava, ki jo imajo, sistemska rešitev. Sprejeta je bila kot neka začasna rešitev. Toda tukaj je treba najti drugačno pot in poskusiti uveljaviti mednarodne dogovore o izogibanju dvojnih obdavčitev. To ni več problem delovnih migrantov v tujini, to je problem ministrstva, vlade in države, in tukaj se ne moremo obnašati mačehovsko. Predvideni finančni učinek, 2 milijona evrov, se lahko hitro obrne v nasprotno smer in na koncu lahko privede celo do negativnega neto učinka glede na celotni proračun, predvsem na področju znižanja potrošnje, višjih socialnih transferjev, predvsem pa tisto najhujše, lahko privede tudi do izseljevanja iz države. Tega si ne želimo. Z nekaterimi drugačnimi rešitvami, tudi s sodelovanjem davčnih uprav, bi lahko davčno breme teh delavcev veliko bolj enakomerno porazdelili, v blagajno pa bi nateklo bistveno več davka kot ga predvideva sedanji predlog. Na tem mestu pričakujemo dodatna usklajevanja. Novela zakona o dohodnini bo sicer kot celota pozitivno vplivala na poslovno okolje predvsem v delu, kjer administrativno razbremenjuje podjetnike. Zato ga bomo v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke podprli in tekom parlamentarne obravnave poskušali uskladiti še vprašanja, ki so ostala odprta. Hvala.

PODPREDSEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Demokratska stranka upokojencev Slovenije, gospa Marija Plevčak.

MARIJA PLEVČAK (PS DeSUS): Prav lep pozdrav vsem prisotnim!

Pred nami je še en predlog zakona iz reforme davčnega paketa. To je predlog novele o dohodnini. Gre za predlog, od katerega si vlada obeta višje proračunske prihodke, za samo gospodarstvo pa je spodbudna uvedba pavšalne obdavčitve za mikropodjetja in samostojne podjetnike.

Tako bo pavšalna obdavčitev za samostojne podjetnike veljala za tiste z do 50 tisoč evri letnih prihodkov. Pri ugotavljanju davčne osnove od dohodkov fizičnih oseb, ki upravljajo dejavnost, se med drugim dviguje višina normiranih odhodkov na 70 % davčno

priznanih prihodkov. Uvajata se ugotavljanje prihodkov po principu obračunane realizacije ter cedularna obdavčitev zavezancev, ki se odločajo za ugotavljanje svoje davčne osnove iz opravljene dejavnosti z uporabo normiranih odhodkov. Davčna obveznost se bo obračunavala z uporabo proporcionalne davčne stopnje v višini 20 odstotkov, ukinja pa se možnost uveljavljanja dejanskih stroškov prispevkov za socialno varnost. Več prihodkov iz naslova dohodnine si predlagatelj obeta od prepolovitve posebne olajšave za študentsko delo, odprave olajšave za čezmejne delovne migrante ter uvedbe cedularne obdavčitve prihodkov od najemnin. Pri obdavčitvi oddaje stanovanj v najem se bo priznalo 10 % normirane stroške, na tako ugotovljen dohodek pa odmerilo 25 % davka. Medtem, je zdaj za te dohodke veljala stopničasto progresivna davčna lestvica. Stanodajalci bodo lahko uveljavljali tudi dejanske stroške. Glede obravnave dohodkov prostovoljcev se določa, da se dohodki prostovoljcev davčno obravnavajo kot kategorija drugih dohodkov, kar naj bi spodbudilo družbenokoristne aktivnosti posameznikov, ki s svojim znanjem in izkušnjami prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja posameznikov in družbenih skupin ter k razvoju solidarne, humane in enakopravne družbe. Pri obračunu bonitet za uporabo službenih avtomobilov se bo po novem upoštevalo tudi davek na dodano vrednost. Dohodki iz slovenskih investicijskih skladov bodo obdavčeni ne glede na to, ali ga oblikuje in upravlja družba za opravljanje iz Slovenije ali katere druge države Evropske unije, s čimer se odpravlja neenakost med skladi. Glede dohodkov iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti pa se določa drugačen način ugotavljanja, izpolnjevanja dohodkovnega cenusa za obvezen prehod kmetij v sistem ugotavljanja davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov. Kriterij skupnega letnega dohodka se namreč nadomešča s kriterijem povprečnega skupnega dohodka dveh zaporednih, predhodnih davčnih let. Ob tem bodo morale večje kmetije preiti na vodenje računovodstva šele z letom 2014 in ne že prihodnje leto.

Poslanska skupina DeSUS predlog zakona ocenjuje kot primernega za nadaljnjo obravnavo. Vseeno pa se nam porajajo določeni pomisleki glede rešitev, ki jih prinaša predlog novele. Tako nas na primer skrbi, da bo predvidena pavšalna obdavčitev, ki je sicer opcijska odločitev, zanimiva predvsem za tista podjetja in podjetnike, ki imajo majhen obseg poslovanja, ki se nimajo namena širiti in ustvarjati večjega dobička. Predvsem pa, da bo koristila le tistim podjetjem in podjetnikom, ki imajo minimalne stroške poslovanja, ki nimajo stroškov v zvezi z nakupom osnovnih sredstev, vlaganjem v raziskave in razvoj in stroškov dela. To so predvsem podjetja in podjetniki, ki ponujajo intelektualne storitve. Dejstvo pa je, da se je vpliv krize najprej pokazal v dejavnostih, ki

so bila povezana s proizvodnjo konkretnih izdelkov, na primer avtomobilska industrija, proizvodnja raznih aparatov in v prevozništvu. Kasneje se je kriza razširila in prizadela obrtna, mikro in mala podjetja s področja gradbeništva in z gradbeništvom povezanih dejavnosti. Svoj vrhunec pa je dosegla v zadnjem obdobju zaradi stečaja večjih gradbenih podjetij, katerih podizvajalci so bila prav ta obrtna in mala podjetja. Opravljanje naštetih dejavnosti, če tudi se opravljajo v mikro in malih podjetjih, ter ne dosegajo predlagane višine obsega prihodkov za pavšalno obdavčitev, je skorajda nujno povezana z višjimi stroški obratovanja kot je predvidena meja normiranih stroškov. Zato se zna zgoditi, da se ti podjetniki oziroma takšna podjetja za ponujeno pavšalno obdavčitev ne bodo odločala in tako zanje administrativna razbremenitev ne bo prišla v poštev. Hkrati opozarjamo na potencialno nevarnost, da bodo podjetja in podjetniki zaradi vstopa v sistem pavšalne obdavčitve dodatno zniževali tudi stroške dela, torej plače zaposlenim. V Poslanski skupini DeSUS pričakujemo, da bodo spremembe za fizične osebe in uvedba pavšalne obdavčitve za pravne osebe pomembno doprinesle k višji gospodarski rasti, k spodbujanju investiranja v raziskave in razvoj, k spodbujanju ustvarjanja novih delovnih mest in s tem tudi zaposlovanja. Hvala.

PODPREDSEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Poslanska skupine Nove Slovenije, gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa. Spoštovana podpredsednica, spoštovane kolegice in kolegi, spoštovani gospod minister s sodelavci! Slovenska družba se nahaja v stanju, ko se soočamo z gospodarsko krizo, padcem bruto domačega proizvoda in javnofinančnim primanjkljajem. Tako stanje zahteva ustrezne ukrepe za spodbujanje gospodarstva, znižanje proračunskih izdatkov, obenem pa tudi ukrepe za zagotavljanje dodatnih prihodkov v državni proračun. Vse te cilje zasleduje sedaj obravnavana novela zakona o dohodnini. V Novi Sloveniji podpiramo vse zakonske rešitve, ki pripomorejo k spodbujanju gospodarske aktivnosti in uravnoteženju javnih financ. Zavedamo se, da zgolj sprejemanje nove zakonodaje ne bo imelo pravih učinkov, če ne bomo hkrati zagotovili doslednega in učinkovitega izvajanja, za kar so odgovorni državni organi in nadzorne institucije. Pomembna novost, ki jo prinaša novela zakona o dohodnini v povezavi s predlogom novele zakona o davku od dohodka pravnih oseb je nova ureditev pavšalne obdavčitve zavezancev. Možnost za vstop v ta sistem bodo imeli samostojni podjetniki posamezniki in gospodarske družbe, ki letno ustvarijo manj kot 50 tisoč evrov prihodkov. Po novem jim ne bo treba dokumentirati dejanskih stroškov, ampak

se jim bo priznal normirani strošek v vrednosti 70 % od prihodkov, razlika pa se bo obravnavala kot njihov prihodek, od katerega bo davčni zavezanec plačal davčno obveznost, in sicer po stopnji 20 % za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, in po stopnji 18 % za pravne osebe za leto 2012. V nadaljnjih letih se bo ta stopnja obdavčitve za pravne osebe še zmanjševala vse do leta 2015. Ključne prednosti pavšalne obdavčitve z vidika davčnega zavezanca so: poenostavljeno ugotavljanje davčne osnove, odprava obveznosti vodenja poslovnih knjig in sestavljanje letnega poročila ter davčna obveznost bo vnaprej predvidljiva. Z vidika države pa pavšalna obdavčitev pomeni: prvič, lažji nadzor in razbremenitev uslužbencev in davčne administracije v okviru javne uprave; drugič, povečanje proračunskih prihodkov od pobranih davkov; tretjič, zmanjšanje obsega sive ekonomije. Na ta način se realizira ena izmed pomembnih zavez iz koalicijske pogodbe. Pričakujemo namreč, da se bo v sistem pavšalne obdavčitve vključil velik delež davčnih zavezancev, samostojnih podjetnikov ter malih in mikro gospodarskih družb.

Druga pomembna novost novele zakona o dohodnini je novost na področju načina obdavčitve dohodka od oddajanja premoženja v najem. Uvaja se cedularna obdavčitev teh dohodkov z namenom stimuliranja trga oddajanja nepremičnin. Pričakovati je, da bodo lastniki nezasedene nepremičnine oddajali v najem. Posredno pa bo ta novela zakona spodbudila lastnike teh nepremičnin k prostovoljnemu napovedovanju dohodka iz tega premoženja. V Novi Sloveniji pričakujemo, da bodo tudi pristojni davčni organi in inšpekcijske službe na tem področju z večjo aktivnostjo zagotovili, da bodo davčne obveznosti iz tega naslova pravilno ugotovljene, odmerjene in izterjane, enako kot za preostale davčne obveznosti davčnih zavezancev.

Novela zakona uvaja še nekatere druge rešitve z namenom zagotoviti višje prilive v državni proračun, pa tudi z namenom večje davčne pravičnosti. Nekatere rešitve bo zagotovo treba še preučiti in jih v nadaljevanju postopka še spremeniti ali dopolniti. V Poslanski skupini Nove Slovenije menimo, da je Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini primeren za nadaljnjo obravnavo. V nadaljevanju se bom dotaknil tudi dohodninske problematike dnevnih migrantov, naših državljanov in državljanov, ki delajo predvsem v sosednji Avstriji, pa tudi v drugih državah. Ta rešitev na področju zakona o dohodnini ni sistemska. Ta dosedanja rešitev ni sistemska. Tudi predlagana sprememba v tej noveli, ki jo obravnavamo, ne prinaša sistemske rešitve. Mi se zavzemamo za sistemsko rešitev. Kot rečeno, o tem pa več v nadaljnji razpravi. Hvala za vašo pozornost.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Poslanska skupina Pozitivna Slovenija, gospod Alojzij Potočnik.

ALOJZIJ POTOČNIK (PS PS): Spoštovani!

Zakona o dohodnini v tem letu ne spreminjamo prvič. Že pomladi je Zakon o uravnoteženju javnih financ v dohodninsko lestvico med začasnimi ukrepi za leti 2013 in 2014 dodal davčni razred, in to četrti. Pri dohodnini, ki je davek na skupni dohodek fizičnih oseb, je v ospredju obdavčenje po načelu ekonomske sposobnosti. Ključno vprašanje za vsako družbo in odločevalcev v njej je, kako razdeliti davčno breme med zavezanca, da bomo financirali predviden oziroma možen obseg proračuna. Razdelitev bremena naj bi bila pravična. Problem pravičnosti je najpogostejše razpravljan davčni problem – kupi knjig in dnevnice v hotelih, problem pa je ostal nerešen. O njem ima vsakdo svojo predstavo. Mnoge rešitve, ki jih predlaga Vlada, segajo na zelo različna področja, tudi po pomembnosti. Nekaj je zgolj pojasnitvenih, recimo pri bonitetah ter odsvojitvah nepremičnin, nekaj uskladitvenih z drugimi predpisi – mislim na prostovoljstvo in investicijske sklade –, nekaj standardnih kot so dohodki iz osnovne kmetijske in gospodarske dejavnosti.

Za kmetijstvo pa vsaj ta namig. Zaradi vseh dejstev in posebnosti, predvsem pa zaradi koristi in interesov kmetov želimo, da pristojna ministrstva – jih je pač več na tem področju – postanejo del rešitve in ne del problema. Sicer se zdi, da je glavna tema sprememb davčni pavšal oziroma bolje, pavšalni so odhodki. Gre za ukrep, ki meri na administrativne razbremenitve malih podjetnikov, z večjo gotovostjo glede višine plačila davčne obveznosti. Ukrep, ki v načelu ni namenjen kakšni kratkoročni proračunski nuji, ampak spodbujanju podjetništva, čeprav, in tega ne gre spregledati, je predlagatelj previden. Ni namreč povsem jasno, tudi zato, ker je zaupanje v družbi na najnižjih ravneh, v kolikšni meri bo predlagana rešitev tudi atraktivna za male podjetnike, ker ima tudi Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb povsem primerljive rešitve. To je mimogrede dobro in prav, bi ga pa istočasno tudi pričakovali na poslanskih klopeh. Pri podjetnikih je za pričakovati preračunavanje in davčna ter statusna prilaganja. Ovira, po mnenju obrtnih zbornic, podjetnikov, stroke, pa tudi našem, je očitno prenizek prag za vstop – 50 tisoč evrov. Mislimo, da je pogoje za vstop v tem smislu treba spremeniti navzgor in brez nepotrebnih predsodkov. Več vprašanj kot odgovorov je tudi glede predlagane ceduralne ureditve, tako pri pavšalni obdavčitvi kot pri oddajanju premoženja v najem, ter tudi pri odpravi in zmanjšanju nekaterih posebnih osebnih olajšav, na primer več pri študentih, manj pa pri davčnih izgubah in najmanj pri migrantih, saj so vendarle tisti, ki koristijo vse pravice, ki gredo državljanom v naši državi.

V Pozitivni Sloveniji menimo, da je predlog zakona ob nekaterih pridržkih, nujnih premislekih in dopolnitvah, ki so bile danes že izrečene, primeren za nadaljnjo obravnavo. Hvala.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Gospa Patricija Šulin, Slovenska demokratska stranka.

PATRICIJA ŠULIN (PS SDS): Predsedujoča, hvala za besedo. Pozdrav vsem prisotnim v dvorani in tistim, ki nas spremljate preko televizijskih sprejemnikov!

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini predvideva nove rešitve na več področjih. In sicer, na področju ugotavljanja davčne osnove od dohodkov fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost, z upoštevanjem normiranih odhodkov; na področju odprave zmanjšanja določenih davčnih prihodkov; na področju dohodkov prostovoljcev, bonitet, investicijskih skladov, odsvojitve nepremičnin v postopkih razlastitve, dohodka iz dajanja premoženja v najem in dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti. Spremembe prihodkov iz naslova dohodnine bodo posredno vplivale tudi na spremembo odhodkov iz naslova socialnih transferjev. Tako bodo tisti, ki se jim bo davčno breme znižalo, lahko upravičeni do manj in nižjih socialnih transferjev, tisti, ki se jim bo davčna obremenitev povečala, pa bodo lahko upravičeni do več in višjih socialnih transferjev.

S poenostavitvijo davčnega poslovanja podjetnikov z nadgradnjo obstoječega sistema normiranih odhodkov se želi doseči spodbujanje malega podjetništva, tako da bo sistem normiranih odhodkov dostopen širšemu krogu davčnih zavezancev. Davčni zavezanci, ki vstopajo v sistem ugotavljanja davčne osnove z upoštevanjem dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, v skladu z določbami Zakona o gospodarskih družbah niso dolžni voditi poslovnih knjig in sestavljati letnega poročila, kar pomeni bistveno administrativno poenostavitev poslovanja. Po zdaj veljavnem zakonu so lahko v sistem normiranih odhodkov vstopili tisti zavezanci, katerih dohodki iz dejavnosti niso presegali 42 tisoč evrov v zadnjih zaporednih 12 mesecih in ki ne zaposlujejo delavcev.

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini, ki ga danes obravnavamo, sledi nadgradnji obstoječega sistema in določa višji limit prihodkov iz opravljanja dejavnosti, ki je določen kot pogoj za vstop v sistem normiranih odhodkov, tako da morajo prihodki znašati 50 tisoč evrov in se jih ugotavlja po principu obračunane realizacije v davčnem letu pred tem davčnim letom. Odstotek normiranih odhodkov je z novim predlogom zakona določen absolutno višje. Tako je z zdajšnjih 25 % dvignjen kar na 70 % davčno priznanih prihodkov, zaradi česar bo sistem

ugotavljanja davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov poslovno bolj sprejemljiv. Pomeni pa tudi administrativno razbremenitev davčnih zavezancev, ki opravljajo dejavnost. Predlog zakona uvaja tudi ceduralno obdavčitev dohodkov davčnih zavezancev, ki se odločijo za ugotavljanje davčne osnove od dohodka iz opravljanja dejavnosti z uporabo normiranih odhodkov, kar pomeni, da se bo davek, ki ga bodo davčni zavezanci izračunali in plačali, štel kot dokončen davek in se ne bo poračunaval na letni ravni v okviru izračunavanja letne dohodninske obveznosti. Dohodnina za davčno leto takih davčnih zavezancev pa se bo od davčne osnove izračunala po enotni 20 % stopnji in, kot že povedano, se bo štela kot dokončen davek. Na področju koriščenja izgub iz preteklih davčnih obdobj, ki so jih zavezanci lahko uveljavili do višine davčne osnove, se sedaj določi omejevanje koriščenja teh izgub iz preteklih davčnih obdobj, in sicer na 50 % osnove davčnega leta.

S predlogom zakona se zasleduje tudi cilj spodbujanja družbenokoristnih aktivnosti posameznikov, ki s svojim znanjem in izkušnjami prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja posameznikov in družbenih skupin ter k razvoju solidarne, humane in enakopravne družbe. Tako so pri določitvi davčne osnove dohodkov prostovoljcev pod določenimi pogoji in do določenih višin določene oprostitve plačevanja dohodnine od nekaterih prejemkov, ki jih v skladu z Zakonom o prostovoljstvu prejemajo fizične osebe, ki opravljajo prostovoljska dela. Tako se v davčno osnovo ne všteva nadomestilo za uporabo lastnih sredstev prostovoljca; nadomestilo za osebne stroške prostovoljcu, ki je napoten na opravljanje organiziranega prostovoljnega dela iz tujine v Slovenijo ali iz Slovenije v tujino na podlagi evropskega oziroma mednarodnega programa ali na podlagi dogovora s prostovoljsko organizacijo; nagrada, ki jo prostovoljska organizacija izplača prostovoljcu za izjemne dosežke; plačilo prostovoljske organizacije za nezgodno zavarovanje prostovoljca. Zakon prav tako določa oprostitve dohodnine od državnih nagrad in priznanj za izjemne dosežke na področju prostovoljstva ter nagrad in priznanj za izjemne dosežke na področju prostovoljstva, ki jih izplačujejo samoupravne lokalne skupnosti.

Nadalje predlog zakona z določitvijo definicije nabavne vrednosti, ki je osnova za vrednotenje bonitet v obliki privatne uporabe službenih osebnih motornih vozil, zasleduje cilj odprave ugotavljanja neenakosti pri določanju vrednosti bonitet v primeru različnih načinov pridobitve motornega vozila. Tako zakon določa, da se ne glede na način pridobitve vozila, torej lastništvo, finančni ali operativni najem vozila, v nabavno vrednost vozila, ki je osnova za določanje višine bonitete delojemalca, všteva davek na dodano vrednost. Pri fizičnih osebah, ki ne dosegajo dohodka iz oddajanja premoženja v najem v okviru opravljene

dejavnosti, se uvaja cedularna obdavčitev dohodka iz oddajanja premoženja v najem, kar pomeni, da bodo ti dohodki obdavčeni po 25 % davčni stopnji in se bo tako plačani davek štel kot dokončen davek. Pri določanju davčne osnove pa se bodo priznali normirani stroški v višini 10 %, ali pa dejanski stroški vzdrževanja premoženja na podlagi računov, ki jih plačuje lastnik premoženja, ki ga oddaja v najem. S takšno obdavčitvijo se zasleduje stimuliranje trga oddajanja nepremičnin v najem s strani posameznikov, ki imajo neuporabljene nepremičnine. Posredno pa tudi spodbuja k prostovoljnemu napovedovanju teh dohodkov tiste davčne zavezance, ki do sedaj teh dohodkov niso napovedali. Prav tako je cilj spodbujati tudi najemodajalce, da od ponudnikov storitev povezanih z vzdrževanjem premoženja zahtevajo izdajo računa. Na vseh teh segmentih, ki sem jih sedaj povedala, je na terenu veliko sive ekonomije. Predlog zakona zamika tudi rok, ki določa obveznost prehoda kmečkih gospodinjstev z več kot 7 tisoč 500 evrov skupnega dohodka iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti, s pavšalne obdavčitve na ugotavljanje davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov oziroma dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, s 1. januarja 2013 – kot je bilo prvotno mišljeno – za eno leto naprej, na 1. januarja 2014. Kot že slišano danes, se s tem zakonom znižuje tudi posebna olajšava, ki se prizna rezidentu, ki se izobrazuje in ima status dijaka ali študenta do 26. leta starosti, za dohodke za opravljeno začasno ali občasno delo na podlagi napotnice, pooblaščenice organizacije ali Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje v znesku, ki je enak znesku splošne olajšave, ki je za letošnje leto 3 tisoč 228,45 evra, in sicer za polovico tega zneska. Prav tako se s tem zakonom predvideva odprava olajšave, ki se prizna rezidentu, čezmejnemu delovnemu migrantu, ki od delodajalca, ki ni rezident naše države, prejme dohodek iz delovnega razmerja za zaposlitev opravljeno v tujini in se zaradi opravljanja dela v tujini dnevno ali najmanj enkrat tedensko vrača v Slovenijo. Ti dohodki so obdavčeni tudi v državi, v kateri so doseženi, tako da res pride do dvojne obdavčitve, vendar se to odpravlja tako, da se dohodnina, odmerjena po slovenskih predpisih, zmanjša za dohodnino, ki jo delovni emigrant plača v drugi državi, kar pa dokaže na davčnem uradu z dokazilom o plačilu davka oziroma te dohodnine v drugi državi.

Z uveljavitvijo tega Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini se ocenjuje, da bodo vse te spremembe prinesle v proračun pozitiven učinek, kar v nekaj milijonih, prav tako se bo za naslednje leto, za leto 2013/2014, ta prihodek še povečal, tudi zaradi vpliva zmanjšanja možnosti koriščenja davčnih izgub iz preteklih let. Zaradi vsega povedanega v Poslanski skupini Slovenske

demokratske stranke menimo, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo. Hvala.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

S tem smo končali s predstavitvijo stališč poslanskih skupin in pričenjamo splošno razpravo poslank in poslancev. Glede na to, da je prišlo kar nekaj zamenjav v zvezi z napovedano razpravo, vam sporočam, da so prvi trije razpravljavci mag. Dejan Židan, mag. Katarina Hočevar in Jožef Horvat.

Izvolite, mag. Židan.

MAG. DEJAN ŽIDAN (PS SD): Hvala, predsedujoča. Spoštovane poslanke in poslanci, spoštovani minister s sodelavci, lep pozdrav!

Eno vprašanje je pomembno: Ali si lahko vsak minister, ko postane minister, zamišlja, da se je svet začel z njegovim imenovanjem, ali obstaja kontinuiteta? Govorim o ljudeh, ki iščejo način, da preživijo sebe in svoje družine v Avstriji pa mogoče že kje drugje, zato ker niso mogli najti dela v Sloveniji. Ti ljudje so se v času Janševe vlade, ko je bil minister – žal, pokojni – dr. Bajuk, z državo dogovorili o načinu kompromisa. Na žalost ni bil izvršen do konca in ponovno so se s slovensko državo dogovorili o kompromisu, ki je pripeljal do tega, da so morali nekatere obveznosti poravnati za nazaj, in pa tudi, da so del dohodnine začeli plačevati v slovenski državni proračun – ta kompromis so sklenili s prejšnjo vlado. Sedanji minister, ki se mimogrede s predstavniki civilne iniciative še ni uspel sestati, ta kompromis, ki so ga sklenili, ne s konkretnim ministrom, ampak s slovensko državo, ponovno ruši. Predlagam, da tudi v imenu te države, ki ni nastala včeraj ali pa pred enim letom, ampak ima svojo zgodovino, spoštovani minister, ponovno razmislite. Tudi vi, spoštovana koalicija, ki ste bili del kompromisa in ste se z njim strinjali, ponovno razmislite, ali je prav, da ljudem vsako leto, vedno znova, ko se pojavi neka nova vlada, spreminjamo način življenja v tej državi, ali je to prav – po mojem to ni –, in najдите način, da ne bo življenje, ki so ga imeli do sedaj, ponovno v celoti spremenjeno.

Pozivam vas, da tako kot se spodobi, da kot razumni politiki upoštevate to, kar se je dogovorila Pahorjeva vlada, da upoštevate tudi to, kar je dogovorila prejšnja vlada Janeza Janše, in tako tudi ravnate. Hvala.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Mag. Katarina Hočevar.

MAG. KATARINA HOČEVAR (PS DL): Hvala za besedo. Spoštovani minister s sodelavci, kolegice in kolegi!

Namen sprememb zakona o dohodnini je bolj transparentno in enako obravnavanje fizičnih davčnih zavezancev ter predvsem razbremenitev malih gospodarskih subjektov. Ti bodo, če se bodo prostovoljno vključili v sistem

ugotavljanja davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov, deležni tako davčne kot administrativne razbremenitve, slednje me pri tej noveli zakona najbolj navdušuje.

Po osamosvojitvi smo namreč Slovenci veljali za podjetniški narod. Imeli smo veliko število samostojnih podjetnikov in trdim, da smo predvsem samostojne podjetnike zadušili z neprilučnim poslovnim okoljem in birokratizacijo. Verjamem, da je zakon dobra popotnica, da se bo čim več naših državljanov, tudi mladih z dobrimi idejami, z inovativnimi rešitvami, odločalo za pot, da si sami ustvarijo svoje delovno mesto. Veseli me, da se poenostavlja nadzor teh zavezancev, saj bo usmerjen le na pregled prihodkov. Verjamem, da bodo tudi ti ukrepi spodbudili gospodarsko aktivnost. Upam, da bo to tudi spodbuda za tiste subjekte, ki delajo v območju sive ekonomije – da začnejo legalno opravljati pridobitno dejavnost. Novelo zakona o dohodnini bom podprla, predvsem v prepričanju, da bo kanček pripomogla k mozaiku odpiranja novih delovnih mest in k bolj transparentni, enostavni zakonodaji, ki je bolj prijazna predvsem malemu podjetništvu. Hvala.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Za gospodom Horvatom bodo na vrsti naslednji trije razpravljavci: Renata Brunskole, mag. Andrej Šircelj in mag. Ivan Vogrin.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, gospa podpredsednica. Spoštovani kolegice in kolegi, spoštovani gospod minister!

Kot sem že napovedal, moja razprava bo šla v smeri iskanja pravične rešitve za tiste naše državljane in državljanke, ki delajo v sosednjih državah, mislim predvsem na približno 12 tisoč državljanov, ki delajo v sosednji Avstriji. Zakaj pravzaprav gre? Morda kolegice in kolegi vsega ozadja tudi ne poznajo. Nekaj je bilo danes že povedanega. Mislim pa, da sva bila prav s kolegom mag. Širceljem zraven od vsega začetka. Moram reči, da sem razočaran, da do današnjega dne ni prišlo do systemske rešitve na tem področju.

Najprej moram vzeti ministra v bran. Prej je bilo povedano, da se ni uspel sestati s Civilno iniciativo Apače – kolikor je meni znano, je minister Civilno iniciativo Apače sprejel. Prav tako smo se s to civilno iniciativo včeraj sestali tudi predstavniki koalicijskih poslanskih skupin.

Dohodki iz delovnega razmerja, ki jih rezidenti dosežejo z opravljanjem zaposlitve zunaj Slovenije, so v skladu s konceptom svetovnega dohodka iz leta 2005 – naj spomnim, da smo 1. maja 2004 vstopili v Evropsko zvezo – obdavčeni tudi v Sloveniji. Ker so ti dohodki obdavčeni tudi v državi, v kateri so doseženi, pride od dvojne obdavčitve, ki se odpravlja tako, da se dohodnina odmerjena po slovenskih predpisih zmanjša za dohodnino, plačano v drugi državi. Zmotno je, ko nekdo

pravi, da naši delavci zaposleni v Avstriji, dnevni migranti, plačajo dvojni davek. To ni res. Pravkar sem pojasnil, za kakšen princip obdavčitve gre. Problem je pa v tem, da je v Avstriji znesek zaslužka na letni ravni relativno visok – tisti znesek, ki ni obdavčen in zato pri nas prihaja do dodatne obdavčitve. Ti delavci ne plačujejo akontacije, potem je pa bridko spoznanje, ko morajo ti delavci na koncu leta oziroma pri obračunu dohodnine plačevati relativno visoke zneske.

Leta 2005 sem se prvič sestel s predstavniki civilne iniciative, in sicer v Apačah, v športni dvorani. Takrat sem imel nasproti okoli 700 delavcev. Danes lahko rečem, da nimam nič proti tem ljudi, ampak da smo vsi skupaj, v želji po iskanju systemske rešitve. Z njimi se tudi večkrat sestajam – zadnja tri leta ne, ker nisem bil pomemben in nisem imel nobenega glasu v tem državnem zboru. Zadeva se je začela reševati s konvencijo med Republiko Slovenijo in Republiko Avstrijo o preprečevanju dvojne obdavčitve. Iz meni nepojasnjenih razlogov je ta konvencija obstala v predalu. Zakaj? Odgovora na to vprašanje nimam, mislim pa, da je to prava smer, v kateri moramo iskati rešitev za te delavce. Rad bi v imenu civilne iniciative Apače oziroma v imenu teh dnevnih migrantov povedal, da želijo plačevati davke tudi v Sloveniji, da ne bežijo od tega. Seveda, primerno višino. Kje je moja kritika? Moja kritika je v tem, da na eni strani govorimo o 10 do 12 tisočih delavcev, ki delajo v Avstriji, iz podatkov, ki smo jih dobili od Ministrstva za finance, pa je število zavezancev teh delovnih migrantov, ki je uveljavilo olajšavo 7 tisoč 400 evrov, samo 1 tisoč 560. Logično sklepam, da to pomeni, da ostali ne plačujejo nobenega davka v Sloveniji. Gre za to, da najdemo systemsko rešitev. Ta bo dobra za državljane, ki so si našli delo v Avstriji – in hvala bogu, da so si ga našli –, in bo dobra tudi za Slovenijo. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Gospa Renata Brunskole.

RENATA BRUNSKOLE (PS PS): Hvala lepa. Prav lepo pozdravljeni!

Tudi sama bom v prvi obravnavi podprla spremembo zakona, čeprav ne morem reči, da so vse rešitve takšne, da bi se lahko z njimi v celoti strinjala. Davki so najpomembnejši vir javnofinančnih prihodkov. Davek od dohodka fizičnih oseb – to je dohodnina – je, poleg davka na potrošnjo DDV in prispevkov za socialno varnost, eden od tako imenovane velike trojice davkov, ki polnijo državni proračun. Pri spremembi zakona je govora o dveh pristopih obdavčenja dohodka fizičnih oseb. Pri celovitem pristopu se vsi dohodki obravnavajo enako, se seštevajo, na dobljeno vsoto pa se aplicira določena davčna stopnja. Pri cedularnem pristopu pa se različni viri dohodka obdavčujejo različno. Davčni sistemi temeljijo načeloma na

celovitem pristopu, vendar jih ima večina prikrito cedularnost. To vnaša v sistem različno priznavanje normiranih stroškov pri pridobivanju posameznih vrst dohodkov. Limit prihodkov iz opravljanja dejavnosti, o katerem govori tudi predlog dopolnitve in spremembe zakona o dohodnini, se zvišuje iz 42 tisoč na 50 tisoč evrov. Če želimo spodbuditi obrt, samostojno podjetništvo in delovanje malih podjetij, bi morali v zvezi z višino praga še razmisliti, preučiti, saj je prag kljub zvišanju še vedno, po naši oceni in tudi po moji oceni, prenizek. Pravijo, da stremimo k administrativni razbremenitvi davčnih zavezancev, malih podjetnikov, vendar so v glavnem, kot pravimo, mali podjetniki mojstri in poznavalci svojega obrtno-podjetniškega področja, administracija pa jim v danem trenutku predstavlja preveliko časovno obremenitev. Torej smo za administrativno razbremenitev, manj papirologije kot pravijo obrtniki. Ne moremo pa mimo dejstva, da bi si želeli bolj celovit pristop pristojnega ministrstva in vlade pri pripravi davčne zakonodaje, da ne bi prihajalo, poleg spodbujanja podjetništva, do iskanja zakonskopravne in davčne praznine, ko podjetniki preračunavajo in iščejo statusno obliko največje davčne ugodnosti in zato izvajajo statusna prilagajanja. Spremembe naj bi prinesle povečanje sredstev v proračunu, 23 milijonov evrov, čeprav bo prihodek na področju samih pavšalnih davkov na področju dohodnine v letu 2013, znižan za 2,3 milijona evrov. Znižuje se posebna olajšava za migrante, tudi za dohodke rezidentov, ki se izobražujejo in imajo status dijaka ali študenta – za dohodke za opravljeno začasno in občasno delo na podlagi napotnice pooblaščenih organizacij ali zavodov za zaposlovanje, ki opravlja dejavnost posredovanja dela dijakom, na raven polovice sedanje splošne olajšave. Ob tem ne morem mimo tega, da bi marsikatero vprašanje tudi na tem področju, tudi na področju plačevanja davkov ter transparentnosti in konsistentnosti, rešili že v lanskem letu s sprejemom zakona o malem delu in študentje ne bi, tako kot včeraj, prišli pred Državni zbor z nakupovalnimi vozički.

V skladu z določenim nadaljevanjem oziroma konsistentnostjo priprave zakonodaje se administrativna razbremenitev predvideva tudi na področju kmetijske dejavnosti. S prenosom zadeve v leto 2014, ko naj bi sprejeti ukrepi začeli veljati, in s prenosom zadeve s knjigovodenjem na področju kmetijstva oziroma tovrstnimi spremembami na leto 2014, je ministrstvo to zadevo dejansko samo – kot je bilo predstavljeno že danes v stališčih – preložilo na kasnejše obdobje. Prav bi bilo, da bi se bili pri pripravi davčne zakonodaje pripravljene več pogovarjati s posameznimi dejavniki posameznih dejavnosti in jih poslušati. V mislih imam tako področje kmetijstva, boricov, kmete, kot tudi področje obrtništva, podjetništva in ostalih zadev. Prišli bomo tudi do naslednjih davkov, ko bomo govorili o DDV in tako dalje, in očitno se tudi na tem področju s posameznimi

zbornicami, predstavniki obrtnikov, podjetnikov, kmetov, premalo pogovarjamo. Tukaj bo prišlo do nezadovoljstva in bojazen je, kar sem v eni od razprav že govorila, da bomo ugotavljali še večjo stopnjo brezposelnosti, da tudi s tovrstno spremembo davčne zakonodaje ne bomo prišli na povečanje zaposlovanja na nova delovna mesta, ampak ravno obratno. Podprla bom ta zakon o dohodnini v prvi obravnavi, vendar bom v naslednjih dobro razmislila, ali ne bo šel v škodo tistim, ki se samozaposlujejo, ki jim sprememba zakonodaje pomembno vpliva tudi na preživetje, na obstoj.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Mag. Andrej Šircelj, naslednji trije za njim pa so gospod mag. Ivan Vogrin, mag. Majda Potrata in mag. Damjana Petavar Dobovšek.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa za besedo. Vsem lep pozdrav!

S spremembo zakona o dohodnini dajemo fizičnim osebam, samostojnim podjetnikom, kmetom, tistim, ki oddajajo nepremičnine v najem, določene signale. Določene signale o tem, kako delovati na trgu, kako se obnašati na trgu in kako na trgu poslovati tako, da bodo čim uspešnejši. Poleg tega dajemo določene signale tudi določenim skupinam, kot so študentje, delovni migranti, o tem, kaj lahko v prihodnje pričakujejo in kaj s temi signali njim dejansko dajemo. Prvo, kar bi rad poudaril, je, da vsaka država v Evropski uniji to ureja popolnoma samostojno, da glede tega ni nobenih evropskih direktiv, razen morda obrestna direktiva, ki se deloma nanaša tudi na fizične osebe. Vse ostalo delajo države, tako kot želijo. Tukaj upoštevajo predvsem finančne, gospodarske, socialne, kulturne značilnosti posamezne države. Če govorimo o osebnem davku in o določenih signalih, potem tukaj dajemo signal podjetnikom, predvsem tistim, ki bodo začeli na novo, da bodo lažje začeli. Tisti podjetniki, ki bodo imeli stroške oziroma odhodke manjše od 70 %, bodo še kako zainteresirani za pavšalno obdavčitev, kajti tam je 70 % sigurno zagotovljeno. Tisti, ki imajo večje odhodke, bodo šli v tem primeru še vedno na knjigovodenje in tudi ugotavljanje teh odhodkov in dobička. Vedeti je treba, komu dajemo določen signal, ali so to predvsem storitvene dejavnosti, svetovalne dejavnosti, ali morda tudi katere druge, in kaj bi se v tem primeru dalo spremeniti; kakšen vpliv bi to imelo na podjetništvo, če bi se cenzus, ki je zdaj povišan iz 42 tisoč evrov na 50 tisoč evrov, še povečal. Tistim, ki nepremičnine oddajajo v najem, tudi pri davkih priznamo, da oddajajo oziroma pridobivajo dohodek iz naslova premoženja in bodo zapadli v cedularno obdavčitev. Študentsko delo bo bolj obdavčeno, ker potrebujemo finančne prihodke, država potrebuje finančne prihodke, in ta poseben

status se bo omejil in verjetno bo šla stvar naprej v tej smeri.

Tukaj so še tako imenovani delovni migranti, tedenski, dnevni migranti, ki ne delajo samo v Avstriji, delajo tudi v Italiji in verjetno tudi v drugih državah. Okoli tega je precej nejasnosti. S tem predlogom zakona se ukinja njihova olajšava, pri tem pa ni preučeno naslednje: prvič, govori se tudi v obrazložitvi, da se davek poračunava, če pride do dvojne obdavčitve. Po mojih informacijah je treba pogledati pogodbo o izogibanju dvojne obdavčitve z Avstrijo, kjer ima Avstrija za svoje delavce, ki delajo v tujini, navedeno metodo izvzetja. Kar z drugimi besedami pomeni, da Avstrijci, ki delajo v Sloveniji in dobivajo dohodke iz Slovenije, za te dohodke v Avstriji niso obdavčeni. Pri nas za Slovenijo, po mojih informacijah – morda se je v zadnjih trenutkih kaj spremenilo –, pa temu ni tako in v zvezi s tem se je že leta 2006 zaprosilo avstrijsko finančno ministrstvo, se je do leta 2008 pogajalo, vendar ne vem, če se je kaj izpogajalo in kakšne so bile želje. Po mojih informacijah s strani Avstrije ni bilo nobenih zadržkov, več zadržkov je bilo v tistem času morda celo s strani Slovenije. Ta zadeva je tukaj nedorečena. Namreč, govorimo o sistemski rešitvi – Avstrija, Nemčija in tudi ostale države za svoje davčne zavezance to urejajo s sporazumom o izogibanju dvojni obdavčitvi. Zato bi bilo treba, preden se takšna olajšava odpravi, to preučiti in po mojem mnenju tudi urediti s pogodbo. Drugače podpiram to, da gre zakon v nadaljnjo obravnavo. Vsekakor pa ni treba, da se ti pogoji spreminjajo na način, ki ni v navadi v državah, s katerimi delamo sporazume o izogibanju dvojne obdavčitve. To bi bilo treba dopolniti tudi v obrazložitvi in v mednarodni primerjavi, kjer govorimo o tem, da Avstrija nima posebnih rešitev za to, ima pa, po mojih informacijah – niso 100 %, so pa precej gotove –, posebne rešitve v sporazumu o izogibanju dvojne obdavčitve. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Kolega Vogrina ni z nami.
Na vrsti je mag. Majda Potrata.

MAG. MAJDA POTRATA (PS SD): Hvala za besedo, gospa podpredsednica. Spoštovani gospod minister s sodelavcema, poslanke in poslanci!

Že v mnenju poslanske skupine je bilo povedano, da bomo Socialni demokrati v prvem branju temu zakonu nasprotovali. Sama pa bi želela povedati, iz katerih razlogov bom nasprotovala temu zakonu. Oprla se bom samo na eno točko predlaganih sprememb, ki pa so zame bistvene. Glede na svoje dosedanje delo in spremljanje zakonodaje, pa tudi problemov, ki se v slovenski družbi povezujejo s poznim osamosvajanjem mladih – zaslediti je bilo mogoče, da je reševanje stanovanjskega problema eden osrednjih problemov mlade

generacije. Če to povežem z dejstvom, da je v strukturi lastništva in v primerjavi z najemništvom v Sloveniji lastnikov stanovanj neverjetno veliko – za evropsko statistiko celo enormno veliko –, bi bilo za marsikatero mlado družino ali mladega človeka ugodneje, da bi se lahko odločil za najem stanovanja, če bi lahko stanovanje najemal po sprejemljivi ceni. Menim namreč, da je kreditiranje mladih družin lahko zvezano tudi z znižano kakovostjo življenja mladih družin, zato ker morajo velik del svojih prihodkov odmerjati ali odvajati za povračilo stanovanjskih kreditov. To je situacija, v kateri smo se znašli. Ne rečem, da v slovenskem prostoru ni mogoče zaslediti tudi zahtev po spremembi stanovanjskega zakona in iskanja kakšnih drugih rešitev. Zadnje takšno rešitev vidim v združništvu, ki je v slovenski prostor vpeljana po švicarskem modelu. Ampak kakšne učinke in kakšen obseg bo imelo združništvo pri urejanju stanovanjskih problemov, bo pokazal čas. Zaenkrat tega ni. Če izhajam iz veljavne zakonodaje, ki je bila urejena zdaj – da so bili dohodki od najema obdavčeni po načelu davčne pravičnosti, kar pomeni glede na zmožnost plačevanja davka –, bi se mi zdelo, da je za tisto, kar sama vidim kot problem, to ustrezna rešitev. Morebiti bi se dalo, če bi pristali na cedularno obdavčitev, slediti tudi finskemu modelu, po katerem pri cedularni obdavčitvi uvaja tri diferencirane stopnje. Vsekakor je pa v zadnji konsekvenci žrtev dviga vedno končni uporabnik. To pa je najemnik. Zato ker se bo najemodajalec vedno po neki poti že znašel, tako da bo povišane stroške davka prevzeli na najemnika. Zdi se mi, da nikakor ne morem pristati na to, da dajemo podjetnikom morebiti nek signal. Ja, če je oddajanje nepremičnin podjetniška dejavnost. Ampak treba se je vprašati, zakaj je potem treba na isto raven dati tudi tiste, ki imajo možnost oddajati samo eno nepremičnino in je to samo del prihodka tistega, ki nepremičnino oddaja – ni pa to njegova osnovna dejavnost. S tega vidika na tako predlagano rešitev ni mogoče pristati. Mogoče bi bilo najti kakšno drugačno. Tako kot je pa predlagano, je pa zame nesprejemljivo, zato ne mislim zakona v prvi obravnavi podpreti. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Mag. Damjana Petavar Dobovšek. Za njo so Alojzij Potočnik, Janko Veber in Marija Plavčak.

MAG. DAMJANA PETAVAR DOBOVŠEK (PS SDS): Hvala, predsedujoča, za besedo. Menim, da sta kolega in vsi razpravljavci pred menoj, predvsem pa kolegica Patricija Šulin in kolega mag. Andrej Šircelj, že natančno obrazložili razloge, zakaj je ta novela primerna za nadaljnjo obravnavo. Ker mi primanjkuje časa, se bom morebiti oglasila v preostanku časa, kasneje. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala.
Gospod Alojzij Potočnik.

ALOJZIJ POTOČNIK (PS PS): Hvala za besedo.

Eden ključnih davčnih zakonov, in to je nesporno, zakon o dohodnini, temelji na premisi, da se posamezniki, gospodarski subjekti, institucije in drugi v družbi, v medsebojnih odnosih obnašajo v okvirih nekih splošno sprejetih norm, tudi etičnih, če hočete. To je nujno za neko družbeno kohezijo. Verjetno je nedaleč od resnice tudi trditev, največkrat uporabljena mantra sodobnega podjetništva, da je dovoljeno vse, kar ni prepovedano.

S te točke si bom v tej splošni razpravi dovolil, da relativiziram in problematiziram nekatera izhodišča, ki jim je sledil predlagatelj pri ureditvi pavšala. Po posameznih panogah dejavnosti bi verjetno dokaj kmalu ugotovili, da je težko ločiti dejavnosti, pri katerih je pavšalna obdavčitev smotrna, od dejavnosti, za katere ta ni primerna. Na primer, pavšalna obdavčitev odvetnikov, notarjev, zobozdravnikov in tako dalje bi bila neprimerna, saj le-ti v večini primerov dosegajo visoke prihodke in izkazujejo bistveno večjo osnovo za dohodnino, kot pa druge dejavnosti. Če bi pavšalno obdavčitev poskušati določiti različno glede na vrsto dejavnosti, se poraja vprašanje pravilnosti določitve osnove za dohodnino in tudi pravilnosti uvrstitve posameznega zavezanca glede na klasifikacijo dejavnosti. Prvi problem se pojavlja že pri prihodkih. Tu je evidenca prihodkov problematična in iz nadzorstvenega izkustva je pravzaprav znano, in to ni nobena skrivnost, da so davčni zavezanci nagnjeni k utaji prometa, da so nagnjeni k davčnemu prilagajanju – nekateri več, nekateri nič, nekateri mnogo, različno. Zaradi navedenega težko govorimo o klasični pavšalni obdavčitvi, ki je veljala pred prvo uvedbo dohodnine v naš sistem. Morali bi določiti le pavšalno najnižjo davčno obveznost, ki bi jo zavezanec, ki opravlja dejavnost, moral plačati – povdarjam besedo moral –, pred tem pa bi morali zagotoviti določeno stopnjo realnosti izkazovanja odhodkov.

Podatki o odhodkih kažejo na dejstvo, da ne gre le za nepravilno prikazovanje prihodkov, kar sem že prej omenil, temveč da so tudi pri odhodkih, celo znotraj posameznih panog, velike nelogičnosti in vrsta neprimerljivosti. Pri samostojnih podjetnikih je razvidno, da samo nekaj panog, nekaj poklicev, lahko jih tudi omenim – to so zobozdravniki, računovodje, športniki, notarji, zdravniki in odvetniki –, tistih, ki izkazujejo manj kot 70 odstotkov odhodkov v prihodkih, vse ostale dejavnosti pa več, in sicer, je povprečen delež odhodkov v prihodkih verjetno kar preko 90 odstotkov. Opisano je posledica, lahko si predstavljate, neevidentiranih prihodkov in nepravilno oziroma previsoko izkazanih odhodkov. Zaradi velikega števila zavezancev se to zelo težko nadzira oziroma se nadzira

pravzaprav – to vemo tisti, ki smo v tem poslu delali – samo v neznatnem obsegu, ki ne more bistveno vplivati na splošno stanje na tem področju.

Naj grem še na mikropodjetja. Delež odhodkov v prihodkih pa je še večji pri mikropodjetjih, predvsem tistih, ki ne zaposlujejo delavcev. Povprečen delež odhodkov v prihodkih mikropodjetij brez zaposlenosti se giblje med 95 in 100 odstotki. Z drugimi besedami, kolegice in kolegi, davka tu ni nič. Ta podjetja ustvarjajo predvsem izgube. V razmislek, kaj bi bilo, če bi za vse samostojne podjetnike in mikropodjetja določili najvišji odstotek odhodkov, ki so davčno priznani, glede na dosežene prihodke, in sicer v razponu od 50 do 80 odstotkov glede na vrsto dejavnosti. To je problem, ki sem ga na začetku omenjal. V ta odstotek se ne bi vštevale izplačane plače in plačane predpisane dajatve, ki so povezane z njimi. S tem bi, po mojem mnenju, močno stimulirali zavezance k zaposlovanju delavcev in plačevanju dajatev, kar je bržčas sprejemljiv cilj ekonomske politike, tudi te vlade, vsake vlade, ki bi prišla. Razpone bi lahko določili v sodelovanju z Gospodarsko zbornico, z Obrtno zbornico, glede na vrsto dejavnosti in že obstoječe normative, ki, verjamem, tudi za Ministrstvo za finance niso skrivnost. Tako bi lahko, recimo, rekli, da najvišji odstotek odhodkov v prihodkih ne bi smel presegati 80 %. Po vedenju je podobna ureditev tudi v sosednjih državah, tudi tistih, ki so bile že danes omenjene.

Če zaključim, Vlada se je torej pri pavšalu odločila za eno najenostavnejših, bi rekel, celo elegantnih rešitev. To drži. Drži pa tudi, da ima vsak stil svojo ceno. Rešitev ni optimalna z vidika ekonomske sposobnosti in tudi z vidika obsega pobranih davkov. Hvala.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Gospod Janko Veber, za njim Mirko Brulc, Samo Bevč in Marjana Kotnik Poropat.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala.

Samo na kratko želim opozoriti, da smo zahtevali splošno razpravo tudi iz razloga, da lahko Vlada dodatno razmisli o svoji odločitvi, ko želi ukiniti posebno davčno olajšavo čezmejnim migrantom. Če se to zgodi, lahko pričakujemo, da se bodo mnogi raje prijavljali v tujini in v celoti plačevali davke tam. Slovenija bo v tem primeru ostala tako brez davkov kot tudi brez svojih državljanov. Ne nazadnje, problem obdavčevanja najemnin na način, da tudi tisti, ki imajo zelo veliko količino stanovanj, plačujejo skorajda enak davek kot tisti, ki imajo mogoče stanovanje, dve, in poskuša nekako iz meseca v mesec preživeti, je po našem mnenju krivično.

Zato tega zakona sam ne podpiram in upam, da bo po splošni razpravi prišlo do dodatnega razmisleka pri Vladi in ne bo vztrajala pri teh, po našem mnenju, zelo krivičnih rešitvah. Hvala.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Gospod Mirko Brulc.

MIRKO BRULC (PS SD): Hvala lepa.

Glejte, mlade družine silimo v nakup stanovanja, in to je slaba napoved za vse tiste, ki si želijo urediti stanovanjski problem. Namesto da bi jim omogočali čim cenejši najem stanovanja – vemo, da imamo veliko stanovanj po Sloveniji, da je pa veliko mladih družin, ki si ne morejo privoščiti nakupa in potem živijo pri starših. Morali bi spodbujati oddajanje stanovanj z zakonodajo, ki lastnikov stanovanj ne bi silila v oddajo na črno. Dogaja se nam, da je nek del najemnine priznan, kar je javno objavljeno in se iz tistega plačuje tudi dohodnina, ostalo pa je skrit prispevek podnajemnika. Ne nasprotujem cedularni obdavčitvi, sem pa proti ukinitvi progresivne obdavčitve dohodkov od najemnin. S tem delamo napako in zopet protežiramo bogate.

O mejnih migrantih pa samo toliko – povsod, Slovenija je majhna, mejimo na bogatejše države. Ker grozi, da bi se Slovenke in Slovenci lahko zaradi nekih boljših pogojev življenja na oni strani meje izselili, je to izjemna škoda za slovenski živelj. Bodimo previdni in rešimo ta problem. Trenutno pa gre za problem z državo Avstrijo oziroma državljanz, ki živijo ob avstrijski meji. Hvala.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Gospod Samo Bevk. Ker so določeni poslanci odsotni, bom povedala, kako si sledijo naprej: gospa Marjana Kotnik, gospod Jože Tanko in potem Ivan Hršak, ker vidim, da je tukaj. Ne. Potem pa Matevž Frangež, če bo ostalo še kaj časa.

Gospod Samo Bevk, izvolite.

SAMO BEVK: (PS SD): Hvala lepa gospa podpredsednica. Spoštovani zbor!

Kot so že nekateri omenili, je bilo na podlagi obstoječe zakonodaje urejeno tako, da so bili dohodki od najema obdavčeni po načelu davčne pravičnosti, kar pomeni glede na zmožnost plačevanja davka. Zdaj Vlada uvaja enotno davčno stopnjo. Časa za kakšno daljšo razpravo je zelo malo, vendar bi ob spremljanju današnje razprave v Državnem zboru, pričakoval, da bi se tudi minister za finance, gospod Šušteršič, odzval, komentiral in odgovoril na dileme, ki so bile tukaj postavljene. Spomnimo se prej, kako je predsednik Državnega zbora pohvalil enega ministra, ker je aktivno sodeloval in to pričakujem tudi od ministra za finance. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Torej naslednji, ki je tukaj in ima še čas, je gospa Patricija Šulin.

PATRICIJA ŠULIN (PS SDS): Predsedujoča, hvala za besedo.

Mogoče bi samo pokomentirala dileme in pomisleke, ki jih imate v zvezi z dajanjem nepremičnin v najem. Moje mnenje je, da kdor oddaja nepremičnino v najem, premoženjsko gledano zagotovo ni reven. Če oddajaš nekaj v najem, potem sam živiš nekje drugje. Če stanovanje oddajaš, imaš še eno stanovanje ali pa imaš stanovanjsko hišo. To je gotovo. V razdelitvi časa bom še kaj več povedala o utajah na tem področju, ki gredo včasih v škodo teh, ki oddajajo stanovanje v najem.

Glede dviga praga do 50 tisoč evrov za vstop v sistem normiranih odhodkov, bi želela povedati, da je bilo po sedanjem sistemu, ko je bil ta prag 42 tisoč evrov, teh zavezancev okrog 95 tisoč. Z dvigom praga na 50 tisoč evrov bomo zajeli bistveno širši krog teh zavezancev in to pomeni administrativno olajšanje tudi v smislu, da ti zavezanci ne bodo imeli stroškov računovodskih storitev. To sta dva ukrepa, ki se potem po cedularni obdavčitvi štejeta kot dokončni davek. Hvala.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Zdaj pa še predlagatelj, dr. Janez Šušteršič.

DR. JANEZ ŠUŠTERŠIČ: Hvala za besedo.

Poslušal sem vse te diskusije. Sproti nisem komentiral, zato ker so bile diskusije takšne, da ni bilo nekih potreb po neposrednih replikah, hkrati pa se mi je zdelo smiselno poslušati in potem komentirati vse skupaj.

Jasno je, kaj so glavna vprašanja – okoli dnevnih delovnih migrantov. O tem je bilo največ besede. Najprej bi potrdil to, da smo se s predstavniki civilne iniciative že sestali. Ugotovljeno je bilo, da gre za neko staro zgodbo – to je povsem jasno –, da je šlo za različne poskuse reševanja tega, najprej z mednarodno pogodbo. Ne vem, zakaj do tega ni prišlo, to je bilo že pred leti ustavljeno in potem je bila uvedena ta dodatna olajšava v dohodnini. Nekako splošno mnenje je bilo, da je to nesistemska rešitev, da bi bilo bolje, če bi našli kakšno drugačno, tudi sicer je ta rešitev v ustavni presoji. Ustavne presoje verjetno ne bo letos. Če bo negativna, pomeni, da ostanemo brez tega, ne da bi imeli pripravljene neko drugo rešitev. Predlagali smo, glede na to, da se skupaj zavedamo problema, da morda tudi predstavniki civilne iniciative – to niso samo tisti, ki delajo čez mejo, ampak tudi tisti, ki so po stroki davčni strokovnjaki – predlagajo neke drugačne rešitve, da pridemo do nekega kompromisa. Dejstvo je, da je v zakonu o dohodnini težko imeti neko določbo, ki posebej izvzema samo nek dohodek, glede na to, kje je pridobljen. Izvzema ga pa v resnici zato – in mislim, da si moramo biti na jasnem –, ker je obremenitev dela v Sloveniji previsoka. To

rešujemo. Žal zaradi finančne situacije tega ne moremo reševati hitreje. Predlagali smo tudi spremembe davčne lestvice, kjer nekoliko širimo, kolikor je to pač glede na finančne učinke možno, mejo srednjega davčnega razreda. To je pomembno, ker večina ljudi od tistih, ki prijavljajo te dohodke – tu civilna iniciativa govori o 12 tisoč ljudeh, mi imamo tisoč 500 teh ljudi v davčni evidenci, zadnji podatki so iz leta 2010. Ti dohodki bi se morali prijavljati mesečno, ampak ne bi šel v to. Večina teh ljudi, več kot polovica, prejema dohodek v višini od ene do dveh povprečnih slovenskih plač. To niso tako nizki dohodki. S takšnimi dohodki, recimo, visoko izobražen človek v Sloveniji, visoko izobražena oseba v povprečju prejema 1,6 povprečne plače. Dohodki pri mnogih teh ljudeh so primerljivi z relativno dobrimi dohodki – poudarjam relativno – v Sloveniji. So pa ti za naše razmere relativno dobri dohodki bistveno bolj obremenjeni kot so obremenjeni v Avstriji. Obstajata dva razloga za to. En razlog je zelo visoka splošna olajšava v primerjavi z našo, ki je v Avstriji. Drug je pa bistveno večja stisnjenost razredov pri nas. Pri nas imamo navado davčne razrede določati glede na povprečno plačo. Pri nas obstaja velika kompresija, v praksi je pa zelo malo ljudi, ki pridejo čez dve ali čez tri povprečne plače, čeprav ves čas kažemo s prstom za njimi, bi vas spomnil, ko smo uvajali 50-odstotno stopnjo pri dohodnini, kako malo ljudi in kako majhen finančni učinek smo lahko s tem dosegli ravno zaradi te stisnjenosti plač in plačnih razmerij v Sloveniji. To so problemi, ki so se zelo jasno pokazali takrat, ko je bilo uvedeno načelo svetovnega dohodka in je bilo reševano, kot je bilo tudi zelo natančno opisano s strani poslanca Horvata. K temu ne bi več dodajal, razen tega, da neki pogovori potekajo. Tudi naša želja je, ne samo da ukinemo to olajšavo, ampak da najdemo rešitev, ki bi bila srednja pot, ki bi bila bolj sistemska, morda tudi v smislu izvzetij in tako naprej.

Kar se tiče najemodajalcev, po novem bo učinkovita stopnja – to je enostavno izračunati, obdavčitve pri najemu – 22 in pol odstotka. Ko smo iz podatkov, ki jih imamo, računali, kakšna je zdaj, koliko je obdavčen dohodek, davčna osnova za ta davek in koliko se od tega pobere, je pa ta učinkovita stopnja 23,8 %, se pravi višja. Tukaj prihaja do tega, da je pri nekaterih manjša, vendar je manjša zato, ker gre ta dohodek v dohodninsko osnovo. To, prvič, ni sistemsko, ker ne gre za dohodek od dela, gre za dohodek od nekega premoženja, ki se daje v najem. Vsi drugi dohodki od premoženja, ki se daje v najem, so pri nas obdavčeni cedularno že kar nekaj let. Letos smo to stopnjo cedularne obdavčitve dvignili iz 20 na 25 odstotkov zaradi zahtev, da je treba bolj obdavčiti dohodke od kapitala, zlasti v času krize. Dividend obresti na tisoč evrov prodaje kapitalskih naložb – gre za takšne dohodke. In tu gre za nekaj podobnega. Pridružil bi se temu, da imajo ljudje, ki imajo nepremičnine, ki jih

lahko oddajo v najem, neko premoženje, s katerim ustvarjajo nek dohodek. Medtem ko drugi ljudje z enakimi dohodki, morda iz drugih virov, tega nimajo. Davčni podatki kažejo, da je pri ljudeh, ki oddajajo premoženje v najem, v povprečju približno 20 % njihovega celotnega dohodka iz tega vira. Težko bomo našli primere, kjer bi bili ljudje eksistenčno odvisni od tega, da neko nepremičnino, v kateri ne živijo, oddajajo v najem. Mislim, da s to spremembo ne bo prišlo do tako dramatičnih posledic kot so bile omenjene.

Kar se tiče študentov, tudi z njimi se pogovarjamo. Rad bi nekoliko orisal situacijo, politika do mladih je nekaj kompleksnega. Bil bi zelo vesel, če bi se tudi sicer več pogovarjali o položaju te generacije. Kaj pomeni ta olajšava, ki je danes? Predlagamo samo, da se razpolovi, ne da se ukine. Pomeni, da ima študent, ki dela, pravico do dvakratne olajšave kot jo imajo vsi drugi, ki delajo. Pri študentu, ki ga njegovi starši ali tista oseba, ki zanj skrbi, uveljavlja kot vzdrževanega družinskega člana, ta sprememba, ki jo predlagamo, pomeni, da bo imel še vedno neobdavčenih približno 150 evrov zaslužka na mesec, kar verjetno za nekoga, ki ga vzdržujejo starši – ali pa vsaj trdijo, da ga vzdržujejo in imajo zaradi tega vzdrževanja določene ugodnosti pri dohodnini, tam uveljavljajo olajšavo – ni tako zelo malo. Pokrije že skoraj stroške najemnine ene sobice – na primer, če smo prej o tem govorili. Ta zakon ne preprečuje, da zaslužijo več. Pravi, da se bo od tistega, kar bo več kot 150 evrov oziroma dvanajstkrat toliko na leto, plačala 16 % dohodnina, kar v primerjavi z ljudmi, ki sicer delajo tudi priložnostna dela in tako naprej, in ki plačujejo, ali pa bi morali plačevati dohodnino, in takoj, ko presežejo tisto osnovno splošno olajšavo, ki jo imamo vsi, ni tako zelo slab položaj. Za študente, ki jih starši oziroma skrbniki ne uveljavljajo, ki jih nihče ne uveljavlja kot vzdrževane člane, vzdrževane osebe, pa ta sprememba pomeni, da bodo lahko neobdavčeno zaslužili toliko kot znaša bruto minimalna plača. Te študente sem danes tudi vprašal, kako lahko – in še vedno tudi po tej spremembi – takšno stvar utemeljijo nekomu, ki prav tako zasluži bruto minimalno plačo, pa od tega plačuje socialne in pokojninske prispevke, pa nekaj malega dohodnine, pa skrbi za otroke, pa morda skrbi za starše s tem istim dohodkom, medtem ko oni ta dohodek potrebujejo menda za financiranje študija. Drug problem je, da študent, ki dela toliko, da zasluži recimo 700 evrov na mesec, zelo verjetno potem ne zmore študirati toliko, da bi mu profesorji, ki resno opravljajo svoje delo, lahko priznali, da zna dovolj. Tukaj je gotovo upravičeno, da se te olajšave prilagaja. Nek pogovor s študentskim predstavnikom bo še naprej tekel. Večan bo tudi na rešitve na nekaterih drugih področjih, glede štipendij in drugih stvari, ki jih zadevajo.

Zadnja stvar, o kateri je bilo tudi veliko govora, je uvedba pavšalne obdavčitve za

podjetnike oziroma za osebe, ki opravljajo dejavnost v tem zakonu in v zakonu o dohodku pravnih oseb. Veliko je bilo razprav s strokovno javnostjo, tudi s kolegi, tudi, ko smo zakon pripravljali. Nekaj časa je bilo predstavljeno in na voljo na naši spletni strani. Kako to pravzaprav narediti? Bile so ideje, da bi postavili višjo mejo ne samo 50 tisoč. Najprej smo predlagali samo 60 % priznane stroške, potem je bila ideja, da bi šli morda celo na 80 – na koncu smo predlagali 70. Dilem je bilo kar veliko. Različne dejavnosti so v različnih položajih; nekdo ima velike stroške, nekdo ima nizke stroške. To bo verjetno zanimivo za dejavnosti, ki niso zelo kapitalsko intenzivne, kjer ni veliko investicij. Je pa res, da tiste dejavnosti, ki to imajo, pa imajo od letos naprej neomejeno investicijsko olajšavo, ker smo odpravili omejitve, imajo 40 % in ne več samo 30 % olajšavo, in tako naprej. Se pravi, da so tudi tam ugodnosti. Glede samega zneska 50 tisoč – to smo vezali na predlog, da se meja za obvezno vključitev v sistem davka na dodano vrednost dvigne do 50 tisoč, kar pomeni, da se lahko nekdo odloči, da je pavšalist in tudi ni zavezanec za DDV; lahko se odloči, da je pavšalist in je tudi zavezanec za DDV; lahko se pa tudi ne odloči, da je pavšalist. Ocene so zelo različne, zlasti te prihranke pri administrativnih stroških je težko oceniti. Tukaj je pomembno dvoje. Eno je vodenje stroškov, evidenc, s katerimi dokazuješ davčno povišane stroške – ta strošek odpade in ta strošek je pri marsikomu, ki ga omenjam povezan s plačevanjem nekih računovodskih ali kakšnih podobnih storitev. Ni samo strošek dela, čeprav je tudi to pomembno, tukaj se porablja čas, ampak ima storitev tudi neko ceno, ki jo mora plačati. Druga stvar, ki je zelo pomembna; takšna davčna obveznost, ki je enkrat cedularno ugotovljena, je dokončna. Ne more se zgoditi, da nekdo pride čez tri leta in reče, da ti bo en račun vrgel iz stroškov ven in tako naprej. To je pomembno z vidika gotovosti, zlasti pri malih podjetnikih, ki nimajo te možnosti, nimajo teh rezerv, da bi lahko pokrili neke upravičeno ali neupravičeno naknadno ugotovljene davčne obveznosti – teh rezerv nimajo. Vesel sem, da ste to rešitev načelno podprli – v opoziciji s pripombami, ki so podobne dilemam, ki smo jih imeli tudi sami. Na koncu smo rekli: "Dajmo to uvesti, poglejmo, kaj se bo zgodilo! Dajmo to spremljati." Seveda bo zelo enostavno videti, koliko ljudi se bo za to odločilo, kaj se bo tam dogajalo z davčnimi prihodki, kakšna bo struktura po dejavnostih. Čeprav te podatki – nekdo ima glavno dejavnost, lahko pa v resnici počne tisoč in eno stvar. Ko bomo videli, kaj se dogaja, in če bomo videli, da ukrep ni dosegel svojega namena v celoti, bomo lahko to zelo hitro prilagodili. Važno je, da se ljudje začnejo navajati. Počakamo morda pol leta, da se vse te prilagoditve zgodijo, potem pa vidimo, ali je treba kaj korigirati. Glede na neko načelno razumevanje za ta ukrep, mislim, da ne bo problem, če bomo želeli relativno hitro popravljati in spreminjati na podlagi podatkov.

Danes smo v situaciji, ko ne moremo točno in vnaprej predvideti, kako se bo kdo na to odzval. Hvala.

PODPREDSIEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste želeli besedo, ste jo dobili. Ker pa čas za razpravo ni potekel, sprašujem, ali želi še kdo razpravljati na podlagi prvega odstavka 71. člena. Vidim roke, zato odpiram prijavo. Prosim, prijava teče.

Mag. Damjana Petavar Dobovšek, prosim.

MAG. DAMJANA PETAVAR DOBOVŠEK (PS SDS): Hvala, predsedujoči, za besedo. Lep pozdrav vsem skupaj!

Ta vlada se je skupaj s koalicijo odločila, da bo pripravila ugodno poslovno okolje za mala podjetja, samostojne podjetnike, obrtnike in tudi kmete, ki se ukvarjajo z osnovno kmetijsko in gozdarsko dejavnostjo, in da bo naredila ugodno davčno okolje, ki bo predvidljivo in ki bo omogočalo tem zavezancem manj administrativnih bremen. In to s tem zakonom tudi dela. Osredotočila bi se predvsem na največjo spremembo, ki je vsebovana v tej novi pavšalni obdavčitvi, in slišali smo že, da je limit za vstop v sistem pavšalne obdavčitve 50 tisoč evrov in je vezan tudi na dvig vstopa v sistem DDV. Vstop je preprost, s priglasitvijo, in tudi izstop je preprost, s prostovoljnim izstopom na podlagi vloge davčnega zavezanca. Pri vstopu s priglasitvijo je pomembno, da gre za samodejno podaljševanje. Uvaja se tudi ugotavljanje prihodkov po principu obračunane realizacije za fizične osebe, ki ugotavljajo davčno osnovo z upoštevanjem normiranih odhodkov, in sicer zato, da ob njihovem nastanku ne pride do njihovega neupoštevanja ali dvakratnega upoštevanja. Na ta način je dohodek, ki je obdavčljiv, tudi predvidljiv, tako za davčnega zavezanca, kot tudi za državni proračun. Vedno imamo 30 % davčno osnovo, ki je obdavčena cedularno s fiksnim davkom 20 %, to pomeni predvidljivost za davčnega zavezanca in tudi predvidljiv priliv v državni proračun. Po podatkih davčnih obračunov akontacije dohodnine o dohodku iz dejavnosti iz leta 2010, je bilo 60 tisoč zavezancev, ki so oddali obračun in so imeli računovodsko priznane prihodke do 50 tisoč evrov. Vsi, razen 15 tisoč zavezancev, so izkazovali pozitiven rezultat, tako da lahko pričakujemo predvidljive davčne prihodke iz tega naslova.

Treba pa je poudariti, da je za davčne zavezance, ki se bodo odločili za vstop v ta sistem normiranih odhodkov, pomembno to, da je v času ugotavljanja davčne osnove z upoštevanjem normiranih stroškov izključeno uveljavljanje neizkoriščenih davčnih izgub. Pravica do uveljavljanja ne preneha, če se davčni zavezanec odloči, da gre v sistem ugotavljanja davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov –

seveda, če izstopi iz sistema. V času, v katerem je davčni zavezanec v sistemu ugotavljanja pavšalne obdavčitve, je onemogočeno tudi uveljavljanje olajšav, ki pa se lahko kot neizkoriščene prenesejo v tisto obdobje, ko bo zavezanec prešel ponovno na ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem dejanskim prihodkov in dejanskih stroškov ali odhodkov, vendar pa le, če še rok ni potekel. To je zelo pomembno. Pomembno je, da je davek dokončen, je odmerjen na podlagi davčnega obračuna in se ne poračunava z dohodnino. Tu bi želela opozoriti, da gre za racionalnost postopka v primeru naknadnega davčnega nadzora. Ko se ugotovijo nepravilnosti v postopku, ni več obnove davčnega postopka oziroma dveh postopkov, tudi dohodninskega. To odpade, ker je davek z davčnim obračunom dokončen.

Rada bi samo še odgovorila gospodu Potočniku – moje mnenje o tem, zakaj je limit 50 tisoč evrov. Gledam ga tudi z vidika racionalnosti odločanja davčnih zavezancev. Tisti, ki imajo višje letne prihodke, se tudi sami odločajo za investiranje, za reinvestiranje dobička in se ne bodo odločali za pavšalno obdavčitev, ker tu ni možnosti uveljavljanja ... / izklop mikrofona/

PODPREDSEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa, hvala lepa.

Besedo ima gospod Mihael Prevc.

MIHAEL PREVC (PS SLS): Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani minister s sodelavci, spoštovane kolegice in kolegi!

Strinjam se, da je zakon, ki ga obravnavamo in katerega osnovni cilj je dodatna administrativna razbremenitev malega podjetništva pri izpolnjevanju njihovih finančnih obveznosti, primeren za nadaljnjo obravnavo in zato ga bom tudi podprl.

Vesel pa sem, da je minister v svoji razpravi nakazal, da bo treba v nadaljnjih postopkih, v nadaljnji proceduri sprejemanja tega zakona določenim zadevam še prisluhniti oziroma določene zadeve še urediti. Sam bi rad še enkrat poudaril tisti problem, ki ga v Slovenski ljudski stranki vidimo pri tem zakonu. Omenil ga je že moj kolega Janez Ribič v stališču naše poslanske skupine, to je, da se lahko tem ljudem z neposredno ukinitvijo olajšav za rezidente, ki so hkrati tudi čezmejni delovni migranti, zgodi ta dvojna obdavčitev. Ta problem naša država rešuje že kar nekaj časa – menda se reševanje tega problema vleče že šest let – in z ukinitvijo teh olajšav se lahko zgodi, da ta problem vrnemo za šest let nazaj. Verjamem, da rešitev, ki je zdaj aktualna, ni najbolj primerna, da bo treba najti neko sistemsko rešitev in potem v nadaljevanju izvajati mednarodne dogovore na podlagi mednarodnih konvencij, ki se jih v tem trenutku ne izvaja. Vendar, kot je bilo že opozorjeno, s to dvojno obdavčitvijo lahko nastanejo kar precejšnji problemi, saj vemo, da

gre po nekaterih ocenah za približno 12 tisoč ljudi, ki delajo v sosednjih državah, v Avstriji in Italiji. Gre predvsem za prebivalce iz severovzhodnega dela Slovenije, kjer je zaposlitev najtežje dobiti, in vemo, da na tak način rešujejo svoj socialni problem. Mislim, da so to delavci, ki nimajo prav visokih plač, da delajo bolj za nizke plače in bi ta dvojna obdavčitev lahko povzročila, da se ti delavci ponovno vrnejo v objem zavoda za zaposlovanje in v objem socialnih transferjev države. Predvideni učinek tega se predvideva približno v znesku 2 milijonov evrov. V Slovenski ljudski stranki trdimo, da se učinek teh 2 milijonov lahko prav hitro obrne v nasprotno smer in na koncu lahko privede celo do negativnega neto učinka glede na celoten proračun, predvsem na področju višjih socialnih transferjev. Tako sem vesel, da je minister nakazal, da je to ena tistih tem, ki jih bomo v nadaljevanju postopka sprejemanja tega zakona skušali rešiti. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Besedo ima gospa Patricija Šulin.

PATRICIJA ŠULIN (PS SDS): Predsedujoči, hvala za besedo.

Želela bi še enkrat poudariti, da administrativne ovire odpravljamo pri dveh poglavitnih zadevah, in sicer pri tistih davčnih zavezancih, ki vstopajo v sistem normiranih odhodkov, in pri tistih fizičnih osebah, ki oddajajo nepremičnine v najem in jim to ne pomeni dejavnosti. Ti dve zadevi bosta obdavčeni tudi z dokončnim davkom, kar se ne bo več ponovno poračunavalo v dohodninskih napovedih, vendar pa to ne pomeni, da ta vrsta zavezancev ne bo davčno nadzorovana in davčno inšpicirana, tako je pri vsakem možna tudi naknadna preveritev dejansko prikazanih podatkov.

Posebej bi se pa osredotočila še na oddajanje stanovanj v najem in kršitve, ki se pojavljajo na terenu. Torej, če vzamemo primer, ko nekdo oddaja stanovanje v najem in z najemnikom ne sklene najemne pogodbe, misleč, da bo tako prikriil 200, 400, 800 ali več evrov mesečno, in od tega tudi ne plačuje davka, se v praksi dogaja, da ko najemnik takega stanovanja, za katerega nima sklenjene pogodbe, ne plačuje tekočih stroškov – elektrika, ogrevanje, voda in tako naprej –, bo dobavitelj teh energentov terjal plačilo stroškov od lastnika stanovanja, zato ker lastnik stanovanja nima dokazila, da to stanovanje nekomu oddaja v najem in tako mora te stroške za tem uporabnikom naknadno plačati sam. To dajem v razmislek tistim, ki oddajajo stanovanja ali nepremičnine v najem, z njimi ne sklenejo pogodbe in ne prijavijo tega davka od dohodka oddajanja premoženja v najem. Druge kršitve, ki pa so se tukaj pojavljale: ko se je stanovanje obnavljalo ali adaptiralo, do neke določene

višine, za to fizične osebe niso prejemale računov od obrtnikov, tako da je šlo v tem delu za en del sive ekonomije – pravzaprav po obeh straneh. Vemo tudi iz prakse, da te obrtnik vpraša, če želiš račun, kajti če ga ne želiš, potem je njegovo pleskanje 30 % manjše. Ta uvedba, da se lahko stroške znižuje tudi s predložitvijo dejanskih stroškov, pomeni, da bo tisti, ki regularno oddaja stanovanje v najem, imel še kakšen interes, da od vseh obrtnikov, ki mu popravljajo stanovanje, dobi račun. Tukaj se postopoma uvajajo vse te varovalke, ki so prisotne na področju sive ekonomije. Kakor opažam moramo pri nas na vseh področjih spremeniti tudi miselnost, kajti primer, ki sem ga prej opisala, ko mora lastnik stanovanja, ki ne sklene najemne pogodbe, naknadno, če najemnik ne plačuje fiksnih stroškov in dodatnih stroškov, poravnati stroške namesto njega – dajem v razmislek, kakšna je potem končna cena iztržka iz tega najemnega stanovanja, sklenjenega brez pogodbe, od katerega se ne plačuje najemnina? Verjetno je za lastnika stanovanja cena bistveno nižja ali pa dražja, če počne sivo ekonomijo oziroma oddaja stanovanje in nepremičnine, če rečem po domače, na črno. Te zadeve se počasi urejajo. Vesela sem, da gre Ministrstvo za finance tudi v to smer. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa. S tem zaključujem razpravo.

O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo odločali v okviru glasovanj v četrtek, petnajst minut po prekinjeni 6. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na 5. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O DAVKU NA FINANČNE STORITVE.

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina desetih poslank in poslancev s prvo podpisanim Jankom Vebrom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku Vlade, to je dr. Janezu Šušteršiču, ministru za finance.

DR. JANEZ ŠUŠTERŠIČ: Spoštovani!

Dovolite, da najprej nekoliko predstavim ozadje predloga tega zakona. Predvsem gre za dve informaciji. Ena je ta, da smo se spomladi, kot vsi veste, pogovarjali, dogovarjali, pogajali, če želite, s sindikati glede zakona o uravnoteženju javnih financ oziroma ukrepov za zmanjševanje javnofinančnega primanjkljaja. V okviru teh pogovorov so bile pogosto podane tudi zahteve, da je treba poiskati način, da se dvigne davčno bremenitev finančnega sektorja, da bo ta več prispeval k

zmanjševanju javnofinančnega primanjkljaja. Bili so tudi nekateri drugi predlogi. Da smo te predloge upoštevali, ali pa napovedali, da jih bomo upoštevali, je na koncu tudi pripomoglo k temu, da smo s sindikati dosegli nek dogovor – vsaj v tem smislu, da Zakona za uravnoteženje javnih financ niso izzvali z referendumom oziroma kakšnimi drugimi ukrepi, če tako rečem.

Drugo ozadje tega pa je, da v Evropski uniji poteka intenzivna debata o uvedbi davka na finančne transakcije. Ta debata je uspeła tudi v Sloveniji, Državni zbor je že dvakrat sprejel stališče svoje do tega. Prvo stališče je bilo, da se podpira uvedba davka na finančne transakcije, če bi bilo uveden v celotnem območju Evropske unije. Razlog za takšno stališče je predvsem v tem, da so finančne transakcije – tukaj govorimo o tem davku, o katerem se govori na ravni Evropske unije, o finančnih transakcijah na borzi, na kapitalskih trgih oziroma na finančnih trgih – zelo občutljive. Države, ki so v preteklosti skušale same uvesti podobne instrumente, so doživele zelo velik upad finančne aktivnosti in so potem, recimo Švedska, takšne ukrepe odpravljale. Ker znotraj Evropske unije ni bilo mogoče doseči kakršnegakoli soglasja za pogovarjanje o uvedbi takšnega davka, je skupina držav, ki se jim je pridružila tudi Slovenija, predlagala tako imenovano okrepljeno sodelovanje, kar je nek postopek, ki bi – če bo uspešno izpeljan – omogočil omejenemu številu držav, ki bi tako želele, da same v svojem okviru uvedejo davek na finančne transakcije. Zadeve ne gredo neskončno hitro, tega v Evropski uniji tudi po navadi ne moremo pričakovati, je pa Državni zbor sodelovanje Slovenije tudi pri takšnem ožjem obsegu že podprl. Včeraj je bilo napovedano, da se bo tej skupini držav pridružila tudi Nizozemska, kjer je prišlo do nove vlade, s tem tudi do diskontinuitete – ta je včasih dobra, včasih pa morda tudi ne. V tem primeru gre v smer, s katero se strinjamo tudi mi. Zato smo se odločili, da davka na finančne transakcije, o katerem so sicer največ govorili sindikati, v tej fazi ne predlagamo in počakamo na usklajeno evropsko rešitev. Odločili smo se, da predlagamo drugo obliko obdavčenja prihodkov finančnega sektorja, in sicer uvedbo prometnega davka na plačilo storitev finančnega posredovanja, torej na tiste storitve, ki niso obdavčene z davkom na dodano vrednost. Gre za zelo enostaven prometni davek, s katerim bomo zajeli tiste finančne storitve, ki niso zajete v osnovno oziroma so oproščene plačila davka na dodano vrednost. Zavezanci bodo osebe, ki na območju Slovenije opravljajo finančne storitve – to bodo večinoma banke, pa tudi druge finančne institucije. Pomembno je, da to dejavnost opravlja na območju Slovenije, torej tudi tuje podružnice, tuje finančne institucije, ki to počnejo pri nas. Osnova bo nadomestilo, ki se plača za takšno storitev. Lahko ima različna imena, nadomestila, provizije, opravnine in tako naprej. Davčno obdobje je mesec, torej bodo

enkrat mesečno finančne institucije to poračunale in plačale – prvič v mesecu maju za mesec april, če bo zakon uveljavljen po načrtih. Predlagana skupna stopnja tega davka je 6,5 %, ocenjeni finančni učinek je 35 milijonov evrov. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin.

Gospod Bojan Starman v imenu Poslanske skupine Državljske liste, prosim.

BOJAN STARMAN (PS DL): Hvala lepa za besedo.

Kot vidite je predlog, da uvedemo davek na finančne storitve, 6,5 %. V Državljski listi bomo ta predlog podprli. Razlogi so; da je ta del storitev popolnoma neobdavčen, ker že zdaj ni obdavčen z nobenim prometnim davkom. Verjamemo in verjetno se bo zgodilo to, da bo ta davek preveljen na občane, kot se je vedno zgodilo, nekateri to že prej upoštevajo, ko banke dvignejo cene. Vem pa, da banke poskušajo s temi svojimi storitvami, iznajdljivo in v nekaterih primerih pretirano, zaslužiti. Dolgo časa so bili naši tekoči računi vodeni brez stroškov, zdaj so stroški tam od 2 do 2,5. Vemo, da je bilo plačevanje čekov in vseh teh položnic je skoraj zastoj, zdaj so to kar veliki stroški. Sami izbiramo, se odločamo za elektronsko poslovanje – na poštah je ceneje kot na bankah, nekatere banke pa ponujajo vse te stvari. Vemo, da kar precej zaračunavajo razne storitve pri podaljševanju kreditov, pri obnovi kreditov, pri dodeljevanju kreditov. To so vse stvari, ki so pomembne, ne pomenijo pa tako strašno visokega zneska, tudi ob predpostavki, da bo vse preneseno na njihove komitente.

Slišali smo tudi, ne vem kje, razpravo gospoda guvernerja, da ta del v prihodkih naših bank predstavlja kar precejšen delež in da postaja vedno večji. Banke pokrivajo svoje slabo poslovanje tudi na ta način, da so kar bistveno in preveč in že – slišali smo in brali smo, da bi morala država poseči in na nek način zamrzniti cene teh bančnih storitev in narediti red na tem področju. Zdaj pa smo v situaciji, ko iščemo – vsak evro je dober, da si povečamo svoje javnofinančne prihodke. Če jih iščemo in poskušamo poiskati na tistih mestih, kjer je to sploh še mogoče in smiselno, je to ena od stvari, ki, kot sem že rekel, ni bila obdavčena in ne bo imela bistvenih in katastrofalnih posledic za nas občane. V teh razpravah "obdavčiti ali ne" je bilo tudi nekaj zmešnjav, pogostokrat se meša in razume nepravilno. Velikokrat se to meša s predvidenim – in o tem smo že velikokrat razpravljali – davkom na finančne storitve. Nekatere evropske države, na primer Francija, so bile za to, da se uvede, nekatere pa ne, na primer Anglija. To pa je tisto, kjer se na finančne transakcije dodaja davek in tukaj se lahko zgodi ta dislokacija teh dogodkov v nekaterih državah,

ki tega davka ne bodo imele. V tem primeru ne bo nobenega bega teh storitev nekam drugam, zaradi tega davka, te storitve se bodo opravljale tukaj in banke same bodo v svojem konkurenčnem boju poskrbele za to, da več kot jih bo, bolj kvaliteten in poceni servis bomo imeli občani. v številkah, če plačujemo 2 evra za neko storitev vodenja bančnega računa, 6 % ne pomeni niti 20 centov – 15 centov na mesec se bo podražilo in to je relativno malo. V skupnem znesku vseh storitev pa se bo kar nekaj nabralo, kot je povedano, v našo proračunsko blagajno.

Mi bomo v naši listi ta predlog podprli. Je ena od možnosti, da izboljšamo našo situacijo in to na način, ki ne bo nobenega preveč bolel. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Gospod Janez Ribič v imenu Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke.

JANEZ RIBIČ (PS SLS): Hvala za besedo, spoštovani podpredsednik Državnega zbora. Spoštovani gospod minister s sodelavci, poslanke in poslanci!

Davek na finančne storitve bo nov davek v slovenskem prostoru. Dobro veste, da nam v Slovenski ljudski stranki dvigovanje katerihkoli davščin, ni všeč. Poslovno okolje v tej državi je že tako preveč obremenjeno, tako tudi tega sprejemamo s cmokom v grlu. Pa vendar je treba poskrbeti tudi za določene dodatne prihodke v proračun. V nasprotnem primeru bi sicer ob resni konsolidaciji javnih financ morali še bolj ostro poseči v krčenje odhodkovne strani proračuna. To pomeni še več varčevanja in še en razlog več za opozicijo za ostro kritiko vladni koaliciji. Pristojno ministrstvo je predstavilo več predlogov za povečanje prihodkov in, tako kot v mnogih državah v Evropi, smo se odločili, da v krizi nekoliko obremenimo tudi finančni sektor.

Nesporno dejstvo je, da so nekatere storitve v finančnem in zavarovalnem sektorju popolnoma neobdavčene, saj so izvzete tako iz sistema DDV, kot tudi iz posebnega prometna davka in za zavarovalne posle. Ob tem velja povedati, da so v zadnjih letih nekatere evropske države uvedle celo obračunavanje davka na dodano vrednost na finančne storitve. Odločitev koalicije je posebna davčna stopnja, 6,5 %, enaka davku na promet iz zavarovalnih poslov. Ocenjujemo, da bo davek samo delno prenešen na končnega uporabnika. Kajti potreba po spreminjanju cenikov storitev bo vzpostavila tudi določeno medsebojno cenovno konkuriranje in iskanje konkurenčnih prednosti. V nekoliko bolj ljudskem jeziku rečeno, gre za obdavčitev provizij oziroma določenih nadomestil. To so velikokrat nizki zneski. Recimo dvig gotovine na bankomatu, ki ga zaračunavajo nekatere banke in je domnevna podražitev že dvignila nekaj hude krvi, se giblje okoli pol evra. Če bo banka celotno breme davka prevzela na uporabnika, se bo ta strošek uporabniku povečal za 3 cente.

Tako res ne moremo govoriti o cenovnem šoku. Toda princip tega davka je, da se iz več malih transakcij razrastejo visoki zneski. To pa je tudi finančni učinek tega zakona. Obstaja sicer pomislek, za katerega upam, da ga bo minister pozneje v razpravi lahko razjasnil. Ta davek vključuje tudi obdavčitev upravljalskih provizij družb za upravljanje premoženja. Ker gre za njihov osnovni prihodek iz dejavnosti, bodo verjetno te družbe s tem zakonom še najbolj prizadete. Tudi zato, ker cene svojih storitev, zaradi narave poslovanja težko prilagodijo čez noč. Menda nekatere družbe razmišljajo tudi o selitvi svojega sedeža izven države – takšnih premikov si ne želimo in upamo, da do tega ne bo prišlo.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke upamo, da bo pravočasno in brez zapletov vzpostavljen sistem za obračunavanje tega davka s strani davčne uprave. Kot že rečeno, obravnavane dodatne davčne obremenitve ne pozdravljamo. Če bi bili danes opozicijska stranka, bi brez težav glasovali proti temu zakonu po načelu zavračanja dodatnih davkov. Toda, danes imamo odgovornost tudi do vzdržnosti proračuna in včasih je treba sprejeti tudi nepriljubljene rešitve. V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke smo presodili, da gre za najmanj bolečo rešitev med tistimi rešitvami, ki zagotavljajo nek dodaten vir prihodka. Zato bomo zakon v prvi obravnavi podprli. Hvala.

PODPREDSIEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Gospa Marija Plevčak v imenu Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev Slovenije.

MARIJA PLEVČAK (PS DeSUS): Še enkrat, vsem prav lep pozdrav!

Kot smo slišali že v obrazložitvi, Vlada s tem predlogom zakona uvaja nov davek v Republiki Sloveniji. To je davek na finančne transakcije, ki danes v primerjavi s zavarovalniškimi storitvami, ki so primerljive s finančnimi, niso obdavčene. Gre za popolnoma nov davčni vir, katerega namen je preprost – polnjenje proračunske blagajne. Zakon sledi osnovnim davčnim načelom; predmet obdavčitve so finančne storitve, davčni zavezanci so banke in druge finančne institucije, davčna osnova je nadomestilo oziroma provizija in davčna stopnja je 6,5 %. S strani Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev bo predlog deležen naše podpore in sicer iz naslednjih razlogov. Danes finančne storitve niso podvržene obdavčitvi, tudi DDV ne. Finančni sektor je bil evidentno sopovzročitelj nastanka gospodarske, finančne in s tem tudi družbene krize. Državljanke, državljanji sami nosimo strošek sanacije finančnega sektorja. Po drugi strani pa imamo tudi znotraj naše poslanske skupine pomisleke glede uvedbe novega davka. Načrti papirja, zakonska določila so korektna in

oblikovana v skladu s pravili davčnega prava in pravili oblikovanja besedila predloga zakona po Poslovniku Državnega zbora. Kljub temu smo se v Poslanski skupini Demokratične stranke upokojencev vprašali, če bo ta davek dejansko davek na finančne storitve, katerih zavezanke bodo finančne institucije. Mislimo, da ne. Velika verjetnost je, da bo v praksi dejanski davčni zavezanec kar posameznik, pa naj bo to fizična oseba ali pravni subjekt. Razlogi za naše pomisleke: vsi poznamo finančno stanje naših finančnih institucij, zato je malo verjetno, da bodo sposobne same v celoti nositi te nove stroške. Res je, da je poslovna odločitev, torej prevailitev tega stroška na potrošnike, v popolni domeni finančnih institucij. A vendarle je odgovornost tudi na Vladi, ki slednje, ob dejstvu znanega stanja finančnega sektorja, sama posredno prevajuje na potrošnike. Vemo, da banke nič ne delajo več zastonj, brezplačno. Vsaka usluga, vsak papir je plačljiv.

V Poslanski skupini DeSUS smo ob tehtanju vseh argumentov zaključili, da je predlog zakona o uvedbi novega davka na finančne storitve primeren za nadaljnjo obravnavo. Popravki, boljše rešitve, če bodo strokovno argumentirane, pa bodo tekom zakonodajnega postopka deležne podpore z naše strani. Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev bo podprla sklep o primernosti obravnavanega zakona.

PODPREDSIEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Gospod Jožef Horvat v imenu Poslanske skupine Nove Slovenije.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, gospod podpredsednik!

Za uvod morda nekaj iz programa Nove Slovenije in iz koalicijske pogodbe. V gospodarski program Nove Slovenije smo zapisali, da odločno nasprotujemo povečanju kateregakoli davka v tem mandatu. Soglašamo le z uvedbo davka na nepremičnine, ki naj bi nadomestil oziroma dopolnil sedanje nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, in eventualno uvedbo davka na luksuz. V koalicijsko pogodbo pa smo zapisali, da bo koalicija do konca mandata uravnotežila javne finance in zagotovila, da javni dolg ne bo presegel ravni 46 % BDP. To bo dosegla predvsem z znižanjem javnih izdatkov in tako, da bo ob tem uvedla tudi s koalicijsko pogodbo predvidena znižanja davčne obremenitve. Cilji tega novega zakona o davku na finančne storitve je predvsem uvesti nov davčni vir na nivoju Republike Slovenije, ki bi na čim bolj enostaven način zagotovil dodatne prihodke državnega proračuna z dodatno obremenitvijo finančnega sektorja. Nov davek se uvaja na način, da bo davčna obremenitev čim bolj enakomerno porazdeljena, zato se uvaja čim širšo možno davčno osnovo. Zasleduje se tudi cilj, da bo pobiranje davkov čim manj

administrativno obremenjujoče za finančne institucije in za davčni organ.

Kakšne so pglavlitne rešitve tega novega zakona? Prvič: z novim zakonom o davku na finančne storitve se uvaja obveznost plačevanja davka na finančne storitve, po katerem bodo predmet obdavčitve finančne storitve, ki so, po do sedaj obstoječi ureditvi, oproščene plačila davka na dodano vrednost v skladu z zakonom, ki ureja sistem DDV, ter storitve zavarovalnih posrednikov in zastopnikov. Drugič: davčni zavezanci za plačilo davka na finančne storitve bodo vse osebe na območju Slovenije, ki opravljajo finančne storitve, za katere je po zakonu predvidena obdavčitev. Tako bodo zavezanci za ta davek, na primer, banke, druge finančne institucije ter druge osebe, ki izvajajo finančne storitve, vključno s podružnicami tujih bank in poslovnimi enotami tujih pravnih oseb v Republiki Sloveniji ter vključno s tistimi tujimi osebami, ki po zakonu lahko opravljajo finančne storitve neposredno. Tretjič: davek na finančne storitve je transakcijski davek, zato se bo obračunaval od opravljenih storitev. Nastanek davčne obveznosti je previden v trenutku, ko je finančna storitev opravljena, finančna storitev pa se šteje za opravljeno takrat, ko je zanjo plačana provizija. Četrtyč: davčno osnovo za plačilo davka predstavlja nadomestilo oziroma provizija, ki jo je davčni zavezanec prejel kot plačilo v zvezi z opravljenimi finančnimi storitvami. Praviloma se v praksi takšne provizije opredeljujejo kot nadomestila, provizije, opravnine ali stroški. Davčno obdobje je koledarski mesec. Davčna stopnja je 6,5 % od davčne osnove. Zakon predvideva oprostitev plačila davka za nekatere finančne storitve, in sicer za storitve, ki so že obdavčene z davkom na dodano vrednost in davkom od prometa zavarovalnih poslov ter za finančne storitve, ki jih opravijo določeni subjekti, na primer, Banka Slovenije, Evropska centralna banka, Evropska unija, evropski instrument za finančno stabilnost, mednarodna finančna institucija, ki jo ustanovita dve ali več držav članic Evropske unije, Evropska skupnost za atomsko energijo, Evropska investicijska banka, mednarodne organizacije ter diplomatsko-konzularna predstavništva tujih držav. Zakon ureja tudi osnovna postopkovna vprašanja, tudi vprašanje hrambe dokumentacije in tako dalje.

Kakšni so javnofinančni učinki? Ob oceni, da je davčna osnova skupno približno 540 milijonov letno ter ob upoštevanju davčne stopnje v višini 6,5 %, to letno pomeni 35 milijonov evrov prihodkov državnega proračuna iz naslova uvedbe tega davka.

Respektiramo tudi različne odzive na predlagani zakon. Uvedbi davka na finančne storitve nasprotujejo Banka Slovenije, Združenje bank Slovenije, Zveza potrošnikov Slovenije. Pričakuje se, da bodo banke in druge finančne institucije večji del bremena tega davka prevalele na končnega potrošnika. Pobiranje tega davka

bo zahtevalo dodatne stroške pri zavezancih za vzpostavitev informacijske podpore, za obračunavanje tega davka in podobno. Razumemo pa tudi ministra za finance, dr. Janeza Šušteršiča, ki je gotovo prvi poklican in odgovoren, da polni državno blagajno.

Poslanska skupina Nove Slovenije najavlja podporo temu zakonu o davku na finančne storitve, verjamemo pa, da bo tekem parlamentarne procedure zakon doživel še izboljšave. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Gospod Alojzij Potočnik v imenu Poslanske skupine Pozitivne Slovenije.

ALOJZIJ POTOČNIK (PS PS): Spoštovani!

Predlog zakona o davku na finančne storitve, ki ga danes obravnavamo, je eden od primerov sprejemanja zakonodaje, kjer se nadaljuje z ustaljeno prakso in posreduje Državnemu zboru v sprejetje predloge, ki vsaj v minimumu niso usklajeni s strokovno javnostjo. Kot vemo, se je vsa strokovna javnost zedinila v stališču, da je uvedba novega davka na finančne storitve neprimerna. V Evropski uniji, vsaj zdi se tako, je to vprašanje še odprto. Vlada je za uvedbo davka izbrala gospodarsko verjetno najbolj neprimeren trenutek. Uvedba davka bo dodatno prizadela že od krize tako ali tako močno prizadeto poslovanje bank, borzno-posredniških hiš, ki jim je promet v zadnjih letih, kot vemo, upadel za 90 odstotkov, in družb za opravljanje skladov, katerih promet se je zmanjšal za polovico. Po eni strani Vlada ustanavlja tako imenovano slabo banko z namenom stabilizirati in sanirati bančni sistem, po drugi pa jih bremeni z izgovorom, da finančni sektor ni v zadostni meri prispeval k reševanju krize. V resnici je drugače, prispeval je v bistvu žal več, kot je bilo treba.

Spomnimo, lani je bil uveden davek na bilančno vsoto bank zato, da bi spodbudil banke k aktivnejšemu kreditiranju gospodarstva. Ukrep ni padel na plodna tla, cilj ni bi dosežen, a to nas še čaka. Zdaj pa je nov vir za polnjenje državnega proračuna našla v finančnem sektorju, ki ga tarejo čedalje slabši poslovni rezultati. Rezultat dodatnega obremenjevanja bo lahko tudi to, da bo del finančnih institucij vzel pot pod noge in se preselil v tujino, banke pa bodo zaradi težkih gospodarskih bremen novega davka, to prenesle na državljanje. Pri predlogu zakona je problematično tudi predvideno dodatno obremenjevanje davčne uprave. Vlada v obrazložitvi predloga zakona namreč navaja, da bo za potrebe izvajanja zakona treba nadgraditi informacijski sistem davčne uprave Republike Slovenije, kar pa že iz izkušenj vemo, da lahko predstavlja vir novih težav. Pred dnevi smo bili namreč priča neljubim dogodkom, povezanih prav z nedelovanjem le-tega. Ob tem ni nepomembno, da bodo tudi ponudniki finančnih storitev morali prilagoditi svoje

sisteme, da bojo lahko davek ustrezno obračunali in odvajali, to normalno za finančni sektor pomeni dodatno breme.

Če imamo vse to pred očmi je jasno, da Poslanska skupina Pozitivna Slovenija zaenkrat takšnega pristopa k uvajanju novih davkov ne more podpreti. Hvala.

PODPRESEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Gospa Patricija Šulin v imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke.

PATRICIJA ŠULIN (PS SDS): Predsedujoči, hvala za besedo. Še enkrat, lep pozdrav vsem prisotnim!

Z novim davkom na finančne storitve se uvaja nova davčna oblika, ki bo zagotavljala enakomernejšo porazdeljenost davčne obremenitve finančnega sektorja v primerjavi z drugimi gospodarskimi sektorji, ki so obremenjeni s posrednimi davki. Predlog zakona o davku na finančne storitve uvaja davek na provizije, ki jih osebe, ki opravljajo finančne storitve, zaračunavajo naročnikom teh storitev. V Sloveniji po sedanjih ureditvi dodana vrednost, ki jo ustvari finančni sektor, ostaja neobdavčena. Predvidena je davčna stopnja v višini 6,5 odstotkov od davčne osnove, ki jo predstavlja provizija, ki jo davčni zavezanec prejme kot plačilo v zvezi z opravljeno finančno storitvijo. Stopnja je enaka, kot je že v veljavi za davek od prometa zavarovalnih poslov in dela finančnih storitev, kakor jih opredeljuje zakon, ki ureja bančništvo. Prvenstveno bodo davčni zavezanci za plačilo tega davka banke, hranilnice, podružnice tujih bank in druge finančne institucije, ki izvajajo finančne storitve, ter pravne in fizične osebe, ki opravljajo storitve zavarovalnih posrednikov in zastopnikov.

Uvaja se obveznost plačevanja davka na finančne storitve, po katerih bodo predmet obdavčitve finančne storitve, ki so po tem zakonu, ki ureja sistem DDV, oproščene plačila davka na dodano vrednost. Po zakonu, ki ureja bančništvo, se štejejo tudi zavarovalne storitve, ki so obremenjene z davkom na promet zavarovalnih poslov, tako da se s tem zakonom kot predmet obdavčitve določajo tudi storitve zavarovalnega posredovanja in zastopanja, ki so izvzete tako iz sistema davka na dodano vrednost kot tudi posebnega prometnega davka na zavarovalne posle. Davek se bo obračunaval in plačeval na podlagi mesečnih obračunov davka, za katere je določen rok predložitve konec meseca in sledi davčnemu obdobju, tako da bo v tem roku treba davek tudi plačati. S predlaganim zakonom se pričakujejo pozitivni finančni učinki za državni proračun, čeprav bo imel zakon tudi nekatere finančne posledice za odhodkovno stran javnih blagajn, saj se v obdavčitev zajemajo tudi provizije, ki jih za finančne storitve plačujejo javne blagajne. Predlog zakona predvideva tudi oprostitev

plačila davka za nekatere finančne storitve in sicer za storitve, ki so obdavčene z DDV in davkom od prometa zavarovalnih poslov, ter za finančne storitve, ki so obdavčene z DDV in davkom od prometa zavarovalnih poslov, ter za finančne storitve, ki jih opravljajo ali se opravljajo za določene subjekte. Zakon zavezancem nalaga obveznost hrambe dokumentacije in podatkov, ki so pomembni za pravilen obračun davka, tako da mora zavezanec v običajnih evidencah in splošnem knjigovodstvu zagotoviti vse podatke, ki jih davčni organ potrebuje za naknadno kontrolo. Nadzor nad pravilnostjo obračunavanja davka bo po tem zakonu izvajala Davčna uprava Republike Slovenije. Poslanska skupina Socialne demokratske stranke [I.I.]¹ meni, da je primeren za nadaljnjo obravnavo. Hvala.

PODPRESEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Gospod Matevž Frangež v imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov.

MATEVŽ FRANGEŽ (PS SD): Da ne bo pomote, vi ste Slovenci demokrati, mi smo Socialni demokrati. Skrajno neprijetno bi bilo, če bi nas kdo zamenjal.

Ob nastopu te Vlade, ko je predstavila načrt ostre javnofinančne konsolidacije, smo jo pozivali, da konsolidacijo raztegne na daljše časovno obdobje, in da javne finance konsolidirajo tudi s pomočjo novih davčnih prihodkov. Po eni strani nas veseli, da je vsaj del nasveta Vlada upoštevala in pripravila paket zakonov, ki uvajajo nekatere nove davčne prihodke. Glede na vsebino teh zakonov pa moram žal ugotoviti, da so ti zakoni bolj kot povečanje davčnega priliva, paket zakonov za spodbujanje sive ekonomije. To lahko trdimo za zakon o dohodnini, za zakon o finančnih storitvah kot tudi za zakon o davku na dodano vrednost, ki ga bomo obravnavali nekoliko kasneje.

Siva ekonomija predstavlja široko polje ne zajetega javnega denarja in široko polje, od katerega se zaradi neplačanih prispevkov ogromno ljudem odreka tudi njihova socialna varnost. V tem širokem polju, ki po ocenah mednarodnih organizacij v Sloveniji sega od 20 do 30 % našega BDP, bi morali zajeti večji del javnofinančnih prihodkov. Z ukrepi, ki jih sprejemamo te dni, pa bomo pravzaprav sivo ekonomijo spodbudili. Zakon o davku na finančne storitve je problematičen. Po opozorilih Obrtne zbornice Slovenije, Združenja bank Slovenije in Banke Slovenije bo povečal potrebo po administriranju, povečal bo stroške računovodstva, uvedel bo tako imenovani kaskadni učinek veriženja obdavčitve, kjer se

¹ [I.I.] lapsus linguae, na katerega sledi odziv v nadaljevanju razprave. Pravilno: Slovenska demokratska stranka

stopnje davka ne bodo vštevale, ampak seštevale. S tem se bodo podražile storitve, finančne storitve in posledično bo zmanjšana tudi aktivnost bank. Končni rezultat bo, da bomo zaradi povečanja obdavčitve finančne storitve priča vse večjemu razmahu gotovinskega plačevanja, ki bo rezultiral v povečani sivi ekonomiji. Naj nikogar ne zavede podobnost izrazov. To ni davek na finančne transakcije, o katerem govorimo na ravni Evropske unije v dinamičnih, a žal že dolgotrajnih, globalnih razpravah. To je nacionalni davek, ki bo ustvaril točni tisti učinek, ki se ga je bala Slovenska demokratska stranka, takrat ko smo govorili o davku na finančne transakcije – povečal bo nekonkurenčnost slovenskih finančnih in bančnih institucij. Mimogrede, je pa zanimiva primerjava – medtem ko z davkom na finančne transakcije obdavčimo velike finančne posle, špekulante, odlive denarja v davčne oaze, s temi storitvami najbolj obremenimo prav najrevnejše. Vsakdo od nas ima potrebe, da plačuje položnice za kurjavo, energijo, vodo, odvoz smeti, in vse te storitve so finančne storitve, ki se bodo po določilih tega davka zaradi prevelitve bremena iz bank na končne potrošnike ustrezno podražile. To ni prava pot. Na koncu bomo torej priča dražjim položnicam, najbolj prav pri najrevnejših, podražitvi kreditiranja in odvritvi ljudi od dolgoročnih varčevanj. Vse skupaj bo rezultiralo v povečani sivi ekonomiji.

Naj omenim še eno primerjavo. Finančne transakcije bodo na ravni sodelujočih držav Evropske unije obdavčene z dvema stopnjama. 0,1 % obdavčitev transakcij oziroma 0,01 % obdavčitev transakcij z izvedenimi finančnimi instrumenti. Stopnja tega davka, ki ga danes želi uvesti vlada je 6,5 % na obseg provizije ob finančnem plačilu. Ni primerno, in zato Socialni demokrati pozivamo večino v tem parlamentu, da zakon ob splošni obravnavi zavrnemo, ga pošljemo nazaj na vlado z nalogo, da vlada pripravi domiselnejše predloge, pripravi predloge, s katerimi bomo spodbudili večji zajem finančnih storitev, ki so danes opravljene v sivi ekonomiji. Na ta način povečajmo javnofinančne prihode in se rešimo nelojalne konkurence, ki je v Sloveniji, žal, na tem področju množična. Hvala.

PODPREDSIEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

S tem smo končali s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslank in poslancev.

Besedo ima gospod Janko Veber, pripravi se gospa Renata Brunskole.

Prosim, gospod Janko Veber.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo.

Pri tem zakonu mislim, da je treba vendarle poudariti, ali pa izhajati iz tega, kar je v uvodu povedal gospod minister. Pravi, da so se s sindikati pogovarjali in dogovorili, da je treba tudi banke kot nek sektor, ki naj bi imel denar, dodatno obdavčiti. Hkrati pa je v uvodu povedal

tudi, da obdavčitev finančnih transakcij na kapitalskih trgih nikakor ni sprejemljiva, ker bi to zmanjšalo njihovo aktivnost in bi nastal velik problem. Imamo enak prizor, kot ga sicer dobivamo pri delu te vlade. Torej, ne obdavčuje se tistih, ki imajo kapital, ampak se obdavčuje tiste, ki živijo na robu nekega normalnega preživetja ali na socialnem robu. Obdavčitev bodo bistveno bolj občutili tisti, ki prejemajo pokojnine, socialne prejemke, kajti ko bo vse to prejel, bo tudi dodatno obdavčeno. Če pri tem upoštevamo tudi opozorila Obrtne zbornice; če bi šlo pri finančni storitvi za primer, da gre za dva posrednika, bo davek pri vsakem posredniku posebej obračunan. To še posebej obremenjuje gospodarski del in če se pogovarjamo o tem, da želimo spodbuditi neko gospodarsko dejavnost, lahko pridemo do dejstva, da bodo naše gospodarske družbe raje poslovale preko tujih finančnih ustanov, kjer te transakcije niso obdavčene.

Torej, nepremišljen ukrep in lahko rečem zopet nekonsistentna politika Vlade glede na razmere v Sloveniji. Z nekimi poenostavljenimi zadevami želijo pridobiti nekaj sredstev v proračun, pri tem pa se niti slučajno ne vprašajo, če bodo največ k temu prispevali prav, recimo, obrtniki in tisti, ki prejemajo pokojnine in s položnicami plačujejo komunalne storitve in karkoli pač prejmeš s položnico na dom. Za nas je taka politika nesprejemljiva, zato tudi sam tega zakona ne morem podpreti. Hvala.

PODPREDSIEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Besedo ima mag. Ivan Vogrin, pripravi naj se gospod Mirko Brulc.

MAG. IVAN VOGRIN (NeP): Hvala lepa, gospod podpredsednik.

PODPREDSIEDNIK JAKOB PRESEČNIK: Se opravičujem, mag. Vogrin. Je čas v redu? Besedo ima gospa Renata Brunskole. Se vam opravičujem.

RENATA BRUNSKOLE (PS PS): Nobenega problema. Najlepša hvala. Lepo pozdravljeni!

Tega predloga zakona ne morem podpreti. Kot je bilo predstavljeno že v predstavitvi stališča naše poslanske skupine s strani gospoda Potočnika so predmet obdavčitve naslednje finančne storitve: dajanje kreditov oziroma posojil v denarni obliki in posredovanje pri sklepanju teh poslov ter upravljanje kreditov, izdajanje kreditnih garancij, transakcije vključno s posredovanjem, transakcije vključno s posredovanjem v zvezi z valuto, bankovci, kovanci, depoziti, tekočimi oziroma transakcijskimi računi, plačili, čeki in drugimi plačilnimi instrumenti, transakcije v zvezi z delnicami, deleži v podjetjih ali združenih obveznostih, upravljanje investicijskih skladov, storitvah zavarovalnih zastopnikov in posrednikov. Predvidene finančne posledice:

prihodkovna stran proračuna – 35 milijonov evrov iz naslova uvedbe davka, odhodkovna stran – predvideni znesek, ki naj bi ga plačale javne blagajne, je 230 tisoč evrov. Glede na čas, v katerem smo, in glede na zakonodajo, ki se je sprejemala pri nas v zadnjem času po hitrem in nujnem postopku – tukaj imam v mislih tudi v povezavi z bančnim poslovanjem in vezano na zakon o slabih bankah –, bi uvedba davka dodatno prizadela že od krize močno prizadeto poslovanje bank, tako kot tudi borzno posredniške hiše, ki jim je promet v zadnjih letih upadel za 90 %, in družbe za upravljanje skladov, katerih promet se je zmanjšal za polovico.

Da pa ne bi bilo izrečeno, da gre samo za morebitno politično nasprotovanje opozicijske poslanke, bi predstavila odnos zainteresirane javnosti v povezavi s predlogom. Združenje družb za upravljanje investicijskih skladov ocenjuje, da bi imela uvedba davka zelo hude posledice za njihovo panogo, ki pa ni vzrok finančne krize. Ker je upravljanje investicijskih skladov EU liberalizirano, bi uvedba davka, po njihovem mnenju, povzročila prenos upravljanja investicijskih skladov v druge države Evropske unije. V Združenju so zapisali, da bo uvedba davka na eni strani vplivala na manjše varčevanje v vzajemnih skladih, na drugi strani pa bi družbe za upravljanje verjetno prenehale opravljati dejavnost oziroma bi jo selile v tujino. Zveza potrošnikov Slovenije je mnenja, da obstaja tveganje, da bo večina ponudnikov finančnih storitev stroške davka na finančne storitve v celoti prevalila na potrošnike. V svoji izjavi so zapisali, da so stroški plačilnih storitev že danes tako visoki, da si jih mnogi stežka privoščijo. Dražje položnice bi na primer prizadele najrevnejše in zaostrele finančno izključevanje. Večja davčna obremenitev bi lahko še dodatno podražila kreditiranje, obenem pa ljudi odvrnila od dolgoročnega varčevanja. Ravno tako je bilo tudi s strani Banke Slovenije predstavljeno mnenje, da so trenutne gospodarske razmere neprimerne za dodatno obremenjevanje bank. Banke so že posebej obremenjene z davkom na bilančno vsoto bank. Obstaja nevarnost, da bo dodatno davčno breme prevaljeno na uporabnike finančnih storitev, ali da bo aktivnost bank zmanjšana, zaradi višjih stroškov. Davek lahko negativno vpliva tudi na mednarodno konkurenčnost slovenskih bank. Gospod dr. Marko Kranjec je v povezavi s predlogom tega zakona in pa tudi predloga zakona o davku na bilančno vsoto bank povedal, da je to popolna strokovna katastrofa. Glede predlaganega zakona o davku na finančne storitve se guverner boji, da je ideja za ta davek prevzeta iz razmišljanj v zahodni Evropi, kjer so investicijske banke zelo intenzivno financirale izvedene finančne instrumente. S tem davkom bi se po Kranjčevih besedah povišali stroški, saj bi banke davek prevalile v cene. Če tega ne bodo vgradile v cene, se jim bo zmanjšal dobiček, ki je že sedaj

negativen, to pa bi izredno poslabšalo položaj bank.

Toliko torej tudi o odzivu strokovne zainteresirane javnosti. V danem trenutku menim, da ta predlog spremembe zakona ni primeren za nadaljnjo obravnavo in da bi bilo primerneje, da se o tem še prouči in se zadeva pripravi takrat, ko bi tudi čas, torej splošna situacija v Republiki Sloveniji, za to dozorel. Danes temu ni tako.

PODPREDSEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Besedo ima mag. Ivan Vogrin, pripravi se gospod Mirko Brulc.

MAG. IVAN VOGRIN (NeP): Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovani minister, kolegice in kolegi!

Menim, da vedno prepozno delamo stvari. Vedno smo v časovnem zamiku vsaj za nekaj let. Če se spomnite, pred nekaj leti še nihče ni govoril o tem, da je treba gospodarstvo pustiti dihati. Danes bomo poslanci na Brdu pri Kranju, kjer bo vrh gospodarstva, in nekateri arhitekti iz birokratizirane in preveč davčno obremenjene Slovenije bodo na veliko blejali, kako je treba gospodarstvo razbremeniti. Prepozno. Naše gospodarstvo se duši in ga na hitro ne bomo več oživel. Trajalo bo 5 do 10 let. Podobno je z davkom na finančne transakcije. Imamo opravka s tremi deležniki: država, prebivalstvo in gospodarstvo. Kaj bomo naredili? Država bo sicer dobila nekaj več prihodkov, zato da bo lahko bolj ali manj gospodarno opravljala svojo funkcijo, vendar bo prebivalstvo še bolj obubožano in še bolj bo obubožano gospodarstvo. Tudi gospodarstvo se deli v primarni sektor, to je proizvodnja, sekundami in terciarni, kamor spadajo finančne in druge storitve. Ukrep je popolnoma napačen in sledi samo enemu cilju: kako napolniti državno blagajno. Glejte, počasi ne bomo imeli več komu jemati. Razumimo! To je ukrep, ki kaže na to, da gremo vedno po liniji najmanjšega odpora oziroma po najlažji poti. Najlažje je tistim, ki so dobili nalogo, da upravljajo z državo, dvigniti davek. Kaj pa, če bi napravili nekaj drugega? Povečali gospodarsko aktivnost, da bo več tistih, ki bodo davke plačevali. S tem, ko dvigujemo davke, zmanjšujemo krog tistih, ki bodo davke sposobni plačevati. Ne vem, če živimo v isti državi. V Sloveniji opažam, da tisti, ki so sposobni, odhajajo iz Slovenije, tako posamezniki kot tudi podjetja. Zakaj se čudimo, če nek uspešen športnik odide v Monako? Tukaj bi ustvarili takšne pogoje, da bi tuji športniki in tuji poslovneži prihajali v Slovenijo. Tukaj naredimo davčno prijazno državo, neke vrste davčno oazo, ne pa davčni pekel. S tem ukrepom samo prilivamo še malce bencina v ta davčni pekel. To je nepotrebno, dolgoročno škodljivo, kratkoročno pa bo nekoliko napolnilo blagajno. Zato menim, da če resno mislimo z namero, da napravimo Slovenijo gospodarsko

bolj prijazno, da napravimo Slovenijo gospodarsko uspešno državo, potem bi morali namero za uvedbo tega davka opustiti. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Mirko Brulc. Predvidevam, da v SD ne boste imeli več časa ... / oglašanje iz dvorane/ Ja, vi že, ampak naslednji.

Izvolite, pa bomo potem videli.

MIRKO BRULC (PS SD): Hvala lepa.

Zavedajmo se, da je strošek ene položnice danes že ena šolska malica. Za najemno stanovanje, ki ga imam, plačujem mesečno 6 do 7 položnic – krat 12 mesecev je to 70 položnic po en evro in pol. Poglejmo, kakšen je to strošek za mlado družino ali za starejše upokojece, ki živijo v takšnih stanovanjih. Mislim, da bi z akcijo "vsak račun šteje" v državni proračun pridobili dosti več sredstev na osnovi plačila tiste storitve, ki smo jo deležni v nekem lokalu, pri frizerju in še kje. Predlagam Vladi, da si premisli in pripravi nov ukrep. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Na vrsti je gospod Samo Bevk. Ampak imate zelo malo časa.

Izvolite.

SAMO BEVK (PS SD): Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani zbor!

Takšnih davkov se v času krize ne uvaja, prav tako se jih ne uvaja na ravni posameznih držav, če pa že, bi se moral uvesti davek na finančne transakcije na ravni Evropske unije kot celote in najbrž ni naključje, da se nekateri temu močno upirajo. Tudi moji kolegi so že povedali, kako bomo s tem obremenili tisti najrevnejši del naše družbe. So pa danes vidni ministri v prejšnjem mandatu velikokrat rekli Vladi: "Ustvarjajte nova delovna mesta, pa bo tudi denar v državni proračun prišel." To storite, gospod minister ... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Franc Jurša.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Tudi z moje strani lep pozdrav vsem, ki ste v dvorani.

Imam bolj vprašanje kot razpravo. Predvsem me zanima, ali bo ta davek dejansko davek na finančne storitve, katerih zavezanke bodo finančne institucije. Osebnostno mislim, da to ne bo tako, ampak da bodo te finančne institucije prevalele svoje obveznosti na posameznike, na pravne oziroma na fizične osebe. Tu pa me najbolj skrbi to, da bodo največ plačevalci populacije – to so starejši ljudje,

upokojeanci –, ki finančnih transakcij niso navajene v nekih drugih oblikah, ampak s položnicami, ki so pa dejansko največji strošek pri finančnih transakcijah. Zato bi želel dobiti tekom odgovora, ki pripada vladi, tudi ta odgovor. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Besedo ima gospa Patricija Šulin.

PATRICIJA ŠULIN (PS SDS): Predsedujoči, hvala za besedo.

S tem novim davkom na finančne storitve se obdavčuje finančni sektor, ki v primerjavi z drugimi gospodarskimi sektorji ni obremenjen z davki tako, kot je obremenjen gospodarski sektor.

Kar se tiče položnic oziroma provizij na položnice, menim, da so te provizije na položnice različno visoke. Pri nekaterih hranilnicah od 0,39 evra do najvišje provizije, ki je v banki, mislim, da okoli 2,30. Zato lahko kot uporabniki bančnih storitev pri plačilu položnic tudi izbiramo, kje bomo plačevali položnice. Na predlog tega zakona je mogoče pogledati tudi tako, da bomo verjetno tudi pri bankah ustvarili razmislek, kar se že zdaj dogaja – kolikor vas poslušam –, da se bodo morebiti te provizije v nekaterih bankah znižale. Naši občani, ki si provizij ne morejo privoščiti, že zdaj odhajajo direktno do dobaviteljev, kjer se lahko plača položnico in kjer ni zaračunana provizija. Prav tako vem, da v naši državi v nekaterih občinah že obratujejo občinske blagajne, kjer imajo občani možnost plačila položnic brez provizije. Tako je na ta predlog zakona možno gledati z več strani.

Glede na današnjo razpravo sem tudi sama mnenja, kar se bo zgodilo tudi v nadaljevanju procedure tega zakona, da se morebiti še razmisli o določenih izboljšavah in prouči tudi pomisleke poslancev glede predloga tega zakona. Hvala.

PODPRESEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Besedo ima minister dr. Janez Šušteršič.

DR. JANEZ ŠUŠTERŠIČ: Lepo pozdravljeni!

Najprej bi rekel, da bodimo natančni, ko govorimo o strokovnih institucijah in zainteresirani javnosti. Mislim, da je ta izraz "zainteresirana javnost" bistveno bližje opisu tistih, ki imajo največ pripomb na ta davek. Lahko bi jim pa enostavno rekli tudi "interesne skupine", ker katerikoli davek bomo predlagali za uvedbo ali povišanje, se bodo oglasili tisti, ki jih bo ta davek obremenil. Glede na to, da se oglašajo banke, da se oglašajo tudi Združenje bank, borzni posredniki in tako naprej, očitno oni ne ocenjujejo, da bodo lahko ta davek v celoti prevaleli na uporabnike svojih storitev na tak

način, da oni, finančni posredniki, ne bodo tega občutili. Ker če bi oni lahko tako elegantno, kot vi razmišljate ali sprašujete, to prevalili, jih ta davek v resnici ne bi prizadel in se mu najbrž ne bi kaj dosti upirali. Problem je v tem, da tisti, ki neko dejavnost opravljajo in so za svojo dejavnost strokovnjaki – to pa še ne pomeni, da so strokovnjaki za obdavčevanje – seveda gledajo s svojega vidika, kjer je vsak davek potencialno škodljiv. Bil bi najbolj vesel, če mi ne bi bilo treba predlagati nobenih davčnih dvigov, vendar to enostavno ne gre, iz razlogov, ki mislim, da jih vsi poznamo.

Kar se tiče stroškov administriranja. Te stroške administriranja bodo nosili tisti, ki so zavezanci za davek, in to so tisti, ki opravljajo te storitve. Zato se mi zdi nekoliko nenavadno, da so predstavniki malih podjetij in obrtnikov izpostavili ta argument, ker oni teh stroškov ne bodo imeli – stroške bodo imele banke in tisti, ki opravljajo finančne storitve. Lahko, da je to v določenem primeru kakšno manjše podjetje, prav veliko jih pa po mojem ni. Ti stroški ne bodo nič drugačni, kot jih drugi v gospodarstvu, recimo, vsi zavezanci za davek na dodano vrednost, že danes imajo. Zavezanec za davek na dodano vrednost mora mesečno, trimesečno ali polletno predložiti obračun vseh izdanih računov, ugotoviti davek na dodano vrednost, poračunati tistega, ki ga je plačal, in to poslati na Davčno upravo, potem pa še preveriti, če se ni v njihovem informacijskem sistemu to plačilo kje izgubilo, napačno zavedlo ali kaj podobnega. Zdaj bodo še banke to enako počele za provizije, ki jih zaračunavajo. Torej, bodo podobno administrativno obremenjene kot so drugi. V tem ne vidim kakšnega posebnega problema, prej bi rekel, da gre za manj diskriminatorno obravnavo kot je bila prej, ali pa kot je danes.

Kar se tiče prevajanja – naj še to pojasnim. Pri vsakem davku, s katerim obdavčuješ promet, in pa pri davkih, s katerimi obdavčuješ dohodek, se pojavi vprašanje prevajanja. Nekdo na koncu ta davek plača. Plačajo ga v različnih deležih tisti, ki so zavezanci in tisti, ki so kupci oziroma potrošniki tiste storitve oziroma proizvoda, ki se obdavčuje, glede na to, koliko ima kdo možnosti pogajanja, možnosti prilagoditve, možnosti izbire drugih storitev in tako naprej. Tudi če bi dvignili dohodnino, bi nekateri ta davek prevalili na tistega, ki izplačuje dohodek. Prepričan sem, da bo marsikdo od tistih, ki jih z novim letom obdavčujemo s 50-odstotno stopnjo dohodnine – kar je bila nekako ideja, ki so jo praktično vse stranke v tem parlamentu na koncu podpirale tako ali drugače –, to prevalil na firmo, ki ga zaposluje, zato ker so to ljudje, ki imajo pogosto zelo visoke dohodke in temu primerno možnost pogajanja, dostikrat so pa tudi lastniki teh istih firm, ki jih zaposlujejo. To vprašanje prevajanja se pojavi povsod. Nekje imamo celo s predpisi določeno, na primer, ko mi predlagamo in vlada sprejme, da se prilagodi trošarina pri bencinu, se

to avtomatično prenese v ceno, ker je tako določen model cene. Tukaj avtomatičnega prenosa ni, preprečiti ga pa ne moremo – ne moremo bankam prepovedati, da prilagodijo stroške storitev. Kot je bilo že prej rečeno, pri teh storitvah, ki jih navadni ljudje uporabljajo, so te stroški sorazmerno nizki – prej je gospod poslanec govoril o evru in pol pri položnici. Tam, kjer jaz plačujem položnice – je pa res, da uporabljam računalnik –, je 35 centov. Zadnjič sem izvedel, da je pri enih drugih še nekoliko manj, pa ne bom zaradi treh centov zamenjal banke. Mogoče jo bom zamenjal, če bo v še večjih težavah, kot je že, ampak kakorkoli, tega je zelo malo, pa tudi prilagoditi se da. Ko sem bil študent in hkrati mlada družina, smo počeli točno to; položnice hodili plačevati direktno k dobavitelju. S tem nočem reči, da je to nekaj, kar mislim, da je fajn, da je dobro, ampak možnost za prilagoditev marsikdaj obstaja. Včasih ni enostavna in je lahko za koga tudi boleča. Kot je bilo prej povedano, pri 35 centih je 6,5 davka in tudi če se v celoti prevali v ceno, ni zelo velik dodatni strošek.

Kar se tiče opozoril glede vprašanja finančnega sektorja oziroma kapitalskih trgov. Dobili smo tudi opozorilo družb za upravljanje – te so po našem mnenju morda nekoliko bolj upravičene kot druge. To bomo preučili, ker gre tam dejansko za drugo obliko, tako je bilo tudi povzeto s strani poslancev. Druga stvar glede kapitalskih trgov je pa, da se mi ne izogibamo – kot je bilo očitano – obdavčenju finančnih transakcij na kapitalskih trgih, z delnicami in tako naprej, ampak želimo, da se to uvede v vsaj enem večjem krogu držav v Evropski uniji, zato ker je tam ta možnost premikanja v druge države toliko večja. Kot veste, smo bili v prvem krogu držav, ki so podprle predlog za okrepljeno sodelovanje na tem področju, in tukaj želimo biti zraven – smo se pa odločili, da ne gremo sami v to tveganje, da bi samo na območju ene manjše države, kjer je za povrhu notranji finančni trg zelo slabo razvit, to uvajali na tak način, kot je bilo predlagano; da se celotna transakcija obdavči z nekim dodatkom.

Mislilim, da so to glavna vprašanja, ki so bila. Še glede kaskadnega učinka. Mi smo pri ocenah učinkov tega davka uporabljali javno dostopne podatke o znesku tako imenovanih opravnin, vseh provizij, ki se zaračunavajo. Ta številka 500 milijonov je podatek, 540 je potem neka ocena, koliko je še tistega, kar ni v teh podatkih zajeto, vse skupaj. To je blizu polovice dohodkov bank; tisto, kar ustvarijo z obrestnimi maržami, je nekoliko več od tega, ampak je sorazmerno. Tako tukaj neke velike možnosti, da bi ves ta dohodek odpravili in ga ustvarili na obrestnih maržah – praktično nekaj bi jih morali podvojiti. Dvomim, da bodo šli v to. Kar se tiče kaskadnega učinka, je pa to zelo težko videti iz teh podatkov – koliko tega je in koliko je to pomembno. Se pa tudi dogovarjamo, da bi nam pomagali to oceniti. Načelno je ta argument, kot vsak drug načelen argument, vreden tega, da se

ga posluša, vendar pa je treba to dokumentirati. Mogoče bomo na koncu ugotovili, da je obseg tega tako majhen, da ne predstavlja nekega resnega problema. Vsaj zaenkrat ocenjujemo, da je tako in da tudi tukaj obstaja kar nekaj možnosti prilagoditev. Hvala.

PODPREDSEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Seznam prijavljenih razpravljavcev je tako izčrpan. Ker pa čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi kdo na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika zbora še razpravljati. Odpiram listo. Prosim, da se prijavite.

Gospod Samo Bevk, izvolite.

SAMO BEVK (PS SD): Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani zbor!

Res gre za bizaren ukrep, kot je to po domače rečeno – davek na položnice. Dejansko se s tem zakonom uvaja davek na položnice, ki bo najbolj obdavčil prav najšibkejši sloj naše družbe. Prav tako bo v največji meri obdavčil upokojene, ki ne uporabljajo storitev elektronskega bančništva prav pogosto in množično, ampak plačujejo položnice na pošti, ki zaračunava najvišje provizije za položnice. S tem Vlada nekako dokazuje, da bodo breme krize nosili najrevnejši v tej državi.

Poglejte, 1. oktobra leta 2009 je delegacija največje takratne opozicijske stranke pod vodstvom predsednika Janeza Janše obiskala Pomurje. Takrat je predsednik največje opozicijske stranke leta 2009 dejal, navajam: "Najboljša socialna politika je tista, ki ustvarja nova delovna mesta, zato je ključno vprašanje, kako ustvariti nova delovna mesta." Ko smo obravnavali pokojninsko zakonodajo v prejšnjem mandatu pred referendumom – takrat je bila ta diskusija najbolj vroča – je bilo na spletni strani SDS zapisano, da vlada ne ukrene nič, da bi zagotovila in ustvarila nova delovna mesta. Gospod minister, povejte, kako boste ustvarili ta nova delovna mesta. Vem, da v prejšnjem mandatu niste bili zelo aktivni v politiki, ampak vaš nadrejeni šef je bil vodja opozicije, danes pa je predsednik Vlade. Kako boste skupaj z ministrsko ekipo zagotovili ta prepotrebna delovna mesta v tej državi, če smo pa v prejšnjem mandatu stalno poslušali mantra, da je treba odpirati nova delovna mesta in s tem tudi zagotoviti dodatna sredstva za državni proračun in za razvoj države. Ali Vlada načrtuje kakšne bolj ambiciozne ukrepe, da bomo odprli nova delovna mesta, ne pa da bomo uvajali davke na položnice in obremenjevali najšibkejši sloj ljudi. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa, gospod Samo Bevk.

Vi dobro veste, da vam minister v tem trenutku tega odgovora ne more dati.

Zaključujem razpravo. O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo odločali v okviru

glasovanj, to je jutri, 15 minut po prekinjeni 6. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Proceduralno, gospod Samo Bevk.

SAMO BEVK (PS SD): Hvala za besedo, gospod podpredsednik.

Mogoče sem delno zlorabil poslovnik, ampak v resnici drži, da bo lahko minister odgovoril na to vprašanje na naslednji seji, ko bomo imeli zakon v drugi obravnavi. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK JAKOB PRESEČNIK: To pa zagotovo. Vi ste verjetno želeli, da vam odgovori v tem trenutku, za kar pa ni možnosti.

Torej, kot sem rekel s tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **6. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DAVKU NA DODANO VREDNOST.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 42 poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku Vlade, to je ministru dr. Janezu Šušteršiču.

DR. JANEZ ŠUŠTERŠIČ: Spoštovani!

Kot ste morda opazili že pri predhodnih davčnih ukrepih, ki so bili obravnavani, smo pri predlaganju davčnih ukrepov sledili neki splošni logiki, ki bi jo povzel v tem, da smo želeli predvsem širiti osnove in odpravljati nekatere olajšave v davčnem sistemu, ali jih zniževati, tam kjer se nam je zdelo, da za to ni veliko upravičenih razlogov. S tem smo se želeli izogniti nekaterim bolj splošnim ukrepom, ki bi generalno obremenili gospodarstvo ali pa ljudi, in smo iskali tiste prostore v davčnem sistemu, kjer je možno z določenimi ukrepi obremeniti tiste, ki še niso obremenjeni, kot so recimo finančne storitve oziroma provizije za njihovo plačilo, ali pa recimo, kjer so obremenjeni, ampak imajo neke olajšave, kot smo prej govorili o študentskem delu in podobno. Naj še povem, da smo, kot je bilo ob predstavitvi proračuna povedano, na ta način predlagali ukrepe, ki so kot celota vredni oziroma naj bi prihodnje leto prinesli približno 300 milijonov dodatnih evrov v državni proračun. Ko smo gledali sistem davka na dodano vrednost, smo ugotovili, da je v tem sistemu zelo veliko storitev in blaga obdavčenih z nižjo davčno stopnjo, z nižano davčno stopnjo 8,5 % in ne splošno stopnjo 20 %, zato smo naredili nabor in se vprašali, kaj od tega je možno upravičiti in česa morda ni možno upravičiti. Pri tem poudarjam, da gre za

razmišljanje v času krize. Kadar krize ni, se zdi vsaka olajšava upravičena, ker se bo za vsako olajšavo našel kdo, ki bo rekel, da služi nekemu dobremu namenu, in za vsak dober namen se bo našel kdo, ki bo rekel, da je ta namen je res dober, in za vsak tak namen se bo našel kdo, ki bo o tem tudi poročal po medijih in to zagovarjal naprej. Tudi na področju odhodkov smo spomladi naredili veliko neprijetnih ukrepov, kjer smo rekli, da so bile nekatere stvari, ki so se zdele normalne v času, ko je bilo v državnem proračunu veliko denarja in se ni bilo treba zadolževati po visokih obrestnih merah za velike zneske, morda opravičljive, danes pa jih je težko zagovarjati.

Na področju davka na dodano vrednost imamo neko splošno načelo, da se z nižjo stopnjo obdavčujejo stvari, ki pomenijo nujne življenjske potrebščine, ali pa imajo nek socialni namen. Če greste gledati ureditev po različnih evropskih državah, boste v tej nižji davčni stopnji našli marsikaj. Direktiva, ki o tem govori, je napisana dovolj široko, da lahko zadovolji veliko različnih interesnih skupin v veliko različnih državah, kjer so različne interesne skupine različno močne. Takrat, ko so se te direktive sprejemale, ali že prej, ali morda tudi kasneje, jim je uspelo uveljaviti svoj interes, tudi kadar ga ni bilo mogoče utemeljevati z dvema osnovnima načeloma: nujnih življenjskih potrebščin oziroma nekimi socialnimi razlogi. Tako smo na koncu prišli do nabora več proizvodov in storitev, za katere predlagamo, da se iz obdavčitve znižano davčno stopnjo premaknejo v obdavčitev splošno davčno stopnjo davka na dodano vrednost.

Lahko bi jih razdelil v štiri skupine. Prva skupina je hrana za hišne živali. Tukaj, žal – imam štiri hišne živali – težko rečem, da je to nujna življenjska potrebščina za ljudi. Druga stvar so časopisi in revije, kjer težko rečemo, da gre za nujno življenjsko potrebščino, kljub temu, da mediji gotovo opravljajo pomembno vlogo v tej družbi. Mislim, da vsakdo, ki je član te družbe opravlja pomembno vlogo, in po tej logiki si nihče ne bi zaslužil olajšave, ali pa bi si jo vsi. Potem so storitve, ki so bile pred časom znižane v davčno stopnjo, pa ni bilo pričakovanih učinkov na zmanjšanje sive ekonomije: čiščenja oken, uporaba športnih objektov, frizerske storitve, tudi dobava lončnic in sadik. Potem je tista stvar, ki bi jo še na koncu omenil in se ji uradno reče storitve javne higiene, gre pa predvsem za storitve ravnanja z odpadki, ki jih plačujemo vsi ... / znak za konec razprave/ ... morda za neko splošno povišanje položnic za evro ali dva pri vsakem gospodinjstvu. Gre za nek uravnotežen prispevek praktično vsakega k reševanju gospodarske krize. Hvala.

PODPRESEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

V okviru predstavitev stališč poslanskih skupin dajem besedo gospodu Mihaelu Prevcu,

da predstavi stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke.

MIHAEL PREVEC (PS SLS): Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani minister, spoštovane kolegice in kolegi!

Prišli smo tudi do začetka obravnave zakona, ki je dvignil največ prahu v zadnjih mesecih – dvig nekaterih nižjih stopenj davka na dodano vrednost na splošno stopnjo. Kot smo razumeli v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke je šla koalicija v spremembe tega zakona z namenom, da pregledamo ves nabor stvari, ki jih obdavčujemo po nižji stopnji in v ostalih državah takšna posebna obravnava ni uveljavljena. Tako bi lahko na določenih postavkah v proračun dobili nekaj svežih sredstev. Pozneje pa se je pokazalo, da so preference oziroma dojemanje posameznih koalicijskih strank o tem, kaj bi moralo biti obdavčeno po nižji ali splošni stopnji, zelo različne. Če govorim v imenu Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke, zadevo gledamo nekoliko širše. Torej, ne toliko v smeri, koliko posamezen dvig pomeni za proračun, temveč kaj to pomeni za končnega plačnika in tudi za posamezno panogo.

Od vseh predlogov v zakonu bode v oči ravno dvig davka na časopise oziroma periodične publikacije. Le zelo redke države imajo tovrstne publikacije obdavčene po višjih stopnjah, medtem ko je kar nekaj držav, ki to panogo popolnoma izključujejo iz obdavčenja in ji na ta način tudi pomagajo. Slovenski tisk ni v zavirljivem stanju. V zadnjem desetletju so se številnim časopisom naklade praktično prepolovile. Glede na krizo, v kateri se nahajamo, bi bilo zvišanje davka zelo težko prenesti na končnega kupca. Upam si celo trditi, da bi ljudje ob zvišanju naročnin, ob povišanih zneskih na položnicah, zelo resno razmislili, če ni to ena izmed stvari, ki bi se ji lahko odpovedali. To je trenutna psihologija. Ne glede na to, kaj si mislimo o objektivnosti kateregakoli časopisa, pa vendarle živimo v demokratični državi, kjer velja svoboda izražanja. Država mora spodbujati čim bolj obsežno informiranje državljanov, ne pa ga še dodatno omejevati.

V Slovenski ljudski stranki verjamemo, da bo v medijski panogi prišlo do sprememb, tako ali drugače se bo treba prilagoditi, pridobiti tudi strateške partnerje, prišlo bo do določene konsolidacije, do drugačnih pristopov. Z dvigom davka bi vse to verjetno zelo pospešili, vendar bi bila kolateralna škoda verjetno dokaj velika – močno zmanjšanje raznolikosti, manj vsebin, nižja kvaliteta in podobno. Finančni učinek bi bil zagotovo manjši od pričakovanega. V Slovenski ljudski stranki smo ves čas opozarjali na te pomisleke in na smiselnost tega ukrepa. Res je, da nismo prišli skupaj, zato v Slovenski ljudski stranki še vedno nasprotujemo temu ukrepu na področju medijev.

Druga stvar je zvišanje davka na storitve javne higiene. Največji dejavnik so tukaj

komunalne storitve. Tukaj je tudi finančnega učinka tega zakona. Res je sicer, da večina držav na tem segmentu nima uveljavljene nižje stopnje obdavčevanja. Toda pri nas imamo drugo težavo. Vlada oziroma občine cen komunalnih storitev preprosto ne morejo več držati na tako nizkih ravneh. Z novim letom se obeta sprostitev uredbe o metodologiji cen za izračun komunalnih storitev, kar bi časovno sovpadlo z višjim davkom. Tukaj so še nekoliko višje okoljske dajatve. Zneski na položnicah, ki bi jih v naslednjem letu prejela gospodinjstva, bi bili lahko šokantni. V Slovenski ljudski stranki bomo še zelo resno razmislili glede te rešitve – gre za osnovno storitev, ki jo potrebuje vsak. Praktično se ji ne da izogniti, zato je nižja stopnja obdavčitve verjetno smiselna. Ravno to pa je zanimivo. Dvig za časopise in ostale publikacije je dvignil ogromno prahu, kar je logično in po eni strani razumljivo. Vendar je po drugi strani zaradi tega povsem ob strani in skorajda neopažen obstal dvig na komunalne storitve, ki pa prizadene praktično vsako gospodinjstvo, ne glede na njegov socialni status.

Če se ustavim še pri višjem obdavčenju frizerskih storitev in cvetličarske panoge – gre za direktni poseg v posamezen poslovni segment. Če gre pri frizerjih za neko osnovno dejavnost, pa bo cvetličarska dejavnost veliko bolj občutila krizne razmere ob sočasnem dvigu davka. Če povzamem, v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke smo se strinjali, da novela zakona nadaljuje postopek v Državnem zboru, čeprav celotne vsebine tega zakona koalicija žal nikoli ni uskladila. V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke smo sprejeli dogovor, da zakon podpremo v prvi obravnavi, vendar bo, kot že povedano, v drugi obravnavi prišlo do sprememb. Lahko, da bo na koncu ostala samo še postavka, dve postavki ali tri, kar je še vedno bolje kot nič. Proračuna za naslednji dve leti predvidevata določene prihodke iz naslova tega zakona. Če bo prišlo do sprememb, bomo morali poiskati drugačen vir, to pa je že stvar nadaljnjih pogovorov in tudi usklajevanj. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Gospa Marija Plevčak, v imenu Poslanske skupine Demokratične stranke upokoencev Slovenije.

MARIJA PLEVČAK (PS DeSUS): Še enkrat pozdravljeni in hvala za besedo.

DDV je danes eden izmed najpomembnejših in najbolj razširjenih davkov v Evropski uniji in tudi drugod po svetu, kar je razvidno že pri vsakodnevnem srečevanju posameznikov z njim, saj se plačuje na vseh ravneh prometa in prodaje blaga in storitev. Ker gre za zelo pomemben davek – konkretno v Republiki Sloveniji predstavlja priliv v proračun v višini 8 % BDP –, se tudi Evropska unija nagiba k poenotenju tega davka. Zato je bila sprejeta

evropska direktiva, ki določa minimum nižje stopnje DDV, 5 %, ter minimum splošne stopnje DDV, 15 %. Za osvežitev – pri nas je najnižji DDV 8,5 % in pa 20 %. Vlada je iz razloga uravnoteženja javnih financ oziroma priliva v proračun predlagala, da se zoži izbor blaga in storitev, za katere se danes uporablja nižja stopnja DDV. To potezo razlaga s trditvijo, da je nižja stopnja DDV določena za zelo širok izbor dobrin ter da nižja stopnja predstavlja posredno subvencioniranje gospodarskih subjektov.

Naj že takoj na začetku pojasnim, da je bila Poslanska skupina DeSUS s to namero vlade seznanjena. Seznanjeni smo bili tudi z drugačnimi predlogi, kot jih imamo pred seboj. Poudariti pa moram, da smo imeli v DeSUS vseskozi pripombe in pomisleke glede dviga nižje stopnje DDV, tudi v tem trenutku vsebina te novele za nas ni sprejemljiva. Imamo zadržke pri dvigu DDV za časopise, za uporabo športnih objektov, predvsem pa za storitve javne higiene. Res je, da so tekom zakonodajnega postopka spremembe možne. Tega ne zanikamo. Vprašanje pa je, ali, preprosto rečeno, spustiti takšno vsebino v nadaljnjo obravnavo ali jo že v tej prvi fazi tudi zavrniti. Nihče namreč Vladi ne oporeka, da so razmere krizne, da je treba proračun uravnovesiti. Vendar, ali je to pravi način? Poglejte, nižja stopnja DDV je predpisana z določenim razlogom, gre za dobrine, ki predstavljajo osnovne, nujne življenjske potrebščine vsakega posameznika, katere je država posamezniku dolžna zagotavljati. Tu ne mislim samo golega zagotavljanja ne glede na ceno, država jih je dolžna zagotavljati na način, da bodo vsakemu dostopne, poudarjam vsakemu – tudi tistim socialno najšibkejšim. V Poslanski skupini DeSUS poudarjamo, da je ravno DDV tisti davek, ki se dotakne vsakega posameznika. Ob tem je treba poudariti, da DDV davčno najbolj obremenjuje socialno najšibkejšo sloje z najnižjimi dohodki. Zakaj? Preprosto. DDV se plačuje na vseh ravneh prometa in prodaje dobrin. Premožnejši lahko del svojih prihodkov namenijo za varčevanje in ta del njihovih prihodkov s tem davkom ni obremenjen. Medtem najrevnejši sloj sploh ne more nič privarčevati, ampak je primoran svoje prihodke porabiti za golo preživetje. Ker se DDV plačuje praktično od vsake dobrine, je s tem davkom obdavčen njihov celoten prihodek. Pri nas socialno nepravilnost DDV le delno ublaži 8,5 % stopnja za nekatere nujne življenjske potrebščine. Po drugi strani pa se nam zastavlja tudi vprašanje upravičenosti dviga davka na dodano vrednost s povsem finančnega vidika: ali bo polnjenje proračuna s tem ukrepom zadostno?. Vlada je še pred nedavnim zatrjevala, da večjo obdavčitev dobrin obravnava kot skrajno možnost, torej vložitev tega predloga pomeni skrajno točko. Po naši oceni ne. Res je, da dvig DDV hipoma prinese več denarja v proračunsko blagajno, vendar je treba vedeti, da lahko to vpliva na manjšo potrošnjo, na večji črn trg in izmikanje plačilu

DDV, zaradi česar bi bilo priliva manj. Kot že nakazano, do tega trenutka naše poslanske skupine argumenti vlade niso prepričali, in se zato bolj nagibamo k zavrnitvi predloga. Bomo pa pozorno spremljali razpravo in argumente tako za, kot proti dvigu davka na dodano vrednost, in na podlagi tega oblikovali naše dokončno stališče.

PODPRESEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

Gospod Jožef Horvat v imenu Poslanske skupine Nove Slovenije.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Najlepša hvala, gospod podpredsednik. Spoštovane kolegice in kolegi, spoštovani gospod minister!

Pred nami, pred Državnim zborom, predvsem pred koalicijo in pred Vlado in ministrom za finance, dr. Šušteršičem, je težka naloga – zapreti finančni proračun oziroma proračun Republike Slovenije za leti 2013 in 2014. Vsi smo gotovo eksperti na področju proračunskih odhodkov, manj nam gre od rok to, kako povečati prihodke. V času, ko smo pripravljali volilni program, smo se sicer zavedali gospodarske krize, vendar smo bili glede na kazalnike gospodarskih gibanj v evropskih državah prepričani, da se kriza bliža zaključku. V letu 2011 se je okrevanje gospodarske aktivnosti v Sloveniji prekinilo, bruto domači proizvod se je ponovno znižal, beležili smo skrčenje za dve desetinki odstotne točke, soočali pa smo se tudi z nespodbudnimi gospodarskimi gibanji v večini držav članic Evropske zveze. Tudi obeti glede gospodarske aktivnosti v naših najpomembnejših trgovinskih partnericah so se v zadnjih mesecih močno poslabšali. Za evrsko območje je Evropska komisija za letos napovedala znižanje bruto domačega proizvoda, ki izhaja iz slabega razpoloženja podjetij in potrošnikov ter iz negotovosti na finančnih trgih. Zaskrbljujoče so napovedi UMAR glede gospodarske rasti v letu 2013, ko bo rast BDP celo negativna.

Kljub slabim obetom moramo skladno z zahtevami Evropske unije do leta 2013 odpraviti čezmerni javnofinančni primanjkljaj, torej ga znižati pod 3 % BDP. Evropska komisija ocenjuje, ali je posamezna država, ki je v postopku čezmernega primanjkljaja, torej tudi Slovenija, sprejela učinkovite ukrepe, da le-tega odpravi na učinkovit in trajen način. Za doseg te ciljev se Slovenija, kljub številnim ukrepom za ponovno oživitve gospodarstva, ne more izogniti iskanju dodatnih davčnih virov. Ena izmed možnosti je tudi zvišanje davčnih stopenj za nekatere blagovne skupine in za nekatere storitve.

V Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na dodano vrednost je predlagano zvišanje davčne stopnje iz sedanjih 8,5 odstotkov na višjo davčno stopnjo, to je 20 odstotkov, za naslednje blago in storitve: hrano za hišne živali, časopise, revije in

druge periodične publikacije, čiščenje oken in zasebnih gospodinjstev, uporabo športnih objektov, storitve javne higiene, frizerske storitve, dobavo lončnic, sadik in rezanega cvetja. Z uresnitvijo, z implementacijo tega predloga zakona bi v državni proračun v letu 2013 prišel dodatni priliv v višini 70 milijonov evrov.

V Poslanski skupini Nove Slovenije smo izjemno zadržani do teh predlogov – naj omenim, da je izvršilni odbor stranke sprejel sklep, da se tega zakona ne podpre. Posebej smo občutljivi in nasprotujemo dvigu stopnje DDV za storitve javne higiene. Maloprej sem si izračunal, da bi neka mikroposlovalnica ali bolj točno avtomehanična delavnica, ki zaposluje tri ljudi, za odvoz odpadkov plačevala – vemo, kakšni odpadki se tam nahajajo – približno 20 evrov na mesec več. Nekdo bo rekel, da to pa ni noben denar – ampak ne gre v koncept, ki smo si ga zastavili, da v gospodarstvu ustvarimo čim boljše okolje za razvoj. Prav tako sem se v okviru svoje dejavnosti na terenu, v poslanski pisarni, srečal s kar nekaj ljudmi, s predstavniki družinskih podjetij, ki gojijo lončnice, sadike in tako naprej. To so uspešna družinska podjetja. Pred kratkim je bila stopnja davka na njihovo blago znižana, zdaj želimo to stopnjo spet zvišati. Ampak, kljub vsemu, kljub pomislekom verjamemo, da bomo tekom parlamentarne razprave našli optimalno rešitev, takšno, ki bo dobra za Slovenijo, zato v Poslanski skupini Nove Slovenije menimo, da je Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na dodano vrednost kljub vsemu primeren za nadaljnjo obravnavo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK JAKOB PRESEČNIK:
Hvala lepa.

V skladu z dogovorom na Kolegiju predsednika Državnega zbora prekinjam 6. točko dnevnega reda. Prekinjam tudi 20. izredno sejo Državnega zbora, ki jo bomo nadaljevali jutri, 15. novembra ob 9. uri. Hvala lepa.

(SEJA JE BILA PREKINJENA 14. NOVEMBRA 2012 OB 14.57 IN SE JE NADALJEVALA 15. NOVEMBRA OB 9. URI.)

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT:
Spoštovane kolegice in kolegi!

Nadaljujemo z 20. izredno sejo Državnega zbora. Obveščen sem ... Proceduralno? Že takoj na začetku. Mag. Dejan Židan.

MAG. DEJAN ŽIDAN (PS SD): Hvala, spoštovani predsednik!

Imam kar resen proceduralni predlog. Moram vam povedati, da s tem nenačrtovanim sklicem izrednih sej – ob tem, da urniki, ki jih na kolegijih sprejemate, ne držijo – nam, predsednikom odborov, povzročate nemogoče vodenje odborov. Na nek način to razumem kot podcenjevanje poslank in poslancev in

povzročanje nepotrebnih stroškov. Preklicujemo vabila. Veliko administracije se pripravlja – tudi Odboru za kmetijstvo se kar naprej dogaja, da nismo več prepričani, ali bomo lahko svoje seje sploh normalno peljali naprej. Vas, spoštovani predsednik, prosim, da spoštujete poslanke in poslance, in nam vsaj do konca leta povejte, kdaj karkoli načrtujete, da bomo lahko poslanci in poslanke svoje delo prilagodili Državnemu zboru.

To je zelo resno vprašanje. Vsaj tisti, ki delo v parlamentu jemljemo zelo resno, želimo delati tudi na sistematičen način, ne pa da zjutraj ne veš, kaj se bo dogajalo zvečer. Hvala.

PRESEDENIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala, kolega Židan.

Saj ni čisto tako, da zjutraj ne veš, kaj se bo delalo zvečer. Izredno sejo sem moral sklicati zaradi zahteve več kot 25 poslank in poslancev. Veste, da sem po poslovniku to dolžan storiti. Na Kolegiju smo se dogovorili za datum sklica in jasno je, situacija je takšna, da je treba v Državnem zboru zelo veliko delati. To najbrž vsi razumemo, in do konca leta bo treba še kar stisniti zobe. Vaš odbor, kolega Židan, pa mislim, da je prestavljen na 15. uro danes in da ne bo kaj hujšega.

Dobro. Nadaljujemo z 20. izredno sejo Državnega zbora. Obveščen sem, da se danes seje ne morejo udeležiti naslednje kolegice in kolegi: Saša Kos, mag. Melita Župevc, Borut Ambrožič, Alenka Pavlič do 12. ure, Janko Veber do 12. ure in mag. Lejla Hercegovac do 10.30.

Nadaljujemo s prekinjeno 6. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na dodano vrednost.

Smu pri predstavitvi stališč poslanskih skupin.

Besedo ima poslanska skupina Pozitivna Slovenija, v njenem imenu gospod Alojzij Potočnik.

ALOJZIJ POTOČNIK (PS PS): Spoštovani predsedujoči, spoštovane kolegice in kolegi!

Samo vprašanje časa je bilo, kdaj bo zakon s tem naslovom in približno podobno vsebino prišel v poslanske klopi, zato ni nikakršno presenečenje – je pa oktroirana nujnost. V Pozitivni Sloveniji smo davek na dodano vrednost in njegovo uporabo poudarjali že pred več kot letom dni v programu, ki smo ga takrat sestavljali. Posebej resno pa še ob razpravah, ob sprejemanju oziroma zavračanju zakona o uravnoteženju javnih financ. Podobno so takrat pobude za višjo stopnjo davka na dodano vrednost prihajale, samo da spomnim, tudi od vladnega Fiskalnega sveta – takrat je še obstajal –, Banke Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije in mnogih drugih uglednih strokovnjakov. Vlada je žal zgolj izjavila, da je

dvig splošne stopnje davka na dodano vrednost, citiram: "Zadnja rezerva, če pač z drugimi ukrepi ne bo mogoče uravnovežiti javnih financ." Pospremljena z izjavo o nemoralnosti, izza te govornice, je takrat še zadnja rezerva romala v znameniti 198. člen ZUJF. Da spomnim; ta govori o uporabi splošne stopnje v letih 2014 in 2015, če bi presežni primanjkljaj ušel izpod nadzora. Povečano stopnjo, največ za 3 odstotne točke, pa bi neposredno določila vlada. Tej nenavadni, če se dobro spomnite, nočni domislci, čas ni prizanesel. S premalo dolžne pozornosti se je takrat bralo skrito previdnost Umar, ki je že takrat zapisal, citiram: "Da so namreč modelske ocene v sedanjih razmerah nezanesljive oziroma dajejo zelo razpršene rezultate." Zato je prav, da danes Umar beremo ponovno. Zdi se mi, da se v julijski publikaciji, Ekonomski izzivi 2012 – analiza fiskalnih gibanj in politik –, izreče tudi ugotovitev, da je ne glede na to, ali gre za hitro ali počasnejšo konsolidacijo, smiselno kombinirati ukrepe znižanja izdatkov z ukrepom povišanja posrednih davkov. Posredni davki in med njimi tudi ključni davek, to je davek na dodano vrednost, imajo namreč v primerjavi z drugimi davčnimi viri relativno manjše negativne učinke na gospodarsko rast. V principu gre v tej državi prav za slednje, kar sem nazadnje rekel, gre za gospodarsko rast. Da ne bo pomote, v Pozitivni Sloveniji smo govorili in govorimo o uporabi, o zvišanju, o preudarnem zvišanju splošne stopnje davka na dodano vrednost in ne o znižanju stopnje, ki zadeva potrošnjo tistega blaga in storitev, ki so izpostavljeni socialni presoji, javnemu interesu, povečanju dostopnosti, zmanjšanju deficitarnosti.

Razlika je očitna. Ne trdimo, da je v tem predlogu prav vse mimo, a z dobrimi izkušnjami in znanji bi bilo bolje, če bi se hkrati vključili v javno posvetovanje o pregledu znižanih stopenj davka na dodano vrednost, ki ga je prav v tem trenutku začela Evropska komisija. Ta želi zbrati mnenja državljanov, podjetij, posameznikov, drugih zainteresiranih strani o področjih, na katerih je potreben pregled znižanih stopenj davka na dodano vrednost. Komisija v tej fazi ne predlaga nobene odprave obstoječe znižane stopnje ali celo predloga za novo znižano stopnjo DDV. Dva na videz ločena predloga povezuje dve skupni točki: isti je mračni davčni predmet poželenja, to so znižane stopnje davka na dodano vrednost, in datum prejema v Državni zbor, to je 8. oktober 2012. Pomenljivo, na isti dan. Razlika v vsebini pa je očitna. Razlog za uporabo zvišanja ali znižanja nižje stopnje DDV je lahko socialen ali političen. Ne brez razloga. Zaradi selektivnosti, ki jo ta zakon vsebuje, se nam zdi, da je v ozadju sprememb, ki so pred nami, predvsem politično plimovanje, pa tudi kratkoročna proračunska nuja. Dejstvo, s katerim se iz dneva v dan bolj soočamo, je kruto: obseg primanjkljaja je večji in bo večji, kot smo pričakovali. Zvišanja davkov – to je tudi predlog, ki nam ga v tem paketu ponuja Vlada – ni več

mogoče spregledati. To je dejstvo. Drugačno dejstvo, kot smo govorili pred pol leta, ko smo sprejemali ZUJF. To opravilo je treba opraviti resno, strokovno in odgovorno. Vladi in koaliciji: ohranite naslov zakona in popravite, spremenite njegovo vsebino – v tem primeru, ne kriznemu davku, o katerem govorite, dovolj je normalen davek z malenkostno povišano splošno stopnjo. Hvala.

PRESEDIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke mag. Andrej Šircelj.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa. Spoštovani gospod predsednik, kolegice in kolegi, lepo pozdravljeni!

Danes nadaljujemo razpravo o predlogu Vlade, da se spremeni Zakon o davku na dodano vrednost tako, da se določene storitve obdavčujejo s splošno 20 % stopnjo. To se nanaša predvsem na tiste storitve in blago, ki so danes obdavčene z nižjo stopnjo, med njimi sta hrana za živali, tisk, govorimo o cvetličarstvu, komunalnih storitvah, frizerskih storitvah in tako naprej. Z zornega kota davka na dodano vrednost in strokovnega zornega kota je za davek na dodano vrednost najbolj pomemben ali pa najbolj strokoven tisti davek, ki ima čim manj stopenj, po možnosti samo eno stopnjo. S tem se prepreči, da bi različne davčne stopnje vplivale na tržni položaj posameznega gospodarskega subjekta. To z drugimi besedami pomeni – predvsem če gre za zamenljive proizvode oziroma izdelke oziroma zamenljive storitve –, da z davkom na dodano vrednost lahko vplivamo na to, da bodo nekateri izdelovalci oziroma tisti, ki nudijo storitve, zaradi različnih stopenj imeli tudi različen, lahko tudi boljše, položaj na trgu. S tega zornega kota je ena davčna stopnja tista, ki najmanj izkrivlja oziroma ki ne izkrivlja konkurence na trgu. To je vsekakor ena izmed značilnosti davka na dodano vrednost. Tu moramo povedati, da se države Evropske unije tega pravila niso držale oziroma samo nekatere. Zelo malo je takih, ki imajo samo eno davčno stopnjo. Mislim, da je to še vedno Danska, kjer obdavčujejo vse blago in vse storitve z eno davčno stopnjo. Po drugi strani je davek na dodano vrednost za vse proračune Evropske unije in tudi našega, davek, ki veliko prinese in ki dejansko obdavči – lahko rečemo nekoliko simbolično – vsak naš korak in zaradi tega je tudi vsak naš korak obdavčen. Ker ta davek pomeni pomemben vir proračuna – če pogledamo naše javnofinančno stanje, potem lahko ugotovimo, da smo predvsem v letu 2009 pridobili zelo velik primanjkljaj, ki ga je treba zdaj reševati oziroma ga zmanjševati tako, da se povečujejo tudi določeni davki. Med drugimi je predlog tudi, da se poveča davek na določene storitve oziroma določene izdelke. Ta davek pa je po drugi strani tudi regresiven. Z drugimi besedami to pomeni, da – glede na svoje dohodke, ki jih ljudje dobijo – več plačajo tisti, ki

imajo nižje dohodke, kot tisti, ki imajo večje dohodke. To pomeni, da je vsak njihov dohodek obdavčen in v relativnem smislu to dejansko pomeni to. Tudi v obrazložitvi tega predloga zakona je napisano, da nižja stopnja pomeni posredno subvencijo za zamenljivo blago, predvsem če gre za zamenljivo blago. Zato je Evropska komisija v vseh direktivah, ki jih je glede davka na dodano vrednost sprejela, zelo premišljeno strukturirala posamezne skupine proizvodov oziroma izdelkov, ki so lahko obdavčeni po nižji stopnji. Tu lahko govorimo o tem, da se določena vrsta hrane uporablja tako za živali kot za ljudi. V tem primeru je potrebnih ogromno administrativnih naporov, ogromno administracije zato, da se iz strokovnega vidika ugotovi, katera hrana je obdavčena po eni stopnji oziroma katera po drugi stopnji. Tudi sedanjí predlog Vlade pomeni dodatne administrativne napore. Pomeni pa tudi vedno, kadar se zvišuje davek na dodano vrednost, določen šok za proizvajalce oziroma ponudnike teh storitev, za katere je predlagano, da se ta davek povečuje. Tu mislim na trenutno likvidnostno vprašanje – zato je treba te predloge proučiti tudi s tega zornega kota. V nadaljnji razpravi oziroma v nadaljnjem postopku bi bilo treba pri povečevanju določenih storitev oziroma izdelkov proučiti, kakšen je socialni vpliv, kakšen je administrativno-tehnični vidik oziroma kakšne bodo administrativne, tehnične posledice, kakšen vpliv bo na likvidnost, kakšen vpliv bo na izkrivljanje konkurence. Moram še enkrat poudariti, da je Evropska komisija izdelki in storitve premišljeno uvrstila v posamezne razrede oziroma tiste razrede, ki so lahko obdavčeni po nižji stopnji.

V Slovenski demokratski stranki menimo, da je ta predlog zakona primeren za nadaljnji postopek. Vsekakor pa je treba – kot sem že omenil – proučiti širše vidike na celotno gospodarstvo, na socialo, na finance in tudi na izkrivljanje konkurence. Hvala lepa.

PRESEDIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu poslanske skupine Socialnih demokratov gospod Matevž Frangež.

MATEVŽ FRANGEŽ (PS SD): Dobro jutro!

Že ko smo sprejemali prve ukrepe te vlade za javnofinančno konsolidacijo, smo opozarjali na to, da mora biti ta postopnejša in na drugi strani, da moramo okrepiti proračunske vire z novimi davčnimi prihodki. V mislih smo imeli predvsem takšne davčne obremenitve, ki imajo najširšo možno osnovo, zato da je individualna obremenitev posledično čim manjša, in na drugi strani premoženjske davke ali davke, ki obremenjujejo nezaželena družbena ravnanja, kot so denimo okoljski davki. Vlada je pripravila novelo zakona o davku na dodano vrednost, za katero ocenjujemo, da ni primerna za nadaljnjo obravnavo. Naj spomnim, da je vlada Boruta Pahorja v prejšnjem mandatu za nekatere od skupin izdelkov in storitev

določila nižjo stopnjo davka na dodano vrednost. To je bil takrat poseben, specifičen protikrizni ukrep, s katerim smo do danes omogočili preživetje prenekaterega majhnega družinskega podjetja, prenekaterega samozaposlenega v dejavnostih, kot so frizerske storitve, čiščenje gospodinjestev ali denimo cvetličarstvo. To je bil protikrizni ukrep, ki je zmanjšal izhodiščne obremenitve, zmanjšal pritisk na dvig cen na končne potrošnike in tem dejavnostim, družinskim podjetjem in posameznikom, omogočil preživetje. Še več, s takšno obravnavo nekaterih specifičnih storitev, za katere velja, da so zelo dojemljive za prehod v sivo ekonomijo, smo prepričani, da smo tudi ohranili ali celo povečali zajem teh storitev v uradnem črnem delu naše ekonomije.

Frizerske storitve – 10 tisoč je frizerjev. Cvetličarji – v tej panogi je v Sloveniji zaposlenih 5 tisoč ljudi, pretežno samozaposlenih ali majhnih družinskih podjetij. Čistilci in čistilke. Vse to so dejavnosti, ki lahko hitro postanejo del sive ekonomije, ko izdaja računa preprosto ne bo več potrebna. Rekli boste, da pri davku na dodano vrednost ni problema – značilnost davka je, da ga plača končni potrošnik, končni kupec. In boste rekli, da saj bo frizer, da bo čistilka in denimo cvetličarka prenesla povečano breme davka na končnega potrošnika z dvigom cene. Opozarjam vas na precej jasne in alarmantne podatke iz nekaterih izmed teh panog. Samo v cvetličarstvu se je obseg nakupa posameznega kupca v zadnjih štirih letih zaradi krize zmanjšal za 40 %. Ko gremo v cvetličarno, kot posamezni kupec, kupimo za 40 % manj kot prej. Zato rezerve, ki bi pomenila, da se bodo lahko ti posamezniki in ta družinska podjetja prilagodila novim razmeram, ni. Zato predlagamo, da v tem delu vlada premisli o ustrežnejših rešitvah širšega davčnega zajema, širše davčne osnove, ki bo manj obremenila posamezna družinska podjetja in samozaposlene. Ne nazadnje bo to – glede na to, da so to vse skupine storitev in izdelkov, za katere v sosednjih državah velja nižja stopnja davka na dodano vrednost – pomenilo, da se bodo te storitve v Sloveniji, primerjalno gledano, podražile in te dejavnosti bodo izgubile konkurenčnost v primerjavi s svojo konkurenco iz sosednjih držav. Še posebej zaskrbljujoča je vladna namera, da poveča stopnjo davka na dodano vrednost za tisk. Slovenija je zaradi svoje majhnosti, zaradi čudovitih, a zgolj 2 milijonov ljudi, že tako ali tako v specifičnem položaju, kjer visokih naklad ni in morajo tiskani časopisi, s sorazmerno majhnimi nakladami – primerjalno gledano s sosednjimi državami –, vzdržati cenovno tekmo. Razvoj demokracije je tesno povezan z razvojem tiska. Šele tiskana beseda, kritična misel je ustvarila pogoje za rast širše ozaveščenosti, razvoj kritične misli in s tem predpogojev za širšo demokratično participacijo ljudstva. V tem trenutku se slovenski časniki nahajajo vsak zase v izjemno občutljivem trenutku. Tudi če tega ukrepa ne bi bilo, je

njihova usoda negotova. Vsak od njih se nahaja v svoji specifični tranziciji. Vsak od njih je soočen z izzivom, kako, glede na nove navade ljudi, opraviti svoje prilagoditve in se prilagoditi potrebam novega časa, povezanega z novimi tehnologijami, spreminjanjem bralnih navad in podobno. A to ne pomeni, da jih ne potrebujemo – nasprotno! Socialni demokrati smo zagovorniki vključujoče se družbe, družbe, kjer lahko vsak posameznik razmišlja kritično, kjer vsak posameznik in vsaka posameznica sodeluje v procesih, ki zahtevajo družbeno upravljanje. Želimo si vključujoče države, odprte družbe, in predpogoj takšne države je, ne le informiranost kot golo navajanje dejstev, pač pa tudi različnost te interpretacije naše družbene realnosti, različnost stališč in mnenj, s katerimi nam vsak dan postrežejo slovenski časniki. Ne moremo pritrditi nameram, da z dodatnimi obremenitvami te panoge, ki že danes posluje na meji rentabilnosti, povzročimo propad izdajateljev na dolgi poti do tega, da nekateri očitno dosežejo tisto, kar želijo. Oprostite mi zaradi skrajnosti besed – ampak butast, nerazgledan, neinformiran, nerazmišljujoč in zato nekritičen narod. Sprašujem se, če je komu morda takšna slika v interesu. Socialni demokraciji kot zagovorniku demokratične in odprte družbe nikakor ne.

Gre za nesistemske poseg v sistem davka na dodano vrednost, na kar opozarjajo tudi pomembne institucije, med njimi Banka Slovenije, ki bo tako kot nekateri drugi ukrepi, s katerimi smo se seznanjali na včerajšnji seji, pomenil povečanje sive ekonomije. Vesel sem, da je mnenje o teh spremembah v Državnem zboru širše kot samo mnenje opozicije. Želimo si, da skupaj ugotovimo, da ti ukrepi za današnji čas niso primerni, da ne vodijo do zelenega cilja in da bodo zmanjšali možnosti za to, da kot narod razmišljujočih ljudi najdemo učinkovite poti za pot iz krize, za rast konkurenčnosti, za rast ustvarjalnosti in inovativnosti, za rast misli. Socialni demokrati predlagamo, da ta predlog zakona zavrnamo.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Še v imenu Poslanske skupine Državlanske liste gospod Bojan Starman.

BOJAN STARMAN (PS DL): Hvala za besedo, gospod predsednik. Lep pozdrav vsem skupaj!

Poslanci tega sklica nimamo sreče, ker moramo sprejemati toliko zakonov, ki poslabšujejo položaj naših volivcev. Tudi to je eden od zakonov, ki naj bi podražil nekatere storitve oziroma nekatere izdelke. To ni lepo. Kakršenkoli predlog je, ne bomo ga potrdili ravno z veseljem. V Državljanski listi bomo, če ne bomo našli kakšnega boljšega načina za izpolnitev naših proračunskih zahtev, v končni fazi ta zakon oziroma to spremembo zakona, spremembo v teh specifičnih skupinah, podprli. Zavedamo se, da je verjetno ta omenjen izračun 70 milijonov, ki naj bi ga predlog prinesel,

vprašljiv. Mislim, da bo stvar delovala v komunalnih storitvah, ker vemo, da ne gre drugače, kot da se davek obračuna in nakaže, in mogoče tudi pri časopisih, kjer tudi drugače ne gre. Povsod drugje bo pa – kot nam je znano in sigurno se bo to zgodilo – ta izplen, ki je izračunan, bistveno manjši zaradi tega povečanja in ne bo prinesel 70 milijonov evrov. V Državlanski listi bomo veseli, če se bo našla kakšna druga varianta. Imeli smo različna razmišljanja. Eno je bilo tudi, da bi – kot so že nekateri predhodniki povedali – na nek način lešli na enoten dvig DDV in se s tem izognili razpravi o tem, katere stvari so bolj nujne za nas in katere so manj nujne za nas. Na nek način bi se stvar poenostavila, kljub temu da bi to bistveno bolj vplivalo na več slojev prebivalstva, tako rekoč na vse – kot je nekdo rekel –, na vsakem koraku. Če bi splošno stopnjo DDV dvignili za eno odstotno točko, vemo, da je planiranih prihodkov za leto 2013 iz naslova DDV 3 milijarde 63 tisoč in da bi to prineslo približno – težko je izračunati, ker ne poznam strukture davka, koliko tega je 8,5 in koliko je 20 – nekaj 160 milijonov evrov. To bi bil veliko večji prispevek, kar pomeni, da bi to na drugi strani pomenilo večje zategovanje pasu povsod, večje stroške v podjetjih in drugod.

Je pa nekaj – ko smo razpravljali o dvigu DDV pred pol leta ali pa pred enim letom, je bila situacija bistveno drugačna in sem bil takrat zelo proti temu, da se dviguje DDV na splošno, ker vemo, da je to ukrep, ki je zelo kratkoročne narave. Zelo hitro se vse prenese v cene, skozi cene v inflacijo in to pomeni izničenje učinka dviga DDV. Zdaj pa imamo neko specifično situacijo, saj smo sprejeli vrsto zakonov, ki naj bi omilili to krizo oziroma zmanjšali primanjkljaj, in med njimi tudi to, da imamo skoraj vse proračunske odhodke na nek način zamrznjene, tako v obliki plač, pokojnin in vseh teh zadev. Ta učinek bi bil v tem trenutku bistveno večji kot pa bi bil učinek pred tremi leti oziroma še naprej, ko se bojo stvari normalizirale.

Še ena stvar je, o kateri razmišljam bolj osebno. Morali bomo sistematsko pogledati, kakšna je naša struktura prihodkov in odhodkov v proračunu. Že mnogo časa nazaj, ko sem razmišljal, sem rekel, da bi bilo verjetno dobro, da bi se malo ozrli in se malo primerjali z nekaterimi evropskimi državami, ker so to naši največji kupci – zakaj pravzaprav namenjamo denar in kako ga zbiramo. Verjetno bi bila ta primerjava zanimiva. Naši viri in prihodki se strukturno bistveno razlikujejo od nemških, italijanskih ali pa francoskih. Tudi na odhodkovni strani imamo verjetno precej razlik in ne bi bilo nobene škode, če bi se poskušali malo primerjati.

Osebno mislim, da se moramo dolgoročno peljati k večji obdavčitvi potrošnje. Tukaj imamo še nekaj rezerve v evropskem prostoru, kar je zelo pomembno, ker so nas na nek način sosednje države, ki so blizu in zelo

vplivajo na prodajno moč naših podjetij in naših izdelkov – te države so v glavnem z večjim DDV. In potrošnja ... ko govorim, da bi bila potrošnja večja, to pomeni večji davek na potrošnjo, in tisti, ki ima denar, da troši, naj plača nekaj več. Pri tem pa imam v mislih dve stvari. Na dolgi rok moramo poskrbeti, da se bo znižal davek na plače, ker smo zelo konkurenčni. Ta ukrep, dvig davčnih stopenj na specifičnih segmentih, ne bi bil potreben, če bi našli kakšno drugo pot za povečanje prihodkov. Mislim, da je najboljša pot, da povečamo gospodarsko rast, zaposlovanje in vse te stvari. Če ne bomo prišli do odgovora na ta rebus, kako to narediti – sam sem že velikokrat povedal, na kakšen način –, imamo praktično nedelujoč trg dela, imamo prevelike obremenitve dela in smo zaradi tega zelo nekonkurenčni, poleg tega še preveč birokracije in podobno. Slišali smo včeraj podjetnike in gospodarstvenike, kaj si želijo – zelo malo. Vendar pa sem, na žalost, razočaran nad temi referendumskimi pobudami, ko se poskuša na nek način urediti poslovanje bank, da bo boljše, da bo manj izgub, da se poskuša narediti ved v državnih podjetjih. Sami sebi žagamo vejo in zmanjkujemo možnosti, da bi rekli, da zdaj pa lahko napišemo boljše rezultate od dividend, od državnih podjetij, boljše položaje v bankah in povsod. Potem pa prihaja do takih stvari. Na dolgi rok, kot pravim, mislim, da bi morala država imeti več davkov in večje davke, primerljive z drugimi državami, na potrošnjo in manjši zajem davkov iz plač.

Pa še ena zelo pomembna stvar. Proračuna, ki ju imamo za naslednji dve leti in ju obravnavamo, sta za mene izhod v sili. Ne znamo več prihraniti in ne znamo več ustvariti. Upam, da bomo kje dejansko boljši, kot planiramo. Na vsak način pa ne morem na dolgi rok sprejeti dejstva, da imamo še vedno letos in v naslednjem letu planirano milijardo primanjkljaja. Morali bi najti pogum in moč ter odločnost pri sprejemanju teh stvari, da bi ta primanjkljaj zmanjšali. Če bi jaz dvigoval DDV, bi ga dvignil mogoče za odstotno točko in tega denarja ne porabil. Del bi ga namenil za to, da bi bil v realizaciji proračunski primanjkljaj manjši. V naslednji fazi bi pa poskušal delati na tem, da bo obremenitev dela nižja. Pa še nekaj. Pri tem DDV ima Vlada tako ali tako že z ZUJF mandat, da lahko ukrepa. Ne vem točno, kako je zavezana, kadar pride izpod 3 ali podobno. Ne vem točno, kako je, tu praktično sploh ni treba, da nas poslance, zdaj sprašuje v parlamentu.

Upamo, da se bo našla kakšna boljša rešitev, ki bo manj prizadela naše ljudi in bolje vplivala na naš proračun. Če pa, na žalost, ne bomo zmogli kakšne bolj pametne variante, bomo pa v Državlanski listi podprli tudi ta predlog. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Končali smo predstavitev stališč poslanskih skupin.

Prehajamo na razpravo poslank in poslancev. Najprej ima besedo gospod Mirko Brulc, za njim gospod Rihard Braniselj.

MIRKO BRULC (PS SD): Spoštovani gospod predsednik!

Vprašal bi vlado, v kakšni državi bomo živeli v naslednjih letih. Če berem članke in izjave predsednika vlade Janeza Janše: "Ne greš na dopust, izпустиš gledališče in ne greš na pivo." Včeraj je minister tu rekel: "Časopis ni nujna življenjska potrebščina." Ali bomo živeli v zemljankah, pa ne bomo potrebovali nobene kulturne, športne, intelektualne storitve? Je to namen te vlade? Obdavčitev športnih dvoran, najemnine športnih dvoran – pa katera država da davek na to, da se otroci popoldne ukvarjajo s športno dejavnostjo in bodo starši morali to še posebej plačevati? Smo res tako obubožana država? Včeraj sem bil na vrhu gospodarstvenikov. Gospod predsednik, vaš nastop me je zelo užalil. Niti z eno besedo niste pohvalili dela tega parlamenta ali zaščitili naš ugled. Rekli ste: "Ukvarjamo se s podpisi." Kdo? Jaz, Mirko Brulc, se ne ukvarjam s podpisi. Ne štejem podpisov. Blokiram vso dejavnost v tej državi, z referendumi. Ja pa to je pravica! To je naša možnost, da razpravljamo tukaj ure in ure. To je parlamentarizem. Pred vsemi direktorji smo nesli porcijo, kako – ne samo opozicija, verjetno tudi pozicija, tudi vi blokirate. Ni bilo posebej omenjeno kdo in kaj, ampak bili smo ožigosani, da smo ena nepotrebna – in to s strani vlade nešteto krat slišimo, da ta vlada ne rabi Državnega zbora, kajti oni lahko vse stvari sami peljejo v to, da bomo res živeli v zemljankah. Teга zakona, tega predloga zakona niti v prvem branju ne morem podpreti. Socialni demokrati natančno vemo, da je treba dvigovati DDV, ampak da je treba nekatere zadeve oprostiti davka, ali pa še znižati davek. Davek lahko znižamo na tiste najnujnejše prehranske artikle, na higieno v tistem smislu – tukaj je bilo včeraj govorjeno o smeteh in podobno. O. K. Ampak mi bomo obdavčili tudi plenice za otroke, vse bomo obdavčili. Mi lahko nekatere stvari spravimo na 6 % nekatere pa na 20 in še več, in o tem se moramo pogovoriti. Dajmo obdavčiti luksuz, dajmo obdavčiti res tisto, kar ne rabimo, za kar ni življenjske nuje, ne pa reči, da to ni časopis, da to ni televizija, da ne moreš iti v gledališče, da ne moreš iti na športno prireditev, da ne moreš iti za pet, šest dni na dopust. Sem že omenil – poglejte, koliko Madžarov je bilo letos na Jadranskem morju v Sloveniji. Nič, ker so jih tako dobro stisnili s prodajo bank, s prodajo vsega gospodarstva in tako dalje, in so sedaj samo še sužnji sami sebi in še marsikateri državljani te Evropske unije. Dajmo, prosim Vlado, dajmo imeti pamet in obdavčimo tisto, kar se da obdavčiti – tistemu, kar je pa življenjskega pomena, pa znižajmo davke. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospod Rihard Braniselj, potem gospa Marija Plevčak.

RIHARD BRANISELJ (PS DL): Hvala, predsednik.

Moj izvrstni kolega Starman mi kaj dosti časa ni pustil, zato se bom vključil v razpravo kasneje, če mi boste ostali pustili kaj časa.

Bi pa hotel tole povedati: kot liberalcem, imam veliko ... / znak za konec razprave/ ... zakonom, ne le s tem zakonom – z vsakim zakonom, ki davke na novo uvaja, ki davke zvišuje in ... / izklop mikrofona/

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Dobro. Liberalcem se je pri tej točki dnevnega reda zaenkrat čas iztekkel, bodo pa še prišli do besede.

Gospa Marija Plevčak, prišlo je do nesporazuma, se opravičujem, ker niste bili prijavljeni k razpravi. Se opravičujem!

Besedo ima gospod Jakob Presečnik, za njim pa gospod Jožef Kavtičnik.

JAKOB PRESEČNIK (PS SLS): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Gospod državni sekretar s sodelavkama in kolegice in kolegi, vsem lep pozdrav!

V poslanski skupini smo veliko razpravljali okoli tega problema, selektivnega dviga DDV, in smo vseskozi izredno skeptični do tega. Osebnostno pa ravno tako. Zaradi tega sem trdno prepričan, da v tem trenutku, ko na drugi strani podpiram, da je treba proračun in dokumente, ki so vezani na proračun, urediti, da je državna blagajna takšna kot je, in da je treba tudi na prihodkovni strani najti ustrezen denar oziroma ustrezne vire. Vendar sem tudi prepričan, da v tem stanju, ko smo v Sloveniji, je selektivna obravnava posameznih kategorij zavezancev absolutno neprimerna. Pred volitvami smo dali v program, da nasprotujemo vsakemu dvigu DDV – priznam, da imamo to napisano – vendar dejstvo je, da se je ta program delal v lanskem letu pred volitvami in da je danes situacija v državi bistveno, bistveno drugačna. Zato sem osebno prepričan – in potem prebiram mnenja ljudi, ki se na makroekonomijo in na državni proračun spoznajo bolje kot jaz –, da v tem trenutku verjetno pride v poštev dvig splošne stopnje, ne vem, za 1 %. Na ta način bi zagotovo pridobili več, kot pa na ta selektivni način, kjer dobesedno dražimo nekatere kategorije zavezancev za plačilo DDV. Saj bo mogoče kdo rekel frizerske storitve, da jih sam najbrž ne rabim dosti – to je res, ampak mnogi pa to rabijo. Ne gre samo za frizerske storitve, gre tudi za druge; gre za komunalne storitve, ki jih plačujemo vsi, tudi tisti z najnižjimi dohodki in tako dalje. Splošni dvig DDV za 1 %, vsaj te splošne stopnje – ne vem, ali se da dvigniti samo splošno stopnjo ali je mogoče selektivno pri tem dvigniti samo splošno, ne pa spodnje –, to bi bil po moji oceni najboljši ukrep.

Trdno sem prepričan tudi – upam, da ne bo kdo v medijih napisal, da sedim na dveh stoli. To so mi večkrat in vsem nam očitali

preteklo leto, ker smo podpirali pokojninsko reformo. Stalno smo bili v medijih, da sedimo na dveh stolih, ampak zdaj se je pokazalo, kako pravilno je bilo, da smo zastopali prava stališča, in tudi zdaj upam, da mi ne bodo očitali, da sedim na dveh stolih. Zato jasno podpiram, nasprotujem temu, da ... / izklop mikrofona/

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Besedo ima gospod Jožef Kavtičnik, potem mag. Majda Potrata.

JOŽEF KAVTIČNIK (PS PS): Hvala lepa.

Predlog zakona ne daje niti malo možnosti za popravke in dopolnitve, možno ga je le zavrniti. Verjetno je ministru nekako hudo, danes ga ni tukaj z nami – malo mu je verjetno nerodno in če mu je nerodno, je to tudi prav. Predlog samo sledi številnim dejanjem vlade, ki gospodarsko krizo izkorišča za razgradnjo demokratične in socialne države. Ta dvig DDV izdelkom in storitvam, ki so prepoznavni in so posebnega pomena za kulturni in družbeni razvoj, samo sledi vsem dejanjem, ki smo jih bili vajeni tukaj, v tem Državnem zboru, s sprejemom ZUJF in s tlačenjem pravic ljudi. V različnih zakonih ste pohodili pravice številnih ljudi v naši državi in ustvarjate totalitarni sistem ter ustvarjate klimo, da smo vsi pokvarjeni goljufi in lažnivci, in tako prikrito, vendar načrtno, ljudem pošiljate sporočilo, da je vaš vodja samo enak med enakimi. Ali je to ta nova paradigma, spoštovani? Zanimivo – vi se tako radi sklicujete na Evropo, a poglejte, Evropska komisija je pred enim mesecem začela javno posvetovanje o predlogu znižane stopnje DDV in njihova usmeritev je, da se s tem počaka, da se ne hiti, da se naredijo analize ter se potem ustrezno ukrepa.

Kako se vi spopadate z reševanjem gospodarstva in dvigom gospodarske rasti? V treh mesecih niste bili sposobni pripraviti pogodbe za črpanje sredstev kredita za gradnjo TEŠ 6, ko pa vemo, da se gradnja ne more ustaviti, ampak se lahko samo podraži. S tem ko boste podražili in spravili zadevo na HSE, boste spravili HSE na kolena in dali možnost za odkup energetike. Vlada pripravlja zakone, ki jih koalicijska četa poslušnih poslancev potrjuje, in bodo omogočili peščici in zbrancem, da se na zakonit način in s pomočjo te politike obogatijo, da bi lahko za malo denarja kupili še tisto, kar je ostalo. Posledice tega pa so, da ustvarjate narod revežev. V ponedeljkovi izjavi je varuhinja za človekove pravice dejala: "Bitka z revščino v naši državi je izgubljena." V dveh letih ne zmoremo dobiti niti podatkov o tem, koliko otrok v osnovni šoli ne malica, ne kosi in jim starši tega ne morejo plačati. Ne moremo priti do podatkov o tem, koliko upokojencev ne more več plačati doma za starostnike in se je izselilo. Namesto tega, da bi upoštevali naš predlog o splošnem dvigu DDV – sem zelo vesel, da je nekaj vas že spoznalo, da bi to bilo dobro – in da bi lahko že pred enim letom začeli razpravo

in opravljali analize o morebitnem dvigu te stopnje in o prednostih in o slabostih dviga na gospodarstvo ter tudi razpravo o možnosti znižanja nižje stopnje, kar mi tudi zagovarjamo, za športne objekte, časopise, revije in druge periodične publikacije, pa vi dvigujete in pravite, da boste reševali to krizo z dvigom DDV za 11,5 odstotnih točk, to je več kot 100 % za časopise, revije in druge periodične publikacije, čiščenje oken, uporabo športnih objektov, storitev in tako naprej. Že danes vemo, da se zmanjšuje nakup časopisov in revij in da bomo z dvigom lahko naredili samo, da ljudje ne bodo kupovali, da bodo manj kupovali ali pa da bodo posamezni mediji propadli. Morda vam gre tudi za to, da boste potem lahko prišli z brezplačniki in dajali ljudem tiste informacije, za katere vi veste, da so prave. Istočasno zmanjšujete RTV prispevek v luči, kako boste ljudem dali nek denar in bodo prišparali 1 evro na mesec. Ustvarili pa ste svojo televizijo in spet daste informacije oziroma bodo dali tiste informacije, za katere spet vi veste, da so prave. Da ne govorimo o frizerskih in teh storitvah, ki bodo ljudi spravili v situacijo, ko bo cvetela siva ekonomija. Dvig DDV na uporabo športnih objektov – to pa je vrh ledene gore! Kolega poslanec, predsednik Odbora za šolstvo, je tako vehementno, tako poln in z besedami govoril o tem, kako je ponosen na naše športnike. Istočasno pa bomo zmanjšali in skoraj ukinili možnost, da bi se tisti otroci, ki so najbolj potrebni gibanja, ki jim starši tega ne morejo plačati, lahko ukvarjali s športom. Kajti, denar, ki ga klubi dobijo s prodajo kart, namenjajo za delovanje selekcij. 33 let sem delal v tem in vem, kam gre ta denar. Na 10 tisoče volonterjev je pripravljenih, ne samo, da delajo zastonj, ampak vlagajo tudi svoja sredstva v to. S tem jim boste vzeli upanje in kar mislite, da boste naredili nekaj dobrega – ne, samo rušite!

Kolega je dejal, da poslanci nimamo sreče, ker morajo sprejemati takšne zakone, ki slabšajo pogoje za življenje. Mislim, da državljani in državljanke te države nimajo sreče, ker imajo takšno vlado. Hvala.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Mag. Majda Potrata, potem mag. Katarina Hočevnar.

MAG. MAJDA POTRATA (PS SD): Hvala za besedo, gospod predsednik.

Socialni demokrati, zlasti pa Socialne demokratke zagovarjamo ekonomsko samostojnost ženk, zato ministrov izjavo, da se bo mož odločil, ali bo ženi kupil časopis ali šopek, štejem za grobo obliko seksizma, za primer res slabe šale in način govorjenja, ki si ga nosilci javnih funkcij ne smejo privoščiti. To za uvod.

Še huje pa je to, da daje napačne informacije. Mi se zavzemamo za medijsko pluralno krajino in za uresničevanje pravice do informiranosti. Kako kdo od nas pride do informacij, je posameznikova stvar in zato ne morejo tisti, ki so zagovorniki elektronskih

informacij, pristajati samo na to, češ da so pa zato časopisi lahko dražji. 23 držav Evropske unije ima uveljavljeno pravico do znižane stopnje DDV, samo 4 države imajo višjo. Primerjamo se lahko s Slovaško, Bolgarijo, Litvo in mi smo četrti, ki bomo imeli tak DDV, kot je tu predlagan. Za Socialne demokrate je taka stopnja DDV absolutno nesprejemljiva. Je pa res, da se s tiskanimi mediji ta vlada veliko ukvarja, tako kot se je že v svojem prvem mandatu. Elektronske medije vse bolj obvladuje ali pa siromaši, in vprašanje je do takšnih informacij bomo lahko dostopali v prihodnje. Da o bralni pismenosti, za katero menda načelno vsi dobro skrbimo, ne govorim – kaj to pomeni, če odvezamo enega od virov informacij.

Zaustavila bi se samo še pri dveh rečeh, ki sta zame tudi nesprejemljivi. Marsikomu je imeti hišnega ljubljénčka še eno redkih veselj, ki jih ima v tem življenju, in težko si bo kdo odtrgal od pičle pokojnine ali drugih sredstev, če se bo hrana tudi za ljubljénce zviševala zaradi dviga DDV. Tretja stvar, na katero želim opozoriti, je dvig DDV za uporabo športnih dvoran oziroma naprav. Po eni strani morajo starši v svoje otroke tako ali tako veliko investirati, če hočejo, da postanejo vrhunski športniki – ampak ne gre samo za vrhunski šport, gre za zdravo življenje. Vsepovsod razglušamo, kako sta gibanje in zdrav način življenja povezan z rekreacijo bistvena. Ne gre samo zato, kako bo mlada generacija težje dostopala, ampak tudi odrasli, ki morajo navsezadnje skrbeti za zdravo življenje.

Zame je tak predlog zakona absolutno nesprejemljiv in ga ne nameravam podpreti. Hvala.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospod Roman Jakič, potem gospa Patricija Šulin.

ROMAN JAKIČ (PS PS): Hvala za besedo.

Ne bom govoril o splošnem delu, me pa veseli, da predstavniki SLS mislijo tako, kot smo mi mislili in zagovarjali splošni dvig 20 % na 21 %. Zdaj sicer govorimo, da bi rabili 22 % in da se 8,5 % DDV za storitve in blago ne dviguje, lahko bi se celo znižal, ampak o tem ne bom govoril.

Govoril bom o športu. Zakaj? Zato, ker sem bil pet let direktor enega javnega zavoda, največjega s področja športa v Sloveniji, in tudi zato, ker me bo danes nekdo zamenjal kot predsednika Mednarodnega združenja upravljavcev športne infrastrukture – to poteka v Torinu. Želel bi izpostaviti dve stvari. Prva je, da pozabljamo na vsebino 132. člena DDV direktive Sveta Evropske unije iz leta 2006, ki določa, da morajo države članice iz DDV izvzeti določene aktivnosti, ki se izvajajo v javnem interesu in med drugim vključujejo, zagotavljajo določene storitve, ki so ozko povezane s športom ali telesno vzgojo s strani neprofitnih organizacij za ljudi, ki sodelujejo v športu in telesni vzgoji. Pridobil sem si tudi pismo Evropske komisije, njihovega direktorata, ki potrjuje moja

razmišljanja o tem, da je zaveza Evrope, da se v šport ne posega. Veliko se govori o ceni uporabe športnih objektov. Te določajo po občinah in kolegi, ki ste kdaj bili na občinah, veste, da ceno za uporabo športnih objektov določajo občinski sveti. Na to ceno se obračuna davek na dodano vrednost, ki danes znaša 8,5, vi ga pa hočete dvigniti za 11,5 %. Društva in drugi uporabniki športnih objektov večinoma nimajo 100 % obdavčljivega prometa in nimajo pravice do odbitka, ampak da ne bo nesporazuma; vse občine in vsi upravljavci športne javne infrastrukture, delajo razliko med komercialnim delom in športnim delom za društva in klube. Povedal vam bom na svojem lastnem primeru kot direktor Zavoda šport Ljubljana; cena za uporabo dvorane v Tivoliju je za naše hokejiste Olimpije zdaj tisoč 500 evrov za isto časovno obdobje – takrat, ko sem bil jaz, je bila tisoč evrov –, za koncert skupine Motorhead je pa 15 tisoč evrov. Za Stožice, če hočete, je uporaba za košarkaški klub Union Olimpije od 5 tisoč do 10 tisoč evrov, odvisno, če vzame vsa štiri nadstropja, za en koncert dunajskega orkestra, ki bo decembra, pa je to 30 tisoč evrov. Tako, da ne bo nesporazuma. Vemo, o čem govorimo, in ko dvigujemo, delamo probleme društvom in klubom. V tem trenutku me v resnici ne zanima, da se bodo poslabšali pogoji poslovanja upravljavcev infrastrukture za šport in prosti čas, ampak me pa zelo skrbi, da se bo zmanjšala dostopnost programa ter uporaba športnih objektov in storitev za predšolsko vzgojo, za vrtce, ponudnike programov, za šolsko športno vzgojo, osnovne šole, srednje šole, univerze, dijaške in študentske organizacije, zdravstveno preventivo in rehabilitacijo – tukaj veste, da sem zelo občutljiv, glede na to, da gre za invalidske organizacije in humanitarna društva – rekreativni šport, se pravi posameznike, športno vadbo, etc. Zato ne bom tega prvega branja ali pa prve obravnave podprl, ker se mi zdi, da si ne želimo imeti višjih cen kart, manj gledalcev, manj denarja v klubskih blagajnah, manj športnih programov za otroke, manj otrok v programih in pri aktivnosti, več bolnih, več deliktov, več problemov, več dela za policiste, tožilce in sodnike, mogoče tudi več nasmeha na Gorenakovem obrazu. Tega si ne želim. Hvala.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospa Patricija Šulin, potem gospod Jerko Čehovin.

PATRICIJA ŠULIN (PS SDS): Predsedujoči, hvala za besedo. Pozdrav vsem prisotnim!

V Sloveniji smo Zakon o davku na dodano vrednost uvedli 1. julija 1999. Začeli smo z nižjo stopnjo, ki je bila v višini 8 %, in s povprečno oziroma splošno stopnjo, ki je bila v višini 19 %. Kaj hitro za tem, že čez dve leti in pol, torej 1. januarja 2002, se je nižja stopnja za vse storitve in druge zadeve, ki so bile po nižji stopnji, dvignila za pol odstotka, na 8,5 %, tudi za hrano, zdravila, medicinsko opremo,

vstopnina za razstave in gledališča, tudi za časopise in revije, tudi za storitve javne higiene, frizerske storitve in tako naprej. Leta 2002 se je dvignila tudi splošna stopnja iz 19 % na 20 %. Tudi takrat se je to v Sloveniji odražalo v vplivu na cene, na konkurenčno sposobnost podjetij in na izvoz pri nas. Danes smo pred novim predlogom, ki ni tako zelo restriktiven kot takrat. Res, da se predlaga dvig iz 8,5 na 20 %, vendar le za nekatere kategorije. Rada bi poudarila še, da 8,5 % stopnja DDV ostaja za večino teh najnujnih potrebnih življenjskih zadev; za hrano, za dobavo vode, za zdravila, za medicinsko opremo, za knjižnično izposajo, tudi za vstopnine za razstave, gledališča, muzeje, za živali za pitanja, semena, sadike, tudi za dajanje nastavitvenih zmogljivosti v najem, za popravila koles, čevljev in da domače varstvo. Tako je očitek, da se restriktivno posega v socialne kategorije storitev, neutemeljen.

Če pa se osredotočim na frizerstvo – rada bi to dejavnost primerjala s številkami. Iz izkušenj vam lahko povem, da v mojem 15-letnem delu na terenu, ko smo davčno nadzirali tovrstne zavezanke, jih ni propadel mogoče kakšen odstotek. Če to ponazorim s številkami; povprečna frizerska storitev stane 40 evrov in če primerjam ta dvig davka iz 8,5 % na 20 %, to pomeni razliko v doplačilo davka pri frizerju za približno 3 evre. Frizer bo moral v državni proračun odvesti 3 evre več za povprečno storitev pri frizerju, ali če zelo grobo karikiram, 3 evre več bo potrošnika stala frizerska storitev. Če pa frizer samo za eno frizersko povprečno storitev dnevno ne izda računa in tako prikrije prihodek in tudi davek, to pomeni, da v enem mesecu, če ima povprečno 20 delovnih dni, prikrije 800 evrov mesečno – samo, če za eno povprečno storitev dnevno ne izda računa! Malokdo v Sloveniji ima 800 evrov plače, za katero mora delati 20 dni, 8 ur dnevno. To lahko potem primerjalno apliciram tudi na cvetličarje. Je pa res, da je pri nas siva ekonomija v teh dveh segmentih zelo močno prisotna, in sploh ne gre kritika toliko na ljudi, ki to sivo ekonomijo izvajajo, kot na še zmeraj premajhno število inšpekcijskih organov, ki je pri nas v primerjavi z drugimi državami članicami Evropske unije premajhno. Upam, da se bo to poleti 2013, ko se bosta davčna uprava in carinska uprava združili, v teh segmentih tudi to področje uredilo. V teh vsebinskih razpravah, ki so v enem delu dobre, se sliši tudi klic po dvigu splošne stopnje za 1 %, ampak potem pa res pomeni, da bomo posegli v prav vse te dobrine, ki so res nujno življenjsko potrebne; tudi v hrano, tudi v zdravila, vodo, tudi za gledališča, za kulturo in tako naprej. Zdajšnji predlog dviga nižje stopnje na 20 % stopnjo je za, po mojem mnenju, tiste kategorije, ki niso tako življenjsko nujne, razen mogoče, se strinjam, za storitve javne higiene, kar pa po zdajšnjih cenah pomeni približno evro, evro in pol več na položnico posameznega gospodinjstva.

To bi bil moj prispevek k tej razpravi, se pa strinjam, da se v nadaljevanju obravnava tega zakona pogleda in prislunne vsebinskim razpravam in pomislekom koalicijskih in opozicijskih poslancev iz današnje razprave in se pristopi še k nadgradnji tega predloga. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospod Jerko Čehovin. Potem gospod Franc Jurša.

JERKO ČEHOVIN (PS PS): Hvala lepa.

Nasploh v svetu velja neka paradigma, da leve vlade višajo davke, desne jih pa nižajo. Pri nas, ker itak ni nič tako kot drugod po svetu, je ravno obratno: desna vlada dviga davke – ne samo tega, še nekatere druge –, levi poslanci nasprotujemo in jim predlagamo nekaj drugega. Če se spomnite spomladi, ko smo obravnavali te zadeve, sem rekel, da ni treba biti lažni prerok, da bo ta koalicija prišla prej ali slej s predlogom za povečanje davkov. To se je zgodilo. S tem, da se je na žalost zgodil nek neljubi predlog, ki ga lahko proizvede samo tisti, ki je ljudomrznež. Takih davkov ne more predlagati nekdo, ki je za to, da bodo otroci več hodili v športne dvorane, več na bazene, več na igrišča. Tega ne more razumeti tisti, ki ima spoštljiv odnos, na primer, do partnerice ali do pokojnih ljudi na pokopališčih, ko nese tja dvakrat na teden rožice. Tega ne more narediti tisti, ki ima rad svoje domače živali – mimogrede, svojemu mačku sem že povedal, da bo zdaj jedel iz mesnice, da ne bo več dobival te hrane. Frizerka me že vabi domov in pravi: "No, saj do zdaj niste bili, zdaj boste pa lahko prišli k meni domov." Tega predloga ne razumem nič drugače kot samo v smislu, da se koalicija ne želi spopasti s tistim predlogom, ki smo ga dali, zato ker je bil to predlog neke opozicije – dvigniti splošno stopnjo davka. Če bi jo dvignili takrat, meseca februarja, bi bilo marsikaj drugače tudi na prihodkovni strani proračuna. Ampak ne, ker je bil to predlog opozicije, so nekateri rekli, da to pa ne, da je to krivično. Mimogrede, splošna stopnja davka na uvoznike sploh ne bi imela vpliva, ampak celo nasprotno, saj bi bili zadovoljni, da bodo poračunali večji vstopni davek pri svojem obračunu. Če imamo izvozno gospodarstvo, bi to pomenilo kvečjemu stimulacijo. Druga stvar pa je, da še danes poslušam zadeve, ki niso resnične. Splošna stopnja ne velja za vodo, ne velja za hrano, ne velja za neke druge zadeve, pač pa veljajo znižane stopnje, tudi za turistične storitve in tako naprej.

Ne vidim razloga, da bi te stopnje – razen tisti, ki ne želi brati časopisov in ki želi, da je narod vedno bolj neumen, da bo bolj verjel v tisto, kar mu ponujamo. Zato moram reči, da zelo nasprotujem temu predlogu in nikakor ne morem dvigniti roke za ta predlog. Upam pa, na koncu, da bodo nekateri, ki so na spomladanski razpravi rekli, da bodo odstopili kot poslanci, če se bo DDV dvignil, držali svojo besedo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Blagor vam, gospod Čehovin, ker ste že opravili ta razgovor s svojim mačkom, mene ta težak razgovor še čaka z našima dvema mačkama.

Besedo ima gospod Franc Jurša, potem gospod Samo Bevk.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo.

Tudi take izjave so včasih zelo zanimive in nas vse skupaj malo poživijo v tej naši dvorani. Ampak, veste, dvig DDV je hudičevo resna stvar in prizadeva vse naše državljanke in državljane, in ni najbolj priljubljena oblika dviga za katerokoli vlado. Ne glede na to, katera vlada bi dvigovala DDV, bi imeli verjetno tako koalicijski kot opozicijski poslanci svoje pomisleke. Mislim, da je tako čisto prav.

Oseбно se zavedam, pa tudi naša poslanska skupina se zaveda, da je treba uravnovežiti proračun. Velikokrat je v dvorani slišati, da je treba pobrskati po vseh kotih, da bomo lahko to zadevo uravnovežili. Ampak pri dvigu te znižane stopnje davka tudi osebno izražam pomislek in nisem najbolj navdušen nad tem predlogom – za časopise, za uporabo športnih objektov in tako naprej. Gospod Jakič je maloprej podrobno govoril o tem, kdo vse koristi športne objekte in kdo bo zdaj moral plačevati 0,5 % več. Pri tem nikakor ne bi rad sodeloval in teh zadev podpiral. Večje, odprto vprašanje so frizerske storitve in cvetličarske storitve. Če govorimo o frizerskih storitvah, je zelo malo podjetij, samostojnih podjetnikov, ki sploh so davčni zavezanci. Mislim, da sta v Sloveniji dve podjetji, ki to imata, eno v Ljubljani in eno v Mariboru, pa naj mi drugi oprostijo, če sem jih izpustil. Potem je bilo kar dosti govora o mačkah – tudi sam imam tri mačke doma in ne vem, kdaj se bom jaz z njimi pogovarjal, če bi nadaljeval v šali.

Razmere so krizne, ampak znižana stopnja DDV je predpisana z striktno določenim namenom, da se te potrebsčine, ki jih imamo ljudje, državljani in državljanke, lažje zagotavljajo za vse strukture, predvsem pa za socialno šibkejše. Ta stopnja, ki je bila predpisana v preteklosti, je bila predpisana s čisto konkretnimi razlogi, in mislim, da to vsi v tej dvorani na nek način razumemo, zato je prav, da v takšnem smislu tudi razpravljamo. Ne želim posebej razlagati o vsakem artiklu, storitvi – malo prej sem jih nekaj naštel. Če bi jih bilo še več, bi o njih govorili več in bi imeli za skoraj vsakega tudi predlog, da se ne podpira oziroma da ga ne želimo dvigniti. Je pa res, da nekaj moramo storiti. Zato smo v naši poslanski skupini kot tudi v stranki DeSUS razmišljali, da bi teh 40 oziroma 50 milijonov našli v neki drugi obliki dviga davka. Najprej smo govorili o tem, da naj bi se dvignil krizni davek, in druga oblika naj bi bila, da bi linearno povečali DDV, na primer, govorim čisto na pamet, laično, 0,5 %. Ne vem, kaj bi to pomenilo pri izračunu – to bodo povedali tisti, ki se s to zadevo ukvarjajo.

Večja težava bi bila pri dvigu kriznega davka, saj nimamo logistične podpore. Pri linearnem dvigu splošne stopnje davka, to logistično podporo že imamo in bi jo lahko zelo hitro tudi izpeljali. Moja lastna presoja je, da bi to pomenilo, da bi več davka plačevali tisti, ki so bogatejši oziroma imajo več prihodka, kajti tudi tisti v tem trenutku v teh kriznih časih trošijo več od tistih, ki imajo manj. Ker, tisti, ki imajo manj, morajo za vsak življenjski artikel presoditi, če ga bodo ali ne bodo kupili. Na žalost pa je v tej strukturi prebivalstva največ ostarelih in tistih mladih, ki nimajo zaposlitve. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospod Samo Bevk, potem mag. Ivan Vogrin.

SAMO BEVK (PS SD): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Spoštovani zbor!

Doma nimam mačk in tudi dvig frizerskih storitev me ne bo bistveno prizadel, vendar kljub temu nasprotujem dvigu DDV. Predlagana sprememba tega zakona gre v smer odprave znižane stopnje DDV za določene vrste izdelkov in storitev, kar pomeni, da bo podražilo te izdelke in storitve za 11 %. Nekatere panoge ne bodo mogle povišati cen in bodo propadale. S tem predlogom Vlada razveljavlja tudi nižje stopnje DDV, ki jih je s 1. januarjem 2010 uvedla prejšnja vlada za čiščenje oken in čiščenje zasebnih gospodinjstev, frizerskih storitev in dobave rezanega cvetja. Narejena je bila analiza s strani Obrtne zbornice Slovenije in ocenila je, da je bila takratna odločitev pravilna. Danes pa poleg teh storitev dvigujemo še DDV za športne objekte in še posebej ostro v Socialni demokraciji nasprotujemo dvigu DDV za časopise in revije. Iz arhiva sem si izbral citat, ki ga bom prebral. 30. junija 2010 v Odmevih je vidni opozicijski poslanec, ki je danes minister v tej vladi dejal: "Poglejte, v času gospodarske krize je višanje davkov nespametna poteza, ki je praktično nihče ne počne, ker to dodatno znižuje konkurenčnost gospodarstva, dodatno povečuje gospodarstvu stroške, povečuje stroške tudi ljudem in ob nižanju plač, ob pravzaprav vse daljši vrsti brezposelnih, ob ne nazadnje nižanjem usklajevanja pokojnin, se socialni položaj v Sloveniji slabša, če se hkrati še stroški življenja dvigujejo." Tako bivši opozicijski poslanec, danes pa minister v Janševi vladi. Eno govorijo, drugo pa delajo.

Včeraj sem bil na vrhu slovenskega gospodarstva, kjer je bil dan poziv gospodarstva za uspešno Slovenijo, pa ni bilo nič govora o selektivnem dvigu DDV. Na vrhu slovenskega gospodarstva smo pogrešali tudi finančnega ministra. Kaj pa so izpostavili? Izpostaviti so; pravno državo, boljše poslovno okolje, nov razvojni zagon in odločno podporo izvozu. Ni bilo govora o selektivnem dvigu DDV, zato tudi sam ne bom podprl tega zakona. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Mag. Ivan Vogrin, za njim gospa Tamara Vonta.

MAG. IVAN VOGRIN (NeP): Hvala lepa za besedo. Spoštovane kolegice in kolegi, postavlja se vprašanje o smiselnosti te reforme, ki jo imenujemo davčna reforma.

Pa preidimo k številkam. Že sedaj sodimo v sam vrh Evropske unije po davčnih obremenitvah, natančneje, delež fiskalnih obremenitev je lani znašal 37,6 % bruto družbenega proizvoda v strukturi. Prav tako imamo visok delež posrednih davkov, to so trošarine in DDV, ki jih država pobere za 4,3 % GDP, ki jih država pobere za 4,3 % GDP, kar nas uvršča na tretje mesto med državami EU območja. Verjetno želimo z dvigom priti na prvo mesto. Dobro je, če smo kje prvi, samo mogoče na napačnih področjih. Socialni prispevkov pobere država kar 15,3 % od bruto družbenega proizvoda, to je kar za 4,3 % več kot je povprečje Evropske unije. Naši zaposleni iz naslova prispevkov že sedaj plačajo 7,8 % bruto družbenega proizvoda, kar je enkrat več kot je povprečje EU, povprečje EU je pa 3,3 %.

Zdaj pa se sprašujem, kaj smo mi – davčna oaza, davčna nebesa ali davčni pekel? Očitno želimo biti davčni pekel, želimo ustvariti davčni pekel za naše državljane. Mislim, da je to neustrezno tudi ob dejstvu, da smo bili včeraj na vrhu gospodarstva in da so nam poslušali dopovedati, da naj razumemo, da ko gre gospodarstvu dobro, gre nam vsem dobro. Gospodarstvu gre slabo, mi pa se trudimo z davkom na finančne transakcije, z dvigom DDV, da bo šlo gospodarstvu še slabše in da bo šlo slabše še prebivalstvu. Sprašujem se, kje so visoke besede o naši inventivnosti in inovativnosti. Namreč to zna vsak – če imaš moč, dvigneš davek in dobiš prihodke v proračun. Druge poti so pa malce težje – spodbuditi, da bo gospodarstvo delalo, da bo več zaposlitev, da bodo naši državljani, naši mladi ljudje, ki so sposobni, ki imajo znanje, ostajali v Sloveniji in tukaj plačevali davke, ne da odhajajo v tujino. Živim 15 kilometrov od avstrijske meje, verjamete ali ne, skoraj vsak dan mi pride kdo povedati, ko sem v tistih krajih ali sporoči na tak ali drugačen način, da se je preselil v Avstrijo ali je tam registriral podjetje oziroma prenesel sedež tja. To zagotovo ni dobra pot. Poiščimo drugačne poti, ker bomo sicer državo v tistem deležu, kjer še deluje, uničili.

Menim, da obstaja veliko bolj inovativnih poti. Prva je recimo ta, da bi morale biti plače v javnem sektorju v razponu maksimalno 1 : 5. Kako si razlagamo dejstvo, da ima minister za zdravstvo trikrat manjšo plačo kot direktor nekega zdravstvenega doma? Kako? Da ne znamo napraviti reda, ne znamo. Takšnih primerov je veliko. Mi pa jemljemo tistim, ki imajo 600 evrov neto plače, 700, 800, ki komaj živijo, linearno vsem, ker ne znamo, ne upamo, ne zmoremo ali smo vpeti v neke lobije, vzeti tistim, ki imajo neopravičeno, v času krize, plače v javnem sektorju nekajkrat višje kot naši

ministri, ki so, mimogrede rečeno, sramotno nizko plačani. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospa Tamara Vonta, potem mag. Dejan Židan.

TAMARA VONTA (PS PS): Hvala lepa.

Osredotočila se bom predvsem na dvig DDV za tiskane medije. Mislim, da bi bilo treba pri tem upoštevati ozadje celotne zadeve oziroma kaj vse so morali tiskani mediji v Sloveniji v zadnjih letih preživeti, da tako rečem. Nekaj zadev je vezanih s splošnim dogajanjem po svetu, nekaj zadev pa je tudi specifično slovenskih. Gre za digitalizacijo, gre za velike tehnološke spremembe, ki jih skušajo tudi tiskani mediji posamično reševati bolj ali manj uspešno. Po vsem svetu je zaznati trend upadanja spremljanja tiskanih medijev, na drugi strani pa se ti mediji, da rečem v narekovajih, s svojimi vsebinami širijo tudi na internet. Gre za nek klasičen medij, ki se bori za preživetje in skoraj povsod po Evropi jim država ne samo pomaga, ampak jih pusti pri miru. Kaj podobnega bi si, mislim, da upravičeno, želeli tudi mi. Če država tiskanim medijem že ne pomaga, lepo prosim, da jih vsaj ne uniči oziroma naj jih vsaj pusti pri miru, da se borijo za preživetje še naprej, ne pa da jih kaznuje še s tako visokim DDV. Ena stvar so tehnološke spremembe, druga stvar je kriza, tretja stvar, ki je pa specifična za slovenski prostor, pa so lastniški problemi oziroma lastništva medijev. Mediji so namreč postali žetoni v tajkunskih obračunih in v tajkunskih poslih, to je pa resnično čista specifika slovenskega prostora. S temi tremi problemi se danes tiskani mediji v Sloveniji borijo in lahko si mislite, da jim ni lahko in da je ta ukrep, ki ste si ga zamislili, ki si ga je vlada zamislila, še zadnji žebelj v krsto.

Druga stvar, ki bi jo želela povedati, pa je ta, da ne vem, če se zavedate, da bodo s tem najbolj nastradali mladi ljudje, honorarno zaposleni. Namreč, manko denarja je mogoče nadomestiti na dva načina: z zvišano naročnino ali pa z odpuščanjem oziroma z zmanjšanjem, da rečem delavcev, novinarjev. Kaj pomeni, če zvišamo naročnino? Tudi če gre za zelo majhno zvišanje, si lahko mislite, kaj bi to v tem trendu pomenilo. Kdo bo pa tisti, ki bo v vrsti za odpuščanje, vam je pa verjetno tudi jasno. Šlo bo za najmlajše ljudi, za najmlajše novinarje, ki so na začetku svoje profesionalni poti. Zgodilo se nam bo še nekaj – poleg tega, da se v naši državi dogaja deprofesionalizacija novinarskega poklica, se po drugi strani ustvarja ena siva lisa, en prazen prostor neke generacije, ki bi morala recimo čez 10 let ali več prevzeti uredniške pozicije. Govorim brez kakršnekoli vrednostne sodbe o tem, kako kdo o kom piše. To v bistvu zdaj nima nobene vloge. Gre samo zato, kaj se bo potem zgodilo. V medijih namreč že vrsto let ni nobenih prostih delovnih mest. Že vrsto let ni zaposlovanja, rednega pa sploh ne. To vam lahko zagotovim. Zaposluje se honorarno in

potem se s honorarci te luknje nekako zapolnjuje – ko pa jih ne rabiš, jih postaviš na cesto. Imamo velik segment mladih ljudi, ki živijo v tako imenovani socialni ilegali popolnoma nezaščiteni. Popolnoma nezaščiteni, brez vsakih pravic – o teh ponavadi nihče ne govori. Veliko teh ljudi, veliko teh mladih ljudi je zaposlenih oziroma dela tudi na spletnih medijih, kjer imamo še eno senco. Na vašem mestu bi se ukvarjala s problemom, kako urediti delovno zakonodajo za to področje, ker siva lisa ni urejena, pravim to so mladi, nezaščiteni ljudje brez vsega. Da bi bil samostojni novinar, pozabite. Statusi se vračajo nazaj, ker enostavno ni računice in imamo spet eno sivo liso. Skratka dvig DDV, sicer ne vem ... Tudi ko poslušam koalicijske članice, vidim, da je nekako, če malo štejem – ampak saj veste, mi ne znamo šteti, ampak vendarle –, precej nasprotovanja temu predlogu. Zdi se mi, da ko se sedaj tukaj pogovarjamo, v bistvu malce tipamo teren, in da se v ozadju pripravljajo že neki novi predlogi. Zdaj se pa samo malo tipa, če bi nekatere stvari pa lahko šle čez. DDV je za tiskane medije zadnji udarec, ki ga lahko zadate. Zadate ga lahko iz dveh vzgibov, ali gre za čisti politični udar ali gre pa za popolno neznanje, drugega ni. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Mag. Dejan Židan, za njim mag. Damjana Petavar Dobovšek.

MAG. DEJAN ŽIDAN (PS SD): Hvala, predsednik. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Če bi poznali razmere v slovenskih zavetiščih za živali, bi ugotovili, da so vaše šale o dveh mucah, enem hrčku in treh kačah zelo neumestne v tem trenutku v Sloveniji. Tudi ob tem, da država ne more, ne zna in tudi nima možnosti, da zagotovi resurse, kaj narediti z živalmi, ki ostanejo, zato ker jih lastniki več ne morejo vzdrževati, so te šale zelo neumestne.

Spoštovane gospe, spoštovani gospodje! Iz današnje razprave je jasno, da večina poslancev in poslank, ki tukaj sedimo, ve, da je zakon, ki ga je finančni minister z blagoslovom Vlade poslal v Državni zbor, ena velika neumnost. Tudi do mene so prišle informacije, da zadaj pripravljate – ko se bo ta neuspeli test, ki je v bistvu samo razburil slovensko splošno in politično javnost, neuspešno končal – neke druge predloge. Ko pa že pripravljate predloge, bi vam pa sugeriral, ob tem da pozitivno razmišljam, recimo, o dveh usmeritvah. Prva usmeritev je na področju hrane za ljudi, na področju tiskanih medijev in slovenske knjige. Razmislimo o znižanju že znižane stopnje mogoče na 6 %, zato ker je hrana v tem trenutku postala socialni moment v tej državi; svoboda medijev, vključno s finančno svobodo, postaja temelj zagotavljanja demokracije v tej državi; knjiga je pa tako ali tako osnova jezika, jezik pa je osnova tudi naše zgodovine in je tudi za našo bodočnost nujen in

potreben. Na tem področju razmislimo o znižanju. Na splošno pa velja, da je v tem trenutku prišel čas, da se opravi razmislek in sprejme ustrezno odločitev, da se sprejme tako imenovani krizni davek. Krizni davek pomeni, da se za določeno obdobje dovoli zvišanje splošne stopnje davka na dodano vrednost. Treba je preračunati, ali to pomeni 2 ali 3 % absolutne točke in na ta način se omogoči, da država težke čase, ki nastajajo zlasti pod vašim vladanjem – ne pozabite, da je sedanji čas bistveno težji, kakor je bil pred enim letom, zato ker izvajate ukrepe, ki imajo ravno drugačne učinke, kakor ste napovedali –, z neko pametno politiko prebrodi in da tej državi ponovno vrnemo optimizem. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Mag. Damjana Petavar Dobovšek, nato gospa Renata Brunskole.

MAG. DAMJANA PETAVAR DOBOVŠEK (PS SDS): Hvala, predsednik, za besedo.

Pred nami je sprejetje proračunov za leti 2013 in 2014. Vlada se tega zelo zaveda. Vsi vemo, da večino prihodkov v državni proračun predstavljajo davčni in nedavčni prihodki, predvsem pa davčni prihodki. In med davčnimi prihodki največji delež prispevajo ravno dohodnina, trošarine in predvsem DDV. Na področju DDV je treba nujno nekaj spremeniti, ker so učinki lahko takojšnji, ali pa učinkujejo eno leto za nazaj.

Če zdaj ta posredni davek malo definiramo. DDV, ki ga imamo v Sloveniji, je selektiven, imamo splošno stopnjo in nižjo davčno stopnjo. Zaradi te nižje davčne stopnje povzročamo, da imajo nekateri gospodarski subjekti različen položaj na trgu. Gre za tako imenovano posredno subvencijo. S tega vidika je po mojem mnenju, recimo, tudi enotna davčna stopnja pravičnejša, vendar pa je nimamo. Odločili smo se za posredno subvencijo in je zato treba proučiti različne vidike. Začela bi kar pri frizerjih, na primer. Obrtna zbornica Slovenije, Sekcija frizerjev, je prikazala svoj vidik, kako gleda na ta predlog. Rekla bi tako, osebne storitve niso samo frizerske storitve pa storitve čiščenja, ampak so tudi druge storitve, kozmetične, masažne, storitve manikure, pedikure, nega obraza in tako naprej. Že s tega vidika vidimo, da imamo neenoten pristop glede obdavčitve teh osebnih storitev. Leta 2010 se je nižja stopnja upoštevala oziroma se je znižala stopnja samo za frizerske storitve in za gospodinjske, za čiščenje, vse drugo je ostalo na 20 %. Kako lahko potem s tega vidika zagovarjamo enotnost gospodarskih subjektov? Ne moremo. Po podatkih Sekcije frizerjev, na primer, je v Sloveniji registriranih 2 tisoč 800 frizerjev. Več kot 70 % jih ni registriranih v sistemu davka na dodano vrednost. To pomeni, da spadajo med male davčne zavezance, in jih ta dvig DDV sploh ne bo prizadel, sploh glede vidika, da dvigujemo mejo za vstop v sistem

DDV na 50 tisoč evrov. Tudi ta vidik je glede naše odločitve ali pa glede razprave zelo pomemben.

Kar se tiče javnih storitev, bi želela izpostaviti tudi zelo pomemben vidik. Javne storitve, za katere bi se s to novelo dvignil davek na 20 %, bi bile samo ravnanje z odpadki, ravnanje z odpadki in čiščenje okolja ter druge storitve javne higiene. Pri nas, recimo, opravljajo te storitve javna podjetja. Javna podjetja so kapitalske družbe in ustvarjajo dobiček, torej so pridobitne dejavnosti. Nimajo registriranih samo teh dveh dejavnosti, imajo še mnogo drugih dejavnosti, imajo svoj tržni delež, da preživijo na trgu. Na primer, oskrba s pitno vodo – tu se davek ne bo dvignil na 20 %. Potem imajo registrirane pogrebne in pokopališke dejavnosti – tudi to ostane na nižji stopnji. Imajo registrirano, na primer, vzdrževanje javnih poti in javne razsvetljave. Želela bi izpostaviti zelo pomembno zadevo, pri kateri se spet pojavlja neenakost med temi podjetji, javnimi podjetji kot kapitalskimi družbami in med zasebnimi podjetji. Na primer, ko storitve pometanja, pranja na parkiriščih, tudi storitve ravnanja z odpadki in tako naprej opravlja espe, uporaba znižanja davčne stopnje za tega espeja ni dovoljena, za javna podjetja, komunale – ki so tudi pridobitne dejavnosti –, pa je uporaba nižje stopnje dovoljena. Tudi s tega vidika moramo gledati, tudi to je neenotnost med našimi gospodarskimi subjekti, kapitalskimi in osebnimi družbami. Ali s tem dajemo možnost gospodarstvu za čim boljši razvoj? Tudi ne. To je zdaj že drugi argument, da bi bila enotna davčna stopnja pravičnejša. Kar se tiče dviga DDV za parcialne selektivne dejavnosti, treba je slediti eni logiki, da moramo sprejeti proračun, torej je res kratkoročni ukrep in lahko bi to smatrali za krizni davek. Vesela pa sem, da imamo prvo obravnavo in da splošno razpravljamo, in ugotavljam, da posamezni poslanci tudi v tej razpravi zagovarjamo parcialne selektivne dejavnosti v Sloveniji, eni živali, eni frizerje in tako naprej. Dajmo poskušati najti eno skupno rešitev in bodimo konstruktivni pri zadevi. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospa Renata Brunskole, potem gospod Jožef Jerovšek.

RENATA BRUNSKOLE (PS PS): Hvala lepa. Prav lepo pozdravljeni! Včeraj je bilo res zanimivo na vrhu slovenskega gospodarstva. Opozicija je zelo resna, čeprav manj številčna v odstotku in deležu, a bistveno številčnejša od koalicije, torej očitno nam ni vseeno za slovensko gospodarstvo in spodbujanje podjetništva, spodbujanje malega gospodarstva – to je bilo včeraj nadvse poudarjeno. Žalostno pa je, da je bilo s strani kolegov iz koalicije, vodstva s strani vlade, tudi s strani vodstva Državnega zbora, izraženo nekaj takšnih besed, zaradi katerih se nisem počutila dobro. Žalitve, nekorektne besede, ne pa besede, ki bi

gospodarstvenike peljale k razvoju. Gospodarstveniki so mi povedali, da so tudi oni tako občutili. Zatorej bi si v bodoče želela, da bi se razprave o tem, kako narediti, peljale tukaj, tukaj razpravljale o tem, kaj opozicija ne dela prav, ne pa da bi s tem bremenili gospodarstvenike. Gospodarstveniki so pričakovali resne debate, vsebino, konkretne odgovore, ne pa, da bo nekdo rekel, češ, gospodarstveniki, pričakovali smo, da boste opozorili opozicijo. To spada sem. Samo toliko.

Tega predloga zakona ne morem podpreti. Dvig DDV za več kot 100 %. Prizadeli bomo tiste, ki se samozaposlujejo, obrtnike, samostojne podjetnike – o tem so včeraj govorili na vrhu –, malo gospodarstvo, frizerje, cvetličarje, čistilce, samostojne novinarje, vse tiste, ki se samozaposlujejo. To je še bolj problematično v malih območjih, malih krajih, kjer se ti ljudje za vsak cent, za vsak evro močno borijo, kjer se borijo za vsako stranko, da jo obdržijo, da zadržijo, ker namreč tem ljudem so marsikdaj določene storitve manj dostopne ravno zaradi krize, ravno zaradi majhnega prihodka, ki ga imajo ali pa morebitne brezposelnosti. Tudi tiskani mediji – dostop do informacij vseh nas ljudi, je naša pravica in kaj se bo lahko zgodilo? Zgodilo se bo lahko, da bodo nekateri mediji, ki jih izdajajo podjetja po posameznih območjih, celo prišli v precep ali jih bodo zmogli še izdajati. Med takšnimi mediji je zagotovo tudi medij, ki ga izdaja neko posamezno regionalno območje. Recimo za Dolenjsko, Belo krajino, Kočevsko-ribniško, Posavje je to Dolenjski list. Mogoče se bodo vprašali, ga še zmorejo izdajati. Šport, športni objekti, najem športnih objektov – športna društva, ki težko zbirajo denar, bodo razmišljala, če še zmorejo plačevati najemnino. Mi pa želimo spodbujati šport, želimo spodbujati rekreacijo. V tej smeri je to narobe svet! Ni še dolgo tega, ko so mi kolegi razlagali, da so v eni od mestnih občin eno od svetniških skupin koalicije – te koalicije, tukaj v Državnem zboru – opozarjali na dvig cene vode za 46 centov, češ da je to absurdno, da je to nesprejemljivo, ker je voda res vir življenja. Ampak glejte, kaj zdaj delamo. Frizerjem bomo pa za 3 evre dvignili ceno, v to bodo primorani zaradi dviga DDV. Gospa Avberšek iz Gospodarske zbornice je opozorila, da bomo s selektivnim dvigom DDV lahko posledično, po njihovih izračunih, peljali v še večjo brezposelnost. Po njihovih ocenah se bo ukinito 5 tisoč delovnih mest.

Tega zakona ne morem podpreti. Predlagam koaliciji, predlagam Vladi razmislek in da se ta zakon v tej smeri ne sprejme.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: SDS je pri tej točki zmanjkalo časa, tako da bom dal zdaj besedo gospe Alenki Bikar, potem pa mag. Barbari Žgajner Tavš.

ALENKA BIKAR (PS PS): Hvala za besedo.

Pri predlogu zakona bi se rada dotaknila predvsem tistega dela, ki govori o zvišanju DDV za športne objekte.

Zdi se mi pomembno, in tudi ostalim mojim kolegom iz Pozitivni Slovenije, da kot nekdanja vrhunska športnica opozorim, da se nam takšni ukrepi vlade ne zdijo v redu. Še več, zdijo se nam škodljivi za naše otroke, za našo prihodnost, kot jim tako radi rečemo, in za šport sploh. Enkrat na začetku svojega mandata sem že rekla, da se mi zdi, da se ta vlada obnaša do svojega naroda, kot da ga ne mara, z vsemi temi ukrepi, ki jih sprejemamo oziroma jih sprejemate in jih boste še sprejeli. Tako zelo radi se pohvalimo in rečemo, da smo športni narod – imamo vrhunske športnike z vrhunskimi rezultati. Naši politiki, ministri, se tako zelo radi slikajo z njimi, jih objemajo, so polni obljub, ko se le-ti vrnejo v domovino z osvojenimi medaljami. Če nadaljujem z vrhunskim športom. Gospodarska kriza se žal kaže tudi v slabšem statusu društev. Nižja so sredstva, ki jih občine in lokalne skupnosti namenjajo športni rekreaciji in vrhunskemu športu. Veliko športnikov je izgubilo svoje sponzorje, svoje dolgoletne sponzorje. Tudi zaradi nestimulativne zakonodaje se obseg sponzorskih sredstev, ki jih slovenska podjetja vlagajo v šport, počasi, a zanesljivo zmanjšuje. In zdaj, ponovni udarec športu. Dvig DDV z 8,5 % na 20 %. Kaj to pomeni? Zvišali se bodo najemi športnih objektov in nastradali bodo ponovno starši, kajti ti plačujejo vse to. Zmanjšalo se bo število otrok in mladine, ki obiskujejo športne dejavnosti. Ti ukrepi niso škodljivi samo za vrhunski šport in rekreacijo in za otroke in mladino, vplivali bodo tudi na otroke v vrtcih, na invalide, na starejše, na vse tiste, ki uporabljajo program rehabilitacije, na nekatere medicinske storitve, na poklicno usposabljanje policije, vojske, gorskih reševalcev. Vsi ti bodo plačevali več za uporabo športnih dvoran, bazenov, atletskih stez.

Še na nekaj zelo pomembnega bi rada opozorila. Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije ima Slovenija enega od najhitreje naraščajočih trendov povečanja telesne mase. Otroci in mladostniki se že srečujejo z debelostjo in boleznijo gibal. Moj kolega, gospod Bosnič, je pred kratkim naslovil oziroma postavil poslansko vprašanje dvema ministroma, tako za zdravstvo kot za šport, kaj mislita v tej smeri narediti, storiti. To je odgovor, v to smer bomo šli? Namesto, da bi obdavčili škodljivo hrano, mogoče sladko pijačo, za katero vemo, da dokazano vpliva k debelosti in sladkornim boleznim tipa 2, povišanemu holesterolu, krvnemu tlaku. Če mi dovolite, da preberem del, kako so se v Franciji lotili te zadeve: "Francoska vlada namerava z novim davkom povečati proračunske prihodke in odvrniti ljudi od palmovega olja, ta namreč ..." – zelo veliko ga je v Nuteli, saj jo imate vsi radi – "... vsebuje nasičene maščobne kisline, ki povzročajo nastanek srčno-žilnih obolenj." Razmislimo in pretehtajmo še enkrat, kaj nam, če sploh nam,

na eni strani prinašajo ti ukrepi in koliko lahko izgubimo.

Še nekaj bi dodala. Izvršni odbor OKS je podprl predlog združenja za ohranitev stopnje DDV za uporabo športnih objektov. V Pozitivni Sloveniji celo razmišljamo, da bi predlagali namesto, da bi se zvišal ta davek, da bi se celo znižal, mogoče na 5 %. V premislek. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Mag. Barbara Žgajner Tavš, potem mag. Alenka Bratušek.

MAG. BARBARA ŽGAJNER TAVŠ (PS PS): Hvala lepa.

K temu, kar je govorila kolegica pred menoj, bi morda dodala samo to. Pred dnevi smo na Odboru za zdravje poslušali resornega ministra oziroma državno sekretarko, kako si Vlada prizadeva okrepiti in spodbuditi med ljudmi idejo zdravega načina življenja. Zdaj pa slišimo, da je politika vlade diametralno nasprotna potem, ko gre za prakso. Vlada dobesedno potiska otroke na ulico. Kogecice in kolegi, to je dolgoročno katastrofa – milo rečeno!

Pa bom šla na drugo temo, ki jo prav tako zaobjema ta predlog zakona o zvišanju DDV. Pred dnevi, natančneje 22. oktobra, so se zbrali številni strokovnjaki s področja hišnih živali – tudi predstavniki Gospodarske zbornice – in vsi v en glas ugotavljajo, da je dvig DDV za prehrano za male živali dolgoročno polomija za državo iz več vidikov. Dovolite, prizadetih bo, po ocenah vseh udeležencev tega posveta, milijon 300 tisoč prebivalcev Slovenije. Stroški bodo po ocenah višji oziroma večji od prihodkov. Dvig DDV ne bi povzročil samo večje inflacije in več sive ekonomije, pač pa bi tudi povečal nakupovanje v tujini, zmanjšal konkurenčnost malega gospodarstva ter državi, naši državi, posledično na koncu koncev zagotovil manj prihodkov, kot bi znašali skupni dodatni stroški in izgube tudi zaradi manj delovnih mest. Na to opozarjajo gospodarstveniki. Grem zdaj na drugo, bolj humano, socialno čutečo plat te negativne posledice. Veterinarska uprava Republike Slovenije je oktobra ob letošnjem svetovnem dnevu živali javno objavila, da od nekdanj sobivamo in se od nekdanj učimo – kako lahko to sožitje izboljšamo? To je neprekinjen postopek, ki ga moramo prenesti tudi na naše otroke. Tudi na naše otroke! Izjava ministra, ki jo je izrekel ob predstavitvi tega vele, da ne rečem, uspešnega projekta, s katerim rešujemo krizo v naši državi – minister je, pa si upam reči, cinično pripomnil: "Prva skupina je hrana za živali. Tukaj žal, imam štiri hišne živali, ampak težko rečem, da je to nujna življenjska potreba za ljudi." Res spodbuden signal in sporočilo slovenski javnosti o tem, koliko so vredna ta čuteča bitja v naši državi. Pravim, da je še kako pomembno, da v kriznih časih, ko se hočete ali nočete, vrši pritisk ne samo na ljudi, tudi na živali, opominjamo in govorimo o humanosti. Predsednik se nasmiha. Upam, da ne zaradi

tega, ker govorim o humanem odnosu do živali. Hvala, predsednik, ker bi bil to napačen signal od vas, ki ste, verjamem da, pomembna moralna avtoriteta Državnega zbora. Human odnos do živali vseh vrst, ker so ravno tako kot mi ljudje, še kako čuteča bitja. Tudi drugi s tega področja, nevladne organizacije, društva, zavetišča opozarjajo, da bi se, če bi bil ta ukrep sprejet, povečal pritisk in da bi se povečalo število zapuščenih živali zaradi revščine, s katero se srečujejo gospodinjstva, ki danes imajo domače živali. Po ocenah, če se ne motim, ima okoli 70 % gospodinjstev v Sloveniji vsaj eno domačo žival. Na drugi strani bi dobili tudi ta negativen učinek, govorim o humani plati tega početja – ne bom več, ker sem časovno omejena.

Za zaključek misel, ki mi je priletela v elektronsko pošto, ene od državljanek naše države: "Pomagaj človek, izgubljen sem, okolje pa neznano, da bi govoril, mi ni dano, zato se ne morem pritoževati in ne stavkati. Sem živo bitje, ki trpi in se življenja veseli. Prosim, naj nekdo namesto mene spregovori." Zaključila bom s temi besedami, verjamem, da so dovolj zgornje in vsem nam v razmislek, kaj lahko s pritiskom na gumb "za" naredimo v tej naši ljubi državi.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Besedo ima mag. Alenka Bratušek. Za njo gospa Marjana Kotnik Poropat.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS PS): Lep pozdrav vsem!

Imam občutek, da se s tem predlogom, s katerim se danes ukvarjamo, malo hecate in mislim, da na to kaže tudi, da se predstavnik Vlade niti oglasi ne, za razliko – zdaj bom pohvalila ministra Vizjaka, ki je sedel z nami dva dni nazaj in skušal, če ne že odgovoril, odgovoriti na večino vprašanj, očitkov, pomislekov in tako naprej. Tukaj očitno nimate kaj povedati in verjamem, da se res hecate in da ste poskusili, kako bi to šlo. Da je vaša javnofinančna in ali pa najprej ekonomska in javnofinančna politika napačna, kažejo podatki, kažejo napovedi in kažejo dejanski podatki. Prepričana sem, da bomo letos v Državnem zboru še enkrat obravnavali rebalans državnega proračuna, kjer boste primanjkljaj državnega proračuna krepko zvišali, to kažejo podatki. Da ne veste, kaj delate ali pa mogoče malo narobe zapišete podatke, ki nekako niso usklajeni s tem, kaj dejansko v naši državi se dogaja, kažejo tudi ocene IMF, Evropske komisije, ki vam za letošnje leto napovedujejo primanjkljaj krepko čez 4 %, 4,4 %, – vaše ocene so 3,5 % – in za naslednje leto 3,9 %, kar daleč nad 3 %, kar ste včeraj na vrhu gospodarstva poudarjali kot enega izmed vaših ključnih ukrepov. Od tega ste se že poslovili, čeprav ne poveste na glas. DDV v tem segmentu zvišujete za 11,5 % točk. Nam ste se posmehovali, ko smo v svoj program zapisali in ljudem jasno povedali, da brez dviga tega davka po naši oceni ne bo šlo. To smo

takrat povedali – dvig splošne stopnje za 1 % točko, vi zdaj dvigujete za 11,5 % točk. Naredili ste nabirko tega, za kar mislite, da bi tukaj sodilo, ampak mislim, da je ta vaš zakon že danes obsojen na propad, tako da boste morali iskati nove rešitve. Je pa nekaj zelo ironično – znižujete RTV naročnino, je predlog, in v obrazložitvi napišete, da to zato, ker boste družinam prihranili 1 evro, mislim, da 1,2 evra s tem znižanjem. Ironično zato, ker boste hkrati vse družine z dvigom komunalnih cen, komunalnih storitev samo zaradi DDV udarili z približno 4 do 5 evri. Zato je to ironično. Mogoče bi bilo prav, da obrazložitev pri zniževanju RTV prispevka spremenite in poveste, za kaj vam gre v tistem primeru in za kaj vam gre pri dvigovanju DDV za tiskane medije, ker samo to je lahko obrazložitev. Ne moreš na eni strani nekomu dati en evro in na drugi strani mu vzeti pet evrov ter razlagati, da gre to skupaj.

Samo še enkrat, da so vaši ukrepi napačni, kažejo podatki, napovedi, tudi gospodarstveniki so vam včeraj to povedali. Tako kot so vam tudi včeraj povedali gospodarstveniki: primite se dela, pripravite prave ukrepe za to, da bo Slovenija lahko šla v pravo in boljšo smer!

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospa Marjana Kotnik Poropat, za njo mag. Matej Tonin, če ga ne bo v dvorani, pa gospa Tina Komel.

MARJANA KOTNIK POROPAT (PS DeSUS): Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovane poslanke in poslanci!

Želela bi predstaviti svoj pogled na ta zakon, na dvig DDV. Moj pogled je takšen, da po mojem mnenju ta zakon ni primeren za nadaljnjo obravnavo oziroma je potreben temeljite spremembe, če se bomo odločili, da ga spustimo v nadaljnjo obravnavo. Tako mislim zato, ker bi s tem zakonom dosegli skromne učinke. Simulacija izračuna dodatnega priliva v državni proračun na podlagi tega zakona je nerealna. Nerealna je zato, ker bo ta zakon na drugi strani prinesel tudi negativne učinke. Nekaj bi jih naštel: zmanjšanje zaposlenih in s tem zmanjšanje prilivov iz delovnega razmerja, dodatna obremenitev socialnih transferjev. Na primer krčenje naklade časopisov in drugih tiskanih medijev pomeni na koncu tudi odpuščanje, o tem je bilo danes že dosti govora. Zmanjšanje obsega dela pri frizerjih bo po mojem mnenju posledica tega, da se bodo ljudje v večji meri zatekali v sivo ekonomijo. Pomislimo, kaj bi vsak od nas storil, če bi bil v koži teh ljudi, na primer, teh frizerjev in bi ostal brez dela. Seveda, tudi ti ljudje morajo nekako preživeti. Že danes se nekateri poslužujejo nudenja frizerskih storitev na domu, torej sive ekonomije.

Pri davku na tiskane medije bi opozorila na obdavčitev medijev v drugih evropskih državah. Na primer, Luksemburg ima samo 3 %,

najnižji davek ima Francija, 2,1 %. Sledijo Italija, Španija, Malta, Madžarska, Ciper, Grčija, Nizozemska in tako dalje. Nekatere države imajo celo ničelno stopnjo davka na dodano vrednost za tiskane medije. Opozorila bi tudi na davek na uporabo športnih objektov. Kako pomemben je šport za mlade, za vse nas, predvsem pa za starejšo populacijo, ni treba posebej govoriti, mislim, da se tega vsi dobro zavedamo. S povišanjem davka bomo prizadeli predvsem tiste z nižjimi dohodki. Tudi tu – mislim, da je gospa Alenka Bikar o tem govorila in tudi drugi – se pridružujem tem razpravam. Še davek na hrano za male živali. Danes smo slišali več izjav, kako se bo kdo izmed nas doma pogovoril s svojimi mački, vendar je to zadevo treba pogledati malo globlje. Veliko je upokojencev z minimalno pokojnino, zato živijo pod pragom revščine. Ti ljudje so običajno tudi osamljeni in v tej osamljenosti jim dela družbo edino mala žival oziroma domači ljubljencek. Pa ne le upokojenci, tudi drugi, ki živijo od socialnih transferov delijo podobno usodo. Ker nimajo denarja, se bodo morali ti ljudje odpovedovati tudi tej edini družbi, ki jo imajo, ali pa si bodo od ust odtrgali še tisto borno hrano, ki jo imajo, da bodo lahko nahranili svojo malo žival.

Tu bi zaključila. Menim, da bi bilo primerneje spremeniti splošno stopnjo DDV. Tak pristop bi bil bolj pravičen, ker bi se ta povišani davek razporedil na vse državljane in državljanke Republike Slovenije. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima mag. Matej Tonin, pripravi se gospa Tina Komel.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Spoštovane kolegice in kolegi, lepo pozdravljeni!

Ko govorimo o davku na dodano vrednost, se ne moremo izogniti splošni razpravi o proračunu in o naših prihodkih. Vem, da je že stara fraza, da lahko porabimo toliko kot ustvarimo, ampak kljub vsemu se pri moji razpravi tej frazi, ki je še kako resnična, ne moremo izogniti. Dejstvo je, da imamo problem s primanjkljajem, da če se hočemo izogniti tistemu, kar se danes dogaja v Grčiji, moramo te naloge opraviti sami in v tej smeri tudi delati. Najbrž se bo tukaj kolegica Bratuškova z menoj strinjala, ker je bila direktorica Direktorata za proračun, da lahko primanjkljaj znižujemo vsaj na tri načine. Eden je, da zmanjšujemo našo javno porabo – to je ena možnost. Druga možnost je, da povišamo davke, in tretja možnost je, da ustvarjamo nova delovna mesta. To so nekako tri opcije. Seveda nam je vsem najljubša ta tretja – ustvarjanje novih delovnih mest –, ampak to ne prihaja iz lufta. Za ustvarjanje novih delovnih mest je treba ustvariti pogoje. Mislim, da si v tej smeri prizadevamo z reformami, s poskusom sanacije bank in z drugimi stvarmi, ki jih delamo – spomnite se, julija smo sprejeli veliko zakonov, s katerimi smo

poskušali razbremeniti administrativne obremenitve. Trudimo se ustvarjati nova delovna mesta. Ko govorimo o zmanjševanju primanjkljaja, je prav, da se poslužujemo vseh treh možnosti. Torej, da so stvari čim bolj uravnotežene. Kako zmanjšujemo porabo? Nekaj smo naredili s pomočjo Zakona o uravnoteženju javnih financ, o katerem je bilo v tem parlamentu veliko govora – veliko tudi nasprotovanja, ampak žal, poti, ki jih moramo ubirati, niso lahke, ampak drugih na žalost ni. Če preidemo na drugo možnost, povišanje davkov. V opoziciji ste se na nek način za to možnost zelo zavzemali, v koaliciji smo bili tej možnosti zelo nenaklonjeni. Zdaj je pred nami predlog povišanja davka na dodano vrednost na posamezne artikle in storitve z nižje 8,5 na 20 %, tudi zdaj sem mislil, da bo opozicija to z največjim veseljem podprla, ampak ni. Prav tako ima pripombe, kot naša vladna koalicija, in mislim, da je prav, da se na prvi obravnavi o teh stvareh pogovarjamo in debatiramo.

Tudi sam in v Novi Sloveniji imamo na sedanjih predlog pripombo. Če omenim medije, če omenim frizerje in še kaj bi lahko omenil – o teh stvareh se je treba pogovoriti. Treba je pogledati, kaj konkretno kakšna stvar pomeni, kakšen je predviden prihodek in kaj bi ta obdavčitev pomenila za prihodnost – ali bi ta prihodek država še ustvarjala ali ga ne bi več. Če govorimo, da nas moti ta ali pa druga določba, je prav, da ponudimo tudi kakšne alternativne možnosti. Če Nova Slovenija ali pa jaz osebno nasprotujem povišanju davka z 8,5 % na 20 %, recimo za medije, če vzamem konkreten primer – kaj konkretno pa predlagam na drugi strani, da bi te prihodke države nadomestili z drugimi viri? Vidim predvsem tri možnosti. Eno je protikrizni davek, drugo je, da, kot pravi opozicija, povišamo splošno stopnjo DDV za kakšno odstotno točko navzgor, tretja možnost je to, da povišamo odstotek dohodnine. To so vse možnosti, s katerimi se lahko ukvarjamo. Ne nazadnje bi omenil, da dajmo razmisliti tudi o davku na sladke pijače. Veste, da so sladke pijače zelo nevarne. Moj kolega Joe Costa iz Amerike me je opozoril, da bi bilo to zelo pametno in se z njim absolutno strinjam, da dajmo o tej stvari vsaj razmisliti.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Za repliko je zaprosila mag. Alenka Bratušek. Ne vem, če sem prav razumela, mogoče tudi gospa Alenka Bikar, ki je govorila o teh pijačah, če sem jo prav razumela, če ne, me boste popravili.

Izvolite, gospa Bratušek.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS PS): Gospod Tonin, očitno je tri vaša magična številka. Strinjam se, da obstajajo trije koraki za zniževanje primanjkljaja, vendar vam jih bom zdaj še enkrat naštel. Prvi je absolutno varčevanje in zniževanje odhodkov, drugi je

zviševanje odhodkov in tretji je kombinacija teh dveh. To bi bile tri pravilne rešitve vaše uganke. Vsekakor je tretja absolutno najboljša in to vas prepričujemo že leto dni, pa ne slišite. Prepričana sem, da niste predlagali dviga splošne stopnje DDV samo zato, ker to piše v našem programu. Prepričana sem, da je samo to razlog. Vladna koalicija stežka, ampak na koncu boste morali in morali boste priznati, da smo imeli že od vsega začetka prav. Še enkrat, tretja kombinacija, to je na eni strani varčevanje in na drugi strani povišanje davkov – na žalost ni priljubljeno, ampak v tej situaciji potrebno –, je edina pravilna kombinacija za rešitev javnofinančnega problema. Da ste na napačni poti, sem že prej povedala, kažejo številke. Vaš primanjkljaj bo letos 4,4 %. Če k temu prištejemo še to, kar ste dali v Novo Ljubljansko banko, pa še ne vemo ali bo primanjkljaj ali ne bo – gre za več kot 1 % BDP –, boste zelo blizu tega, kar velikokrat očitajte prejšnji Pahorjevi slabi vladi kot radi rečete. Niso samo trije predlogi za dvig davkov, lahko jih je več. Našteli ste tri, davkov pa imamo en cel kup – lahko je mogoče tudi protikrizni, o katerem se govori, da ga že imate v predalu namesto tega, o katerem danes razpravljamo.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Izvolite proceduralno, mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Rad bi samo opozoril podpredsednico, da je gospa Bratušek grobo kršila Poslovnik in je na to niste opozorili. Replika je namenjena temu, da opozori na napačna dejstva oziroma kje sem bil narobe razumljen, kje bi bila moja razprava nenavadna. Ona je praktično ponovila mojo razpravo in polemizirala z menoj. To je stvar razprave, ne pa stvar replike, in prosim, da ste v prihodnje na te stvari pozorni.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa, mag. Matej Tonin. Na vodenju seje predvčerajšnjem se mi je nekaj podobnega zgodilo tudi s strani enega iz vaše poslanske skupine, vendar ga nisem zaustavila, zato sem tudi tokrat pustila – pa tudi s strani drugih, da ne bi bila kakorkoli krivična. Veste, dostikrat gre za različno izmenjavo mnenj in vas tukaj ne želim kakorkoli omejevati.

Nadaljujemo. Gospa Tina Komel ima besedo. Pripravi se gospod Alojzij Potočnik. (Ne.) Naslednji prijavljeni razpravljavec je gospod Mitja Meršol. Pripravi se naprej gospod Ivan Hršak.

MITJA MERŠOL (PS PS): Hvala lepa, predsedujoča. Pozdrav vsem skupaj!

Ker časa resnično primanjkuje, bom zelo kratek. Duh državnega vandalizma, na to me ta hip spominja kratica DDV. Ko sem te dni ob branju gradiva razmišljal, sem nekako

pomisлил, kako bi bilo lepo, če bi pred predlagatelje te spremembe zakona prišel s svežnjem časopisov in revij in jim to stvar poklonil kot zadnje primerke. Namesto tega mogoče malce poezije oziroma metaforike.

Sprememba davka na DDV nam veliko odnese in vladi vse prinese. Kajti, ko frizerji, cvetličarji, novinarji zaradi tega zakonskega predloga ne bodo več delali, nas bo frizirala, nam sadila rožice in nas s svojega PR kora obveščala, če še vlada. Tiskani mediji bodo mrtvi, elektronski mediji pa bodo pošiljali novinarke, morda tudi novinarje, po banane na tržnico in bodo s tem dokazovali, da smo v banana republiki. Mi pa bi morali zapeti labodji spev in pogrebno žalostinko za umrle tiskane medije. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Gospod Ivan Hršak, potem pa je na vrsti še predlagatelj, Vlada, če bo želela besedo.

IVAN HRŠAK (PS DeSUS): Hvala za besedo, gospa podpredsednica. Spoštovani kolegice in kolegi.

Bom kratek in jasen. Ti predlogi dviga DDV za uporabo športnih objektov, časopise, predvsem za javno higieno niso najbolj posrečeni, da ne rečem zgrešeni. Zato jih osebno ne morem podpreti. Velike pomisleke pa imamo tudi v Poslanski skupini DeSUS. Še posebej je problematičen dvig za javno higieno, ker vemo, da bodo po novem letu napovedane podražitve tudi s strani občin, ker že nekaj časa teh podražitev ni bilo. Vsi skupaj v poslanski skupini smo bolj za neko drugo, primernejšo rešitev, kot smo že prej omenili, za nek krizni davek ali manjši dvig splošnega DDV. V Pozitivni Sloveniji govorijo, da to ves čas predlagajo, moram pa reči, da je ZUJF glede tega bolj pravičen kot dvig samega DDV. Pri ZUJF ljudje s tistimi najnižjimi prihodki niso bili prikrajšani, če dvigneš splošni DDV, pa so vsi, od tistih najmanjših do največjih. Prej je bilo govora tudi o malih domačih živalih. Tudi sam imam doma japonsko dolgodlako zajčico, kateri poskušam dopovedati – saj veste, jezikovna bariera –, da bo treba šparati tudi pri njeni hrani. Mislim, da je dojela.

Kot zanimivost naj povem, kaj sem slišal med odhodom iz Državnega zbora do stanovanja. Slišal sem razgovor ženske in moškega, ki mu je ženska dopovedovala, da ji zdaj, zaradi povišanega DDV, menda ja ne bo kupoval manj rož, da bo morala zaradi tega dviga DDV manj pogosto hoditi k svoji frizerki in bila je zaskrbljena, da ne bo mogla redno kupovati vseh teh časopisnih revij, kot so Nova, Lea, ne vem, Lady in še druga ženska imena – jih je naštel, pa se jih zdaj ne spomnim. Vidite, problemi glede tega DDV nastajajo tudi v družinah.

Za konec, niti sam, niti v Poslanski skupini DeSUS še nismo sprejeli dokončne odločitve glede podpore oziroma nepodpore predlogu zakona. Hvala.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Ugotavljam, da ste vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, dobili besedo. Ker čas določen za razpravo še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika Državnega zbora še kdo razpravljati. Ker vidim, da želi, prosim za prijavo. Prijava poteka. Prijavljenih je 12 razpravljavcev, na voljo imamo 27 minut. Prosim za razdelitev časa, nekaj čez 2 minuti bo. 2 minuti 17 bo lahko razpravljaj vsak od prijavljenih. Torej, pričenjamo z razpravo.

Prvi je na vrsti gospod Branko Ficko.

BRANKO FICKO (PS PS): Lep pozdrav vsem skupaj.

S tem predlogom selektivnega dviga davka Vlada dokazuje, da nima prave vizije, kako povečati prihodkovno stran proračuna. Ne z ukrepi za gospodarsko rast, ampak samo z varčevanjem in obremenjevanjem; ne z delnim minimalnim dvigom splošne stopnje, ker je to predlagala Pozitivna Slovenija. Predvsem pa je ta predlog dviga velik pritisk na obrtnike in podjetja, izredno velik tudi za gospodinjstva. Vlada se na to ne oziroma, ne zanima je, kakšen bo vpliv na prodajo blaga in storitev, število izgubljenih delovnih mest, povečanje sive ekonomije in socialne posledice. Če na hitro pogledamo po dejavnostih – hrana za male živali. Prizadel bo 70 % gospodinjstev, prizadel bo mala in mikropodjetja, prodajne poti se bodo usmerile preko spleta v sosednje države, in če pogledamo v Avstrijo in Italijo, je ta DDV manjši od 10 %. Še večje je odstopanje na področju vrtnarstva, pri lončnicah in rezanem cvetju. V vseh pomembnih EU državah – Avstrija, Italija, Nizozemska, Francija – je DDV pod 10 %. S tem bo konkurenčnost prodaje še katastrofalnejša. Iz tega pregleda DDV izgleda, kot da se primerjamo z Madžarsko, kjer je DDV nad 20 %. In če se primerjamo tudi v tem, kako je Madžarska dosegla cilje glede prodaje državnega premoženja in totalitarnega režima, me je strah. Pri tem predlogu, če smo že pri mačkah, nimam drugega vtisa, kot da je imel tisti, ki je pripravil ta predlog, res mačka. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Besedo ima mag. Lejla Hercegovac.

MAG. LEJLA HERCEGOVAC (PS PS): Se odpovedujem. Hvala.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Besedo ima gospa Tamara Vonta.

TAMARA VONTA (PS PS): Hvala lepa. Prejle sem govorila o medijih, zdaj bom pa nekako povezala dve temi znotraj tega zakona.

Ena tema so tiskani mediji, druga tema so pa male živali. Zakaj ju bom povezala? Pri zadnjih katastrofalnih poplavah sta vam verjetno vsem v spominu ostali dve fotografiji in prepričana sem, da se boste, ko bosta ti dve fotografiji spet objavljeni kje v kakšnem tiskanem mediju, takoj spomnili za kakšen dogodek gre. Gre za dve fotografiji, ki sta povezani s katastrofalnimi poplavami. Na eni fotografiji moški rešuje svojega psa. Bila je objavljena v časniku Delo, na prvi strani – izjemna fotografija. To govorim tudi malo "fohovsko", da tako rečem. Druga fotografija pa je podobna – moški, ki rešuje svojega mačka Johnija. Zdaj mogoče vse skupaj zveni tako malo smešno, ampak zagotavljam vam, da sta to dve fotografiji, ki se jih boste, ko jih boste nekje videli čez pet let, točno spomnili, za kaj gre, in vam bosta ti dve fotografiji zbudili povsem enake občutke, kot sta jih zdaj. Z vso to grozo, z vso to škodo, z vso to nepojmljivo nemočjo in stisko se v vsakem človeku skriva, to si upam zagotovo trditi, še en tak človek, ki poskrbi za svojo še bolj nemočno žival v tistih zadnjih trenutkih. Spomnite se na ti dve fotografiji, ki tako odlično orišeta čas, v katerem sta nastali, dogodek, v katerem sta nastali, in predvsem človekost. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima gospa Tina Komel.

TINA KOMEL (PS PS): Hvala za besedo.

Pozitivna Slovenija je v predvolilnem programu zapisala, da bi zvišanje zgornje stopnje DDV za 1 % točko pripomoglo k reševanju finančne krize. Tovrstna poteza bi pomagala napolniti državno blagajno brez večjih finančnih posledic za naše državljane. Vi ste se pa odločili za povišanje nižje stopnje DDV za kar 11,5 %. V času, ko imamo tako recesijo in upadanje standarda, dvigovanje DDV za različne proizvode ali storitve, kot smo jih doslej že slišali, tiskani mediji, športni objekti, hrana za naše hišne ljubljence, frizerske storitve, lahko močno vpliva na blagostanje naših državljanov.

Posebno pozornost bi namenila dvigu DDV za komunalne storitve. To posledično pomeni dvig cen komunalnih storitev za vsa gospodinjstva in celotno gospodarstvo. Dvig DDV na hrano za hišne živali bi povzročil višje cene, manjšo dostopnost do varne hrane, slabšo kakovost, več bolezni, višje stroške za skrbnike, več zapuščenih živali, višje stroške za zavetišča in občine, več nakupov v sosednjih državah in manj zaslužka za slovenska podjetja.

Na koncu bi citirala naslednje: "Zavezanke za DDV bomo propadle. Če zvišamo cene, ne bomo imele prometa, če pa ne zvišamo cen, ne bomo obstale. Vlada nam želi zavezati kamen za vrat in nas vreči v morje." To so besede koprskih frizerjev, cvetličarjev in

vrtnarjev. Že sama uvedba DDV v 90. letih prejšnjega stoletja je za obrtnike predstavljala velik šok in takrat so morali v povprečju odpustiti od enega do dva delavca. Poleg tega smo vsi prepričani, da bo višji davek spodbujal sivo ekonomijo. Proti taki konkurenci se je pa težko boriti. Hvala.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Gospod Roman Jakič ima besedo.

ROMAN JAKIČ (PS PS): Podpredsednica, izražam zelo veliko nezadovoljstvo, da se Vladi Republike Slovenije tudi toliko ne ljubi, da bi se po končani diskusiji prve obravnave dvignili s tistega stola, povedali, obrazložili in odgovorili na odprta vprašanja, ki so bila dana v dvodnevni razpravi ali pa današnji dopoldanski. Vlada ni pripravljena niti nam, kaj šele javnosti, odgovoriti na vprašanje, zakaj eksperimentira s to državo. Ker to, kar delate, je eksperiment! Ampak problem eksperimenta je, če se ga dela v laboratoriju, da se ga lahko nekajkrat ponovi in nihče ni poškodovan, razen tistega edinega, ki dela eksperiment. Vi delate pa eksperiment na celi populaciji te države! In vam ni toliko, da bi se dvignili in obranili ali pa branili svoj predlog, ki ste ga poslali v Državni zbor Republike Slovenije. Ni vam toliko, da bi odgovorili na vsa odprta vprašanja, ki zadevajo medije, ki zadevajo male živali, ki zadevajo šport, ki zadevajo ne nazadnje tudi frizerje. Zadevajo državljanke in državljane Republike Slovenije, zadevajo to državo in zadevajo to gospodarstvo! Ni vam bilo toliko, da bi se dvignili in izkoristili svojih 20 minut, tudi če bi samo rekli, da ste ugotovili skozi to razpravo, da ste se zopet zmotili.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Gospod Matjaž Zanoškar.

MATJAŽ ZANOŠKAR (PS PS): Hvala za besedo.

Tudi po mojem mnenju je ta predlog, ki prihaja od Vlade, zelo nepremišljen in pravzaprav zelo selektivno posega na nekatera področja. Pa me zanima, ali vas je ob tem vodil kakšen kriterij, da ste se odločili ravno za ta področja, za katera zanesljivo vemo, da bi pri uveljavitvi takega DDV pomagali, da bi propadala, oziroma pomagali, da bi se zmanjševala delovna mesta na teh področjih, da bi se pospeševalo sivo ekonomijo in vse druge negativne posledice. Ne bom se dotikal ne medijev, ne malih živali, ne frizerskih storitev, pa ne cvetličarn, pa tudi ne objektov za športno rabo. Ustavil bi se pri komunalnih storitvah, kjer se ravno tako predvideva dvig DDV. Poglejte, zelo preprosto, Slovenija zelo počasi caplja za Evropo in dosega standarde in kriterije, ki jih Evropa določa. Vidite, da imamo v Sloveniji zelo malo do sedaj vpeljanih centrov za ravnanje s

komunalnimi odpadki. Vendar v tistih regijah, kjer smo to naredili, lahko opazimo, da je veliko breme za ravnanje s komunalnimi odpadki padlo na gospodinjstva v teh okoljih. Posebne tehnologije zahtevajo večja sredstva za ravnanje s komunalnimi odpadki in to je že samo po sebi veliko breme za posamezna gospodinjstva in za državljane in državljane.

Sedaj hočete s tem predlogom poseči še na zvišanje DDV. Če želimo biti čista in urejena država, če želimo dosegati evropske standarde na področju komunalnih storitev, potem bi bilo vsekakor potrebno vse kaj drugega kot pa dviganje DDV in s tem poslabševanje stanja na tem področju.

Moje mnenje je, da so stvari zelo nepremišljene in tudi neuskajenost v koalicijskih vrstah govori o tem, da je ta predlog zares obsojen na zelo slabo prihodnost. Prepričan sem, da ga boste spremenili, pa tudi če ne boste upoštevali strategije oziroma koncepta, ki ga ima v mislih opozicija.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Gospod Tomaž Lisec.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Hvala, spoštovana podpredsednica.

Mislím, da smo danes premalokrat opozorili na to, zakaj se sploh tega zakona oziroma te problematike lotevamo. Če morda kdo ni opazil, je državna denarnica prazna in ni več nič v njej, ne samo, da je prazna, celo velik minus je – nekateri ne bodo priznali, da je kdorkoli za kaj kriv.

Spoštovani, predvsem s strani Pozitivne Slovenije – glede na to, da ste najbolj glasni –, prišel je čas, ko se niti zadolževati več ne moremo, in to ni v vašem smislu, ker velja načelo zadolževanja do konca, potem pa v zelo glasnem smislu "šta bilo, bilo", za kar je primer vaša najlepša prestolnica Ljubljana. / oglašanje iz dvorane/ Ali lahko?

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Samo malo. Vljudno bi prosila gospoda Pojbiča in vse ostale – vi ste bili najglasnejši poleg gospoda Lisca –, da se umirite. Gospod Tomaž Lisec ima besedo, se pa ne strinjam in odločno zavračam kakršnokoli razpravo, ki bi kogarkoli v tej dvorani žalila. Ravno tako ne dovolim, da žalite drug drugega in tudi ne posamezne poslanske skupine med seboj.

Predlagam, da se vsi razpravljavci tega držite.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Spoštovana podpredsednica, hvala za dobro minuto, ki ste mi jo vzeli.

Nikogar nisem žalil, povedal sem samo, zakaj smo danes pred tem problemom in ga obravnavamo.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:

Takoj vam damo minuto, samo da gospe to uredijo. Škoda, da se niste ugasnili. Prosim, če se ugasnete in boste dobili minuto, ker vam jo priznavam, absolutno.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Spoštovani, samo da zaključim.

Nikogar nisem mislil žaliti s tem, da smo zadolženi, to je dejstvo.

Zakaj sem se sploh javil k tej razpravi? Najbolj me je zmotilo glede tega zvišanja DDV za hrano za domače živali in frizerske storitve – kot da je to največji problem v Sloveniji. Včasih imam občutek, ko ne vem, ali bi se smejal ali bi se jokal. Da ne bo pomote, nimam nič proti domačim živalim, ampak če bi marsikdo izmed poslancev in poslank vsaj polovico teh skrbi za domače živali oziroma hrano za domače živali namenjal skrbi za naše najmlajše, bi bila verjetno situacija drugačna.

Imam občutek, da imate nekateri problem ... Ah, škoda besed.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:

Spoštovani, drug drugega moramo spoštovati in ne obsojati in kakorkoli spreminjati razprave. Spoštovani, jaz vodim sejo! Dobili boste proceduralno besedo, gospod Lisec, vendar se ne strinjam s tem, da ne bi smeli govoriti o svojih domačih živalih ali o čem podobnem. Gre tudi za človekove pravice in enakopravnost vseh ljudi v tej dvorani.

Izvolite, gospod Lisec, proceduralno.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Spoštovana podpredsednica, nikogar nisem žalil. Verjamem, da ima vsak svoje stališče. Ko govorim o domačih živalih, ne govorim o človekovih pravicah. Upam, da smo tu jasni. Prosim povejte, kje sem koga žalil. Medtem so s temi medklici žalili, bom rekel, mojo besedo. Prosim, spoštovana podpredsednica, res povejte, kje sem koga žalil. Hvala.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:

Gospod Tomaž Lisec, ko sem to rekla, vas sploh nisem osebno imenovala in sem imela v mislih vse v dvorani, da medsebojno besedno ne bi kakorkoli, da ne rečem, obračunavali. Gremo naprej z besedo.

Proceduralno ima besedo mag. Majda Potrata, izvolite.

MAG. MAJDA POTRATA (PS SD): Hvala za besedo.

Gospa podpredsednica, razumem, da se trudite zagotoviti vsem poslankam in poslancem okoliščine, v katerih bi lahko izražali svoja stališča. To je tudi naloga parlamenta, da vsakemu poslancu in poslanki odmerjeni čas dovoljuje v skladu s svobodo govora, ki je temeljna človekova pravica, povedati njegovo stališče. Zdaj se je pa gospod Lisec že drugič drznil vtikati v razprave poslank in poslance, ki

so bile, mimogrede vezane na vsebino predlaganega zakona. Nismo si razpravljavci izmislili, v kaj se zakon vtika. Vsak si sam izbere, s katero temo se bo v svoji razpravi ukvarjal.

Zato bi prosila, in to je moj postopkovni predlog, da bi takrat kadar kdo komentira, kaj sme in česa ne sme kdo od nas govoriti, da bi ga zaustavili. Že gospa Petaver Dobovšek je bila tista, ki je razpravljala o tem, o čemer razpravljamo mi in o čemer bi morali razpravljati. Tisti, ki so predlagali takšen zakon, naj pomislijo, kaj dajejo v razpravo. Po eni strani je ta vlada sama s seboj zadovoljna, ker nižja RTV prispevek in je to velik prihranek, po drugi strani pa dviguje DDV za tiste stvari, ki so zapisane v zakonu. In ste jih sami zapisali, jih imate in mi lahko o njih govorimo. Hvala.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:

Hvala lepa. Pri postopkovnem v bodoče prosim, da se nasploh vsi držimo tega in da mi tudi vsak posebej izreče postopkovni predlog.

Prehajamo na nadaljnjo razpravo, gospod Jožef Jerovšek ima besedo.

JOŽEF JEROVŠEK (PS SDS): Hvala lepa. Spoštovane kolegice in kolegi!

Tudi ta debata o tem zakonu je koristna in moram reči, da se pridružujem gospodu Brulcu, ki je na začetku protestiral, da nekateri pravijo, da v parlamentu zapravljamo čas. Strinjam se, da je treba debatirati in tudi ta debata prinaša pomembne razmisleke. Poglejte, brez te debate ne bi vedel, kar je informirala kolegica Tamara Vonta, da že vrsto zadnjih let v medijskih hišah redno ne zaposlujejo mladih diplomantov. To je očitno deformacija teh levih vlad v preteklosti in medijskih magov, ki so dejansko ponižali mlade diplomante. Tega brez te debate ne bi vedel. Hkrati pa so kar eni trije poslanci govorili o paradigmah; gospod Kavtičnik je govoril, da je totalitarna paradigma na pohodu. Mislim, da je bolj del te totalitarne paradigme kako obvladovati mlade novinarje – tako kot so se obvladovali. Potem pa je gospod Čehovin rekel, da je splošna paradigma, da desne stranke in desne vlade zvišujejo davke, leve jih pa znižujejo. Tu moram protestirati, čeprav ga ni tukaj. S tem je gospod Čehovin, hotel sebe in svojo stranko predstaviti kot moderno desnosredinsko stranko, ker je predlagala povišanje davka na dodano vrednost. Hotel je ovreči to karakteristiko, ki mu jo je dal gospod Lukšič, da so oni stara levica, stara zatohla levica. Zdaj vidim, da je tukaj ogromno novih karakteristik in hvala bogu, da sta včeraj snela rokavice dva profesorja, ki vzgajata in šolata novinarje, gospod Lukšič in gospod Gantar, in sta se začela brez rokavic obdelovati. Glejte, mogoče sem – časa je zmanjkalo – najbolj nepristranski, tudi malo kritičen do zvišanja davka ... / izklop mikrofona/

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE: Hvala lepa.

Imela bi eno opozorilo. Pri tej prijavi nihče nima možnosti replicirati, zato predlagam, da se vsak v svoji razpravi opredeli z vsebino, ne pa da omenja kolegice in kolege, ker vam ne morejo replicirati. To velja za vse.

Mag. Marko Pogačnik ima besedo.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Predsedujoča, hvala za dano besedo! Kolegice, kolegi!

Uvodoma je treba poudariti, da ne vlada in ne vladni poslanci takšnih predlogov zakonov ne sprejemamo z navdušenjem in z veseljem. Na drugi strani sem razočaran z današnjo razpravo, kajti v današnji razpravi se ni skoraj nihče dotaknil vzrokov in razlogov, zakaj imamo takšen zakon na mizi. Takšen zakon imamo na mizi zato, da rešujemo javne finance v Sloveniji, ki so zelo slabe. Na drugi strani pa sem prepričan, da takšen zakon, kakor ga imamo danes, ne bi bil potreben, če bi bila opozicija malo bolj konstruktivna in malo bolj operativna do predlogov vlade. Zakaj ste zavrnil zakon o fiskalnem pravilu? Zakon o fiskalnem pravilu nobenemu nič ne vzame, nobenemu nič. Odhodki proračuna so tisti, ki bremenijo proračun, in obresti za zadolževanje so sigurno eden izmed pomembnejših odhodkov. Zaradi teh zadev izgubljam bonitetne ocene in se odhodki povečujejo, na drugi strani moramo nekaj narediti na prihodkovni strani. Zakaj blokirate rešitve Vlade z referendum? Zakon o slovenskem državnem holdingu, sem prepričan, da bi bil eden izmed tistih, ki bi lahko povečal prihodke proračuna. Sanacija bančnega sistema je nujna, ponovno pa se pogovarjamo o nekem referendumu. Če se bo takšno delo parlamenta in opozicije nadaljevalo, sem prepričan, kolegice in kolegi, da bomo imeli v naslednjih mesecih na mizi še slabše rešitve, ker bomo v to prisiljeni in to sigurno ni rešitev za vse.

Stopimo skupaj, zavedajmo se te situacije in naj bo na mizi čim manj takšnih predlogov, ampak na tem mora nekaj narediti tudi opozicija. Hvala.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE: Hvala.

Gospod Rihard Braniselj.

RIHARD BRANISELJ (PS DL): Hvala, podpredsednica!

Že uvodoma sem povedal, da imam težave s tem zakonom, vendar, da se ne slepimo, gre za nabirko. Za nabirko, ki je nujno potrebna in sicer iz več razlogov. Prvenstveni je ta, da je treba zagotoviti dodatna sredstva za financiranje javne porabe, tudi za odpravo katastrofalnih posledic nesreč, o katerih je govorila gospa Vonta. Tudi zaradi tega je nujno potrebno, da uravnotežimo proračun za leto 2013 in 2014. Druga stvar. Ozrmo se malo po naši sosesčini in sedaj je tudi prilika, da naredimo primerjavo glede obdavčitev podobnih storitev in blaga s podobnimi stopnjami, kot jih imajo v naši sosesčini in drugih

razvitih državah. Tretja stvar. Uporaba različnih stopenj DDV je v vsakem gospodarstvu problematična. Zakaj imamo višje in zakaj imamo nižje – zdaj je prilika, da razmislimo, če je mogoče treba tukaj kakšne stvari tudi korigirati. Govorim z vidika konkurenčnosti, govorim z vidika gospodarstva. Tudi če ta parlament sprejme vse tisto, kar si je Vlada zaželela in predlagala, še vedno ostane več kot 50 artiklov, 50 vrst storitev, ki ostajajo v nižji stopnji DDV. Leta 2010 je bilo kar nekaj tega nabora blaga in storitev, ki so predmet nižje obdavčitve, znižano. Zakaj že? Zato, ker ste takrat rekli, da je treba to znižati zato, da bomo preprečili sivo ekonomijo, da bomo povečali število davčnih zavezancev, da bomo znižali cene navedenih panog in tako naprej. Vse skupaj se ni uresničilo. Ne moremo s tem podpirati oziroma sanirati neučinkovitost države in to sigurno ne more biti ukrep za odpravo sive ekonomije. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE: Hvala lepa.

Mag. Alenka Bratušek.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS PS): Veste, kako pravijo, kdor nima rad živati, nima rad niti ljudi, spoštovani kolega. Glede teh naših najmlajših – prav vi ste tisti, ki ste jih z ZUJF pustili lačne. Več sto otrok v naših šolah je lačnih. ZUJF, vi ste ga potrdili, ne mi – samo toliko v vednost!

Zakon o fiskalnem pravilu, sama ga nisem videla in ne vem, mogoče je imel kolega kakšno drugo idejo, ampak točno to, kar je povedal; če bi sprejeli zakon o fiskalnem pravilu, ne bi bili potrebni ukrepi – to je napaka! Tako oni mislijo, da bi sprejeli zakon in ne bi bilo treba narediti nič drugega. Pomota, napaka, laž, karkoli hočete! Nimate idej, nimate vizije, nimate pravih rešitev, zato se danes ukvarjamo z zakonom, ki ga ne podpira niti koalicija – na žalost. Gospod državni sekretar pa nemo sedi in gleda in se niti z besedo ne skuša potruditi in nam odgovoriti. Veste, kako je zapisala ena novinarka, kdo bo kriv, če bo v našo Slovenijo prišla trojka – vaša priljubljena beseda. Ne neodgovorna opozicija, ne nerazumno ljudstvo, ampak nesposobna vlada. Dajte se že enkrat sprijazniti s tem, da je za stanje v tej državi odgovorna vlada. Vi ste tisti, ki pripravljate ukrepe. Niste bili krivi, ko ste bili v opoziciji, niste krivi zdaj, ko ste v vladi. Ne vem, če sploh vemo, kje smo in kaj delate. Pri vas je vedno kriv nekdo drug, spoštovani kolegi! Ne gre tako. V tem trenutku imate vse v svojih rokah, vse, tudi ta – če uporabim grdo besedo – neumen zakon.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE: Hvala lepa.

Gospod Jožef Kavtičnik ima besedo. Prosim, da se osredotočite na razpravo, na temo, ne na kakorkoli med seboj.

Izvolite, gospod Pukšič, proceduralno.

FRANC PUKŠIČ (PS SLS): Gospa podpredsednica, strinjam se z vami, zato predlagam, da tudi sami, ki vodite to sejo, pokomentirate, kar se je pravkar zgodilo z nastopom gospe Alenke Bratušek, oziroma opozorite, da je delala v nasprotju z vašimi navodili, v nasprotju z delom v Državnemu zboru. V tem trenutku nihče ne more replicirati in napadati na takšen način.

PODPREDSIEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Proceduralni predlog, prosim, čim hitreje!

FRANC PUKŠIČ (PS SLS): Ga bom dal točno na takšen način, kot ga je dala predhodno kolegica Majda Potrata, ampak ga bom dal. Da Alenka Bratušek v tem trenutku napada vlado, koalicijo, ko pa je sama najbolj odgovorna, da je država naga in bosa, saj je ona pripravljala ...

PODPREDSIEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Gospod Pukšič, ne dovolim! Gospod Pukšič, vzela vam bom besedo, ker gre za zlorabo proceduralnega!

FRANC PUKŠIČ (PS SLS): Proceduralni predlog pa je, da jo opozorite na to, kar dela v Državnemu zboru.

PODPREDSIEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Gospod Pukšič, tudi vi ste močno zlorabili proceduralni predlog, izvedli žalitve in kar obsojali gospo poslanko. Žal vam moram izreči, da se je dobro vedno vzorno ravnati pri vseh razpravah – vsak od nas mora pogledati tudi vase.

Gospod Jožef Kavtčnik ima besedo.

JOŽEF KAVTČNIK (PS PS): Hvala lepa, predsedujoča. Saj malo folklore tudi tu notri paše.

Tisti, ki nekako prvič opazujejo – in to je nekaj mladih – vlado pred nami, dobijo občutek, da vlada res ne ve, ne zna in ne zmore odgovoriti na vsa ta vprašanja in pomisleke, ki smo jih imeli pri tem zakonu oziroma predlogu zakona.

Delate po načelu "slepa kura zrno najde", vendar smo danes že slišali in tudi v zadnjem času sem spoznal, da ta srd in zamera medijem pelje v smeri, da številni mediji propadejo in s tem ljudem ne dajete več možnosti, da dobijo aдекватne informacije. Želite, da so tisti ljudje, ki manj vedo, ki imajo manj informacij, tudi manj kritični. To, kar se tiče medijev. Ne razumem pa vaše zamere mladim, da dvigujete DDV na športne objekte. Ne vem, zakaj so se vam mladi in športniki tako zamerili. Morda delate po principu, da se mladi in ljudje, če bodo te vaše namere uspele, ne bodo mogli več ukvarjati s športom, ker bodo morali delati 13, 14, 15 ur za mizerne plače in si tudi ne bodo mogli privoščiti kakršnegakoli oddiha in športa. Glede malih živali pa sem dobil od enega kolega ta SMS oziroma ne kolega, enega poslušalca:

"Hvala bogu, da ima gospod Bog tako velik živalski vrt – nisem mislil samo na štirinožce. Lep pozdrav!" Hvala.

PODPREDSIEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Zaključujem razpravo. O predlogu sklepa ...

Proceduralno mag. Alenka Bratušek. Prosim, da se držite proceduralnega predloga.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS PS):
Absolutno. Predlagam, da ugotovimo, ali za tem in vsemi predlogi, ki jih pošilja v parlament, vlada sploh stoji. Ali so za to krivi in odgovorni uradniki? Ker če je temu tako, spoštovani kolegi, potem ministrov, državnih sekretarjev in mogoče tudi predsednika Vlade ne potrebujemo.

Rada bi jasen odgovor, ali je to predlog Vlade in ministra za finance ali je to predlog uradnikov, ki so v tej novi vladi tako ali tako krivi vsega, tisti bivši – zdajšnji bodo pa potem, ko ne bo nič tako, kot bi moralo biti.

PODPREDSIEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Mag. Alenka Bratušek, moram vas seznaniti, da v skladu s poslovníkom ne morem dati besede predstavniku Vlade, ker ob zaključku razprave ni bilo odločitve, da bi podal katerega od odgovorov. Zagotovo pa to pričakujemo do druge obravnave. Tudi sama bom podala predlog, da moramo pridobiti odgovore na vsa vprašanja, ki so bila v tej razpravi danes podana. Sem prepričana, da bo Vlada v tej smeri ukrepala.

S tem zaključujem razpravo. O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo odločali čez 15 minut v okviru glasovanj.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda. Prekinjam tudi 20. izredno sejo zбора, ki jo bomo z glasovanjem nadaljevali ob 12.05. Torej čez 15 minut. Pet minut čez dvanajsto.

(Seja je bila prekinjena ob 11.51 in se je nadaljevala ob 12.05.)

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT:
Spoštovane kolegice in kolegi, nadaljujemo s prekinjeno sejo Državnega zбора.

Prehajamo na glasovanje o predlogih odločitev, zato vas prosim, da preverite delovanje glasovalnih naprav.

Nadaljujemo s prekinjeno 1. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo Predloga zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je primeren za nadaljnjo obravnavo. Lahko glasujemo? Dobro. Kdo želi obrazložiti glas v imenu poslanske skupine? Prijava teče.

V imenu Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke gospod Jakob Presečnik.

JAKOB PRESEČNIK (PS SLS): Hvala lepa.

Bom kratek, da ne bom zavláčeval seje. Kot sem že mnogokrat govoril v svojem imenu in v imenu Poslanske skupine, je pokojninska reforma eden od najpomembnejših ukrepov, ki bi jih morala Slovenija sprejeti, ki bi jih morali mi sprejeti že pred več leti. Ne samo lansko leto, takrat ko je bila na koncu zavrnjena in ko smo jo z aktivnim, resnično aktivnim sodelovanjem vseskozi podpirali – ne samo s sodelovanjem, tudi z vnašanjem naših predlogov predvsem v smeri zagotovitve boljših pogojev mater z več otroci in še ostalih, da ne naštevam ponovno zadev, ki so bile v lanski zakonodaji z naše strani upoštewane. Vesel sem, da je pripravljavec zakona ministrstvo, ki se še vedno sicer usklajujejo s socialnimi partnerji – upam, da bodo ta usklajevanja potekala v duhu razumevanja, da je treba na tem področju nekaj narediti, če hočemo, da bo pokojninska blagajna najmanj vzdržna. Vesel sem, da so ti predlogi v večini tudi upoštevani, da so vnesene nekatere spremembe, ki prej niso bile usklajene, pa ne bom zdaj iskal vzroka, zakaj niso bile – pustimo to za nazaj, treba je gledati naprej. Treba je pripraviti takšen končni tekst pokojninskega zakona, da bo povzročil vzdržnost pokojninske blagajne in na drugi strani čim manj prizadel ali pa ne prizadel vsaj tistih najbolj občutljivih kategorij državljanov.

Zaradi tega bomo pri današnjem glasovanju glasovali za to, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo, in zagotavljam, da bomo tudi pri nadaljnjem usklajevanju in piljenju tega zakona aktivni še naprej. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Za DeSUS imamo dve prijavi. Najbrž bo v imenu Poslanske skupine obrazložil glas vodja Poslanske skupine.

Izvolite, gospod Franc Jurša.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik!

Pokojninska reforma je zelo pomembna za našo poslansko skupino kot tudi za stranko DeSUS. V Poslanski skupini smo se odločili, da bomo v prvem branju podprli predlagani zakon. Želimo in istočasno zahtevamo, da se skozi nadaljnjo razpravo in usklajevanje s socialnimi partnerji pripravi takšen končni tekst zakona, ki bo upošteval vse tisto, kar je bilo v večji meri povedano tudi znotraj Državnega zbora in med socialnimi partnerji. Zavedamo se, da so demografski podatki takšni, kakršni so. Zavedamo se, da Slovenke in Slovenci – hvala bogu, da je tako – živimo dalj časa, kar pomeni, da tudi dalj časa koristimo tisto, kar smo vlagali v pokojninsko blagajno. Za nas je ključnega pomena tudi to, da se pokojninsko blagajno očisti, da je transparentno razvidno, kaj v tej blagajni je, v nobenem primeru pa ne

nasprotujemo, da imajo pokojnine tudi tisti, ki so si v skladu z nekaterimi zakoni to pravico tudi pridobili. Ampak naj se transparentno zadeve prikažejo v ZPIZ.

V stranki DeSUS oziroma Poslanski skupini bomo predlog zakona v prvi obravnavi podprli.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke gospa Romana Tomc.

ROMANA TOMC (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Če smo se pred tremi leti še spraševali, ali je pokojninska reforma potrebna ali ne, danes teh dilem ni več. K odgovoru na to vprašanje so nam dodatno pomagale tudi bonitetne hiše, ki so nam letos konec poletja ponovno znižale bonitetno oceno in s tem podražile naše zadolževanje. Zato, da si bomo znižali ceno zadolževanja in našega denarja, pa moramo sprejeti vse potrebne reforme, med drugim tudi pokojninsko. Pokojninske reforme ne delamo za druge, ampak jo delamo predvsem zase. In največji pritisk in največja grožnja naši pokojninski blagajni danes niso upokojenci in starejši, ampak je to, da imamo 110 tisoč brezposelnih, da imamo samo še 560 tisoč zaposlenih v gospodarstvu in dodatno, recimo, 61 tisoč samostojnih podjetnikov, ki vzdržujejo to pokojninsko blagajno, in nujno je treba najti novo ravnovesje.

Časovni pritisk pa je tisti razlog, zakaj se je Vlada odločila, da ne bo pripravila popolnoma novega predloga, ampak bo nadgradila tistega, ki je bil že pripravljen. Vnesla pa je nekaj bistvenih sprememb. In sicer, da je pokojnini ponovno dala tisto veljavo, ki ji gre. Pokojnina ni in ne more biti socialni prejemek, ampak je plačilo za prispevke in rezultat preteklega dela. V pokojninski sistem se vnaša več preglednosti in več pravičnosti. Vedno znova poslušamo, da mora proračun dodati milijardo 400. To je dodaten psihološki pritisk na zaostrovanje pogojev. Ta številka bi bila bistveno manjša, če bi bila pokojninska blagajna očiščena tistih izdatkov, ki vanjo ne sodijo. Zelo pomembno je zaupanje mladih. Mladi danes pravzaprav vedo samo to, če so zaposleni, da morajo plačevati neke prispevke. Zakaj jih plačujejo in kaj bodo od tega imeli nekoč, čez 40 let, ne ve nihče. Je pa še ena bistvena razlika med prejšnjim in sedanjim zakonom. Prejšnji naj bi bil po ocenah Vlade vzdržen do leta 2024, ta nekaj manj. To pomeni, da je ta pokojninska reforma bistveno bolj prijazna do ljudi.

V naši stranki menimo, da je ob upoštevanju kratkega časa, ob upoštevanju socialnega dialoga ta zakon tak, ki prinaša večjo finančno vzdržnost, ki odpravlja dvom upokojencev, ali bodo pokojnine prejemale ali ne, in ki ne nazadnje daje tudi dober signal finančnim trgov, da smo mi v Sloveniji sposobni

sami upravljati s to državo. Zato bomo ta zakon podprli.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Pozitivne Slovenije, mag. Barbara Žgajner Tavš.

MAG. BARBARA ŽGAJNER TAVŠ (PS PS): Hvala lepa, predsednik.

OECD je že v mandatu prejšnje vlade Janeza Janše, 2004–2008, številnim državam, tudi Sloveniji, priporočil začetek postopka za pokojninsko reformo. Če je bil takrat čas za začetek in če je bilo pred dvema letoma nujno sprejeti pokojninsko reformo, je danes res skrajni čas, alarmantno, da pokojninsko reformo sprejmemo. Pokojninska reforma je absolutno nujna in v prvi obravnavi bomo zakon v Poslanski skupini Pozitivne Slovenije absolutno podprli, kljub temu, da smo že pri sami obravnavi zelo jasno povedali, da imamo kar nekaj pomislekov in odprtih dilem.

Če dovolite na kratko – prehodna obdobja, zaostrovanje upokojitvenih pogojev za ženske, bi po naši oceni morala biti daljša. Zakon je, vsaj v tej obliki, krivičen do tistih, ki imajo več otrok, in tistih, ki so se izobraževali. V prehodnih določbah je neugodno zagotovljeno varstvo pričakovanih pravic za brezposelne osebe in osebe s priznano stopnjo invalidnosti. Nejasnosti so okrog valorizacijskega količnika in okrog bonusov za delo po izpolnjenih pogojih oziroma po 65. letu. Padanje pokojnin po naši oceni s predlogom zakona ne bo upočasnjeno. Ni ustrezno rešeno obdobje pokojninske dobe za tiste, ki so začeli delati mladi. Neustrezno so rešene invalidnine. Nedorečenosti so, vsaj po naši oceni, glede individualnih računov, kar lahko pomeni tudi konec solidarnosti v sistemu, kot ga poznamo danes. In pa tisto kar je v tej obliki absolutno nesprejemljivo za Pozitivno Slovenijo; predlog zakona predvideva izločitev skupine upokojencev, kar je bila sicer namera že ZUJF, in obravnavanje njihovih pokojnin kot socialni transfer. Kar nekaj pomislekov smo imeli, jih imamo še danes in upam, glede na to, da je bila izražena pripravljenost sodelovanja tudi s strani ministra, da bomo v nadaljevalnem postopku te nejasnosti uspeli uspešno odpraviti v obliki amandmajev oziroma novih predlogov. Zaradi vseh teh navedenih dejstev v tej prvi obravnavi podpiramo zakon, bi pa vseeno želela omeniti, da je neprimerno – in to se je dostikrat v razpravi pojavljalo –, da se starejše ljudi predstavlja in obravnava zgolj kot breme za državno blagajno. V Pozitivni Sloveniji temeljimo ali pa izhajamo iz drugih predpostavk. Predvsem iz tega, da je treba zagotoviti kakovostno življenje v tretjem življenjskem obdobju in medgeneracijsko solidarnost.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Še v imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov, dr. Andreja Črnak Meglič.

DR. ANDREJA ČRNAK MEGLIČ (PS SD): Hvala lepa, kolegice in kolegi!

Socialni demokrati se močno zavedamo potrebnosti pokojninske reforme, zato ji navkljub nedodelanosti ne bomo nasprotovali – za razliko od nekaterih drugih poslanskih skupin, ki so uveljavljale popolnoma drugačne spremembe, kot jih uveljavljajo danes, in so reformo pomagale rušiti. To, kar bi želeli povedati je, da je reforma, ki jo imamo pred seboj, samo forma reforme, da gre za minimalne popravke in še ti so grajeni prvenstveno na dveh ciljnih skupinah. Prva ciljna skupina so ženske. Podaljševanje delovne dobe se bo namreč izvajala predvsem na račun žensk. V silno kratkem času, času šestih let, se bo za njih delovna doba podaljšala za 2,8 leta. Zelo malo pa se bo spremenilo za moške. Tako kot sedaj, se bodo ti upokojevali pri 40 letih, vendar jim bo odvzeta boniteta za otroke. Ne boste verjeli, kar 88 % bonitete za otroke so koristili moški, zato niso delali 40 let, ampak v povprečju 36,7 let. V nadaljevanju si bomo prizadevali, da se bo enaka obremenitev moških in žensk podaljšala – to je bilo predvideno tudi v našem zakonu –, vendar v bistveno daljšem časovnem obdobju, kot je predvideno zdaj. Druga sprememba je povezana z očiščenjem. Očitno smo dobili novo skupino umazancev, ki jih je treba očistiti in izločiti iz pokojninske blagajne. Govorimo o eni tretjini upokojencev; 170 tisoč, 44 kategorij. To so ljudje, med katerimi so mnogi celo življenje pravično vplačevali v pokojninske blagajne, za vas očitno v napačne blagajne. Slovenija je prevzela obveznost, da jim bo izplačevala pokojnine, ne pa socialnih transferjev. To je četrtnina teh upokojencev. Ali ste si ogledali, kolegice in kolegi, koga boste s 408. členom izbrisali? Mar veste, da so med njimi kmetje? Mar veste, da so med njimi invalidi? Da ne govorim o veteranih, ki so nam omogočili temelje te državnosti! Če želite posegati v pravice, lahko v tistih zakonih, ki urejajo te pravice, vendar za naprej, ne za nazaj.

Zato bomo Socialni demokrati odločno nasprotovali temu čiščenju, ustvarjanju nove skupine izbrisanih in zgodbi, ki se bo zagotovo v našo državno sramoto zopet končala v Strasbourgu. Uveljavljali bomo amandmaje. Upamo na tvorno sodelovanje, v nasprotju z vami vam povem, da smo v prejšnjem mandatu sprejeli 14 % amandmajev SDS, dodatno pa še 8 %, ki so bili predlagani kot amandmaji odbora. 20 % amandmajev, spoštovana kolegica Irgl, je bilo sprejetih na podlagi pripomb SDS. Upam, da boste tako dobrohotni tudi vi. Hvala.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.

Želi še kdo obrazložiti glas v svojem imenu? Odpiram prijavo.

Besedo ima gospod Matevž Frangež.

MATEVŽ FRANGEŽ (PS SD): Spoštovani in spoštovane!

Vsi se zavedamo, da je pokojninska reforma potrebna. Po mojem prepričanju je

potrebna ne samo za to, da se prepreči padanje pokojnin sedanjih generacij upokojencev, da se zmanjša fiskalno breme pri vzdrževanju pokojninske blagajne, potrebna je predvsem zato, ker je država odgovorna, da zagotavlja pokojnine kot ustavno kategorijo iz naslova pokojninskega zavarovanja. To zavarovanje pa mora temeljiti na prepričanju, na dolgoročnem zaupanju, da bodo tudi sedanje generacije, da bodo tudi mladi nekoč dočakali pokojnino, in da za tem jamstvom stoji država Republika Slovenija. Vendar pa je v predlogu pokojninskega zakona nekaj stvari izrazito problematičnih. V svoji razpravi sem že omenil vprašanje prenosa pravic 170 tisoč upokojencev, ki jim pravico do pokojnine zagotavlja vrsta področnih zakonov, in so imeli leta 1999 ob sprejetju tako imenovane Ropove pokojninske reforme z zakonom zajamčeno izplačilo njihovih pravic iz pokojninske blagajne. Zdaj naj bi se 44 kategorij pod geslom čiščenja pokojninske blagajne preneslo iz pokojninskega zakona, zato da se nekoč, v roku enega leta, njihov položaj uredi s posebnim zakonom. Mislim, da bomo imeli, če ne bo zagotovil za to, da se bo status ustrezno uredil, pri sprejemanju pokojninske reforme tudi tokrat težave. Želim dati pokojninski reformi – tako kot lani – priložnost, jasno pa pričakujem, da bodo dana ustrezna zagotovila, bodisi v tem zakonu ali z drugim zakonom, da se socialni položaj zavarovancev, skladen z mednarodnimi obveznostmi Republike Slovenije in načelom pravičnosti, v nadaljevanju ne bo spremenil.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospod Gašpar Gašpar Mišič.

GAŠPAR GAŠPAR MIŠIČ (PS PS): Spoštovani!

Na upokojence se vse bolj gleda kot na breme te družbe, namesto da bi se jih spoštovalo in nagradilo za vse, kar so dali, in za vse, za kar so si prizadevali v času, ko so bili delovno aktivni. Zakon mora biti zmerno pravičen za vse upokojence in upokojenke. Zakon ne sme biti diskriminatoren, mora biti takšen, da bodo z njim zadovoljni – sedaj imamo priložnost in čas – prav vsi, vse skupine, ki so se znašle v pokoju; tisti, ki so plačevali prispevke v pokojninsko blagajno v času delovne aktivnosti; tisti, ki so si pokojnino zaslužili na drugačen način, tudi z borbo za to državo. Zato od predlagatelja pričakujem, da bo upošteval vse pobude in predloge Obrtno-podjetniške zbornice, kajti, od tega zakona sta odvisna tudi delovnopravna zakonodaja in izvajanje celotnega procesa v praksi, če hočemo spodbuditi in zagnati naše gospodarstvo; da boste upoštevali predloge in pobude Zveze delovnih invalidov Slovenije, tudi svobodni sindikat je dal svoje predloge; imetniki vojaških pokojnin so predlagali, kaj je treba upoštevati v tem zakonu, in tu so še številni predlogi in pobude Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Sam bom zakon v prvem branju podprl.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Mag. Alenka Bratušek, izvolite.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS PS): Pred tremi leti smo vedeli – vsaj večina izmed nas –, da je ta pokojninska reforma nujna. To smo za razliko od vas, spoštovani kolegi v Vladi, zapisali tudi v svoj program. Je pa res žalostno, da v bistvu ne govorimo o reformi, ampak o manjših spremembah. Čez pet let se bomo ponovno ukvarjali z nujnimi spremembami oziroma reformo, če hočete. Nekaj odgovorov smo že dobili, nekaj odgovorov, upam, bomo še dobili, pričakujemo tudi kakšen popravek, predvsem pa pričakujemo, da zakon čim bolje in v čim večih točkah uskladite s socialnimi partnerji. Vesela sem, da smo tukaj na tem mestu ugotovili, da pokojninska reforma, kot ji rečete, v naslednjem letu nikakor ne prinese 150 milijonskih prihrankov, kar se konec koncev od reforme tudi ne pričakuje. Reformo se ne dela zato, da bi imela v naslednjem letu velik finančni učinek, ampak se jo dela zato, da bi bile naše javne finance, in s tem tudi državna stabilnost, čim bolj dolgoročne. Kdaj se je pa cena našega denarja začela zviševati, pa si lahko pogledate. Na žalost takrat, ko ste prav uspešno pomagali rušiti prejšnjo pokojninsko reformo, ki je bila po moji oceni bistveno boljša, kot je danes.

Ampak, kot rečeno, ker je nujna, bom tudi to danes podprla.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospod Rihard Braniselj.

RIHARD BRANISELJ (PS DL): Hvala, predsednik.

Najavljam podporo temu zakonu in menim, da je dobra osnova za nadaljnjo obravnavo, pri čemer pričakujemo, da se bo ta zakon izboljšal, mogoče celo do te mere – kot je rekel kolega Mišič –, da bo sprejemljiv za vse in bo upošteval vse vpletene skupine.

Mogoče pa bi izpostavil en detajl, eno skupino, o kateri v zadnjem času, ko smo tukaj govorili, ni bilo veliko govora. Gre za Sklad obrtnikov in podjetnikov Slovenije. To je vzajemna družba obrtnikov in podjetnikov, ki ima več kot 15 tisoč članov in izvaja prostovoljno pokojninsko zavarovanje že vse od leta 1956. Opozarjam samo na to, da bo treba ta del, ta segment, ki se nanaša na sklad, primerno urediti. V zdaj obstoječem zakonu temu ni tako in pričakujem, da se bo v temu zakonu pa vendarle uredilo tako, kot mora biti – v izogib nekim nepotrebnim pravnim sredstvom in težavam, ki jih prinaša. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospa Maša Kociper, izvolite.

MAŠA KOCIPER (PS PS): Hvala lepa. Spoštovani!

Tudi sama bom glasovala za predlog tega zakona, pa ne zato, ker ste me uspeli

prepričati, da moram kot poslanka opozicije podpirati in se poenotiti s pričakovanji in predlogi Vlade. Z načinom reševanja krize, ki si ga je izbrala Vlada, se namreč nikakor ne strinjam, še bolj pa se ne strinjam z načinom delovanja Vlade. Koalicija ima za večino zakonov, ki se sprejemajo v Državnem zboru, dovolj glasov in mora prevzeti odgovornost, ki si jo je kot Vlada zadala. Glasove opozicije nujno potrebuje samo za ustavne spremembe.

Zakon bom podprla zato, ker v Pozitivni Sloveniji podpiramo predloge, ki so potrebni, četudi niso idealni, da le niso škodljivi in razdiralni, kot se včasih rado zgodi. Hvala.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Še gospa Marija Plevčak.

MARIJA PLEVČAK (PS DeSUS): Hvala za besedo.

Moram povedati, da bom na začetku zakon podprla, ker menim, da je pokojninska reforma izjemno nujna in potrebna. Ne strinjam pa se, da se bo 150 milijonov prihranilo pri upokojencih. Zahteva upokojencev je tudi, da se pokojnine v naslednjem letu usklajujejo. Iz tega naslova se vsako leto v Kapitalski družbi nameni 50 milijonov. To niso sredstva proračuna in zato ne bomo pristali oziroma vsaj jaz ne bom pristala na to, da bi ta sredstva uporabljali za druge namene, ampak jih bo treba umestiti v izplačilo pokojnin oziroma usklajevanju pokojnin. Veliko napak je bilo napravljenih v zvezi s pokojninami, tudi pri Zakonu o uravnoteženju javnih financ, in tudi te zadeve bo treba v bodoče popravljati, saj na naš naslov prihaja ogromno pripomb in nekatere so zelo upravičene. Strinjam se, da je treba Sklad obrtnikov in podjetnikov primerno urediti. Zavedati se je treba, da ob ustanovitvi sklada ta ureditev v državnih institucijah ni bila mogoča in da je zdaj treba, da se zadeva reši v skladu z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Zakon, kot sem pa rekla, bom v prvem branju podprla.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Še gospod Franc Jurša.

Bom še enkrat odprl prijavo, ker vas je več. Prijava teče.

Besedo ima mag. Dejan Židan.

MAG. DEJAN ŽIDAN (PS SD): Hvala, predsednik!

Tudi sam bom, spoštovane poslanke in poslanci, ta zakon podprl. Apeliram pa že sedaj, da nam omogočite, da napake, ki so prisotne v osnutku in v prvem branju – to, da se naredi relativno grob poseg na ženski del naših državljanek in državljanov, pa da se ponovno skuša narediti "izbrisani dve" –, s skupnimi močmi popravimo tako, da bo lahko na koncu zakon sprejet z vsemi glasovi. Hvala.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospod Franc Jurša, izvolite.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Še enkrat hvala za besedo.

Tudi sam bom podprl predlog zakona. Glede na to, da podpiram to postopnost sprejemanja pokojninske reforme ali pokojninskega zakona – ocenjujem namreč, da je bistveno bolj smotno, da se zadeve sprejemajo počasi, da se sprememba dela mogoče za 7 let in da se potem ponovno začne razprava o tem, kajti razmere se bodo po 7 letih v državi verjetno bistveno spremenile. Želim opozoriti, da imamo v Sloveniji 590 tisoč upokojencev, da je od tega 215 tisoč upokojencev, ki imajo starostno pokojnino in pokojnino pod 600 evri, kar ustreza pragu revščine – na to ne smemo pozabiti. Ne smemo pozabiti, da smo imeli leta 2001 za 73,2 % povprečne plače tudi pokojnine, da smo pa zdaj prišli že na 58,6 %. Vztrajali bomo, da bo ta odstotek v višini 62,3. Vztrajali bomo tudi, odločno povem, vztrajali bomo, da se pokojnine v letu 2013 in 2014 usklajujejo. Hvala.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Mag. Leila Hercegovac, izvolite.

MAG. LEILA HERCEGOVAC (PS PS): Lepo pozdravljeni tudi v mojem imenu!

Predlog zakona bom podprla v prvi obravnavi in pričakujem usklajevanje prehodnega obdobja za ženske, poklicne pokojnine in valorizacijskega količnika, ki je zame zelo sporen.

Spomnimo se, da je bil leta 1992 5, 2004 je bil 1 in od 2005 naprej je zelo nizek. Zdaj je 0,73 in to je zelo sporno. Prosila bi za usklajevanje tega valorizacijskega količnika. Hvala.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Mag. Majda Potrata, izvolite.

MAG. MAJDA POTRATA (PS SD): Hvala.

Pokojninsko reformo sem podprla že v prvo, ker je bila reforma. S to nisem zadovoljna zato, ker ne dosega temeljnega cilja zagotavljanja vzdržnosti pokojninske blagajne in preprečitev upadanja pokojnin. Pa vendarle obstaja možnost, da v nadaljevanju dosežemo soglasje okrog nekaterih nujnih popravkov, zlasti mislim, da je treba popraviti 161. člen, ki 44 kategorijam jemlje dosedanje pravice, in ni umišljeno, da jih jemlje, ker 408. člen natanko pove, da bodo nekatere pokojnine ukinjene, nekateri prispevki se bodo šteli za socialne transferje in bodo šli v področno zakonodajo, ki bo menda sprejeta v enem letu. Kdor se spozna na parlamentarno delo, ve, da se lahko čas sprejemanja zakonov tudi odmika, ker se vedno najde kakšna olajševalna okolnost, zaradi katere tega ni mogoče storiti. Ni mogoče ugotoviti, da bi bila ta pokojninska zakonodaja v resnici

reformna in uresničevala tiste cilje, ki smo jih napovedovali.

Dejstvo pa je, da je bila prejšnja ekipa zelo nespretna pri medijski promociji, ker se je vse obesilo na 65 let, spregledalo pa, da je bila za tiste, ki so pred 20. letom vstopali na trg dela, ravno tako upoštevana štiridesetletna delovna doba oziroma pokojninska. Pa pogledajte in seštejte, in boste videli, kje smo. Tudi pri tej, pri 65 letih. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Dr. Andreja Črnak Meglič, izvolite.

DR. ANDREJA ČRNAK MEGLIČ (PS SD): Hvala lepa.

Ker sem odgovorno oseba, mi niti na kraj pameti ne pade, da bi, tako kot vi, rušila pokojninsko reformo. Navkljub vsem njenim pomanjkljivostim jo bom podprla.

Rekla pa bi, da je v vaši postopnosti velik del sprenevedanja. S postopnostjo bomo namreč dosegli, da se bistveno večje breme prenese na bodočo generacijo upokojujencev in na mlade. To je stranski učinek te reforme, ki ni reforma, ampak je forma reforme. Druga stvar, ki bi jo želela poudariti, je, da me veseli, da so predlagatelji spoznali, da delajo veliko krivico predvsem materam intelektualkam, kajti po prvotnemu predlogu zakona naj jim ne bi bil dodeljen časovni bonus za otroke. Bila sem prva, ki je na to opozorila, in rešitev, ki jo zdaj predlagajo, nekako podpiram. Dejstvo je, da sta za pokojninski sistem pomembna dva podatka. Na eni strani podatek, koliko časa delamo in plačujemo, na drugi strani pa, koliko časa pokojnino prejemamo. Ker se pokojninska doba podaljšuje, to pomeni, da bodo tisti, ki se bodo upokojili pri 60 letih, dolgo časa prejeli pokojnino. Ko govorite o pravičnosti 40 let in tako naprej, se spomnite, da bodo nekateri delali do 65. leta, mlajše generacije pa še bistveno dlje, verjetno do 70. leta, ker jim vaša čudežna reforma ni zagotovila delovnih mest. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospod Mihael Prevc, izvolite.

MIHAEL PREVC (PS SLS): Hvala lepa za besedo.

Tudi sam bom podprl to pokojninsko reformo, tako kot moji kolegi poslanci iz Slovenske ljudske stranke, in še posebej moram poudariti, da je Slovenska ljudska stranka podobno reformo enkrat že podprla.

Zakaj bom podprl pokojninsko reformo? Preprosto zato, ker s sprejetjem pokojninske reforme že krepko zamujamo, kar potrjujejo tudi številne negativne posledice. Drugič zato, ker v teh kriznih časih še kako rabimo stabilen pokojninski sistem. Tretjič, pokojninska reforma na daljši rok prinaša vzdržnost pokojninske blagajne. In ne nazadnje še četrtič, nova pokojninska reforma prinaša očiščenje in transparentnost pokojninske blagajne. V

nadaljevanju razprave pa se bom tako sam kot tudi poslanci Slovenske ljudske stranke aktivno vključil v izboljšanje zakona v smeri, da bo reforma bolj naklonjena družinski politiki in bolj prijazna do staršev, predvsem mater, ki, poleg vplačanih prispevkov v pokojninsko blagajno, "vlagajo" v svoje otroke, ki so še kako pomemben vložek in tudi prispevek v pokojninski sistem. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Dobro.

Sedaj lahko glasujemo o predlogu sklepa. Glasujemo o predlogu sklepa, da je Predlog zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju primeren za nadaljnjo obravnavo.

Glasujemo. Navzočih je 88 poslank in poslancev, za je glasovalo vseh 88.

(Za je glasovalo 88.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je Državni zbor predlagan sklep sprejel, zato bom predlog zakona dodelil Odboru za delo, družino, socialne zadeve in invalide kot matičnemu delovnemu telesu.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 2. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju trga dela.

Odločali bomo o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju trga dela je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Najprej obrazložitev glasu v imenu poslanske skupine. Bom kar odprl prijavo, vendar prosim, da se prijavite samo tisti, ki boste predstavljali oziroma obrazložili glas v imenu poslanske skupine.

V imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov mag. Majda Potrata.

MAG. MAJDA POTRATA (PS SD): Socialni demokrati se zavedamo pomembnosti reforme trga dela. To smo ne nazadnje dokazali s tem, da je bil leta 2010 najprej sprejet Zakon o urejanju trga dela. Tedaj je bilo sprejeto tudi, da se v prvih treh mesecih nadomestilo za brezposelnost postavi na 80 %, ker je v začetni fazi višina nadomestila zelo pomembna. Predlagani vladni predlog, ki ga obravnavamo zdaj, to pravico znižuje z 80 % na 70 %, in to je prva stvar, ki je Socialni demokrati ne podpiramo, zato ker je segmentacija trga dela velika, obseg dela na črno velik, povečevanje strukturne brezposelnosti se razširja, izrazito se povečuje brezposelnost mladih in izobraženih, podatkov o novih delovnih mestih ni – torej, hitrega izstopa iz brezposelnosti ni.

Druga stvar, ki nas pri tem zakonu moti, je obveznost začasnega in občasnega dela. Vsem brezposelnim nad petdesetim letom je, tako rekoč, ukazano sprejeti, kar jim je ponujeno, sicer izgubijo pravico do nadomestila za brezposelnost. To je diskriminatorna določba

in nanjo ne moremo pristati. Predlog zakona je tudi daleč od principa "vsako delo šteje", ki smo ga Socialni demokrati uveljavljali v prejšnjem mandatu z zakonom o malem delu. Opozorila bom samo še na eno slabost, ki je pa na prvi pogled videti prijazna. Čas odpovedi se lahko porabi tudi za iskanje zaposlitve, ampak ne povejo jasno tega, da se tisti čas odšteva od pravice do nadomestila za brezposelnost. Menimo, da je to samo navidezna izboljšava in je takšne ne moremo podpreti. Tudi neobvezno ali samo fakultativno objavljanje potreb po zaposlitvah na Zavodu za zaposlovanje, je navidezno prijazno, v resnici pa ni zajelo celega segmenta.

Socialni demokrati vidimo, da sta v tem zakonu vsaj dve področji urejeni diskriminatorsko. Gre za javni sektor, ki mora, in zasebni, ki ne objavlja potreb po delovnih mestih, in starejši delavci. Temu zakonu podpore v prvi obravnavi ne napovedujemo. Hvala.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke gospod Tomaž Lisec.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Predsednik, hvala za besedo.

Verjetno se vsi strinjamo, da je treba področje delovne zakonodaje spremeniti. Cilj vseh nas je, da zasledujemo razloge, da privabimo nove investitorje, da zmanjšamo administrativna bremena, da vključimo čim več mladih v delovna razmerja, da zmanjšamo brezposelnost, da zvišamo število zaposlenih v naši državi. Kot sem rekel, to verjetno zasledujemo vsi, tako politika, sindikati in delodajalci. Ko vse to troje združimo, se verjetno vsi zavedamo, da 100 % podpore čisto vsaki rešitvi, ki jo pripravljamo, ne bo mogoče zagotoviti. Kajti, že ko se vprašamo glede vprašanja prožne varnosti oziroma varne fleksibilnosti, dobimo s strani sindikatov popolnoma drugo tolmačenje teh terminov kot na drugi strani s strani delodajalcev. Toda imamo še mesec časa, da te rešitve poiščemo, da bodo na koncu najbolj v prid našim delavcem. Tako bomo v tem enomesečnem času s strani SDS vsem tem pozivom po dodatnih spremembah prisluhnili in jih skušali v obliki amandmajev vkomponirati v predlog zakona.

Morda še o dveh glavnih rešitvah tega zakona. Ena je ukinitve obvezne prijave prostega delovnega mesta. V Poslanski skupini SDS podpiramo ta predlog, ki ga zakon prinaša. Menimo, da je šlo za hude administrativne ovire, tako s strani delodajalcev, predvsem pa vseh tistih, ki so se prijavi na neko delovno mesto, na primer, preko sto ljudi za eno delovno mesto, pri čemer je bil delodajalec z nekom že dogovorjen. Na primer, v gospodarstvu je velika večina teh prej delala preko študentskega servisa in potem niso imeli možnosti, da bi se kako drugače

zaposlili. Sto novih prijav, pa brez nekega učinka. Zato podpiramo ta nov ukrep.

Glede začasnih in občasnih del starejših in brezposelnih – v Poslanski skupini SDS menimo, da je vsako delo častno, posebej če je ustrezno plačano. Na drugi strani pa je treba poskrbeti za motivacijo predvsem brezposelnih in starejših, da ostanejo čim bolj v stiku z delom, čeprav to ni redna oblika dela. Na koncu se moramo vsi zavedati, da lahko nehamo sanjati o varnosti delavcev, če bomo gospodarstvo stisnili za vrat, kajti če delavci ne bodo imeli dela, tudi novih delovnih mest ne bomo imeli. Hvala.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke gospod Jakob Presečnik.

JAKOB PRESEČNIK (PS SLS): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik.

Zagotovo so vprašanja, kot so, kako odpraviti pasti brezposelnosti; kako namesto dela na črno spodbuditi k redni zaposlitvi ali vsaj začasnemu delu; kako zmanjšati prevelike stroške socialnih nadomestil brezposelnim in jim istočasno omogočiti delo, kar je zagotovo bolj humano od podpore; kako zmanjšati administrativne ovire delodajalcev. Vse to so vprašanja, ki jih poskušamo rešiti tudi s tem zakonom. Delovnoppravna zakonodaja je ena od zakonodaj, za katero smo že na začetku prejšnjega mandata ugotavljali, da jo je treba nujno sprejeti, poleg pokojninske, zdravstvene in še nekaterih – to so tri glavne veje. Žal temu potem iz različnih razlogov ni bilo tako.

Ponovno poudarjam, kot večina ali pa vsi v Državnem zboru, da je treba z ukrepi vzporedno zagotavljati tudi pogoje za gospodarsko rast in nova delovna mesta, kar Vlada, Državni zbor in koalicija poskušajo z ukrepi, ki jih pripravljajo in sprejemajo in za katere upam, da bodo rodili določene sadove. Torej je ta zakon, kot vemo, še tema pogajanj s socialnimi partnerji. Upam, da bo razumevanje na vseh straneh takšno, da bo na koncu pripeljalo do sprejema nekega zakona, ki ne bo utrpel kakšnih polen, ampak bo z uveljavitvijo pomagal pri razreševanju problemov, ki jih imamo ali pa imajo na trgu dela. Pozdravljam tudi to, da je študentsko delo izvzeto iz tega projekta – je pa res, in to poskušam večkrat poudariti, da je študentsko delo potrebno marsikatere spremembe, da imamo tam še vedno marsikatero anomalije, kljub temu, da smo jih poskušali odpravljati v preteklosti, vsaj dva mandata nazaj, pa je še marsikaj za urediti.

Na podlagi vsega tega obveščam kolegice in kolege, da bomo v Poslanski skupini predlog tega zakona v prvi obravnavi tudi podprli. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Pozitivne Slovenije mag. Barbara Žgajner Tavš.

MAG. BARBARA ŽGAJNER TAVŠ (PS PS): Hvala lepa.

Moram reči, da je to eden od zakonov iz tega reformnega paketa, pri katerem imamo v Pozitivni Sloveniji največ zadržkov. Zato verjemite, da v tem trenutku govorim s kepo v grlu. Zakon je neuskladen s socialnimi partnerji. Potem, ko je bila ena stvar že usklajena, je na dan, ko smo zakon obravnavali v prvi obravnavi, prišla informacija, da se je ta uskladitev sesula. Tudi včeraj na gospodarskem forumu je bilo zelo jasno povedano, da niti ekonomisti oziroma gospodarstveniki ne verjamejo, da bo ta zakon prinesel vidne učinke. Na drugi strani pa lahko ta zakon bistveno poseže v sistem s posledicami, predvsem na področju socialne varnosti, in o tem smo danes že govorili. Zopet se znižuje neko polje socialne varnosti na račun ne vem koga, če pa tudi gospodarstveniki ne vidijo pozitivnih učinkov. Cilji ne bodo doseženi, vsaj če zakon ostane v tej obliki. Odprava dualnosti, manjša segmentacija na trgu dela, večja zaposljivost in ne nazadnje nova delovna mesta. Če dovolite – če med recesijo vsiljuješ varčevanje, to onemogoča rast, uničuje sisteme državne blaginje in povečuje dolgove. Ena izmed posledic take politike je uničenje demokratičnega socialnega sistema, ki je eden največjih civilizacijskih dosežkov in prispevkov Evrope v povojnem obdobju. Zato, spoštovane kolegice in kolegi, velja skrajna previdnost pri nadaljnji obdelavi tega zakona. V Poslanski skupini Pozitivne Slovenije absolutno napovedujemo aktivno sodelovanje tudi s svojimi prispevki v obliki amandmajev.

Če dovolite, preden povem, kako bomo glasovali. Zakon v tej obliki temelji na načelu fleksibilne varnosti. V Pozitivni Sloveniji zagovarjamo varno fleksibilnost. Bom dala primer: Albanija ima največjo fleksibilnost na trgu dela in se istočasno sooča s 30 % brezposelnostjo. Fleksibilnost ne pomeni nič, če na drugi strani nimamo ustrezne varnosti. Zelo resni pomisleki. Kot že rečeno, bomo sodelovali v nadaljevanju postopka in glede na to, da je koalicija rekla, da je pripravljena poslušati pripombe in jih upoštevati, upam da nismo preveč naivni, če pritisnemo na tipko "za" vsaj v prvi obravnavi.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine DeSUS gospa Jana Jenko.

MAG. JANA JENKO Hvala za besedo.

Ureditev področja trga dela je nujno potrebna, vendar v skladu s socialnimi partnerji. Delavec si zasluži stabilno delovno mesto in dostojno plačo. Dandanes je vse preveč veriženja delovnih pogodb in te pogodbe so za določen čas, za dva, tri mesece. S tem si mladi in starejši nad 50 let ne morejo pomagati. Vsak mesec potrebujejo plačo, ne samo nadomestila plače. S tem se na zaposlenega izvaja velik psihični pritisk, kar vpliva tudi na domače življenje in okolje. Mladi se ne morejo postaviti

na svoje noge, zato ostajajo na plečih starejših. Vse to prinašajo pogodbe za določen čas s prekinitvami. Zavod za zaposlovanje je prav tako nujno potrebna institucija. Nujno potrebno je, da se prijave potreb delodajalcev in zaposlenih zbirajo na enem mestu. Vsi smo navajeni in tako naj bo tudi v bodoče, da ko iščemo delo, ko iščete delo, da se obrnete na enega ponudnika, pri katerem so zbrani vsi podatki. Ti podatki so potrebni tudi zaradi statističnih obdelav, ki jih moramo posredovati Evropski uniji. Zbiranje podatkov brez ene institucije se bo zelo podražilo in bo nepregledno.

V Poslanski skupini DeSUS prvo obravnavo predloga podpiramo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Še v imenu Poslanske skupine Državlanske liste gospod Rihard Braniselj.

RIHARD BRANISELJ (PS DL): Novela zakona o urejanju trga dela je načeloma zelo dobra podlaga za nadaljnjo obravnavo, bi pa v Državlanski listi ponovno opozorili, da je sedaj priložnost, da to zadevo še izboljšamo. Opozorili smo že v razpravah in bi opozorili še enkrat, da bi bila uvedba začasnega in občasnega dela brez kakršnihkoli omejitev lahko dobra priložnost, da vsem osebam omogočimo ponovno ali dodatno aktivacijo in pridobivanje izkušenj ter dodaten zaslužek; da delodajalcem pomagamo pri bolj prožnem odzivu na zahteve trga; da poenotimo različne prožne oblike del; da uvedemo bolj enotni sistem občasnih in začasnih del, v katerega vključimo tudi študentsko in dijaško delo, in pa priložnost za zmanjševanje dela na črno in odrekanja davkom in prispevkom.

Poslanska skupina Državlanske liste, kot rečeno, najavlja podporo tej noveli z vsemi temi pomisleki, katere pa lahko odpravimo in izboljšamo v nadaljnji obravnavi.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Želi še kdo obrazložiti glas v svojem imenu?

Gospod Jerko Čehovin in gospod Gašpar Gašpar Mišič.

JERKO ČEHOVIN (PS PS): Hvala.

Kot rečeno, kljub velikim pomislekom, ki jih imamo glede nekaterih rešitev v zakonu, bomo v tej fazi, in tudi sam, ta zakon podprli.

Ne bomo angažirali nobene "granitne akcije", da bi raketirala parlament in je ne bomo nagrajevali s kandidature na volitvah, ampak računamo, da bomo lahko z našimi argumenti prepričali tudi koalicijske poslance in da bodo nekatere resne pomisleke in tudi predloge, ki naj bi izboljšali ta zakon, upoštevali. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospod Gašpar Gašpar Mišič, izvolite.

GAŠPAR GAŠPAR MIŠIČ (PS PS): Spoštovani, spoštovane!

Sedaj je čas, da si končno priznamo resnico, ki bi nam koristila. Z vnemo po večji fleksibilnosti ne smemo pozabiti na občutek socialne varnosti, kajti le z občutkom socialne varnosti lahko od delovnih ljudi pričakujemo, da bodo tudi produktivni. Če se ta občutek socialne varnosti v družbi izgubi, potem je ta družba obsojena na nazadovanje. V času finančne in gospodarske krize smo priča tudi krizi vrednot in vzdušje v družbi ni dobro, zato moramo biti toliko bolj socialni, toliko bolj previdni pri sprejemanju delovnopravne zakonodaje. Nasploh je čas reform v času krize, priložnost, da pokažemo svojo pripravljenost, da rešimo situacijo, da se vsi, tako pozicija in opozicija, poenotimo in da, tako kot smo glasovali za prejšnji zakon, pokojninski zakon v prvem branju, potrdimo ta tako imenovan paket reformnih zakonov z vsemi glasovi za, niti z enim glasom proti. Pogoji pa je, da se uskladite s socialnimi partnerji, da upoštevate mnenja vseh socialnih partnerjev, vseh delovno aktivnih in neaktivnih ljudi Republike Slovenije ter da imate občutek za socialno državo. Slovenija ne more hiteti in zasledovati samo kapitalistično ureditev kot takšno. Ljudje potrebujejo socialno varnost. Hvala.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Dobro.

Še nekaj interesa je za obrazložitve glasu.

Gospod Janko Veber, prosim.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo.

Pri odločitvi glede teh zakonov bi bili v Poslanski skupini Socialnih demokratov zelo zadovoljni, če bi imeli jasno usmeritev Vlade, kaj želi pri reformi trga dela. Ko smo prebrali izjavo odgovornega ministra za to področje, da je Vlada pripravljena odstopiti od te reforme, smo bili izjemno začudeni, in sem tudi sam povedal, da pravzaprav ne vem, kako naj potem kot opozicija sploh ravnamo v tem primeru. Sem pa tudi osebno pozval ministra Vizjaka, da naj Vlada pove, kakšen koncept zagovarja pri reformi trga dela. Od nje pričakujemo, da bo pri tem tudi vztrajala in resnično naredila to, kar je napovedal predsednik Vlade – da so te reforme nujne in potrebne. Ta občutek nedogovorjenosti znotraj Vlade je tisti, ki mi narekuje, da se bom danes vzdržal pri tem zakonu. Naj pa povem, da smo povedali in zahtevali od ministra, da vztrajajo pri teh reformah, ki so nujne, če želimo izboljšati konkurenčnost in ne nazadnje tudi ljudem povedati, kdaj in kako hitro lahko dobijo drugo zaposlitev, če eno zgubijo.

Trga dela ne moremo nikakor prepustiti nekim trenutnim navdihom, ampak konceptu, ki pa žal zaenkrat še ni bil predstavljen, zato se bom pri tem zakonu vzdržal. Hvala.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.

Prehajamo na glasovanje o predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo.

Glasujemo. Navzočih je 86 poslank in poslancev, za je glasovalo 77, proti nihče.

(Za je glasovalo 77.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet, zato bom predlog zakona dodelil v obravnavo Odboru za delo, družino, socialne zadeve in invalide kot matičnemu delovnemu telesu.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 3. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo Predloga zakona o delovnih razmerjih.

Tudi tukaj bomo glasovali o predlogu sklepa, da je Predlog zakona o delovnih razmerjih primeren za nadaljnjo obravnavo.

Najprej obrazložitev glasu v imenu poslanske skupine. Prosim, če se prijavite. Samo v imenu poslanske.

V imenu Poslanske skupine Državljske liste ima besedo gospod Rihard Braniselj.

RIHARD BRANISELJ (PS DL): Hvala, predsednik.

Državljska lista ima s tem osnutkom zakona kar nekaj težav. Ne v smeri, da tega zakona ne bi podprli v prvi obravnavi, pač pa v smeri tega, da je ta zakon po našem mnenju premalo ambiciozen, in v smeri tega, da menimo, da so nekatere rešitve celo korak nazaj. Predlagani zakon skuša problem delitve delavcev na zaposlene za določene čas in zaposlene na nedoločen čas reševati z uvedbo kvot za zaposlovanje za določen čas, kar pa je za Državljsko listo popolnoma nesprejemljiva rešitev. S tem ustvarjamo administrativne ovire in jih ne odpravljamo, kot ves čas zagovarjamo. Pravzaprav imamo strahove tam, kjer jih ni. Naj ne bo ta administrativna ovira razlog za to, da tukaj pokrivamo nesposobnost države, da bi bedela nad zakonitostjo zaposlovanja za določen čas. Na delodajalca v primeru kršitev Zakona o delovnih razmerjih preži cela vrsta nadzornih mehanizmov: inšpekcija za delo, različne druge inšpekcije, delovnopravne kazni, drugi instituti, ki pomenijo varovalke, celo pregon po Kazenskem zakoniku in pa tudi odškodninska odgovornost. Želimo, da se ta kvota oziroma ta administrativna ovira odpravi.

Kar se tega zakona tiče, ne želimo kozmetičnih pripravkov, hočemo ambiciozen, hočemo konkurenčni zakon, hočemo reformo z veliko začetnico. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke gospa Alenka Jeraj.

ALENKA JERAJ (PS SDS): Hvala.

Vlada in parlament morata ustvarjati oziroma sprejemati takšne zakone in ukrepe, s katerimi bosta ustvarila okolje, v katerem se bodo lažje ustvarjala delovna mesta; okolje, v katerem bodo delavci zaščiteni in neizkoriščeni;

okolje, kjer bodo podjetja administrativno in stroškovno manj obremenjena; okolje, kjer bodo inšpekcijske službe in druge državne institucije delovale in bodo učinkovite. Zadalji smo si cilje: več delovnih mest, čim več zaposlenih, čim manj brezposelnih – če že pride do brezposelnosti, pa primerno varstvo za brezposelno osebo in pomoč, da se čim prej zaposli. Da te cilje dosežemo, je treba sprejeti več reform. Te so danes na mizi, zato je potrebno tudi naše skupno soglasje. Kajti, če postavljamo oziroma sprejemamo reforme skupaj z istim ciljem, se te ne izključujejo, ampak vodijo do tega cilja, da bi ga čim prej dosegli.

Nov zakon o delovnih razmerjih ima ambicijo naš trg dela, ki je tog, stroški dela so na področju zaposlovanja visoki, torej imamo zaposlene za določen in za nedoločen čas – vse te stvari bi z zakonom o delovnih razmerjih radi odpravili oziroma naredili nekaj korakov naprej. Nekajkrat več se sklone pogodb za določen čas kot za nedoločen čas – če so kvote prava rešitev, če bodo prinesle spremembe na bolje, se bo izkazalo še v tem času, ko potekajo pogajanja s socialnimi partnerji. Morda lahko najdemo tudi boljše formulo. Zaenkrat je v zakonu ta in v naši poslanski skupini jo podpiramo, če pa bo dogovor drugačen, bomo podprli usklajeno rešitev. Sistem je zelo krivičen, saj če primerjamo tiste, ki so zaposleni za določen čas, s tistimi, ki so zaposleni za nedoločen čas, vemo, da to predstavlja velik problem zaposlitve za določen čas, ki se stalno podaljšuje predvsem za mlade ljudi, ki si tako težko ustvarijo družino, težko se osamosvojijo, gredo v svoje gospodinjstvo in si ustvarijo lastno družino.

Zato, kot rečeno novi zakon prinaša spremembe. Prinaša spremembe tudi pri možnostih, ki jih imajo inšpekcijske službe, jih krepiti. Določa tudi globe in zato računamo, da bo prihajalo do manj kršenja pravic delavcev, ki smo jih zadnja leta lahko gledali s strani delodajalcev, ki jih po navadi zanima predvsem zaslužek, ne pa tudi posameznik, ki mu je s svojim delom ta zaslužek prinašal. Seveda pa je večina delodajalcev poštenih, želijo delati dobro in želijo imeti dobre delavce. Če pa se nekdo ne izkaže kot dober delavec, mora imeti delodajalec možnost, da ga hitro zamenja, delavec pa, da hitro dobi službo, zato zakon o delovnih razmerjih podpiramo.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke gospod Jakob Presečnik.

JAKOB PRESEČNIK (PS SLS): Hvala lepa za besedo, še enkrat!

Tudi ta zakon je eden od tistih, kjer vzporedno z obravnavo v Državnem zboru potekajo usklajevanja s socialnimi partnerji. To je po svoje kar problem, ampak upam, da se bo na koncu dobro končalo glede na to, da je to tudi eden od zakonov – to sem že prej poudaril –, ki

je nujno potreben, da z njegovim sprejemom uredimo eno od področij.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke, kot sem že prej poudarjal, podpiramo prenovo delovne zakonodaje, na kar čakajo delodajalci in delojemalci že kar dolgo. Podpiramo ureditve, ki preprečujejo izogibanje plačevanju prispevkov za zaposlene, ki zmanjšujejo možnosti zaposlovanja za določen čas oziroma čim večjo izenačenost ter čim bolj podobne pogoje pri zaposlovanju za določen ali nedoločen čas. V tem zakonu podpiramo zmanjševanje administrativnih ovir in stroškov podjetij v zvezi s postopki zaposlovanja in na drugi strani odpuščanja. Od nove delovne zakonodaje pa pričakujemo predvsem, da bo pripomogla k boljši konkurenčnosti slovenskega gospodarstva, kar bo posledično eden od vzvodov za dvig gospodarske rasti. Na takšne ukrepe, ki bi naredili pogoje za gospodarjenje bolj primerljive s konkurenčnimi tujimi trgi, nas opozarjajo gospodarstveniki, od malih do velikih. Ob tem mora delovna zakonodaja ustrezno ščititi tudi ranljive skupine delavcev, kot so mladi, starejši in ne smemo pozabiti tudi na tiste, ki imajo, ali si ustvarjajo družino – to mora država varovati in spodbujati tudi z delovno zakonodajo.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke zato želimo, da se ohrani družini prijazen zakon o delovnih razmerjih. Prehod v varno fleksibilnost pri zaposlovanju je zagotovo eden od korakov h konkurenčnejšemu gospodarstvu na eni strani in na drugi strani k spodbudi za zaposlovanje delavcev, za zmanjšanje brezposelnosti. Zaradi teh razlogov bomo v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke zakon v prvi obravnavi podprli. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov gospod Matevž Frangež.

MATEVŽ FRANGEŽ (PS SD): Zakon o delovnih razmerjih predstavlja enega od dveh temeljev reforme trga dela. Reforma trga dela je potrebna prvič zato, ker je treba zagotoviti učinkovito učinkovito varnost ljudi. Danes vemo, da vrsta ljudi dela na način, ki ne daje nobene pravne varnosti, mislim predvsem na brezpravne množice mladih, ki so prisiljene v prekrene oblike zaposlitve. In drugič zato, ker vemo, da se v reformi trga dela skriva velik del ključa do povečanja konkurenčnosti našega gospodarstva. Te napore podpiramo. Zakon o delovnih razmerjih je v veliki meri delo naše vlade in v mnogih stvareh mu lahko danes prav tako pritrdim. Res pa je, da je glede na stanje socialnega dialoga tako, da še danes ne znamo razbrati, kaj bo končna vsebina zakona, kot ga bomo sprejemali v Državnem zboru, zato želimo dati socialnemu dialogu dodatno spodbudo in priložnost, da se s socialnimi partnerji dogovorijo o pametnih rešitvah. Te morajo vključevati tudi rešitve za tiste kategorije, ki niso partnerji

obstoječega socialnega dialoga. Velja poudariti, da se zavzemamo za varno prožnost, ne pa za prožno varnost. Ne more biti varnost tista, ki se prilagaja. Mi moramo z zakonodajnim okvirom poskrbeti za to, da bo človek v vsakem primeru varen. Zato ob naši nepodpori zakona o urejanju trga dela, lahko podpremo zakon o delovnih razmerjih v upanju, da se tiste sporne določbe, na katere je bilo v tej razpravi opozorjeno – predvsem denimo vprašanje kvot, ki po našem prepričanju samo še dodatno silijo delodajalce, da najemajo prekerne delavce –, da se bo v nadaljnjem postopku te rešitve ustrezno uskladilo v socialnem dialogu. Mi bomo v parlamentarnem postopku jasno in glasno opozorili na tiste rešitve, ki nas v predlogu zakona motijo.

V tej fazi bomo Socialni demokrati podprli nadaljnjo obravnavo zakona o delovnih razmerjih.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine DeSUS, gospa Marjana Kotnik Poropat.

MARJANA KOTNIK POROPAT (PS DeSUS): Hvala za besedo, gospod predsednik!

Novela zakona o delovnih razmerjih je nujno potrebna. To so nam sinoči povedali tudi gospodarstveniki na vrhu slovenskega gospodarstva. Povedali so, da potrebujemo fleksibilnejše zaposlovanje delavcev, pa tudi fleksibilnejše odpuščanje, ko se obseg dela v podjetju zmanjša. Pri tem je treba opozoriti, da morajo biti za odpuščanje zagotovljeni socialni transferji za čas brezposelnosti. V Poslanski skupini DeSUS sprejemamo predlagane novosti, ki jih prinaša zakon o delovnih razmerjih, ene bolj, druge manj. Pri tem posebej poudarjam, da se v DeSUS zavedamo, da je pri novem reguliranju delovnih razmerij treba zaščititi delavca kot šibkejšega partnerja v razmerju. Pričakujemo, da se bodo v pogajanjih s socialnimi partnerji stališča čim bolj zblížala. To je pomembno zato, da bi bil zakon sprejemljiv tako za delodajalce kot tudi za delavce, in da ne bo nad njim na koncu visela grožnja referendumu.

V Poslanski skupini DeSUS bomo glasovali za sklep, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Pozitivna Slovenija mag. Stanko Stepišnik.

MAG. STANKO STEPIŠNIK (PS PS): Hvala lepa. Lep pozdrav!

Novela zakona o delovnih razmerjih prinaša, na kratko: večjo fleksibilnost zaposlovanja, krajše odpovedne roke, notranjo mobilnost zaposlitve, sklenitev pogodbe ne samo za eno delovno mesto, ampak širše, tako da bo možno razporejati delavce v delovnem procesu brez nekaterih administrativnih ovir in pa

prinaša tudi manj birokracije. Na splošno lahko rečemo, da povečuje konkurenčnost in daje upanje gospodarski rasti.

Poslanska skupina Pozitivne Slovenije bo nadaljnjo obravnavo zakona o delovnih razmerjih podprla. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Še v imenu Poslanske skupine Nove Slovenije, mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Nobena zaposlitev ni večna, vsaka ima rok trajanja, tudi tista, ki ima naziv delovna doba oziroma delovno mesto za nedoločen čas. Razmere so takšne, da moramo naš trg dela prilagoditi novim okoliščinam v svetu in v Sloveniji, in s tem zakonom, ki je pred nami, na nek način zagotavljamo večjo varnost delavcev in na drugi strani večjo fleksibilnost podjetjem. Naj naštejemo samo nekaj primerov, kaj bo pomenilo večjo varnost delavcev. Delavci bodo lahko prekinili delovno razmerje, če se jim ne bodo plačevali prispevki; delodajalci bodo imeli odgovornost za morebitno ustanavljanje slamnatih podjetij, prezaposlovanje delavcev tja in pošiljanje takih podjetij v stečaj; omejeno bo agencijsko delo, za katerega smo v tej dvorani ugotavljali, da gre za novodobno suženjstvo. To so stvari, s katerimi se bo poveča varnost delavcev. Če na drugi strani ugotavljamo, kaj pa bo prineslo večjo fleksibilnost delodajalcev – to so zagotovo več manevrskega prostora pri določanju službenih in delovnih obveznosti, lažje odpuščanje v primeru krivdnih razlogov in pa krajši odpovedni roki. Vsekakor mislim, da nam je vsem v tej dvorani jasno, da je to zgolj en kamenček v mozaiku, ki ga je treba zapolniti, da bomo naše gospodarsko okolje v Sloveniji izboljšali. Da bodo te stari boljše in da bomo naredili korak naprej, bo treba narediti še kakšno drugo stvar.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Želi še kdo obrazložiti glas v svojem imenu? Če ne, lahko preidemo na glasovanje. Glasovali bomo o predlogu sklepa, da je Predlog zakona o delovnih razmerjih primeren za nadaljnjo obravnavo.

Glasujemo. Navzočih je 87 poslank in poslancev, za je glasovalo vseh 87.

(Za je glasovalo 87.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da smo sklep sprejeli, zato bom predlog Zakona o delovnih razmerjih dodelil matičnemu delovnemu telesu, to je Odboru za delo, družino, socialne zadeve in invalide.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 4. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini.

Odločali bomo o predlogu sklepa, da je Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah

Zakona o dohodnini primeren za nadaljnjo obravnavo.

Prehajamo na glasovanje ... Aha, obrazložitev glasu v imenu poslanske skupine. Bom kar vprašal – kdo želi obrazložiti glas v imenu poslanske skupine?

V imenu Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke, gospod Mihael Prevc.

MIHAEL PREVC (PS SLS): Hvala lepa, še enkrat, za besedo.

V Slovenski ljudski stranki bomo podprli zakon v prvi obravnavi, predvsem iz preprostega dejstva, da ta zakon pomeni administrativno razbremenitev malega gospodarstva in s tem olajšamo in poenostavimo poslovanje podjetjem – tako kot je nekje zdaj v zakonu opredeljeno –, ki dosegajo do 50 tisoč evrov letnega prihodka. V Slovenski ljudski stranki smo si sicer želeli, da bi bil ta limit prihodkov nekoliko višji, se pravi, da se poenostavljeno obdavčenje razširi na širši krog pravnih subjektov, kajti po našem mnenju to pomeni bistveno manj sive ekonomije. Prepričani pa smo, da se bo učinek tega zakona pokazal zelo hitro, v kratkem času, in bomo takrat lahko ta zakon še ustrezno modificirali. Izpostavil pa bi predvsem težavo v zvezi z ukinitvijo olajšave za delovne migrante, tiste, ki svoj socialni status rešujejo z vsakodnevnimi migracijami na delo čez mejo, predvsem v Avstrijo in Italijo. Dejstvo je, da oni s tem sami rešujejo tako problem pokojninske kot tudi socialne blagajne in ne nazadnje vplivajo tudi na potrošnjo v Sloveniji. Glede na to, da se konvencija o izogibanju dvoje obdavčitve očitno ne izvaja, mislim, da na temu področju potrebujemo novo rešitev. Bojimo se, da ukinitvev dohodninske olajšave za delovne migrante na tem področju lahko za državni proračun naredi celo več škode kot koristi.

Kot sem že povedal, zakon bomo podprli. V nadaljevanju obravnave pa prav zaradi zgoraj omenjene problematike, pričakujem bolj dodelano rešitev za Slovence, ki delajo v sosednjih državah. Ena varianta je, da to olajšavo začasno pustimo pri miru in v nadaljevanju pripravimo sistemsko spremembo zakona v naslednjih mesecih. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Pozitivne Slovenije, gospod Alojzij Potočnik.

ALOJZIJ POTOČNIK (PS PS): Hvala za besedo.

V Pozitivni Sloveniji menimo, da je predlog zakona ob nekaterih nujnih premislekih in dopolnitvah primeren za nadaljnjo obravnavo. Pridržki, ki jih imamo so naslednji: ovira je po našem mnenju in tudi mnenju obrtnih zbornic, podjetnikov, stroke očitno prenizek prag za vstop v sistem pavšala. Mislimo, da je treba pogoje za vstop v temu smislu spremeniti, in sicer navzgor in brez predsodkov, korajžno. Več vprašanj kot odgovorov pa imamo tudi glede

ceduralne ureditve, tako pri pavšalni obdavčitvi, kot pri oddajanju premoženja v najem. Tudi pri odpravi in zmanjšanju nekaterih posebnih osebnih olajšav, pri čemer imamo več pomislekov pri študentih, manj pa pri davčnih izgubah in pri migrantih. Pridržki pomenijo, da bomo v drugi obravnavi, pa to že veste, zahteven sogovornik. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospod Jožef Horvat v imenu Poslanske skupine Nove Slovenije.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, gospod predsednik. Kolegice in kolegi!

Poslanska skupina Nove Slovenije bo podprla predlog sklepa, da je novela zakona o dohodnini primerna za nadaljnjo obravnavo. Mi smo na nekatere pomanjkljivosti v predlaganih rešitvah opozorili v razpravi. Tudi sami imamo pomisleke glede limita, ko lahko podjetnik vstopi v sistem pavšalnega obdavčevanja, ampak je minister dr. Šušteršič tukaj pred tem zborom obljubil, da bomo postavili neko opazovalno obdobje, recimo, da je to pol leta, in da bomo videli, ali so res takšni učinki po implementaciji zakona, kot jih pričakujemo. Če ne, pa lahko ta limit spremenimo. To se pravi, po našem prepečenju, povišamo.

Tudi sami imamo pripombe in ne sprejemamo rešitve, ki je predlagana za čezmejne delovne migrante, tukaj mislim na približno 12 tisoč državljanov in državljanov, predvsem iz Pomurja, iz Koroške in iz drugih obmejnih regij, ki dnevno imigrirajo na delo v sosednjo Avstrijo. Naj spomnim, da so dohodki iz delovnega razmerja, ki jih rezidenti dosežejo z upravljanjem zaposlitve zunaj Slovenije, v skladu s konceptom svetovnega dohodka od leta 2005, obdavčeni tudi v Sloveniji. Ker so ti dohodki obdavčeni tudi v državi, v kateri so doseženi, pride do dvojne obdavčitve, ki se odpravlja tako, da se dohodnina odmerjena po slovenskih predpisih zmanjša za dohodnino plačano v drugi državi. Prejšnja vlada je sprejela rešitev, ki je bila za tisti čas v redu. Gotovo pa tudi prejšnja vlada ni rekla, da je odbitek od davčne osnove za približno 7 tisoč evrov sistemska rešitev. Najbrž mora sistemska rešitev iti v smislu spremembe konvencije med Republiko Slovenijo in med Avstrijo, in treba je sistemsko rešiti to zadevo. Ti ljudje, teh približno 12 tisoč, želijo nekaj plačati tudi v slovenski proračun. Ampak da dvignemo 12 tisoč ljudi in jih znerviramo za 2 milijona prihodkov v državni proračun – mislim, da to ni dobro in da je treba v tej smeri iskati sistemske rešitve. Pravzaprav je od teh 12 tisoč ljudi svoje prihodke zaslužene v Avstriji prijavilo samo približno tisoč 500. Že to kaže, da je treba vzpostaviti eksaktne evidence. To je tudi druga naloga te države. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke, gospa Patricija Šulin.

PATRICIJA ŠULIN (PS SDS): V Slovenski demokrati stranki bomo podprli Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini, saj prinaša nove ureditve na več področjih. S poenostavitvijo davčnega poslovanja podjetnikov z nadgradnjo obstoječega sistema normiranih odhodkov širi krog malih podjetnikov in odpravlja prenekatero administrativne ovire. Odstotek normiranih odhodkov je z novim predlogom zakona določen absolutno višje, saj te normirane odhodke dviguje z zdajšnjih 25 % na 70 % davčno priznanih prihodkov. Dohodnina za davčno leto takšnih davčnih zavezancev se bo od davčne osnove izračunavala po enotni stopnji, to je po 20 % stopnji, in bo pomenila dokončen davek, kar pomeni, da teh dohodkov ne bo treba ponovno obračunavati v progresivni lestvici dohodnine. S predlogom zakona se zasleduje tudi cilj spodbujanja družbeno koristnih aktivnosti posameznikov, ki s svojim znanjem in izkušnjami prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja posameznikov in družbenih skupin ter k razvoju solidarne, humane in enakopravne družbe, tako da so pri določitvi davčne osnove dohodkov prostovoljcev pod določenimi pogoji in do določenih višin določene oprostitve plačevanja dohodnine od nekaterih prejemkov, ki jih v skladu z Zakonom o prostovoljstvu prejemajo fizične osebe, ki opravljajo taka prostovoljska dela. Nadalje, zakon predvideva oziroma vnaša določbo za fizične osebe, ki dosegajo dohodek iz oddajanja premoženja v najem, in to ne pomeni dohodek opravljanja dejavnosti. Za te dohodke se uvaja ceduralna obdavčitev dohodka iz oddajanja premoženja v najem, kar pomeni, da bodo ti dohodki obdavčeni po 25 % davčni stopnji in tudi ta davek se bo štel kot dokončni davek. Nadalje, predlog zakona zamika tudi rok, ki ga določa obveznost prehoda kmečkih gospodinjstev z več kot 7 tisoč 500 evri skupnega dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, s pavšalne obdavčitve na ugotavljanje davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov na 1. 1. 2014.

Zakon bo prinesel pozitivne učinke v državni proračun, zato bo naša poslanska skupina ta zakon podprla.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine DeSUS gospa Marija Plevčak.

MARIJA PLEVČAK (PS DeSUS): Hvala za besedo.

V naši poslanski skupini bomo zakon v prvem branju podprli, predvsem zato, ker prinaša nekatere prednosti oziroma novitete in iz razloga, ker predvidevamo, da se bodo finančni učinki v naš proračun povišali. Čeprav pa malo skeptično gledamo na zadevo uveljavitve pavšala do 50 tisoč evrov in priznanju 70 % stroškov na ta znesek. Kajti, v ta pavšal bodo

vključena samo tista podjetja, ki – po moji osebni presoji, pa tudi v razgovoru, ki smo ga imeli – nimajo prevelike želje po širitvi, ki opravljajo intelektualne storitve in katerih stroški so manjši od zneska, za katerega se predvideva, da ga bomo oprostili. Zato menimo, da je treba pripraviti kakšen izračun, če bo to mogoče, sicer pa v polovici leta ugotoviti, ali je ta oprostitvev samo za prehod na pavšal primerna. V to ne bodo šla podjetja, ki se ukvarjajo z industrijo, s proizvodnjo, z gradbeništvo, zato ker so tam stroški dejavnosti bistveno višji in bodo verjetno raje izkazovali dejansko stanje.

Sicer pa, kot sem povedala, bomo zakon v prvem branju podprli.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov gospod Matevž Frangež.

MATEVŽ FRANGEŽ (PS SD): No, v splošni ubranosti tega parlamenta naj vendarle povem, da bomo Socialni demokrati glasovali proti primernosti sprememb in dopolnitev Zakona o dohodnini za njegovo nadaljnjo obravnavo. Iz vseh treh razlogov, ki odsevajo tri temeljne rešitve. Prvič zato, ker menimo, da vsaj do sistemske rešitve, recimo, ustreznega meddržavnega sporazuma o ureditvi davčnega položaja naših rezidentov, ki delajo v Republiki Avstriji, njihovega položaja ni modro spreminjati. Zavedamo se, da je rešitev s posebno olajšavo izvensistemska rešitev, ampak je rešitev. Namreč, podatek, ki ga je prej navrgel gospod Horvat jasno kaže, tisoč od dvanajst tisočih. Ampak spoštovani, to dokazuje predvsem, da so ti ljudje praviloma ljudje, ki tudi v Avstriji zaslužijo nizke prihodke. Predlagam, da ohranimo sedanj režim, sem pa povsem odprt do tega, da Vlada Republike Slovenije poda ustrezno pobudo za ureditev tega položaja z Republiko Avstrijo z ustreznim meddržavnim sporazumom. Do takrat pa naj ta izvensistemska rešitev ostane. Drugič zato, ker menimo, da bo spreminjanje olajšave iz naslova študentskega dela v tem času dodatno obremenilo številne družine. In tretjič zato, ker menimo, da ureditev cedularnosti pri davku od oddaje nepremičnin v najem ni pravična, ker razbremenjuje velike najemodajalce v primerjavi s tistimi, ki oddajajo, recimo, zgolj sobico ali eno stanovanje. Zato menimo, da ta zakon ne prispeva k razvoju najemnega trga v Republiki Sloveniji, ki je že tako ali tako izrazito podrazvit.

Od teh rešitev v Zakonu o dohodnini si Socialni demokrati ne obetamo nič dobrega, zato bomo za razliko od vseh vas glasovali proti.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Odločali bomo o predlogu sklepa, da je Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini primeren za nadaljnjo obravnavo.

Glasujemo. Navzočih je 87 poslank in poslancev, za je glasovalo 76, proti 10.

(Za je glasovalo 76.) (Proti 10.)

Ugotavljam, da je Državni zbor predlagani sklep sprejel, zato bom predlog zakona dodelil Odboru za finance in monetarno politiko kot matičnemu delovnemu telesu.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 5. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo Predloga zakona o davku na finančne storitve.

Odločali bomo o predlogu sklepa, da je Predlog zakona o davku na finančne storitve primeren za nadaljnjo obravnavo.

Obrazložitev glasu v imenu poslanskih skupin. Odpiram prijave za obrazložitev glasu v imenu poslanske skupine.

Gospod Janez Ribič v imenu Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke.

JANEZ RIBIČ (PS SLS): Hvala za besedo. Spoštovani gospod predsednik Državnega zbora, spoštovane poslanke in poslanci!

Davek na finančne storitve bo nov davek v slovenskem prostoru. Dobro veste, da nam v Slovenski ljudski stranki dvigovanje katerihkoli davščin ni všeč. Poslovno okolje v tej državi je že tako preveč obremenjeno, tako tudi ta davek sprejemamo s cmokom v grlu. Pa vendar je treba poskrbeti tudi za določene dodatne prihodke v proračun. Pristojno ministrstvo je predstavilo več predlogov za povečanje prihodkov in tako kot v mnogih državah po Evropi smo se odločili, da v krizi nekoliko obremenimo tudi finančni sektor. Nesporno dejstvo je, da so nekatere storitve v finančnem in zavarovalnem sektorju popolnoma neobdavčene, saj so izvzete tako iz sistema davka na dodano vrednost kot tudi iz posebnega prometnega davka za zavarovalne posle. Ob tem velja povedati, da so nekatere evropske države v zadnjih letih uvedle celo obračunavanje davka na dodano vrednost na finančne storitve. Princip tega davka je, da iz več malih transakcij rastejo visoki zneski. To pa je tudi finančni učinek tega zakona. Ta davek vključuje tudi obdavčitev upravljavskih provizij družb za upravljanje premoženja. V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke upamo, da bo pravočasno in brez zapletov vzpostavljen sistem za obračunavanje tega davka s strani Davčne uprave.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke smo presodili, da gre za najmanj bolečo rešitev med tistimi rešitvami, ki zagotavljajo nek dodaten vir prihodkov, zato bomo zakon v prvi obravnavi podprli. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine DeSUS gospod Franc Jurša.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik.

Danes smo že ugotavljali, da noben dvig davka ni popularen. Vsi govorimo, kako se

s tem na nek način ne strinjamo, potem pa začnemo zadeve ocenjevati in ugotavljamo, predvsem tisti iz koalicije, da moramo zagotoviti prihodkovno stran proračuna. V tej zadevi, pri tej davčni stopnji, ki se uvaja na novo, je 6,5 % iz bančnih storitev oziroma iz storitev finančnih institucij. To ni nek znesek, kot je ob eni priložnosti rekel minister za finance, ampak ker to plačuje kar precej zavezancev, se bo od tega kar nekaj nateklo v proračun. Kar je ključno in česar se v naši poslanski skupini najbolj bojimo, da tega ne bodo plačevale finančne institucije, ampak da se bo to breme prenašalo na fizične in pravne osebe, ki bodo izvajale finančne transakcije. Tu nas pa najbolj skrbi to, da bo to plačevanje najdražje pri starejši populaciji, ki ni tako veščta upravljanja elektronskih komunikacij oziroma z računalniki, ne plačuje preko klikov, nimajo radi, da se jim mesečno odteguje preko transakcijskih računov in običajno plačuje položnice. Tudi iz vrst Vlade, predstavnika ministrstva je bilo slišati, da naj za plačevanje izbirajo finančne institucije, ki so najcenejše. Veste, tradicija in način življenja starejših ljudi je običajno tradicionalna in pri teh zadevah niso najbolj veščti oziroma jih ta tradicija pelje na eno mesto.

Imamo pomisleke, ampak bomo vseeno v tej fazi podprli Predlog zakona o davku na finančne storitve. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke gospa Patricija Šulin.

PATRICIJA ŠULIN (PS SDS): Prvenstveno bodo davčni zavezanci za plačilo davka na finančne storitve banke, hranilnice, podružnice tujih bank in druge finančne institucije, ki izvajajo finančne storitve, ter tudi fizične osebe, ki opravljajo storitve zavarovalnih posrednikov in zastopnikov. Predlog zakona o davku na finančne storitve uvaja davek na provizije, ki jih osebe, ki opravljajo finančne storitve, zaračunavajo naročnikom teh storitev. Vemo tudi, da v Sloveniji po sedanjih ureditvi dodana vrednost, ki jo ustvari finančni sektor, ostaja neobdavčena. Davek se bo obračunaval in plačeval na podlagi mesečnih obračunov davka, nadzor nad pravilnostjo obračunavanja davka pa bo opravljala Davčna uprava Republike Slovenije.

Ker ugotavljamo, da bo predlog tega zakona prinesel pozitiven učinek v državni proračun, bo naša poslanska skupina ta predlog zakona podprla.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Pozitivne Slovenije gospod Alojzij Potočnik.

ALOJZIJ POTOČNIK (PS PS): Hvala.

Vlada je za uvedbo davka, o katerem govorimo, izbrala gospodarsko najbolj neprimeren trenutek. Uvedba davka bo še

dotatno prizadela od krize že tako ali tako močno prizadeto poslovanje bank, borznoposredniških hiš, ki jim je v zadnjih letih promet upadel za 90 %, in družb za upravljanje skladov, katerih promet se je zmanjšal kar za polovico. Po eni strani Vlada ustanavlja tako imenovano slabo banko z namenom stabilizirati in sanirati bančni sistem, po drugi strani pa te iste banke bremeni z izgovorom, da finančni sektor ni v zadostni meri prispeval k reševanju krize. V resnici je pravzaprav tako, da je v krizi ta sektor prispeval več, kot bi si ta država in njeni državljani zaslužili. Rezultati dodatnega obremenjevanja bodo lahko tudi v tem, da se bo del poslovanja finančnih institucij preselil v tujino, in to je resna možnost, to je resen signal, ki ga moramo tudi upoštevati. Obstaja tudi možnost – pa ne samo možnost, ampak po vsej verjetnosti tako tudi bo –, da se bo zaradi težkih gospodarskih razmer breme novega davka prenesel izključno na državljane. Zato ne čudi, da se mu zoperstavljajo tako Banka Slovenije, Združenje bank, še nekateri ugledni posamezniki in to ne s pomisleki, ampak z argumenti.

Zato Poslanska skupina Pozitivna Slovenija takšnega pristopa k uvajanju novih davkov ne bo podprla. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Gospod Matevž Frangež v imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov.

MATEVŽ FRANGEŽ (PS SD): Ta zakon, prejšnji zakon in naslednji zakon lahko poimenujemo tudi kot sistemske vzvode za spodbujanje sive ekonomije. Strah gospoda Jurše se bo namreč izkazal za resničnega – finančne institucije, banke, bodo ta davek prevalele na končne potrošnike. Menimo, da je to način, kako se bo večji del teh storitev vselil v sivo ekonomijo, in zato menimo, da ne prinaša nič dobrega, predstavlja pa relativno majhno fiskalno pridobitev. Glasovali bomo proti.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Glasujemo o predlogu sklepa oziroma še v svojem imenu bo glas obrazložil gospod Gašpar Gašpar Mišič.

GAŠPAR GAŠPAR MIŠIČ (PS PS): Predsednik, hvala lepa.

Zadovoljen sem, kadar v Državnemu zboru sprejemamo zakone, ki odpravljajo ovire. Kadar pa sprejemamo zakone, ki dodatne ovire še postavljajo, pa sem razočaran. Konkreten zakon prinaša in vnaša v slovenski prostor dodatne ovire, zato bom glasoval proti.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Glasovali bomo o predlogu sklepa, da je Predlog zakona o davku na finančne storitve primeren za nadaljnjo obravnavo.

Glasujemo. Navzočih je 85 poslank in poslancev, za je glasovalo 51, proti 33.

(Za je glasovalo 51.) (Proti 33.)

Državni zbor je predlog sklepa sprejel, zato bom predlog zakona dodelil v obravnavo Odboru za finance in monetarno politiko kot matičnemu delovnemu telesu.

Zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 6. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na dodano vrednost.

Odločali bomo o predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo. Najprej obrazložitev glasu v imenu poslanskih skupin. Odpiram prijavo.

V imenu Poslanske skupine Nove Slovenije mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Jasno je, da je treba neke pridobiti proračunske prilive – s tem namenom je bil ta zakon tudi predložen. V Novi Sloveniji imamo na določene artikle in predloge pripombe. Moji kolegi so v razpravi na te stvari opozorili in zato lahko rečem, da bomo danes glasovali za to, da gre zakon naprej. Če se v drugi obravnavi te stvari ne bodo spremenile in teh motečih določb ne bomo amandmirali, potem pa tega zakona takrat ne bomo mogli podpreti, žal.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke mag. Andrej Šircelj.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

V Slovenski demokratski stranki bomo zakon pospremili v nadaljnjo obravnavo in sicer zaradi naslednjih razlogov: finančna situacija države je težka in za proračun za leto 2013 in za leto 2014 država potrebuje nove vire. Ob tem, ko so bili v današnji razpravi številni predlogi, kako to narediti, se je izkristaliziral samo en predlog – namesto tega povečati splošno stopnjo davka na dodano vrednost. Ob tem je popolnoma nepreučeno, kaj pomeni povečati splošno stopnjo davka na dodano vrednost z vidika inflacije, z zornega kota konkurenčnosti gospodarstva, z zornega kota zmanjšanja celotne porabe predvsem tiste porabe, ki se dogaja na maloobmejnih območjih. Zato je to ena izmed rešitev, za katero menimo, da ni v celoti proučena – treba je narediti dodatne analize. Vsekakor danes težko rečemo, da je slabša kot tista, da bi povečali splošno stopnjo davka na dodano vrednost. Danes lahko o vsaki storitvi, o vsakem blagu oziroma izdelku, ki smo jih obravnavali, govorimo, zakaj jih ne obdavčiti. Treba se je zavedati, da so bile tri skupine izdelkov in storitev še pred tremi leti ravno tako obdavčene s splošno stopnjo. Gre za čiščenje prostorov, gre za cvetličarstvo in gre za frizerske storitve. Te storitve so bile v naši državi desetletje obdavčene po splošni stopnji in takrat

ni nihče omenjal, da bi bilo treba narediti drugače.

Glede na to, da so bili dani nekateri predlogi o tem, da je treba nekatere storitve in blago obdavčiti z bistveno višjo davčno stopnjo, nekatere storitve in blago pa z bistveno nižjo davčno stopnjo – omenjene so bile tako imenovane stopnje na luksuz in 6-odstotna stopnja glede nekkih izdelkov, ki so bolj nujni kot drugi –, je treba vedeti in mislim, da to bi bilo treba že vedeti, da v Evropski uniji Evropska komisija tega posameznim državam ne dovoljuje in da je tukaj ovira, in zato je popolnoma nesmiselno, da se predlagajo rešitve, ki niso v skladu z davčnim sistemom Evropske komisije oziroma Evropske unije, za katerega smo zavezani. Vprašanje je, kaj je slabša rešitev. Menimo, da so omenjene dosedanje rešitve oziroma predlogi lahko bistveno slabši, kot je sedanji predlog, zato bomo še enkrat preučili celotno zadevo, zaenkrat pa bomo ta zakon podprli za nadaljnjo obravnavo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke gospod Mihael Prevc.

MIHAEL PREVC (PS SLS): Hvala lepa, še enkrat, za besedo.

To je zakon, ki je v zadnjih mesecih dvignil kar precej prahu in to je tudi zakon, ki tudi v koaliciji nismo povsem usklajeni, a upamo, da se bo v nadaljevanju to zgodilo, vsaj do neke mere. V Slovenski ljudski stranki nasprotujemo dvigu davka na dodano vrednost predvsem na treh segmentih: na javni higieni, na časopisih in ne nazadnje tudi na področju cvetličarstva. Bojimo se, da dvig davka na dodano vrednost na področju komunalnih storitev pomeni drastičen dvig položnic za posamezna gospodinjstva, kajti dvig tega davka s 1. januarjem – tako je predvideno – bo sovpadal s sprostivitvijo cen na komunalnem področju, kar pravzaprav nekatere občine že zelo težko pričakujejo. Tu je tisti strah pri nas, da se bodo te storitve krepko, krepko podražile. Kar se tiče časopisov, menimo, da je vprašanje, če tisti finančni učinek, ki ga ta davek prinese, nekako odmeri težave, ki se lahko pojavijo v določenih medijskih hišah, kajti vemo, da naklada časopisov že sedaj krepko pada. Cvetličarji so tisti, ki – to smo v razpravi že večkrat slišali – socialni problem rešujejo v družinskem smislu. So tisti, ki so krizo zelo močno občutili v preteklem obdobju in vemo, da se je prodaja cvetja že tako ali tako krepko zmanjšala. Treba bo – približno 60, 70 milijonov evrov prinaša v proračun – ta finančni učinek na nek način nadomestiti glede na pomisleke, ki jih imamo v Ljudski stranki.

Moj kolega Jakob Presečnik je v razpravi omenjal dvig splošnega davka na dodano vrednost. Sam sem nekoliko skeptičen do tega in še zmeraj mislim, da je to nek skrajni ukrep. Zame je še zmeraj bistveno bolj primerna

uvedba nekega kriznega davka, kajti krizni davek je tisti, ki obdavči prejemnike, davek na dodano vrednost pa obdavči potrošnike. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupne Socialnih demokratov gospod Matevž Frangež.

MATEVŽ FRANGEŽ (PS SD): Hvala.

Socialni demokrati smo takrat, ko je ta država sprejemala koncept javnofinančne konsolidacije, zagovarjali postopno javnofinančno konsolidacijo, ki naj bi bila ustrezno opremljena tudi s povečanjem nekaterih davčnih prihodkov. Veseli nas, da se je Vlada tega kreativno lotila, a žal po našem prepričanju na napačen način. Zakon o davku na dodano vrednost bo zaradi povišanja stopnje davka na nekatere storitve: prvič, prizadel mnoga družinska podjetja in samozaposlene, ki že danes poslujejo na meji rentabilnosti – rezerv za to, da povečajo ceno svojih storitev in na ta način prevalijo povečano breme davka na končne potrošnike ni več; drugič, ker bo zmanjšal dostopnost do športne infrastrukture za šole, za klube, in to v državi, ki se deklarira kot država, ki je prijateljica športa, in kjer šport in rekreacija predstavljata množično navado in množično dejavnost; tretjič, ker je tisk temelj demokracije in ker povečanje davka na dodano vrednost za dnevno časopisje in tisk predstavlja točko, kjer izdajanje časopisov, izdajanje kritične literature ne bo več rentabilno in bo prispevalo k dodatnim težavam, k že obstoječim velikim izzivom slovenskega založništva.

To je temelj demokracije in prizadevamo si za to, da bi imeli vključujočo demokratično javnost, ki je opremljena tako s kredibilnimi, verodostojnimi in nepristranskimi informacijami kot tudi mnenji, ki predstavljajo vzvod za to, da lahko ljudje uresničujemo svojo pravico do izbire. Zato bomo glasovali proti.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine DeSUS gospod Franc Jurša.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Hvala lepa.

Zelo na kratko. Za našo poslansko skupino to ni dobra rešitev. Nad predlogom Vlade nismo navdušeni, še manj pa smo navdušeni nad usklajevanjem, preden je zakon prišel v razpravo v naše klopi. Po zaključku današnje razprave smo se poslanci in poslanke Poslanske skupine DeSUS sestali, smo o tej zadevi razpravljali in se odločali, kako bomo danes glasovali. Zavedamo se, da je problem prihodkovna stran proračuna, ampak sporočamo Vladi, da je treba zakon temeljito spremeniti, da ga bomo v drugi obravnavi oziroma nadaljnji obravnavi tudi podprli.

Mi bomo večinsko glasovali za predlog, to se pravi, da se zakon o davku na dodano vrednost sprejme in se da v nadaljnjo obravnavo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: V imenu Poslanske skupine Pozitivne Slovenije gospod Alojzij Potočnik.

ALOJZIJ POTOČNIK (PS PS): Hvala za besedo.

Razlog za uporabo znižanja nižje stopnje davka na dodano vrednost je lahko ekonomski, socialni ali politični. Vlada uporablja slednji pristop in pa računa tudi, ker mora, na kratkoročno hudo proračunsko nujno. Res je, dejstvo je kruto. Obseg primanjkljaja je večji, zna biti še večji v prihodnjih mesecih, letih. Zvišanju davkov se bržčas ni mogoče več ogniti brez nepopravljivih posledic in brez škode. Tudi s tem dejstvom se je treba sprijazniti. To je dejstvo, s katerim je treba opraviti resno, strokovno, odgovorno, demokratično in transparentno – kot so nekateri govorniki že govorili –, brez nervoze in predvsem z manj molka Vlade, kot smo mu bili priča danes. Ker pa je bila omenjena Evropska unija, je treba, ker je tukaj ni, stopiti na njeno stran. V stališču z dne 8. 10. Komisija predlaga svojim članicam, da v obdobju, dokler traja splošna razprava, ki jo je sprožila v mesecu oktobru, ne odpravijo nobene obstoječe znižane stopnje. Velja za območje Evropske unije.

Predlagamo Vladi in predlagateljem, da ohranijo naslov zakona in popravijo vsebino. Dovolj je zmerno in razumno povečan normalni davek s povišano splošno stopnjo. Argumenti, da to ni proučeno, ne držijo. Je proučeno, še več, v večini evropskih držav je uporabljeno in izvedeno. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Še v imenu Poslanske skupine Državljske liste gospod Rihard Braniselj.

RIHARD BRANISELJ (PS DL): Hvala, predsednik.

V Državljski listi imamo težave s to novelo Zakona o DDV. Težave že iz tega naslova, da kot liberalna stranka težko pristajamo na kakršnokoli uvedbo novih davkov oziroma težko pristanemo na dvig kakršnihkoli davkov. Vendar pa poskušamo v tej fazi in v teh okoliščinah razumeti Vlado, katere cilj je, da se zagotovijo dodatna sredstva za financiranje javne porabe, za zaprtje proračuna za leti 2013 in 2014. Pričakovanja Vlade so, da se iz tega naslova v proračun prilije 70 milijonov evrov. Želeli bi si, da na prihodkovni strani Vlada poišče nek drug alternativen vir, ki bi to luknjo zapolnil. Mogoče bo Vlada naredila nek korak v tej smeri in v končni fazi dvig DDV ne bo potreben na vseh teh ali na nobeni točki ali pa na zelo ozkem segmentu nabora, kot ga predlaga. Še glede tega, če parlament sprejme zakon, kot je predlagan, v tretjem branju in ostane ves ta promet blaga in storitev, kot je zdaj predviden, pa imamo še vedno približno 50 naborov različnega blaga in storitev, ki bodo ostali na znižanem DDV.

Sam oziroma v imenu Poslanske skupine bi še dejal, da je bilo danes izrečene precej demagogije, precej nepravilnih strahov glede prizadetosti športnikov, vrhunskih športnikov, dijakov, šolarjev. Vseh teh v konkretnem primeru ta dvig DDV ne bo prizadel – da smo na jasnem.

Državljska lista najavlja podporo zakonu v prvem branju, v nadaljevanju pa pričakujemo, da bo Vlada ponudila alternativne vire, ali pa bo ves ta nabor skoncentrirala na tisto, kar je res nujno potrebno.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE: Hvala lepa.

Prehajamo na glasovanje oziroma kdo želi obrazložiti glas? Vidim, da je kar nekaj interesa, zato odpiram prijavo. Prijavljenih je sedem razpravljalcev.

Prijavljenih je sedem razpravljalcev. Prvi ima besedo mag. Ivan Vogrin.

MAG. IVAN VOGRIN (NeP): Hvala lepa, gospa podpredsednica. Spoštovane kolegice in kolegi!

Včeraj smo bili na vrhu slovenskega gospodarstva, kjer je gospodarstvo postavilo štiri zahteve. Ena od zahtev je do podjetij prijazno poslovno okolje, to pa pomeni ugodnejšo davčno politiko, hitre upravne postopke in predvsem prožnejši trg dela. Ugodnejša davčna politika pomeni dvig davkov, očitno to tako razumemo. Menim, da je zadeva popolnoma napačna in da je treba iskati možnosti za polnjenje proračuna vse drugje, kot pa v dvigovanju davkov. V današnjih Financah lahko prečitamo, grozljivo; eno podjetje bo odpustilo 200 ljudi, tudi podjetje iz Lenarta, drugo podjetje se zapira, tretje pa se bo preselilo v tujino in tako dalje. Konkretno vam povem, podjetje iz Lenarta, ki ima približno 800 zaposlenih, bo v prvi fazi odpustilo 200 in nekaj ljudi, v enem letu pa se bo preselilo v Bosno in Hercegovino. To je naš uspeh naše politike. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE: Hvala lepa.

Mag. Marjana Kotnik Poropat, izvolite.

MARJANA KOTNIK POROPAT (PS DeSUS): Hvala za besedo, gospa podpredsednica.

Želela bi obrazložiti svoj glas, ki ga bom dala danes za ta zakon, in sicer zato, ker sem tudi v razpravi povedala, da menim, da zakon ni primeren za nadaljnjo obravnavo.

Ne strinjam se, da dodatno obremenjujemo oziroma zvišamo davek na medije. V svoji razpravi sem dala tudi primere naših sosednjih držav oziroma držav v Evropski uniji, ki imajo nižje davke na medije, nekatere pa davek celo oproščajo. Pa tudi, ker se ne strinjam, da tako selektivno pristopamo k temu problemu in dodatno obremenjujemo koriščenje športnih objektov, hrano za male živali in tako dalje. Pričakujem, da bo predlagatelj v naslednji obravnavi oziroma v proceduri, ki bo tekla, pripravil spremembo tega zakona oziroma amandmiral ta zakon.

Pod tem pogojem bom danes glasovala za to, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo in če se to v drugi obravnavi ne bo zgodilo, zakona ne bom podprla. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Gospod Jožef Kavtičnik, izvolite.

JOŽEF KAVTIČNIK (PS PS): Hvala lepa.

Zakona ne bom podprl, sigurno ne. Tudi, če bi se ne vem kako potrudil, ne najdem niti toliko opornih točk, kot je črnega za nohtom, da bi lahko zakon dali v obravnavo in v nadaljnjo uporabo. Prepričan sem, da je bil to kiks Vlade, kajti predstavnik Vlade se ni oglašal in niti ni želel pojasnjevati vse to, na kar smo opozarjali. Vendar, če pa to ni bilo nepremišljeno dejanje, če to ni bil kiks in če je bilo to premišljeno dejanje, je pa podlo, škodljivo in nesramno. Kajti posegati na področje športa, kolega Braniselj, je skrajno neprimerno. Govoriti danes, da to ne bo imelo negativnega vpliva na šport, je pa res sprenevedanje. Prepričan sem, da bo imelo velik vpliv in da bo velik osip ravno na področju ukvarjanja z množičnim športom, na področju športa za mlade. Zato nikakor ne morem podpreti tega zakona. Hvala.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Mag. Dejan Židan, izvolite.

MAG. DEJAN ŽIDAN (PS SD): Predsedujoča, hvala za besedo.

Tega zakona ne bom podprl. Ta zakon je skrajni domet trenutnega finančnega ministra in trenutnega Ministrstva za finance. Spoštovane poslanke in poslanci, zamislite si, kakšen gnev bi bil, če bi bivši minister Križanič takšno skrupucalo poslal v Državni zbor – bili bi tarče, tako in drugače. Zakon je neprimeren. Zakon počne stvari, ki jih ne bi smel početi – Vlada skorajda na isti seji v Državni zbor pošilja Zakon o zaščiti živali zaradi neobvladljivih težav, ki jih ima Slovenija z zavetišči. Vedno več je živali v zavetiščih zato, ker lastniki ne zmorejo več skrbeti za hrano za živali. Ista Vlada verjetno na isti seji pa pošilja predlog zakona, ki bo povzročil zelo velik problem. Po drugi strani si zamislite nekatere dejavnosti, v Pomurju je tega veliko, ki so ob meji zacvetele, del tega je tudi proizvodnja takšnih in drugačnih rož ter konkuriranje z avstrijskimi proizvajalci. Zdaj bomo pa tem ljudem, ki so kot dopolnilno dejavnost kmetovanju našli tržno priložnost in se z veliko muko in težko prebijajo, s tem ko spreminjamo davek na ta način, da postajajo nekonkurenčni proti avstrijskim konkurentom, odvzeli možnost za preživetje.

Zato vas prosim, dajmo danes glasovati proti temu zakonu in s tem pokažite, kljub temu da ste koalicija, da znate tudi kaznovati, kadar Vlada oziroma pristojni minister pošlje v Državni zbor neumnost. Hvala.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Mag. Lejla Hercegovac, izvolite.

MAG. LEJLA HERCEGOVAC (PS PS): Moj glas bo proti temu zakonu iz treh razlogov. Prvič, ker je dohodkovni cenzus za možnost pavšalne obdavčitve v višini 50 tisoč preizek in strokovnjaki pravijo, da mora biti najmanj 400 tisoč. Drugič, 60 % normiranih stroškov je preizko in je treba dvigniti vsaj na 70 %, seveda pa hkrati s priznavanjem prispevkov za socialno varnost. In tretjič, proporcionalno stopnjo obdavčitve je z 20 % treba znižati na minimalno 15 %. Hvala.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Gospod Jerko Čehovin, izvolite.

JERKO ČHOVIN (PS PS): Glasoval bom proti. Mislim, da so druge možnosti, da bi enake finančne rezultate dosegli na prihodkovni strani. Pri tem moram povedati, da je to zakon, ki bo omejil in zmanjšal gospodarsko aktivnost predvsem malih gospodarskih subjektov, pospešil bo, kot je bilo že rečeno, sivo ekonomijo in izplen bo samo tam, kjer je zadeva transparentna, to je pri obremenitvi s komunalnimi stroški, ki bodo pa tako in tako enormno narasli po novem letu, ne samo zaradi tega, ker se bodo sprostile cene, ampak tudi zaradi tega, ker bo konec tega leta veliko odlagališč moralo zapreti svoja vrata in voziti odpadke na bolj oddaljena zbirališča. Tu kvečjemu vidim celo zmanjšanje obsega. Po drugi strani sem pa imel kar malo skomin, ker ga ni večjega užitka, kot kadar orodja levice uporablja desnica in dviga davke. Tako me je skoraj mikalo, da bi se vsaj vzdržal.

No, ker me pa prej gospod Jerovšek tako in tako po svoji stari navadi ni razumel, kaj sem govoril, mu vračam samo s tem: raje sem plesniva levica kot pa spovedana desnica.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Gospa Marija Plevčak, izvolite.

MARIJA PLEVČAK (PS DeSUS): Tudi sama imam pomisleke v zvezi z Zakonom o davku na dodano vrednost in ga ne podpiram, ker preveč posega v socialne pravice vseh naših državljanov. Menim, da je treba poiskati vire za polnjenje proračuna drugje. Nekajkrat sem že povedala, da se na strani raziskovanja odtujenega denarja v tujino ni še nič zgodilo, pa sem večkrat na sejah in tudi na seji Državnega zbora o tem postavila svoje vprašanje. Tam je dovolj sredstev, da bi vsaj delno omilili proračunsko blagajno, da bi jo napolnili z določenimi sredstvi. Drugo, naše dajatve se ne pobirajo redno, ogromno imamo dolžnikov. Nekdo je za to tudi kriv, niso pa krivi ljudje, ki bodo na osnovi tega našega davka na dodano

vrednost morali plačevati višje storitve. Zamislite si, tistim, ki imajo nizke prihodke – teh ljudi je v naši državi veliko, tudi če delajo –, vsak evro veliko pomeni. Tukaj se pogovarjamo o 5, 6 evrih. To je veliko za tistega, ki ima 500 evrov pokojnine ali osebnih dohodkov.

Tega zakona, tega predloga žal ne morem podpreti, ker mi to duša ne da, in bom glasovala proti.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Ker ugotavljam, da je še interes za obrazložitev glasu, ponovno odpiram prijavo. Prijava poteka. Dve prijavi sta.

Prvi ima besedo gospod Roman Žveglič.

ROMAN ŽVEGLIČ (PS SLS): Hvala za besedo, spoštovana podpredsednica. Dragi kolegi, spoštovane kolegice!

Mene veseli dejstvo – sem malo na slabem glasu, ne vem, zato ker sem poslanec ali zaradi česa drugega –, da smo v razpravi ugotovili, da je dvig davka na dodano vrednost slaba rešitev, pa naj bo zgornje ali spodnje stopnje. Sam nimam težav, da se določen davek na dodano vrednost blago ali storitev, ki je zdaj na spodnji stopnji, pa tam po moje nima kaj iskati, dvigne na zgornjo zvišano stopnjo, ampak ne na vse, kar je v noveli predpisano. Sam nimam težav z davkom na dodano vrednost na storitev čiščenja oken in prostorov, ki je po nižji stopnji. Tisti, ki si to želi privoščiti, bo plačal tudi višji davek – mislim, da je to čisto normalno. Če tega ne bo hotel, bo počistil sam. Nimam težav s hrano za male živali. To bo mogoče spodbudilo še katerega drugega državljana, poleg mojega cenjenega poslanskega kolega, da bo za svoje hišne ljubljenske kupoval hrano v mesnici, kajti tako bomo vsaj obrnili domači krog – hrana za male živali je v glavnem iz tujine.

Sam bom sicer v prvem branju zakon podprl, v drugem pa, če bom z njim zadovoljen, ga bom podprl, drugače pa bom glasoval proti. Hvala.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Gospod Peter Vilfan ima besedo.

PETER VILFAN (PS PS): Hvala za besedo.

Osredotočil se bom na tisti del tega zakona, ki govori o dvigu davka za najem športnih objektov, čeprav moram reči, da se ne strinjam niti z večino ostalih izdelkov in storitev, ki so zajeti v predlogu in naj bi bil za njih predviden višji davek. Že več kot 20 let delam z najmlajšimi. V ta namen smo takrat ustanovili športno društvo in v tem športnem društvu trenirajo dekleta in fantje od šestega do šestnajstega leta starosti. Naše športno društvo se je, razen nekaj izjem v preteklosti, financiralo praktično samo iz prispevkov staršev, iz tako

imenovane vavnine. S to vavnino, s tem zbranim denarjem športno društvo potem pokriva vse stroške, ki jih ima. To so administrativni stroški, stroški rekvizitov, žog in ostalega, stroški trenerjev in predvsem stroški najema dveh dvoran, ki jih naše društvo za svoje delo potrebuje v Ljubljani. S temi vavninami pa je tako, že lani in v prejšnjih letih, še posebej pa letos, imajo starši vedno večje težave s plačilom vavnin. V našem društvu še nikoli nismo zavrnilo otroka, katerega starši tega niso mogli poravnati, in bomo tudi v prihodnje poskušali najti čim več načinov, da bomo lahko še naprej delovali. Poznam pa in vem, da bo moralo ogromno število majhnih društev, klubov in podobnih organizacij zaradi višje najemnine športnih objektov, zapreti svoja vrata, ker si enostavno ne bomo mogli več privoščiti najema športnih objektov. To pomeni, da bo najprej na desetine, potem mogoče na stotine, kdo ve, mogoče tudi na tisoče otrok ostalo na ulici, ali pa bodo doma sedeli pred televizorji in pa računalniki. Kaj pa to pomeni in kako to vpliva na njihovo zdravje, o tem smo pa v tem parlamentu že veliko govorili.

Iz tega razloga bom glasoval proti.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na dodano vrednost je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Glasujemo. Glasovanje teče. Zaključujem glasovanje. Ugotavljam, da je navzočih 83 poslank in poslancev, za je glasovalo 46, proti 36.

(Za je glasovalo 46.) (Proti 36.)

Pomeni, da je sklep sprejet in gre zakon v nadaljnjo obravnavo.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda in zaključujem tudi 20. izredno sejo Državnega zbora. Lepo pozdravljeni!

Seja se je končala 15. novembra 2012 ob 14.19.

INDEKS GOVORNIKOV

B

BEVK, SAMO	68, 124, 135, 137, 149
BIKAR, ALENKA	152
BOSNIČ, DRAGAN	77
BRANISELJ, RIHARD	60, 84, 91, 145, 160, 164, 168, 169, 177
BRATUŠEK, MAG. ALENKA	22, 25, 154, 155, 160, 161, 164
BRULC, MIRKO	75, 87, 124, 135, 145
BRUNSKOLE, RENATA	71, 72, 120, 133, 152

Č

ČEHOVIN, JERKO	35, 148, 168, 178
ČRNAK MEGLIČ, DR. ANDREJA	17, 163, 166
ČULAR, PATRICIA	55

D

DIMIC, IVA	30, 63, 86
------------	------------

F

FICKO, BRANKO	157
FRANGEŽ, MATEVŽ	38, 40, 82, 109, 112, 132, 142, 163, 170, 173, 175, 176

G

GAŠPAR MIŠIČ, GAŠPAR	47, 67, 100, 164, 168, 175
GRILL, IVAN	48, 70, 99

H

HAN, MATJAŽ	26
HERCEGOVAC, MAG. LEJLA	44, 90, 157, 178
HOČEVAR, MAG. KATARINA	34, 75, 87, 119
HORVAT, JOŽEF	52, 74, 89, 116, 120, 130, 140, 172
HROVAT, ROBERT	31
HRŠAK, IVAN	105, 156

I

IRGL, EVA	41
-----------	----

J

JAKIČ, ROMAN	41, 43, 147, 158
JENKO, MAG. JANA	21, 62, 86, 168
JERAJ, ALENKA	73, 81, 106, 169
JEROVŠEK, JOŽEF	50, 159
JURŠA, FRANC	37, 39, 135, 149, 162, 165, 174, 176

K

KAVTIČNIK, JOŽEF	146, 161, 178
KLASINC, JANJA	36, 37, 102
KOCIPER, MAŠA	164
KOMAR, POLONCA	69, 104
KOMEL, TINA	157
KOTNIK POROPAT, MARJANA	51, 105, 106, 154, 171, 177

L

LISEC, TOMAŽ	58, 78, 92, 158, 159, 167
--------------	---------------------------

M

MEH, SREČKO	90, 110
MERŠOL, MITJA	156

P

PAVLIČ, ALENKA	30
PEPELNIK, MAG. TRUDA	18, 76, 100
PETAVAR DOBOVŠEK, MAG. DAMJANA	122, 126, 151
PLEVČAK, MARIJA	28, 66, 115, 130, 139, 165, 173, 178
POGAČNIK, MAG. MARKO	160
POTOČNIK, ALOJZIJ	117, 123, 131, 141, 172, 174, 177
POTRAŤA, MAG. MAJDA	44, 59, 108, 122, 146, 159, 165, 166
PRESEČNIK, JAKOB	19, 80, 84, 145, 162, 167, 170
PREVC, MIHAEL	28, 61, 127, 138, 166, 172, 176
PUKŠIČ, FRANC	49, 161

R

RIBIČ, JANEZ	40, 67, 114, 129, 174
--------------------	-----------------------

S

STARMAN, BOJAN	76, 110, 113, 129, 143
STEPIŠNIK, MAG. STANKO	63, 87, 93, 94, 171

Š

ŠIRCELJ, MAG. ANDREJ	121, 142, 175
ŠULIN, PATRICIJA	118, 124, 127, 132, 135, 147, 173, 174
ŠUŠTERŠIČ, DR. JANEZ	112, 124, 128, 135, 137

T

TANKO, JOŽE	52
TOMC, ROMANA	15, 53, 162
TONIN, MAG. MATEJ	12, 46, 103, 155, 156, 171, 175

V

VALENCIČ, KRISTINA	27
VEBER, JANKO	32, 34, 65, 94, 95, 123, 133, 169
VILFAN, PETER	179
VIRANT, DR. GREGOR	96, 103
VIZJAK, MAG. ANDREJ	11, 23, 26, 29, 33, 34, 37, 39, 40, 41, 43, 44, 46, 48, 54, 65, 68, 69, 71, 72, 74, 76, 79, 81, 88, 91, 92, 94, 95, 97, 101, 106, 108, 111
VOGRIN, MAG. IVAN	43, 72, 95, 133, 134, 150, 177
VONTA, TAMARA	150, 157

Z

ZANOŠKAR, MATJAŽ	51, 158
------------------------	---------

Ž

ŽGAJNER TAVŠ, MAG. BARBARA	13, 26, 29, 32, 56, 153, 163, 168
ŽIDAN, MAG. DEJAN	119, 140, 151, 165, 178
ŽVEGLIČ, ROMAN	179

LEGENDA

PS PS – Poslanska skupina Pozitivna Slovenija
PS SDS – Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke
PS SD – Poslanska skupina Socialnih demokratov
PS DL – Poslanska skupina Državljska lista
PS DeSUS – Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije
PS SLS – Poslanska skupina Slovenske ljudske stranke
PS NSi – Poslanska skupina Nove Slovenije
PS NS – Poslanska skupina italijanske in madžarske narodne skupnosti
NeP – Nepovezani poslanec